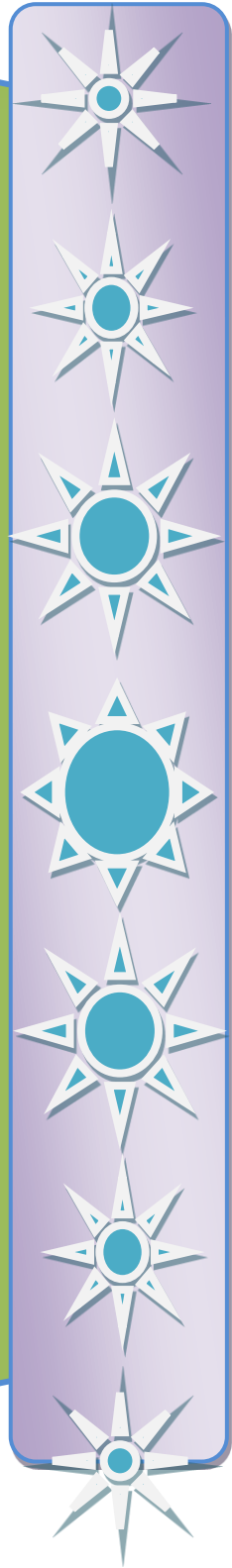

تفسیر

احسن الکلام

نوشته:

دکتر حسین تاجی گل‌داری

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت‌های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.ahlesonnat.com

www.isl.org.uk

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.videofarda.com

www.nourtv.net

www.sadaiislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.islam411.com

www.videofarsi.com

فهرست سوره‌های قرآن کریم

جهت انتقال به سوره، کلید **ctrl** بر روی صفحه کلید را پایین نگه دارید و بر روی اسم سوره کلیک کنید، و جهت برگشت به فهرست نیز، از **home + ctrl** استفاده نمایید.

الفاتحة	طه	الزمر	المجادلة	المرسلات	العلق
البقرة	الأنبياء	غافر	الحشر	النبأ	القدر
آل عمران	الحج	فصلت	المتحنة	النازعات	البينة
النساء	المؤمنون	الشورى	الصف	عبس	الزلزلة
المائدة	النور	الزخرف	الجمعة	التكوير	العاديات
الأنعام	الفرقان	الدخان	المنافقون	الانفطار	القارعة
الأعراف	الشعراء	الجاثية	التغابن	المطففين	التكاثر
الأنفال	النمل	الأحقاف	الطلاق	الانشقاق	العصر
التوبة	القصص	محمد	التحریم	البروج	الهمزة
يونس	العنكبوت	الفتح	الملك	الطارق	الفيل
هود	الروم	الحجرات	القلم	الأعلى	قريش
يوسف	لقمان	ق	الحاقة	الغاشية	الماعون
الرعد	السجدة	الذاريات	المعارج	الفجر	الكوثر
إبراهيم	الأحزاب	الطور	نوح	البلد	الكافرون
الحجر	سبأ	النجم	الجن	الشمس	النصر
النحل	فاطر	القمر	المزمل	الليل	المسد
الإسراء	يس	الرحمن	المدثر	الضحى	الإخلاص
الكهف	الصفات	الواقعة	القيامة	الشرح	الفلق
مريم	ص	الحديد	الإنسان	التين	الناس

سورة الفاتحة

سورة فاتحه^(۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ
 الرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ
 نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ أَهْدِنَا
 الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
 عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
 الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

به نام الله بخشنده مهربان ﴿۱﴾

ستایش مخصوص الله است که پروردگار جهانیان است.
 ﴿۲﴾
 بخشنده مهربان است ﴿۳﴾ مالک روز جزاء است.
 ﴿۴﴾ تنها تو را می پرستیم؛ و تنها از تو یاری می جوئیم.
 ﴿۵﴾ ما را به راه راست هدایت کن. ﴿۶﴾
 راه کسانی که بر آنان^(۲) نعمت دادی؛ نه خشم گرفتگان
 بر آنها^(۳)؛ و نه گمراهان^(۴). ﴿۷﴾

۱- ابوسعید بن معلی رضی الله عنه می گوید: در مسجد نبوی نماز می خواندم که رسول الله صلی الله علیه و آله مرا صدا زد... آنگاه فرمود: «قبل از این که از مسجد خارج شوی، سوره ای را که بزرگترین سوره قرآن است به تو می آموزم» سپس دستم را گرفت و هنگامی که خواست از مسجد بیرون برود؟ عرض کردم: مگر نفرمودی که سوره ای را که بزرگترین سوره قرآن است به تو می آموزم؟ فرمود: «آن سوره حمد ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ است که دارای هفت آیه می باشد که (در هر رکعت نماز) تکرار می شود، و همان قرآنی بزرگی است که به من عطا شده است». (صحیح بخاری: ۴۴۷۴)

۲- مراد از آنان: انبیا، صدیقین، شهداء و صالحین هستند، چنانکه در سوره نساء آیه ۶۹ آمده است.

۳- مراد از آنها یهود اند.

۴- مراد از گمراهان نصاری می باشد. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «هنگامی که امام ﴿غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾ خواند، آمین بگوئید، زیرا آمین هر کس که همزمان با آمین فرشتگان باشد، گناهان گذشته اش بخشیده می شود». (صحیح بخاری: ۷۸۲)

سورة البقرة

سوره بقره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى
 لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ
 الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ
 يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
 وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ أُولَئِكَ عَلَى هُدًى
 مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمفلِحُونَ ﴿٥﴾

به نام الله بخشنده مهربان

الف. لام. میم^(۱). ﴿۱﴾ این کتابی است که هیچ
 شکلی در آن نیست و مایه هدایت پرهیزگاران^(۲)
 است. ﴿۲﴾ آن کسانی که به غیب^(۳) ایمان می آورند
 و نماز را بر پا می دارند و از آنچه روزی شان داده ایم
 انفاق می کنند^(۴). ﴿۳﴾ و آنان که به آنچه بر تو نازل
 شده و آنچه (بر پیامبران) پیش از تو نازل شده، ایمان
 می آورند، و به روز رستاخیز یقین دارند. ﴿۴﴾ آنان
 بر هدایت از جانب پروردگارشانند و آنان
 رستگارانند. ﴿۵﴾

۱- الف. لام. میم، حروف مقطعه هستند که در اوایل برخی از سوره های قرآن

آمده است، که معانی آنها را تنها الله متعال می داند. (تفسیر ابن کثیر)

۲- مراد از پرهیزگاران کسانی اند که فقط از الله متعال می ترسند و احکام او را به
 جای می آورند و از چیزهای منع شده دوری می جویند.

۳- مراد از غیب، تمام آن چیزهایی است که عقل و حواس نتوانند آن را در دنیا
 درک کند مانند: وجود الله متعال، فرشتگان، حیات بعد از مرگ و غیره، و
 در اینجا مراد از ایمان به غیب، یقین داشتن به تمام آن مسایل ماورای عقل و
 حواس که الله و رسول ما را از آن خبر داده اند می باشد مانند: ایمان به الله
 متعال، اعتقاد داشتن به فرشتگان، کتاب های آسمانی، پیامبران، روز رستاخیز
 و قضا و قدر.

۴- این آیه اشاره به ارکان اساسی اسلام دارد همچنانکه در حدیث نبوی آمده
 است: «اسلام بر پنج چیز بنا شده است ۱- گواهی دادن بر این که الله یکی
 است و جز او معبودی بر حق نیست و محمد ﷺ رسول الله است ۲- اقامه
 نماز ۳- دادن زکات ۴- ادای حج ۵- گرفتن روزه ماه رمضان». (صحیح

بخاری: ۸)

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ
 تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ حَتَّمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ
 وَعَلَى سَمْعِهِمْ ۖ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشْوَةٌ ۖ وَلَهُمْ
 عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا
 بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾
 يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ
 إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
 فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ بِمَا كَانُوا
 يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي
 الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا
 إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا
 قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ
 كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن
 لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا
 ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ
 إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ
 فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا
 الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبَحَتِ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا
 مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

کسانی که کافر شدند، برایشان یکسان است که آنان را
 بترسانی یا نترسانی، ایمان نمی آورند^(۱). ﴿۶﴾ الله بر دل‌ها و
 گوش‌هایشان مهر زده است و بر چشم‌هایشان پرده‌ای
 است، و برای آن‌ها عذاب بزرگی است. ﴿۷﴾ گروهی از
 مردم هستند که می‌گویند: به الله و روز رستاخیز ایمان
 آورده‌ایم، در حالی که ایمان ندارند. ﴿۸﴾ آنان (به
 نظرشان) الله و مومنان را فریب می‌دهند، در حالی که جز
 خودشان را فریب نمی‌دهند ولی نمی‌فهمند. ﴿۹﴾ در
 دل‌های آنان بیماری است و الله بر بیماری آنان افزوده، و
 بخاطر دروغ‌هایی که می‌گفتند، برایشان عذاب دردناکی
 است. ﴿۱۰﴾ و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: «در زمین
 فساد نکنید» می‌گویند: «ما فقط اصلاح‌کننده‌ایم». ﴿۱۱﴾
 آگاه باشید! آن‌ها همان مفسدانند؛ ولی نمی‌فهمند. ﴿۱۲﴾
 و هنگامی که به آنان گفته شود: «ایمان بیاورید؛ چنانکه
 مردم ایمان آورده‌اند» می‌گویند: «آیا ایمان بیاوریم چنانکه
 بی‌خردان ایمان آوردند؟» آگاه باشید، آن‌ها همان
 نابخردانند؛ ولی نمی‌دانند. ﴿۱۳﴾ و هنگامی که افراد با
 ایمان را ملاقات می‌کنند، می‌گویند: «ما ایمان آورده‌ایم»،
 و هنگامی که با شیطان‌های خود خلوت می‌کنند، می‌گویند:
 «ما با شما هستیم، ما فقط (آن‌ها را) مسخره می‌کنیم». ﴿۱۴﴾
 الله آنان را مسخره می‌کند، و آن‌ها را در طغیان‌شان نگه
 می‌دارد تا سرگردان شوند. ﴿۱۵﴾ آنان کسانی هستند که
 گمراهی را به هدایت خریدند، پس تجارت آن‌ها سودی
 نداد، و هدایت نیافتند. ﴿۱۶﴾

۱- در اینجا علت ایمان‌نیاموردن آن‌ها بیان شده که چگونه ارتکاب کفر و تکرار
 معصیت، دل را از پذیرفتن حق باز می‌دارد.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۱۷﴾ صُمُّ بَكُمْ عَمِيٌّ فَهُمْ لَا يَرَاجِعُونَ ﴿۱۸﴾ أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ۗ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿۱۹﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ تَخْطِفُ أَبْصَرَهُمْ ۗ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشْوًا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۰﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۲۱﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۗ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۲﴾ وَإِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّمَّنْهُ لَـَٔىٰ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۳﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۗ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿۲۴﴾

و در آن تاریکی‌ها و رعد و برق باشد، و آن‌ها از ترس مرگ، انگشتان خود را در گوش‌هایشان فرو می‌برند تا صدای صاعقه را نشنوند، و الله به کافران احاطه دارد. ﴿۱۹﴾ نزدیک است که برق چشمان‌شان را برباید، هر گاه که برای آن‌ها روشن شود در (روشنائی) آن راه می‌روند و چون تاریک شود (در جای خود) بایستند. و اگر الله بخواهد گوش و چشمان‌شان را از بین می‌برد، چرا که الله بر هر چیز توانا است. ﴿۲۰﴾ ای مردم، پروردگار خود را پرستش کنید، آن کسی که شما و کسانی را که پیش از شما بودند آفرید، تا پرهیزگار شوید. ﴿۲۱﴾ آن کس که زمین را برای شما بگسترده و آسمان را همچون سقفی بالای سر شما قرار داد. و از آسمان آبی فرو فرستاد و بوسیله آن انواع میوه‌ها را بوجود آورد تا روزی شما باشد. بنا براین برای الله همتیانی قرار ندهید^(۱)، در حالی که می‌دانید. ﴿۲۲﴾ و اگر درباره آنچه بر بنده خود (محمد ﷺ) نازل کرده‌ایم؛ در شک و تردید هستید، سوره‌ای همانند آن بیاورید و گواهان خود را - غیر از الله - فرا خوانید؛ اگر راست می‌گویید. ﴿۲۳﴾ پس اگر چنین نکردید - و هرگز نتوانید کرد- از آتشی بترسید که هیزم آن مردم و سنگ‌ها است، و برای کافران آماده شده است. ﴿۲۴﴾

داستان اینان همانند داستان کسی است که آتشی افروخته پس چون آتش اطراف او را روشن ساخت، الله نورشان را بگرفت و در تاریکی‌های که نمی‌بینند رهای‌شان کرد. ﴿۱۷﴾ کرانند، گنگانند، کورانند، پس باز نمی‌گردند. ﴿۱۸﴾ یا همچون بارانی است که از آسمان (فرو ریزد)

۱- عبدالله ابن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: از رسول الله ﷺ پرسیدم: بزرگ‌ترین گناه کدام است؟ فرمود: «اینکه برای الله شریک قرار دهی در حالی که او تو را آفریده است». عرض کردم: بی‌گمان این گناه بزرگی است، بعد از آن کدام است؟ فرمود: «این که فرزندان را از ترس فقر و گرسنگی به قتل برسانی». پرسیدم: بعد از آن کدام (گناه بزرگ‌تر) است؟ فرمود: «این که با زن همسایهات زنا کنی». (صحیح بخاری: ۴۴۷۷)

به ما روزی داده شده بود» و میوه‌هایی همانند آورده شود، و برای آنان همسرانی پاکیزه است و جاودانه در آن خواهند بود^(۱). ﴿۲۵﴾ به راستی الله از اینکه به پشه یا بالاتر از آن مثال بزند شرم نمی‌کند. آنان که ایمان آورده‌اند می‌دانند که آن (مثل) حق است از طرف پروردگارشان و اما آن‌های که کافرند می‌گویند: الله از این مثل چه خواسته است؟ الله بسیاری را با آن گمراه، و گروه بسیاری را هدایت می‌کند، و تنها فاسقان را با آن گمراه می‌سازد. ﴿۲۶﴾ کسانی که پیمان الله را، پس از محکم ساختن آن می‌شکنند، و آنچه را که الله دستور داده بر قرار سازند، قطع نموده، و در روی زمین فساد می‌کنند، این‌ها زیانکارانند. ﴿۲۷﴾ چگونه به الله کافر می‌شوید؟ در حالی که شما مردگان بودید، و او شما را زنده کرد، سپس شما را می‌میراند، سپس شما را زنده می‌کند، آنگاه به سوی او باز گردانده می‌شوید. ﴿۲۸﴾ او (الله) است که همه آنچه را که در زمین است برای شما آفرید، آنگاه آهنگ آسمان کرد و آن‌ها را به صورت هفت آسمان مرتب نمود، و او به هر چیز آگاه است. ﴿۲۹﴾

وَنَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ هُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا ؕ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ؕ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۖ يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا ؕ وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٢٧﴾ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ؕ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

۱- رسول الله ﷺ می‌فرماید: «اولین گروهی که وارد بهشت می‌شوند، چهره‌هایشان مانند ماه شب چهارده است، در آنجا آب دهان و بینی نمی‌اندازند و ادرار و مدفوعی نیز وجود ندارد، ظروف‌شان از طلا، شانه موهایشان از طلا و نقره، و آتش‌دان‌هایشان از عود می‌باشد، عرق‌شان مشک است، هر یک از آنان دو همسر دارد که از شدت زیبایی، مغز ساق‌هایشان از پشت گوش دیده می‌شود، آنان هیچگونه اختلاف و بغض و کینه نسبت به یکدیگر ندارند، دل‌هایشان دل واحدی است، و صبح و شام الله را تسبیح می‌گویند» (صحیح بخاری: ۳۲۴۵)

به کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده‌اند مژده ده که باغ‌هایی از بهشت برای آن‌هاست که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است. هر زمان که میوه از آن به آنان داده شود گویند: «این همان است که قبلاً

و (بیاد بیاور) هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان گفت: «من در زمین جانشینی قرار خواهم داد». گفتند: «آیا کسی را در آن قرار می‌دهی که در آن فساد و خونریزی کند؟ ما تسبیح و حمد تو را به جا می‌آوریم و تو را تقدیس می‌کنیم». پروردگار فرمود: «یقیناً من می‌دانم آنچه را که شما نمی‌دانید». ﴿۳۰﴾ و نام‌ها را همگی به آدم آموخت. سپس آن‌ها را به فرشتگان عرضه داشت، و فرمود: «اگر راستگوید، نام‌های این‌ها را به من خبر دهید». ﴿۳۱﴾ (فرشتگان) گفتند: «منزه‌ی تو! ما چیزی جز آنچه به ما آموخته نمی‌دانیم، تو دانای حکیمی». ﴿۳۲﴾ فرمود: «ای آدم! آنان را از نام‌هایشان آگاه کن» هنگامی که آنان را آگاه کرد (الله) فرمود: «آیا به شما نگفتم که من غیب آسمان‌ها و زمین را می‌دانم؟! و نیز می‌دانم آنچه را که آشکار می‌کنید، و آنچه را پنهان می‌داشتید». ﴿۳۳﴾ (یاد بیاور) هنگامی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید» پس (همگی) سجده کردند، جز ابلیس که سر باز زد، و تکبر ورزید، و از کافران شد. ﴿۳۴﴾ و گفتیم: «ای آدم! تو با همسرت در بهشت سکونت کن، و از (میوه‌های) آن هر جا می‌خواهید، گوارا بخورید، و لیکن به این درخت نزدیک نشوید، که از ستمگران خواهید شد». ﴿۳۵﴾ پس شیطان موجب لغزش آن دو شد، سپس آنان را از آنچه در آن بودند (= بهشت) بیرون کرد. و گفتیم: «همگی (به زمین) فرود آید در حالی که بعضی دشمن بعضی خواهید بود. و برای شما در زمین تا مدت معینی قرار گناه و وسیله بهره برداری خواهد بود». ﴿۳۶﴾ آنگاه آدم از پروردگارش کلماتی^(۱) فرا گرفت و الله توبه او را پذیرفت، چرا که الله توبه پذیر مهربان است. ﴿۳۷﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۗ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۗ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَٰؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾ قَالَ يَتَّخِذُ أَنْبِيَئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ۗ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾ وَقُلْنَا يَتَّخِذُ مَسْكَنًا أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۗ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۗ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

۱- مراد از «کلمات» سخنانی است که حضرت آدم (علیه السلام) با آن دعا و استغفار نمود و در سوره اعراف آیه ۲۳ بیان شده است. (تفسیر ابن کثیر)

قُلْنَا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى
فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾ يَذَّبْنِي إِسْرَءِيلَ أَذْكَرُوا
نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ
بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّيَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ
مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أُولَٰئِكَ كَافِرٍ بِهِ ۗ وَلَا
تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّيَ فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾ وَلَا
تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٤٢﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا
مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ * أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ
أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾
وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ ۗ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى
الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقَوْنَ رَبَّهُمْ
وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾ يَذَّبْنِي إِسْرَءِيلَ أَذْكَرُوا
نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ وَأَتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ
نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾

گفتیم: «همگی از آن فرود آید! پس هر گاه هدایتی از طرف من برای شما آمد، کسانی که از آن پیروی کنند، نه ترسی بر آنان خواهد بود و نه غمگین خواهند شد». ﴿٣٨﴾ و کسانی که کافر شدند و نشانه‌های ما را دروغ پنداشتند آنان اهل دوزخند، و همیشه در آن خواهند بود. ﴿٣٩﴾ ای فرزندان اسرائیل (= یعقوب)! نعمت مرا که به شما ارزانی داشتم به یاد آورید، و به پیمانی که با من بسته اید وفا کنید، تا من نیز به پیمان شما وفا کنم و تنها از من بترسید. ﴿٤٠﴾ و به آنچه نازل کرده‌ام (= قرآن) ایمان بیاورید که تصدیق کننده چیزی است که با شما است، و نخستین کافر به آن نباشید، و آیات مرا به بهای ناچیز نفروشید، و تنها از من بترسید. ﴿٤١﴾ و حق را با باطل نیامیزید، و حق را پنهان نکنید، در حالی که می دانید. ﴿٤٢﴾ و نماز را بر پا دارید و زکات را پردازید، و با نماز گزاران نماز بخوانید. ﴿٤٣﴾ آیا مردم را به نیکی فرمان می دهید، و خودتان را فراموش می کنید، در حالی که شما کتاب (آسمانی) را می خوانید؟! آیا نمی اندیشید؟! ﴿٤٤﴾ و از شکیبایی و نماز یاری جوید، و نماز؛ جز بر فروتنان، دشوار و گران است. ﴿٤٥﴾ آن کسانی که یقیناً می دانند دیدار کننده پروردگار خویش اند و به سوی او باز می گردند. ﴿٤٦﴾ ای فرزندان اسرائیل (= یعقوب)! نعمت مرا که به شما ارزانی داشتم به یاد آورید، و (نیز) اینکه من شما را بر جهانیان برتری دادم. ﴿٤٧﴾ و از روزی بترسید که کسی از کسی کفایتی نکند، و از او شفاعت پذیرفته نمی شود، و نه از او تاوان و فدیة گرفته می شود، و نه یاری می شوند. ﴿٤٨﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ
 الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ
 وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا
 بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
 وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ
 لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ
 ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ
 لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ
 وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ
 لِقَوْمِهِ يَفْقَهُمْ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ
 الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ
 خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۗ إِنَّهُ هُوَ
 التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ
 لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ
 وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ
 مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ
 الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَىٰ ۗ كُلُوا مِنْ
 طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ۗ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا
 أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

و (نیز به یاد آورید) هنگامی که شما را از چنگال فرعونیان نجات دادیم، (آنان) شما را به بدترین صورت آزار و شکنجه می دادند، پسران شما را سر می بریدند، و زنان شما را زنده نگه می داشتند، و در اینها آزمایش بزرگی از جانب پروردگارتان برای شما بود. ﴿۴۹﴾ و (به یاد آورید) هنگامی را که دریا را برای شما شکافتیم، و شما را نجات دادیم، فرعونیان را غرق ساختیم، در حالی که شما می نگریستید. ﴿۵۰﴾ و (به یاد آورید) هنگامی را که با موسی چهل شب وعده گذاردیم، آنگاه شما بعد از او گوساله را (به پرستش) گرفتید، در حالی که ستمکار بودید. ﴿۵۱﴾ سپس شما را بعد از آن بخشیدیم، شاید سپاسگزاری کنید. ﴿۵۲﴾ و (نیز به یاد آورید) هنگامی را که به موسی کتاب (تورات) و فرقان (معجزه های جداکننده میان حق و باطل) را عطا کردیم، تا اینکه هدایت شوید. ﴿۵۳﴾ و (به یاد آورید) زمانی را که موسی به قوم خود گفت: «ای قوم من! شما با (به پرستش) گرفتن گوساله به خود ستم کرده اید، پس بسوی آفریدگار خود باز گردید و توبه کنید، و خود را (همدیگر را) بکشید، این کار برای شما در پیشگاه پروردگارتان بهتر است». آنگاه الله توبه شما را پذیرفت، زیرا که او توبه پذیر مهربان است. ﴿۵۴﴾ و (به یاد آورید) هنگامی را که گفتید: «ای موسی! ما هرگز به تو ایمان نمی آوریم، مگر اینکه الله را آشکارا ببینیم». پس صاعقه شما را گرفت، در حالی که می نگریستید. ﴿۵۵﴾ سپس شما را پس از مردن تان برانگیختیم، شاید سپاسگزاری کنید. ﴿۵۶﴾ و ابر را بر شما سایبان قرار دادیم، و «من» (ترنجبین) و «سلوی» (بلدرچین) را بر شما فرو فرستادیم، (و گفتیم): «از پاکیزه های که به شما روزی داده ایم؛ بخورید» (ولی شما کفر ورزیدید). آن ها به ما ستم نکردند؛ بلکه به خود ستم می نمودند. ﴿۵۷﴾

و (به یاد آورید) هنگامی را که گفتیم: «به این شهر (= بیت المقدس) وارد شوید، و از نعمت‌های آن از هر جا که می‌خواهید به فراوانی بخورید، و با خشوع و فروتنی به دروازه در آید و بگویید: «خواسته ما آمرزش گناهان است» تا گناهان شما را ببخشیم، و به نیکو کاران فروتر می‌بخشیم.» ﴿۵۸﴾

﴿۵۸﴾ آنگاه ستمگران این سخن را که به آن‌ها گفته شده بود، تغییر دادند^(۱) (و به جای آن کلمه مسخره آمیزی گفتند) لذا بر ستمگران در برابر این نافرمانی شان، عذابی از آسمان نازل کردیم. ﴿۵۹﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که موسی برای قوم خویش، آب خواست، پس گفتیم: «عصای خود را بر سنگ بزن» آنگاه دوازده چشمه آب از آن جوشید، و هر گروهی آبشخور خود را دانست، (و گفتیم): «از روزی الله بخورید و بیاشامید، و در زمین به تباهی مکوشید.» ﴿۶۰﴾ (به یاد آورید) زمانی را که گفتید: «ای موسی! ما هرگز بر یک نوع غذا شکیبائی نداریم، پس پروردگار خویش را بخوان، تا از آنچه زمین می‌رویاند، از سبزی و خیار و سیر و عدس و پیازش برای ما بیرون آورد.» (موسی) گفت: «آیا چیزی را که پست تر است به جای چیز بهتر جایگزین می‌کنید؟ به شهری فرود آید، زیرا آنچه را خواستید در آنجا برای شما هست» و (مهر) ذلت و بی‌نوائی بر آنان زده شد، و سزاوار خشم الله گردیدند، چرا که آنان به آیات الله کفر می‌ورزیدند، و پیامبران را به ناحق می‌کشتند. این‌ها بخاطر آن بود که گناهکار و متجاوز بودند. ﴿۶۱﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَاَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتِكُمْ^ج وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ * وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ^ط فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا^ط قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ^ط كُلُوا وَاشْرَبُوا مِن رِّزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعَثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا^ط قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ^ج أَهْبَطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَّا سَأَلْتُمْ^ط وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبِ اللَّهِ^ط ذَلِكَ بَأْتُهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بِغَيْرِ الْحَقِّ^ط ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

۱- ابوهیره رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله روایت می‌کند که فرمود: «به بنی اسرائیل گفته شد: ﴿وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ﴾ آنگاه آنان با نشیمنگاه‌هایشان خزیدند و عقب عقب وارد شدند، و به جای (حِطَّة) گناهان ما را ببخش گفتند: (حِطَّة) حَبَّةٌ فَي شَعْرَةٌ، دانه‌ای در جو.» (صحیح بخاری: ۴۴۷۹)

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصْرَى
 وَالصَّابِغِينَ مَنِ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ
 صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
 وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ
 وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا ءَاتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
 وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
 مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
 وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمْ
 الَّذِينَ ءَاعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
 قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
 وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ
 مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْخَبُوا بَقَرَةً
 قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوعًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ
 الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا
 هِيَ ؕ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ
 عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
 قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ
 يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ
 النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

بدرستی کسانی که ایمان آورده‌اند، و کسانی که یهودی شدند
 و نصاری و صابئان (= ستاره پرستان) آنان که به الله و روز
 قیامت ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دهند،
 پاداش‌شان نزد پروردگارشان است، و نه ترسی بر آنان
 خواهد بود و نه غمگین خواهند شد. ﴿٦٢﴾ و (به یاد آورید)
 زمانی را که از شما پیمان گرفتیم، و (کوه) طور را بالای سر
 شما بر افراشتیم، (و به شما گفتیم): «آنچه را به شما داده‌ایم،
 با قدرت بگیرید، و آنچه را در آن است یاد کنید، شاید
 پرهیزگار شوید». ﴿٦٣﴾ سپس شما بعد از این روی
 گردانیدید، پس اگر فضل و رحمت الله بر شما نبود، از
 زیانکاران بودید. ﴿٦٤﴾ بی گمان شما از حال کسانی از شما
 که در روز شنبه نافرمانی و تجاوز کردند، آگاه شده‌اید، پس
 ما به آن‌ها گفتیم: «بوزینه‌های خوار و رانده شده باشید».
 ﴿٦٥﴾ پس ما این (کیفر) را عبرتی برای مردم آن زمان و
 نسل‌های بعد از آنان، و پند و اندرزی برای پرهیزگاران قرار
 دادیم. ﴿٦٦﴾ و (به یاد آورید) زمانی را که موسی به قوم
 خود گفت: «الله به شما دستور می‌دهد که گاوی را ذبح
 کنید» گفتند: «آیا ما را مسخره می‌کنی؟» (موسی) گفت: «به
 الله پناه می‌برم از اینکه از نادانان باشم». ﴿٦٧﴾ گفتند: «از الله
 خود بخواه که برای ما روشن کند که آن چگونه (گاوی)
 است؟» (موسی) گفت: (الله) می‌فرماید: «آن گاوی است که
 نه پیر و نه جوان، بلکه میان سالی بین این دو باشد، پس آنچه
 به شما دستور داده شده است؛ انجام دهید». ﴿٦٨﴾ گفتند: «از
 پروردگارت بخواه تا برای ما روشن سازد، رنگ آن چگونه
 است؟» (موسی) گفت: (الله) می‌فرماید: «آن گاو زرد پر
 رنگی است که بینندگان را شاد می‌کند». ﴿٦٩﴾

گفتند: «از پروردگارت بخواه تا برای ما روشن سازد که آن چگونه (گاوی) است؟ براستی این گاو بر ما مشتبه شده، و اگر الله بخواهد ما هدایت خواهیم شد.» ﴿۷۰﴾ (موسی) گفت: (الله) می فرماید: «آن گاوی است که نه برای شخم زدن رام شده، و نه برای زراعت آبکشی کند، بی عیب است و یک رنگ و در آن خالی نیست» گفتند: «اینک سخن درست آوردی» پس گاو را سر بریدند، و نزدیک بود که این کار نکنند. ﴿۷۱﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که فردی را کشتید، آنگاه درباره او به نزاع پرداختید، و الله آشکار کننده آن چیزی است که پنهان می کردید. ﴿۷۲﴾ پس گفتیم: «پاره ای از گاو را به مقتول بزنید، الله این گونه مردگان را زنده می کند، و نشانه های خود را به شما می نمایاند، شاید اندیشه کنید.» ﴿۷۳﴾ سپس بعد از این دل های شما سخت شد، همچون سنگ، یا سخت تر! زیرا که پاره ای از سنگ ها می شکافد، و از آن ها نهرها جاری می شود، و پاره ای از ترس الله فرو می افتد، و الله از آنچه می کنید؛ غافل نیست. ﴿۷۴﴾ آیا امید دارید که (یهودیان) به (آیین) شما ایمان بیاورند، با اینکه گروهی از آنان سخنان الله (تورات) را می شنیدند و پس از فهمیدنش آن را تحریف می کردند، و حال آنکه علم و اطلاع داشتند؟! ﴿۷۵﴾ و چون با مؤمنان ملاقات کنند؛ گویند: «ایمان آورده ایم» ولی هنگامی که با یکدیگر خلوت می کنند، می گویند: «چرا مطالبی را که الله برای شما بیان کرده، برای مسلمانان بازگو می کنید تا (روز قیامت) در پیشگاه پروردگارتان بر ضد شما به آن استدلال کنند؟ آیا نمی فهمید؟» ﴿۷۶﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقْرَ تَشْبَهُ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿۷۰﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا ۗ قَالُوا الْكَنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ۗ فَذَخُّوْهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿۷۱﴾ وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارْتُمْ فِيهَا ۗ وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿۷۲﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۗ كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۷۳﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۗ وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ ۗ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ ۗ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۷۴﴾ أَفَتَطْمَعُونَ أَن يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ خَلَفْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بِبَعْضِهِمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۷۶﴾

می نویسند، سپس می گویند: «این از جانب الله است» تا آن را به بهای اندک بفروشند، پس و ای بر آنها از آنچه دست هایشان نوشته، و وای بر آنان از آنچه از این راه به دست می آورند! ﴿۷۹﴾ و گفتند: «آتش دوزخ؛ جز چند روز محدودی، هرگز به ما نخواهد رسید. بگو: «آیا از نزد الله پیمانی گرفته اید؟! که الله هرگز خلاف پیمانش نکند؟ یا چیزی را که نمی دانید به الله نسبت می دهید؟!» ﴿۸۰﴾ آری هر کس که مرتکب گناه شود، و گناهانش او را احاطه کنند، آنها اهل آتشند، و جاودانه در آن خواهند بود. ﴿۸۱﴾ و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، آنان اهل بهشتند، و جاودانه در آن خواهند ماند. ﴿۸۲﴾ (به یاد آورید) زمانی را که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز الله یگانه را پرستش نکنید، و به پدر و مادر و نزدیکان و یتیمان و بی نوایان^(۱) نیکی کنید، و به مردم (سخن) نیک بگویید، و نماز را بر پا دارید و زکات را پردازید، سپس همه شما؛ جز عده کمی پشت کردید و رویگردان شدید. ﴿۸۳﴾

أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۹﴾ وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيًّا وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿۸۰﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَتْ رُءُوسُهُ بِهِيَ ثُمَّ قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿۸۱﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَلَا تَأْخُذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ تُخْلَفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۸۲﴾ بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۸۳﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۸۴﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿۸۵﴾

آیا نمی دانند که آنچه را پنهان می دارند، و آنچه را آشکار می کنند؛ الله می داند؟! ﴿۷۷﴾ و برخی از آنان بی سوادانی هستند که کتاب الله (تورات) را جز یک مشت خیالات و آرزوها نمی دانند، و تنها به پندارهایشان دل بسته اند. ﴿۷۸﴾ پس و ای بر کسانی که با دست خود

۱- در حدیث بینوا را چنین معرفی کرده است: «بینوا کسی نیست که به در خانه های مردم می رود و یکی دو لقمه نان و یا یکی دو عدد خرما، دریافت می کند و برمی گردد، بلکه بینوا کسی است که چیزی ندارد و مردم از حال او آگاه نیستند تا به او صدقه دهند و خودش هم از کسی سوال نمی کند.» (صحیح بخاری: ۱۴۷۹)

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
 أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِينِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٥﴾ ثُمَّ
 أَنْتُمْ هَتُّوْلَاءٌ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ
 دِينِهِمْ تَبْطِهُرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ
 أُسْرَى تَفْدُوهُمْ وَهُمْ وَهُوَ مُحْرَمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفْتَوْمُنُونَ
 بَعْضُ الْأَكْتَبِ وَتَكْفُرُونَ بَعْضٌ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ
 ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
 يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَفْلٍ لِّعَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٦﴾
 أُولَئِكَ الَّذِينَ أَشْرَوُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا تَحْفَظُهُمْ
 عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
 الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
 الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكَلِمًا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا
 لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ أَسْتَكْبِرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ
 ﴿٨٨﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا
 يُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾

ایمان می آورید، و به بخشی کافر می شوید؟! ^(۱) پس
 جزای کسی از شما که چنین کند چیست، جز رسوایی و
 خواری در این جهان، و در روز قیامت به شدیدترین
 عذاب بر گردانیده می شوند، و الله از آنچه انجام می دهید
 غافل نیست. ﴿۸۵﴾ اینان کسانی هستند که زندگانی دنیا
 را به بهای آخرت خریدند، پس عذاب آن‌ها تخفیف
 داده نمی شود، و کسی آن‌ها را یاری نخواهد کرد.
 ﴿۸۶﴾ بدرستی که به موسی کتاب (تورات) دادیم، و
 بعد از او، پیامبرانی پشت سر هم فرستادیم، و به عیسی
 پسر مریم معجزه‌ها و دلایل روشن دادیم، و او را به
 وسیله روح القدس (= جبریل) تأیید کردیم، آیا هر
 زمان؛ پیامبری چیزی بر خلاف هوای نفس شما آورد،
 در برابر او تکبر کردید، پس گروهی را تکذیب کرده و
 گروهی را کشتید. ﴿۸۷﴾ و گفتند: «دل‌های ما در پرده
 است»، بلکه الله آنان را به خاطر کفرشان نفرین کرده
 است، پس اندکی ایمان می آورند. ﴿۸۸﴾

و (به یاد آورید) هنگامی را که از شما پیمان گرفتیم که
 خون‌های همدیگر را نریزید و یکدیگر را از سرزمین
 خود، بیرون نکنید. سپس شما اقرار کردید، و شما (بر آن
 پیمان) گواهی می دهید. ﴿۸۴﴾ پس از آن این شما
 هستید که یکدیگر را می کشید و گروهی از خودتان را
 از سرزمین‌شان بیرون می کنید و علیه آن‌ها به گناه و ستم
 یکدیگر را کمک می کنید. و اگر (بعضی از آنان به
 صورت) اسیران نزد شما آیند، فدیة می دهید (و آنان را
 آزاد می کنید) و حال اینکه بیرون کردن آنان بر شما
 حرام بود. آیا به بخشی از (دستورات) کتاب (آسمانی)

۱- در ایام رسول الله ﷺ انصار (که قبل از اسلام مشرک بودند) متشکل از دو
 قبیله به نام اوس و خزرج بودند. در میان این دو قبیله همیشه جنگ و ستیز
 بود. و یهود مدینه «به سه قبیله بنو قینقاع، بنو نضیر، و بنو قریظه تقسیم شده
 بودند، در میان این‌ها نیز اختلافات و کشمکش بود. بنو قریظه هم پیمان
 اوس، و بنو قینقاع و بنو نضیر هم پیمان خزرج بودند. این‌ها در جنگ
 هم پیمان خود را کمک می کردند و هم مذهب خود یهودیان را به قتل
 می رساندند، اموال و دار ایشان را غارت می کردند و از وطن‌شان بیرون
 می راندند، در حالی که مطابق احکام تورات چنین طرز عملی تماماً حرام
 بود، ولی هنگامی که یک یهودی به اسارت می افتاد، آن را به وسیله فدیة
 آزاد می کردند و می گفتند: تورات ما را چنین حکم داده است. در این
 آیات کردار یهودیان را بیان نموده که چگونه شریعت خودشان را به بازی
 می گرفتند که طبق میل خود بعضی از احکام را عملی می ساختند و به برخی
 توجهی نمی دادند. (تفسیر ابن کثیر)

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ بِعَسْمَا أَشْرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يُنَزَّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ فَبَاءُوا بَغْضَبٍ عَلَى غَضَبٍ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنزَلَ عَلَيْنَا وَيكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ۗ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ * وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ أَخَذْتُمُ الْعِجَلَٰلَ مِن بَعْدِهِ ۗ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا ۗ قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَٰلَ بِكُفْرِهِمْ ۗ قُلْ بِعَسْمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ ۗ إِيْمَانُكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

و هنگامی که از طرف الله کتابی (= قرآن) برای آنها آمد که تصدیق کننده چیزهایی بود که با خود داشتند، و پیش از این بر کافران خواستار پیروزی بودند، پس چون آن چه را که (از قبل) شناخته بودند، نزد آنها آمد، به او کافر شدند، پس لعنت الله بر کافران باد. ﴿۸۹﴾ چه بد است چیزی که خود را به بهای آن فروختند. و از روی حسد به آن چه الله فرستاده بود کافر شوند، که چرا الله از فضل خویش بر هر کس از بندگانش که بخواهد نازل می کند؟! پس سزاوار خشمی بر خشمی دیگر شدند، و برای کافران عذاب خوار کننده است. ﴿۹۰﴾ و چون به آنها گفته شود: «به آنچه الله نازل کرده، ایمان بیاورید» می گویند: «ما به چیزی ایمان می آوریم که بر خود ما نازل شده است» و به غیر آن، کافر می شوند، در حالی که آن حق است و تصدیق کننده چیزی است که با خود دارند. بگو: «اگر (راست می گوید) و مؤمنید پس چرا پیامبران الله را پیش از این می کشتید؟!». ﴿۹۱﴾ و به راستی موسی معجزه ها و نشانه های روشنی برای شما آورد، و آنگاه شما پس از وی، گوساله را به پرستش گرفتید، در حالی که ستمگر بودید. ﴿۹۲﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که از شما پیمان گرفتیم، و (کوه) طور را بالای سر شما برافراشتیم، (و گفتیم): «آنچه را به شما داده ایم محکم بگیرید و بشنوید». گفتند: «شنیدیم و نافرمانی کردیم» و دل های شان بر اثر کفرشان، با (محبت) گوساله آمیخته شد. بگو: «ایمان تان چه فرمان بدی به شما می دهد، اگر شما مؤمن هستید!». ﴿۹۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ أَلْدَارُ الْأَخِرَةِ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزِحٍ مِّنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾ أَوْ كَلِمَاتٍ عَاهَدُوا عَهْدًا نَّبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

بگو: «اگر سرای آخرت در نزد خدا، مخصوص شماست، نه سایر مردم، پس آرزوی مرگ کنید؛ اگر راستگوئید». ﴿٩٤﴾ ولی آنها، بخاطر آنچه دست‌هایشان پیش فرستاده است، هرگز آرزوی مرگ نخواهند کرد، و الله به ستمگران داناست. ﴿٩٥﴾ و هر آینه آنان را حریص‌ترین مردم - (حتی) حریص‌تر از مشرکان - بر زندگی خواهی یافت، هر یک از آنان دوست دارد هزار سال عمر کند، در حالی که اگر این عمر (دراز)، به او داده شود، او را از عذاب دور نمی‌کند، و الله به آنچه می‌کنند بیناست. ﴿٩٦﴾ بگو: «کسی که دشمن جبرئیل باشد، (در حقیقت دشمن الله است) زیرا که او به فرمان الله قرآن را بر قلب تو نازل کرده است، در حالی که تصدیق‌کننده آنچه پیش از آن است، و برای مؤمنان راهنما و مژده است». ﴿٩٧﴾ کسی که دشمن الله و فرشتگان و پیامبران او، و جبرئیل و میکائیل باشد، پس بدرستی که الله دشمن کافران است. ﴿٩٨﴾ و هر آینه که ما نشانه‌های روشنی بر تو نازل کردیم، و جز فاسقان کسی به آنها کفر نمی‌ورزد. ﴿٩٩﴾ آیا (چنین نیست) هر گاه آنها پیمانی بستند گروهی از آنان آن را دور افکندند؟! بلکه بیشترشان ایمان نمی‌آورند. ﴿١٠٠﴾ و هنگامی که فرستاده‌ای از جانب الله به سوی‌شان آمد، که تصدیق‌کننده آنچه با خود داشتند است، گروهی از آنان که به آنها کتاب داده شده بود، کتاب الله را پشت سرشان افکندند، گویی آنان نمی‌دانند. ﴿١٠١﴾

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمٍ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمٌ وَلَكِنَّ الشَّيْطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هُرُوتَ وَمَرُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا خُنَّ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ۚ وَمَا هُمْ بِضَآئِرٍ بِهِ ۚ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۗ وَلَقَدْ عَلَّمُوا لِمَنْ أُشْرِبَهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ۚ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا ۗ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ مَا يَدْعُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٩﴾

و از آنچه شیاطین در (عهد) فرمانروایی سلیمان (بر مردم) می خواندند پیروی کردند، و درحالیکه سلیمان (هرگز دست به سحر نیالود) و کافر نشد، و لیکن شیاطین کفر ورزیدند، به مردم سحر آموختند. و (نیز) از آنچه بر دو فرشته «هاروت» و «ماروت» در بابل نازل شده بود (پیروی کردند). و (آن دو فرشته) به هیچ کس چیزی یاد نمی دادند، مگر اینکه (از پیش به او) می گفتند: «ما وسیله آزمایشیم، پس کافر نشو» پس از آن دو (فرشته) چیزهایی می آموختند که به وسیله آن، میان مرد و همسرش جدایی بیفکنند، و حال آنکه بدون اجازه الله نمی توانند به وسیله آن به کسی زیانی برسانند. و چیزی می آموختند که به آنان زیان می رسانید، و به آنان سودی نمی داد. و قطعاً می دانستند که هر کس خریدار آن باشد، در آخرت بهره نخواهد داشت. و چه بد و زشت است آنچه خود را به آن فروختند، اگر می دانستند! ﴿۱۰۲﴾ و اگر آن ها ایمان می آوردند، و پرهیزگاری می کردند، همانا پاداشی از نزد الله بهتر بود، اگر می دانستند! ﴿۱۰۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید (در گفتگو با پیامبر ﷺ) نگویید: «راعنا» (یعنی رعایتمان کن) بلکه بگویید: «انظرنا» (یعنی: به ما بنگر، ملاحظه ما کن، زیرا که کلمه اول دو معنی دارد که معنای دیگر آن، یعنی: حماقت، و یهود هدف شان این معنی بود). و بشنوید، و برای کافران عذاب دردناکی است. ﴿۱۰۴﴾ کافران از اهل کتاب و مشرکان دوست ندارند که از جانب پروردگارتان خیر و برکتی بر شما نازل گردد، در حالی که الله رحمت خود را به هر کس بخواهد اختصاص می دهد، و الله دارای فضل بزرگ است. ﴿۱۰۵﴾

نیست. ﴿۱۰۷﴾ آیا می‌خواهید از پیامبر خود، (همان چیزی را) در خواست کنید که پیش از این از موسی خواسته شد؟ و کسی که کفر را به (جای) ایمان برگزیند، مسلماً راه راست را گم کرده است. ﴿۱۰۸﴾ بسیاری از اهل کتاب، از روی حسدی که در وجودشان است، آرزو دارند که شما را بعد از ایمان‌تان به حال کفر باز گردانند، پس از اینکه حق برای آن‌ها روشن شده است، پس شما عفو کنید و در گذرید، تا الله فرمان خویش را (برای جهاد با آن‌ها) صادر نماید، همانا الله بر هر چیزی تواناست. ﴿۱۰۹﴾ و نماز را بر پا دارید و زکات را ادا کنید، و هر کار نیکی را که برای خود از پیش می‌فرستید، آن را نزد الله خواهید یافت، یقیناً الله به آنچه می‌کنید بینا است. ﴿۱۱۰﴾ و گفتند: «هرگز داخل بهشت نخواهد شد، جز کسی که یهودی یا مسیحی باشد، این آرزوهای (باطل) آن‌هاست. بگو: «اگر راستگوید دلیل خود را بیاورید!». ﴿۱۱۱﴾ آری، کسی که مخلصانه روی خود را تسلیم الله کند، و نیکوکار باشد، پس پاداش و ی نزد پروردگارش (محفوظ) است، و نه ترسی بر آن‌هاست و نه اندوهگین می‌شوند. ﴿۱۱۲﴾

﴿۱۰۷﴾ مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّمَّهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۰۷﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَّلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿۱۰۸﴾ أَمْ تُرِيدُونَ أَن تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِن قَبْلُ ۗ وَمَن يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿۱۰۹﴾ وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُم مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۗ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۱۰﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ يَّجِدُوهُ عِندَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۱۱۱﴾ وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرِيًّا ۗ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۱۲﴾ بَلَىٰ مَن أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِندَ رَبِّهِ ۗ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۱۱۳﴾

هر آیه‌ای را نسخ کنیم، یا (از دل مردم بزدائیم) و فراموشش گردانیم، بهتر از آن یا همانند آن را می‌آوریم^(۱)، آیا نمی‌دانی که الله بر هر چیز تواناست؟ ﴿۱۰۶﴾ آیا نمی‌دانی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین، از آن الله است، و جز الله سرپرست و یآوری برای شما

۱- نسخ یعنی نقل کردن، لیکن در اصطلاح شرعی یعنی نازل کردن حکمی به جای حکم دیگر. البته نسخ کردن از سوی الله متعال می‌باشد، همانگونه که در زمان آدم علیه السلام از دواج بین خواهر و برادر جایز بود سپس حرام قرار گرفت. بدین گونه الله متعال در قرآن کریم برخی از آیات را منسوخ نموده و به جای آن، آیه یا حکم دیگری مقرر ساخته است.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتْ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ
النَّصْرَىٰ لَيْسَتْ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ
كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللَّهُ تَحَكُّمٌ
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۱۳﴾ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَرَ فِيهَا اسْمُهُ
وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا ۗ أُوتِيكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا
إِلَّا خَائِفِينَ ۚ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱۴﴾ وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۚ فَأَيْنَمَا تُولَّوْا
فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ
اللَّهُ وَلَدًا ۗ سُبْحٰنَهُ ۗ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ
كُلٌّ لَهُ فَتِنَةٌ ﴿۱۱۶﴾ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَإِذَا
قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۱۱۷﴾ وَقَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ ۗ
كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِم مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ۗ
تَشَبَّهتْ قُلُوبُهُمْ ۗ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ
﴿۱۱۸﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۗ وَلَا تُسْئَلُ عَنْ
أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿۱۱۹﴾

داوری می کند. ﴿۱۱۳﴾ و کیست ستمکارتر از آن کس
که مسجدهای الله را باز داشت که در آن نام الله برده
شود، و در ویرانی آن ها کوشید؟! شایسته آنان نیست،
جز به حال ترس وارد این مساجد شوند، بهره آنان در
دنیا خواری و رسوائی، و در آخرت عذاب بزرگی است.
﴿۱۱۴﴾ مشرق و مغرب از آن الله است، پس به هر سو
رو کنید، روی الله آنجاست. همانا الله گشایشگر داناست.
﴿۱۱۵﴾ و (یهود و نصاری و مشرکان) گفتند: «الله
فرزندی (برای خود) بر گزیده است»^(۱) - منزّه است او -
بلکه آنچه در آسمان ها و زمین است، از آن اوست،
(و) همه فرمانبردار اویند. ﴿۱۱۶﴾ پدید آورنده آسمان ها
و زمین است، و چون به کاری اراده فرماید، تنها به آن
می گوید: «باش»، پس می شود. ﴿۱۱۷﴾ و آنانکه
نمی دانند گفتند: «چرا الله با ما سخن نمی گوید؟! و یا
(چرا) معجزه و نشانه برای ما نمی آید؟!»، کسانی که پیش
از آنان بودند نیز همین گونه سخن می گفتند، دل های
شان به یکدیگر همانند است. همانا ما آیات و نشانه ها را
برای گروهی که یقین دارند، آشکار و روشن ساخته ایم.
﴿۱۱۸﴾ همانا ما تو را به حق مژده رسان و بیم دهنده
فرستادیم. و درباره دوزخیان از تو پرسیده نخواهد شد.
﴿۱۱۹﴾

یهودیان گفتند: «مسیحیان بر چیزی نیستند» و مسیحیان
(نیز) گفتند: «یهودیان بر چیزی نیستند» در حالی که آنان
کتاب (آسمانی) را می خوانند. همچنین کسانی که
نمی دانند (سخنی) همانند آنان گفتند. پس الله روز
قیامت، در آنچه که در آن اختلاف داشتند میان آنان

۱- در حدیث قدسی الله ﷻ می فرماید: «فرزند آدم مرا تکذیب کرد و این کار
شایسته او نبود، و فرزند آدم مرا دشمنان داد در حالی که این کار شایسته او
نبود، اما تکذیبش این است که می گوید: من نمی توانم دوباره او را زنده
کنم، و دشنامش این است که می گوید: من فرزند دارم، در حالی که من از
داشتن زن و فرزند پاک و منزّه هستم». (صحیح بخاری: ۴۴۸۲)

و هرگز یهود و نصاری از تو خشنود نخواهند شد، تا اینکه از آیین آنان، پیروی کنی. بگو: «همانا هدایت الله، تنها هدایت است»، و اگر از خواسته‌ها و آرزوهای آنان پیروی کنی، بعد از اینکه دانشی به تو رسیده است، هیچ سر پرست و یآوری از سوی الله برای تو نخواهد بود. ﴿۱۲۰﴾ کسانی که کتاب آسمانی، (تورات) به آن‌ها داده‌ایم، آن را چنان که شایسته آن است می‌خوانند، آن‌ها به آن (هدایت) ایمان می‌آورند، و کسانی که به او کافر شوند پس بی‌گمان ایشان زیانکارانند. ﴿۱۲۱﴾ ای بنی اسرائیل! نعمت مرا، که بر شما ارزانی داشتم به یاد آورید، و (نیز) آنکه من شما را بر جهانیان (معاصران) برتری بخشیدم. ﴿۱۲۲﴾ و از روزی بترسید که کسی از کسی هیچ کفایتی نکند و هیچ گونه تاوان و فدیة از او پذیرفته نمی‌شود، و شفاعت او را سود نمی‌دهد، و یاری نمی‌شوند. ﴿۱۲۳﴾ (به یاد آورید) هنگامی که الله، ابراهیم را با سخنانی (مشمتمل بر اوامر و نواهی و تکالیف) آزمود، پس او همه را بخوبی به انجام رسانید. (الله به او) فرمود: «بدرستی که من تو را پیشوای مردم قرار می‌دهم». (ابراهیم) گفت: «و از فرزندانم (نیز) پیشوایانی قرار بده». (الله) فرمود: «پیمان و عهد من به ستمکاران نمی‌رسد». ﴿۱۲۴﴾ (به یاد آورید) هنگامی که خانه (کعبه) را محل بازگشت، و (جای) امنی برای مردم قرار دادیم. و از مقام ابراهیم نماز گاهی برای خود برگیرید. و ما به ابراهیم اسماعیل وحی کردیم که: «خانه مرا برای طواف کنندگان و مقیمان و رکوع و سجود کنندگان (= نماز گزاران) پاک و پاکیزه کنید». ﴿۱۲۵﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که ابراهیم گفت: «پروردگارا! این (سر زمین) را شهری امن بگردان، و اهل آن را - کسانی که از ایشان به الله و روز قیامت، ایمان آورده‌اند - از میوه‌های (گوناگون) روزی ده». (الله) فرمود: «و هر کس که کافر شود، اندکی بهره‌مندش می‌سازم، سپس او را به عذاب آتش می‌کشانم، و بد سرانجامی است!». ﴿۱۲۶﴾

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ قُلْ إِنْ أَبَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ ۗ وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۗ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ ۗ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾ يٰۤاَيُّهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ۖ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٣﴾ * وَإِذْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رِبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ ۗ قَالَ إِنِّي جَاعِلٌ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۗ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۗ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ۗ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ ۗ مَنْ ءَامَنَ مِنهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمْتِعُهُ قَلِيلًا ۗ ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ ۗ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

و (به یاد آورید) هنگامی را که ابراهیم و اسماعیل پایه‌های خانه (کعبه) را بالا می‌بردند، (و می‌گفتند): «پروردگارا! از ما بپذیر، همانا که تویی شنوای دانا. ﴿۱۲۷﴾ پروردگارا! ما را فرمانبردار خودت قرار ده، و از فرزندانمان امتی فرمانبردار خود (پدید آور) و طرز عبادتمان را به ما نشان ده، و توبه ما را بپذیر، بدرستی که تو توبه‌پذیر مهربانی. ﴿۱۲۸﴾ پروردگارا! در میان آنها پیامبری از خودشان برانگیز، تا آیات تو را بر آنان بخواند، و آنها را کتاب و حکمت بیاموزد، و آنان را پاکیزه کند، همانا که تو پیروزمند حکیمی». ﴿۱۲۹﴾ و چه کسی از آیین ابراهیم روی گردان خواهد شد؟! جز کسی که خود رابه نادانی و سبکسری افکند، و بدرستی که ما او را در دنیا برگزیدیم، و همانا او در آخرت از شایستگان است. ﴿۱۳۰﴾ آنگاه که پروردگارش به او فرمود: «تسلیم شو» گفت: «برای پروردگار جهانیان تسلیم شدم». ﴿۱۳۱﴾ و ابراهیم و یعقوب، فرزندان خود را به این آیین سفارش کردند، (و هر کدام به فرزندان خویش گفتند): «ای فرزندان من! الله این آیین را برای شما برگزیده است، پس نمیرید جز اینکه مسلمان باشید». ﴿۱۳۲﴾ آیا هنگامی که مرگ یعقوب فرا رسید، شما حاضر بودید؟ آنگاه که به فرزندان خود گفت: «پس از من چه چیز را می‌پرستید؟» گفتند: معبود تو، و معبود پدرانت، ابراهیم و اسماعیل و اسحاق، الله یکتا را، می‌پرستیم، و ما تسلیم او هستیم». ﴿۱۳۳﴾ آنها امتی بودند که در گذشتند، برای آنهاست آنچه که کسب کرده‌اند، و برای شماست آنچه کسب کرده‌اید. و از آنچه (آنان) می‌کردند، شما پرسیده نمی‌شوید. ﴿۱۳۴﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا ۖ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾
 رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةٌ مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا ۖ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَّرْغَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ ۖ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۖ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾
 إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ ۖ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَبْنَئِي ۖ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُّسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۗ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

و (اهل کتاب) گفتند: «یهودی یا مسیحی شوید، تا راه یابید». بگو: «بلکه از آیین ابراهیم که یکتا پرست بود و هرگز از مشرکان نبود (پیروی می کنیم)». ﴿۱۳۵﴾ بگوئید: «ما به الله ایمان آوردیم، و به آنچه بر ما نازل شده، و آنچه بر ابراهیم و اسماعیل، و اسحاق و یعقوب و نوادگان یعقوب نازل گردید، و به آنچه که به موسی و عیسی داده شده، و به آنچه که پیامبران (دیگر) از طرف پروردگارشان داده شده است، و در میان هیچ یک از آنها جدایی نمی اندازیم و ما تسلیم الله هستیم». ﴿۱۳۶﴾ پس اگر آنها (نیز) به مانند آنچه شما ایمان آورده اید، ایمان بیاورند، قطعاً هدایت یافته اند. و اگر پشت کنند، پس جز این نیست که آنان در ستیزند، پس بزودی الله تو را از (شر) آنها کفایت کند، و او ست شنوای دانا. ﴿۱۳۷﴾ رنگ الهی (را بپذیرید) و چه کس در رنگ کردن از الله نیکوتر است؟! و ما تنها او را می پرستیم. ﴿۱۳۸﴾ بگو: «آیا در (باره) الله با ما مجادله می کنید؟! در حالی که او، پروردگار ما و شماست، و کردار ما از آن ما، و کردار شما از آن شماست، و ما او را با اخلاص پرستش می کنیم». ﴿۱۳۹﴾ یا می گوئید: «که همانا ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط (= نوادگان یعقوب) یهودی یا نصرانی بودند؟! بگو: «شما دانانترید یا خدا؟!» و چه کسی ستمکارتر است از آن کسی که گواهی و شهادتی را که از (جانب) الله نزد اوست، کتمان می کند؟! و الله از آنچه می کنید غافل نیست. ﴿۱۴۰﴾ (به هر حال) آنها امتی بودند که در گذشتند، برای ایشان است آنچه بدست آورده اند، و برای شماست آنچه به دست آورده اید، و از آنچه آنان می کرده اند شما پرسیده نمی شوید. ﴿۱۴۱﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تَهْتَدُوا ۗ قُلْ بَلَّ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾
 قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾
 فَإِن ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا ۗ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ ۖ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾
 صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً ۗ وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلِنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾ أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ ۗ قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ ۗ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۗ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

* سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَنَّهُمْ عَنِ قِبَلَتِهِمْ الَّتِي
 كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۴۲﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا
 لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ
 شَهِيدًا ۗ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ
 يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ ۗ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً
 إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۗ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ ۗ
 إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۱۴۳﴾ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ
 وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ ۗ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ
 شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
 شَطْرَهُ ۗ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ
 رَبِّهِمْ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۴﴾ وَلَيْنَ آتَيْتَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ ۗ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ
 قِبْلَتِهِمْ ۗ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۗ وَلَيْنَ آتَبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ
 مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۗ إِذْ لَمِنَ
 الظَّالِمِينَ ﴿۱۴۵﴾

گواه باشد، و ما آن قبله‌ای را که بر آن بودی (قبله) قرار
 دادیم. مگر برای اینکه بدانیم کسی را که از پیامبر پیروی
 می‌نماید از کسی که بر پاشنه‌های خود به عقب باز
 می‌گردد. و اگر چه این (حکم) جز بر کسانی که الله
 آن‌ها را هدایت کرده دشوار است. و الله هرگز ایمان (=)
 نماز) شما را ضایع نمی‌گرداند، همانا الله نسبت به مردم
 رؤوف مهربان است. ﴿۱۴۳﴾ به تحقیق ما گرداندن روی
 تو را به (سوی) آسمان می‌بینیم، اکنون تو را به (سوی)
 قبله‌ای که به آن خشنود شوی باز می‌گردانیم، پس روی
 خود را به سوی مسجد الحرام کن، و هر جا باشید، روی
 خود را به سوی آن بگردانید، و کسانی که کتاب
 (آسمانی) به آن‌ها داده شد، بخوبی می‌دانند این (تغییر
 قبله) حق است (و) از جانب پروردگارشان می‌باشد، و
 الله از آنچه می‌کنند؛ غافل نیست. ﴿۱۴۴﴾ و اگر برای
 آنان که کتاب بدیشان داده شده، هر گونه نشانه و
 (حجتی) بیاوری، از قبله تو پیروی نمی‌کنند، و تو (نیز) از
 قبله آنان پیروی نخواهی کرد، و برخی از آنان هم قبله
 برخی دیگر پیروی نمی‌کنند. و اگر بعد از آنکه علم و
 دانش به تو رسیده است از خواسته‌ها و آرزوهای آنان
 پیروی کنی، در این صورت مسلماً از ستمکاران خواهی
 بود. ﴿۱۴۵﴾

بزودی بی‌خردان از مردم می‌گویند: «چه چیز آن‌ها را از
 قبله شان که بر آن بودند باز گردانید؟» بگو: مشرق و
 مغرب از آن الله است هر کس را بخواهد به راه راست
 هدایت می‌کند. ﴿۱۴۲﴾ و همچنین شما را امت میانه
 قرار دادیم، تا بر مردم گواه باشید^(۱)، و پیامبر هم بر شما

امتش می‌پرسد: آیا (نوح) به شما ابلاغ کرد؟ می‌گویند: هیچ ترساننده‌ای
 نزد ما نیامده است؛ الله به نوح می‌فرماید: چه کسی گواه‌تر است؟ می‌گوید:
 محمد ﷺ و امتش، پس شما گواهی می‌دهید که او ابلاغ نموده است و
 پیامبر نیز گواه است، این همان است که الله فرموده: ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ
 أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ﴾. (صحیح بخاری: ۴۴۸۷)

۱- ابوسعید خدری ؓ می‌گوید: رسول الله ﷺ فرمود: «روز قیامت، حضرت
 نوح ؑ فرا خوانده می‌شود، می‌گوید: لیبک ای پروردگارم! آماده
 خدمتم. الله می‌فرماید: آیا (پیام ما را) ابلاغ کردی؟ می‌گوید: بله، سپس از

کسانی که به آنان کتاب (آسمانی) داده‌ایم او (پیامبر ﷺ) را می‌شناسند، چنانکه فرزندان خود را می‌شناسند، و همانا گروهی از آنان در حالی که می‌دانند حق را کتمان می‌کنند. ﴿۱۴۶﴾ حق از جانب پروردگار تو است، پس هرگز از شک کنندگان مباش. ﴿۱۴۷﴾ و برای هر یک جهتی است که (هنگام نماز) بدان رو می‌کند پس در نیکی‌ها بر یکدیگر سبقت بگیرد. هر جا که باشید، الله همه شما را حاضر می‌کند، همانا الله بر هر چیزی تواناست. ﴿۱۴۸﴾ و از هر جا که بیرون شدی، پس (به هنگام نماز) روی خود را بسوی مسجد الحرام کن. بدرستی که این (رو کردنت) حقی از جانب پروردگار است و الله از آنچه می‌کنید غافل نیست. ﴿۱۴۹﴾ و از هر جا که بیرون شدی پس روی خود را بسوی مسجد الحرام کن، و (ای مؤمنان) هر جا که بودید روی خود را به سوی آن کنید، تا مردم - جز کسانی از ایشان که ستم کردند - بر شما حجتی نداشته باشند. پس از آن‌ها ترسید، و از من بترسید، و تا نعمت خود را بر شما تمام کنم، و باشد که هدایت شوید. ﴿۱۵۰﴾ چنانکه پیامبری از خودتان در میان شما فرستادیم، که آیات ما را بر شما می‌خواند، و شما را پاک می‌گرداند، و به شما کتاب (قرآن) و حکمت می‌آموزد، و آنچه نمی‌دانستید به شما یاد می‌دهد. ﴿۱۵۱﴾ پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و سپاس مرا گوید و ناسپاسی من نکنید. ﴿۱۵۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از شکیانی و نماز یاری بجوید، که همانا الله با شکیبایان است.

﴿۱۵۳﴾

الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمْ^ط وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ^ط فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيًّا فَاسْتَبِقُوا^ط الْخَيْرَاتِ^ع إِنَّ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا^ع إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ^ط مِنْ رَبِّكَ^ط وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ^ط عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمَنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ^ع وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ^ط لِغَلَا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ^ط فَلَا تَحْشَوْهُمْ^ط وَأَحْشَوْنِي وَلَا تَمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ^ط ءَايَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ^ط وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ^ع إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ
وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿۱۵۵﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ
الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ
وَالثَّمَرَاتِ وَدَشِيرِ الصَّابِرِينَ ﴿۱۵۶﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ
مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿۱۵۷﴾ أُولَئِكَ
عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُهْتَدُونَ ﴿۱۵۸﴾ * إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرَوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ
فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ
يَطُوفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ
﴿۱۵۹﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
وَأَهْدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ
يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿۱۶۰﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا
وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّا فَاوْلِيَّكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۱۶۱﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
﴿۱۶۲﴾ خَلْدِينَ فِيهَا لَا تُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ ﴿۱۶۳﴾ وَاللَّهُمَّ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۱۶۴﴾

جان‌ها و میوه‌ها آزمایش می‌کنیم. و مژده بده به صبر
کنندگان. ﴿۱۵۵﴾ آن‌ها که هر گاه مصیبتی به ایشان
برسد می‌گویند: ما از آن‌الله هستیم، و به سوی او باز
می‌گردیم. ﴿۱۵۶﴾ این‌ها هستند که درودها و رحمتی از
پروردگارش بر ایشان است و اینانند هدایت یافتگان.
﴿۱۵۷﴾ همانا «صفا» و «مروه» از شعائر (نشانه‌های) الله
است، پس هر که حج خانه (خدا) کند و یا عمره انجام
دهد، بر او گناهی نیست که میان آن دو طواف (سعی)
کند، و کسی که به رغبت خود کار نیکی را انجام دهد
پس بدرستی که الله سپاسگزار داناست. ﴿۱۵۸﴾ همانا
کسانی که آنچه را که از دلائل روشن و هدایت نازل
کرده‌ایم؛ بعد از آنکه آن را در کتاب (تورات) برای
مردم بیان نمودیم، کتمان می‌کنند، الله آن‌ها را لعنت
می‌کند، و لعنت‌کنندگان (از مؤمنان و فرشتگان نیز)
آن‌ها را لعنت می‌کنند. ﴿۱۵۹﴾ مگر کسانی که توبه
کردند و (اعمال خود را) اصلاح نمودند (و آنچه را
کتمان کرده بودند) آشکار ساختند، پس اینانند که توبه
ایشان را می‌پذیرم، و من توبه‌پذیر مهربانم. ﴿۱۶۰﴾ همانا
کسانی که کافر شدند، و در حالی که کافر بودند مردند،
لعنت الله و فرشتگان و همه مردم بر آن‌ها خواهد بود.
﴿۱۶۱﴾ در آن (لعنت) جاودانه باقی می‌مانند، و نه
عذاب آنان تخفیف داده می‌شود، و نه ایشان مهلت داده
می‌شوند. ﴿۱۶۲﴾ و الله شما الله یگانه است که غیر از او
معبودی نیست؛ بخشنده مهربان است. ﴿۱۶۳﴾

و به آن‌ها که در راه الله کشته می‌شوند، مرده نگویید،
بلکه آنان زنده‌اند، ولی شما نمی‌فهمید. ﴿۱۵۴﴾ و قطعاً
شما را با چیزی از ترس و گرسنگی و کاهش مال‌ها و

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفَلَكَ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا لَنَا كَرَّةٌ فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسْرَتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

همانا در آفرینش آسمان‌ها و زمین و آمد و شد شب و روز، و کشتی‌هایی که در دریا روانند با آنچه به مردم سود می‌رساند و آبی که الله از آسمان نازل کرده که با آن زمین را پس از مردنش زنده نموده، و انواع جنبندگان را در آن پراکنده کرده و (در) تغییر مسیر بادها و ابرهایی که در میان زمین و آسمان‌ها مسخرند؛ بی‌گمان نشانه‌هایی است برای مردمی که تعقل می‌کند و می‌اندیشند. ﴿۱۶۴﴾ و از مردم کسانی هستند غیر از الله همتایانی را انتخاب می‌کنند، و آن‌ها را مانند دوست داشتن الله دوست می‌دارند، و کسانی که ایمان آورد ه‌اند الله را بیشتر دوست می‌دارند، و کسانی که ستم کردند اگر می‌دیدند هنگامی که عذاب (روز قیامت) را مشاهده می‌کنند (خواهند دانست) که تمام قدرت از آن الله است و اینکه الله سخت کیفر است. ﴿۱۶۵﴾ هنگامی که رهبران (گمراه کننده) از پیروان خود، بیزاری می‌جویند و عذاب را مشاهده می‌کنند، و روابط و پیوندشان گسیخته شود. ﴿۱۶۶﴾ و (در این هنگام) پیروان می‌گویند: «کاش برای ما بازگشتی (به دنیا) بود، تا از آن‌ها بیزاری جویم؛ همان گونه که آنان از ما بیزاری جستند، این چنین الله کردارهایشان را به صورت حسرت زایی به آنان نشان می‌دهد، و هرگز از آتش (دوزخ) بیرون نخواهند آمد. ﴿۱۶۷﴾ ای مردم از آنچه در زمین است؛ حلال و پاکیزه را بخورید، و از گام‌های شیطان پیروی نکنید، چرا که او دشمن آشکار شماست. ﴿۱۶۸﴾ (او) شما را فقط به بدی و زشتی فرمان می‌دهد و اینکه به الله نسبت دهید آنچه را که نمی‌دانید. ﴿۱۶۹﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا
 أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ ءِآبَاءَنَا ۗ أُولَٰئِكَ كَانُوا ءِآبَاءَهُمْ لَا
 يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمِثْلُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِينَ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً
 وَنِدَاءً ۗ صُمُّ بَكْمٌ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾ يَتَأْتِيهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
 وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾ إِنَّمَا
 حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِزْيِرِ وَمَا أُهْلَ
 بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ ۗ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ
 عَلَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ۗ ثَمَنًا قَلِيلًا
 أُوتِيكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا
 يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَهَ
 بِالْهَدَىٰ وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ۗ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ
 ﴿١٧٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ
 اٰخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

از آن‌ها پیروی می‌کنند؟) ﴿۱۷۰﴾ مثل (دعوت‌کننده) کسانی که کافر شدند، همچون مثل کسی است که چیزی را که جز صدا و ندایی نمی‌شنود، بانگ می‌زند، (این کافران) کر، گنگ، و نابینا هستند، و از این رو نمی‌اندیشند. ﴿۱۷۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از چیزهای پاکیزه‌ای که روزی شما کرده‌ایم بخورید و شکر الله را به جای آورید اگر تنها او را می‌پرستید. ﴿۱۷۲﴾ (الله) تنها مردار و خون و گوشت خوک و آنچه را که (هنگام ذبح) نام غیر الله بر آن برده شده، بر شما حرام کرده است. و اگر کسی (برای حفظ جان خود به خوردن آن‌ها) ناچار شود، در صورتی که ستمگر و متجاوز نباشد، پس گناهی بر او نیست. همانا الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۷۳﴾ به راستی کسانی که کتمان می‌کنند آنچه را که از کتاب (آسمانی) نازل کرده و آن را به بهای اندکی می‌فروشند، آن‌ها جز آتش چیزی نمی‌خورند، و الله روز قیامت با آن‌ها سخن نمی‌گوید و آنان را پاکیزه نمی‌کند، برای آن‌ها عذاب دردناکی است. ﴿۱۷۴﴾ اینان کسانی هستند که گمراهی را به (بهای) هدایت و عذاب را به (بهای) آمرزش خریدند، پس بر آتش (دوزخ) چه شکایا هستند! ﴿۱۷۵﴾ این بخاطر آن است که الله کتاب (آسمانی) را به حق نازل کرده است، و کسانی که در آن اختلاف کردند در ستیزی دور (از حق و حقیقت) هستند. ﴿۱۷۶﴾

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: از آنچه الله نازل کرده است پیروی کنید می‌گویند: (نه) بلکه ما از آنچه پدران خود را بر آن یافتیم پیروی می‌کنیم. آیا اگر پدران آن‌ها چیزی نمی‌فهمیدند و هدایت نیافتند (باز هم کور کورانه

* لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ
 وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى
 حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ
 السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى
 الزَّكَاةَ وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا ۗ
 وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ ۗ أُولَٰئِكَ
 الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾ يَتَأْتِيهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ ۗ الْحُرُّ
 بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ ۗ وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ ۗ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ
 مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ۗ
 ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ۗ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ
 ذَٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ
 حَيَوةٌ يَتَأْتِي الْوَلِيَّ الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾ كُتِبَ
 عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا
 الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى
 الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ
 عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

آورده باشد، و مال (خود) را با وجود دوست داشتنش به
 خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه و
 گدایان و در (راه آزادی) بردگان بدهد، و نماز را بر پای
 دارد و زکات را بدهد، و وفاکنندگان به پیمانشان چون
 پیمان بندند و (کسانی که) در فقر و سختی و زیان و
 بیماری و به هنگام نبرد؛ شکیبایند. این ها کسانی هستند
 که راست گفتند، و آن ها پرهیزگارانند. ﴿۱۷۷﴾ ای
 کسانی که ایمان آورده اید! در (مورد) کشتگان (حکم)
 قصاص بر شما نوشته شده است، آزاد به آزاد، و برده به
 برده، و زن به زن (کشته می شوند). پس اگر کسی از
 سوی برادر (دینی) اش (یعنی ولی مقتول) چیزی به او
 بخشیده شد، (و حکم قصاص تبدیل به خون بهاء
 گردید) باید (ولی مقتول) از راه پسندیده پیروی کند و
 (قاتل نیز) به نیکی (دیه) به او پردازد، این (حکم)
 تخفیف و رحمتی است از سوی پروردگارتان پس اگر
 کسی بعد از آن (گذشت و عفو) تجاوز کند؛ او را
 عذاب دردناکی است. ﴿۱۷۸﴾ و ای صاحبان خرد!
 برای شما در قصاص حیات و زندگی است، باشد که
 شما تقوا پیشه کنید. ﴿۱۷۹﴾ بر شما نوشته شده
 هنگامی که یکی شما را مرگ فرا رسد، اگر مالی از خود
 به جای گذارده، برای پدر و مادر و خویشاوندان به نیکی
 وصیت کند. این حقی است بر پرهیزگاران. ﴿۱۸۰﴾
 پس هر کس که بعد از شنیدنش آن را تغییر دهد،
 بدرستی که گنااهش بر کسانی است که آن (وصیت) را
 تغییر می دهند، همانا الله شنوای داناست. ﴿۱۸۱﴾

نیکی این نیست که روی خود را به سوی مشرق و مغرب
 کنید، بلکه نیکی (و نیکوکار) کسی است که به الله و روز
 قیامت و فرشتگان و کتاب (آسمانی) و پیامبران، ایمان

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۸۲﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ ۚ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ ۗ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ۚ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ ۗ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۗ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۸۵﴾ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۗ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۗ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿۱۸۶﴾

پس کسی که از بی عدالتی (و میل بی جای) وصیت کننده (نسبت به ورثه) یا از گناه او (در وصیت به کار خلاف) بترسد، آنگاه میان آنها را اصلاح نمود، پس گناهی بر او نیست بدرستی که الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۸۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما فرض شده است همان گونه که بر کسی که پیش از شما بودند؛ فرض شده بود، تا پرهیزگار شوید. ﴿۱۸۳﴾ (روزه) در روزهایی محدود و اندکی است، پس هر کس از شما که بیمار یا مسافر باشد، (به اندازه آن روزهای که افطار کرده) تعدادی از روزهای دیگر (روزه بگیرید). و بر کسانی که توانائی آن را ندارند؛ لازم است کفاره بدهند، (و آن) خوراک دادن به مسکینی است، و هر کس که رغبت خود (بیشتر) نیکی انجام دهد پس آن برای او بهتر است، و اگر بدانید روزه گرفتن برای شما بهتر است. ﴿۱۸۴﴾ (آن چند روز محدود و اندک) ماه رمضان است (ماهی) که قرآن در آن نازل شده است، (کتابی) که راهنمای مردم است، و (در بردارنده) نشانه‌ها و دلایل آشکار و روشن از هدایت و جدا کننده حق از باطل است. پس هر کس از شما این ماه را (در حضر) دریابد، باید که آن را روزه بدارد، و هر کس که بیمار یا در سفر بود، پس (باید به تعداد روزهای که افطار کرده) روزهای دیگر را (روزه بگیرید). الله برای شما آسانی می‌خواهد، و برای شما دشواری نمی‌خواهد، و تا شمار (روزهای رمضان) را کامل کنید، و الله را بر اینکه شما را هدایت کرده، بزرگ بدارید، و باشد که شکر گزاری کنید. ﴿۱۸۵﴾ و چون بندگانم، از تو درباره من بپرسند، بگو: به راستی که من نزدیکم، دعای دعاکننده را هنگامی که مرا بخواند؛ اجابت می‌کنم. پس (آنان) باید دعوت مرا بپذیرند، و به من ایمان بیاورند، باشد که راه یابند. ﴿۱۸۶﴾

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصَّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ ۗ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۗ فَالْكَنَ بَدِشْرُوهُنَّ وَأَتَّعُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۗ ثُمَّ أَتَمُوا الصَّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ ۗ وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَنِكُمْ فِي الْمَسْجِدِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِّلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾ * يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ ۗ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ۗ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى ۗ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقْتُلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۗ

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹۰﴾

آمیزش و نزدیکی با همسرانتان در شبِ روز بر شما حلال گردیده است، آنان لباس شما هستند و شما لباس آن‌ها، الله می‌دانست که شما به خودتان خیانت می‌کردید، پس توبه شما را پذیرفت و شما را بخشید، پس اکنون (در شب‌های رمضان می‌توانید) با آنان آمیزش کنید، و آنچه را الله برای شما مقرر داشته طلب کنید. و بخورید و بیاشامید، تا رشته سپید صبح از رشته سیاه (شب) برای شما آشکار شود، سپس روزه را تا شب به پایان رسانید، و در حالی که در مساجد معتكف هستید با زنان آمیزش نکنید، این مرزهای الهی است پس به آن نزدیک نشوید. الله این چنین آیات خود را برای مردم روشن می‌سازد؛ باشد که پرهیزگار شوند. ﴿۱۸۷﴾ و اموال‌تان را در بین خود بیاطل (و ناحق) نخورید، و (به عنوان رشوه قسمتی از) آن را به حاکمان (و قضات) ندهید؛ تا بخشی از اموال مردم را به گناه بخورید، در حالی که شما می‌دانید (این کار گناه است). ﴿۱۸۸﴾ درباره هلال‌های (ماه) از تو سؤال می‌کنند، بگو آن‌ها بیان اوقات برای مردم و (تعیین وقت) حج است. و نیکوکاری آن نیست که (در حال احرام) از پشت خانه‌ها وارد شوید، بلکه نیکوکار کسی است که تقوا پیشه کند، و به خانه‌ها از در هایشان وارد شوید، و از الله بترسید تا رستگار شوید. ﴿۱۸۹﴾ و در راه الله با کسانی که با شما می‌جنگند، جنگ کنید^(۱)، و از حد تجاوز نکنید، که الله تجاوزگران را دوست نمی‌دارد. ﴿۱۹۰﴾

۱- ابوهریره رضی الله عنه می‌گوید: شنیدم که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «مثال مجاهد در راه الله - و الله بهتر می‌داند که چه کسی در راه او جهاد می‌کند - مانند کسی است که همیشه در حال روزه و نماز بسر می‌برد. و الله تعهد نموده است که اگر مجاهد راهش را بمیراند، او را وارد بهشت سازد و (اگر زنده نگه دارد) سالم و تندرست، همراه پاداش یا غنیمت (به خانه) برگرداند.» (صحیح

بی گمان الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۹۲﴾ و با آن‌ها جنگ کنید؛ تا فتنه (شُرک) باقی نماند، و دین (خالصانه) از آن الله گردد. پس اگر دست برداشتند؛ تجاوز جز بر ستمکاران روا نیست. ﴿۱۹۳﴾ ماه حرام در برابر ماه حرام است، و حرمت (شکنی‌ها) دارای قصاص است، پس هر کس تعدی و تجاوز کرد، همان گونه که بر شما تعدی کرده؛ بر او تعدی کنید، و از الله بترسید و بدانید که الله با پرهیزگاران است. ﴿۱۹۴﴾ و در راه الله انفاق کنید و (با ترک انفاق) خود را با دست خویش به هلاکت نیفکنید، و نیکی کنید که الله نیکوکاران را دوست می‌دارد. ﴿۱۹۵﴾ و حج و عمره را برای الله به اتمام برسانید، و اگر باز داشته شدید (بوسیله دشمن یا بیماری و غیره) پس آنچه از قربانی فراهم شود (ذبح کنید، و آنگاه از احرام بیرون شوید) و سرهای خود را تراشید تا قربانی به جای گاهش برسد، و اگر کسی از شما بیمار بود، و یا ناراحتی در سر داشت، (و ناچار شود در حال احرام سر خود را تراشد) پس فدیة دهد از (قبیل: سه روز) روزه یا صدقه (خوراک دادن به شش مسکین) یا قربانی کردن گوسفندی (که میان فقرا تقسیم شود) پس هنگامی که در امان بودید، هر کس از عمره بهره‌مند گردد؛ سپس (اعمال) حج را آغاز کند، آنچه از قربانی (برای او) میسر شد (ذبح می‌کند) و هر کس نیافت سه روز در (ایام) حج و هفت روز هنگامی که باز گشتید روزه بگیرد. این ده (روز) کامل است، این (حکم) برای کسی است که خانواده او ساکن مسجد الحرام (= مکه و اطراف آن) نباشد، و از الله بترسید و بدانید که الله سخت کیفر است. ﴿۱۹۶﴾

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجْتُمْ وَأَلْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقْتُلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقْتَلُوا فِيهِ فَإِن قَتَلْتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩٢﴾ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٣﴾ وَتَقْتُلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٤﴾ الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٥﴾ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٦﴾ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِن أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أذى مِّن رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَن تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَن لَّمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

و آن‌ها را هر کجا یافتید، بکشید، و از آنجا (مکه) که شما را بیرون کرده‌اند؛ آن‌ها را بیرون کنید، و فتنه (شُرک) از کشتن بدتر است. و با آن‌ها در نزد مسجد الحرام جنگ نکنید، تا اینکه با شما در آنجا بجنگند، پس اگر (در آنجا) با شما جنگیدند، ایشان را بکشید، سزای کافران چنین است. ﴿۱۹۱﴾ پس اگر دست برداشتند،

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ
 فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ
 وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ
 خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ ﴿١٧٧﴾
 لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ
 رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا
 اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوا كَمَا
 هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ
 ﴿١٧٨﴾ ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ
 وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧٩﴾
 فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ
 كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنْ
 النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ
 فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ
 رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
 وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾ أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ
 مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

حج در ماه‌های معلوم و معینی است، پس کسی که در
 این ماه‌ها حج را (بر خود) فرض گرداند. (باید بداند که)
 در حج آمیزش جنسی و گناه و جدال (روا) نیست، و
 آنچه از کارهای نیک انجام دهید؛ الله آن را می‌داند، و
 توشه بر گیرید؛ که بهترین توشه پرهیزگاری است، و ای
 خردمندان، از من پرهیزید (بترسید). ﴿۱۹۷﴾ گناهی بر
 شما نیست که (در ایام حج با خرید و فروش) از فضل
 پروردگارتان (روزی) طلب کنید، و هنگامی که از
 عرفات کوچ کردید؛ الله را نزد مشعر الحرام یاد کنید، و
 او را یاد کنید همچنان که شما را هدایت کرد، و اگر چه
 پیش از آن از گمراهان بودید. ﴿۱۹۸﴾ پس از آنجا که
 مردم کوچ می‌کنند؛ کوچ کنید^(۱)، و از الله آمرزش
 بخواهید همانا الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۹۹﴾ پس
 چون مناسک (حج) خود را به جای آورید، الله را یاد
 کنید همانند یاد کردن پدرانان بلکه بیشتر از آن، از مردم
 کسانی هستند که می‌گویند «پروردگارا! به ما در دنیا عطا
 کن» و او را در آخرت بهره‌ای نیست. ﴿۲۰۰﴾ و از آنان
 کسانی هستند که می‌گویند: «پروردگارا! به ما در دنیا
 نیکی عطا کن، و در آخرت (نیز) نیکی (عطا فرما) و ما
 را از عذاب آتش ننگه دار» ﴿۲۰۱﴾ اینانند که از آنچه
 بدست آورده‌اند، بهره‌ای دارند. و الله سریع الحساب
 (زود شمار) است. ﴿۲۰۲﴾

۱- حضرت عایشه ام المؤمنین رضی الله عنها می‌فرماید: قریش و هم کیشانشان در
 مزدلفه وقوف می‌کردند، و به آن‌ها «حُصَم» (متعصب) می‌گفتند، اما سایر
 عرب‌ها در عرفات وقوف می‌کردند، پس هنگامی که اسلام آمد، الله به
 پیامبرش دستور داد که به عرفات برود سپس در آنجا وقوف کند، بعد از
 آنجا روانهٔ مزدلفه شود. (صحیح بخاری: ۴۵۲۰)

﴿۲۰۱﴾ وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۲۰۲﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ ۖ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿۲۰۳﴾ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿۲۰۴﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۲۰۵﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿۲۰۶﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا آدْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۲۰۷﴾ فَإِن زَلَلْتُمْ مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۰۸﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَن يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۲۰۹﴾

و الله را در روزهای معین و شمرده (که سه روز ایام تشریق: ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ ماه ذیحجه است) یاد کنید. پس کسی که شتاب کند؛ و در دو روز (اعمال را انجام دهد) گناهی بر او نیست. و کسی که تأخیر کند (و اعمال را در سه روز انجام دهد) گناهی بر او نیست (این رخصت) برای کسی که تقوا پیشه کند، و از الله بترسید، و بدانید که شما به سوی او محشور خواهید شد. ﴿۲۰۳﴾ و از مردم کسی هست که گفتارش در (باره) زندگی دنیا تو را به شگفت می‌اندازد و الله را بر آنچه در دل خود دارد؛ گواه می‌گیرد، و حال آنکه او سرسخت ترین دشمنان است. ﴿۲۰۴﴾ او هنگامی که روی بر می‌گرداند و می‌رود (و یا به ریاستی می‌رسد) در راه فساد در زمین کوشش می‌کند و کشت و نسل را نابود می‌سازد، و الله فساد و (تباہکاری) را دوست نمی‌دارد. ﴿۲۰۵﴾ و چون به او گفته شود: «از الله بترس» خود بزرگ‌بینی و (تکبر) او را به گناه می‌کشاند. پس (آتش) جهنم او را کافی است و چه بد آرامگاهی است. ﴿۲۰۶﴾ و از مردمان کسی هست که جان خود را برای به دست آوردن خشنودی الله می‌فروشد، و الله نسبت به بندگان مهربان است. ﴿۲۰۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همگی به اسلام (و اطاعت خدا) در آید و گام‌های شیطان را پیروی نکنید، بدرستی که او برای شما دشمن آشکار است. ﴿۲۰۸﴾ پس اگر بعد از آنکه نشانه‌های روشن و آشکار برای شما آمد؛ لغزش کردید و (منحرف شدید)، بدانید که الله توانمند حکیم است. ﴿۲۰۹﴾ آیا (کسانی که راه اسلام نمی‌پویند و در زمین فساد می‌کنند) جز این انتظار ندارند، که الله (برای داوری و قضاوت میان بندگان) در سایه‌هایی از ابرها به سوی آنان بیاید. و (نیز) فرشتگان (برای اجرا فرمان الهی بیایند) و کار یکسر شود؟! و کارها به سوی الله برگردانده می‌شود. ﴿۲۱۰﴾

سَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۗ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ ۗ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ۗ مَسَّيْهِمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ لَإِنْ فَضَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۗ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ وَاللَّيْسَاءِ وَاللَّسَكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

از بنی اسرائیل بپرس: «چه اندازه نشانه‌های روشن و آشکار به آن‌ها داده ایم؟» (ولی آن‌ها نعمت‌ها را نادیده گرفته و ناسپاس شدند) و کسی که نعمت الله را پس از آنکه برایش آمد دگرگون کند (عذاب سختی خواهد داشت) همانا الله سخت کيفر است. ﴿٢١١﴾ زندگی دنیا برای کافران آراسته شده است، و مؤمنان را مسخره می‌کنند، و (حال آنکه) پرهیزگاران در روز قیامت بالاتر از آنان هستند، و الله هر کس را بخواهد بی شمار روزی می‌دهد. ﴿٢١٢﴾ (در آغاز) مردم یک امت بودند، آنگاه الله پیامبران را مژده آور و بیم‌دهنده برانگیخت و با آنان کتاب (آسمانی) را بحق نازل کرد، تا در میان مردم، در آنچه اختلاف داشتند، داوری کنند، و تنها کسانی که (کتاب) به آنان داده شده بود، پس از آنکه نشانه‌های روشن به آن‌ها رسیده بود، بخاطر ستم و حسادتی که در میان‌شان بود، در آن اختلاف کردند، پس الله به فرمان خویش کسانی را که ایمان آورده بودند؛ به آن حق (حقیقتی) که در آن اختلاف داشتند، هدایت کرد. و الله هر کس را بخواهد به راه راست هدایت می‌کند. ﴿٢١٣﴾ آیا گمان کرده‌اید که داخل بهشت می‌شوید و حال آنکه هنوز بر (سر) شما نیامده است، مانند آنچه که بر (سر) پیشینیان شما آمد؟ سختی و زیان به آن‌ها رسید، و (آنچنان) تکان خوردند تا که پیامبر و کسانی که با او ایمان آورده بودند، گفتند: «یاری الله کی خواهد بود؟» آگاه باشید که یاری الله نزدیک است. ﴿٢١٤﴾ از تو می‌پرسند چه چیزی انفاق کنند؟ بگو: «هر مالی که انفاق کردید، پس برای پدر و مادر و نزدیکان و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان است. و هر کار نیکی که انجام دهید، بدرستی که الله به آن آگاه است.» ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدُّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ ۖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَعُوا ۚ وَمَن يَرْتَدِدْ مِنكُمْ عَن دِينِهِ ۖ فَيْمَتَ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا ۗ وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

جهاد (در راه خدا) بر شما واجب شده است، در حالی که برای شما ناگوار است، چه بسا چیزی را خوش نداشته باشید، حال آنکه آن برای شما بهتر باشد، و چه بسا چیزی را دوست داشته باشید، حال آنکه آن برای شما بد باشد، و الله می‌داند، و شما نمی‌دانید. ﴿۲۱۶﴾ از تو درباره جنگ کردن در ماه حرام، می‌پرسند. بگو: «جنگ در آن (گناهی) بزرگ است، و بازداشتن از راه الله و کفر ورزیدن به او و (باز داشتن از) مسجد الحرام و بیرون راندن اهلش از آن؛ نزد الله (گناهی) بزرگ‌تر، و فتنه^(۱) (=شُرک و شکنجه مؤمنان) از کشتار بزرگ‌تر است.» و پیوسته با شما می‌جنگند، تا آنکه اگر بتوانند شما را از دین تان برگردانند، و هر کس از شما که از دینش برگردد و در حال کفر بمیرد، پس آنان اعمالشان در دنیا و آخرت تباه شده است، و آنان اهل آتش (دوزخ) اند، و همیشه در آن خواهند بود. ﴿۲۱۷﴾ بدرستی کسانی که ایمان آوردند و کسانی که هجرت کردند و در راه الله جهاد نمودند، آنان به رحمت الله امیدوارند، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۲۱۸﴾ از تو درباره شراب و قمار می‌پرسند بگو: «در آن دو، گناهی بزرگ است و سودهایی برای مردم در بر دارد، و گناه هر دو از سودشان بزرگ‌تر است.» و از تو می‌پرسند «چه چیزی انفاق کنند؟» بگو: «مازاد (نیازمندی خود) اینچنین الله آیات را برای شما روشن می‌سازد، باشد که اندیشه کنید. ﴿۲۱۹﴾»

۱- مراد از «فتنه» شرک است، یعنی کسی را با الله متعال شریک ساختن و نیز به آزمایش و تکلیفی که از سوی الله متعال به بندهٔ خویش وارد می‌شود فتنه گفته می‌شود.

در دنیا و آخرت، و از تو درباره یتیمان می پرسند، بگو: «اصلاح کردن (کار) آنان بهتر است، و اگر با آنان همزیستی کنید؛ آن‌ها برادران (دینی) شما هستند». و الله تباهاکار را از درستکار می شناسد، و اگر الله می خواست شما را به زحمت می انداخت، به راستی که الله توانمند حکیم است. ﴿۲۲۰﴾ و با زنان مشرک تا ایمان نیاورده اند؛ ازدواج نکنید، و بی گمان کنیز با ایمان از زن (آزاد) مشرک بهتر است، اگر چه (زیبایی یا دارائی او) شما را به شگفت آورد. و (زنان با ایمان را) به ازدواج مردان مشرک در نیاورید؛ تا ایمان بیاورند. و قطعاً برده با ایمان از مرد (آزاد) مشرک؛ بهتر است، اگر چه (زیبائی یا دارائی و موقعیت او) شما را به شگفت آورد. آنان به سوی آتش (دوزخ) دعوت می کنند و الله به فرمان و (توفیق) خویش به سوی بهشت و آمرزش دعوت می کند، و آیات و (احکام) خود را برای مردم روشن می سازد، باشد که متذکر (و یادآور) شوند. ﴿۲۲۱﴾ و از تو درباره حیض (عادت ماهانه زنان) می پرسند، بگو «آن پلید و زاینبار است، پس در حالت قاعدگی از زنان کناره گیری کنید، و با آن‌ها نزدیکی نکنید؛ تا پاک شوند، پس هنگامی که پاک شدند و غسل کردند. از همان جا که الله به شما فرمان داده، با آن‌ها آمیزش کنید، به راستی که الله توبه کنندگان را دوست می دارد و (نیز) پاکان را دوست می دارد». ﴿۲۲۲﴾ زنان شما کشتزار شما هستند، پس هر گونه که بخواهید به کشتزار خود درآید، و (توشه ای) برای خود از پیش بفرستید، و از الله بترسید، و بدانید که شما او را ملاقات خواهید کرد، و به مؤمنان بشارت ده. ﴿۲۲۳﴾ و الله را دستاویز سوگندهای خود قرار ندهید، برای اینکه نیکی کنید و تقوا پیشه سازید، و در میان مردم آشتی دهید (قسم یاد نکنید) و الله شنوای داناست.

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الَّتِي تَمْتَلِكُ قُلُوبَ اِصْلَاحُهُمْ هُمْ خَيْرٌ ۚ وَاِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَاحْوِئْهُمْ ۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمَصْلِحِ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٢٠﴾ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا ۚ وَاَلَمَّةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ ۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا ۚ وَاَلْعَبْدُ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ ۚ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِيْنَ حَتّٰى يُؤْمِنُوْا ۚ اُولٰٓئِكَ يَدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ۚ وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِهٖ ۚ وَيُبَيِّنُ اٰيٰتِهٖ لِّلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٢١﴾ وَيَسْأَلُوْنَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۚ قُلْ هُوَ اَذٰى فَاَعْتَرِلُوْا النِّسَاءَ فِى الْمَحِيضِ ۚ وَلَا تَقْرَبُوْهُنَّ حَتّٰى يَطْهَرْنَ ۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَاْتُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ ۚ اِنَّ اللّٰهَ سَجِيْدٌ لِّلرَّحِيْمِيْنَ ﴿٢٢٢﴾ اَلْمُتَطَهِّرِيْنَ ﴿٢٢٣﴾ نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَاْتُوا حَرْثَكُمْ اِذْ اَنْتُمْ طَاهِرٌ ۚ وَقَدِّمُوْا لِاَنْفُسِكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۚ وَاعْلَمُوْا اَنَّكُمْ مُّلْقَوَةٌ ۚ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٢٢٤﴾ وَلَا تَجْعَلُوْا اللّٰهَ عُرْضَةً لِّاِيْمَانِكُمْ ۚ اَنْ تَبْرُوْا وَتَتَّقُوْا وَتُصْلِحُوْا بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٢٦﴾ لِلَّذِينَ يُؤُولُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ ۖ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٨﴾ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ ۚ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ وَبُعُوهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا ۚ وَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٩﴾ الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ ۖ فإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ۗ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

الله شما را بخاطر سوگند هایی که بیهوده و بدون قصد یاد می کنید، مؤاخذه نمی کند، ولی شما را به آنچه دل های تان کسب کرده (از روی اختیار و قصد بوده) مؤاخذه می کند و الله آمرزنده بردبار است. ﴿۲۲۵﴾ برای کسانی که سوگند می خورند با زنان خود آمیزش نکنند (ایلاء) چهار ماه انتظار و (مهلت) است. پس اگر (سوگند خود را نادیده گرفتند) و باز گشتند، همانا الله آمرزنده

مهربان است. ﴿۲۲۶﴾ و اگر تصمیم طلاق گرفتند، به راستی که الله شنوای داناست. ﴿۲۲۷﴾ و زنان مطلقه باید مدت سه پاکی (یا دیدن سه بار عادت ماهانه) انتظار بکشند، و اگر به الله و روز قیامت ایمان دارند؛ برای آنها روا نیست که آنچه را الله در رحم هایشان آفریده، کتمان کنند. و شوهران شان اگر خواهان آشتی هستند، برای بازگرداندن آنها (به زندگی زناشویی) در این (مدت از دیگران) سزاوارترند. و برای زنان حقوق شایسته ای است همانند (حقوق و وظایفی) که بر عهده آنهاست، و مردان بر آنان برتری دارند، و الله توانمند حکیم است. ﴿۲۲۸﴾ طلاق (رجعی) دوبار است پس (از آن یا باید همسر را) بطور شایسته نگاه داشتن، یا با نیکی رها کردن. و برای شما روا نیست که از آنچه به آنان داده اید، چیزی پس بگیرید، مگر آنکه (زن و شوهر) بترسند که نتوانند حدود الهی را بر پا دارند، پس (ای مؤمنان) اگر ترسیدید که حدود الهی را بر پا ندارند، گناهی بر آن دو نیست، که زن فدیة و عوضی بپردازد (و طلاق بگیرد) اینها حدود الهی است، پس از آنها تجاوز نکنید و هر کس از حدود الله تجاوز کند، پس اینانند که ستمگرند. ﴿۲۲۹﴾ پس اگر (شوهر برای بار سوم) او را طلاق داد، پس از آن (زن) برای او حلال نیست تا اینکه شوهری غیر از او ازدواج کند (و با او آمیزش جنسی نماید) پس اگر (شوهر بعدی) او را طلاق داد، گناهی بر آن دو نیست که (با ازدواج مجدد) به یکدیگر بازگردند، اگر آن دو پندارند که حدود الله را بر پا می دارند، اینها حدود الله است که آنها را برای مردمی که می دانند بیان می نماید. ﴿۲۳۰﴾

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۚ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ
ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ
نَفْسَهُ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا وَادْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾ وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ
أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا
تَرَاضُوا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ
مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ ذَلِكَُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ
وَأَطْهَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾
وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ
أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ ۚ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ
وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَا
تُضَارُّ وَالِدَةُ بَوْلِدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَالِدِهِ ۚ وَعَلَى
الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ ۗ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ
مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۗ وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ
مَاءَ آتِيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

و هنگامی که زنان را طلاق (رجعی) دادید، آنگاه به پایان (روزهای) عده خویش رسیدند. پس به شایستگی آن‌ها را نگه دارید و یا به نیکی و خوبی آن‌ها را رها سازید، و آنان را بخاطر زیان رساندن نگاه ندارید تا (به حقوق شان) تعدی و تجاوز کنید، و کسی که چنین کند قطعاً به خود ستم کرده است، و آیات الله را به مسخره نگیرید. و نعمت الله را بر خود و آنچه را که از کتاب (قرآن) و حکمت (سنت و اسرار شریعت) بر شما نازل کرده و شما را با آن پند می‌دهد، به یاد بیاورید و از الله بترسید و بدانید که الله به همه چیز داناست. ﴿۲۳۱﴾ و هنگامی که زنان را طلاق دادید، آنگاه (مدت) عده خود را به پایان رساندند، آنان را از ازدواج با شوهران (سابق) خود باز ندارید، وقتی که بطرز پسندیده‌ای در بین خویش تراضی کنند. این (دستوری است) که هر کس از شما که به الله و روز قیامت ایمان دارد؛ به آن پند داده می‌شود، و این (دستور) برای شما پر برکت تر و پاکیزه‌تر است، و الله می‌داند و شما نمی‌دانید. ﴿۲۳۲﴾ و مادران (باید) فرزندان خود را دو سال تمام شیر دهند. (این دستور) برای کسی است که بخواهد دوران شیر خواری را تکمیل کند. و بر آن کس که فرزند برای او متولد شده (پدر) لازم است خوراک و پوشاک آنان (= مادران) را بطور شایسته (در مدت شیر دادن پردازد) هیچ کس جز به اندازه توانایی اش مکلف نمی‌شود. نه مادر به خاطر فرزندش و نه پدر به سبب فرزندش باید زیان ببیند. و مانند همین (احکام) بر وارث (نیز) لازم است، پس اگر آن دو با رضایت و مشورت یکدیگر بخواهند. (کودک را زودتر) از شیر بازگیرند، گناهی بر آن‌ها نیست، و اگر خواستید که برای فرزندان خود دایه‌ای بگیرید، گناهی بر شما نیست؛ به شرط اینکه آنچه را که مقرر کرده‌اید، بطور شایسته پردازید. و از الله بترسید، و بدانید که الله به آنچه انجام می‌دهید؛ بیناست. ﴿۲۳۳﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرْتَبِنَ
بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾ وَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَضْتُمْ بِهِ ۚ مِنْ خِطْبَةِ
النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ
سَتَدْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ
تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا ۚ وَلَا تَعْرِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ
حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا
لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفَرَّضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۚ وَمَتَّعُوهُنَّ
عَلَىٰ الْمَوْسِعِ قَدَرُهُ ۚ وَعَلَىٰ الْمَقْتَرِ قَدَرُهُ ۚ مَتَّعَا
بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَىٰ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٦﴾ وَإِنْ
طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ ۚ أَوْ
يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۚ وَأَنْ تَعْفُوا
أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۚ إِنَّ
اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

و کسانی از شما که می میرند و همسرانی باقی می گذارند؛ باید چهار ماه و ده روز انتظار بکشند (وعده نگه دارند) پس هنگامی که مدت عدت خود را به پایان رسانند، در آنچه آنان به طور شایسته درباره خود انجام دهند؛ گناهی بر شما نیست، و الله به آنچه می کنید آگاه است. ﴿۲۳۴﴾ و گناهی بر شما نیست در آنچه که بطور کنایه از خواستگاری زنانی (که در عدت اند) بر زبان آورید، یا در دل های خود پنهان دارید. الله دانست که شما به زودی به یاد آنان خواهید افتاد، ولی پنهانی با آنها وعده (زناشویی) ندهید، مگر اینکه سخنی پسندیده (بطور کنایه) بگویید، و تصمیم به عقد ازدواج نگیرید تا مدت مقرر (عده) به سر آید، و بدانید که الله آنچه را که در دل های شماست می داند، پس از (مخالفت) او بترسید، و بدانید که الله آمرزنده بردبار است. ﴿۲۳۵﴾ اگر زنان را مادامی که با آنان آمیزش جنسی نکرده اید و مهری برایشان معین نکرده اید طلاق دادید؛ گناهی بر شما نیست، و (در این حالت) آنها را (با هدیه ای مناسب) بهره مند سازید، بر توانگر به اندازه توانش، و بر تنگدست به اندازه توانش هدیه ای شایسته است (و این حکم) بر نیکوکاران الزامی است. ﴿۲۳۶﴾ اگر زنان را پیش از آنکه با آنان نزدیکی کنید، طلاق دادید در حالی که برای آنها مهری تعیین کرده اید؛ پس نصف آنچه را تعیین کرده اید (به آنها بدهید) مگر اینکه آنان (حق خود را) ببخشند. یا کسی که پیوند نکاح به دست اوست (شوهر) ببخشد (و تمام مهر را بدهد) و آنکه ببخشید به پرهیزگاری نزدیکتر است. و بزرگواری و نیکی را در میان خود فراموش نکنید، به راستی الله به آنچه می کنید بیناست. ﴿۲۳۷﴾

یاد داد. ﴿۲۳۹﴾ و کسانی از شما که می‌میرند و همسرانی به جا می‌گذارند، باید برای همسران خود وصیت کنند که تا یک سال آن‌ها را (با پرداختن هزینه زندگی) بهره‌مند سازند بدون آنکه (از خانه شوهر) بیرون کنند. پس اگر بیرون روند، درباره آنچه که آنان نسبت بخود بطور شایسته انجام می‌دهند (از قبیل زینت دادن خود و ازدواج مجدد) گناهی بر شما نیست، و الله توانمند حکیم است. ﴿۲۴۰﴾ و برای زنان طلاق داده شده، هدیه‌ای مناسب و شایسته (بر شوهر) لازم است؛ این حقی است بر پرهیزگاران. ﴿۲۴۱﴾ این چنین الله آیات خود را برای شما روشن می‌سازد؛ باشد که بیندیشید. ﴿۲۴۲﴾ آیا ندیدی کسانی را که از ترس مرگ از خانه‌های خود بیرون شدند در حالی که هزاران نفر بودند؟ پس الله به آنان گفت: «بمیرید» سپس آن‌ها را زنده کرد، همانا الله بر مردم بخشش و فضل دارد، ولی بیشتر مردم شکر بجا نمی‌آورند. ﴿۲۴۳﴾ و در راه الله بجنگید و بدانید که الله شنوای داناست. ﴿۲۴۴﴾ کیست که به الله قرض دهد قرض نیکو^(۱) تا آن را برای او چندین برابر کند؟ و الله است که (روزی بندگان را) تنگ و گشاده می‌سازد، و به سوی او باز گردانده می‌شوید. ﴿۲۴۵﴾

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوَسْطَىٰ وَقَوْمُوا لِلَّهِ قَبِيْنَتَيْنِ ﴿۲۳۹﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا ۖ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿۲۴۰﴾ وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ ۖ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۴۱﴾ وَلِلْمُطَلَّقاتِ مَتَعٌ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۲﴾ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲۴۳﴾ * أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَئِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۲۴۴﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۴۵﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ أَصْعَافًا كَثِيرَةً ۗ وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۲۴۶﴾

بر (بجا آوردن) نمازها و (بخصوص) نماز میانه (نماز عصر) محافظت کنید، و فروتنانه برای الله به پا خیزید. ﴿۲۳۸﴾ پس اگر (از دشمن و غیره) ترسیدید، در حال پیاده یا سواره (نماز را بجای آورید) پس هنگامی که ایمن شدید، الله را یاد کنید. (و نمازها را به تمام و کمال بجای آورید) همان‌گونه که چیزهای را که نمی‌دانستید به شما

۱- مراد از قرض نیکو، خرج کردن دارایی در راه الله و جهاد می‌باشد یعنی مانند جان، در قربانی کردن مال نیز ذره‌ای تأخیر نکن. افزایش و کاهش مال به دست الله متعال است و به وسیله آن دو انسان را مورد آزمایش قرار می‌دهد چنانچه بعضی اوقات آن را کم می‌کند و بعضی اوقات به آن می‌افزاید. و اصلاً خرج کردن در راه الله متعال سبب کاهش مال نمی‌گردد، بلکه الله متعال آن را چندین برابر می‌افزاید.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذِ
 قَالُوا لِنَبِيِّهِمْ هُمْ أَبَعَثْ لَنَا مَلِكًا نُنْقِطِلَ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ
 أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ
 الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ
 بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ
 الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ
 سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ
 وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
 مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾ وَقَالَ
 لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ
 فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آءَالُ
 مُوسَىٰ وَآءَالُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَةً لِّكُم إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

آیا ندیدی جمعی از بنی اسرائیل را بعد از موسی هنگامی که به پیامبر خود گفتند: پادشاهی برای ما انتخاب کن؛ تا در راه الله جنگ کنیم (پیامبر آنها) گفت: شاید اگر جهاد بر شما مقرر شود (سر پیچی کنید و) در راه الله جهاد نکنید. گفتند: چرا در راه الله جهاد نکنیم در حالی که از خانه‌ها و فرزندانمان بیرون رانده شده‌ایم. پس هنگامی که جنگ بر آنان مقرر شد، جز عده کمی از آنان همه (سر پیچی) و روی گردانی کردند، و الله به ستمکاران آگاه است. ﴿۲۴۶﴾ و پیامبرشان به آنها گفت: همانا الله «طالوت» را (به عنوان) پادشاه برای شما مبعوث (و انتخاب) کرده است، گفتند: چگونه او بر ما پادشاهی کند با اینکه ما به پادشاهی از او سزاوارتریم، و از مال (دنیا) بهره چندانی داده نشده است؟ گفت: به راستی الله او را بر شما برگزیده است، و او را در علم و (نیروی) بدن و سعت و برتری بخشیده است. و الله پادشاهی خود را به هر کس که بخواهد می‌دهد، و الله گشایشگر داناست. ﴿۲۴۷﴾ و پیامبرشان به آنها گفت: همانا نشانه پادشاهی او این است که تابوت (عهد) که در آن آرامشی از پروردگار شما و باقیمانده از آنچه آل موسی و آل هارون بر جای گذاشته‌اند (قرار دارد) در حالی که فرشتگان آن را حمل می‌کنند به سوی شما خواهد آمد، مسلماً در این نشانه‌ای برای شماست، اگر مؤمن باشید. ﴿۲۴۸﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُّلْكُوا اللَّهَ كَمِ مِّنْ فِتْنَةِ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةَ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٢٤٩﴾ وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أقدامَنَا وَأَنْصِرْنَا عَلَى الْفَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾ فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَءَاتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

پس هنگامی که طالوت با لشکریان رهسپار شد، به آن‌ها گفت: همانا الله شما را بوسیله یک جوی (آب) آزمایش می‌کند. پس هر کس از آن بنوشد از (یاران) من نیست. و هر کس از آن نخورد، قطعاً او از (یاران) من است، مگر کسی که با دست خویش کفی (از آب) بگیرد. پس جز عده کمی؛ همگی از آن (آب) نوشیدند. و هنگامی که او و کسانی که با او ایمان آورده بودند، از آن (نهر) گذشتند. (از کمی افراد خود ناراحت شدند و عده‌ای) گفتند: «امروز ما توانایی (مقابله) با جالوت و سپاهیان را نداریم». (اما) آنانی که به دیدار الله یقین داشتند، گفتند: «چه بسا گروه کوچکی که به فرمان الله بر گروهی بسیار پیروز شدند و الله با بردباران است». ﴿۲۴۹﴾ و هنگامی که برای (مبارزه) با جالوت و سپاهیان به میدان آمدند، گفتند: «پرودگارا! بر (دل‌های) ما صبر و شکیبایی فرو ریز و گام‌های ما را استوار و ثابت بدار، و ما را بر گروه کافران پیروز بگردان». ﴿۲۵۰﴾ پس به فرمان خدا، آن‌ها را شکست دادند، و داوود (جوان نیرومند و شجاعی که در لشکر طالوت بود) جالوت را کشت، و الله پادشاهی و نبوت را به او بخشید و از آنچه می‌خواست به او آموخت، و اگر الله برخی از مردم را به وسیله برخی دیگر دفع نمی‌کرد، قطعاً زمین تباہ می‌گردید. ولی الله بر جهانیان فضل و بخشش دارد. ﴿۲۵۱﴾ این‌ها، آیات الله است که ما آن را بحق بر تو می‌خوانیم و به راستی تو از پیامبران هستی^(۱). ﴿۲۵۲﴾

۱- در این اثبات و دلیلی است بر رسالت رسول الله ﷺ و این که رسالت ایشان برای تمام انسان‌ها تا روز قیامت می‌باشد و ایشان آخرین پیامبر هستند و پس از ایشان نبی یا رسولی نخواهد آمد.

این پیامبران (که نام برخی از آنان گذشت) بعضی از ایشان را بر بعضی ایشان برتری دادیم، از آنان کسی بود که الله با او سخن گفت و درجات بعضی از آنان را بالا برد. و به عیسی بن مریم نشانه‌های روشن دادیم و او را بوسیله روح القدس (= جبرئیل) تأیید کردیم. و اگر الله می‌خواست کسانی که بعد از آن‌ها بودند، پس از آن (همه) نشانه‌های روشن که برایشان آمد با یکدیگر جنگ نمی‌کردند. ولی (آنان با هم) اختلاف کردند، پس برخی از آنان ایمان آورد، و برخی از آنان کفر ورزید، و اگر الله می‌خواست با هم جنگ نمی‌کردند. ولی الله آنچه را می‌خواهد انجام می‌دهد. ﴿۲۵۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از آنچه به شما روزی داده‌ایم؛ انفاق کنید پیش از آنکه روزی فرا رسد که در آن نه خرید و فروش است و نه دوستی و نه شفاعتی، و کافران خود ستمکارانند. ﴿۲۵۴﴾ الله (معبود بر حق است) هیچ معبودی بحق جز او نیست، زنده (و جهان هستی را) نگه دار و مدبر است، نه چرت او را فرا گیرد و نه خواب، آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن اوست کیست که در نزد او جز به فرمان او شفاعت کند؟ آنچه در پیش روی آنان و آنچه در پشت سرشان است می‌داند. و به چیزی از علم او، جز به آنچه بخواهد احاطه نمی‌یابد، کرسی او آسمان‌ها و زمین را در بر گرفته، و نگاهداری آن دو (زمین و آسمان) بر او گران و دشوار نیاید، و او بلند مرتبه و بزرگ است. ﴿۲۵۵﴾ در (قبول) دین هیچ اجباری نیست، به راستی که راه راست (و هدایت) از راه انحراف (و گمراهی) روشن شده است. پس هر کس به طاغوت (شیطان و بت و انسان‌های گمراه و طغیانگر) کفر ورزد و به الله ایمان آورد، پس به راستی که به دستگیره محکمی چنگ زده است، که آن را گسستن نیست، و الله شنوای داناست. ﴿۲۵۶﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲۵۳﴾ تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿۲۵۴﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا حُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۵۵﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ ۗ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ ۗ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ۗ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ۗ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۲۵۶﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۗ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۗ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۵۷﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهٖ أَنْ ءَاتَهُ اللَّهُ الْمَلَكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ ۗ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾ أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَىٰ قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّىٰ يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ ۗ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ۗ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۗ قَالَ بَل لَّبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۗ وَانظُرْ إِلَىٰ حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِّلنَّاسِ ۗ وَانظُرْ إِلَىٰ الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا ۗ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ ۗ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

الله یاور و (سر پرست) کسانی است که ایمان آورده‌اند، آن‌ها را از تاریکی‌ها به سوی نور بیرون می‌برد. و کسانی که کافر شدند یاور و سر پرست آن‌ها طاغوت است که آنان را از نور، به سوی تاریکی‌ها بیرون می‌برد، آن‌ها اهل آتشند و جاودان در آن خواهند ماند. ﴿۲۵۷﴾ آیا ندیدی و (آگاهی نداری از) کسی (=نمرود پادشاه بابل) که با ابراهیم دربارهٔ پروردگارش به مجادله و گفتگو پرداخت؟ بدان خاطر که الله به او پادشاهی داده بود. و (از کبر و غرور سرمست شده بود)، هنگامی که ابراهیم گفت: «پروردگار من کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند» (نمرود) گفت: «من (نیز) زنده می‌کنم و می‌میرانم». ابراهیم گفت: «همانا الله، خورشید را از مشرق می‌آورد، پس تو آن را از مغرب بیاور!» (در اینجا) آن کسی که کفر ورزیده بود مبهوت شد. و الله قوم ستمگر را هدایت نمی‌کند. ﴿۲۵۸﴾ یا همانند آن کسی که برده‌ی گذشت، در حالی که دیوارهای آن به روی سقف‌ها فرو ریخته بود. (او با خود) گفت: چگونه الله (اهل) این (ده) را پس از مرگ‌شان زنده می‌کند؟! پس الله او را (به مدت) صد سال میراند، پس زنده اش کرد (و به او) فرمود: «چه قدر درنگ کردی؟» گفت: «یک روز، یا بخشی از یک روز را درنگ کردم». فرمود: «(نه) بلکه صد سال درنگ کردی، پس به غذا و نوشیدنی خود نگاه کن (که طعم و رنگ آن) تغییر نکرده است، و به الاغ خود نگاه کن (که چگونه متلاشی شده است ما چنین کردیم تا به تو پاسخ گوئیم) و (هم) تو را نشانه‌ای برای مردم (در مورد معاد) قرار دهیم و (اکنون) به استخوان‌های (الاغ خود) نگاه کن (که چگونه آن‌ها را برداشته به هم پیوند می‌دهیم، سپس گوشت بر آن می‌پوشانیم) پس هنگامی که (قدرت الهی بر زنده کردن مردگان) برایش آشکار شد، گفت: «می‌دانم که الله بر هر چیزی تواناست». ﴿۲۵۹﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ ۗ قَالَ أُولَٰئِكَ تُؤْمِنُونَ ۗ قَالَ بَلَىٰ ۗ وَ لَٰكِن لَّيَطْمَئِنُّ قَلْبِي ۗ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعْيًا ۗ وَاعْلَمَنَّ أَنَّهُ اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦٠﴾ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ ۗ وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذَىٰ ۗ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعَهَا أَذَىٰ ۗ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُبْطَلُوا صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَىٰ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا ۗ لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

و (به یاد بیاور) هنگامی را که ابراهیم گفت: «پروردگارا! به من نشان بده چگونه مردگان را زنده می کنی؟» فرمود: «مگر ایمان نیاورده ای؟!» گفت: «چرا، ولی (می خواهم) که قلبم آرام بگیرد» فرمود: «پس چهار پرنده را بگیر، آنگاه آن ها را پیش خود قطعه قطعه کن (و در هم بیامیز) سپس بر هر کوهی قسمتی از آن را بگذار، آنگاه آن ها را بخوان؛ شتابان به سوی تو می آیند، و بدان که الله توانمند حکیم است. ﴿۲۶۰﴾ مثل کسانی که اموال خود را در راه الله انفاق می کنند، همانند دانه ای است که هفت خوشه برویاند که در هر خوشه یکصد دانه باشد، و الله برای هر کس که بخواهد چند برابر می کند و الله گشایشگر داناست. ﴿۲۶۱﴾ کسانی که اموال خود را در راه الله انفاق می کنند سپس در پی آنچه انفاق کرده اند، منت نمی گذارند و آزاری نمی رسانند، پاداش آن ها برایشان نزد پروردگارشان (محفوظ) است. و ترسی بر آنان نیست و نه ایشان اندوهگین شوند. ﴿۲۶۲﴾ سخن پسندیده و گذشت بهتر از صدقه ای است که آزاری به دنبال آن باشد، و الله بی نیاز (و) بردبار است. ﴿۲۶۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! صدقه های خود را با منت و آزار، باطل نکنید، مانند کسی که مالش را برای نشان دادن به مردم، انفاق می کند، و به الله و روز قیامت ایمان ندارد، پس مثل او همچون مثل سنگ صافی است که بر روی آن (اندکی) خاک باشد. آنگاه باران تندی به آن برسد، و آن را صاف و سخت بر جای گذارد. آنان (ریا کاران) از آنچه که انجام داده اند چیزی به دست نمی آورند، و الله گروه کافران را هدایت نمی کند.

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بَرِيَّةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَكَاتَتْ أَكْلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيُّودٌ أَحَدَكُمُ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ۗ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَن تُغْمِضُوا فِيهِ ۚ وَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾ الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ ۗ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

و مثل کسانی که اموال خود را برای طلب خشنودی خدا، و بخاطر یقین و باوری که در دل‌های شان (به پاداش خدا) دارند، انفاق می‌کنند؛ همچون مثل باغی است که بر پشته‌ای قرار دارد، و باران (زیاد و) تندی به آن برسد. پس میوه‌های خود را دو چندان دهد. و اگر باران تند به آن نرسد، باران خفیف و اندکی (برای آن کافی است). و الله به آنچه می‌کنید؛ بیناست. ﴿۲۶۵﴾ آیا کسی از شما دوست دارد که باغی از درختان خرما و انگور داشته باشد که از زیر آن‌ها نهرها روان است. و برای او در آن باغ از هر گونه میوه‌ای (فراهم) باشد. و در حالی که به سن پیری رسیده و فرزندی (خرد سال) و ناتوان دارد. آنگاه گردبادی که در آن آتش (سوزانی) است، به آن بر خورد کند و (یکسره) بسوزد؟! (همین طور است، حال کسانی که صدقه‌های خود را با منت و آزار و ریا باطل می‌کنند). این چنین الله آیات (خود) را برای شما روشن می‌سازد، شاید که شما بیندیشید. ﴿۲۶۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از چیزهای پاکیزه‌ای که به دست آورده‌اید، و از آنچه از زمین برای شما بیرون آورده‌ایم، انفاق کنید، و برای انفاق کردن قصد نا پاک آن را نکنید، در حالی که خود شما حاضر نیستید آن‌ها را بپذیرید، مگر آنکه در آن چشم پوشی کنید. و بدانید که الله بی‌نیاز ستوده است. ﴿۲۶۷﴾ شیطان شما را (به هنگام انفاق می‌ترساند و) وعده تهی دستی می‌دهد، و شما را به زشتی‌ها امر می‌کند. و در حالی که الله از جانب خود به شما وعده آمرزش و فزونی (نعمت) می‌دهد، و الله گشایشگر داناست. ﴿۲۶۸﴾ (الله) به هر کس که بخواهد حکمت و (دانش) می‌دهد، و به هر کس حکمت داده شود، بی‌شک خیر فراوانی داده شده است، و جز خردمندان پند نمی‌گیرد. ﴿۲۶۹﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهَا ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِنَّ تَبَدُّوا أَلصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۗ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ۚ وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ * لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

و هر چیزی را که انفاق کنید یا هر نذری که ببندید، قطعاً الله آن را می‌داند، و برای ستمگران هیچ یابوری نیست. ﴿۲۷۰﴾ اگر صدقه‌ها را آشکار کنید چه نیکوست، و اگر آن‌ها را پنهان دارید و به تهی‌دستان بدهید، پس این برای شما بهتر است، و برخی از گناهان شما را می‌زداید، و الله به آنچه می‌کنید، آگاه است. ﴿۲۷۱﴾ هدایت آنان بر عهده تو نیست، و لیکن الله هر که را بخواهد هدایت می‌کند. و آنچه از مال انفاق می‌کنید، برای خودتان است، و جز برای طلب خشنودی الله انفاق نکنید، و آنچه از مال انفاق می‌کنید، (پاداش آن) بطور کامل و تمام به شما داده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد. ﴿۲۷۲﴾ (صدقات شما) برای تهی‌دستانی است که در راه الله محصور و بازداشته شده‌اند، و نمی‌توانند (برای تأمین هزینه زندگی) در زمین سفر کنند. از شدت خویشتن داری، افراد ناگاه آن‌ها را بی‌نیاز می‌پندارد، آن‌ها را از چهره‌هایشان می‌شناسی، با اصرار (چیزی) از مردم نمی‌خواهند^(۱) و آنچه از مال انفاق می‌کنید، قطعاً الله به آن آگاه است. ﴿۲۷۳﴾ کسانی که اموال خود را، در شب و روز پنهان و آشکار انفاق می‌کنند، مزد آن‌ها نزد پروردگارشان برایشان (محفوظ) است؛ و نه ترسی بر آن‌هاست، و نه ایشان اندوهگین می‌شوند. ﴿۲۷۴﴾

۱- ابوهریره رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «مسکین کسی نیست که یک یا دو دانه خرما و یک یا دو لقمه او را (از در خانه‌ها) باز گرداند، بلکه مسکین (حقیقی) کسی است که از خواستن خودداری می‌نماید اگر خواستید می‌توانید این آیه را بخوانید ﴿لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا﴾» (صحیح

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا ۗ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ۗ فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَانْتَهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ ۗ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

يَمَحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِن كَانِ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۚ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

وَآتَقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ۗ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

کسانی که ربا می‌خورند (روز قیامت از گور) بر نمی‌خیزند؛ مگر مانند برخاستن کسی که بر اثر تماس شیطان دیوانه شده و (نمی‌تواند تعادل خود را حفظ کند) این بدان سبب است که آنان گفتند: «همانا داد و ستد هم مثل ربا است» و در حالی که الله داد و ستد را حلال کرده و ربا را حرام نموده است. پس همانا هر کس که از (جانب) پروردگارش پندی به او برسد، آنگاه (از ربا خواری) باز ایستاد، آنچه گذشته و (قبل از نزول حکم دریافت کرده است) از آن اوست. و کارش به الله و اگذار می‌شود، و کسی که (به ربا خواری) باز گردد، آنان اهل آتشند و در آن جاویدان خواهند بود. ﴿۲۷۵﴾ الله ربا را ناپود می‌کند و صدقات را افزایش و (برکت) می‌دهد. و الله هیچ (انسان) ناسپاس گنهاری را دوست نمی‌دارد. ﴿۲۷۶﴾ به راستی کسانی که ایمان آورده‌اند و اعمال شایسته انجام داده‌اند، و نماز را بر پا داشته‌اند و زکات را پرداخته‌اند؛ پاداش آنان نزد پروردگارشان برایشان (محفوظ) است، و نه ترسی بر آن‌هاست و نه ایشان اندوهگین می‌شوند. ﴿۲۷۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از الله بترسید و آنچه از (مطالبات) ربا باقی مانده است رها کنید؛ اگر مؤمن هستید. ﴿۲۷۸﴾ پس اگر (چنین) نکردید، یقین داشته باشید که الله و رسولش با شما جنگ خواهند کرد. و اگر توبه کردید اصل سرمایه‌هایتان از آن شماست، نه ستم می‌کنید و نه بر شما ستم وارد می‌شود. ﴿۲۷۹﴾ و اگر (بدهکار) تنگدست بود، پس تا (هنگام) گشایش (و توانایی) مهلت دهید، و (اگر توانایی پرداخت ندارد) بخشیدن آن برای شما بهتر است؛ اگر بدانید. ﴿۲۸۰﴾ و از روزی بترسید که در آن (روز) به سوی الله باز گردانده می‌شوید، سپس به هر کس (پاداش) آنچه انجام داده؛ تمام و کامل داده می‌شود، و به آنان ستم نخواهد شد. ﴿۲۸۱﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ ۚ وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ ۚ وَلَا يَأْب كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ ۚ فَلْيَكْتُبْ وَلْيَمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا ۚ فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيَمْلِكْ وَلِيَّهُ بِالْعَدْلِ ۚ وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ ۖ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ ۚ وَلَا يَأْب الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا ۚ وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمٌ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا ۖ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجْرَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا ۗ وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ ۚ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ ۚ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ وَابِلَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٢﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هر گاه به همدیگر تا مدت معینی و امی دادید (یا معامله نسیه‌ای انجام دادید). آن را بنویسید، و باید نویسنده‌ای (آن را) دادگرانه بین شما بنویسد، و هیچ نویسنده‌ای نباید از نوشتن همان گونه که الله به او آموزش داده، خود داری کند. پس باید بنویسد و (آن) کسی که حق بر ذمه اوست (= بدهکار) باید املا کند، و باید از الله که پروردگار اوست بپرهیزد، و از آن چیزی نکاهد، پس اگر کسی که حق بر ذمه اوست سفیه یا ناتوان باشد، یا خود نمی‌تواند املا کند، پس باید ولی او با (رعایت) عدالت؛ املا کند، و دو شاهد از مردان تان را گواه بگیرید، پس اگر دو مرد نبودند، یک مرد و دو زن از میان گواهانی که (به عدالت آنان) رضایت دارید (گواه بگیرید). تا اگر یکی از آن دو (زن) فراموش کرد، دیگری به او یاد آوری کند. و گواهان نباید به هنگامی که آن‌ها را (برای گواهی) دعوت می‌کنند؛ خود داری کنند. و از نوشتن (بدهی) تا سر رسیدش چه کوچک باشد یا بزرگ ملول نشوید. این (نوشتن شما) در نزد الله به عدالت نزدیکتر، و برای گواهی دادن استوارتر، و برای آنکه دچار شک و تردید نشوید؛ بهتر می‌باشد. مگر اینکه داد و ستدی نقدی باشد که بین خود دست به دست می‌کنید. پس در این صورت گناهی بر شما نیست که آن را ننویسید. و هنگامی که داد و ستد (نقدی) کردید؛ گواه بگیرید. و نباید به نویسنده و شاهد زیانی برسد و اگر (چنین) کنید؛ بی‌شک (بیانگر) نافرمانی شما خواهد بود. و از الله بترسید. و (آنچه که برای شما مفید است) الله به شما آموزش می‌دهد، و الله

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنَ مَقْبُوضَةً ۖ فَإِنْ أَثِمْنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمْنَتَهُ ۗ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۗ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۲۸۳﴾ ۗ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ ۗ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۸۴﴾ ۗ أَمَّا الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۗ وَالْمُؤْمِنُونَ ۗ كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَيْكَتِهِ ۗ وَكُتُبِهِ ۗ وَرُسُلِهِ ۗ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿۲۸۵﴾ ۗ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۲۸۶﴾

و اگر در سفر بودید و نویسندۀ ای نیافتید، پس (چیزی) گروگان بگیرید (گروی که در دست طلبکار قرار گیرد). و اگر برخی از شما برخی دیگر را امین دانست، پس آن کس که امین شمرده شده، باید امانت (بدهی) خود را باز پس دهد و باید از الله که پروردگار اوست بترسد، و شهادت را کتمان نکنید، و هر کس آن را کتمان کند، بی شک قلبش گناهکار است. و الله به آنچه می کنید، داناست. ﴿۲۸۳﴾ آنچه در آسمانها و زمین است، از آن الله است. و اگر آنچه را در دل خود دارید، آشکار کنید یا آن را پنهان نمایید، الله شما را به آن محاسبه می کند. پس هر کس را بخواهد می بخشد، و هر کس را بخواهد؛ عذاب می کند، و الله بر هر چیزی تواناست. ﴿۲۸۴﴾ پیامبر به آنچه از (سوی) پروردگارش بر او نازل شده، ایمان آورده است، و مؤمنان (نیز) همه به الله و فرشتگان او و کتاب هایش و پیامبرانش ایمان آورده اند. (و گفتند: «میان هیچ یک از پیامبرانش فرق نمی گذاریم» و گفتند: «شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! آمرزش تو را (خواهیم) و بازگشت به سوی توست». ﴿۲۸۵﴾ الله هیچ کس را جز به اندازه توانش تکلیف نمی کند. آنچه (از خوبی) بدست آورده به سود او، و آنچه (از بدی) به دست آورده به زیان اوست. پروردگارا! اگر فراموش یا خطا کردیم، ما را مؤاخذه نکن، پروردگارا! بارگرا! (و تکلیف سنگین) را بر (دوش) ما مگذار، چنانکه آن را بر (دوش) کسانی که پیش از ما بودند؛ گذاشتی، پروردگارا! آنچه را که طاقت تحمل آن را نداریم بر (دوش) ما مگذار، و ما را بیامرز و به ما رحم فرمای. تو مولا و سرور مایی پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان^(۱). ﴿۲۸۶﴾

۱- ابومسعد بدری رضی الله عنه می گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس دو آیه آخر سوره بقره را در شب بخواند، او را کفایت می کنند». (صحیح بخاری: ۴۰۰۸)

سورة آل عمران

سوره آل عمران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الم (الف. لام. میم) ﴿۱﴾ الله (معبود بر حق است) هیچ معبودی بحق جز او نیست، زنده (و جهان هستی را) نگه‌دار و مدبّر است. ﴿۲﴾ کتاب (قرآن) را بحق بر تو نازل کرد، که تصدیق‌کننده آنچه (از کتاب‌های آسمانی) که پیش از آن است. و تورات و انجیل را... ﴿۳﴾ پیش از آن برای هدایت مردم نازل کرد و (نیز) فرقان را نازل کرد. به راستی کسانی که به آیات الله کافر شدند، عذاب سختی دارند. و الله توانمند و صاحب انتقام است. ﴿۴﴾ بی‌شک هیچ چیز، (نه) در زمین و نه در آسمان بر الله پوشیده نمی‌ماند. ﴿۵﴾ او کسی است که شما را در رحم‌ها، هرگونه که بخواهد صورتگری می‌کند. هیچ معبودی (بحق) جز او نیست، که توانمند حکیم است. ﴿۶﴾ او کسی است که کتاب (قرآن) را بر تو نازل کرد. بخشی از آن، آیات محکم (صریح و روشن) است، که آن‌ها اساس کتاب است. و (بخش) دیگر «متشابهات» است (آن آیاتی که در نگاه اول معانی و احتمالات مختلفی دارد و قابل تأویل است، ولی با رجوع به آیات محکم، تفسیر و معنای آن‌ها روشن می‌گردد). اما کسانی که در دل‌های شان کژی و انحراف است، برای فتنه‌جویی (و گمراه کردن مردم) و بخاطر تأویل آن (به دلخواه خود) از متشابه آن پیروی می‌کنند. و در حالی که تأویل آن جز الله نمی‌داند، و راسخان در علم می‌گویند: «ما به همه آن (چه محکم و چه متشابه) ایمان آوردیم، همه از طرف پروردگار ماست» و جز خردمندان متذکر نمی‌شوند. ﴿۷﴾ می‌گویند: پروردگار! دل‌های ما را، بعد از آنکه ما را هدایت کردی (از راه حق) منحرف مگردان، و از سوی خود، رحمتی بر ما ببخش براستی که تو بخشنده‌ای. ﴿۸﴾ پروردگار! بی‌شک تو مردم را برای روزی که در آن تردیدی نیست، جمع خواهی کرد، قطعاً الله وعده (خود) را خلاف نمی‌کند. ﴿۹﴾

الْم ﴿۱﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿۱﴾ نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿۲﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ﴿۳﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿۴﴾ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿۵﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا تَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿۶﴾ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ﴿۷﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۸﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ﴿۹﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ﴿۱۰﴾ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ ﴿۱۱﴾ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمْنًا بِهٖ كُلُّ مَنٍّ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۱۲﴾ رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً ﴿۱۳﴾ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۱۴﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ ﴿۱۵﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخَلِّفُ الْمِيعَادَ ﴿۱۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا
 أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾
 كَذَّابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا فَأَحَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ
 الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ
 وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ
 كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ اللَّتَقَتَا فَعَثَا فُتُتِلَ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلِهِمْ رَأَىٰ
 الْعَيْنَ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَن يَشَاءُ إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زُيِّنَ لِلنَّاسِ
 حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ
 الْمُمْقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ
 الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْبُ الْمَآبِ ﴿١٤﴾ قُلْ
 أُوْنِبْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَٰلِكُمْ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ
 جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ
 بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

به راستی کسانی که کافر شدند، اموال و فرزندانشان
 چیزی از (عذاب) الله را از آنان باز ندارد. و آنان خود
 هیزم آتش (دوزخ) هستند. ﴿۱۰﴾ (عادت این کافران)
 همچون عادت آل فرعون و کسانی است که پیش از
 آن‌ها بودند. آیات ما را تکذیب کردند، پس الله آن‌ها را
 به (سزای) گناهان‌شان گرفت، و الله سخت کیفر است.
 ﴿۱۱﴾ به کسانی که کافر شدند بگو: «بزودی مغلوب
 خواهید شد، و (سپس در قیامت) به سوی جهنم، محشور
 می‌شوید، و چه بد جایگاهی است». ﴿۱۲﴾ قطعاً در دو
 گروهی که (در میان بدر) با هم روبه رو شدند، نشانه و
 (عبرتی) برای شما بود. یک گروه در راه الله می‌جنگید،
 و (گروهی) دیگر کافر بودند، آن‌ها (مؤمنان) را با چشم
 خود، دو برابر آنچه بودند می‌دیدند. و الله هر کس را
 بخواهد با نصرت و یاری خود، تأیید می‌کند. بر راستی
 در این (ماجرا) برای صاحبان بینش عبرتی است. ﴿۱۳﴾
 محبت خواستنی‌های (مادی) از (جمله) زنان و فرزندان و
 اموال هنگفت از طلا و نقره، و اسب‌های نشاندار، و چهار
 پایان و زراعت، برای مردم آراسته شده است، این‌ها
 (همه) کالا و متاع (زود گذر) زندگی دنیاست. و (حال
 آنکه) سر انجام نیک نزد الله است. ﴿۱۴﴾ بگو: «آیا شما
 را به بهتر از این‌ها خبر دهم؟» برای کسانی که تقوا پیشه
 کرده‌اند، در نزد پروردگارشان باغ‌هایی است که از زیر
 (درختان) آن‌ها نهرها روان است، در آن جاودانه خواهند
 بود. و همسرانی پاکیزه (دارند)، و (همچنین) از خشودی
 الله (برخور دارند) و الله به (احوال) بندگان بیناست.

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا ءَامِنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
 وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ
 وَالْقَنِيتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ
 بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 وَالْمَلَكُوتُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ
 الْإِسْلَامُ ۗ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا
 مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ
 بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَإِنْ
 حَاجُوكَ فَقُلْ أَطَعْتُ اللَّهَ وَجَهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعْتُمْ
 لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَأَسْلَمْتُمْ ۗ فَإِنْ
 أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۗ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
 الْبَلْغُ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بِغَيْرِ
 حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ
 مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢١﴾ أُولَئِكَ
 الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا
 لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

کسانی که می گویند: «پروردگارا! به راستی ما ایمان آورده ایم، پس گناهان ما را ببامرز، و ما را از عذاب آتش نگاه دار». ﴿۱۶﴾ همانا شکیبایان و راستگویان و فرمانبرداران و انفاق کنندگان و آمرزش خواهان در سحرگاهان. ﴿۱۷﴾
 الله گواهی داده است که معبودی (بحق) جز او نیست، و فرشتگان و صاحبان دانش، (نیز بر این مطلب گواهی می دهند). در حالی که (الله در جهان هستی) قیام به عدالت دارد، معبودی (بحق) جز او نیست، که توانمند حکیم است. ﴿۱۸﴾ همانا دین (حق) نزد خدا، اسلام است. و کسانی که کتاب (آسمانی) به آنان داده شد، اختلاف نکردند، مگر بعد از آنکه علم و آگاهی برای آنان آمد، آن هم بخاطر سرکشی و حسدی که میان آنان بود، و هر کس به آیات الله کفر ورزد، پس (بداند که) الله سریع الحساب (زود شمار) است. ﴿۱۹﴾ پس اگر (در باره دین و توحید) با تو محاجه و ستیز کردند، بگو: «من روی خود را تسلیم الله نموده ام» و هر کس که پیرو من است (نیز خود را تسلیم الله نموده است). و به اهل کتاب (= یهود و نصاری) و بی سوادان (مشرکان عرب) بگو: «آیا شما هم تسلیم شده اید؟» پس اگر تسلیم شوند، قطعاً هدایت یافته اند. و اگر روی گردان شدند و (سرپیچی کردند) پس (نگران مباش زیرا) بر تو فقط رساندن (پیام خدا) است. و الله به (احوال) بندگان بیناست. ﴿۲۰﴾ به راستی کسانی که به آیات الله کفر می ورزند، و پیامبران را به ناحق می کشند و (نیز) کسانی از مردم را که به عدالت امر می کنند؛ به قتل می رسانند، پس آنان را به عذابی درد ناک مژده بده! ﴿۲۱﴾ آنان کسانی هستند که اعمال شان در دنیا و آخرت تباه شده، و برای آنان هیچ یاور و مددکاری نیست. ﴿۲۲﴾

آیا ندیدی کسانی را که بهره‌ای از کتاب (آسمانی) داده شدند، به سوی کتاب الله (قرآن) دعوت می‌شوند تا در میان آن‌ها داوری و (حکم) کند، پس گروهی از آنان روی می‌گردانند در حالی که اعراض دارند؟! ﴿۲۳﴾ این (عمل آن‌ها) بدان سبب است که آنان گفتند: «آتش (دوزخ) جز چند روزی به ما نخواهد رسید». و این (افتراها) و دروغ‌هایی که می‌بافتند آنان را در دین‌شان فریفته و مغرور ساخت. ﴿۲۴﴾ پس چگونه خواهد بود (حال‌شان) هنگامی که آن‌ها برای روزی که شکی در آن نیست، گرد آوریم و به هر کس (پاداش) آنچه فراهم کرده به تمام و کمال داده شود؟ و به آن‌ها ستم نخواهد شد. ﴿۲۵﴾ بگو: «بارها! ای دارنده پادشاهی و (هستی) به هر کس که بخواهی، پادشاهی (و فرمانروایی) می‌بخشی، و از هر کس بخواهی پادشاهی (و فرمانروایی) را می‌گیری، و هر کس را بخواهی عزت می‌دهی، و هر که را بخواهی خوار می‌کنی، همه خوبی‌ها به دست توست، بی‌شک تو بر هر چیز توانایی. ﴿۲۶﴾ شب را در روز داخل می‌کنی، و روز را در شب داخل می‌کنی، و زنده را از مرده بیرون می‌آوری، و مرده را از زنده بیرون می‌آوری، و به هر کس بخواهی بی‌شمار روزی می‌دهی. ﴿۲۷﴾ مؤمنان نباید کافران را به جای مؤمنان دوست و ولی خود بگیرند، و هر کس چنین کند، با الله هیچ رابطه‌ای ندارد (و عهد و پیمان او با الله گسسته شده است). مگر اینکه (از آزار و اذیت) آن‌ها بترسید (در ظاهر با آنان دوستی کنید). و الله شما را از (کیفر) خودش برحذر می‌دارد، و بازگشت به سوی الله است. ﴿۲۸﴾ بگو: «اگر آنچه در سینه‌های شماست، پنهان دارید یا آشکارش کنید، الله آن را می‌داند، (و نیز) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است می‌داند، و الله بر هر چیزی تواناست». ﴿۲۹﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّوْا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّتَ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمَاتِ وَتُخْرِجُ الْمَمَاتِ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَنَّةً وَيُحَذِّرْكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾ قُلْ إِن تَخَفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يُعَلِّمَهُ اللَّهُ ۗ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا
وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا
بَعِيدًا ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ
بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي
يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۗ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ ۗ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى
آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَدَرْتُ
لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۗ إِنَّكَ أَنْتَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي
وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ ۗ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ الذَّكَرُ
كَالْأُنْثَىٰ ۗ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ
وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا
بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۗ
كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا قَالَ يَمْرَأُ أَيُّ لِكَ هَذَا ۗ قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

روزی که هر کس آنچه را از خیر و نیکی انجام داده، و آنچه از بدی مرتکب شده، حاضر شده می‌یابد. و آرزو می‌کند، ای کاش میان او و آن (کارهای بد) فاصله‌ای دور بود، و الله شما را از (کیفر) خودش بر حذر می‌دارد، و (در عین حال) الله به بندگان مهربان است. ﴿۳۰﴾ بگو: «اگر الله را دوست می‌دارید، پس از من پیروی کنید، تا الله شما را دوست بدارد، و گناهان تان را برایتان بیامزد، و الله آمرزنده مهربان است» ﴿۳۱﴾ بگو: «خدا و پیامبر (او) را اطاعت کنید». پس اگر پشت کردند و (سر پیچی نمودند)، قطعاً الله کافران را دوست نمی‌دارد. ﴿۳۲﴾ به راستی الله آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران را برجهانیان برگزید. ﴿۳۳﴾ فرزندان که بعضی از آنان از (نسل) بعضی دیگرند، و الله شنوای داناست. ﴿۳۴﴾ هنگامی که همسر عمران گفت: «پروردگارا! من آنچه را در شکم دارم برای تو نذر کردم که آزاد، (برای خدمت بیت المقدس و پرستشگر تو) باشد. پس از من پذیر که تو خود شنوای دانایی». ﴿۳۵﴾ پس هنگامی که او را بزاد، گفت: «پروردگارا! من او را دختر زاده ام - و الله به آنچه او زایید داناتر بود - و پسر همانند دختر نیست، و من او را مریم نام گذاردم، و من او را و فرزندانش را از (شر) شیطان رانده شده، به تو پناه می‌دهم». ﴿۳۶﴾ آنگاه پروردگارش او (= مریم) را به طرز نیکویی پذیرفت، و به طرز شایسته‌ای او را رویانید (و پرورش داد) و کفالت او را به زکریا سپرد، هرگاه زکریا وارد محراب (و عبادتگاه) او می‌شد، نزد او غذا و رزقی می‌یافت، (زکریا) می‌گفت: «ای مریم این از کجا برای تو آمده است؟» (مریم) می‌گفت: «این از جانب الله است، که الله به هر کس بخواهد بی شمار روزی می‌دهد». ﴿۳۷﴾

هَذَا لَكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾
 فَوَدَّعَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّٰلِحِيْنَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ اُنِّىْ يَكُوْنُ لِيْ غُلْمٌ وَّ قَدْ بَلَغَنِى الْكِبَرُ وَاْمْرًا تٰى عَاقِرٌ ۗ قَالَ كَذٰلِكَ اَللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اَجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ۗ قَالَ آٰيٰتِكَ اَلَّا تُكَلِّمُ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمَزًا ۗ وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيْرًا وَّسَبِّحْ بِاَلْعَشِيِّ وَاَلْبَكْرِ ﴿٤١﴾ وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَمْرِيْمُ اِنَّ اَللّٰهَ اصْطَفٰنِكَ وَطَهَّرَكَ وَاَصْطَفٰنِكَ عَلٰى نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٢﴾ يَمْرِيْمُ اَقْبَتِيْ لِرَبِّكَ وَاَسْجُدِيْ وَاَرْكَعِيْ مَعَ الرَّاكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْبِيَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ۗ وَاَمَّا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقَوْنَ اَقْلَمَهُمْ اَيْهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَاَمَّا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٤٤﴾ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَمْرِيْمُ اِنَّ اَللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اَسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيْسٰى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيْهًا فِى الدُّنْيَا وَاَلْآخِرَةِ وَاَمِنَ الْمُقْرَبِيْنَ ﴿٤٥﴾

آنجا (بود که) زکریا پروردگارش را خواند، (و) گفت: «پروردگارا! از طرف خود فرزند پاکیزه‌ای به من عطا کن، به درستی توشنونده دعایی». ﴿۳۸﴾ پس در حالی که او ایستاده در محراب نماز می‌خواند، فرشتگان او را ندا کردند که: «الله تو را به یحیی بشارت می‌دهد، (و او) تصدیق‌کننده کلمه الله (عیسی) است، و سرور و خویشتندار (از رغبت به زنان) و پیامبری از صالحان است». ﴿۳۹﴾ (زکریا) گفت: «پروردگارا! چگونه مرا فرزندی خواهد بود؟ در حالی که پیری به سراغ من آمده، و همسرم نازا است». (فرشته) گفت: «بدین گونه الله هر چه بخواهد انجام می‌دهد». ﴿۴۰﴾ (زکریا) گفت: «پروردگارا! برای من نشانه‌ای قرار ده». فرمود: «نشانه‌ات این است که سه روز با مردم، جز با اشاره سخن نگوئی، و پروردگارت را بسیار یاد کن، و شامگاهان و صبحگاهان (او را) تسبیح بگو». ﴿۴۱﴾ (و به یاد آورد) هنگامی را که فرشتگان گفتند: «ای مریم! الله تو را برگزیده و پاک ساخته و تو را بر زنان جهان برتری داده است». ﴿۴۲﴾ ای مریم! فرمانبر پروردگار خود باش و سجده کن و بار رکوع کنندگان رکوع کن». ﴿۴۳﴾ (ای پیامبر!) این از خبرهای غیبی است که به تو وحی می‌کنیم، و تو در آن هنگام که قلم‌های خود را (برای قرعه‌کشی به آب) می‌افکندند تا کدام یک سرپرستی مریم را به عهده گیرد، نزد آنان نبودى، و (نیز) وقتی که با یکدیگر کشمکش می‌کردند، نزدشان نبودى. ﴿۴۴﴾ (و به یاد آورد) هنگامی که فرشتگان گفتند: «ای مریم! الله تو را به کلمه‌ای از جانب خود، که نامش مسیح، عیسی بن مریم است؛ بشارت می‌دهد، در حالی که (او) در دنیا و آخرت آبرومند و از مقربان (در گاه الهی) است.

و در گهواره و در حالت کھولت (و میانسالی) با مردم سخن می گوید و از شایستگان است» ﴿۴۶﴾ (مریم) گفت: «پروردگارا! چگونه مرا فرزندی خواهد بود، در حالی بشری به من دست نزده است؟» (فرشته) گفت: «الله بدینسان هر چه را بخواهد می آفریند، (و) هر گاه که اراده چیزی کند، فقط به آن می گوید: «موجود باش» پس (آن بی درنگ) موجود می شود. ﴿۴۷﴾ و به او کتاب و حکمت و تورات و انجیل می آموزد. ﴿۴۸﴾ (او را به عنوان) پیامبری به سوی بنی اسرائیل (می فرستد که او به آنان می گوید: «من از سوی پروردگارتان برایتان نشانه‌ای آورده‌ام، من از گل برای شما (چیزی) به شکل پرنده می سازم، آنگاه در آن می دمم، پس به فرمان الله پرنده‌ای می شود. و به فرمان الله کور مادر زاد و مبتلایان به برص (پسی) را بهبودی می بخشم، و مردگان را زنده می کنم، و از آنچه می خورید و در خانه‌هایتان ذخیره می کنید؛ به شما خبر می دهم، مسلماً در این‌ها، نشانه‌ای برای شماست اگر ایمان داشته باشید. ﴿۴۹﴾ و آنچه را پیش از من از تورات بوده، تصدیق می کنم، و (فرستاده شده‌ام) تا بعضی از چیزهایی را که بر شما حرام شده بود، حلال کنم، و نشانه‌ای از طرف پروردگارتان برای شما آورده‌ام، پس از الله بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۵۰﴾ به راستی که الله، پروردگار من و پروردگار شماست، پس او را پرستید، این است راه راست». ﴿۵۱﴾ پس هنگامی که عیسی از آنان احساس کفر کرد، گفت: «یاوران من (در راه دعوت) به سوی الله چه کسانی هستید؟» حواریان گفتند: «ما یاوران (دین) الله هستیم، به الله ایمان آورده‌ایم، و (تو نیز) گواه باش که ما تسلیم (او) هستیم. ﴿۵۲﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِّنَ الطَّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُم بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥٠﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥١﴾

رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا
 مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكْرُؤًا وَمَكَرَ اللَّهُ^ط
 وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٥٤﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنِي
 مَتْوَفِيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^ط ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
 فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾
 فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ
 أُجُورَهُمْ^ط وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾ ذَلِكَ
 نَتَلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾
 إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ^ط خَلَقَهُ
 مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾ الْحَقُّ مِنْ
 رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَاجَّكَ
 فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ
 أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا
 وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى
 الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

پروردگارا! به آنچه نازل کرده‌ای، ایمان آوردیم و از فرستاده
 (تو) پیروی نمودیم؛ پس ما را از زمره گواهان بنویس.»
 ﴿٥٣﴾ و (یهود و دیگر دشمنان مسیح برای کشتن او) نقشه
 کشیدند، و الله چاره‌جویی کرد (و مکر و نقشه آنان را نابود
 نمود). و الله بهترین چاره جویان است. ﴿٥٤﴾ (به یاد آورید)
 هنگامی را که الله (به عیسی) فرمود: «ای عیسی، بی گمان من
 تو را برگرفته و به سوی خویش بالا می‌برم، و تو را از
 (آلایش و تهمت) کسانی که کافر شدند؛ پاک می‌گردانم، و
 کسانی را که از تو پیروی کردند، تا روز قیامت برتر از
 کسانی را که کافر شدند قرار می‌دهم، سپس بازگشت شما به
 سوی من است، آنگاه در آنچه در آن اختلاف می‌کردید در
 میان شما داوری می‌کنم. ﴿٥٥﴾ اما کسانی که کافر شدند،
 در دنیا و آخرت آنان را به عذابی سخت عذاب می‌کنم، و
 برای آن‌ها یاورانی نیست. ﴿٥٦﴾ و اما کسانی که ایمان
 آورده‌اند و کارهای شایسته انجام دادند، پس (الله) مزدشان را
 بطور کامل به آنان خواهد داد، و الله ستمکاران را دوست
 نمی‌دارد. ﴿٥٧﴾ (ای محمد) این‌ها که بر تو می‌خوانیم از
 آیات (و نشانه‌های الله) و قرآن حکمت‌آمیز است. ﴿٥٨﴾
 همانا مثل عیسی نزد خدا؛ همچون مثل (خلقت) آدم است
 (که) او را از خاک آفرید، پس به او فرمود: «باش» پس
 (بی‌درنگ) موجود شد. ﴿٥٩﴾ (آنچه درباره عیسی بیان
 کردیم) حق از جانب پروردگار توست، پس هرگز از تردید
 کنندگان مباش. ﴿٦٠﴾ پس هر کس که در این (باره) پس
 از دانشی که به تو رسیده با تو محاجه و ستیز کند، بگو:
 «بیاید تا فرزندان مان و فرزندان تان و زنان مان و زنان تان، و
 (نفوس و) نزدیکان مان و (نفوس و) نزدیکان تان را فرا
 خوانیم، آنگاه مباحله کنیم، و لعنت الله را بر دروغگویان قرار
 دهیم.» ﴿٦١﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
 وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا
 فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾ قُلْ يَا أَهْلَ
 الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا
 نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ
 بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا
 فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَا أَهْلَ
 الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنزِلَتْ
 التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
 ﴿٦٥﴾ هَاتَمْتُمْ هَتُورًا حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
 فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ
 يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ
 يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا
 وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾ إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ
 بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ
 أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا
 أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ
 تَكْفُرُونَ بِقَايَتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

حقا که این همان داستان حق و واقعی (مسیح) است، و
 معبودی جز الله نیست، و بی گمان الله است که توانمند
 حکیم است. ﴿۶۲﴾ پس اگر روی گردانند (بدان که)
 الله به (حال) تباهاکاران آگاه است. ﴿۶۳﴾ بگو: «ای اهل
 کتاب! بیاید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان
 است، که جز الله را نپرستیم، و چیزی را شریک او
 نسازیم، بعضی از ما بعضی دیگر را به جای الله به خدایی
 نگیرد». پس اگر (از این دعوت) روی گردانند،
 بگوید: «گواه باشید که ما مسلمانیم». ﴿۶۴﴾ ای اهل
 کتاب! چرا درباره ابراهیم مجادله و ستیز می کنید، در
 حالی که تورات و انجیل بعد از او نازل شده است؟ آیا
 اندیشه نمی کنید. ﴿۶۵﴾ هان! شما (اهل کتاب) کسانی
 هستید که درباره آنچه نسبت به آن آگاهی و علم داشتید
 محاجه و ستیز کردید، پس چرا در مورد چیزی که بدان
 علم ندارید محاجه و ستیز می کنید؟ و الله می داند و شما
 نمی دانید. ﴿۶۶﴾ ابراهیم نه یهودی بود و نه نصرانی،
 بلکه یکتاپرستی مسلمان بود، و هرگز از مشرکان نبود.
 ﴿۶۷﴾ به راستی سزاوارترین مردم به ابراهیم همان
 کسانی هستند که او را پیروی کرده اند. و (نیز) این پیامبر
 و کسانی که (به او) ایمان آورده اند، و الله یاور و ولی
 مؤمنان است. ﴿۶۸﴾ گروهی از اهل کتاب (آرزو
 می کردند و) دوست داشتند کاش شما را گمراه
 می کردند، در حالی که جز خودشان (کسی) را گمراه
 نمی کنند، و نمی فهمند. ﴿۶۹﴾ ای اهل کتاب! چرا به
 آیات الله کافر می شوید، در حالی که خودتان (به صدق و
 درستی آن) گواهی می دهید؟ ﴿۷۰﴾

يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَلْبِسُوۡنَ الْحَقَّ بِالْبٰطِلِ
 وَتَكْتُمُوۡنَ الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوۡنَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ
 طٰٓيِفَةٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ ءَاٰمَنُوۡا بِالَّذِيۡ اُنزِلَ عَلٰى
 الَّذِيۡنَ ءَاٰمَنُوۡا وَجَهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوۡا ءَاخِرَهُۥ
 لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوۡنَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُوۡا اِلَّا لِمَنْ تَبَعَ
 دِيۡنَكُمْ قُلْ اِنَّ الْهُدٰى هُدٰى اللّٰهِ اَنْ يُؤْتٰى اَحَدٌ
 مِّثْلَ مَا اُوْتِيْتُمْ اَوْ يَحَاجُّوۡكُمْ عِنۡدَ رَبِّكُمْ قُلْ اِنَّ
 الْفَضْلَ بِيۡدِ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ وَاَللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيۡمٌ
 ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهٖ مَن يَشَآءُ وَاَللّٰهُ ذُو
 الْفَضْلِ الْعَظِيۡمِ ﴿٧٤﴾ * وَمِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مَنۢ اِنْ
 تَاَمَنۡتَ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهٖ اِلَيْكَ وَمِنْهُم مَّنۢ اِنْ تَاَمَنۡتَ
 بِدِيۡنَارٍ لَا يُؤَدِّهٖ اِلَيْكَ اِلَّا مَا دُمَّتْ عَلَيْهِ قَاۡيِمًا
 ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوۡا لَيْسَ عَلَيْنَا فِى الْاٰمِيۡنِ سَبِيۡلٌ
 وَيَقُوۡلُوۡنَ عَلٰى اللّٰهِ الْكٰذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُوۡنَ
 ﴿٧٥﴾ بَلٰى مِّنۢ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ وَاَتَّقٰۤى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
 الْمُتَّقِيۡنَ ﴿٧٦﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ يَشْتَرُوۡنَ بِعَهۡدِ اللّٰهِ
 وَاٰمِنِيۡهِمْ ثَمَنًا قَلِيۡلًا اُوۡلٰٓئِكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِى
 الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ
 الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيۡهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿٧٧﴾

ای اهل کتاب! چرا حق را به باطل می آمیزید. و حق را
 کتمان می کنید در حالی که خودتان می دانید. ﴿۷۱﴾ و
 گروهی از اهل کتاب (به همدیگر) گفتند: «به آنچه بر
 مؤمنان نازل شده در آغاز روز ایمان بیاورید، و در پایان
 (روز) کافر شوید، شاید آنان (از اسلام) برگردند». ﴿۷۲﴾
 و جز به کسی که از دین شما پیروی می کند؛ ایمان نیاورید،
 بگو: «همانا هدایت، هدایت الله است». (گفتند:) مبادا به
 کسی همانند آنچه به شما داده شده داده شود، یا در پیشگاه
 پروردگارتان با شما محاجه و ستیز کنند. بگو: «به راستی
 فضل و برتری به دست الله است، آن را به هر کس که
 بخواهد می دهد و الله گشایشگر داناست. ﴿۷۳﴾ هر کس
 را که بخواهد به رحمت خود مخصوص می گرداند، و الله
 دارای فضل و بخشش بزرگ است». ﴿۷۴﴾ و از اهل
 کتاب کسی است که اگر او را بر مال فراوانی امین شمرد،
 آن را به تو باز می گرداند، و از آنان کسی است که اگر او
 را بر دیناری امین شمرد آن را به تو باز نمی گرداند، مگر
 تا زمانی که بر (سر) او ایستاده باشی، این بدان خاطر است
 که آنان می گویند: «در مورد (خوردن مال) امیین (عربها،
 غیر یهود) گناهی بر ما نیست». و بر الله دروغ می بندند، در
 حالی که می دانند. ﴿۷۵﴾ آری، (گناه هست) هر که به
 پیمان خود وفا کند و پرهیزگاری نماید، پس بی گمان الله
 پرهیزگاران را دوست دارد. ﴿۷۶﴾ همانا کسانی که پیمان
 الله و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می فروشند، آنها
 بهره ای در آخرت نخواهند داشت، و الله در روز قیامت با
 آنها سخن نمی گوید، و به آنان نمی نگرد و آنها را (از
 گناه) پاک نمی سازد و عذاب دردناکی برای
 آنهاست. ﴿۷۷﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُونِ السِّنْتَهُمْ بِالْكِتَابِ
لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٧﴾ مَا
كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ
ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ
وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٨﴾ وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكَفْرِ بَعْدَ إِذْ
أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٧٩﴾ وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ
لَمَّا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ
جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ
وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ
إِحْرَافِيًّا قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٨٠﴾ فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨١﴾ أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ
وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٢﴾

و از میان آن‌ها (= یهود) گروهی هستند که زبان خود را
به (هنگام تلاوت) کتاب (آسمانی) چنان می‌گردانند که
گمان کنید (آنچه را می‌خوانند) از کتاب (آسمان) است،
در حالی که از کتاب (آسمانی) نیست. و می‌گویند: «آن
از جانب الله است»؛ در صورتی که از جانب الله نیست، و
بر الله دروغ می‌بندند در حالی که خودشان (هم) می‌دانند.
﴿٧٨﴾ برای هیچ بشری سزاوار نیست که الله به او کتاب
و حکم و پیامبری بدهد، سپس او به مردم بگوید: «به
جای خدا، بندگان من باشید». بلکه (سزاوار پیامبران این
است که به مردم بگویند: «به سبب آنکه کتاب
(آسمانی) آموزش می‌دادید و از آن رو که درس
می‌خواندید (مردمانی) ربانی و الهی باشید». ﴿٧٩﴾ و نه
اینکه به شما فرمان دهد که فرشتگان و پیامبران را به
خدایی بگیرید، آیا شما را پس از آنکه مسلمان شدید، به
کفر فرمان می‌دهد؟! ﴿٨٠﴾ و (به یاد بیاورید) هنگامی
را که الله، از پیامبران پیمان گرفت که هرگاه به شما
کتاب و حکمت دادم، سپس پیامبری به سوی شما آمد
که آنچه را با شماست تصدیق می‌کند، باید به او ایمان
بیاورید و او را یاری کنید. (آنگاه) فرمود: «آیا اقرار
کردید، و بر این امر پیمانم را پذیرفتید؟» گفتند: «اقرار
کردیم» فرمود: «پس گواه باشید و من (نیز) با شما از
گواهانم. ﴿٨١﴾ پس هر کس که بعد از این (پیمان)
روی گرداند، آنانند که فاسق و نافرمانند». ﴿٨٢﴾ آیا
(کافران) جز دین الله را می‌جویند؟ حال آنکه هر که در
آسمان‌ها و زمین است خواه و ناخواه سر به فرمان او
نهاده است، و به سوی او باز گردانده می‌شوند. ﴿٨٣﴾

قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ
مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَتَّبِعِ غَيْرَ
الَّذِينَ سَلِمَ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ
إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ
أَنَّ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾
خَالِدِينَ فِيهَا لَا تُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ
﴿٨٨﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ
ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ
﴿٩٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ
أَحَدِهِمْ مِلَّةٌ إِلَّا الْأَرْضَ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَىٰ بِهَا
﴿٩١﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩٢﴾

بگو: «به الله و آنچه بر ما نازل شده، و آنچه بر ابراهیم و
اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط (= فرزندان یعقوب)
نازل گردیده و آنچه به موسی و عیسی و (دیگر) پیامبران
از جانب پروردگارشان داده شده؛ ایمان آوردیم، میان هیچ
یک از آنان فرقی نمی گذاریم، و ما او را فرمانبرداریم».
﴿۸۴﴾ و هر کس که دینی غیر از اسلام بر گزیند، هرگز
از او پذیرفته نخواهد شد^(۱)، و او در آخرت از زیانکاران
است. ﴿۸۵﴾ چگونه الله قومی را هدایت می کند که بعد از
ایمان شان و (پس از آنکه) گواهی دادند به اینکه پیامبر بر
حق است، و برایشان دلایل روشن آمد، کافر شدند؟! و الله
قوم ستمکار را هدایت نمی کند. ﴿۸۶﴾ آنان جزای شان
این است که لعنت الله و فرشتگان و مردم همگی بر
آنهاست. ﴿۸۷﴾ در آن (لعنت) جاودانه می ماند، نه
عذاب از ایشان کاسته می شود، و نه آنان مهلت یابند.
﴿۸۸﴾ مگر کسانی که پس از آن توبه کردند و اصلاح و
درستکاری نمودند، پس بی گمان الله آمرزنده مهربان است.
﴿۸۹﴾ همانا کسانی که پس از ایمان خود کافر شدند، پس
بر کفر (خود) افزودند، هرگز توبه آنان پذیرفته نخواهند
شد، و آنانند که خود گمراهانند. ﴿۹۰﴾ به درستی
کسانی که کافر شدند و در حال کفر مردند، اگر چه زمین
را پر از طلا کنند، و آن را (برای خود) فدیة دهند، هرگز
از هیچ یک از آنها پذیرفته نمی شود، آنان را عذابی
دردناک خواهد بود، و یاورانی نخواهند داشت. ﴿۹۱﴾

۱- از این واضح می گردد که ایمان به رسالت پیامبر ﷺ واجب است، در این
مورد رسول الله ﷺ سوگند خورده فرمودند: هر شخصی از یهود و نصاری
که درباره من آگاه شوند و سپس به رسالت من ایمان نیاورده و بمیرند برای
همیشه در دوزخ خواهند ماند. (صحیح مسلم: ۱۵۳)

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبُّونَ^ع وَمَا تُنْفِقُوا
 مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾ * كُلُّ الطَّعَامِ
 كَانَ حِلًّا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى
 نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ^ه قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ
 فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٣﴾ فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى
 اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
 ﴿٩٤﴾ قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا
 كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٥﴾ إِنْ أَوْلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ
 لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾ فِيهِ آيَاتٌ
 بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ^ط وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا^ه وَلِلَّهِ عَلَى
 النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا^ج وَمَنْ كَفَرَ
 فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾ قُلْ يَتَاهَلِ الْكِتَابِ لِمَ
 تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾
 قُلْ يَتَاهَلِ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ
 ءَامَنَ تَبِعُونَهَا عَوَاجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ^و وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا
 تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ ﴿١٠٠﴾

هرگز به نیکوکاری نمی‌رسید تا از آنچه دوست دارید
 انفاق کنید، و آنچه انفاق می‌کنید، بی‌شک الله به آن آگاه
 است. ﴿۹۲﴾ همه غذاها برای بنی اسرائیل حلال بود، مگر
 آنچه پیش از نزول تورات اسرائیل (= یعقوب) بر خود
 حرام کرده بود. بگو: «اگر راست می‌گویید، تورات را
 بیاورید و آن را بخوانید». ﴿۹۳﴾ پس کسی که بعد از این
 بر الله دروغ بزند، آناند که ستمکارند. ﴿۹۴﴾ بگو: «خدا
 راست گفت، پس از آیین ابراهیم که یکتا پرست و حق
 گرا بود، و از مشرکان نبود، پیروی کنید». ﴿۹۵﴾ براستی
 نخستین خانه‌ای که برای (عبادت) مردم قرار داده شده،
 همان است که در مکه است، که پر برکت و (مایه) هدایت
 جهانیان است. ﴿۹۶﴾ در آن نشانه‌های روشن، (از جمله)
 مقام ابراهیم است. و هر کس داخل آن (حرم) شود؛ در
 امان خواهد بود، و برای خدا، حج خانه (کعبه) بر مردم
 واجب است، (البته) کسانی که توانایی رفتن به سوی آن
 دارند، و هر کس کفر ورزد^(۱)، بی‌شک الله از جهانیان
 بی‌نیاز است. ﴿۹۷﴾ بگو: «ای اهل کتاب! چرا به الله کفر
 می‌ورزید، حال آنکه الله بر آنچه می‌کنید؛ گواه است».
 ﴿۹۸﴾ بگو: «ای اهل کتاب! چرا کسی را که ایمان
 آورده‌است، از راه الله باز می‌دارید، و می‌خواهید آن (راه)
 را کج نشان دهید؟! در حالی که شما (به راستی آن) گواه
 هستید، و الله از آنچه می‌کنید، غافل نیست». ﴿۹۹﴾ ای
 کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر از گروهی از اهل کتاب
 اطاعت کنید، شما را بعد از ایمان‌تان به کفر بر می‌گردانند.
 ﴿۱۰۰﴾

۱- این آیه بر فرض بودن حج و فضیلت آن دلالت دارد. و حج یکی از ارکان
 پنج گانه اسلام است.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ
 وَفِيكُمْ رَسُولُهُ ۗ وَمَنْ يَعْتَصِمِ بِاللَّهِ فَقَدِ هُدِيَ
 إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١١﴾ يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَتَقُوا
 اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ ۖ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٢﴾
 وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ وَاذْكُرُوا
 نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً ۖ فَأَلَّفَ بَيْنَ
 قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ۖ وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا
 حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُم مِّنْهَا ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
 لَكُمْ ءَايَاتِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٣﴾ وَلَتَكُنْ مِّنْكُمْ
 أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ
 عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٤﴾ وَلَا
 تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا ۖ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ
 الْبَيِّنَاتُ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ يَوْمَ
 تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ
 وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
 بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ
 وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾
 تِلْكَ ءَايَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۗ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ
 ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٨﴾

و چگونه شما کافر می شوید در حالی که آیات الله بر شما خوانده می شود و پیامبر او در میان شماست؟! و هر کس که به الله تمسک جوید؛ قطعاً به راه راست، هدایت شده است. ﴿۱۰۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! از الله؛ آن گونه که شایسته ترسیدن از او است؛ بترسید، و نمیرید مگر اینکه مسلمان باشید. ﴿۱۰۲﴾ و همگی به ریسمان الله (= قرآن و اسلام) چنگ زیند و پراکنده نشوید، و نعمت الله را بر خود یاد کنید، آنگاه که دشمنان (یکدیگر) بودید، پس میان دل های شما الفت داد، آنگاه به (فضل) نعمت او برادر (یکدیگر) شدید، و شما بر لبه گودلی از آتش بودید، (او) شما را از آن نجات داد. این گونه الله آیات خود را برای شما روشن می سازد، باشد که شما راه یابید. ﴿۱۰۳﴾ و باید از میان شما، گروهی باشند که (مردم را) به نیکی دعوت کنند، و به کار شایسته و ا دارند و از زشتی باز دارند، و آنانند که رستگارند. ﴿۱۰۴﴾ و مانند کسانی نباشید که پراکنده شدند و اختلاف کردند پس از آنکه دلایل روشن برایشان آمد، و اینان برایشان عذاب بزرگی است. ﴿۱۰۵﴾ روزی که چهره هایی سفید و چهره هایی سیاه می گردد، اما آن ها که چهره هایشان سیاه شده (به آنان گفته می شود) «آیا بعد از ایمان تان کافر شدید؟! پس به سبب آنچه کفر می ورزیدید؛ عذاب را بچشید». ﴿۱۰۶﴾ و اما آن ها که چهره هایشان سفید شده است، در رحمت الله (= بهشت) خواهند بود، آنان در آن جاویدانند. ﴿۱۰۷﴾ این ها آیات الله است، که آن را به حق بر تو می خوانیم، و الله (هیچ گاه) ستمی برای جهانیان نمی خواهد. ﴿۱۰۸﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ وَاِلٰى اللّٰهِ تُرْجَعُ
 الْاُمُوْرُ ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُوْنَ
 بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ۗ
 وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتٰبِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهٗمْ مِّمَّنْهُمُ
 الْمُؤْمِنُوْنَ ۗ وَاَكْثَرُهُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿١١٠﴾ لَنْ
 يُّضْرُوْكُمْ اِلَّا اَذًى ۗ وَاِنْ يُّقْتَلُوْكُمْ يُوْلُوْكُمْ الْاَدْبَارَ
 ثُمَّ لَا يُنصِرُوْنَ ﴿١١١﴾ ضَرَبْتَ عَلَيْهِمُ الدَّلٰةُ اَيْنَ مَا
 تُقِفُوْا اِلَّا يَحْتَلِبِ لِيَّ اللّٰهِ وَحَبَلٍ مِّنَ النَّاسِ وَاَبَآءُ و
 بَعْضُ مِّنَ اللّٰهِ وَضَرَبْتَ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةَ ۗ ذٰلِكَ
 بِاَنَّهُمْ كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِآيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ الْاَنْبِيَآءَ بِغَيْرِ
 حَقٍّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿١١٢﴾ * لَيْسَ
 سَوَآءٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قٰبِلَةٌ يَتْلُوْنَ آيٰتِ اللّٰهِ
 ءَاَنآءَ الْيَلِّ وَهُمْ يَسْجُدُوْنَ ﴿١١٣﴾ يُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
 وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وُيَسِّرْعُوْنَ فِي الْخَيْرٰتِ وَاُوْلٰئِكَ مِّنَ
 الصّٰلِحِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَمَا يَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوْهُ
 وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿١١٥﴾

و به الله ایمان دارید. و اگر اهل کتاب ایمان می آورند؛ قطعاً برایشان بهتر بود، برخی از آنان مؤمنند و بیشتر آنان فاسق و نافرمانند. ﴿۱۱۰﴾ (اهل کتاب) هرگز به شما زبانی نخواهند رسانید؛ جز آزاری اندک، و اگر با شما بجنگند، به شما پشت خواهند کرد، سپس یاری نمی شوند. ﴿۱۱۱﴾ هر کجا یافته شوند، (مهر) ذلت و خواری بر آنان زده شده است. مگر آنکه در پناه امان خدا، و امان مردم باشند. و به خشمی از الله گرفتار شده اند، و (مهر) بیچارگی بر آنها زده شده، این بدان سبب بود که به آیات الله کفر می ورزیدند و پیامبران را به ناحق می کشتند، (و نیز) این (سزا) بخاطر آن بود که نافرمانی کردند و از حدود (الهی) تجاوز می نمودند. ﴿۱۱۲﴾ (ولی همه آنان) یکسان نیستند، از اهل کتاب گروهی هستند که درست کردارند، در دل شب در حالی که به نماز ایستاده اند، آیات الله را می خوانند. ﴿۱۱۳﴾ به الله و روز قیامت ایمان دارند و امر به معروف می کنند و از کار زشت و منکر باز می دارند، و در (انجام) کارهای نیک، می شتابند، و آنان از شایستگانند. ﴿۱۱۴﴾ و هر کار نیکی انجام دهند، هرگز کفران نخواهد شد، و الله به (حال) پرهیزگاران آگاه است.^(۱) ﴿۱۱۵﴾

و آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن الله است، و (همه) کارها، به سوی الله باز گردانده می شود. ﴿۱۰۹﴾ شما بهترین امتی هستید که برای مردم پدیدار شده اید: امر به معروف می کنید و نهی از منکر می نمائید،

۱- یعنی تمام اهل کتاب چنانکه در آیات قبلی مورد نکوهش و مذمت قرار گرفته اند یکسان نیستند، بلکه از میان آنها کسانی هستند که به دین اسلام گرویدند مانند: عبدالله بن سلام، اسد بن عبید، ثعلبه بن سعیه و اسید بن سعیه و غیره، و همچنین در میان آنها اهل تقوا و نیکو کار نیز وجود دارد.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا
 أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿١١٧﴾ مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا
 أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتَهَا وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةَ
 مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ
 الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ
 بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٩﴾ هَاتَيْتُمُ أَوْلِيَاءَ
 تُحِبُّوهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا
 لَقَوْكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ
 مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١٢٠﴾ إِن تَمَسَّسْكُمُ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِيبْكُمُ
 سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ
 كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢١﴾ وَإِذْ
 عَادَتِ مِّنْ أَهْلِكَ تَبَوَّأُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ
 وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٢﴾

بی گمان کسانی که کافر شدند، هرگز اموالشان و
 فرزندانشان چیزی از (عذاب) الله را از آنان دفع نخواهد
 کرد. و آنان اهل آتشند، آنها در آن جاودانه خواهند
 بود. ﴿۱۱۶﴾ مثل آنچه (کافران) در این زندگی دنیا
 انفاق می کنند؛ همانند بادی است که در آن سرمای

سخت و سوزانی است که به کشتزار قومی که بر خود
 ستم کرده اند؛ برسد، و آن را نابود سازد. الله به آنها ستم
 نکرده، بلکه آنها خود بر خویشان ستم کرده اند.
 ﴿۱۱۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید، از غیر خودتان
 (کافران) (دوست و) محرم اسرار نگیرید، آنها از هیچ
 نابکاری در حق شما کوتاهی نمی کنند. آنها دوست
 دارند که شما در رنج و زحمت باشید. به راستی دشمنی
 از دهان (و زبان) شان آشکار شده است، و آنچه
 سینه های شان پنهان می دارد؛ بزرگتر است، بی شک ما
 آیات و نشانه ها (ی دشمنی آنان) را برای شما بیان
 کردیم، اگر اندیشه کنید. ﴿۱۱۸﴾ هان! شما کسانی
 هستید که آنها را دوست می دارید، در حالی که آنها
 شما را دوست ندارند، و شما به همه کتاب (های
 آسمانی) ایمان دارید، (و آنها به کتاب شما ایمان
 ندارند). و چون با شما ملاقات می کنند می گویند: «ایمان
 آورده ایم». و هنگامی که تنها می شوند، از شدت خشم بر
 شما، سر انگشتان خود را به دندان می گزند. بگو: «به
 خشم خود بمیرید». بی گمان الله به (راز) درون سینه ها
 آگاه است. ﴿۱۱۹﴾ اگر به شما نیکی (و خوشی) برسد؛
 آنها را ناراحت می کند، و اگر به شما بدی (و گزند) برسد؛
 بدان خوشحال می شوند. و اگر شما صبر کنید و
 پرهیزگاری نمایید، مکر و نیرنگ شان هیچ زیانی به شما
 نمی رسد، بی شک الله به آنچه می کنند؛ احاطه دارد.
 ﴿۱۲۰﴾ (به یاد آور) زمانی را که (در جنگ احد)
 بامدادان از میان خانواده خود بیرون آمدی (و) مؤمنان را
 برای جنگیدن در مواضعی می گماردی، و الله شنوای
 داناست. ﴿۱۲۱﴾

إِذْ هَمَّتْ طَآئِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيَهُمَا وَعَلَى
 اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢١﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بَدْرًا وَأَنْتُمْ
 أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٢﴾ إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ
 أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آفَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 مُنْزَلِينَ ﴿١٢٣﴾ بَلَىٰ ۚ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فُورِهِمْ
 هَذَا يُمِدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آفَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ
 ﴿١٢٤﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ ۗ
 وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٥﴾ لِيَقْطَعَ
 طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَآئِبِينَ ﴿١٢٦﴾
 لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ
 فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٧﴾ وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾
 يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً
 وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٢٩﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ
 لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣١﴾

و (نیز به یاد آور) هنگامی که دو گروه از شما (= بنوسلمه و بنو حارثه) خواستند که سستی ورزند، و الله یاور (و نگهدار) آنها بود، و مؤمنان باید تنها بر الله توکل کنند. ﴿۱۲۲﴾ و بی گمان الله شما را در (جنگ) بدر یاری کرد در حالی که شما ناتوان بودید، پس از الله بترسید، باشد که سپاسگزاری نمایید. ﴿۱۲۳﴾ آنگاه که به مؤمنان می گفتی: «آیا شما را کافی نیست، که پروردگارتان شما

را با سه هزار فرشته که (از آسمان) فرود می آیند، یاری کنید؟» ﴿۱۲۴﴾ آری، اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمایید، و (دشمن) با همین جوش (و خروش) سراغ شما بیاید. پروردگارتان شما را به پنج هزار فرشته نشاندار یاری خواهد کرد. ﴿۱۲۵﴾ و الله آن (یاری با فرشتگان) را جز مژده ای برای (پیروزی) شما قرار نداد، تا (بدین وسیله) دل های شما بدان آرامش گیرد، و گرنه نصر و پیروزی جز از جانب الله توانمند حکیم نیست. ﴿۱۲۶﴾ تا گروهی از کسانی که کافر شده اند؛ هلاک و نابود کند، یا آنان را خوار و مغلوب نماید، آنگاه مایوس و نا امیدانه باز گردند. ﴿۱۲۷﴾ هیچ چیز از کار (بندگان) در دست تو نیست، یا (الله) توبه آنان را می پذیرد (و آنان را می بخشاید) یا عذاب شان می کند، زیرا آنان ستمکارند. ﴿۱۲۸﴾ و آنچه در آسمان ها، و آنچه در زمین است، از آن الله است، هر کس را که بخواهد می آمرزد، و هر کس را بخواهد عذاب می کند، و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۱۲۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! ربا را چند برابر نخورید^(۱)، و از الله بترسید تا رستگار شوید. ﴿۱۳۰﴾ و از آتشی که برای کافران آماده شده است بترسید. ﴿۱۳۱﴾ و الله و پیامبر را اطاعت کنید، تا مورد رحمت (خدا) قرار گیرید. ﴿۱۳۲﴾

۱- رسول الله ﷺ فرمود: «از هفت گناه هلاک کننده اجتناب کنید». صحابه عرض کردند: ای رسول الله! آنها کدامند؟ فرمود: «شرک به الله، سحر، کشتن انسان بی گناه، خوردن مال ربا، خوردن مال یتیم، فرار از جهاد، و تهمت زنا به زنان پاکدامن و بی خبر از فساد». (صحیح بخاری: ۲۷۶۶)

* وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
 السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ
 يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ
 وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾
 وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا
 اللَّهَ فَاَسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ
 وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾
 أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَنَعَمَ أَجْرَ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾
 قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ
 وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾ وَلَا تَهِنُوا وَلَا
 تَحْزَنُوا ۚ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ إِنْ
 يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ ۚ وَتِلْكَ
 الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

و به سوی آمرزش پروردگارتان، و بهشتی که پهنای آن
 (به قدر) آسمانها و زمین است، (و) برای پرهیزگاران
 آماده شده است، بشتابید. ﴿۱۳۳﴾ آن کسانی که در
 توانگری و تنگدستی انفاق می کنند، و خشم خود را فرو

می برند^(۱)، و از مردم در می گذرند، و الله نیکوکاران را
 دوست می دارد. ﴿۱۳۴﴾ و کسانی که چون مرتکب کار
 زشتی شوند یا بر خود ستم کنند، الله را به یاد می آورند،
 پس برای گناهان شان آمرزش می خواهند، و چه کسی
 جز الله گناهان را می آمرزد؟ و به آنچه کرده اند، در
 حالی که می دانند (که گناه است) پا فشاری و اصرار
 نمی کنند. ﴿۱۳۵﴾ آن ها پاداش شان آمرزشی از (جانب)
 پروردگارشان و باغ هایی است که از زیر (درختان) آن
 جوی ها جاری است، جاودانه در آن می مانند، و پاداش
 (نیکو کاران و) اهل عمل چه خوب است. ﴿۱۳۶﴾
 بی شک پیش از شما (ملت هایی و) سنت هایی گذشته
 است، پس در زمین گردش کنید و ببینید؛ سرانجام
 تکذیب کنندگان چگونه است؟ ﴿۱۳۷﴾ این (قرآن)
 بیانی است برای مردم و هدایت و اندرزی برای
 پرهیزگاران است. ﴿۱۳۸﴾ و سست نشوید و اندوهگین
 نگردید، و شما برتر هستید؛ اگر مؤمن باشید. ﴿۱۳۹﴾
 اگر (در روز احد) به شما زخم و آسیبی رسید؛ به راستی
 به آن گروه (کافر نیز در روز بدر) زخم و آسیبی همانند
 آن رسید. و ما این روزها (ی شکست و پیروزی) را در
 میان مردم می گردانیم. و تا الله افرادی را که (واقعاً) ایمان
 آورده اند؛ معلوم بدارد، و از میان شما شاهدانی بگیرد، و
 الله ستمکاران را دوست نمی دارد. ﴿۱۴۰﴾

۱- ابوهریره رضی الله عنه می گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «قهرمان کسی نیست که (هنگام
 کشتی گرفتن افراد زیادی را) به زمین بزند، بلکه قهرمان کسی است که
 هنگام خشم، خود را کنترل کند.» (صحیح بخاری: ۶۱۱۴)

وَلِيْمَحِصَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمَحَقَ الْكٰفِرِيْنَ
 ﴿١٤١﴾ اَمْرٌ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوْا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ
 الَّذِيْنَ جَاهَدُوْا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ
 كُنْتُمْ تَمَنُّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَاَيْتُمُوْهُ
 وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿١٤٣﴾ وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ
 مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ؕ اَفَاِيْن مَّاتَ اَوْ قُتِلَ اَنْقَلَبْتُمْ عَلٰى
 اَعْقَبِكُمْ ؕ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ
 شَيْئًا ۗ وَسَيَجْزِي اللّٰهُ الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
 لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوْتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتٰبًا مُّوَجَّلًا ۗ
 وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُوْتِهٖ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ
 الْاٰخِرَةِ نُوْتِهٖ مِنْهَا ؕ وَسَيَجْزِي الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٤٥﴾
 وَكَآيِنٍ مِّنْ نَّبِيٍّ قَتَلَ مَعَهُ رِضِيُوْنَ كَثِيْرًا فَمَا وَهَنُوْا
 لِمَا اَصَابَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوْا وَمَا اسْتَكٰنُوْا
 ۗ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصّٰبِرِيْنَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ اِلَّا اَنْ
 قَالُوْا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَاِسْرَافَنَا فِيْ اَمْرِنَا وَثَبَّتْ
 اَقْدَامَنَا وَاَنْصُرْنَا عَلٰى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٤٧﴾
 فَغَاثَهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِ ۗ
 وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٤٨﴾

و تا الله کسانی را که ایمان آورده‌اند؛ پاک و خالص گرداند، و کافران را نابود سازد. ﴿۱۴۱﴾ آیا پنداشتید که (تنها با ادعای ایمان) به بهشت داخل می‌شوید؛ در حالی که الله هنوز مجاهدان از شما معلوم نداشته، و صابران را مشخص و جدا نساخته است؟! ﴿۱۴۲﴾ و به راستی شما مرگ (و شهادت) را پیش از آنکه با آن روبرو شوید، آرزو می‌کردید، پس آن را دیدید، در حالی که به آن نگاه می‌کردید. ﴿۱۴۳﴾ و محمد جز فرستاده‌ای نیست، که به راستی پیش از او (نیز) فرستادگانی (بوده‌اند و) گذشتند. آیا اگر بمیرد یا کشته شود، شما به عقب می‌گردید (و عقیده و دین خود را رها می‌کنید؟) و هر کس به عقب بازگردد (و عقیده و دین راستین را رها کند) هرگز به الله زبانی نمی‌رساند، و به زودی الله سپاسگزاران را پاداش می‌دهد. ﴿۱۴۴﴾ و هیچ کسی جز به فرمان الله نمی‌میرد، سر نوشتی است معین و مشخص شده، و هر کس که پاداش این دنیا را بخواهد از آن به او می‌دهیم، و هر کس که پاداش آخرت را بخواهد، از آن به او می‌دهیم، و بزودی سپاسگزاران را پاداش خواهیم داد. ﴿۱۴۵﴾ و چه بسیار پیامبرانی که همراه او توده‌های انبوه، مردان خدایی نبرد کردند، آن‌ها هیچ گاه در برابر آنچه در راه الله بدیشان رسید، سستی نورزیدند و ناتوان نشدند، و زبونی نشان ندادند (و تسلیم دشمن نشدند) و الله شکیبایان را دوست دارد. ﴿۱۴۶﴾ و سخن آنان جز این نبود که گفتند: «پروردگارا! گناهان ما را بیامرز، و از زیاده روی ما، در کارمان (بر ما بیامرز) و گام‌های ما را استوار بدار و ما را بر گروه کافران، پیروز گردان.» ﴿۱۴۷﴾ پس الله پاداش این دنیا و پاداش نیک آخرت را به آن‌ها عطا کرد، و الله نیکوکاران را دوست دارد. ﴿۱۴۸﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ
 كَفَرُوا يُرْذُوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَبِكُمْ فَانْقَلِبُوا
 خَسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ
 النَّصِيرِينَ ﴿١٥٠﴾ سَنَلِقِيَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ
 بِهِ سُلْطَانًا ۖ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ ۖ وَبِئْسَ مَثْوَى
 الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ
 وَعَدَهُ ۗ إِذْ تَحْسُونَهُمْ بِإِذْنِهِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا
 فَشَلْتُمْ وَتَنَزَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا
 أَرَّكُمْ مَا تُحِبُّونَ ۚ مِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الدُّنْيَا
 وَمِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۗ ثُمَّ صَرَفَكُم عَنْهُمْ
 لِيَبْتَلِيَكُمْ ۖ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ
 عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾ إِذْ تَصْعَدُونَ وَلَا
 تَلُودُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ ۖ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي
 أُخْرَانِكُمْ فَأَتَيْتُمُ غَمًّا بَغْمٍ لِّكَيْلًا تَحْزَنُوا
 عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
 بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر از کسانی که کافر شده‌اند؛ اطاعت کنید، شما را (به کفر) بر می‌گردانند، آنگاه زیان دیده بر می‌گردید. ﴿۱۴۹﴾ (بر کافران تکیه نکنید) بلکه، الله یاور و مولای شما است، و او بهترین یاری دهندگان است. ﴿۱۵۰﴾ به زودی در دل‌های کسانی که کافر شدند، بیم و ترس خواهیم افکند؛ بخاطر اینکه چیزی را شریک الله قرار داده‌اند که هیچگونه دلیلی بر (حقانیت) آن نازل نکرده‌است. و جایگاه آن‌ها آتش است، و جایگاه ستمکاران چه بد است. ﴿۱۵۱﴾ و به راستی الله، وعده خود را با شما (در جنگ احد) تحقق بخشید، آنگاه که در (درآغاز جنگ) به فرمان او، آنان را می‌کشید. تا اینکه سست شدید و در کار (جنگ و جمع‌آوری غنیمت) با یکدیگر به نزاع پرداختید، و بعد از آنکه آنچه را دوست می‌داشتید (از پیروزی بر دشمن) به شما نشان داد، نافرمانی کردید، بعضی از شما خواهان دنیا بود، و بعضی خواهان آخرت. سپس برای آنکه شما را آزمایش کند از (تعقیب) آنان منصرف‌تان کرد، (و پیروزی شما به شکست انجامید). و از (معصیت و تقصیر) شما (که نافرمانی از دستور پیامبر بود) در گذشت. و الله نسبت به مؤمنان فضل و بخشش دارد. ﴿۱۵۲﴾ و (بیاد آورید) هنگامی را که (در حال گریز از کوه) بالا می‌رفتید، و به هیچ کس توجه نمی‌کردید. و پیامبر از پشت سرتان شما را صدا می‌زد، پس (الله) با غم و اندوهی در پی غم و اندوهی (دیگر) به شما سزا داد. این بدین خاطر بود که بر آنچه از دست داده‌اید و بر آنچه به شما رسیده‌است؛ اندوهگین نشوید. و الله از آنچه می‌کنید؛ آگاه است. ﴿۱۵۳﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغَشِّيٰ
طَآئِفَةً مِّنْكُمْ ۖ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ
بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ
الْأَمْرِ مِن شَيْءٍ ۗ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِي
أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ
الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ
الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ
مَّا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ ۗ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ
الَّتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا
كَسَبُوا ۗ وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾
يَتَأَيُّمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا
لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزًى لَّوْ
كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكِ
حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ ۗ وَاللَّهُ تَخِيٍّ ۖ وَيُمِيتُ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِن قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

نصرت و پیروزی نصیب ما می شود؟» بگو: «همه کارها (شکست و پیروزی) به دست الله است». آن‌ها چیزی را در دل‌های شان پنهان می‌دارند که برای تو آشکار نمی‌سازند، می‌گویند: «اگر ما را در این کار اختیاری بود (و بهره‌ای از پیروزی داشتیم) در اینجا کشته نمی‌شدیم». بگو: «اگر شما در خانه‌های خود هم بودید، کسانی که کشته شدن بر آنان نوشته شده بود؛ قطعاً به قتلگاه‌های خود، بیرون می‌آمدند». و (این‌ها) برای این است که الله، آنچه را در سینه‌هایتان (پنهان) دارید، بیازماید، و آنچه را در دل‌های تان است؛ خالص و پاک گرداند. و الله به (راز) درون سینه‌ها آگاه است. ﴿۱۵۴﴾ به راستی کسانی از شما که در روز بر خورد دو گروه (مسلمانان و کافران در جنگ احد) فرار کردند، در حقیقت شیطان آنان را به سبب بعضی از کردار (و گناهی) که مرتکب شده بودند، بلغزاند، و قطعاً الله از آنان در گذشت، بی‌گمان الله آمرزندهٔ بردبار است. ﴿۱۵۵﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! مانند کسانی نباشید که کفر ورزیدند، و درباره برادران‌شان چون به سفر رفتند (و مردند) یا در جنگ شرکت کردند (و کشته شدند) گفتند: «اگر آن‌ها نزد ما بودند، نمی‌مردند و کشته نمی‌شدند» تا الله این (گفتار) را حسرتی در دل‌های شان قرار دهد، و الله، زنده می‌کند و می‌میراند (زندگی و مرگ همه به دست الله است) و الله به اعمال شما بیناست. ﴿۱۵۶﴾ و اگر در راه الله کشته شوید یا بمیرید، بی‌گمان آمرزش و رحمت از (جانب) الله، از آنچه آن‌ها جمع می‌کنند، بهتر است.

﴿۱۵۷﴾

سپس بعد از آن غم و اندوه، آرامشی (به صورت) خواب سبکی بر شما فرو فرستاده، که گروهی از شما را فرا گرفت. و گروهی دیگر (= منافقین) در فکر جان خود بودند، و دربارهٔ خدا، گمان‌های ناروا و باطل، همچون گمان‌های زمان جاهلیت داشتند. می‌گفتند: «آیا چیزی از

وَلَيْنَ مُتُّمٌ أَوْ قُتِلْتُمْ لِيَالِي اللَّهِ مُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فِيمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ ۗ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظًا أَلْقَبُ لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ ۗ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۗ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾ إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۗ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُم مِّنْ بَعْدِهِ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾ وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُغَلِّجَ مَن يَغْلُلُ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنُ بَاءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا وَنُهُ جَهَنَّمَ ۚ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِهِ ۗ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾ أَوْلَمَّا أَصَبْتُمْ مُمْسِكًا قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنِي هَذَا ۗ قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنفُسِكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

و اگر بمیرید یا کشته شوید؛ قطعاً به سوی الله محشور می شوید. ﴿۱۵۸﴾ پس به (سبب) رحمت الهی است که تو با آنان نرم خو (و مهربان) شدی، و اگر تند خو و سخت دل بودی، قطعاً از اطراف تو پراکنده می شدند، پس از آنان در گذر و برایشان آموزش بخواه، و در کارها، با آنان مشورت کن، و آنگاه که تصمیم گرفتی بر الله توکل کن، زیرا که الله توکل کنندگان را دوست می دارد. ﴿۱۵۹﴾ اگر الله شما را یاری کند، هیچ کس بر شما پیروز نخواهد شد، و اگر شما را به خود و اگذارد (و یاری تان نکند) پس چه کسی بعد از او شما را یاری خواهد کرد؟ و مؤمنان باید تنها بر الله توکل کنند. ﴿۱۶۰﴾ و هیچ پیامبری را نسزد که خیانت کند، و هر کس خیانت کند، روز قیامت، با آنچه (در آن) خیانت کرده بیاید. سپس به هر کس آنچه را کسب کرده است (از نیکی یا بدی) بطور کامل (پاداش یا سزا) داده می شود، و به آنان ستم نخواهد شد. ﴿۱۶۱﴾ آیا کسی که خشنودی الله را پیروی می کند، همانند کسی است که به خشم الله دچار گردد و جایگاه او جهنم است، و (آن) چه بد جائی است. ﴿۱۶۲﴾ (هر یک از) ایشان، درجاتی در نزد الله دارند، و الله به آنچه می کنند؛ بیناست. ﴿۱۶۳﴾ به راستی که الله بر مؤمنان منت نهاد، هنگامی که در میان آنان پیامبری از خودشان برانگیخت، که آیات او (=قرآن) را بر آنها می خواند و پاکیزه شان می دارد و به آنان کتاب (=قرآن) و حکمت (=سنت) می آموزد، و اگر چه پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند. ﴿۱۶۴﴾ آیا هنگامی که مصیبتی (در جنگ احد) به شما رسید، در حالی که دو برابر آن را (در جنگ بدر به کافران) رسانده بودید، گفتید: «این (مصیبت) از کجا است؟» بگو: «آن از جانب خود تان است» (و نتیجه نا فرمانی دستور پیامبر است) بی گمان الله بر هر چیز تواناست. ﴿۱۶۵﴾

وَمَا أَصْبَحْتُمْ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانَ فَيَاذَنَ اللَّهُ وَلِيَعْلَمَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا
 قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا
 لَّاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمِيذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ
 يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
 يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾ الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ
 أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا قُلُوبًا فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ
 إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ
 بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ
 يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
 يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾ * يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ
 وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا
 لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ
 أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾ الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ
 النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ
 إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

شهرتان) دفاع کنید». گفتند: «اگر می دانستیم جنگی روی خواهد داد، مسلماً از شما پیروی می کردیم». آنان در آن هنگام، به کفر نزدیک تر بودند تا به ایمان، به زبان خویش چیزی می گویند که در دل های شان نیست، و الله به آنچه کتمان می کنند؛ آگاه تر است. ﴿۱۶۷﴾ کسانی که (خود در خانه) نشستند و درباره برادران خود گفتند: «اگر آنها از ما پیروی می کردند، کشته نمی شدند» بگو: «اگر راست می گویند؛ پس مرگ را از خودتان دور سازید». ﴿۱۶۸﴾ و هرگز کسانی را که در راه الله کشته شده اند؛ مرده مپندار، بلکه زنده اند، نزد پروردگارشان روزی داده می شوند. ﴿۱۶۹﴾ به آنچه الله از فضل و کرم خود به ایشان داده است، شادمانند، و به کسانی که هنوز به آنها نپیوسته اند، خوش وقتند، که نه بیمی بر آنهاست و نه اندوهگین می شوند. ﴿۱۷۰﴾ به نعمت و فضل الله شادمانند، و اینکه (می بینند) الله پاداش مؤمنان را ضایع نمی کند. ﴿۱۷۱﴾ کسانی که دعوت الله و پیامبر را پس از آنکه (در میدان احد) به آنان زخم و جراحت رسید اجابت کردند. (و برای تعقیب مشرکان به سوی «حمراء الأسد» رفتند) برای کسانی از آنها که نیکی و پرهیزگاری کردند، پاداش بزرگی است. ﴿۱۷۲﴾ کسانی که مردم به آنان گفتند: «مردم (= مشرکان مکه) برای (جنگ با) شما گرد آمده اند، پس از آنها بترسید». (این سخن) بر ایمان شان افزوده و گفتند: «الله ما را بس است، و بهترین حامی است». ﴿۱۷۳﴾

و آنچه (در روز احد) روزی که دو گروه (مؤمنان و کافران) با هم برخورد کردند، به شما رسید، به فرمان الله بود، و برای این بود که مؤمنان را معلوم بدارد. ﴿۱۶۶﴾ و (نیز) کسانی که نفاق ورزیدند معلوم بدارد. و به ایشان گفته شد: «بیاید در راه الله بجنگید یا (حداقل از خود و

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّسَهُمْ سُوءٌ
 وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٦﴾ إِنَّمَا
 ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَآءَهُ ۗ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ
 إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي
 الْكُفْرِ ۚ إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا ۗ يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا تَجْعَلَ
 لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ
 الَّذِينَ اسْتَرَوْا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوكَ اللَّهُ شَيْئًا
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا
 نُمَلِّئُهُمْ خَيْرًا لَّا نُنْفِسِهِمْ ۚ إِنَّمَا نُمَلِّئُهُمْ لِيُزَادُوا ۗ إِنَّمَا
 وَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ
 عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۗ وَمَا
 كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِن
 رُّسُلِهِ مَن يَشَاءُ ۗ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَإِن تَوَمَّنُوا
 وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ
 يَبْخُلُونَ بِمَآءِ اتَّهَمُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلَّ
 هُوَ شَرُّهُمْ ۗ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَلِلَّهِ
 مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

و کسانی که در (یاری) کفر شتاب می کنند، تو را
 اندوهگین نسازد! یقیناً آن‌ها هرگز زبانی به الله نمی‌رسانند،
 الله می‌خواهد که بهره‌ای برای آنان در آخرت قرار ندهد و
 برای آن‌ها، عذاب بزرگی است. ﴿۱۷۶﴾ به راستی
 کسانی که کفر را به (بهای) ایمان خریدند، هرگز به الله
 زبانی نمی‌رسانند، و برای آن‌ها، عذاب دردناکی است.
 ﴿۱۷۷﴾ و کسانی که کافر شدند، مپندارید که به آنان
 مهلت می‌دهیم، برایشان بهتر است، ما فقط به آن‌ها مهلت
 می‌دهیم؛ تا بر گناه (خود) بیفزایند، و برای آن‌ها عذاب
 خوار کننده‌ای است. ﴿۱۷۸﴾ چنین نبود که الله، مؤمنان را
 به این (حالی) که شما بر آن هستید، و ا گذارد، تا آنکه
 پلید را از پاک جدا سازد، و چنین نبود که الله شما را از
 غیب آگاه کند، ولی الله از میان فرستادگانش، هر کس را
 بخواهد بر می‌گزیند، پس به الله و فرستادگانش ایمان
 بیاورید، و اگر ایمان بیاورید و تقوا پیشه کنید، پاداش
 بزرگی برای شماست. ﴿۱۷۹﴾ و کسانی که به آنچه الله از
 فضل خویش به آنان داده، بخل می‌ورزند، گمان نکنند که
 آن (بخل) برای آنان خیر است. بلکه برای آن‌ها شر است،
 به زودی آنچه را که نسبت به آن بخل ورزیدن، روز قیامت
 طوق گردن‌شان می‌شود^(۱)، و میراث آسمان‌ها و زمین از
 آن الله است، و الله به آنچه می‌کنید؛ آگاه است. ﴿۱۸۰﴾

۱- این آیه وعید سختی است برای کسانی که زکات را ادا نمی‌کنند، در
 حدیث آمده است: «کسی که الله به او ثروت داده است، آنگاه او زکات
 مالش را پرداخت نکند روز قیامت، مالش به شکل اژدهایی (کچل) سمی
 که دارای دو نیش زهر آگین است در می‌آید و به دور گردن او می‌پیچد
 سپس دو طرف گونه‌هایش را می‌گیرد، آنگاه می‌گوید: من مال تو هستم
 من گنج تو هستم. سپس رسول الله ﷺ این آیه ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ
 يَبْخُلُونَ﴾ را تلاوت نمود». (صحیح بخاری: ۴۵۶۵-۱۴۰۳)

پس به نعمت و فضل الله (از میدان جنگ) بازگشتند، هیچ
 آسیبی به آنان نرسید، و خشنودی الله را پیروی کردند، و
 الله دارای فضل و بخشش بزرگی است. ﴿۱۷۴﴾ (در
 حقیقت) این شیطان است که دوستانش را می‌ترساند، پس
 اگر ایمان دارید از آن‌ها نترسید، و از من بترسید. ﴿۱۷۵﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلاَّ نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾ فَإِن كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْفَيْصَةِ فَمَن زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ * لَتَبْلُؤَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِن تَصَبَرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِّنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

به راستی که الله، سخن کسانی را که گفتند: «خدا فقیر است، و ما بی نیازیم!» شنید، به زودی آنچه را گفتند، و به ناحق کشتن پیامبران را خواهیم نوشت، و می گوئیم: «بچشید عذاب سوزان را». ﴿۱۸۱﴾ این (عقوبت) بخاطر چیزی است که دست های شما از پیش فرستاده است، و (گرنه) الله هرگز به بندگان (خود) ستمگر نیست. ﴿۱۸۲﴾ کسانی که گفتند: «الله با ما عهد و پیمان بسته، که به هیچ پیامبری ایمان نیاوریم، تا برای ما قربانی بیاورد که آتش (= صاعقه آسمانی) آن را بخورد» بگو: «قطعاً پیامبرانی پیش از من، برای شما آمدند با معجزه‌ها و دلایل روشن، و آنچه را گفتید، (برای شما آوردند) پس اگر راست می گوئید چرا آن‌ها را کشتید؟!» ﴿۱۸۳﴾ پس اگر تو را تکذیب کردند، (غمگین مباش) پیامبرانی (هم) که پیش از تو، دلایل روشن، و نوشته‌ها و کتاب روشن آورده بودند، تکذیب شدند. ﴿۱۸۴﴾ هر کس چشنده (طعم) مرگ است، و همانا روز قیامت پادشاهیتان را بطور کامل به شما داده می‌شود، پس هر که از آتش (دوزخ) دور داشته شد، و به بهشت در آورده شد، قطعاً رستگار شده است. و زندگی دنیا چیزی جز مایه فریب نیست. ﴿۱۸۵﴾ قطعاً در اموال‌تان و جان‌هایتان، آزمایش می‌شوید، و از کسانی که پیش از شما به آن‌ها کتاب (آسمانی) داده شده است (= یهود و نصاری) و (نیز) از کسانی که شرک ورزیدند، سخنان آزار دهنده بسیاری خواهید شنید، و اگر صبر کنید، و تقوا پیشه سازید، (بدانید که) این از کارهای مهم و سترگ است. ﴿۱۸۶﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾
 لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَتُحِبُّونَ أَنْ تَحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾
 إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

و (به یاد بیاورید) هنگامی را که الله، از کسانی که کتاب (آسمانی) به آن‌ها داده شده، پیمان گرفت، که حتماً آن را برای مردم بیان کنید، و آن را کتمان نکنید، پس آن (عهد) را پشت سر خود انداختند، و به بهای کمی فروختند، چه بد است آنچه می‌خرند؟! ﴿۱۸۷﴾ گمان مبر کسانی که به آنچه کرده‌اند خوشحال می‌شوند، و دوست دارند به آنچه نکرده‌اند ستوده شوند، قطعاً گمان مبر از عذاب (الهی) نجات و رهایی یابند، (بلکه) برای آن‌ها، عذاب دردناکی است. ﴿۱۸۸﴾ و فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله است، و الله بر هر چیزی تواناست. ﴿۱۸۹﴾ به راستی در آفرینش آسمان‌ها و زمین، و آمد و رفت شب و روز، نشانه‌های (آشکاری) برای خردمندان است. ﴿۱۹۰﴾ کسانی که الله را در حال ایستاده و نشسته، و بر پهلوئی خویش (آرمیده) یاد می‌کنند، و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند، (و می‌گویند): پروردگارا این‌ها را بیهوده نیافریده‌ای، منزهی تو! پس ما را از عذاب آتش (دوزخ) نگاه دار. ﴿۱۹۱﴾ پروردگارا! کسی را که تو به آتش (دوزخ) درآوری، یقیناً او را خوار و رسوا کرده‌ای، و برای ستمکاران یاورانی نیست. ﴿۱۹۲﴾ پروردگارا! ما شنیدیم که ندا دهنده‌ای به ایمان فرا می‌خواند، که: «به پروردگار خود ایمان بیاورید» پس ایمان آوردیم، پروردگارا! پس گناهان ما را بیخش، و بدی‌های ما را بپوشان، و ما را با نیکان بمیران. ﴿۱۹۳﴾ پروردگارا! آنچه را که بر (زبان) فرستادگانت به ما وعده داده‌ای به ما عطا کن، و ما را در روز قیامت رسوا مگردان، بدرستی که تو خلاف وعده نمی‌کنی. ﴿۱۹۴﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ
 مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ ۖ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ
 فَأَلَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي
 سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
 وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ
 ۝۱۹۵ لَا يَغْرَنَّاكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ
 مَتَّعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ
 الْمِهَادُ ۝۱۹۶ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ هُمْ جَنَّتْ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا
 مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۗ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْآبِرَارِ ۝۱۹۷
 وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا
 أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا
 يَشْتُرُونَ بِعَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
 أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ
 ۝۱۹۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا
 وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝۱۹۹

پس پروردگارشان دعای آنان را اجابت کرد. (و فرمود):
 من عمل هیچ عمل کننده‌ای از شما را، زن باشد یا مرد؛
 تباہ و ضایع نمی‌کنم، برخی از برخی دیگری (و
 ممنوعید). پس، کسانی که هجرت کردند و از خانه‌های
 خود رانده شدند، و در راه من آزار دیدند و جنگیدند و
 کشته شدند، قطعاً گناهان‌شان را می‌بخشم و آنان را به
 باغ‌های (بهشتی) که از زیر (درختان) آن نهرها جاری
 است، در می‌آورم. (این) پاداشی است از جانب خدا، و
 پاداش نیکو تنها نزد الله است. ﴿۱۹۵﴾ رفت و آمد
 کافران در شهرها، تو را نفریبند! ﴿۱۹۶﴾ (این) متاع
 ناچیزی است، پس جایگاه‌شان دوزخ است، و چه بد
 جایگاهی است. ﴿۱۹۷﴾ ولی کسانی که از
 پروردگارشان ترسیدند، برای آن‌ها باغ‌هایی است که از
 زیر (درختان) آن نهرها جاری است، جاودانه در آن
 می‌مانند، (این) پذیرائی از جانب الله است، و آنچه در
 نزد الله است؛ برای نیکوکاران بهتر است. ﴿۱۹۸﴾ و از
 اهل کتاب کسانی هستند که به خدا، و آنچه بر شما نازل
 شده و آنچه بر خودشان نازل شده؛ ایمان دارند، در برابر
 (فرمان) الله خاشع و فروتنند، و آیات الله را به بهای
 ناچیزی نمی‌فروشند، اینانند که پاداش‌شان را در نزد
 پروردگارشان خواهند داشت، بی‌گمان الله سریع الحساب
 (زود شمار) است. ﴿۱۹۹﴾ ای کسانی که ایمان
 آورده‌اید! صبر کنید، و دیگران را به صبر و شکیبائی فرا
 خوانید (و پایداری کنید) و مرزها را نگهبانی کنید، و از
 الله بترسید، شاید رستگار شوید. ﴿۲۰۰﴾

سورة النساء

سورة نساء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وِنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾ ۞ وَءَاتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا
تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ
أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ﴿٢﴾ ۞ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا
تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
مَثْنَىٰ وَثُلثَ وَرُبْعَ ۚ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴿٣﴾ ۞ وَءَاتُوا
النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً ۚ فَإِنْ طِبَّنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ
نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَّرِيئًا ﴿٤﴾ ۞ وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ
أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا
وَأَكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٥﴾ ۞ وَابْتَلُوا
الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا
فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ
يَكْبُرُوا ۚ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ ۚ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا
فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا
عَلَيْهِمْ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾ ۞

ای مردم از پروردگارتان بترسید، آن ذاتی که شما را از یک تن
آفرید، و همسرش را (نیز) از او آفرید، و از آن دو، مردان و زنان
بسیاری پراکنده کرد، و از پروردگاری که به (نام) او از همدیگر
درخواست می کنید، و (همچنین) از (گسستن) پیوند خویشاوندی
بپرهیزید. بی گمان الله همواره بر شما مراقب (و نگهبان) است.
﴿۱﴾ و به یتیمان اموالشان را بدهید، و (اموال) ناپاک (خود) را با
(اموال) پاک (یتیمان) عوض نکنید، و اموال آنان را همراه اموال
خودتان (با مخلوط کردن) نخورید، به راستی که این گناه بزرگی
است. ﴿۲﴾ و اگر ترسیدید که در حق دختران یتیم نتوانید عدالت
را رعایت کنید، (از ازدواج با آنها صرف نظر کنید و) با زنانی
(دیگر) که مورد پسند شماست دو دو، و سه سه، چهار چهار،
ازدواج کنید. پس اگر بیم دارید که نتوانید عدالت کنید، به یک
(زن) یا به آنچه (از کنیزان) که مالک آنهاست (اکتفا نمایید) این
(کار) نزدیک تر است به اینکه ستم نکنید. ﴿۳﴾ و مهریه زنان را به
عنوان هدیه (و فریضه ای الهی) با طیب خاطر به آنان بدهید، پس
اگر آنان چیزی از آن را با رضایت خاطر به شما بخشیدند، آن را
حلال و گوارا بخورید. ﴿۴﴾ و اموال خود را که الله آن را وسیله
قوام (زندگی) شما قرار داده است، به سفیهان (و کم خردان)
ندهید، و از آن، به آنها روزی دهید، و آنان را لباس بپوشانید، و با
آنان سخن شایسته بگویید. ﴿۵﴾ و یتیمان را بیازمایید تا وقتی که
به (سن) ازدواج (و بلوغت) رسند، پس اگر در ایشان رشد (کافی)
یافتید، اموالشان را به آنان بدهید، و آن را (از بیم) آنکه بزرگ
شوند، به اسراف و شتاب مخورید، و هر کس که بی نیاز است؛
باید (از گرفتن حق الزحمه) خود داری کند، و هر کس که نیازمند
است؛ باید به طرز شایسته (و به اندازه حق الزحمه و نیاز خود از آن)
بخورد، پس هر گاه اموالشان را به آنها باز گردانید؛ بر ایشان
گواه بگیرید، و الله برای محاسبه کافی است. ﴿۶﴾

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
 وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
 مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿۷﴾ وَإِذَا
 حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
 وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا
 مَّعْرُوفًا ﴿۸﴾ وَلِيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ
 خَلْفِهِمْ ذُرِّيَةً ضِعَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
 وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿۹﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ
 أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ
 نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿۱۰﴾ يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي
 أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِن كُنَّ
 نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَإِن كَانَتْ
 وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
 السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ ۚ فَإِن لَّمْ يَكُنْ لَهُ
 وَلَدٌ وَوَرِثَةٌ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ فَإِن كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ
 فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ ۚ مِن بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا أَوْ دِينٍ ۚ
 ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا
 فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱۱﴾

برای مردان، از آنچه پدر و مادر و خویشاوندان (از خود) بر
 جای گذاشته‌اند؛ سهمی است، و برای زنان (نیز) از آنچه پدر
 و مادر و خویشاوندان بر جای گذاشته‌اند، سهمی است، خواه
 آن (مال) کم باشد یا زیاد، این بهره و سهمی فرض و تعیین
 شده است. ﴿۷﴾ و هر گاه، خویشاوندان و یتیمان و مستمندان
 بر تقسیم (میراث) حاضر شدند، (چیزی) از آن (اموال) به
 آنان بدهید، و با آنان بطور شایسته و نیک سخن بگویید.
 ﴿۸﴾ و کسانی که اگر فرزندان ناتوانی پس از خود بر جای
 بگذارند، بر (آینده) آنان می‌ترسند؛ باید (از ستم دربارهٔ
 یتیمان مردم نیز) بترسند، پس باید که از الله بترسند و سخنی
 سنجیده و درست بگویند. ﴿۹﴾ بی‌گمان کسانی که اموال
 یتیمان را به ستم می‌خورند، جز این نیست که آتش را در
 شکم خود (فرو می‌برند و) می‌خورند، و به زودی به آتشی
 برافروخته درآیند. ﴿۱۰﴾ الله دربارهٔ فرزندان تان به شما
 سفارش می‌کند، سهم پسر، چون سهم دو دختر است. پس
 اگر (فرزندان میت همه) دختر (دو دختر یا) بیش از دو دختر
 باشند، دو سوم ترکه بهره ایشان است، و اگر یک دختر باشد،
 نیمی از ترکه از آن اوست. و برای هر یک از پدر و مادر وی
 (= میت) یک ششم از ترکه می‌باشد، در صورتی که (میت)
 فرزندی داشته باشد، پس اگر فرزندی نداشته باشد و (تنها)
 پدر و مادرش از او ارث برند، برای مادرش یک سوم است
 (و باقی از آن پدر خواهد بود) و اگر او (= میت) برادرانی
 داشته باشد، سهم مادرش یک ششم است، (همه این‌ها) پس
 از انجام وصیتی است که او (= میت) به آن سفارش کرده و
 بعد از ادای دین است، شما نمی‌دانید پدران تان و فرزندان تان
 کدام یک برای شما سودمندترند. (این احکام) فریضه‌ای
 (معین و مقرر شده) از جانب الله است و بی‌گمان الله دانای
 حکیم است. ﴿۱۱﴾

* وَلَكُمْ نَصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ
 وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِيَنَّ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ^ع وَلَهُنَّ
 الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ
 لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ ^ع مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ
 تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ^ع وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَلَةً
 أَوْ امْرَأَةً وَوَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتُ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ ^ع
 فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ ^ع
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ
 اللَّهِ ^ع وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١١﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ^ع وَمَنْ
 يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ^ع وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾
 وَمَنْ يَعَصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا
 خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٣﴾

و برای شما نصف ترکه همسران تان است، اگر آن‌ها
 فرزندی نداشته باشند، و اگر فرزندی داشته باشند یک
 چهارم ترکه از آن شماس است ^(۱). پس از انجام وصیتی که
 به آن سفارش کرده‌اند، و بعد از ادای دین (آن‌ها) است.
 و برای زنان شما یک چهارم ترکه شماس است، اگر شما
 فرزندی نداشته باشید، پس اگر فرزندی داشته باشید یک
 هشتم از ترکه شما از آن آن‌هاست، بعد از انجام وصیتی
 که به آن سفارش کرده‌اید و بعد از ادای دین. و اگر مرد
 یا زنی که از او ارث می‌برند کلاله (= بی فرزند و بی
 پدر) باشد، و برای او برادر یا خواهر (مادری) باشد؛ پس
 برای هر یک از آن دو یک ششم است، و اگر آن‌ها
 بیش از این باشند؛ در یک سوم شریکند، پس از انجام
 وصیتی که به آن سفارش شده و بعد از ادای دین ^(۲)، (به
 شرط آنکه) زبانی (به ورثه) نرساند، این (حکم و)
 سفارش الله است، و الله دانای بردبار است. ﴿۱۲﴾ این‌ها
 (احکام و) حدود الهی است، و هر کس از الله و پیامبرش
 اطاعت کند، و ی را به باغ‌هایی در آورد که از زیر
 (درختان) آن نهرها جاری است، در آن جاودانه‌اند، و
 این پیروزی بزرگی است. ﴿۱۳﴾ و هر کس از الله و
 پیامبرش نافرمانی کند و از حدود او تجاوز کند، و ی را
 در آتشی وارد می‌کند که جاودانه در آن خواهد ماند، و
 برای او عذاب خوار کننده‌ای است. ﴿۱۴﴾

۱- در هنگام نبودن فرزند، نوه‌ها حکم فرزند را دارند. در این مورد اجماع علما
 هست.

۲- در بیان احکام میراث، این سومین بار است که فرموده شده بایستی تقسیم
 میراث پس از عمل به وصیت و ادای قرض میت انجام گیرد و این دلالت بر
 اهمیت این دو موضوع را می‌دهد.

وَالَّتِي يَأْتِيَنَّ مِنَ الْفَحِشَةِ مِنْ نِسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّيْنَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٧﴾ وَالَّذَانِ يَأْتِيَنَّهَا مِنْكُمْ فَادَّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿١٨﴾ إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْفَنِّ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٠﴾ يَأْتِيَنَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرْتُوا النِّسَاءَ كَرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِيَتَّخِذْنَ مِمَّا بَعَضُ مَأْتِيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿٢١﴾

پدیرش) توبه از سوی خدا، برای کسانی است که از روی جهالت و نادانی کار بدی انجام می‌دهند. سپس به زودی توبه می‌کنند، اینانند که الله توبه شان را می‌پذیرد، و الله دانای حکیم است. ﴿۱۷﴾ و برای کسانی که کارهای بد مرتکب می‌شوند، تا وقتی که مرگ یکی از ایشان فرا رسد؛ می‌گوید: «اکنون توبه کردم» توبه نیست، و نه برای کسانی که در حال کفر می‌میرند، این‌ها کسانی هستند که برایشان عذاب دردناکی آماده کردیم. ﴿۱۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! برای شما حلال نیست که از زنان به اکراه ارث برید، و آنان را زیر فشار قرار ندهید، تا برخی از آنچه را که به آنان داده‌اید؛ پس بگیرید^(۲)، مگر اینکه آن‌ها مرتکب عمل زشت آشکاری شوند، و با آن‌ها بطورشایسته رفتار کنید، و اگر از آنان (خوش تان نیامد و) کراهت داشتید، پس چه بسا چیزی را خوش نمی‌دارید، و الله در آن خیر بسیار قرار می‌دهد. ﴿۱۹﴾

و کسانی از زنان شما که مرتکب زنا می‌شود، چهار نفر از خودتان بر آنان گواه بگیرید، پس اگر گواهی دادند، آنان (= زنان) را در خانه‌ها نگاه دارید، تا مرگ‌شان فرا رسد، یا الله راهی برای آنان قرار دهد^(۱). ﴿۱۵﴾ و از میان شما، آن مرد و زنی که مرتکب آن (عمل زشت) می‌شوند؛ آن‌ها را آزار دهید، پس اگر توبه کردند و درستکار شدند، از آن‌ها صرف نظر کنید، زیرا الله توبه‌پذیر مهربان است. ﴿۱۶﴾ جز این نیست، که

۲- مراد از آن مهر است یعنی آن چیزی که از طرف داماد به عروس پرداخت شده باشد مانند: پول، طلا و غیره. مهر اندازه‌ی معینی ندارد، ولی بایستی وضعیت مالی پسر را رعایت کرد تا بتواند به آسانی مهر را ادا کند. سهل بن سعد ساعدی^{رضی} می‌گوید: زنی به نزد رسول الله^{صلی} آمد و گفت: من خود را به شما بخشیدم، آن زن جوابی نشنید و انتظار کشید، تا این که شخصی گفت: ای رسول الله! اگر نیازی به او نداری او را به ازدواج من در آور. رسول الله^{صلی} فرمود: «آیا چیزی داری به عنوان مهر به او بدهی؟» گفت: چیزی جز این ازار ندارم. رسول الله^{صلی} فرمود: «اگر این ازار را به او بدهی ازاری برایت باقی نخواهد ماند برو چیزی دیگری تلاش کن هر چند یک انگشتر آهن هم باشد» آن مرد چیزی نیافت، رسول الله^{صلی} فرمود: «آیا چیزی از قرآن می‌دانی؟» گفت: فلان سوره و فلان سوره. رسول الله^{صلی} فرمود: «پس تو را با این چندی از سوره‌های قرآن که حفظ داری به ازدواج او در آوردم». (صحیح مسلم: ۱۴۲۵)

۱- حکم این آیه با آیه ۳ سوره نور منسوخ گردیده است. (به تفسیر ابن کثیر رجوع کنید)

وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَءَاتَيْتُمْ
 إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ
 بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢٠﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى
 بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْتُمْ مِنْكُمْ مِيثَاقًا
 غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ
 النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَمَقْتًا
 وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ
 وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ
 الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ
 وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ
 وَرَبِّبَاتِكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي
 دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا
 جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَخَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ
 أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ
 سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٣﴾

و اگر خواستید همسری (دیگر) به جای همسر (پیشین خود) برگزینید، و به یکی از آنان مال فراوانی (بعنوان مهریه) پرداخته اید، چیزی از آن را پس نگیرید، آیا آن (مال) رابه بهتان و گناه آشکار بازپس می گیرید؟ ﴿۲۰﴾ و چگونه آن را بازپس می گیرید در حالی که شما با یکدیگر آمیزش نموده اید، و آنان (هنگام عقد ازدواج) از شما پیمانی محکم و استوار گرفته اند؟! ﴿۲۱﴾ و با زنانی که پدران تان (با آنها) ازدواج کرده اند، ازدواج نکنید، مگر آنچه (زمان جاهلیت بوده و) گذشته است، چرا که این کار، عملی زشت و منفور و راه و روش بسیار بدی است. ﴿۲۲﴾ حرام شده است بر شما: مادران تان، و دختران تان، و خواهران تان، و عمه های تان، و خاله های تان، و دختران برادر، و دختران خواهر، و مادران تان که به شما شیر داده اند، و خواهران رضاعی شما، و مادران زنان تان، و دختران همسران تان که در دامان شما پرورش یافته اند از همسرانی که با آنها همبستری کرده اید، پس اگر با آنها همبستری نکرده اید؛ بر شما گناهی نیست (که با دختران شان ازدواج کنید) و (همچنین) زنان پسران تان که از پشت و صلب خوتان هستند، و (نیز) جمع میان دو خواهر (بر شما حرام است) مگر آنچه که در گذشته رخ داده باشد که الله آمرزنده مهربان است. ﴿۲۳﴾

و زنان شوهردار (بر شما حرام است) مگر زنانی که مالک آنان شده‌اید. (این) فریضه الهی است که بر شما مقرر داشته است. و غیر از این‌ها (که گفته شد) برای شما حلال است با اموال خود (زنان دیگر را) طلب کنید - در حالی که پاکدامن باشید و زناکار نباشد - پس آن زنانی را که (به ازدواج در آوردید و) از آنان کام گرفتید، باید مهرشان را به عنوان فریضه‌ای به آنان بدهید، و گناهی بر شما نیست در آنچه بعد از تعیین مهریه با یکدیگر توافق کنید، بی‌گمان الله دانای حکیم است. ﴿۲۴﴾ و هر کس از شما از لحاظ مالی توانایی ازدواج با زنان آزاده مؤمن؛ نداشته باشد، پس با کنیزان با ایمانی که ملک یمین شما هستند (ازدواج کند) و الله به ایمان شما داناتر است. برخی از برخی هستند، پس آنان را با اجازه صاحبان‌شان به ازدواج خود در آورید، و مهرشان به طور پسندیده به آنان بدهید. (به شرط آنکه) پاکدامن باشند، نه زناکار، و نه آنان که در پنهانی دوست گیرند. پس چون ازدواج کردند، اگر مرتکب زنا شدند، پس مجازات‌شان؛ نصف مجازات زنان آزاد (پنجاه تازیانه) است^(۱). این (اجازه ازدواج با کنیزان) برای کسانی از شماست که از آلائش گناه برسد، و صبر (و پاکدامنی) پیشه کردن؛ برایتان بهتر است. و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۲۵﴾ الله می‌خواهد که (احکام خویش را) برای شما روشن سازد، و شما را به راه و روش کسانی که پیش از شما بودند؛ راهنمایی کند، و الله دانای حکیم است. ﴿۲۶﴾

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ ۖ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ۖ وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ
 ذَٰلِكُمْ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ
 مُسْفِحِينَ ۗ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ
 أُجُورَهُنَّ ۖ فَرِيضَةً ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا
 تَرَضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
 حَكِيمًا ﴿٢٤﴾ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ
 يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمَنْ مَّا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
 بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۗ فَانكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ
 أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ مُحْصَنَاتٍ
 غَيْرَ مُسْفِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ ۗ فَإِذَا
 أَحْصِنَ فَإِنَّ أَتَيْنَ بِفَحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى
 الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ۗ ذَٰلِكَ لِمَنْ حَشِيَ
 أَلْعَنَتَ مِنْكُمْ ۗ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبينَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

۱- غلام یا کنیز چه متأهل باشد یا غیر متأهل اگر مرتکب زنا گردد پنجاه ضربه شلاق زده می‌شود و بر او حکم رجم (سنگساری) جاری نخواهد گردید.

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾
يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ^ع وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ
ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا
تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ^ع وَلَا تَقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ^ع إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيه نَارًا^ع
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾ إِنْ تَجَنَّبُوا
كَبَابِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكَفَّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَنُدْخِلْكُمْ مَدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا
مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ
نَصِيبٌ مِّمَّا أَكْتَسَبُوا^ط وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا
اَكْتَسَبْنَ^ع وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ^ط إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلِّ
جَعَلْنَا مَوْلَىٰ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ^ع
وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَعَاتُوهُمْ نَصِيبُهُمْ^ع

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

و الله می خواهد توبه شما را بپذیرد (و از آلودگی پاک

نماید) و کسانی که از خواسته‌های نفسانی پیروی
می کنند؛ می خواهند شما دستخوش انحراف بزرگی
شوید. ﴿۲۷﴾ الله می خواهد کار را بر شما سبک و آسان
کند، و انسان، ضعیف و ناتوان آفریده شده است. ﴿۲۸﴾
ای کسانی که ایمان آورده اید! اموال یکدیگر را به باطل
(و از راه‌های نامشروع) نخورید، مگر اینکه تجارتی با
رضایت شما (انجام گرفته) باشد. و خودتان را نکشید^(۱)،
زیرا الله (نسبت) به شما مهربان است. ﴿۲۹﴾ و هر کس
که روی تجاوز و ستم چنین کند، پس بزودی او را در
آتش (سوزان) در آوریم، و این بر الله آسان است.
﴿۳۰﴾ اگر از گناهان بزرگی که از آن نهی شده اید؛
دوری کنید، گناهان (صغیره) شما را از شما می زداییم، و
شما را در جایگاه خوبی (= بهشت) وارد می کنیم.
﴿۳۱﴾ آنچه را که الله بدان بعضی از شما را بر بعضی
دیگر برتری بخشیده است، آرزو مکنید، مردان را از
آنچه به دست آورده اند؛ بهره ای است، و زنان را (نیز) از
آنچه به دست آورده اند؛ بهره ای است، و از الله از فضل و
بخشش او بخواهید، بی گمان الله به هر چیزی داناست.
﴿۳۲﴾ و ما برای هر کس، وارثانی قرار داده ایم، که از
آنچه پدر و مادر و خویشاوندان، بر جای گذاشته اند؛
ارث ببرند، و (نیز) کسانی که شما (با آنان) پیمان بسته
اید؛ نصیب شان را بدهید. بی گمان الله بر هر چیزی گواه
است. ﴿۳۳﴾

۱- یعنی خودکشی نکنید، زیرا که عقوبتش سنگین است، در حدیث آمده
است: «کسی که خود را خفه (و حلق آویز) کند، همیشه در دوزخ خود را
خفه می کند و هر کس با نیزه خود را بکشد، همیشه خود را در دوزخ با نیزه
خواهد زد». (صحیح بخاری: ۱۳۶۵)

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ
 عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ ۚ فَالَّذِينَ
 قَنَبْتُمْ حَنَفِظْتُمْ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّتِي تَخَافُونَ
 نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
 وَأَضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ
 اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾ وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا
 فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا
 إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾
 * وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۗ وَالْوَالِدَيْنِ
 إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي
 الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ
 السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
 مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
 بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
 وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٣٧﴾

مردان بر زنان سر پرست و نگهبانند، بخاطر آنکه الله برخی از ایشان را بر برخی برتری داده، و (نیز) بخاطر آنکه از اموالشان خرج می کنند. پس زنان صالح، فرمانبردارند، (و) به پاس آنچه الله (برای آنان) حفظ کرده، (اسرار و حقوق شوهران خود) را در غیبت (آنان) حفظ می کنند. و زنانی را که نافرمانی آنها بیم دارید، پند و اندرز شان دهید، (اگر فرمانبردار نشد) در بستر از ایشان دوری کنید، (و اگر تأثیر نکرد) آنان را بزنید، پس اگر از شما اطاعت کردند، هیچ راهی برای (سرزنش و) تعدی بر آنها مجوید، (بدانید) که الله، بلند مرتبه بزرگ است. ﴿۳۴﴾ و اگر از اختلاف و جدائی میان آن دو (زن و شوهر) بیم داشتید، پس داوری از خانواده شوهر و داوری از خانواده زن (تعیین کنید و) بفرستید، اگر این دو (داور) قصد اصلاح داشته باشند، الله میان آن دو (زن و شوهر) سازگاری خواهد داد. بی گمان الله دانای آگاه است. ﴿۳۵﴾ و الله را بپرستید، و چیزی را با او شریک مگردانید. و به پدر و مادر نیکی کنید، و (نیز) به خویشاوندان و یتیمان و بی نوا یان و همسایه خویشاوند و همسایه بیگانه و همنشین و در راه ماندگان و بردگانی که مالک آنها هستید، (نیکی کنید) بی گمان الله کسی را که متکبر و فخر فروش است؛ دوست نمی دارد. ﴿۳۶﴾ کسانی که بخل می ورزند^(۱)، و مردم را به بخل و می دارند، و آنچه را که الله از فضل خویش به آنها داده، کتمان می نمایند، و برای کافران (و ناسپاسان) عذابی خوار کننده آماده کرده ایم. ﴿۳۷﴾

۱- «بخل» در احادیث نبوی نیز به شدت نکوهش شده است، و سبب هلاکت قرار داده شده است، در یک روایت در ذم بخل و عدم انفاق چنین آمده است: «هر روزی که بندگان صبح می کنند، دو فرشته از آسمان نازل می شود، یکی می گوید: الها! به کسی که در راه تو انفاق می کند، عوض ده، و دیگری می گوید: الها! به کسی که از انفاق خودداری (و بخل) می ورزد، ضرر و زیان برسان». (صحیح بخاری: ۱۴۴۲)

وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
 بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا
 فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا
 ﴿٣٩﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً
 يُضَعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ
 إِذَا جَعَلْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدٍ وَجَعَلْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ
 شَهِيدًا ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يُودُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ
 لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾
 يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ
 حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ
 حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ
 أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَايِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا
 مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
 وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٤٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
 الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ الضَّلَالَةَ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

می کردند؛ چه زبانی برای آنان داشت؟! و الله به (حال و
 اعمال) آن‌ها داناست. ﴿۳۹﴾ بی گمان الله به اندازه ذره‌ای
 ستم نمی‌کند، و اگر کار نیکی با شد، آن را دو چندان
 می‌کند، و از نزد خود، پاداش بزرگی عطا می‌کند.
 ﴿۴۰﴾ پس چگونه است (حال‌شان) آنگاه که از هر امتی
 گواهی آوریم، و تو را بر اینان گواه آوریم؟! ﴿۴۱﴾
 آن روز، کسانی که کافر شدند، و از پیامبر نافرمانی
 کردند، آرزو می‌کنند که ای کاش با خاک یکسان
 می‌شدند، و هیچ سخنی را نمی‌توانند از الله پنهان کنند.
 ﴿۴۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در حال مستی به
 نماز نزدیک نشوید، تا بدانید چه می‌گویید، و (نیز) در
 حال جنابت، تا غسل کنید، مگر اینکه رهگذار باشید. و
 اگر بیمار، یا مسافر بودید، و یا یکی از شما از مکان
 قضای حاجت آمد، یا با زنان آمیزش کرده‌اید، و آب
 نیافتید، پس با خاک پاک تیمم کنید، (به این روش که)
 چهره و دست‌هایتان را (با آن) مسح کنید، بی گمان الله
 بخشنده آمرزنده است. ﴿۴۳﴾ آیا ندیدی کسانی را که
 بهره‌ای از کتاب به آن‌ها داده شده است، گمراهی را
 می‌خرند، و می‌خواهند شما (نیز) گمراه شوید؟! ﴿۴۴﴾

۱- عبدالله بن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله به من فرمود: «برای من قرآن
 بخوان» عرض کردم: چگونه برای شما قرآن بخوانم در حالی که قرآن بر
 شما نازل شده است؟! فرمود: «من دوست دارم آن را از دیگری بشنوم»
 آنگاه سوره نساء را برایش تلاوت کردم، تا به این آیه «فَكَيْفَ إِذَا جَعَلْنَا
 مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا...» رسیدم، رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «بس کن» آنگاه دیدم
 که اشک از چشمان مبارکش سرازیر است. (صحیح بخاری: ۴۵۸۲).

و (نیز برای) کسانی که اموال‌شان را برای نشان دادن به
 مردم انفاق می‌کنند، و به الله و روز آخرت ایمان ندارند،
 و کسی که شیطان همدم او باشد، چه بد همدمی است.
 ﴿۳۸﴾ و اگر آن‌ها به الله و روز آخرت ایمان
 می‌آوردند، و از آنچه الله به آنان روزی داده، انفاق

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ ۚ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٦﴾
 مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَزَبًا مِّنَ الْكَلِمِ عَن مَّوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ
 سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لِيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنَا
 فِي الدِّينِ ۚ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ
 خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا
 قَلِيلًا ﴿٤٧﴾ يَتَأَيُّمُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا
 لِّمَا مَعَكُمْ مِّن قَبْلُ أَنْ نَنْظِمَسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا
 أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ ۚ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٨﴾
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ
 وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٩﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
 الَّذِينَ يُزُكُّونَ أَنفُسَهُمْ ۚ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ
 فَتِيلًا ﴿٥٠﴾ أَنْظَرَ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ
 إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥١﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
 الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْحِبَّتِ وَالطَّغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا هَتُولَاءِ ۚ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥٢﴾

بهرتر و درست تر بود، ولی الله آن‌ها را بخاطر کفرشان لعنت کرده‌است، لذا جز (گروهی) اندک ایمان نمی‌آورند. ﴿۴۶﴾ ای کسانی که کتاب (آسمانی) به شما داده شده‌است! به آنچه (بر پیامبر خود) نازل کردیم، و تصدیق‌کننده همان چیزی است که با شماست، ایمان بیاورید، پیش از آنکه صورت‌هایی را محو کنیم، آنگاه آن‌ها را به پشت سر باز گردانیم، یا آن‌ها را لعنت کنیم، همان‌گونه که اصحاب شنبه (گروهی از یهود که نافرمانی کردند و در روز شنبه ماهی گرفتند) را لعنت کردیم. و فرمان الله انجام شدنی است. ﴿۴۷﴾ بی‌گمان الله این را که به او شرک آورده شود، نمی‌بخشد، و غیر از آن را برای هر کس بخواهد می‌بخشد، و هر کس که به الله شرک ورزد، یقیناً گناهی بزرگ بر بافته‌است. ﴿۴۸﴾ آیا ندیدی کسانی را که خویششان را پاک می‌شمارند، (و خودستائی می‌کنند) بلکه الله هر کس را بخواهد پاک می‌گرداند، و به آن‌ها اندازه نخ روی هسته خرمایی ستم نمی‌شوند. ﴿۴۹﴾ بین چگونه بر الله دروغ می‌بندند، و همین کافی است که این، گناه آشکاری باشد. ﴿۵۰﴾ آیا ندیدی کسانی را که بهره‌ای از کتاب (آسمانی) به آنان داده شدند، به جبت (= بت و سحر) و طاغوت (= معبودان باطل) ایمان می‌آورند، و درباره کسانی که کفر ورزیده‌اند می‌گویند: «اینان از کسانی که ایمان آورده‌اند، هدایت یافته‌ترند»؟! ﴿۵۱﴾

و الله به دشمنان شما داناتر است، و کافی است که الله سر پرست (شما) باشد، و کافی است که الله یاور (شما) باشد. ﴿۴۵﴾ برخی از یهود، کلمات (خدا) را از جای خود تحریف می‌کنند، می‌گویند: «شنیدیم و نافرمانی کردیم» و (نیز می‌گویند): «بشنو، که هرگز نشنوی». و (از روی تمسخر می‌گویند: «راعنا (= ما را تحمیق کن)» تا با بیچانیدن زبان خود به دین (اسلام) طعنه بزنند، ولی اگر آن‌ها می‌گفتند: «شنیدیم و اطاعت کردیم، و (سخنان ما را) بشنو و به ما مهلت بده». قطعاً برای آنان

آن‌ها کسانی هستند که الله لعنت شان کرده، و هر که را الله لعنت کند، هرگز برای او یاوری نخواهی یافت. ﴿۵۲﴾ آیا آن‌ها بهره‌ای از فرمانروایی و حکومت دارند؟ پس در این صورت به اندازه پوست هسته خرمایی (چیزی) به مردم نمی‌دادند. ﴿۵۳﴾ آیا به مردم (= پیامبر و یارانش) بر آنچه الله از فضل خویش به آنان عطا کرده حسد می‌ورزند؟ در حقیقت ما به خاندان ابراهیم کتاب و حکمت دادیم، و به آنان فرمانروایی بزرگ بخشیدیم. ﴿۵۴﴾ پس برخی از آنان به وی (= محمد ﷺ) ایمان آوردند و برخی از آنان از او روی گرداندند، و (برای آن‌ها) آتش افروخته جهنم کافی است. ﴿۵۵﴾ بی‌گمان کسانی که به آیات ما کفر ورزیدند، بزودی آن‌ها را در آتشی (سوزان) وارد می‌کنیم که هر چه پوست‌شان بریان گردد، پوست‌های دیگری به جایش قرار دهیم، تا (طعم) عذاب را بچشند، حقا که الله توانمند حکیم است. ﴿۵۶﴾ و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، بزودی آن‌ها را به باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کنیم، که از زیر (درختان) آن نهرها جاری است، همیشه در آن خواهند ماند، و در آنجا همسران پاکیزه دارند، و آنان را به سایه‌های گسترده (و آرام بخش) در آوریم. ﴿۵۷﴾ بی‌گمان الله به شما فرمان می‌دهد که امانت‌ها را به صاحبان آن‌ها باز گردانید. و هنگامی که میان مردم داوری می‌کنید، به عدالت داوری کنید، در حقیقت، نیکو چیزی است که الله شما را به آن اندرز می‌دهد، بی‌گمان الله شنوای بیناست. ﴿۵۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اطاعت کنید الله را، و اطاعت کنید پیامبر، و صاحبان امر تان را، و اگر در چیزی اختلاف کردید، آن را به الله و پیامبر باز گردانید؛ اگر به الله و روز قیامت ایمان دارید، این بهتر و خوش فرجام‌تر است. ﴿۵۹﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ نَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿۵۲﴾ أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿۵۳﴾ أَمْ تَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿۵۴﴾ فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ بِهِءِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ ؕ وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿۵۵﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا كَلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿۵۶﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ ۗ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿۵۷﴾ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۗ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿۵۸﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ ۗ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَذُرُّهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ ۗ إِنَّ كُنْتُمْ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿۵۹﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى
الطَّغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۚ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ
عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا
قَدَّمْتَ أَيْدِيَهُمْ ثُمَّ جَاءُوكَ تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا
إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ
قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ
بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ
فَأَسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَأَسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ
تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ
يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ
حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

آیا ندیده‌ای کسانی را که گمان می‌کنند به آنچه بر تو نازل شده و به آنچه پیش از تو نازل شده است؛ ایمان آورده‌اند، (ولی) می‌خواهند برای داوری نزد طاغوت (و حکام سرکش) بروند با آن که به آن‌ها دستور داده شده که به او کفر ورزند، و شیطان می‌خواهد گمراه‌شان کند، (و به) گمراهی دوری (بیفکند)^(۱). ﴿۶۰﴾ و چون به آن‌ها گفته شود: «به سوی آنچه الله نازل کرده، و به سوی پیامبر بیایید» منافقان را می‌بینی که از تو سخت روی می‌گردانند. ﴿۶۱﴾ پس چگونه وقتی که به خاطر اعمال بدشان، مصیبتی به آنان برسد، آنگاه نزد تو می‌آیند، سوگند به الله یاد می‌کنند که منظور ما (از رفتن برای داوری نزد دیگران) جز نیکی و توافق (میان طرفین) نبوده است. ﴿۶۲﴾ آنان کسانی هستند که الله آنچه را در دل دارند، می‌داند. پس از آنان روی برگردان، و اندریشان بده، و با بیانی رسا (نتایج) کردارشان را به آن‌ها گوش زد کن. ﴿۶۳﴾ ما هیچ پیامبری را نفرستادیم؛ مگر برای اینکه به فرمان الله (از وی) اطاعت شود. و اگر آن‌ها هنگامی که بر خویشان ستم می‌کردند، نزد تو می‌آمدند، و از الله طلب آمرزش می‌کردند، بی‌گمان الله را توبه‌پذیر مهربان می‌یافتند. ﴿۶۴﴾ نه، سوگند به پروردگارت که آن‌ها ایمان نمی‌آورند، مگر اینکه در اختلافات خویش تو را داور قرار دهند، و سپس از داوری تو، در دل خود احساس ناراحتی نکنند و کاملاً تسلیم باشند. ﴿۶۵﴾

۱- این آیه و آیات بعدی راجع به آن افرادی نازل شده که در قضاوت و داوری به جای رجوع به شریعت محمدی به یهود و سرداران قریش رجوع می‌کردند. البته این حکم عام است و شامل آن کسانی نیز خواهد بود که در قضاوت از کتاب و سنت روی می‌گردانند و به مرجع‌های دیگر رجوع می‌کنند.

و اگر (مانند بنی اسرائیل) بر آنان مقرر می کردیم که خود را بکشید، یا از خانه و شهرتان بیرون روید، جز اندکی از آنها عمل نمی کردند، و اگر اندرزهای که به آنان داده می شود انجام می دادند، برای آنها بهتر بود و (برای ایمان شان) استوار تر بود. ﴿۶۶﴾ و در این صورت از جانب خود پاداش بزرگی به آنها می دادیم. ﴿۶۷﴾ و به راه راست، هدایت شان می کردیم. ﴿۶۸﴾ و کسی که الله و پیامبر را اطاعت کند (روز قیامت) هم نشین کسانی خواهد بود که الله بر آنان انعام نموده است، از پیامبران، و صدیقان و شهدا و صالحان، و اینان چه نیکو رفیقانی هستند. ﴿۶۹﴾ این فضل و بخشایش از جانب الله است، و کافی است که او دانا است. ﴿۷۰﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! سلاح خود را بر گیرید، آنگاه گروه گروه بیرون روید یا یک پارچه (به سوی دشمن) بیرون شوید. ﴿۷۱﴾ و به راستی از (میان) شما کسی است که (از شرکت در جهاد) سستی می کند، پس اگر مصیبتی به شما برسد، می گوید: الله بر من انعام کرد که با آنان حاضر نبودم. ﴿۷۲﴾ و اگر فضل و غنیمی از جانب الله به شما برسد، چنان که گویا هرگز میان شما و آنان دوستی و مودتی نبوده، می گویند: ای کاش من هم با آنها بودم، و به کامیابی بزرگی نائل می شدم. ﴿۷۳﴾ پس کسانی که زندگی دنیا را به آخرت فروخته اند، باید در راه الله پیکار کنند، و آن کسی که در راه الله پیکار کند، چه کشته شود یا پیروز گردد، به زودی پاداش بزرگی خواهیم داد. ﴿۷۴﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا
 مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا
 مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾
 وَإِذَا لَّا تَيْنَهُمْ مِّنْ لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾
 وَلَهَدَيْنَهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
 وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ
 النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
 وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ
 اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا تُبَاتٍ أَوْ اَنْفِرُوا جَمِيعًا
 ﴿٧١﴾ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ
 قَالَتْ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾
 وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَّمْ تَكُنْ
 بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا
 عَظِيمًا ﴿٧٣﴾ فَلَيقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ
 يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقْتَلْ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا
 عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

و شما را چه شده است که در راه الله و (برای یاری) مردان و زنان و کودکان، مستضعف پیکار نمی کنید، آنان که می گویند: «پروردگارا! ما را از این شهر (مکه) که اهلش ستمگرند، بیرون ببر، و از جانب خود، برای ما سر پرستی قرار بده، و از جانب خود یار و مددکاری برای ما مقرر کن».

﴿۷۵﴾ کسانی که ایمان آورده اند در راه الله پیکار می کنند، و آنان که کافرند در راه طاغوت (= بت و شیطان) پیکار می کنند، پس شما با یاران شیطان پیکار کنید، قطعاً نیرنگ (و نقشه) شیطان ضعیف است. ﴿۷۶﴾ آیا ندیدی کسانی را که (در مکه) به آنها گفته شد: «(اکنون) دست از جنگ بردارید، و نماز را بر پا کنید و زکات بدهید» پس چون (در مدینه) جهاد بر آنان مقرر شد، ناگاه جمعی از آنان، از مردم می ترسیدند همان گونه که از الله می ترسند یا بیشتر می ترسیدند، و گفتند: «پروردگارا، چرا جهاد را بر ما مقرر کردی؟! چرا ما را تا زمانی نزدیک مهلت ندادی؟» بگو: «متاع دنیا ناچیز است، و سرای آخرت، برای کسی که پرهیزگار باشد، بهتر است، به اندازه رشته ای (که در میان هسته خرماست) به شما ستم نخواهد شد. ﴿۷۷﴾ هر کجا باشید، مرگ شما را در می یابد، هر چند در برج های محکم باشید، و اگر به آنها (= منافقان) خیری برسد، می گویند: «این از جانب الله است» و اگر بدی به آنها برسد می گویند: «این از جانب توست». بگو: «همه از جانب الله است» پس چرا این قوم حاضر نیستند سخنی را درک کنند؟! ﴿۷۸﴾ آنچه از نیکی ها به تو رسد؛ پس از جانب الله است، و آنچه از بدی به تو رسد؛ از جانب خود توست، و ما تو را رسول برای مردم فرستادیم، و گواهی الله (در این باره) کافی است. ﴿۷۹﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَفَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَآمَنُوا كَذَبًا كَانُوا هُمْ كُفَرًا إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ تَحْشَوْنَ النَّاسَ كَحَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ حَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَّعَ الدُّنْيَا قَلِيلًا وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

کسی که از پیامبر اطاعت کند در حقیقت الله را اطاعت کرده است^(۱)، و کسی که سر باز زند، تو را برایشان نگهبان (و مراقب) نفرستادیم. ﴿۸۰﴾ و آنان (در حضور تو) می گویند: «فرمانبرداریم» و چون از نزد تو بیرون روند؛ گروهی از آنان بر خلاف گفته های تو، جلسات سرّی شبانه تشکیل می دهند. و آنچه (در آنجا) شبانه نقشه می کشند؛ الله می نویسد. پس از آنان روی بگردان، و بر الله توکل کن، و او یار و مدافع تو باشد کافی است. ﴿۸۱﴾ آیا در قرآن نمی اندیشند؟ که اگر از سوی غیر الله بود، قطعاً اختلاف بسیار در آن می یافتند. ﴿۸۲﴾ و هنگامی که خبری از ایمنی (و پیروزی) یا ترس (و شکست) به آن ها برسد آن را شایع می سازند، در حالی که اگر آن را به پیامبر و صاحبان امرشان باز می گردانند، از حقیقت امر آگاه می شدند، و اگر فضل و رحمت الله بر شما نبود، جز اندکی، (همگی) از شیطان پیروی می کردید. ﴿۸۳﴾ پس در راه الله پیکار کن، جز بر نفس خودت مکلف نیستی، و مؤمنان را (به جهاد) تشویق کن، امید است الله از آسیب (و قدرت) کافران جلوگیری کند، و الله قدرتش بیشتر، و کیفرش سخت تر است. ﴿۸۴﴾ کسی که شفاعتی (= میانجی) نیک کند، نصیبی از آن برای او خواهد بود. و کسی که شفاعت بدی کند؛ سهمی از آن خواهد داشت، و الله بر هر چیز توانا (و نگهبانان) است. ﴿۸۵﴾ و چون شما را تحیت (و سلام) گویند، پس پاسخی بهتر و یا همانند آن بدهید، الله بر همه چیز حساب رس است. ﴿۸۶﴾

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ۗ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ ۗ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ ۗ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨١﴾ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ ۗ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ ۗ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ ۗ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ ۗ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِ بِأَسِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا ۗ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٨٥﴾ وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

۱- و در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمود: «کسی که مرا اطاعت کند، بی گمان الله متعال را اطاعت کرده است، و کسی که مرا نافرمانی کند در حقیقت الله را نافرمانی کرده است...». (صحیح بخاری: ۷۱۳۷)

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾ * فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾ وَدُوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وُليًا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَا إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾ سَتَجِدُونَ ءَاخِرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلًّا مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقِفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٩١﴾

الله (معبود بر حق است) معبودی جز او نیست، و یقیناً همه شما را در روز قیامت - که شکی در آن نیست؛- جمع می کند، و کیست که از الله راستگو تر باشد. ﴿۸۷﴾ چیست شما را که درباره منافقان دو گروه شده اید؟ در حالی که الله بخاطر اعمال شان، آنان را سرنگون (و مردود) کرده است، آیا شما می خواهید کسی را که الله گمراه کرده است، هدایت کنید؟ در حالی که هر کس را الله گمراه کند، برای او راهی نخواهی یافت. ﴿۸۸﴾ آنان آرزو می کنند که شما هم مانند آنها کافر شوید تا با هم یکسان شوید، بنابراین از آنها دوستانی انتخاب نکنید، تا اینکه (مسلمان شوند و) در راه الله هجرت کنند، پس هر گاه از این کار سرباز زدند، هر جا که آنها را یافتید، بگیرید. و بکشید، و از میان آنها یار و یابری اختیار نکنید. ﴿۸۹﴾ مگر آنهایی که با هم پیمانان شما پیمان بسته اند، یا آنهایی که بسوی شما می آیند و از پیکار با شما یا پیکار با قوم شان دل تنگ باشند، و اگر الله بخواهد، آنان را بر شما مسلط می کند تا با شما پیکار کنند، پس اگر از شما کناره گیری کردند و با شما پیکار نکردند و به شما پیشنهاد صلح دادند، پس (بدانید که) الله برای شما بر علیه آنان راهی قرار نداده است. ﴿۹۰﴾ و بزودی (گروه) دیگری را خواهید یافت که (ظاهراً) می خواهند از شما در امان باشند، و (نیز) از قوم شان در امان باشند، و هر گاه به فتنه (و بت پرستی) باز گردانده شوند، در آن فرو می روند، پس اگر از شما کناره نگیرند و پیشنهاد صلح نفرستند، و دست شان را (از شما) باز ندارند، هر کجا که آنان را یافتید، آنان را (به اسارت) بگیرید و (یا) بکشید، آنها کسانی اند که ما برای شما تسلط آشکاری بر آنان قرار داده ایم. ﴿۹۱﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً
وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ
مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ عَدُوٌّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾
وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ
خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ
عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا
ضُرِبَتْمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ
أَلْقَىٰ إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ
كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

هیچ مؤمنی مجاز نیست که مؤمنی را به قتل برساند، مگر از روی اشتباه و خطا، و کسی که مؤمنی را از روی خطا به قتل رساند، باید یک برده مؤمن را آزاد کند، و خونبهایی به خانواده او بپردازد، مگر اینکه آن‌ها ببخشند، پس اگر (مقتول) از قومی باشد که دشمنان شما هستند؛ ولی او مؤمن بوده، باید (قاتل) یک برده مؤمن را آزاد کند، و اگر (مقتول) از قومی باشد که میان شما و آن‌ها پیمانی برقرار است، باید خونبهایی به خانواده او بپردازد، و (نیز) یک برده مؤمن را آزاد کند، و هر کس که (برده‌ای) نیافت، پس دو ماه پی در پی روزه بگیرید، این توبه‌ای از جانب الله است، و الله دانای حکیم است. ﴿۹۲﴾ و هر کس مؤمنی را از روی عمد به قتل برساند، کیفرش دوزخ است، که در آن جاودانه می‌ماند، و الله بر او غضب می‌کند، و او را از رحمتش دور می‌سازد و عذاب بزرگی برای او آماده ساخته است^(۱). ﴿۹۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که در راه الله (برای جهاد) رهسپار شدید، پس بررسی کنید، و به کسی که بر شما سلام کرد (و اظهار صلح و اسلام نمود) نگوید: «مؤمن نیستی» تا اینکه (غنایم و) سرمایه ناپایدار دنیا به دست آورید، زیرا غنیمت‌های بسیاری (برای شما) نزد الله است، شما نیز پیش از این چنین بودید، آنگاه الله بر شما منت گذارد (و هدایت شدید) بنابراین بررسی کنید، که هر آینه الله به آنچه انجام می‌دهید؛ آگاه است. ﴿۹۴﴾

۱- در حدیث آمده است: «مؤمن تا زمانی که مرتکب خون ناحق نشده باشد در امان بسر می‌برد (و در امور دین بر او تنگی نیست)». (صحیح بخاری: ۶۸۶۲)

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ
وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ
اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً
وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى
الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً
وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمْ
الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً
فَتَهَاجَرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا
﴿٩٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾
فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا
غَفُورًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ
مُرَآءًا كَثِيرًا وَسِعَةً وَمَنْ تَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى
اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ
فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ
أَنْ يَفْتِنَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا
مُبِينًا ﴿١٠١﴾

(هرگز) مؤمنانی که بدون بیماری و آسیب، از جهاد باز
نشستند، با مجاهدانی که در راه الله با مال و جان خود جهاد
کردند، یکسان نیستند، الله کسانی را که با مال و جان شان
جهاد کردند؛ بر بازنشستگان (= ترک کنندگان جهاد
باعذر) مرتبه برتری بخشیده است، و الله به هر یک (از
آنها) و عده نیکو (= بهشت) داده است. و الله مجاهدان را
بر قاعدان (= بازنشستگان) با پاداشی بزرگ برتری
بخشیده است. ﴿۹۵﴾ درجاتی (در بهشت) از جانب الله، و
آمرزش و رحمت (نصیب آنان می گردد) و الله آمرزنده
مهربان است. ﴿۹۶﴾ همانا کسانی که فرشتگان جان شان را
گرفتند در حالی که به خویشتن ستم کرده بودند (فرشتگان)
به آنان گفتند: شما در چه حالی بودید؟ گفتند: «ما در زمین
مستضعف بودیم» (فرشتگان) گفتند: «مگر سر زمین خدا،
پنهان نبود که در آن مهاجرت کنید؟» بنابراین جایگاه شان
دوزخ است و بدجایی است. ﴿۹۷﴾ مگر آن مستضعفان از
مردان و زنان و کودکانی که نه چاره ای دارند و نه راهی
(برای نجات) می یابند. ﴿۹۸﴾ پس اینان را امید است که
الله از ایشان در گذرد (و ببخشد) و الله بخشاینده
آمرزنده است. ﴿۹۹﴾ و کسی که در راه الله هجرت کند در
زمین جاهای امن فراوان و گشایش (در رزق و روزی)
می یابد. و کسی که به قصد هجرت به سوی الله و پیامبرش،
از خانه خود بیرون رود، آنگاه مرگش فرا رسد، قطعاً
پاداشش بر الله است. و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۱۰۰﴾
و چون در زمین سفر کنید، گناهی بر شما نیست که نماز را
کوتاه (= قصر) کنید، اگر ترسید که کافران به شما زبانی
برسانند، زیرا کافران، برای شما دشمن آشکاری هستند.

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِن وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ۗ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ ۖ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٠٢﴾

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۗ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ ۗ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ ۗ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرْنَاكَ اللَّهُ ۗ وَلَا تَكُن لِّلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

و چون (وقت خوف) در میان آن‌ها باشی، و برای آن‌ها نماز بر پا کردی، باید دسته‌ای از آن‌ها با تو (به نماز) بایستند، و باید سلاح‌هایشان را با خود بگیرند. و چون سجده کردند (و نماز را تمام نمودند) باید (دسته دوم) پشت سرتان باشند، و باید آن دسته‌ای که نماز نخوانده‌اند؛ بیایند و با تو نماز بخوانند، و باید آن‌ها احتیاط کنند و سلاح‌هایشان را (در نماز) با خود بگیرند، (زیرا) کافران آرزو دارند که شما از سلاح‌های و متاع‌های خود غافل شوید؛ پس یکباره بر شما یورش برند^(۱)، و اگر برای شما از باران رنجی بود و بیمار (و مجروح) بودید؛ بر شما گناهی نیست (و مانعی ندارد) که سلاح‌های خود را (بر زمین) بگذارید، ولی (وسایل دفاعی و) احتیاط خود را بر گیرید. همانا الله برای کافران عذابی خوارکننده آماده کرده است. ﴿۱۰۲﴾ پس چون نماز را به پایان رساندید، الله را ایستاده، و نشسته و بر پهلوئی خویش (خوابیده) یاد کنید، و هرگاه آرامش یافتید (و خوف زایل شد) نماز را (تمام و کامل) بر پا دارید، که همانا نماز (فریضه‌ای است که) در اوقات معینی بر مؤمنان واجب (و نوشته) شده است. ﴿۱۰۳﴾ و در تعقیب دشمن سست نشوید. اگر شما رنج می‌برید؛ آن‌ها نیز مانند شما رنج می‌کشند، ولی شما امیدى از الله دارید که آن‌ها ندارند، و الله دانای حکیم است. ﴿۱۰۴﴾ یقیناً (این) کتاب را بحق بر تو نازل کردیم. تا به آنچه الله به تو آموخته در میان مردم داوری کنی، و مدافع (و حمایت‌کننده) خائنان مباش. ﴿۱۰۵﴾

۱- در این آیه به صلاة الخوف (نماز خوف) حکم داده شده است، این نماز در وقتی خوانده می‌شود که مسلمان‌ها و کافران جهت ستیزه و نبرد مقابل یکدیگر ایستاده‌اند و با کوچک‌ترین غفلتی خسارت سنگینی برای مسلمانان به بار خواهد آورد.

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۱۰۶﴾
 وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ
 لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿۱۰۷﴾ يَسْتَخْفُونَ مِن
 النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ
 مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ
 مُحِيطًا ﴿۱۰۸﴾ هَتَأْتُمُ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَن يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 أَمْ مَن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿۱۰۹﴾ وَمَن يَعْمَلْ
 سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ
 غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿۱۱۰﴾ وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا
 يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱۱۱﴾
 وَمَن يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ
 احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿۱۱۲﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
 عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ هَمَّتْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُمْ أَن يُضِلُّوكَ
 وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ ۗ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن
 شَيْءٍ ۗ وَأَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ ۗ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ

عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿۱۱۳﴾

و از الله آمرزش بخواه^(۱)، حقا که الله، آمرزنده مهربان
 است. ﴿۱۰۶﴾ و از کسانی که به خود خیانت کردند، دفاع
 مکن، یقیناً الله، افراد خیانت پیشه گنهکار را دوست ندارد.
 ﴿۱۰۷﴾ آنها (زشتکاری های خود را) از مردم پنهان
 می دارند، اما از الله پنهان نمی دارند، و او با ایشان است؛
 هنگامی که در جلسات شبانه سخنانی را که الله نمی پسندد،
 تدبیر می کنند، و الله به آنچه انجام می دهند؛ احاطه دارد.
 ﴿۱۰۸﴾ هان! شما کسانی هستید که در زندگی دنیا، از آنان
 دفاع کردید، پس کیست که در روز قیامت در برابر الله از
 آنها دفاع کند؟ یا چه کسی است که وکیل و حامی آنها
 خواهد بود؟ ﴿۱۰۹﴾ و کسی که کار بدی انجام دهد یا بر
 خویشان ستم کند، پس از الله آمرزش بطلبد، الله را
 آمرزنده مهربان خواهد یافت. ﴿۱۱۰﴾ و هر کس گناهی
 مرتکب شود، پس تنها به زیان خود مرتکب شده است، و
 الله دانای حکیم است. ﴿۱۱۱﴾ و هر کس خطا یا گناهی
 مرتکب شود، سپس بی گناهی را به آن متهم کند، قطعاً بار
 بهتان و گناه آشکاری را بر دوش گرفته است. ﴿۱۱۲﴾ و
 اگر فضل الله و رحمتش شامل حال تو نبود، هر آینه
 گروهی از آنان قصد داشتند که تو را گمراه کنند، و جز
 خودشان را گمراه نمی کنند، و هیچ زبانی به تو نمی رسانند،
 و الله کتاب و حکمت (= سنت) بر تو نازل کرد، و آنچه را
 نمی دانستی، به تو آموخت، و فضل الله بر تو (همیشه)
 بزرگ بوده است. ﴿۱۱۳﴾

۱- طبق دستور این آیه رسول الله ﷺ بسیار استغفار می کردند، ابوهریره
 می گوید: شنیدم که رسول الله ﷺ فرمود: «به الله سوگند که من روزانه بیش
 از هفتاد بار از الله متعال طلب آمرزش کرده و توبه می کنم». (صحیح

﴿ لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾
 وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٥﴾
 إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ ۗ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ ۗ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾
 إِن يَدْعُونَ مِن دُونِهِ ۗ إِلَّا إِنْتًا وَإِن يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١١٨﴾
 وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا ضَلَّوهُمْ وَلَا مَنِيتَهُمْ وَلَا أَمْرَهُمْ فَلْيُبْتِئَنَّ ءَاذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا مَرْهَمَهُمْ فَلْيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ ۗ وَمَن يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾
 يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۗ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾
 أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عِثْمًا مُحِيطًا ﴿١٢١﴾

در بسیاری از (در گوشی و) نجواهای شان خیری نیست، مگر که (با این کار) امر به صدقه دادن یا کار نیک، یا اصلاح در میان مردم کند. و هر کس برای خشنودی الله چنین کند، به زودی پاداش بزرگی به او خواهیم داد. ﴿۱۱۴﴾ و کسی که پس از آنکه هدایت (و راه حق) برایش روشن شد؛ با پیامبر مخالفت کند، و از راهی جز راه مؤمنان پیروی نکند، ما او را به آنچه پیروی کرده؛ و اگذاریم، و او را به جهنم در افکنیم^(۱)، و بد جایگاهی است. ﴿۱۱۵﴾ قطعاً الله، شرک آوردن به او را نمی آمرزد، و جز آن (هرگناهی) را برای هر که بخواهد می آمرزد. و هر کس به الله شرک آورد، پس بدون شک در گمراهی دوری افتاده است. ﴿۱۱۶﴾ (مشرکان) جز الله چیزهایی (= بت های) ماده را می خوانند و (در حقیقت) جز شیطان سرکش را نمی خوانند. ﴿۱۱۷﴾ الله او را از رحمت خویش دور ساخته، و او گفت: «از بندگان تو، سهمی معین خواهم گرفت. ﴿۱۱۸﴾ و مسلماً آن ها را گمراه می کنم، و آنان را به آرزوهای باطل افکنم، و به آنان دستور می دهم که گوش چهار پایان بشکافند، و وادار شان می کنم؛ تا خلقت و آفرینش الله را تغییر دهند». و هر کس شیطان را به جای الله ولی و دوست خود بگیرد، قطعاً زبانی آشکار کرده است. ﴿۱۱۹﴾ (شیطان) به آن ها وعده می دهد و آنان را به آرزو افکند، و شیطان جز فریب و باطل به آنان وعده نمی دهد. ﴿۱۲۰﴾ آن ها (= پیروان شیطان) جایگاه شان جهنم است، و هیچ راه فراری از آن نخواهند یافت. ﴿۱۲۱﴾

۱- مراد از مؤمنین صحابه گرامی هستند که اولین پیروان اسلام بودند، چرا که هنگام نزول این آیات غیر از صحابه گروهی به عنوان گروه مؤمنین وجود نداشت.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
 وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾
 لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ
 يَعْمَلْ سُوءًا مُجْرَبًا وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
 وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ
 ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
 وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ
 أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
 حَنِيفًا ۗ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي
 السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ
 شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾ وَدَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ۗ قُلِ اللَّهُ
 يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي
 يَتْمَى النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُوْتُوْنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ
 وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ
 الْوَالِدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ ۗ وَمَا
 تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

و کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، بزودی آنان را درباغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کنیم که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آن خواهند ماند، وعده الله حق است، و کیست که در گفتار (و وعده‌هایش) از الله راستگوتر باشد؟ ﴿۱۲۲﴾ (این فضیلت و برتری) به آرزوهای شما و آرزوهای اهل کتاب نیست، هر کس کار بدی انجام دهد، به کیفر آن خواهد رسید و جز خدا، یار و مددکاری برای خود نخواهد یافت. ﴿۱۲۳﴾ و کسی که چیزی از کارها شایسته را انجام دهد، چه مرد باشد یا زن، در حالی که او مؤمن باشد، اینان به بهشت داخل می‌شوند و کم‌ترین ستمی (به اندازه گودی پشت هسته خرما) به آنها نخواهد شد. ﴿۱۲۴﴾ و چه کسی نیک آیین تر است از کسی که روی خود را به الله سپرد (و مخلصانه تسلیم شد) و نیکو کار (و فرمانبردار) بود و آیین پاک ابراهیم را پیروی کرد؟ و الله ابراهیم را به دوستی خود برگزیده است. ﴿۱۲۵﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است، از آن الله است، و الله به هر چیزی احاطه دارد. ﴿۱۲۶﴾ از تو (ای پیامبر) درباره زنان فتوا می‌خواهند، بگو: الله درباره آنان به شما فتوا می‌دهد و (همچنین) آنچه در کتاب (= قرآن کریم) بر شما خوانده می‌شود؛ درباره زنان یتیمی که آنچه را که برای آنان مقرر شده است (از مهر و میراث و حقوق) به آنها نمی‌دهید، و می‌خواهید که با آنها ازدواج کنید. و (نیز به شما توصیه می‌کند و فتوا می‌دهد در مورد) کودکان صغیر ناتوان، و اینکه با یتیمان به عدالت رفتار کنید، و آنچه از نیکی‌ها انجام می‌دهید، الله به آن آگاه است.

وَإِنَّ أُمَّرَأَةً خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ فَتَنذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّن سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَٰلِكِ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

و اگر زنی، از ناسازگاری یا اعراض شوهرش بیم داشت، پس بر آن دو گناهی نیست که با هم صلح کنند، و صلح، بهتر است، - اگر چه نفس‌ها را بخل فرافرفته است - و اگر نیکی کنید و پرهیزگاری پیشه سازید (و گذشت کنید) قطعاً الله به آن چه انجام می‌دهید؛ آگاه است. ﴿۱۲۸﴾ و هر چند بکشید هرگز نمی‌توانید (از نظر محبت قلبی) در میان زنان عدالت برقرار کنید. پس یکسره به سوی یکی میل نکنید، که دیگری را بلا تکلیف (و سرگشته) رها کنید^(۱)، و اگر راه اصلاح پیش گیرید، و پرهیزگاری کنید، الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۲۹﴾ و اگر آن دو از یکدیگر جدا شوند، الله هر کدام از آن‌ها را با فضل و کرم خود بی‌نیاز می‌کند، و الله گشایشگر حکیم است. ﴿۱۳۰﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن الله است، و ما به کسانی که پیش از شما کتاب (آسمانی) به آن‌ها داده شدند و (نیز) به شما سفارش کردیم که «از الله بترسید» (و یکتا پرست باشید) و اگر کافر شوید (بدانید) آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن الله است، و الله بی‌نیاز (و) ستوده است. ﴿۱۳۱﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است از آن الله است، و الله برای کارسازی کافی است. ﴿۱۳۲﴾ ای مردم! اگر او بخواهد، شما را از میان می‌برد و دیگران را (به جای شما) می‌آورد، و الله بر این (کار) تواناست. ﴿۱۳۳﴾ هر کس که پاداش دنیوی بخواهد؛ پس (بداند که) پاداش دنیا و آخرت نزد الله است. و الله شنوای بینا است. ﴿۱۳۴﴾

۱- منظور از آن کسانی هستند که بیش از یک همسر داشته باشند، البته از نظر محبت قلبی نمی‌شود، بین همسران عدالت برقرار کرد چرا که محبت عمل قلب است و از اختیار انسان خارج می‌باشد، خود رسول الله ﷺ نیز از میان همسرانشان عایشه رضی الله عنها را زیاده‌تر دوست می‌داشتند.

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُفُورًا قَوْمًا مِّنَ بَالِقِسْطِ شُهَدَاءِ
 لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ اَنْفُسِكُمْ اَوْ الْوَالِدِيْنَ وَالْاَقْرَبِيْنَ ؕ اِنْ
 يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا فَاَللّٰهُ اَوْلٰى بِهٖمَا ۗ فَلَا تَتَّبِعُوْا
 اَهْوٰى اَنْ تَعْدِلُوْا ۗ وَاِنْ تَلُوْا اَوْ تَعْرَضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ
 كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿١٣٥﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوا
 ءَامِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۗ وَالَّذِيْنَ الَّذِي نَزَلَ عَلٰى
 رَسُوْلِهٖ ۗ وَالَّذِيْنَ الَّذِي اُنزِلَ مِنْ قَبْلُ ۗ وَمَنْ
 يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ ۗ وَرُسُلِهٖ ۗ وَالْيَوْمِ
 الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيْدًا ﴿١٣٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
 ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اَزْدَادُوْا
 كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيْهِمْ سَبِيْلًا
 ﴿١٣٧﴾ بَشٰرِ الْمُنٰفِقِيْنَ اَنَّ هُمْ عٰذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٣٨﴾
 الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَاۗءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ
 اَيْتَبَعُوْنَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ﴿١٣٩﴾
 وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى الْكِتٰبِ اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيٰتِ
 اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَءُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوْا مَعَهُمْ حَتّٰى
 تَخْرُجُوْا فِى حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ۗ اِنْكُمْ اِذَا مَثَلُهُمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ
 جٰمِعُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْكٰفِرِيْنَ فِى جَهَنَّمَ جَمِيْعًا ﴿١٤٠﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! برپا دارنده عدالت باشید،
 برای الله شهادت دهید؛ اگر چه به زیان خود شما یا پدر و
 مادر و نزدیکان (شما) باشد، اگر (مدعی علیه) توانگر یا
 فقیر باشد. (به هر حال) الله به آنان سزاوارتر (و مهربان‌تر)
 است. پس از هوای نفس پیروی نکنید، که از حق
 منحرف می‌شوید و اگر زبان را بگردانید (و حق را
 تحریف کنید) یا (از اظهار حق) اعراض کنید، مسلماً الله
 به آنچه انجام می‌دهید؛ آگاه است. ﴿۱۳۵﴾ ای
 کسانی که ایمان آورده‌اید! به الله و پیامبرش و کتابی که
 بر او نازل کرده و کتابی که پیش از این فرستاده‌است؛
 ایمان بیاورید (و بر آن پایدار باشید) و هر کس به الله و
 فرشتگان و کتاب‌هایش و پیامبرانش و روز قیامت کافر
 شود؛ بتحقیق در گمراهی دور و درازی افتاده‌است.
 ﴿۱۳۶﴾ همانا کسانی که ایمان آورده‌اند، سپس کافر
 شدند، باز ایمان آوردند، سپس کافر شدند، آنگاه بر کفر
 (خود) افزودند؛ الله هرگز آنان را نخواهد بخشید، و آن‌ها
 را به راه (راست) هدایت نخواهد کرد. ﴿۱۳۷﴾ به
 منافقان بشارت ده که برایشان عذابی دردناک است.
 ﴿۱۳۸﴾ آنان که کافران را به جای مؤمنان به دوستی بر
 می‌گزینند، آیا به نزد آنان عزت می‌جویند؟ پس (بدانند
 که) عزت همه از آن الله است. ﴿۱۳۹﴾ و مسلماً (الله) در
 قرآن (این حکم) را بر شما نازل کرده که چون شنیدید
 (افرادی) آیات الله را انکار می‌کنند و آن را به ریشخند
 می‌گیرند با آنان نشینید تا به سخن دیگری پردازند (و
 اگر با آنان بنشیند) در این صورت قطعاً شما (نیز) هم
 مانند آن‌ها خواهید بود. همانا الله همه منافقان و کافران را
 در جهنم گرد می‌آورد. ﴿۱۴۰﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُم مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَلَنْ تَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤١﴾ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَتُولَاءٍ وَلَا إِلَى هَتُولَاءٍ ۗ وَمَنْ يَضِلِ اللَّهُ فَلَئِنْ حَجَدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ أَتُرِيدُونَ أَن تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَنَا مُبِينًا ﴿١٤٤﴾ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ۗ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَءَامَنْتُمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

کسانی که همواره انتظار می کشند (و مراقب شما هستند) اگر فتح و پیروزی از جانب الله نصیب شما گردد، می گویند: «مگر ما شما نبودیم؟» و اگر بهره ای نصیب کافران گردد، گویند: «مگر ما بر شما چیره نشده ایم (و پشتیبان شما نبودیم) و شما را از (آسیب) مؤمنان باز نداشتیم؟». پس الله در روز قیامت میان شما داوری می کند، و الله هرگز برای کافران راهی به (زیان) مؤمنان قرار نداده است. ﴿۱۴۱﴾ بی شک منافقان (بگمان خودشان) الله را فریب می دهند، در حالی که او آنها را فریب می دهد، و چون به نماز برخیزند؛ با سستی و کاهلی بر می خیزند، در چشم مردم خود نمایی می کنند و (در نمازشان) الله را جز اندکی یاد نمی کنند. ﴿۱۴۲﴾ (منافقان) بین این دو (گروه مؤمنان و کافران) دو دل و سرگشته اند. نه با اینانند و نه با آنان اند، و هر کس را که الله گمراهی کند، راهی برای او نخواهی یافت. ﴿۱۴۳﴾ ای کسانی که ایمان آوردید! کافران را به جای مؤمنان دوستان (خود) نگیرید، آیا می خواهید (با این کار) برای الله دلیل آشکاری بر ضد خود پدید آورید؟ ﴿۱۴۴﴾ همانا منافقان در پایین ترین طبقه (= درکات) آتش (جهنم) هستند، و هرگز یآوری برای آنها نخواهی یافت. ﴿۱۴۵﴾ مگر آنان که توبه کردند و جبران و اصلاح نمودند، و به الله تمسک جستند و دین خود را برای الله خالص گردانند، پس اینان با مؤمنان خواهند بود، و الله به زودی مؤمنان را پاداش بزرگی خواهد داد. ﴿۱۴۶﴾ الله چه نیازی به عذاب شما دارد اگر سپاسگزاری کنید و ایمان آورید؟! و الله شکرگزار داناست. ﴿۱۴۷﴾

لَا تَحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ
 ظَلَمَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾ ۚ إِنَّ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ
 خُفُوهُ أَوْ تَعَفُّوا عَن سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوقًا قَدِيرًا
 ﴿١٤٩﴾ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾
 أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
 عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾ ۚ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ
 أَجْرَهُمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾ ۚ يَسْأَلُكَ
 أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ ۚ فَقَدْ
 سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً
 فَأَخَذَتْهُمُ الصَّعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ
 مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنِ ذَلِكَ
 ۗ وَءَاتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾ ۚ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
 الطُّورَ بِمِيثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
 وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيثَاقًا
 عَلِيمًا ﴿١٥٤﴾

الله بانگ برداشتن به سخنان ناروا را دوست ندارد، مگر
 (از جانب) آن کس که مورد ستم واقع شده باشد، و الله
 شنوای داناست. ﴿۱۴۸﴾ اگر کار نیک آشکار کنید یا آن
 را پنهان دارید، یا از بدی و (ستمی که به شما رسیده)
 گذشت نمایید، پس (بدانید که) الله آمرزنده تواناست.
 ﴿۱۴۹﴾ همانا کسانی که به الله و پیامبرانش کفر می‌ورزند
 و می‌خواهند میان الله و پیامبرانش جدایی بیندازند؛ و
 می‌گویند: «به بعضی ایمان می‌آوریم؛ و بعضی را انکار
 می‌کنیم» و می‌خواهند بین این (و آن) راهی (برای خود)
 برگزینند. ﴿۱۵۰﴾ آن‌ها در حقیقت کافرنند، و برای
 کافران عذاب خوارکننده‌ای؛ آماده کرده‌ایم. ﴿۱۵۱﴾ و
 کسانی که به الله و پیامبرانش ایمان آورده و میان هیچ‌یک
 از آنان جدائی نیفکنند؛ اینان بزودی پاداش‌شان را (الله)
 خواهد داد، و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۱۵۲﴾ اهل
 کتاب (= یهودیان) از تو می‌خواهند که کتابی از آسمان
 (یکجا) بر آن‌ها نازل کنی، همانا آن‌ها از موسی، بزرگ‌تر
 از این را خواستند و گفتند: «الله را آشکارا به ما نشان بده».
 پس بخاطر این ظلم و ستمکاری شان صاعقه آن‌ها را فرو
 گرفت، سپس بعد از آنکه معجزه و دلایل روشن برایشان
 آمد، گوساله را (به خدائی) گرفتند، و ما از آن گناه در
 گذشتیم (و بخشیدیم). و به موسی حجت (و برهان)
 آشکاری دادیم. ﴿۱۵۳﴾ و بخاطر گرفتن پیمان از ایشان
 (کوه) طور را بر فراز آن‌ها برافراشتیم و به آن‌ها گفتیم:
 «سجده کنان به دروازه (بیت المقدس) داخل شوید». و (نیز)
 به آنان گفتیم: در روز شنبه تجاوز نکنید (و از صید ماهی
 دست بکشید) و از آنان پیمان محکمی گرفتیم. ﴿۱۵۴﴾

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَقَهُمْ وَكُفِّرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمْ
 الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَعَّ اللَّهُ
 عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٥﴾ وَكُفِّرِهِمْ
 وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَنًا عَظِيمًا ﴿٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا
 قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا
 صَلَّبُوهُ وَلَكِنَّ شُبَّهَ هُمْ^{٥٧} وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي
 شَكٍّ مِّنْهُ مَا هُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعِ الظَّنِّ وَمَا
 قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ^{٥٨} وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا
 حَكِيمًا ﴿٥٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ
 قَبْلَ مَوْتِهِ^{٥٩} وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِدًا ﴿٥٩﴾
 فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ
 لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ﴿٦٠﴾ وَأَخَذَهُمْ
 الرِّبَا وَقَدْ هُمُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ^{٦١}
 وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٦١﴾ لَكِنَّ
 الرِّسْخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ
 إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ^{٦٢} وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ^{٦٣}
 وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٢﴾

پس بخاطر پیمان شکنی شان و انکار آیات خدا، و به ناحق کشتن پیامبران و (این) گفته شان که دل های ما در پرده است (و سخنان پیامبر را درک نمی کنیم). بلکه الله به سبب کفرشان بر (دل های) آن ها مهر زده است؛ پس

جز عده کمی ایمان نمی آورند. ﴿۱۵۵﴾ و (نیز) بخاطر کفرشان و تهمت بزرگی که بر مریم زدند. ﴿۱۵۶﴾ و (نیز) بخاطر این گفته شان که «ما مسیح، عیسی پسر مریم پیامبر الله را کشتیم». در حالی که نه او را کشتند و نه به دار آویختند، لکن امر بر آن ها مشتبه شد، و هر آینه آنان که در (بارهٔ قتل) او اختلاف کردند، قطعاً از آن در شک هستند، و علم به آن ندارند و تنها از گمان پیروی می کنند و به یقین او را نکشته اند. ﴿۱۵۷﴾ بلکه الله او را به سوی خود بالا برد، و الله پیروزمند حکیم است. ﴿۱۵۸﴾ و (کسی) از اهل کتاب نیست مگر این که قبل از مرگش به او (= حضرت عیسی) ایمان می آورد، و (عیسی) روز قیامت بر آن ها گواه خواهد بود^(۱). ﴿۱۵۹﴾ پس به (کیفر) ستمی که قوم یهود مرتکب شدند، و (نیز) بخاطر جلو گیری بسیار آن ها از راه خدا، چیزی های پاکیزه ای را که برایشان حلال بود؛ بر آن ها حرام کردیم. ﴿۱۶۰﴾ و (نیز) به سبب ربا گرفتن شان، در حالی که از آن نهی شده بودند، و (نیز) به سبب آنکه اموال مردم را به ناحق می خورند، و ما برای کافران شان عذاب دردناکی آماده کردیم. ﴿۱۶۱﴾ ولی (دانشمندان و) راسخان در علم از آنان و مؤمنان، به آنچه بر تو نازل شده و آنچه پیش از تو نازل گردیده؛ ایمان می آورند، و (همچنین) بر پا دارندگان نماز و زکات دهندگان، و مؤمنان به الله و روز قیامت؛ بزودی به همهٔ آن ها پاداش بزرگی خواهیم داد. ﴿۱۶۲﴾

۱- این آیه بر نزول حضرت عیسی علیه السلام از آسمان دلالت دارد، به سوره آل عمران آیه: ۵۵ و کتاب نشانه های قیامت ص: ۱۲۱ رجوع کنید.

﴿ إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۗ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۗ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ۗ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾ رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِغَلَا يُكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾ لَيْكِنَ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ ۗ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۗ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ ۗ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَآمَنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۗ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

همانا ما به تو وحی فرستادیم^(۱) همان گونه که به نوح و

پیامبران بعد از او وحی فرستادیم و (نیز) به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط (= نوادگان دوازده گانه) و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی فرستادیم و به داود زبور دادیم. ﴿۱۶۳﴾ و پیامبرانی (مبعوث کردیم) که سرگذشت آنها را پیش از این برای تو بیان کرده‌ایم، و پیامبرانی که سرگذشت آنها را بیان نکردیم، و الله (بدون واسطه) با موسی سخن گفت. ﴿۱۶۴﴾ پیامبرانی که بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده بودند، تا بعد از (آمدن) این پیامبران برای مردم بر الله حجتی نباشد و الله پیروزمند حکیم است. ﴿۱۶۵﴾ لیکن الله به آنچه بر تو نازل کرده‌است؛ گواهی می‌دهد، که آن را به علم خود نازل کرده‌است، و فرشتگان (نیز) گواهی می‌دهند، و (اگر چه) گواهی الله کافی است. ﴿۱۶۶﴾ هر آینه آنان که کافر شدند و (مردم را) از راه الله باز داشتند، محققاً در گمراهی دوری گرفتار شده‌اند. ﴿۱۶۷﴾ آنان که کافر شدند و ستم کردند، الله هرگز آنها را نخواهد بخشید و آنها را به راهی هدایت نخواهد کرد. ﴿۱۶۸﴾ مگر راه جهنم، که جاودانه در آن خواهند ماند و این (کار) بر الله آسان است. ﴿۱۶۹﴾ ای مردم، بی‌گمان پیامبر (موعود محمد ﷺ) با (آیین) حق از جانب پروردگارتان برای شما آمد، پس به او ایمان بیاورید که برای شما بهتر است، و اگر کافر شوید؛ پس یقیناً (بدانید که) آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن الله است، (و کفر شما به او زیانی نمی‌رساند) و الله دانای حکیم است. ﴿۱۷۰﴾

۱- ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها می‌گوید: حارث بن هشام از رسول الله ﷺ پرسید: ای رسول الله! وحی چگونه بر تو نازل می‌شود؟ رسول الله ﷺ فرمودند: «گاهی مانند صدای زنگ (به صورت زمزمه) نازل می‌شود و این سخت‌ترین نوع آن است، و پس از فراگرفتن وحی این کیفیت خاتمه پیدا می‌کند، گاهی هم فرشته وحی به صورت انسان می‌آید و با من سخن می‌گوید و من گفته‌هایش را حفظ می‌کنم.»

ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها می‌گوید: در فصل زمستان و شدت سرما، شاهد نزول وحی بر پیامبر ﷺ بودم، و در این هنگام چون وحی تمام می‌شد، پیشانی رسول الله ﷺ خیس عرق می‌شد و از آن عرق می‌چکید. (صحیح بخاری: ۲)

يَتَاهَلَّ الْكِتَابَ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا
 عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
 رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ
 مِّنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ انْتَهُوا
 خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ
 يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ
 الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ
 الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ
 فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ
 مِنْ فَضْلِهِ ﴿١٧٣﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا
 فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٤﴾ يَتَأَيَّأُ النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ
 بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٥﴾
 فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَأَعْتَصَمُوا بِهِ
 فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ
 صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

ای اهل کتاب! در دین خود غلو نکنید و دربارهٔ الله
 جز حق نگویید، همانا مسیح عیسی پسر مریم فرستاده
 الله و کلمهٔ اوست؛ که او را به مریم القا نمود، و
 روحی از جانب اوست، پس به الله و پیامبرانش ایمان
 بیاورید، و نگویید: (الله) سه گانه است، (از این
 سخن) باز آید که برای شما بهتر است، الله تنها
 معبود یگانه است و از این که فرزندی داشته باشد
 پاک (و منزه) است، آنچه در آسمان‌ها و آنچه در
 زمین است از آن اوست و الله برای کارسازی کافی
 است. ﴿۱۷۱﴾ مسیح هرگز ابا ندارد که بندهٔ الله
 باشد، و نه فرشتگان مقرب (ابا دارند) و هر کس از
 بنده گی او سر باز زند و تکبر کند، بزودی همهٔ آن‌ها
 را (در قیامت) نزد خود محشور خواهد کرد.
 ﴿۱۷۲﴾ اما آنان که ایمان آوردند و کارهای
 شایسته انجام دادند، پاداش‌هایشان را بطور کامل
 خواهد داد، و از فضل خویش بر آن‌ها خواهد افزود،
 و اما آنان که ابا کردند و تکبر ورزیدند، آنان را به
 عذابی دردناک عذاب می‌کند، و برای خود غیر از
 خدا، دوست و یآوری نخواهند یافت. ﴿۱۷۳﴾ ای
 مردم! همانا دلیل و حجتی از جانب پروردگارتان
 برای شما آمد، و نوری آشکار به سوی شما نازل
 کردیم. ﴿۱۷۴﴾ اما آنان که به الله ایمان آوردند و
 به او تمسک جستند، بزودی همه را در رحمت و
 فضل خود، وارد خواهد کرد، و آنان را در راه راستی
 به سوی خود هدایت‌شان می‌کند. ﴿۱۷۵﴾

از تو (در باره کلاله = مرده نه فرزند دارد نه پدر) فتوا می‌خواهند، بگو: «الله در (باره) کلاله برای شما فتوی می‌دهد، اگر مردی بمیرد که فرزند نداشته باشد و برای او خواهری باشد، نصف اموالی را که به جا گذاشته، برای او است. و او تمام مال خواهر را به ارث می‌برد، (اگر خواهر بمیرد) در صورتی که فرزند نداشته باشد، و چنانچه دو (خواهرش) باقی باشند؛ دو سوم ترکه را می‌برند، و اگر چندین مردان و زنانی برادر و خواهر باشند برای هر مرد دو برابر سهم زن خواهد بود، الله (احکام خویش را) برای شما بیان می‌کند تا گمراه نشوید، و الله به همه چیز داناست.»

﴿۱۷۶﴾

سوره مائده

به نام الله بخشنده مهربان

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به پیمان‌ها (و قرار دادهای خود) وفا کنید، (گوشت) چهار پایان برای شما حلال شده است، مگر آنچه بر شما خوانده می‌شود، و در حال احرام شکار را حلال نشمارید، همانا الله هر چه بخواهد حکم می‌کند. ﴿۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! (حرمت) شعائر الهی (را نگه دارید و بی حرمتی به آن‌ها) را حلال ندانید، و نه ماه حرام را، و نه قربانی‌های بی نشان و نشاندار را، و نه قاصدان خانه الله را که فضل و خشنودی پروردگارشان را می‌طلبند. و چون از احرام بیرون آمدید، پس شکار کنید، دشمنی گروهی که شما از مسجد الحرام باز داشتند، نباید شما را به تعدی و تجاوز وا دار کند. و در راه نیکو کاری و پرهیزگاری با همدیگر همکاری کنید و (هرگز) در راه گناه و تجاوز همکاری نکنید، و از الله بترسید، بی گمان الله سخت کیفر است. ﴿۲﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ ۚ إِنَّ امْرَأًا
هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وُلْدٌ وَلَهُ وَاخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ
وَهُوَ يَرِثُهَا ۚ إِنَّ لَمْ يَكُنْ لَهَا وُلْدٌ فَإِنَّ كَاتِنَا اثْنَتَيْنِ
فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ ۚ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا
وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۗ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
أَنْ تَضِلُّوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

سورة المائدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُمْ
بِهَيْمَةَ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ غَيْرِ مُحِلِّي الصَّيْدِ
وَأَنْتُمْ حُرْمٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ تَحَكَّمٌ مَّا يَرِيدُ ﴿١﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ
ءَامَنُوا لَا تَحْلُوا شَعِيرِ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا
أَهْدَىٰ وَلَا الْفَلْتِيدَ وَلَا ءَامِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۚ
وَلَا تَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا ۗ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ
وَالتَّقْوَىٰ ۗ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۚ وَاتَّقُوا
اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

(گوشت) مردار، و خون و گوشت خوک و آنچه (هنگام ذبح) نام غیر الله بر آن برده شود، و (حیوانات) خفه شده، و با ضربه مرده، و از بلندی افتاده، و به ضرب شاخ (حیوان دیگری) مرده، و آنچه درندگان خورده باشند، - مگر آنکه ذبح (شرعی) کرده باشید- و آنچه برای بت‌ها ذبح شده، و آنکه با تیرهای فال؛ بخت و قسمت طلب کنید (همه) بر شما حرام شده، و (روی آوردن به تمام) این‌ها فسق و نافرمانی است. امروز کافران از آیین شما مأیوس شدند، بنابر این از آن‌ها ترسید و از من بترسید، امروز دین شما را کامل کردم و نعمت خود را بر شما تمام نمودم، و اسلام را (بعنوان) دین برای شما برگزیدم. اما هر کس که از گرسنگی در مانده شود و مایل به گناه نباشد (مانعی ندارد که از گوشت‌های ممنوع بخورد) پس (بداند که) الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۳﴾ از تو می‌پرسند چه چیز برای آن‌ها حلال شده است؟ بگو: پاکیزه‌ها برای شما حلال گردیده و (نیز) آنچه از (صید) حیوانات شکاری و سگ‌های آموخته (و تربیت شده) که از آنچه الله به شما آموخته است به آن‌ها آموخته‌اید (بر شما حلال است) پس آنچه برای شما (صید می‌کنند و) نگاه می‌دارند، بخورید، و نام الله را (به هنگام فرستادن حیوان برای شکار) بر آن ببرید، و از الله بترسید، بی‌گمان الله زود شمار است. ﴿۴﴾ امروز پاکیزه‌ها برای شما حلال شده، و (همچنین) طعام اهل کتاب برای شما حلال است، و طعام شما برای آن‌ها حلال است و (نیز) زنان پاکدامن از مسلمانان و زنان پاکدامن از کسانی که پیش از شما به آن‌ها کتاب (آسمانی) داده شده، هر گاه که مهر آن‌ها را پردازید، در حالی که پاکدامن باشید، نه زنا کار و نه دوست پنهانی گیرنده (برای شما حلال است) و کسی که به (ارکان) ایمان کفر ورزد، همانا عملش تباه شده است و او در آخرت از زیانکاران خواهد بود. ﴿۵﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أَلْمَيْتَةُ وَالِدًا وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلًا لِعَيْبَرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمَنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُودَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَمِ ذَٰلِكُمْ فُسْقٌ يَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ ۗ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنْ أَضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ ۖ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ ۖ قُلْ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ ۖ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ ۖ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾ الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ ۖ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَلٌ لَكُمْ ۖ وَطَعَامُكُمْ حَلَلٌ لَهُمْ ۖ وَالْحَصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْحَصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِينَ غَيْرِ مُسْلِفِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَحْدَانٍ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ ۗ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٥﴾

سرتان را مسح کنید، و پاهای تان را تا دو قوزک (بشوید) و اگر جنب بودید؛ پس خود را پاک سازید (و غسل کنید)، و اگر بیمار یا مسافر هستید، یا یکی از شما از محل قضای حاجت آمده (= قضای حاجت کرده) یا با زنان (تماس گرفته و) آمیزش کرده باشید، آنگاه آب نیابید؛ پس با خاک پاکی تیمم کنید. و از آن بر صورت تان و دست‌هایتان بکشید^(۲). الله نمی‌خواهد بر شما دشواری قرار دهد، بلکه می‌خواهد شما را پاک سازد و نعمتش را بر شما تمام کند، باشد که شکر گزارید. ﴿۶﴾ و به یاد آورید نعمت الله را بر خویش، و (به یاد آورید) پیمانی را که با تأکید از شما گرفت، آن هنگام که گفتید: «شنیدیم و اطاعت کردیم» و از الله بترسید، بی‌گمان الله از آنچه درون سینه‌هاست آگاه است. ﴿۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همواره برای الله قیام کنید و به عدالت گواهی دهید، دشمنی با گروهی شما را بر آن ندارد که عدالت نکنید؛ عدالت کنید که به پرهیزگاری نزدیک‌تر است و از الله بترسید، همانا الله به آنچه می‌کنید؛ آگاه است. ﴿۸﴾ الله به آنان که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند و عده‌آمزش و پاداش بزرگی داده است. ﴿۹﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوْسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ ۚ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوْا ۗ وَاِنْ كُنْتُمْ مَّرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَاءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ الْغَايِبِ اَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَاءً فَتَيْمَّمُوْا صَعِيْدًا طَيِّبًا فَاَمْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيكُمْ مِّنْهُ ۗ مَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ حَرَجٍ وَلٰكِنْ يُرِيْدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وِلِيْتِمَّ نِعْمَتَهُ ۗ عَلٰيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٦﴾ وَاذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلٰيْكُمْ وَمِمَّا يَنْفَعُ الْاٰدِيَ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ بِذٰتِ الصُّدُوْرِ ﴿٧﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ ۗ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰى اَلَّا تَعْدِلُوْا ۗ اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوْا الصّٰلِحٰتِ هُمْ مَغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٩﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چون به نماز برخاستید؛ پس صورت خود و دست‌هایتان را تا آرنج بشوید^(۱) و

۲- رسول الله ﷺ در حدیث، کیفیت تیمم را چنین بیان کرده‌اند: «کافی است که چنین کنی»: آنگاه دست‌هایش را یکبار بر زمین زد، پس آن‌ها را فوت کرد، آنگاه چهره و دست‌هایش را مسح نمود. (صحیح بخاری: ۳۴۷) و در حدیث دیگر به عمار بن یاسر نیز چنین فرمود: «این گونه برای تو کافی بود» آنگاه دست‌هایش را بر زمین زد و آن‌ها را فوت کرد، و سپس چهره و دست‌هایش را مسح نمود. (صحیح بخاری: ۳۳۸)

۱- این آیه وجوب وضو گرفتن و کیفیت آن را بیان می‌کند و در روز قیامت یکی از ویژگی‌های امت محمد ﷺ این است که اعضای وضوی آنان می‌درخشد، چنانکه در حدیث آمده است: «همانا امت من روز قیامت فرا خوانده می‌شوند، در حالی که اعضای وضوی آن‌ها بر اثر وضو می‌درخشد. بنابراین، هر کس که می‌تواند این نور و درخشش را بیشتر گرداند، پس چنین کند (یعنی به خوبی و کامل وضو بگیرد)». (صحیح بخاری: ۵۹۸۴)

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
 عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
 أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ ۞ وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي
 إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي
 مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَءَامَنْتُمْ
 بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
 لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
 مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾ فِيمَا نَقُضِهِم
 مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ
 الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ ۚ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ ۚ
 وَلَا تَزَالُ تَطَّلُعُ عَلَىٰ حَايِنَةٍ مِّنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۖ فَاعْفُ
 عَنْهُمْ وَأَصْفَحْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند؛
 آنان اهل دوزخند. ﴿۱۰﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید!
 نعمت الله را بر خود به یاد آورید، آنگاه که گروهی (از
 دشمنان) قصد کردند که به سوی شما دست دراز کنند،
 پس (الله) دست آنها را از شما باز داشت و از الله
 بترسید، و مومنان باید تنها بر الله توکل کنند. ﴿۱۱﴾
 همانا الله از بنی اسرائیل پیمان گرفت و از آنها دوازده
 نقیب (= سرپرست) برانگیختیم. و الله (به آنان) فرمود:
 «من با شما هستم اگر نماز را برپا داشتهید و زکات را
 پرداختید و به پیامبران من ایمان آوردید و آنها را یاری
 نمودید و به الله قرض الحسنه دادید (در راه او انفاق
 نمودید) یقیناً گناهان تان را از شما می‌زدایم و شما را به
 باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کنم که نه‌رها از زیر
 (درختان) آن جاری است، پس هر کس از شما بعد از
 این کافر شود؛ مسلماً از راه راست منحرف گردیده
 است». ﴿۱۲﴾ پس به خاطر پیمان شکنی شان آنها را از
 رحمت خویش دور ساختیم و دل‌های شان را سخت
 گردانیدیم سخنان (خدا) را از موردش تحریف می‌کنند
 و بخشی از آنچه را که به آن پند داده شده بودند؛
 فراموش کردند، و پیوسته تو به خیانت (تازه‌ای) از آنها
 آگاه می‌شوی؛ مگر عده کمی از آنان، پس از آنها
 درگذرو روی بگردان، بی‌گمان الله نیکو کاران را
 دوست می‌دارد. ﴿۱۳﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيُّ أَخَذْنَا مِيثَقَهُمْ
 فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
 وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا
 كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ
 جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ
 تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ۚ قَدْ
 جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾
 يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ
 وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ
 إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا
 إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ
 شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ
 وَأُمُّهُ ۚ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

و از کسانی که گفتند: ما نصرانی هستیم؛ پیمان گرفتیم^(۱)، پس بخشی از آنچه را که به آنان پند داده شده بودند؛ فراموش کردند، لذا ما (نیز) بین آنان تا روز قیامت عداوت و دشمنی افکندیم، و الله بزودی آنها را از آنچه انجام می‌دادند؛ آگاه خواهد ساخت. ﴿۱۴﴾ ای اهل کتاب! بتحقیق پیامبر ما به سوی شما آمد تا بسیاری از حقایق از کتاب (آسمان) را که کتمان کرده‌اید برای شما روشن سازد و از بسیاری درگذرد، به راستی از جانب الله نور و کتاب آشکاری به سوی شما آمد. ﴿۱۵﴾ الله بوسیله آن کسانی را که از خشنودی او پیروی کنند به راه‌های سلامت هدایت می‌کند و به فرمان خود آنها را از تاریکی‌ها به سوی روشنایی می‌برد و آنها را به راه راست هدایت می‌کند. ﴿۱۶﴾ کسانی که گفتند: «خدا، همان مسیح پسر مریم است» یقیناً کافر شدند. بگو: «اگر الله بخواهد مسیح پسر مریم و مادرش و همه کسانی را که روی زمین هستند؛ هلاک کند، چه کسی قدرت بر جلوگیری دارد؟ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن دو است از آن الله است، هر چه بخواهد می‌آفریند و الله بر هر چیز تواناست»^(۲). ﴿۱۷﴾

۱- در کتاب انجیل به نصاری این حکم داده شده که هنگامی که محمد رسول الله ﷺ به عنوان پیامبر از طرف الله متعال برای جهانیان برگزیده شد، به او ایمان بیاورید و از او پیروی کنید.
 ۲- الله متعال قدرت و ملکیت کامل خود را بیان فرموده است که در حقیقت ردی می‌باشد بر بطلان عقیده نصاری که عیسی بن مریم را اله می‌دانند.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصْرَىٰ لَنْ نَبْتَدُئَهُ اللَّهُ وَأَحِبُّوا ۗ
 قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ ۗ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ
 يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۗ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾
 يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى
 فَتْرَةٍ مِّنَ الرَّسُلِ أَنَّ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا
 نَذِيرٍ ۗ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَنْقُورِ ادْكُرُوا
 نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ
 مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾
 يَنْقُورِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ
 لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾
 قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن
 نَدْخُلُهَا حَتَّىٰ تَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن تَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا
 دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ
 أُنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا ادْخُلُوا عَلَيْنَا الْبَابَ فَإِذَا
 دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن
 كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

یهود و نصاری گفتند: «ما فرزندان الله و دوستان او هستیم». بگو: «پس چرا شما را به کیفر گناهان تان عذاب می کند؟ بلکه شما (هم) بشری هستید از آنچه آفریده است، هر کس را بخواهد می آمرزد و هر کس را بخواهد عذاب می کند و فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو است از آن الله است و بازگشت (همه) به سوی اوست» ﴿۱۸﴾ ای اهل کتاب! پیامبر ما پس از (انقطاع وحی و) فترتی از پیامبران به سوی شما آمد، که حقایق را برایتان بیان کند، تا مبادا (روز قیامت) بگویید: «نه بشارت دهنده ای به سوی ما آمد و نه بیم دهندای» پس بتحقیق (اینک) پیامبر بشارت دهنده و بیم دهنده به سوی شما آمده است. و الله بر همه چیز تواناست. ﴿۱۹﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که موسی به قوم خود گفت: «ای قوم من، نعمت الله را بر خود بیاد آورید، آنگاه که در میان شما، پیامبرانی قرار داد و شما را فرمانروا (و شاهان) قرار داد و چیزهایی به شما بخشید که به هیچ یک از جهانیان نداده بود. ﴿۲۰﴾ ای قوم! به سرزمین مقدس که الله برایتان مقرر نموده است، وارد شوید، و به پشت سر خود باز نگردید (و عقب گرد نکنید) که زیان کار خواهید شد. ﴿۲۱﴾ گفتند: «ای موسی! بی گمان در آنجا قومی (زورمند و) ستمگرند، و ما هرگز وارد آن نمی شویم تا آنها از آن بیرون شوند، پس اگر آنها از آن بیرون شوند، قطعاً ما وارد خواهیم شد. ﴿۲۲﴾ دو تن از مردانی که (از الله) می ترسیدند و الله به آنها نعمت ارزانی داشته بود گفتند: «شما از دروازه بر آنان وارد شوید پس هنگامی که وارد شدید، قطعاً شما پیروز خواهید شد، و بر الله توکل کنید؛ اگر ایمان دارید. ﴿۲۳﴾

(بنی اسرائیل) گفتند: «ای موسی! تا زمانی که آن‌ها در آنجا هستند؛ ما هرگز وارد نخواهیم شد، تو و پروردگارت بروید و بجنگید؛ ما همین جا نشسته‌ایم». ﴿۲۴﴾ (موسی) گفت: «پروردگارا! من تنها اختیار خودم و برادرم (هارون) را دارم؛ پس میان ما و این گروه نافرمان جدایی بیفکن». ﴿۲۵﴾ (الله) فرمود: «آن (سرزمین مقدس) تا چهل سال بر آن‌ها حرام شده است پیوسته در زمین سرگردان خواهند بود، پس بر این گروه نافرمان غمگین مباش». ﴿۲۶﴾ (ای پیامبر ما) داستان دو فرزند آدم (هابیل و قایل) به حق بر آن‌ها بخوان: هنگامی که (هر کدام) برای تقرب (الهی) قربانی تقدیم کردند؛ پس از یکی پذیرفته شد و از دیگری پذیرفته نشد (او) گفت: «قطعاً تو را خواهم کشت» (برادرش) گفت: «الله فقط از پرهیزگاران می‌پذیرد (من تقصیری ندارم) ﴿۲۷﴾ اگر تو دستت برای کشتن من دراز کنی من هرگز دست خود را به سوی تو دراز نخواهم کرد تا تو را بکشم، زیرا من از الله پروردگار جهانیان می‌ترسم. ﴿۲۸﴾ من می‌خواهم که تو با گناه من و گناه خودت باز گردی (و بار هر دو را بر دوش کشی) و از اهل دوزخ باشی و این است سزای ستمکاران». ﴿۲۹﴾ پس نفس (سرکش) او؛ کشتن برادرش را برایش آراسته (و موجه و آسان) جلوه داد، و او را کشت و از زیانکاران شد. ﴿۳۰﴾ آنگاه الله کلاغی را فرستاد که در زمین جستجو (و کاوش) می‌کرد تا به او نشان دهد چگونه جسد برادرش را ببوشاند او گفت: «وای بر من! آیا من آنقدر درمانده‌ام که همچون این کلاغ باشم و جسد برادرم را ببوشانم؟» و سرانجام (از کار زشت خود) پشیمان شد. ﴿۳۱﴾

قَالُوا يَمْوَسِيٰٓ اِنَّا لَن نَّدْخُلَهَاۢ اَبَدًا مَّا دَامُوا۟ فِيهَاۙ
فَاذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَاۤ اِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ
﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّي لَا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِي وَاَخِي
فَاَفْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٥﴾ قَالَ
فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِيْنَ سَنَةًۭ يَتِيهُوْنَ فِي
الْاَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٦﴾
﴿٢٧﴾ وَاَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَا۟ اٰبِيۡ اٰدَمَ بِالْحَقِّ اِذْ قَرَّبَا قُرْبٰنًا
فَتَقَبَّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا وَاَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ قَالَ
لَاۤ اَقْبَلُكَ قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٢٨﴾
لِيۡنُ بَسَطَتۡ اِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِيۡ مَا اَنَاۢ بِبَاسِطِ يَدِيۡ
اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَ ﴿٢٩﴾ اِنِّيۡ اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٠﴾
اِنِّيۡۤ اُرِيۡدُ اَنْ تَبُوۡا۟ بِاِيۡمِي وَاِيۡمِكَ فَتَكُوۡنَ مِنۡ
اَصْحٰبِ النَّارِ ﴿٣١﴾ وَذٰلِكَ جَزَاۗؤُا الظّٰلِمِيْنَ ﴿٣٢﴾
فَطَوَّعَتۡ لَهٗ نَفْسُهٗۙ قَتَلَ اَخِيۡهٖ فَقَتَلَهٗۙ فَاَصْبَحَ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ﴿٣٣﴾ فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي
الْاَرْضِ لِيُرِيَهُۥ كَيْفَ يُوَارِيۡ سَوْءَةَ اَخِيۡهٖ ﴿٣٤﴾ قَالَ
يٰۤوَيْلَتَيۡۤ اَعْجَزْتَ اَنْ اَكُوۡنَ مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ
فَاُوَارِيۡ سَوْءَةَ اَخِيۡ فَاَصْبَحَ مِنَ النَّٰدِمِيْنَ ﴿٣٥﴾

به همین سبب بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هر کس انسانی را بدون اینکه مرتکب قتل نفس^(۱) یا فساد در زمین شده باشد؛ بکشد، چنان است که گویی همه مردم را کشته باشد و هر کس انسانی را از مرگ نجات دهد؛ چنان است که گویی همه مردم را زنده کرده است، و بی گمان پیامبران ما، با دلایل روشن برای آنها آمدند، بازهم بسیاری از آنها پس از آن در روی زمین تجاوز و اسراف کردند. ﴿۳۲﴾ سزای کسانی که با الله و پیامبرش می جنگند، و در زمین به فساد می کوشند، فقط این است که کشته شوند، یا به دار آویخته شوند، یا دست (راست) و پای (چپ) آنها بعکس یکدیگر بریده شود، و یا از سر زمین خود تبعید گردند، این رسوایی آنها در دنیاست، و در آخرت عذاب بزرگی خواهند داشت. ﴿۳۳﴾ مگر کسانی که پیش از آنکه بر آنان دست یابید، توبه کنند، پس بدانید که همانا الله آمرزنده مهربان است. ﴿۳۴﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از خدا بترسید، و به سوی او تقرب جوید و در راه او جهاد کنید، باشد که رستگار شوید. ﴿۳۵﴾ یقیناً کسانی که کافر شدند، اگر تمام آنچه در روی زمین است و همانند آن، متعلق به آنها باشد، و همه آن را برای نجات از عذاب روز قیامت فدیة بدهند، از آنان پذیرفته نخواهد شد، و عذاب دردناکی خواهند داشت. ﴿۳۶﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾ إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٤﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَٰأَن لَّهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

﴿٣٦﴾

۱- در حدیث آمده که رسول الله ﷺ فرمود: «بزرگترین گناهان: ۱- شرک به الله

۲- کشتن ناحق ۳- نافرمانی والدین ۴- گواهی دروغ می‌باشد». (صحیح

بخاری: ۶۸۷۱)

۲- ملاحظه شود حاشیه (سوره آل عمران: ۸۵/۳).

يُرِيدُونَ أَنْ تَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
 مِنْهَا ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ
 فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ
 فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾ أَلَمْ
 تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ
 يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾
 * يَتَأْتِيهَا الرَّسُولُ لَا تَحْزَنُكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي
 الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن
 قُلُوبُهُمْ ۗ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا ۗ سَمَّعُونَ لِلْكَذِبِ
 سَمَّعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ تَحْرِيفُونَ ۗ أَلَكَلِمَةٍ
 مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ ۗ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ
 وَإِنْ لَمْ تَأْتَوْهُ فَاحْذَرُوا ۗ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ
 لَهُ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ
 يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ۗ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۗ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
 عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

از جانب الله؛ قطع کنید^(۱)، و الله نیرومند حکیم است.
 ﴿۳۸﴾ پس هر کس که بعد از (گناه و) ستمش توبه کند
 و (اعمال خود را) اصلاح و جبران نماید، همانا الله توبه او
 را می‌پذیرد، بی‌گمان الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۳۹﴾
 آیا نمی‌دانی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله
 است؟! هر کس را بخواهد عذاب می‌کند و هر کس را
 بخواهد می‌بخشد، و الله بر هر چیزی قادر است. ﴿۴۰﴾
 ای پیامبر! کسانی که در (راه) کفر شتاب می‌کنند؛ تو را
 اندوهگین ن سازند، (چه) از کسانی که به زبان‌شان
 می‌گویند: «ایمان آوردیم» و قلب آن‌ها ایمان نیاورده
 است، و (چه) از کسانی که یهودی هستند؛ گوش
 سپردگان به دروغند، و برای گروهی که نزد تو نیامده‌اند
 (برای جاسوسی) گوش فرا می‌دهند، آن‌ها سخنان (خدا)
 را از جایگاه‌شان تحریف می‌کنند. و (به یکدیگر)
 می‌گویند: «اگر این (حکم تحریف شده) به شما داده
 شد، پس بپذیرید، و اگر آن را به شما داده نشد (از او)
 دوری کنید». و هر کس که الله گمراهی اش را خواسته
 باشد، هرگز در برابر الله برای او اختیار نداری (و
 نمی‌توانی از او دفاع نمایی) آن‌ها کسانی هستند که الله
 نخواسته دل‌های شان را پاک کند، برای آنان در دنیا
 رسوایی، و در آخرت برایشان عذاب بزرگی
 است. ﴿۴۱﴾

می‌خواهند از آتش (جهنم) بیرون شوند، ولی نمی‌توانند
 از آن بیرون شوند (و راه گریزی نیست) و برای آن‌ها
 عذابی پایدار است. ﴿۳۷﴾ دست مرد دزد و زن دزد را
 به سزای عملی که مرتکب شده‌اند؛ بعنوان یک عقوبتی

۱- برخی از فقهای ظاهری حکم این دزدی را عام می‌دانند یعنی مقدار دزدی
 شده چه کم باشد چه زیاد و چه از حرزش (جای مخصوص به خود) دزدی
 شده باشد یا از غیر از حرزش به هر صورت عقوبت دزدی را خواهد
 گرفت، ولی بعضی از فقها حرز و نصاب را شرط عقوبت قرار داده‌اند.
 محدثین نصاب دزدی را رُبع دینار یا سه درهم (یا مبلغ مساوی به آن) قرار
 داده‌اند و در غیر این صورت دست قطع نخواهد شد و نیز از مچ دست قطع
 می‌شود نه از بغل که برخی به آن معتقدند.

سَمْعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ لِلسُّحْتِ ۚ فَإِنْ
جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ ۗ وَإِنْ تُعْرِضْ
عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا ۗ وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم
بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤١﴾
وَكَيْفَ تَحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ
ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ ۚ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٢﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى
وَنُورٌ ۚ تَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ
هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتَحْفَظُوا مِنْ
كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ ۚ فَلَا تَخْشَوُا
النَّاسَ وَآخِشُوا وَلَا تَخْشَوْا بَنَاتِي ۚ ثَمَّ نَا قَلِيلًا ۚ
وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ
﴿٤٣﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ
وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ
بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ ۚ فَمَنْ
تَصَدَّقَ بِهِ ۖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهُ ۚ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٤﴾

آنان گوش سپردگان دروغند (و) مال حرام فراوان
می‌خورند، پس اگر نزد تو آمدند در میان آنان داوری
کن، یا از آنان روی بگردان، و اگر از آنان روی گردانی
به تو هیچ زیانی نمی‌رسانند، و اگر داوری کردی، با
عدالت در میان آن‌ها داوری کن، یقیناً الله عادلان را
دوست دارد. ﴿۴۲﴾ و چگونه تو را به داوری می‌طلبند؟
در حالی که تورات نزد ایشان است، (و) حکم الله در آن
است، سپس بعد از آن (از حکم تو) روی می‌گردانند، و
اینان مؤمن نیستند. ﴿۴۳﴾ ما تورات را نازل کردیم که
در آن هدایت و نور است، پیامبرانی که (در برابر فرمان
خدا) تسلیم بودند، بر اساس آن برای یهود حکم
می‌کردند و (همچنین) الله پرستان و دانشمندان، که
حفاظت و پاسداری کتاب الله به آن‌ها سپرده شده و بر
آن گواه بودند، (به آن حکم می‌کردند) پس از مردم
نترسید، و از من بترسید، و آیات مرا به بهای ناچیز
نفروشید، و هر کس به احکامی که الله نازل کرده است
حکم نکند؛ کافر است. ﴿۴۴﴾ و در آن (= تورات) بر
آن‌ها (= بنی اسرائیل) مقرر داشتیم که جان در برابر جان،
و چشم در برابر چشم و بینی در برابر بینی، و گوش در
برابر گوش، و دندان در برابر دندان می‌باشد، و (نیز)
زخم‌ها را قصاص است. پس هر کس که از آن در
گذرد (و ببخشد) آن کفاره (گناهان) او است، و هر
کس به احکامی که الله نازل کرده است حکم نکند؛
ستمگر است. ﴿۴۵﴾

وَقَفَيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ بِعَيْسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا
 بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۗ وَعَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى
 وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى
 وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنجِيلِ بِمَا
 أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ ۗ وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٧﴾ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
 الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ۗ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا
 أَنْزَلَ اللَّهُ ۗ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ
 لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
 لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا
 آتَاكُمْ ۗ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ
 جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ وَأِنْ
 أَحْكَمَ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
 وَاحْتَدِرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنِ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 إِلَيْكَ ۗ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْنَا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ
 بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾
 أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۗ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
 حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

و در پی آن‌ها (= پیامبران پیشین) عیسی پسر مریم را
 فرستادیم که تصدیق‌کننده توراتی بود که پیش از او
 فرستاده شده بود، و انجیل را که در آن هدایت و نور بود
 به او دادیم که تصدیق‌کننده تورات پیش از او بود، و
 هدایت و موعظه‌ای برای پرهیزگاران بود. ﴿۴۶﴾ و اهل
 انجیل باید به آنچه الله در آن نازل کرده حکم کنند، و هر
 کس به آنچه الله نازل کرده حکم نکند؛ نافرمانند. ﴿۴۷﴾ و
 (این) کتاب (= قرآن) را به حق بر تو نازل کردیم در
 حالی که تصدیق‌کننده کتاب‌های که پیش از آن است و بر
 آن‌ها شاهد و نگاهبان است، پس به آنچه الله نازل کرده
 است در میان آن‌ها حکم کن و از هوی و هوس‌های آنان
 به جای آنچه از حق که به تو رسیده است، پیروی نکن (و
 از احکام الهی روی مگردان) ما برای هر کدام از شما،
 آیین و طریقه روشنی قرار دادیم و اگر الله می‌خواست همه
 شما را یک امت قرار می‌داد، ولی (خدا می‌خواهد) شما در
 آنچه به شما داده است بیازماید، پس در نیکی‌ها بر یکدیگر
 پیشی گیرید، بازگشت همه شما به سوی الله است، آنگاه از
 آنچه در آن اختلاف می‌کردید به شما خبر می‌هد. ﴿۴۸﴾
 و در میان آن‌ها (= یهود) بر اساس آنچه الله (در قرآن) نازل
 کرده حکم کن، و از هوس‌های آنان پیروی مکن، و از
 آنان بر حذر باش، مبدا تو را از بعضی از چیزهایی که الله
 بر تو نازل کرده منحرف کنند، و اگر آن‌ها (از حکم تو)
 روی گردانند، پس بدان که الله می‌خواهد آنان را به
 (خاطر) پاره‌ای از گناهان‌شان مجازات کند، و بی‌گمان
 بسیاری از مردم نافرمانند. ﴿۴۹﴾ آیا آن‌ها حکم جاهلیت
 را می‌خواهند؟! چه کسی بهتر از الله، برای گروهی که یقین
 دارند، حکم می‌کند؟! ﴿۵۰﴾

ای کسانی که ایمان آوردید! یهود و نصاری را به دوستی بر نگزینید، آنان دوستان یکدیگرند، و کسانی که از شما با آنها دوستی کنند، از آنها هستند، همانا الله گروه ستمکار را هدایت نمی کند. ﴿۵۱﴾ پس کسانی را که در دل‌های شان بیماری (= نفاق) است می بینی که در (دوستی با) آنان می شتابند (و) می گویند: «می ترسیم که آسیبی به ما برسد» پس نزدیک است که الله پیروزی یا چیزی (دیگر) از سوی خود (برای مسلمانان) پیش آورد، آنگاه (این افراد) از آنچه در دل خود پنهان داشتند، پشیمان گردند. ﴿۵۲﴾ و آن‌های که ایمان آورده اند می گویند: «آیا این‌ها (= منافقان) همان کسانی هستند که با نهایت تأکید به الله سوگند یاد می کردند، که آنان با شما هستند؟! اعمال‌شان تباه شد، و زیانکار شدند. ﴿۵۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هر کس از شما که از دین خود برگردد (به الله زبانی نمی‌رساند) الله بزودی گروهی را می آورد که آن‌ها را دوست دارد و آن‌ها (نیز) او را دوست دارند، (آنان) در برابر مؤمنان فروتن و در برابر کافران سر سخت و گردان فراز هستند، در راه الله جهاد می کنند و از سرزنش هیچ سرزنش کننده‌ای نمی‌هراسند، این فضل الله است که به هر کس بخواهد می‌دهد، و الله گشایشگر داناست. ﴿۵۴﴾ یار و ولی شما تنها الله است، و پیامبراش و آن‌ها که ایمان آورده‌اند، (همان) کسانی که نماز را بر پا می‌دارند و آنان با خشوع و فروتنی زکات را می‌دهند. ﴿۵۵﴾ و هر کس الله و پیامبر او و کسانی که ایمان آورده‌اند، دوست بدارد، (او از حزب الله است و) یقیناً حزب الله پیروز است. ﴿۵۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! آنان که دین شما را به تمسخر و بازی گرفته‌اند؛ از (اهل کتاب) کسانی که پیش از شما کتاب داده شده‌اند و (همچنین) کفار را؛ دوست نگیرید. و اگر ایمان دارید از الله بترسید. ﴿۵۷﴾

﴿۵۱﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا الْيَهُودَ وَالنَّصٰرَىٰ
 اَوْلِيَاۗءَ ۗ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاۗءُ بَعْضٍ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ
 مِنْهُمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۵۱﴾ فَتَرَى
 الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ يُسْرِعُوْنَ فِيْهِمْ يَقُوْلُوْنَ
 خَشْيًا اَنْ تُصِيبَنَا دَآءِرَةٌ ۗ فَعَسَىٰ اللّٰهُ اَنْ يَّاتِيَ بِالْفَتْحِ اَوْ
 اَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهٖ ۗ فَيُصْبِحُوْا عَلٰى مَا اَسْرُوْا فِيْ اَنْفُسِهِمْ
 نٰدِمِيْنَ ﴿۵۲﴾ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَهْتُوْلَآءِ الَّذِيْنَ
 اَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهَدَ اَيْمٰنِهِمْ ۗ اِنَّهُمْ لَعَكُمْ حَبِطَتِ
 اَعْمَالُهُمْ ۗ فَاصْبِحُوْا حٰسِرِيْنَ ﴿۵۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا
 مَنْ يَّرْتَدَّ مِنْكُمْ عَن دِيْنِهٖ ۗ فَسَوْفَ يٰۤاتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ
 وَيُحِبُّوْنَہٗ ۗ اٰذِلَّةٍ عَلٰى الْمُؤْمِنِيْنَ اَعِزَّةٍ عَلٰى الْكٰفِرِيْنَ
 يُجٰهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُوْنَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ۗ ذٰلِكَ
 فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَن يَّشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿۵۴﴾ اِنَّمَا
 وَلِيُّكُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ ۗ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ
 الصَّلٰوةَ وَيُوْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ رَٰكِعُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ
 اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۗ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغٰلِبُوْنَ
 ﴿۵۶﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا الَّذِيْنَ اَخَذُوْا
 دِيْنَكُمْ هُزُوًا وَّلَعِبًا مِّنَ الَّذِيْنَ اٰتُوْا الْكِتٰبَ مِنْ
 قَبْلِكُمْ وَالْكَفٰرَ اَوْلِيَاۗءَ ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۵۷﴾

و چون به نماز ندا دهید آن را به مسخره و بازی می گیرند، این بخاطر آن است که آن‌ها مردمی نابخردند. ﴿۵۸﴾ بگو: «ای اهل کتاب! آیا از ما خرده و عیب می گیرید؟! (مگر ما چه کرده ایم؟) جز اینکه به الله و آنچه بر ما نازل شده و آنچه پیش از این نازل شده است؛ ایمان آورده ایم، و حال آنکه بیشتر شما نافرمان (و از راه حق منحرف) هستید؟!» ﴿۵۹﴾ بگو: «آیا شما را خبر بدهم از کسانی که نزد الله کیفرشان بدتر از این است. کسانی که الله آن‌ها را از رحمت خود دور ساخته و بر آن‌ها خشم گرفته و بعضی از آن‌ها را بوزینه‌ها و خوک‌ها گردانیده و بت (= طاغوت) را پرستیده‌اند، اینان بد جایگاه‌تر و از راه راست گم گشته‌ترند.» ﴿۶۰﴾ و چون نزد شما می آیند، می گویند: «ایمان آورده ایم». حال آنکه با کفر وارد شدند و با کفر خارج گشتند، و الله به آنچه کتمان می کنند، آگاه‌تر است. ﴿۶۱﴾ و بسیاری از آن‌ها را می بینی که در گناه و تجاوز، و خوردن مال حرام، شتاب می کنند، چه بد است عملی که انجام می‌دادند. ﴿۶۲﴾ چرا الله پرستان و دانشمندان آن‌ها را از سخنان گناه‌آلود، و خوردن مال حرام، نهی نمی‌کنند؟! چه بد است کاری که انجام می‌دادند. ﴿۶۳﴾ و یهود گفتند: «دست الله بسته است» دست‌هایشان بسته باد! و بخاطر آنچه گفتند، لعنت شدند. بلکه دو دست او گشاده است، هر گونه بخواهد می‌بخشد، و این آیات که از طرف پروردگارت بر تو نازل شده بر سر کشی و کفر بسیاری از آن‌ها می‌افزاید، و ما در میان آنان تا روز قیامت دشمنی و کینه افکنیم، و هر زمان آتش جنگی افروختند، الله آن را خاموش کرد، و آنان برای فساد در زمین می‌کوشند، و الله مفسدان را دوست ندارد. ﴿۶۴﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقِمُونَ مِنَّا إِلَّا أَنْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾ قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَٰلِكَ مُتَوَبِّعًا عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَةَ وَالْحَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَإِذَا جَاءَ وَكُم قَالُوا ءَامَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدَّ حَرَجُوا بِهِ ؕ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾ وَتَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَيْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ؕ لَبِيسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَهْتَمُّمُ الرَّبَّنِيُّونَ وَالْأَحْبَابُ عَن قَوْلِهِمُ الْأَيْمُ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ؕ لَبِيسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا ؕ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ؕ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ؕ وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؕ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ ؕ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا ؕ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

و اگر اهل کتاب ایمان بیاورند و تقوا پیشه کنند، یقیناً گناهان‌شان را خواهیم زدود و آن‌ها را به باغ‌هایی پر نعمت (بهشت) وارد خواهیم کرد. ﴿۶۵﴾ و اگر آنان تورات و انجیل، و آنچه را که از سوی پروردگارش بر آن‌ها نازل شده (از کتاب‌های آسمانی و قرآن) بر پا دارند (و به آن عمل نمایند) از فراز و فرود پاهای‌شان (= از آسمان و زمین) روزی خواهند خورد، گروهی از آن‌ها معتدل و میانه رو هستند، و بسیاری از آنان اعمال بدی انجام می‌دهند. ﴿۶۶﴾ ای پیامبر! آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است، (به مردم) برسان، و اگر (این کار) نکنی، رسالت او را نرسانده‌ای، و الله تو را از (شر) مردم حفظ می‌کند، همانا الله گروه کافران را هدایت نمی‌کند. ﴿۶۷﴾ بگو: «ای اهل کتاب! شما بر هیچ (آیین درستی) نیستید، مگر اینکه تورات و انجیل و آنچه را که از طرف پروردگارتان بر شما نازل شده است، بر پا دارید». و بتحقیق آنچه بر تو از سوی پروردگارت نازل شده، بر سرکشی و کفر بسیاری از آن‌ها می‌افزاید، پس بر (این) گروه کافران، غمگین مباش. ﴿۶۸﴾ همانا کسانی که ایمان آورده‌اند، و کسانی که یهودی هستند، و صابئان و نصاری، هر کس که به الله و روز قیامت ایمان بیاورد و کارهای شایسته انجام دهد، نه ترسی بر آن‌ها خواهد بود و نه آنان اندوهگین شوند. ﴿۶۹﴾ یقیناً ما از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم، و رسولانی به سوی آن‌ها فرستادیم، هر گاه که پیامبری چیزی بر خلاف دلخواه آن‌ها می‌آورد، گروهی را تکذیب می‌کردند و گروهی را می‌کشتند. ﴿۷۰﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾
 وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِمَّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾
 * يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾
 قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُتْقِمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾
 إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَىٰ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾
 لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَارْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا قُلْنَا جَاءَهِمْ رَسُولٌ مِّنَّا لَذَّبُوا النَّفْسَ الْفَاسِقَةَ الَّتِي كَانَتْ أَجْرًا يُكْتَبُ لِكُلِّ فَاكِحٍ مِّنْهُمْ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كُفْرُهُمْ وَلَئِنَّ اللَّهَ الْعَلِيمَ الْحَكِيمَ لَمَّا كَذَبُوا رَسُولَهُمْ فَكَذَّبُوا ﴿٧٠﴾

و پنداشتند که آزمایش (و مجازاتی) در کار نیست، لذا کور و کر شدند. سپس (توبه کردند و) الله توبه آنها را پذیرفت، باز بسیاری از آنها کور و کر شدند، و الله به آنچه انجام می دهند؛ بیناست. ﴿۷۱﴾ آنها که گفتند: «الله، همان مسیح پسر مریم است» یقیناً کافر شدند، در حالی که (خود) مسیح گفت: «ای بنی اسرائیل! الله را که پروردگار من و پروردگار شما است؛ پرستش کنید، همانا هر کس به الله شرک آورد، الله بهشت را بر او حرام کرده است، و جایگاه او دوزخ است، و ستمکاران را یاوری نیست». ﴿۷۲﴾ آنها که گفتند: «الله سومین (اقنوم) ثلاثه است» به یقین کافر شدند، معبودی (به حق) جز معبود یگانه نیست، و اگر از آنچه می گویند باز نایستند، قطعاً به کافران شان عذاب دردناکی خواهد رسید. ﴿۷۳﴾ آیا به سوی الله باز نمی گردند، و از او طلب آمرزش نمی کنند؟! و الله آمرزنده مهربان است.^(۱) ﴿۷۴﴾ مسیح پسر مریم فرستاده ای بیش نیست که پیش از او (نیز) فرستادگان دیگری بودند، و مادرش زنی راستگوی بود، هر دو غذا می خوردند، بنگر چگونه نشانه ها را برای آنها روشن می سازیم، پس بنگر چگونه (از حق) باز گردانده می شوند! ﴿۷۵﴾ بگو: «آیا چیزی را به جای الله می پرستید که دارای سود و زیانی برای شما نیست؟! و الله شنوای داناست». ﴿۷۶﴾

وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمُوا وَصَمُوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِّنْهُمْ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ ۗ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ ۚ وَإِن لَّمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۗ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۗ أَنْظِرْ كَيْفَ نَبِّئُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۗ وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

۱- الله متعال از توبه و استغفار بنده اش بسیار خوشنود می شود، می توان قدر و اندازه آن را از این حدیث سنجد: «الله متعال از توبه بنده اش از شخصی که شتر گم شده اش را در بیابان باید زیادتیر خوشنود می گردد». (صحیح بخاری:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾
 لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾
 كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾
 تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾
 وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُواهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨١﴾
 * لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا^١ وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرَى^٢ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قسيسين^٣ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾

بگو: «ای اهل کتاب! در دین خود به ناحق غلو (و زیاده روی) نکنید، و از هوس های گروهی که از پیش گمراه شدند و بسیاری را گمراه کردند و از راه راست منحرف گشتند؛ پیروی نکنید». ﴿٧٧﴾ کافران بنی اسرائیل، بر زبان داوود و عیسی پسر مریم لعنت شدند، این بخاطر آن بود که نافرمانی (و گناه) کردند و (از حد) تجاوز می نمودند. ﴿٧٨﴾ آن ها از کار زشتی که انجام می دادند، یکدیگر را نهی نمی کردند، قطعاً بد کاری انجام می دادند! ﴿٧٩﴾ بسیاری از آن ها را می بینی که با کافران (و بت پرستان) دوستی می کنند، چه بد است آنچه نفس هایشان برای آنان پیش فرستاده است، که الله بر آن ها خشم بیاورد، و آنان در عذاب جاودانه خواهند ماند^(۱). ﴿٨٠﴾ و اگر به الله و پیا مبر و آنچه بر او نازل شده، ایمان می آوردند (هرگز) آنان (کافران) را به دوستی بر نمی گزیدند، ولی بسیاری از آن ها فاسقند. ﴿٨١﴾ به یقین دشمن ترین مردم نسبت به مؤمنان را؛ یهود و مشرکان^(۲) خواهی یافت، و نزدیک ترین دوستان به مؤمنان را؛ کسانی می یابی که می گویند: «ما نصاری هستیم». این بخاطر آن است که از (میان) آن ها کشیشان و تارکان دنیا هستند، و آن ها تکبر نمی ورزند. ﴿٨٢﴾

۱- این است نتیجه دوستی با اهل کفر که سبب خشم الله متعال می گردد و سرانجام به عذاب دایمی دوزخ مبتلا می گردد.

۲- مراد از مشرکین آنانی اند که معتقد به معبودان متعدد هستند و نیز بت پرست ها و کسانی که منکر وحدانیت الله متعال و رسالت محمد ﷺ می باشند.

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَأَمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثَابَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَتَأَيَّأُ الَّذِينَ ءَأَمَنُوا لَا تَحْرَمُوا طَبِيبَتٍ مَا أَحَلَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾ وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا ۚ وَانْفِقُوا ۚ اللَّهُ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَٰكِنْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ ۚ فَكَفَرْتُمْ ۚ وَكَفَرْتُمْ بِإِطْعَامِ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتِهِمْ أَوْ تَحْرِيرِ رَقَبَةٍ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَٰلِكَ كَفْرَةٌ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

و چون آیاتی را که بر پیامبر نازل شده بشنوند، چشمهای آنها را می بینی که اشک ریزان می شود، بخاطر حقیقتی که در یافته اند، و می گویند: «پروردگارا! ایمان آوردیم، پس ما را در زمره گواهان بنویس. ﴿۸۳﴾ چرا به الله و آنچه از حق به ما رسیده است، ایمان نیاوریم، در حالی که آرزو داریم پروردگاران ما را در زمره صالحان در آورد». ﴿۸۴﴾ پس الله به خاطر این سخن که گفتند، به آنها باغ هایی (از بهشت) پاداش داد که از زیر (درختان) آن نهرها جاری است، و جاودانه در آن خواهند ماند، و این است جزای نیکو کاران. ﴿۸۵﴾ و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، آنها اهل دوزخند. ﴿۸۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! چیزهای پاکیزه ای را که الله برای شما حلال کرده است (بر خود) حرام نکنید، و از حد تجاوز ننمایید، همانا الله متجاوزان را دوست نمی دارد. ﴿۸۷﴾ و از چیزهای حلال (و) پاکیزه ای که الله به شما روزی داده است؛ بخورید، و از الله که به او ایمان دارید؛ بترسید. ﴿۸۸﴾ الله شما را بخاطر سوگندهای لغو (و) بیهوده) تان مؤاخذه نمی کند، ولی شما را بخاطر سوگندهایی که (از روی قصد) محکم کرده اید؛ مؤاخذه می کند، پس کفاره آن اطعام ده مسکین است از غذاهای متوسطی که به خانواده خود می خورانید، یا لباس پوشانیدن آنها، و یا آزاد کردن یک برده، پس اگر کسی (هیچ یک از اینها) نیابد، سه روز روزه بگیرد، این کفاره سوگندهای شماست، هر گاه که سوگند یاد کردید (و به آن وفا نکردید) و سوگندهای خود را حفظ کنید (و نشکنید) این چنین الله آیات خود را برای شما بیان می کند، باشد که شکر گزارید. ﴿۸۹﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ
 وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ
 تَفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ
 أَعْدَاؤَهُ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ
 اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
 وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا
 عَلَي رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا
 اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ
 اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا لِيَبْلُوكُمْ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ
 وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن تَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَن أَعْتَدَى
 بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٤﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا
 تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَن قَتَلَهُ مِنكُمْ مُتَعَمِّدًا
 فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ تَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ
 مِّنكُمْ هَدِيًّا بَلِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَرَةً طَعَامٌ مَّسْكِينٍ أَوْ
 عَدْلٌ ذَالِكِ صِيَامًا لِّيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ ۗ عَفَا اللَّهُ عَمَّا
 سَلَفَ ۗ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ

﴿٩٥﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همانا شراب و قمار و بت‌ها، و تیرهای قرعه، پلید و از عمل شیطان است. پس از آن‌ها دوری کنید، تا راستگار شوید. ﴿٩٠﴾ همانا شیطان می‌خواهد با شراب و قمار در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد الله و از نماز باز دارد؛ پس آیا شما خودداری خواهید کرد؟! ﴿٩١﴾ و الله را اطاعت کنید و (نیز) پیامبر را اطاعت کنید و (از نافرمانی) برحذر باشید، پس اگر روی گردانیدید؛ بدانید که بر پیامبر ما جز ابلاغ آشکار چیز دیگری نیست. ﴿٩٢﴾ بر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند گناهی در آنچه خورده‌اند نیست؛ اگر پرهیزکاری کنند و ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دهند، سپس پرهیزکاری کنند و ایمان آورند، سپس پرهیزکاری کنند و نیکی نمایند، و الله نیکوکاران را دوست می‌دارد. ﴿٩٣﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! الله شما را به چیزی از شکار که دست‌ها و نیزه‌هایتان به آن می‌رسد؛ آزمایش می‌کند تا الله معلوم بدارد چه کسی در نهان از او می‌ترسد، پس هر کس بعد از آن تجاوز کند؛ برایش عذاب دردناکی خواهد بود. ﴿٩٤﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در حال احرام شکار را نکشید، و هر کس از شما به عمد آن را بکشد؛ باید کفاره‌ای همانند آن از چهارپایان بدهد (بشرطی) که دو نفر عادل از شما (برابر بودن) آن را تصدیق کنند و (بصورت) قربانی به کعبه برساند یا (به جای قربانی) اطعام مساکین کند یا معادل آن روزه بگیرد تا کیفر عمل خود را بچشد، الله از آنچه گذشته در گذشت، و هر کس که (به این گناه) باز گردد؛ الله از او انتقام می‌گیرد، و الله نیرومند (و) انتقام‌گیر است. ﴿٩٥﴾

و ماه حرام و قربانی (بی نشان) و قربانی نشاندار را وسیله‌ای برای استواری و سامان بخشیدن (به کار) مردم قرار داد، این (گونه احکام برای اینست که) بدانید بتحقیق الله آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است می‌داند، و مسلماً الله به هر چیز داناست. ﴿۹۷﴾ بدانید که الله سخت کیفر است و (در عین حال) الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۹۸﴾ بر پیامبر (وظیفه‌ای) جز رسانیدن (پیام الهی) نیست، و الله آنچه را که آشکار می‌کنید و آنچه را که پنهان می‌دارید؛ می‌داند. ﴿۹۹﴾ بگو: «ناپاک و پاک یکسان نیست. و اگر چه کثرت ناپاک‌ها، تو را به شگفتی اندازد»، پس ای خردمندان، از الله بترسید تا رستگار شوید. ﴿۱۰۰﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از چیزهای نپرسید که اگر برای شما آشکار گردد، شما را اندوهگین کند، و اگر به هنگام نزول قرآن، از آن‌ها سؤال کنید برای شما آشکار می‌شود الله از آن‌ها عفو کرده است، و الله آمرزندهٔ بردبار است. ﴿۱۰۱﴾ به راستی گروهی قبل از شما از آن سؤال کردند، سپس (وقتی که جواشان آمد) بدان کافر شدند^(۱). ﴿۱۰۲﴾ الله هیچ‌گونه «بحیره» و نه «سائبه» و نه «وصیله» و نه «حام» را قرار نداده است، ولی کسانی که کافر شدند، بر الله دروغ می‌بندند، و بیشترشان در نمی‌یابند. ﴿۱۰۳﴾

أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَّعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ
وَحُرْمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٧﴾ * جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ
الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ
وَالْقَلْتِدَ ذَٰلِكَ لِيَتَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾
أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
﴿٩٩﴾ مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ
أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَأْتِ الْإِلْبَابَ لَعَلَّكُمْ
تَفْلِحُونَ ﴿١٠١﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ
أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدَّ لَكُمْ تَسْأَلُوا وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ
الْقُرْآنُ تُبَدَّ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٠٢﴾
قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٣﴾
مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا
حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٤﴾

شکار دریا و طعام آن برای شما حلال شده است تا برای شما و کاروانیان بهره‌ای باشد، و شکار بیابان تا موقعی که در احرام هستید، بر شما حرام است، و از الله که بسوی او محشور می‌شوید؛ بترسید. ﴿۹۶﴾ الله کعبه - بیت الحرام -

۱- روزی رسول الله ﷺ فرمود: «الله متعال حج را بر شما فرض نموده است». شخصی پرسید: آیا هر سال؟ رسول الله ﷺ خاموش ماند، او سه بار سؤال را تکرار کرد، رسول الله ﷺ فرمود: «اگر بلی می‌گفتم حتماً سالانه حج فرض می‌شد و اگر چنین می‌شد شما توان آن را نمی‌داشتید». (صحیح مسلم:

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: «به سوی آنچه الله نازل کرده و به سوی پیامبر بیایید» گویند: «آنچه نیاکانمان را بر آن یافته‌ایم، ما را بس است». آیا اگر نیاکان آن‌ها چیزی نمی‌دانستند و هدایت نیافته بودند (باز هم از آن‌ها پیروی می‌کنند)؟ ﴿۱۰۴﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! مراقب خود باشید اگر شما هدایت یافته باشید، گمراهی کسانی که گمراه شده‌اند به شما زبانی نمی‌رساند، بازگشت همه شما به سوی الله است، آنگاه شما را از آنچه عمل می‌کردید؛ آگاه می‌سازد. ﴿۱۰۵﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چون مرگ یکی از شما فرا رسد در موقع وصیت باید از میان شما دو نفر عادل را گواه بگیرید یا اگر مسافرت کردید و مصیبت مرگ به شما رسید (و مسلمانی را نیافتید) دو نفر از غیر خودتان را به گواهی بطلبید و اگر (هنگام ادای شهادت در صدق آن‌ها) شک کردید آن دو را بعد از نماز نگاه دارید تا به الله سوگند بخورند که: «ما حاضر نیستیم حق را به چیزی بفروشیم اگر چه خویشانمان باشند و شهادت الله را کتمان نمی‌کنیم که در این صورت از گناهکاران خواهیم بود». ﴿۱۰۶﴾ پس اگر معلوم شد که آن دو مرتکب گناه (خیانت) شده‌اند (و حق را کتمان نموده‌اند) دو نفر از کسانی که ستم دیده‌اند و نسبت به میت اولی هستند جای آن‌ها را خواهند گرفت، آنگاه به الله سوگند یاد کنند که: «گواهی ما از گواهی آن دو درست‌تر است؛ و ما تجاوزی نکرده‌ایم، و اگر چنین کرده باشیم از ستمکاران خواهیم بود». ﴿۱۰۷﴾ این (روش) به آنکه گواهی را به گونه درستش ادا کنند؛ نزدیک‌تر است، و یا بترسند که بعد از سوگندها (ی ورثه) سوگندهایشان رد شود؛ و از الله بترسند، و گوش فرا دهید و (بدانید که) الله گروه فاسقان را هدایت نمی‌کند. ﴿۱۰۸﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ ءِآبَاءَنَا ؕ أُولَٰئِكَ كَانُوا ءِآبَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ ۖ لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةً بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ ۗ إِنَّنَا نَدُوًّا عَدِلٍ مِّنكُمْ ۗ أَوْ ءَاخِرَانِ مِّنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَبْتَكُمْ مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ ۚ تَحْبِسُونَهُمَا مِن بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ءِثْمًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾ فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآخِرَانِ يُقِيمَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلِيَّةِ ۗ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدَتْنَا أَحَقُّ مِّنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَن يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْههَا أَوْ يَخَافُوا أَن تَرُدَّ أَسْمَنُ بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

* يَوْمَ تَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا
 لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ إِذْ قَالَ
 اللَّهُ يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى
 وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي
 الْمَهْدِ وَكَهَلًا ۗ وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ۗ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ
 كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي ۗ
 وَتُبْرِئُ الْأَكْمَامَ وَاللَّابِرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ
 الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنكَ
 إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنَّا
 هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾ وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى
 الْحَوَارِيِّينَ أَنْ ءَامِنُوا بِي وَبِرُسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا
 وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
 يٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ
 عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ ۗ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِن
 كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا
 وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا
 مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

روزی که الله پیامبران را گرد آورد؛ آنگاه بگوید:
 «(در برابر دعوت حق) چه پاسخی به شما داده شد؟»
 گویند: «ما را علمی نیست؛ بی گمان تو خود دانای
 رازهای نهانی». ﴿۱۰۹﴾ (به یاد بیاور) هنگامی را که الله
 (به عیسی پسر مریم) می فرماید: «ای عیسی پسر مریم!
 نعمتی را که به تو و مادرت بخشیدم به یاد آور؛ زمانی
 که تو را با «روح القدس» (جبرئیل) تقویت کردم، در
 گهواره و بزرگی با مردم سخن گفتمی، و هنگامی که
 کتاب و حکمت، و تورات و انجیل را به تو آموختم، و
 هنگامی که به فرمان من از گِل چیزی مانند شکل
 پرنده ای ساختی؛ پس در آن می دمیدی و به فرمان من
 پرنده ای می شد، و کور مادر زاد و مبتلا به بیماری پسی
 را به فرمان من شفا می دادی، و آنگاه که مردگان را به
 فرمان من (زنده) بیرون می آوردی، و هنگامی که
 بنی اسرائیل را از آسیب رساندن به تو بازداشتی، آنگاه که
 دلایل روشن برای آنها آوردی، پس کسانی که از آنها
 کافر شدند؛ گفتند: «این ها جز جادوی آشکار (چیزی
 دیگر) نیست». ﴿۱۱۰﴾ (به یاد آور) زمانی را که به
 حواریون وحی فرستادم که: «به من و فرستاده من، ایمان
 بیاورید» گفتند: «ایمان آوردیم، و گواه باش که ما تسلیم
 شده ایم». ﴿۱۱۱﴾ (و به یاد آور) چون حواریون گفتند:
 «ای عیسی پسر مریم! آیا پروردگارت می تواند سفره ای
 از آسمان بر ما نازل کند؟». (عیسی در پاسخ) گفت:
 «اگر مؤمن هستید از الله بترسید». ﴿۱۱۲﴾ گفتند:
 «می خواهیم از آن بخوریم و دل های مان آرام گیرد و
 بدانیم که به ما راست گفته ای و بر آن از گواهان باشیم».

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ
 السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَأَرْزُقْنَا
 وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۱۱۴﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنزِلُهَا عَلَيْكُمْ فَلَمَنْ
 يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ
 الْعَالَمِينَ ﴿۱۱۵﴾ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ
 لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا
 يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ
 عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ
 عَالِمُ الْغُيُوبِ ﴿۱۱۶﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا
 اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا
 تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
 ﴿۱۱۷﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۱۸﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ
 صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۹﴾
 لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿۱۲۰﴾

عیسی پسر مریم (دعا کرد و) گفت: بارالها، ای پروردگار ما، از آسمان سفره‌ای بر ما بفرست تا برای اول و آخر ما عیدی باشد و نشانه‌های از تو، و به ما روزی ده که تو بهترین روزی دهنده‌گانی. ﴿۱۱۴﴾ الله (دعای او را اجابت کرد و) فرمود: «من آن را بر شما نازل می‌کنم؛ اما هر یک از شما که بعد از آن کافر شود، او را چنان عذابی می‌کنم که هیچ کس از جهانیان را چنان عذاب نکرده باشم!». ﴿۱۱۵﴾ و (بیاد بیاور) که الله می‌فرماید: «ای عیسی پسر مریم! آیا تو به مردم گفتی که من و مادرم را به عنوان دو معبود به جای الله انتخاب کنید؟» (عیسی) گوید: «تو منزه‌ی! من حق ندارم آنچه را که شایسته من نیست بگویم! اگر چنین سخنی را گفته باشم؛ بی گمان تو می‌دانی، تو از آنچه در ضمیر من است آگاهی و من از آنچه در ذات (پاک) توست؛ نمی‌دانم، یقیناً تو خود دانای رازهای نهانی. ﴿۱۱۶﴾ من چیزی جز آنچه مرا به آن فرمان دادی به آن‌ها نگفتم (به آن‌ها گفتم): الله را بپرستید که پروردگار من و پروردگار شماست و تا زمانی که در میان آن‌ها بودم مراقب و گواه‌شان بودم و چون مرا بر گفستی تو خودت مراقب آن‌ها بودی و تو بر هر چیز گواهی. ﴿۱۱۷﴾ اگر آن‌ها را عذاب کنی آنان بندگان تو هستند و اگر آن‌ها را بیامرزی تو نیرومند حکیمی. ﴿۱۱۸﴾ الله فرمود: «امروز؛ روزی است که راستی راستگویان به آن‌ها سود می‌بخشد، برای آن‌ها باغ‌های (از بهشت) است که نه‌رها از زیر (درختان) آن جاری است و تا ابد، جاودانه در آن می‌مانند، الله از آن‌ها خشنود است و آن‌ها از او خشنودند، این رستگاری بزرگ است. ﴿۱۱۹﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه در آن‌هاست از آن الله است؛ و او بر هر چیز تواناست. ﴿۱۲۰﴾»

سورة الأنعام

سورة انعام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ
 الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ۗ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾
 هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا ۗ وَأَجَلٌ
 مُّسَمًّى عِنْدَهُ ۗ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ اللَّهُ فِي
 السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ ۗ يَعْلَمُ سِرُّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا
 تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
 كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا
 جَاءَهُمْ ۗ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبُؤُهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥﴾
 أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّهِمْ فِي
 الْأَرْضِ ۗ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ
 مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ جَرِيًّا مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ
 بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾ وَلَوْ
 نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ وَقَالُوا لَوْلَا
 أَنْزَلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ۗ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا
 يُنظَرُونَ ﴿٨﴾

ستایش برای الله است که آسمانها و زمین را آفرید و تاریخها و نور را پدید آورد، و با این همه آنهایی که کافران شدند با پروردگار خویش دیگری را برابر می‌دارند (و به او شرک می‌آورند). ﴿۱﴾ او کسی است که شما را از گل آفرید، سپس مدتی را مقرر کرد، و (برای قیامت) مدتی معین نزد اوست، با این همه شک می‌کنید. ﴿۲﴾ و اوست الله معبود در آسمانها و در زمین، نهان شما و آشکار شما را می‌داند، و آنچه به دست می‌آوردید (و انجام می‌دهید) می‌داند. ﴿۳﴾ و هیچ نشانه‌ای از نشانه‌های پروردگارشان برای آنان نمی‌آید، مگر اینکه روی گردان می‌شوند. ﴿۴﴾ به راستی آنان حق را هنگامی که سراغشان آمد، تکذیب کردند، پس به زودی خبر چیزهایی که به مسخره می‌گرفتند به آنها خواهد رسید. ﴿۵﴾ آیا ندیدند که پیش از آنها چه قدر از امت‌ها را هلاک کردیم؟ (امت‌های) که در زمین به آنها (قدرت و) اقتدار داده بودیم که به شما (چنان قدرت و) اقتداری نداده‌ایم، و باران‌های پی در پی از آسمان بر آنها فرستادیم، و از زیر (آبادی‌های) آنها رودها را جای ساختیم، آنگاه آنان را به کیفر گناهان‌شان نابودشان کردیم، و پس از آنها گروهی دیگر را پدید آوردیم. ﴿۶﴾ و اگر کتابی (نوشته) بر کاغذ بر تو نازل کنیم، که آن را با دست‌های خود لمس کنند؛ قطعاً کسانی که کافر شدند، می‌گویند: «این (چیزی) جز جادویی آشکار نیست». ﴿۷﴾ و گفتند: «چرا فرشته‌ای بر او نازل نشده است؟ (تا او را تصدیق کند؟)» و اگر فرشته‌ای می‌فرستادیم، (و ایمان نمی‌آوردند) قطعاً کار به پایان می‌رسید، سپس به آنها (هیچگونه) مهلتی داده نمی‌شد (و هلاک می‌شدند) ﴿۸﴾

و اگر او (= فرستاده) را فرشته‌ای قرار می‌دادیم، حتما وی را به صورت یک مرد در می‌آوردیم، باز هم (به گمان آنان کار را بر آنها) مشتبه می‌ساختیم همان گونه که آنها (بر خود و دیگران) مشتبه می‌سازند (و جای شبهه باقی می‌ماند). ﴿۹﴾ (ای پیامبر) بتحقیق پیامبران پیش از تو (نیز) مسخره شدند، پس (سزای) آنچه مسخره اش می‌کردند؛ بر سر تمسخر کنندگان فرود آمد (و آنها را احاطه کرد). ﴿۱۰﴾ بگو: «در زمین گردش کنید، سپس بنگرید سر انجام تکذیب کنندگان چگونه بوده است». ﴿۱۱﴾ بگو: «آنچه در آسمان‌ها و زمین است، از آن کیست؟» بگو: «از آن الله است، که رحمت را بر خود مقرر داشته است، قطعاً شما را در روز قیامت که در آن شکی نیست، گرد خواهد آورد، کسانی که به خویش زیان رسانده‌اند پس ایمان نمی‌آورند. ﴿۱۲﴾ و از آن اوست، آنچه در شب و روز آرام گیرد، و او شنوایی داناست». ﴿۱۳﴾ بگو: «آیا غیر الله را ولی و یاور گیرم؟ (پروردگاری) که پدید آورنده آسمان‌ها و زمین است، اوست که روزی می‌دهد، و به او روزی نمی‌دهند». بگو: «من مأمورم که نخستین کسی باشم که اسلام آورده است، و (فرمان یافته‌ام که) از مشرکان نباش». ﴿۱۴﴾ بگو: «همانا من اگر نافرمانی پروردگارم کنم، از عذاب روز بزرگ می‌ترسم». ﴿۱۵﴾ هر کس که در آن روز (عذاب را) از او بگردانند (و به وی عذاب نرسد) قطعاً (الله) به او رحم نموده است؛ و این پیروزی آشکار است. ﴿۱۶﴾ اگر الله (بخواهد) زبانی به تو برساند، هیچ کس جز او نمی‌تواند آن را دفع کند، و اگر خیری به تو برساند، پس او بر همه چیز تواناست. ﴿۱۷﴾ و اوست که بر بندگان خود مسلط و چیره است، و او حکیم آگاه است.

﴿۱۸﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِم مَّا يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿١١﴾ قُلْ لِمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لِيَجْمَعَ بَيْنَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ ﴿١٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ اتَّخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعَمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ مَن يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ ۚ وَذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَإِن يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يَمَسَّكَ بِنُحَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾ وَهُوَ الْفَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

قُلْ أَى شَىءٍ أَكْبَرُ شَهْدَةً ۖ قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۖ وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرْكُمْ بِهِ ۖ وَمَنْ بَلَغَ أَيْتُكُمْ لَسْتَهْدُونَ أَنِّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةٌ أُخْرَىٰ ۚ قُلْ لَّا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُهُ وَاحِدٌ وَإِنِّى بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ حَسَبُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَائُكُمْ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فَتَنْتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ ۖ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۖ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا ۖ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمَةً لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾ وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَعْنَوْنَ عَنْهُ ۖ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

بگو: «چه چیز در گواهی بزرگ‌تر (و برتر) است؟» بگو: «الله، میان من و شما گواه است، و این قرآن بر من وحی شده تا شما و تمام کسانی را که به آن‌ها می‌رسد؛ با آن بیم دهم، آیا براستی شما گواهی می‌دهید که با الله معبودهای دیگری هستند؟» بگو: «من گواهی نمی‌دهم»

بگو: «همانا او تنها معبود یگانه است، و من از آنچه با او شریک قرار می‌دهید، بیزارم.» ﴿۱۹﴾ کسانی که به آن‌ها کتاب داده‌ایم، به خوبی او را می‌شناسند، همان گونه که فرزندان خود را می‌شناسند، کسانی که به خویش زیان رسانده‌اند پس ایمان نمی‌آورند. ﴿۲۰﴾ و چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر الله دروغ ببندد، یا آیاتش را تکذیب کند؟ به راستی ستمکاران رستگار نخواهند شد. ﴿۲۱﴾ و روزی که همه آن‌ها را گرد آوریم، سپس به کسانی که شرک ورزیده‌اند؛ می‌گوییم: «معبودهایی که آن‌ها را شریک الله می‌پنداشتید؛ کجا هستند؟» ﴿۲۲﴾ آنگاه پاسخ و عذرشان جز این نباشد که گویند: «به الله پروردگارمان سوگند، که ما مشرک نبودیم!» ﴿۲۳﴾ بنگر چگونه بر خویشان دروغ گفتند، و آن دروغ‌هایی که ساخته بودند همه محو و نابود شد. ﴿۲۴﴾ و از آنان کسانی هستند که به تو گوش فرا می‌دهند، و ما بر دل‌های شان پرده‌ها افکنده‌ایم تا آن را نفهمند، و در گوش‌هایشان سنگینی (قرار داده‌ایم) و اگر تمام معجزه‌ها را ببینند، به آن ایمان نمی‌آورند، تا اینکه نزد تو آیند و با تو مجادله کنند، کسانی که کافر شدند، گویند: «این جز افسانه‌های پیشینیان نیست.» ﴿۲۵﴾ و آن‌ها (مردم را) از (پیروی) او (= پیامبر) باز می‌دارند، و خود (نیز) از او دور می‌شوند، آن‌ها جز خویشان (کسی) را هلاک نمی‌کنند و نمی‌دانند. ﴿۲۶﴾ و اگر (آن‌ها را) هنگامی که در برابر آتش نگه داشته‌اند؛ ببینی (شگفت زده می‌شوی) پس می‌گویند: «ای کاش باز گرداننده می‌شدیم، و آیات پروردگارمان را تکذیب نمی‌کردیم، و از مؤمنان می‌بودیم.» ﴿۲۷﴾

بَلْ بَدَأَهُمْ مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ ۗ وَلَوْ رُدُّوْا
لَعَادُوْا لِمَا هُمْ عَنْهُ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۲۸﴾ وَقَالُوْا اِنْ
هِيَ اِلَّا حَيٰتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوْثِيْنَ ﴿۲۹﴾ وَلَوْ
تَرٰى اِذْ وُقِفُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ۗ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ۗ
قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ۗ قَالَ فَذُوْقُوْا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُوْنَ ﴿۳۰﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِلِقَآءِ اللّٰهِ
حَتّٰى اِذَا جَآءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوْا يٰحَسْرَتُنَا عَلٰى
مَا فَرَطْنَا فِيْهَا وَهُمْ يَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُورِهِمْ ۗ
اَلَا سَآءَ مَا يَزِرُوْنَ ﴿۳۱﴾ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَعِبٌ
وَلَهُوْٓا۟ ۗ وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ۗ اَفَلَا
تَعْقِلُوْنَ ﴿۳۲﴾ قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِيْ يَقُوْلُوْنَ
فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُوْنَكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بَيّٰتِ اللّٰهِ
يَجْحَدُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ
فَصَبَرُوْا عَلٰى مَا كُذِّبُوْا وَاُوْدُوْا حَتّٰى اَتَتْهُمْ نَصْرُنَا
وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَتِ اللّٰهِ ۗ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِنْ نَّبِٔائِ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۴﴾ وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ
فَاِنَّ اَسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْاَرْضِ اَوْ سُلْمًا
فِي السَّمَاۗءِ فَتَاتِيْهِمْ بِاٰيَةٍ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَجَمَعْتَهُمْ
عَلٰى الْهُدٰى ۗ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿۳۵﴾

(نه چنین نیست) بلکه آنچه را که پیش از این پنهان می کردند برایشان آشکار شده، و اگر باز گردانده شوند، بی تردید به آنچه از آن نهی شده بودند؛ باز می گردند، و اینان دروغگویانند. ﴿۲۸﴾ و گفتند: «هیچ چیزی جز این زندگی دنیای ما نیست، و ما هرگز بر انگیزخته نخواهیم شد.» ﴿۲۹﴾ و اگر آن‌ها را به هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان بازداشته شده‌اند بینی (شگفت زده می شوی، و الله به آن‌ها) می فرماید: «آیا این حق نیست؟» گویند: «چرا قسم به پروردگارمان (حق است) (الله) می فرماید: «پس به سزای آنکه کفر می ورزیدید عذاب را بچشید.» ﴿۳۰﴾ آن‌ها که لقای پروردگار را تکذیب کردند؛ قطعاً زیان دیدند، هنگامی که ناگهان قیامت به سراغشان بیاید، گویند: «ای افسوس بر ما که درباره آن کوتاهی کردیم.» و آن‌ها (بار) گناهان‌شان را بر پشت‌های خود حمل می کنند، چه بد باری است آنچه را حمل می کنند. ﴿۳۱﴾ زندگی دنیا چیزی جز بازیچه و سرگرمی نیست، و قطعاً سرای آخرت برای کسانی که پرهیزگارند، بهتر است، آیا نمی اندیشید؟! ﴿۳۲﴾ یقیناً ما می دانیم که آنچه می گویند، تو را غمگین می کند، پس آن‌ها (در حقیقت) تو را تکذیب نمی کنند، بلکه (این) ستمکاران، آیات الله را انکار می کنند. ﴿۳۳﴾ و براستی پیامبرانی پیش از تو تکذیب شدند، و در برابر تکذیب‌ها صبر کردند و (در این راه) آزار دیدند؛ تا یاری ما به آن‌ها رسید، و هیچ کس نمی تواند کلام الله را تغییر دهد، و بی گمان اخبار پیامبران به تو رسیده است. ﴿۳۴﴾ و اگر روی گردانی آن‌ها بر تو گران آمده است، پس اگر می توانی نقبی در زمین (بزنی) یا نردبانی به آسمان بجوی، آنگاه نشانه‌ای (دیگر) برای آن‌ها بیاوری! (پس چنان کن). و اگر الله بخواهد آن‌ها را بر هدایت گرد می آورد، پس هرگز از نادانان مباش.

تنها کسانی (دعوت تو را) اجابت می کنند که گوش شنوا دارند، و الله مردگان را (در روز قیامت) بر می انگیزد، سپس به سوی او باز گردانده می شوند. ﴿۳۶﴾ و گفتند: «چرا نشانه‌ای از طرف پروردگارش بر او نازل نشده است؟» بگو: «بی گمان الله، قادر است که نشانه‌ای نازل کند» ولی بیشتر آن‌ها نمی دانند. ﴿۳۷﴾ هیچ جنبه‌ای در زمین نیست، و نه هیچ پرنده‌ای که با دو بال خود پرواز می کند، مگر اینکه امت‌هایی مانند شما هستند، ما در کتاب (لوح محفوظ) هیچ چیز را فرو گذار نکردیم، سپس به سوی پروردگارشان محشور می گردند. ﴿۳۸﴾ و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، کر و لال هستند (از شنیدن حق و گفتن حق و) در تاریکی‌های قرار دارند، هر کس را الله بخواهد گمراه می کند، و هر کس را بخواهد؛ او را بر راه راست قرار خواهد داد. ﴿۳۹﴾ بگو: «اگر راست می گوید، به من خبر دهید اگر عذاب الله به سراغ شما آید، یا قیامت بر پا شود، آیا غیر از الله را می خوانید؟!» ﴿۴۰﴾ (نه) بلکه تنها او را می خوانید، و اگر او بخواهد مشکلی را که برای آن؛ او را خوانده‌اید، بر طرف می سازد، و آنچه را شریک او قرار می دهید؛ فراموش خواهید کرد. ﴿۴۱﴾ و ما بتحقیق به سوی امت‌هایی که پیش از تو بودند، (پیامبرانی) فرستادیم، (چون نافرمانی کردند) پس آن‌ها را به رنج و سختی‌ها گرفتار ساختیم، تا زاری کنند (و) تسلیم گردند) ﴿۴۲﴾ پس چرا هنگامی که عذاب ما به آن‌ها رسید زاری نکردند؟ (و تسلیم نشدند؟! بلکه دل‌های آن‌ها سخت شد، و شیطان، هر کاری که می کردند، در نظرشان آراست. ﴿۴۳﴾ پس چون آنچه را به آن‌ها یاد آوری شده بود فراموش کردند، درهای همه چیز را به روی آن‌ها گشودیم تا وقتی که به آنچه داده شدند شاد گشتند، ناگهان آن‌ها را گرفتیم، در این هنگام همه مأیوس شدند. ﴿۴۴﴾

﴿۳۶﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿۳۷﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحِهِ إِلَّا أُمَّمٌ مُثَالِكُمْ ۚ مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۹﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ ۗ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلِّهِ وَمَنْ يَشَأْ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۰﴾ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَنْتُمْ السَّاعَةُ أَعْيَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۱﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿۴۲﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿۴۳﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۴۴﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿۴۵﴾

فَقَطَّعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا^{٤٥} وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ
 وَأَبْصَرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ
 يَأْتِيكُمْ بِهِ^{٤٦} أَنْظَرُ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ
 يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَيْتُمْ عَذَابَ
 اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا
 مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ^{٤٨} فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ
 عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 يَمَسُّهُمْ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ لَا
 أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
 أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ^{٥٠} إِنِّي أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ^{٥١} قُلْ
 هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ^{٥٢} أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾
 وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ^{٥٣} لَيْسَ
 لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيُّ وَلَا شَفِيعٌ لَهُمْ^{٥٤} يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾
 وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
 يُرِيدُونَ وَجْهَهُ^{٥٥} مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ
 وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ
 مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٤﴾

پس ریشه قومی که ستم کرده بودند، قطع شد، و ستایش
 مخصوص الله است که پروردگار جهانیان است. ﴿۴۵﴾
 بگو: «به من خبر دهید، اگر الله، گوش شما و چشم‌هایتان
 را بگیرد، و بر دل‌های شما مهر بزند کدام معبود جز الله
 (می تواند) آن‌ها را به شما باز گرداند؟!» بین چگونه
 آیات را (به شیوه‌ای) گوناگون (بیان) می کنیم، سپس
 آن‌ها روی می گردانند! ﴿۴۶﴾ بگو: «به من خبر دهید
 اگر عذاب الله ناگهان یا آشکارا به سراغ شما بیاید؛ آیا
 جز قوم ستمکاران نابود می شوند؟!». ﴿۴۷﴾ و ما پیامبران
 را جز بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده نمی فرستیم، پس هر
 کس که ایمان آورد و (خویشتن را) اصلاح کند نه
 ترسی بر آنان است و نه آنان اندوهگین می شوند. ﴿۴۸﴾
 و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند؛ بخاطر (کفر و)
 نافرمانی شان عذاب به آنان می رسد. ﴿۴۹﴾ بگو: «من
 نمی گویم خزاین الله نزد من است و غیب نمی دانم، و به
 شما نمی گویم من فرشته هستم، جز از آنچه به من وحی
 می شود؛ پیروی نمی کنم». بگو: «آیا نابینا و بینا یکسانند؟!
 چرا نمی اندیشید؟!» ﴿۵۰﴾ و با آن (= قرآن) کسانی را
 که می ترسند به سوی پروردگارشان گرد آیند؛ بیم ده
 (زیرا که) برایشان (در آن روز) دوست و شفیعی جز او
 (= خدا) نیست؛ باشد که پرهیزگاری پیشه کنند. ﴿۵۱﴾
 و کسانی را که صبح و شام پروردگارشان را می خوانند
 (و) خشنودی او را می خواهند (از خود) دور مکن، نه
 چیزی از حساب آن‌ها بر توست و نه چیزی از حساب تو
 بر آن‌ها؛ پس اگر آن‌ها را طرد کنی از ستمکاران خواهی
 بود. ﴿۵۲﴾

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ
 مِثْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ مِّنْ بَيْنِنَا ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ
 بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
 بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَّمْتُ عَلَيْكُمْ ۖ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ
 الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابَ
 مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٤﴾
 وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِيَتَسْتَبِينَ سَبِيلُ
 الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ ۚ قُلْ لَّا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ ۚ قَدْ
 ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ قُلْ إِنِّي
 عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ ۚ مَا عِندِي مَا
 تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ ۚ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَفْضُلُ الْحَقَّ
 وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَوْ أَنَّ عِندِي مَا
 تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ ۚ لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۗ وَاللَّهُ
 أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ
 لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا
 تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَةٍ
 إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

و این چنین بعضی از آن‌ها را با بعض دیگر آزمودیم؛ تا بگویند: «آیا این‌ها هستند که الله از میان ما بر آنان منت نهاده (و نعمت هدایت بخشیده) است؟!»، آیا الله به سپاسگزاران داناتر نیست؟ ﴿۵۳﴾ و هرگاه کسانی که به آیات ما ایمان دارند نزد تو آیند (به آن‌ها) بگو: «سلام بر شما، پروردگارتان رحمت را بر خود فرض کرده که هر کس از شما از روی نادانی کار بدی مرتکب شود؛ سپس بعد از آن توبه و درستکاری کند، البته او آمرزندهٔ مهربان است». ﴿۵۴﴾ و این چنین آیات را به تفصیل بیان می‌کنیم و تا راه مجرمان (و گناهکاران) آشکار گردد. ﴿۵۵﴾ بگو: «من از پرستش کسانی که غیر از الله می‌خوانید؛ نهی شده‌ام». بگو: «من از هوس‌های شما پیروی نمی‌کنم که اگر چنین کنم؛ قطعاً گمراه شده‌ام و از هدایت یافتگان نخواهم بود». ﴿۵۶﴾ بگو: «من دلیل روشنی از پروردگارم دارم و شما آن را تکذیب کرده‌اید و آنچه شما بدان شتاب دارید (از نزول عذاب) نزد من نیست؛ حکم و فرمان تنها از آن الله است، حق را بیان می‌کند و او بهترین جدا کننده (ی حق از باطل) است». ﴿۵۷﴾ بگو: «اگر آنچه که شما بدان شتاب دارید (از نزول عذاب) نزد من بود (بر شما نازل می‌کردم و) کار میان من و شما به پایان می‌رسید، و الله به ستمکاران داناتر است». ﴿۵۸﴾ و کلیدهای غیب نزد اوست؛ و جز او کسی آن‌ها را نمی‌داند، آنچه را در خشکی و دریاست می‌داند، و هیچ برگگی (از درختی) نمی‌افتد؛ مگر اینکه آن را می‌داند، و نه هیچ دانه‌ای در تاریکی‌های زمین و نه هیچ تر و خشکی (و وجود دارد) مگر اینکه در کتابی آشکار (= لوح محفوظ ثبت) است.

و او کسی است که (روح) شما را در شب (هنگام خواب) می‌گیرد و آنچه در روز کرده‌اید می‌داند، سپس شما را در آن (روز از خواب) بر می‌انگیزد تا موعد مقرر فرا رسد، سپس باز گشت شما به سوی اوست، آنگاه شما را از آنچه انجام می‌دادید؛ آگاه می‌سازد. ﴿۶۰﴾ و او بر بندگانش چیره است و نگهبانانی (از فرشتگان) بر شما می‌فرستد تا زمانی که یکی از شما را مرگ فرا رسد؛ فرستادگان ما (ملک الموت و دست‌یارانش) جانش را می‌گیرند، و آن‌ها (در انجام مأموریت خود) کوتاهی نمی‌کنند. ﴿۶۱﴾ سپس به سوی الله که مولای حقیقی آن‌هاست باز می‌گردند، بدانید که حکم (و داوری) مخصوص اوست، و او زود شمارترین حساب‌گران است. ﴿۶۲﴾ بگو: «چه کسی شما را از تاریکی‌های خشکی و دریا رهایی می‌بخشد؟! او را با تضرع و زاری و (در) پنهانی می‌خوانید (و می‌گویید): اگر ما را از این (خطرات و بلاها) رهایی بخشد؛ مسلماً از شکر گزاران خواهیم بود». ﴿۶۳﴾ بگو: «الله شما را از این‌ها و از هر اندوهی می‌رهاند، باز هم شما شرک می‌ورزید». ﴿۶۴﴾ بگو: «او قادر است بر آنکه عذابی از بالای (سر) تان یا از زیر پای تان؛ بر شما بفرستد، یا شما را بصورت گروه گروه (و پراکنده) با هم بیامیزد و (طعم) جنگ (و دو دستگی) را به هر یک از شما بوسیله دیگری بچشاند». بنگر، چگونه آیات را گوناگون بیان می‌کنیم؛ تا آنان دریابند. ﴿۶۵﴾ قوم تو آن (= قرآن) را تکذیب کردند در حالی که آن حق است. بگو: «من بر شما نگهبان نیستم». ﴿۶۶﴾ هر خبری (سر انجام و) قرار گاهی دارد، و به زودی خواهید دانست. ﴿۶۷﴾ و هر گاه کسانی را دیدی که در آیات ما (از روی عناد و مسخره) به بحث و گفتگو می‌پردازند، از آنان روی بگردان؛ تا به سخن دیگری پردازند. و اگر شیطان تو را به فراموشی افکند، پس هرگز بعد از یاد آوردن با گروه ستمگران منشین. ﴿۶۸﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْغَايِبُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفِرُّونَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ۗ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِّن ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لِّئِنْ أَجَبْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾ قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّن فَوْقِكُمْ أَوْ مِن تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُم بَأْسَ بَعْضٍ ۗ أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾ وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ۗ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَفْزَعٌ ۚ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ تَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ تَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۗ وَإِمَّا يُنسِينِكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ
وَلَكِنْ ذِكْرَى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَذَرِ
الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَعَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَذَكَرَ بِهِمْ أَنْ تَبَسَّلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ
لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَلَ
كُلٌّ عَدْلًا لَا يُؤَخِّدُ اللَّهُ مِنْهَا أَُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا
بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ أَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ
هَدَانَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ
حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أُتْنَا قُلْ
إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمْرًا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا زَكَاةَ
الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ
فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي
الصُّورِ عَنِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

و چیزی از حساب (و گناه) آن‌ها بر (عهده) پرهیزگاران
نیست، ولی (همنشینی باید) برای پند دادن (و یادآوری)
باشد، شاید که پرهیزگاری پیشه کنند. ﴿۶۹﴾ و کسانی را
که آیین خود را به بازیچه و سرگرمی گرفتند، و زندگی
دنیا، آن‌ها را فریب داده است، رها کن، و با این (قرآن)
اندریشان بده، تا مبادا کسی به (کیفر) آنچه کرده است،
(از کردار بد و گناه) گرفتار (و هلاک) شود، (و در
قیامت) جز خدا؛ نه یاورى دارند، و نه شفاعت کننده‌ای، و
(چنین افرادی) هر فدیة‌ای را به جای خود بدهند، از او
پذیرفته نخواهد شد. آن‌ها کسانی هستند که به (کیفر)
آنچه کرده‌اند؛ گرفتار شده‌اند، نوشابه‌ای از آب جوشیده
برای آن‌هاست و عذاب دردناکی؛ بخاطر اینکه کفر
می‌ورزیدند. ﴿۷۰﴾ بگو: «آیا غیر از خدا، چیزی را
بخوانیم که نه ما را سود می‌دهد و نه زیان می‌رساند؟! و به
عقب بر گردیم بعد از آنکه الله ما را هدایت کرده است؟!
همچون کسی که شیطان او را (با وسوسه) در زمین گمراه
کرده و سرگردان مانده است، در حالی که او یارانی دارد،
او را به هدایت دعوت می‌کنند، (و می‌گویند): به سوی ما
بیا. بگو: «به راستی هدایت الله، هدایت (واقعی) است، و به
ما امر شده که تسلیم پروردگار جهانیان باشیم. ﴿۷۱﴾ و
اینکه نماز را بر پا دارید، و از او بترسید، و تنها اوست که به
سویش محشور می‌شوید. ﴿۷۲﴾ و اوست (آن خالق
یکتا) که آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید، و روزی که
می‌فرماید: «باش» پس موجود می‌شود، گفتار او حق است،
و روزی که در صور (= شیپور) دمیده می‌شود؛ فرمانروایی
از آن اوست، دانای پنهان و آشکار است، و او حکیم آگاه
است. ﴿۷۳﴾

و (بیاد آور) هنگامی را که ابراهیم به پدرش آزر گفت: «آیا بت‌ها را به پرستش می‌گیری؟! من تو و قوم تو را در گمراهی آشکار می‌بینم.» ﴿۷۴﴾ و این چنین، ملکوت آسمان‌ها و زمین را به ابراهیم نشان دادیم، تا از یقین کنندگان باشد. ﴿۷۵﴾ پس هنگامی که (تاریکی) شب او را پوشانید، ستاره‌ای دید، گفت: «این پروردگار من است» و چون غروب کرد؛ گفت: «غروب کنندگان را دوست ندارم.» ﴿۷۶﴾ پس هنگامی که ماه را تابنده دید؛ گفت: «این پروردگار من است.» و چون غروب کرد، گفت: «اگر پروردگار مرا راهنمایی نکند، مسلماً از گروه گمراهان خواهم بود.» ﴿۷۷﴾ پس هنگامی که خورشید را درخشنده دید، گفت: «این پروردگار من است؛ این بزرگتر است.» اما وقتی که غروب کرد، گفت: «ای قوم! من از آنچه (برای خدا) شریک قرار می‌دهید، بیزارم.» ﴿۷۸﴾ بتحقیق من روی خود را به سوی کسی آوردم که آسمان‌ها و زمین را پدید آورد، حق‌گرایم و از مشرکان نیستم. ﴿۷۹﴾ و قومش با وی به مجادله و ستیز پرداختند، گفت: «آیا درباره‌ی الله با من مجادله و ستیز می‌کنید؛ در حالی که مرا هدایت کرده است؟! و من از آنچه با او شریک قرار می‌دهید، نمی‌ترسم، مگر پروردگارم چیزی را بخواهد، علم و دانش پروردگارم همه چیز را در بر گرفته است، آیا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۸۰﴾ و چگونه از چیزی که شریک او قرار داده‌اید؛ بترسم؟! در حالی که شما نمی‌ترسید از آنکه چیزی را شریک الله قرار داده‌اید که هیچ‌گونه دلیلی درباره‌ی آن بر شما نازل نکرده است، پس اگر می‌دانید کدام یک از این دو دسته به ایمنی شایسته‌تر است؟ ﴿۸۱﴾

﴿۷۴﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ ءَأَزَرَ أَتَّخِذُ أَصْنَامًا ءَالِهَةً ۗ إِنِّي أَرِنَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۷۴﴾
 ﴿۷۵﴾ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿۷۵﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا ۗ قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَأَحِبُّ الأَفْلِينَ ﴿۷۶﴾ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿۷۷﴾ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَنْفُورِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿۷۸﴾ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضَ حَنِيفًا ۗ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۷۹﴾ وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ ۗ قَالَ أَتُحِبُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ ۗ وَلَا أَحَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ ؕ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا ۗ وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ۗ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۸۰﴾ وَكَيْفَ أَحَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ ؕ عَلَيْكُمْ سُلْطَانُنَا ۗ فَآيُ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالأَمْنِ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۱﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ
 الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَا ءَاتَيْنَاهَا
 إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ ۚ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ
 حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۗ كُلًّا
 هَدَيْنَا ۗ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۗ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ
 وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ ۗ وَكَذَٰلِكَ
 نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ
 كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ
 وَلُوطًا ۗ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِن
 ءَابَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ
 صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن
 يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ ۗ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ
 وَالنَّبُوءَةَ ۗ فَمَن يَكْفُرْ بِهَا هَتُورًا ۗ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
 بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۗ
 فَبِهَدْيِهِمْ أَقْتَدَهُ ۗ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْوَالِي
 ذِكْرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

﴿۸۳﴾ و اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم، و هر یک
 را هدایت کردیم، و نوح را (نیز) پیش از آن هدایت
 نمودیم، و از فرزندان او داوود، و سلیمان، و ایوب و
 یوسف و موسی و هارون را (هدایت کردیم) و این چنین
 نیکوکاران را پاداش می‌دهیم. ﴿۸۴﴾ و (نیز) زکریا و
 یحیی و عیسی و الیاس را (هدایت نمودیم) همه از
 صالحان بودند. ﴿۸۵﴾ و اسماعیل و الیسع، و یونس و
 لوط را (هدایت کردیم) و همه را بر جهانیان برتری
 داده‌ایم. ﴿۸۶﴾ و (نیز) از پدران‌شان و فرزندان‌شان و
 برادران‌شان و (برخی را برتری دادیم) و برگزیدیم و به
 راه راست هدایت نمودیم. ﴿۸۷﴾ این هدایت الله است،
 که هر کس از بندگانش را بخواهد با آن هدایت می‌کند.
 و اگر شرک می‌ورزیدند؛ هر آینه آنچه را که انجام داده
 بودند از (اعمال نیک) آن‌ها نابود می‌شد. ﴿۸۸﴾ آن‌ها
 کسانی هستند که کتاب و حکمت و نبوت به آنان
 دادیم، پس اگر این (مشرکان) به آن (آیات قرآن) کفر
 ورزند، بتحقیق ما گروهی را بر آن می‌گماریم که نسبت
 به آن کافر نیستند. ﴿۸۹﴾ آن‌ها کسانی هستند که الله
 هدایت‌شان کرده است؛ پس به روش آنان اقتدا کن^(۱)،
 بگو: «من در برابر این (رسالت) پاداشی از شما نمی‌طلبم،
 این (رسالت و دعوت) چیزی جز (پند و) یاد آوری برای
 جهانیان نیست». ﴿۹۰﴾

آنان که ایمان آورده‌اند، و ایمان خود را به شرک
 نیالودند، ایمنی از آن آن‌هاست؛ و آن‌ها هدایت
 شدگانند. ﴿۸۲﴾ و این‌ها حجت و دلایل ما بود که به
 ابراهیم در برابر قومش دادیم، درجات هر کس را
 بخواهیم بالا می‌بریم، همانا پروردگار تو، حکیم داناست.

۱- مجاهد رحمته از عبدالله بن عباس رضی الله عنهما پرسید: آیا در سوره «ص» سجده
 تلاوت وجود دارد؟ فرمود: بلی! سپس آیه ﴿وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ
 وَيَعْقُوبَ﴾ تا ﴿فَبِهَدْيِهِمْ أَقْتَدَهُ﴾ را تلاوت کرد، و فرمود: پیامبر شما از
 کسانی است که به او دستور داده شده است تا به آنان (انبیاء) اقتدا کند.
 (صحیح بخاری: ۴۶۳۲)

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيَّ بَشَرًا مِّنْ شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ لِيَجْعَلُوهُ قَرَارِيسَ تَبَدُّوْنَهَا وَخُفُونَهَا كَثِيرًا وَعَلِمْتُمْ مَا لَمْ نَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا ءَابَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ أَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ ءَايَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرْدَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

و آن‌ها (مقام و عظمت) الله را آن گونه که شایسته است؛ نشناخته‌اند، که گفتند: «الله بر هیچ بشری چیزی را نازل نکرده است» بگو: «کتابی را که موسی برای روشنایی و هدایت مردم آورد، چه کسی نازل کرده است؟! (شما) آن را به صورت نوشته‌های پراکنده قرار می‌دهید، قسمتی را آشکار و بسیاری را پنهان می‌کنید، و چیزهایی به شما آموزش داده شده که نه شما می‌دانستید و نه پدران‌تان، (از آن با خبر بودند)» بگو: «الله (آن را نازل

کرده است)» سپس آن‌ها را با سخنان باطل شان، رها کن تا (سرگرم باشند) و بازی کنند. ﴿٩١﴾ و این (قرآن) کتابی است مبارک که نازل کردیم، که آنچه را پیش از آن (از کتاب‌های آسمانی) آمده تصدیق می‌کند، و تا اهالی مکه و کسانی را که گرد آن ساکنند؛ بیم دهی، و کسانی که به آخرت ایمان دارند به آن (نیز) ایمان می‌آورند، و آنان بر نمازهای خود محافظت می‌کنند. ﴿٩٢﴾ و چه کسی ستمکار تر است از کسی که دروغی به الله ببندد، یا بگوید: «به من وحی شده است». در حالی که به او وحی نشده است، و کسی که بگوید: «من (نیز) همانند آنچه الله نازل کرده است، نازل می‌کنم!» و (شگفت زده می‌شوی) اگر بینی هنگامی که (این) ستمکاران در سكرات مرگ فرو رفته‌اند، و فرشتگان (قبض روح) دست‌ها را گشوده (و به آنان می‌گویند): «جان‌هایتان را بیرون آورید! امروز عذاب خفت‌باری در برابر آنچه ناحق بر الله می‌گفتید، و نسبت به آیات او تکبر ورزیدید، خواهید دید». ﴿٩٣﴾ و (در روز قیامت الله می‌فرماید): «همانا شما یکه (و تنها) به سوی ما آمدید، همان گونه که روز اول شما را آفریدیم، و آنچه را به شما بخشیده بودیم، پشت سرتان رها کردید، و شفیعیانی را که شریک در (امور) خود می‌پنداشتید با شما نمی‌بینیم، مسلماً (پیوند و روابط) میان شما بریده شده است، و آنچه را (خدایان و حامیان خود) می‌پنداشتید، از شما دور و گم شده‌اند. ﴿٩٤﴾

همانا الله شکافنده دانه و هسته است، زنده را از مرده خارج می‌سازد، و مرده را از زنده بیرون می‌آورد، این است الله شما، پس چگونه (از حق) منحرف می‌شوید؟! ﴿۹۵﴾ (او) شکافنده صبح است، و شب را (مایه ی) آرامش و خورشید و ماه را (وسیله) حساب (زمان) قرار داده است، این اندازه‌گیری الله توانای داناست. ﴿۹۶﴾ و او کسی است که ستارگان را برای شما قرار داد، تا در تاریکی‌های خشکی و دریا بوسیله آنها راه یابید. بتحقیق ما آیات (و نشانه‌های خود) را برای گروهی که می‌دانند (بتفصیل) بیان داشتیم. ﴿۹۷﴾ و او کسی است شما را از یک تن آفرید، پس شما را قرار گاه و امانت گاهی است، ما آیات (خود) را برای گروهی که در می‌یابند (به تفصیل) بیان نمودیم. ﴿۹۸﴾ و او کسی است که از آسمان آبی نازل کرد، پس بوسیله آن گیاهان گوناگون (از زمین) بیرون آوردیم، سپس از آن سبزه‌ها پدید آوردیم، که از آن دانه‌های متراکم، و از شکوفه نخل خوشه‌هایی نزدیک به یکدیگر بیرون آوردیم. و باغ‌هایی از انگور، و زیتون و انار، (میوه‌هایی) که برخی شبیه هم و برخی بی‌شبهت به هم هستند (بیرون آوردیم). هنگامی که میوه داد (و به بار نشست) به میوه آن، و (به) رسیدنش بنگرید که همانا در آن نشانه‌هایی است برای گروهی که ایمان دارند. ﴿۹۹﴾ و (مشرکان) برای الله شریک‌های از جن قرار دادند، در حالی که (الله) آنها را آفریده است، و از روی نادانی برای الله پسران و دخترانی ساختند، الله منزّه و برتر است از آنچه توصیف می‌کنند. ﴿۱۰۰﴾ (او) پدید آورنده آسمان‌ها و زمین است، چگونه ممکن است فرزندی داشته باشد؟! در حالی که همسری ندارد؟ و همه چیز را آفریده، و او به هر چیز داناست. ﴿۱۰۱﴾

﴿۹۵﴾ إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَىٰ ۗ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ۚ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ ۗ فَاِنَّ تُوَفُّوْنَ ﴿۹۵﴾ فَالِقُ الْاِصْبَاحِ وَجَعَلَ لَيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۹۶﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۷﴾ وَهُوَ الَّذِي اَنْشَأَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُوْنَ ﴿۹۸﴾ وَهُوَ الَّذِي اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتٍ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا مُّخْرُجًا مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنَ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَبِهٍ ۗ اَنْظُرُوا اِلَى ثَمَرِهٖٓ اِذَا اُثْمِرَ وَيَنْعِهٖٓ اِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۹۹﴾ وَجَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُٓ بَنِيْنَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ سُبْحٰنَهُٓ وَتَعَالٰى عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۰۰﴾ بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ اَنۢىۡ يَكُوْنُ لَهُٗ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُٗ صَاحِبَةٌ ۗ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۗ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۰۱﴾

این است الله، پروردگار شما، هیچ معبودی (بحق) جز او نیست، آفریننده همه چیز است، پس او را پرستید، و او بر همه چیز (کار ساز و) نگهبان است. ﴿۱۰۲﴾ چشم‌ها او را در نمی‌یابند، و او چشم‌ها را در می‌یابد، و او باریک بین آگاه است. ﴿۱۰۳﴾ (ای پیامبر به مشرکین بگو): (دلایل و) بینش‌هایی از (جانب) پروردگارتان برای شما آمد، پس کسی که ببیند، به (سود) خود اوست، و کسی که (از دیدن آن چشم پوشد و) نابینا شود، پس به زیان خود اوست، و من (مراقب و) نگهبان شما نیستم. ﴿۱۰۴﴾ و این چنین آیات را گوناگون بیان می‌کنیم، تا مبدا بگویند: «درس خوانده‌ای» و ما این آیات را برای گروهی که می‌دانند (و درک می‌کنند) بیان می‌کنیم. ﴿۱۰۵﴾ از آنچه که از سوی پروردگارت بر تو وحی شده، پیروی کن، هیچ معبودی (بحق) جز او نیست، و از مشرکان روی بگردان. ﴿۱۰۶﴾ و اگر الله می‌خواست شرک نمی‌ورزیدند، (و به اجبار ایمان می‌آوردند) و ما تو را بر آنان نگهبان قرار نداده‌ایم، و تو کار سازشان نیستی. ﴿۱۰۷﴾ و کسانی را که (مشرکان) به جای الله می‌پرستند؛ دشنام ندهید، مبدا آن‌ها (نیز) از روی دشمنی و جهالت؛ الله را دشنام دهند، این چنین برای هر امتی عمل‌شان را آراستیم، آنگاه باز گشت آن‌ها به سوی پروردگارشان است، پس آن‌ها را از آنچه عمل می‌کردند، آگاه می‌سازد. ﴿۱۰۸﴾ و آن‌ها به سخت‌ترین سوگندهایش به الله سوگند یاد کردند که اگر معجزه‌ای برای آنان بیاید، قطعاً به آن ایمان می‌آورند، بگو: «معجزات فقط نزد الله است (و در اختیار من نیست) و (شما ای مؤمنان) چه می‌دانید که هر گاه معجزه‌ای (هم) بیاید، ایمان نمی‌آورند؟!» ﴿۱۰۹﴾ و ما دل‌های شان و دیدگان‌شان را دگرگون می‌کنیم همان‌گونه که از اول به آن ایمان نیاوردند، و آنان را در سرکشی‌شان سرگردان رها می‌سازیم. ﴿۱۱۰﴾

ذَٰلِكُمْ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ ۗ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۖ فَٱعْبُدُوهُ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾
لَا تُدْرِكُهُ ٱلْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ ٱلْأَبْصَرَ ۗ وَهُوَ ٱللَّطِيفُ ٱلْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾ قَدْ جَاءَكُمْ بَصَآئِرٌ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ فَمَنَ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۗ وَمَن عَمِيَٰ فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾ وَكَذَٰلِكَ نَصْرَفُ ٱلْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾
أَتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ ۗ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۗ وَأَعْرِضْ عَنِ ٱلْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾ وَلَوْ شَاءَ ٱللَّهُ مَا أَشْرَكُوا ۗ وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۗ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾ وَلَا تَسُبُّوا ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ فَيَسُبُّوا ٱللَّهَ عَدَاوًا بَغَيْرِ عِلْمٍ ۗ كَذَٰلِكَ زَيْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ ۖ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَأَقْسَمُوا بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَٰن جَاءَهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا بِهَا ۗ قُلْ إِنَّمَا ٱلْآيَاتُ عِندَ ٱللَّهِ ۗ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ أَفْعَادَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ ۗ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَدْرُهُمْ فِي طُعَيْنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

﴿۱۱۰﴾ وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ
 وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا
 أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ جَاهِلُونَ ﴿۱۱۱﴾
 وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ
 وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ
 غُرُورًا ۗ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ ۗ فَذَرْهُمْ وَمَا
 يَفْتَرُونَ ﴿۱۱۲﴾ ۝ وَلَتَصْنَعِيَ إِلَيْهِ أَفْعَدَةُ الَّذِينَ لَا
 يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلَيَرِضُوهُ وَلَيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ
 مُّقْتَرِفُونَ ﴿۱۱۳﴾ ۝ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ أَتَّبِعِي حَكَمًا وَهُوَ
 الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا ۗ وَالَّذِينَ
 ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ
 بِالْحَقِّ ۗ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۱۴﴾ ۝ وَتَمَّتْ
 كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ۗ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ
 وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۱۵﴾ ۝ وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَن
 فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا
 الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿۱۱۶﴾ ۝ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
 مَن يَضِلُّ عَنِ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۱۱۷﴾
 ﴿۱۱۸﴾ فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ
 مُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۸﴾

و اگر فرشتگان را بر آن‌ها نازل می‌کردیم، و
 مردگان با آن‌ها سخن می‌گفتند، و همه چیز را در برابرشان
 گرد می‌آوردیم، هرگز ایمان نمی‌آوردند، مگر آنکه الله
 بخواهد، ولی بیشترشان نمی‌دانند. ﴿۱۱۱﴾ و این چنین
 برای هر پیامبری، دشمنی از شیاطین انس و جن قرار دادیم،
 که سخنان فریبنده و بی‌اساس (برای اغفال مردم) به
 یکدیگر القاء می‌کردند، و اگر پروردگارت می‌خواست،
 چنین نمی‌کردند، پس آن‌ها را با (تهمت و) دروغ‌هایشان
 واگذار. ﴿۱۱۲﴾ و تا دل‌های کسانی که به آخرت ایمان
 ندارند به آن متمایل گردد، و به آن خوشنود شوند، و هر
 گناهی که بخواهند، انجام دهند. ﴿۱۱۳﴾ (ای پیامبر بگو):
 آیا غیر الله را به داوری طلب کنم؟! و حال آنکه او کسی
 است که (این) کتاب روشن (که همه چیز در آن بیان شده)
 به سوی شما نازل کرده است، و کسانی که به آن‌ها کتاب
 (آسمانی) داده‌ایم؛ می‌دانند که این (قرآن) به حق از سوی
 پروردگارت نازل شده است، بنابراین هرگز از تردید
 کنندگان مباش. ﴿۱۱۴﴾ و کلام پروردگار تو با صدق و
 عدل به انجام رسید، هیچ کس نمی‌تواند کلمات او را
 دگرگون سازد، و او شنوای داناست. ﴿۱۱۵﴾ و اگر از
 بیشتر کسانی که در روی زمین هستند اطاعت کنی، تو را از
 راه الله گمراه می‌کنند، زیرا (آن‌ها) جز از گمان پیروی
 نمی‌کنند، و جز به دروغ سخن نمی‌گویند. ﴿۱۱۶﴾ به
 راستی پروردگارت به کسانی که از راه او گمراه می‌شوند،
 آگاه‌تر است، و او به هدایت یافتگان (نیز) آگاه‌تر است.
 ﴿۱۱۷﴾ پس اگر به آیات او ایمان دارید از (گوشت)
 آنچه نام الله (هنگام ذبح) بر آن برده شده، بخورید.

و چرا از چیزهایی که (هنگام ذبح) نام الله بر آنها برده شده نمی‌خورید؟! حال آنکه (الله) آنچه را بر شما حرام کرده، به روشنی بیان نموده است! مگر اینکه ناچار باشید. و همانا بسیاری (از مردم) به خاطر هوی و هوس و بی‌دانشی (دیگران را) گمراه می‌کنند، بی‌گمان پروردگارت به (حال) تجاوز کاران داناتر است. ﴿۱۱۹﴾ و گناه آشکار و پنهان را رها کنید، همانا آنانکه مرتکب گناه می‌شوند، بزودی در برابر آنچه مرتکب می‌شوند، مجازات خواهند شد. ﴿۱۲۰﴾ و از آنچه (هنگام ذبح) نام الله بر آنها برده نشده، نخورید و همانا این (عمل) نافرمانی (و گناه) است و به راستی شیاطین به دوستان خود (شبه‌های) القا می‌کنند، تا با شما مجادله کنند، و اگر از آنها اطاعت کنید بی‌گمان مشرک خواهید بود. ﴿۱۲۱﴾ آیا کسی که (با کفر) مرده بود، پس (با هدایت) او را زنده کردیم، و نوری برایش قرار دادیم که با آن در (میان) مردم راه می‌رود، همانند کسی است که در تاریکی‌ها باشد، و از آن خارج نگردد؟! این چنین برای کافران آنچه که انجام می‌دادند آراسته شده است. ﴿۱۲۲﴾ و این گونه در هر شهر و دیاری، بزرگان (و سران) گناه کاران‌شان را قرار دادیم، تا در آن نیرنگ کنند، ولی نمی‌دانند که جز با خودشان مکر نمی‌ورزند. ﴿۱۲۳﴾ و چون نشانه‌ای برای آنها بیاید، می‌گویند: «ما هرگز ایمان نمی‌آوریم، مگر اینکه همانند آنچه به پیامبران الله داده شده، (به ما هم) داده شود». الله آگاه‌تر است که رسالت خویش را کجا قرار دهد، بزودی به کسانی که مرتکب گناه شدند، به سزای مکاری که می‌ورزیدند؛ از جانب الله خواری، و عذاب سختی خواهد رسید. ﴿۱۲۴﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾ وَذَرُوا ظَهْرَ الْآلِثِمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْآلِثِمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَيْكُمْ أَوْلِيَاءِهِمْ لِيَجْذِلُوَكُمْ وَإِنَّ أَطْعَمْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾ أَوْ مَن كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَن مَّثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ﴿١٢٣﴾ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٤﴾ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٥﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ ۗ^ط
 وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا
 كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ ۚ كَذَلِكَ تَجْعَلُ اللَّهُ
 الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾ وَهَذَا
 صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
 يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾ * هُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ وَهُوَ
 وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ تَحْشُرُهُمْ
 جَمِيعًا يَمْعَشَرُ الْجِنِّ قَدْ أَسْتَكْرَثْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ
 وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا
 بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا ۗ قَالَ النَّارُ
 مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ
 حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذَلِكَ نُؤَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ
 بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾ يَمْعَشَرُ الْجِنِّ
 وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ
 آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا ۗ قَالُوا شَهِدْنَا
 عَلَىٰ أَنفُسِنَا ۗ وَغَرَّبَتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ
 أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾ ذَٰلِكَ أَنْ
 لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا غَافِلُونَ

پس هر کس را که الله بخواهد هدایت کند، سینه اش را
 برای (قبول) اسلام می گشاید، و هر کس را که بخواهد
 گمراه کند، سینه اش را چنان تنگ می کند که گویا به
 آسمان بالا می رود، این چنین الله پلیدی را بر کسانی که
 ایمان نمی آورند؛ قرار می دهد. ﴿۱۲۵﴾ و این راه مستقیم
 پروردگار توست، بتحقیق ما آیات (خود) را برای گروهی
 که پند می گیرند، بیان کردیم. ﴿۱۲۶﴾ برای آنها (در
 بهشت) سرای آرامش و سلامتی نزد پروردگارشان خواهد
 بود، و او ولی و دوستدار آنهاست بخاطر اعمال
 (پسندیده ای) که انجام می دادند. ﴿۱۲۷﴾ و روزی که (الله)
 همه آنان را گرد آورد (و می فرماید: «ای گروه جن، شما
 افراد زیادی از انسان ها را گمراه کردید». و دوستان آنها از
 آدمیان می گویند: «پروردگارا! هر یک از ما دو گروه از
 یکدیگر بهر مند شدیم، و به آن مدتی که برای ما مقرر
 داشته بودی رسیدیم». (الله) می فرماید: «آتش جایگاه
 شماست، جاودانه در آن خواهید ماند، مگر آنچه الله
 بخواهد» بی گمان پروردگار تو حکیم داناست. ﴿۱۲۸﴾ و
 این چنین بعضی از ستمگران را به کيفر آنچه انجام
 می دادند به بعض دیگر وا می گذاریم. ﴿۱۲۹﴾ ای گروه
 جن و انس! آیا پیامبرانی از شما به سوی شما نیامدند که
 آیات مرا برای تان بخوانند، و شما را از ملاقات این روزتان
 هشدار دهند گویند: «بر (ضد) خودمان گواهی می دهیم». و
 زندگی دنیا آنها را فریب داد، و بر (زیان) خودشان
 گواهی دهند که کافر بودند. ﴿۱۳۰﴾ این (فرستادن
 پیامبران) بدان سبب است که پروردگارت هیچ گاه شهرها در
 حالی که مردمش غافل و بی خبر باشند، به ستم هلاک
 نمی کند. ﴿۱۳۱﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَفِيلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣١﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِن يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿١٣٢﴾ إِنَّ مَا تُوْعَدُونَ لَأَتِ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٣﴾ قُلْ يَقَوْمِ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَنقَبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٤﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ ۗ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَىٰ شُرَكَائِهِمْ ۗ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٥﴾ وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرَكَائِهِمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ ۗ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٦﴾

﴿١٣٧﴾

آن‌ها را با تهمت‌هایشان و اگذار. ﴿١٣٧﴾

و برای هر یک در برابر آنچه انجام داده‌اند درجاتی است، و پروردگارت از آنچه انجام می‌دهند؛ غافل نیست. ﴿١٣٢﴾ و پروردگارت بی‌نیاز (و) صاحب رحمت (بی‌کران) است، اگر بخواهد شما را می‌برد، و پس از شما هر کس را بخواهد جانشین می‌کند، چنانکه شما را از نسل گروهی دیگر به وجود آورد. ﴿١٣٣﴾ مسلماً آنچه به شما وعده داده می‌شود، خواهد آمد، و شما نمی‌توانید (الله را) ناتوان سازید (و) از کیفر الهی فرار کنید). ﴿١٣٤﴾ بگو: «ای قوم من! به شیوه خود عمل کنید، همانا من (نیز به شیوه خود) عمل می‌کنم، اما بزودی خواهید دانست که چه کسی سرانجام نیک خواهد داشت، بتحقیق ستمکاران رستگار نخواهند شد». ﴿١٣٥﴾ و (مشرکان) از آنچه الله از زراعت و چهارپایان آفریده است، بهره‌ای برای او قرار دادند (و نیز بهره‌ای برای بت‌ها) و به گمان خود گفتند: «این برای الله است، و این (هم) برای شریکان ما (= بت‌ها) است»^(۱)، پس آنچه از آن شریکان‌شان بود به الله نمی‌رسید، و آنچه از آن الله بود، به شریکان‌شان می‌رسید، چه بد حکم می‌کنند. ﴿١٣٦﴾ و این چنین شریکان‌شان برای بسیاری از مشرکان؛ کشتن فرزندان‌شان را آراسته جلوه دادند. تا هلاک‌شان کنند، و آیین‌شان را بر آنان مشتبه سازند، و اگر الله می‌خواست، چنین نمی‌کردند، پس

۱- در این آیه نمونه‌ای از عقیده خود ساخته مشرکان بیان شده است، آن‌ها بهره‌ای از زراعت و چهارپایان را برای الله و بهره‌ای مخصوص به بت‌ها قرار می‌دادند، بهره‌ الله را در راه مهمان‌نوازی و فقرا و صلح خویشاوندی صرف می‌کردند و بهره بت‌ها را در راه احتیاجات بت‌ها خرج می‌کردند. سپس اگر از بهره تعیین شده بت‌ها طبق توقع حاصل نمی‌شد از بهره‌ الله گرفته به او می‌افزودند، ولی برعکس از بهره بت‌ها چیزی نمی‌گرفتند و می‌گفتند: الله متعال بی‌نیاز است.

و گفتند: «این چهار پایان و کشتزارها (برای همه) ممنوع است، مگر کسانی که ما بخواهیم - به گمان آنان - نباید (از) آن بخورد». و چهار پایانی دیگر است که (سوار شدن بر) پشت آن‌ها حرام است. و (نیز) چهار پایانی (دیگر) است که (هنگام ذبح) نام الله را بر آن نمی‌بردند، (و با این کارشان) به الله دروغ می‌بستند. و (الله) به زودی کیفر افتراهای‌شان را خواهد داد. ﴿۱۳۸﴾ و گفتند: «آنچه در شکم این چهار پایان است مخصوص مردان ماست، و بر همسران مان حرام است، و اگر مرده باشد پس (همگی) در آن شریکند». بزودی (الله) کیفر این توصیف آن‌ها را می‌دهد، بی‌گمان او حکیم داناست. ﴿۱۳۹﴾ مسلماً زیان کردند آن‌ها که فرزندان خود را به نادانی کشتند؛ و از روی افتراء بر الله، آنچه را الله روزی‌شان نموده بود (بر خود) تحریم کردند، بتحقیق آن‌ها گمراه شدند و راه هدایت را نیافته بودند. ﴿۱۴۰﴾ و اوست که باغ‌هایی دار بست و بی‌دار بست، و درخت خرما و کشتزار با میوه‌های گوناگون، و زیتون و انار را شبیه و بی‌شبهت پدید آورد. از میوه آن به هنگامی که رسید، بخورید، و حق (= زکات) آن را در روز درویش پردازید، و اسراف نکنید، بی‌گمان او اسراف‌کنندگان را دوست ندارد. ﴿۱۴۱﴾ و (نیز) از چهار پایان، (حیوانات) باربر و (حیوانات) کوچک (که توان حمل بار ندارند آفرید). از آنچه الله به شما روزی داده است بخورید، و از گام‌های شیطان پیروی نکنید، بی‌گمان او دشمن آشکار شماست. ﴿۱۴۲﴾

وَقَالُوا هَذِهِ اَنْعَمٌ وَّحَرْتٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمَهَا
 اِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَمٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا
 وَاَنْعَمٌ لَا يَذْكُرُونَ اَسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ
 سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتُرُونَ ﴿۱۳۸﴾
 وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ اِلَّا اَنْعَمٌ خَالِصَةٌ
 لِّذُكُورِنَا وَّمُحْرَمٌ عَلٰى اَزْوَاجِنَا وَاِنْ يَكُنْ مَّيْتَةً
 فَهُمْ فِيْهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَّهُمْ اِنَّهٗ
 حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۳۹﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ قَتَلُوْا
 اَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّحَرَّمُوْا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ
 افْتِرَاءً عَلٰى اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوْا وَّمَا كَانُوْا
 مُهْتَدِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ وَّهُوَ الَّذِيْ اَنْشَأَ جَنَّاتٍ
 مَّعْرُوشَتٍ وَّغَيْرِ مَّعْرُوشَتٍ وَّالنَّخْلَ وَّالزَّرْعَ
 مُخْتَلِفًا اَكْلُهُ وَّالزَّيْتُوْنَ وَّالزُّمَانَ مُتَشَابِهًا
 وَّغَيْرِ مُتَشَابِهٍ كُلُوْا مِنْ ثَمَرِهٖ اِذَا اَثْمَرَتْ وَاَتُوْا
 حَقَّهٗ يَوْمَ حَصَادِهٖ وَلَا تُسْرِفُوْا اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ
 الْمُسْرِفِيْنَ ﴿۱۴۱﴾ وَّمِنْ اِلَّا اَنْعَمٍ حَمُوْلَةٌ
 وَّفَرَسًا كُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعُوْا
 خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۴۲﴾

ثَمَنِيَّةَ أَرْوَاحٍ مِّنَ الضَّالِّينَ وَمِنَ الْمَعْرِ
 أَتَيْنَ قُلْ أَلَّذَكَرِينَ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثِيَّيْنَ أَمَّا
 أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثِيَّيْنَ نَبُؤُنِي بِعِلْمٍ إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾ وَمِنَ الْإِبِلِ أَتَيْنَ وَمِنَ
 الْبَقَرِ أَتَيْنَ قُلْ أَلَّذَكَرِينَ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثِيَّيْنَ أَمَّا
 أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثِيَّيْنَ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ
 إِذْ وَصَلَكُمُ اللَّهُ بِهِذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى
 عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا
 يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا
 أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ
 يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ
 رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ أَضْطُرَّ
 غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾
 وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ
 وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا
 مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوْ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ
 بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

هشت جفت (از چهار پایان آفرید) از میش یک جفت
 (نر و ماده) و از بز یک جفت (نر و ماده)، بگو: «آیا (الله)
 دو نر را حرام کرده است، یا دو ماده را؟! یا آنچه که
 رحم‌های (این) دو ماده در بر دارد؟! اگر راست
 می‌گویید از روی علم به من خبر دهید». ﴿۱۴۳﴾ و از
 شتر یک جفت (نر و ماده) و از گاو یک جفت (نر و
 ماده، آفرید). بگو: «آیا دو نر را حرام کرده است یا دو
 ماده را؟! یا آنچه که رحم‌های (این) دو ماده در بر
 دارد؟! آیا هنگامی که الله شما را به (تحریم) آن توصیه
 کرد، (حاضر و) گواه بودید؟! پس چه کسی
 ستمکارتر است از آن کس که بر الله دروغ بندد، تا مردم
 را از روی نادانی گمراه سازد؟! مسلماً الله گروه
 ستمکاران را هدایت نمی‌کند». ﴿۱۴۴﴾ بگو: «در آنچه
 بر من وحی شده است، (چیز) حرامی را که خوردن آن
 بر خورنده‌ای حرام باشد؛ نمی‌یابم، بجز اینکه مردار باشد
 یا خون ریخته شده یا گوشت خوک که پلید است، یا
 (حیوانی که در کشتنش) نافرمانی (خدا) شده، (هنگام
 ذبح) نام غیر الله بر آن برده شده باشد، اما کسی که (به
 خوردن آن‌ها) ناچار گردد، بی آنکه خواهان لذت آن
 باشد و یا زیاده روی و تجاوز کند (گناهی بر وی نیست)
 بی گمان پروردگارت آمرزندهٔ مهربان است». ﴿۱۴۵﴾ و
 بر یهودیان، هر (حیوان) ناخن دار را حرام کردیم، و از
 گاو و گوسفند، پیه آن دو را بر آن‌ها حرام ساختیم، مگر
 آنچه (از پیه و چربی) که بر پشت آن‌ها قرار دارد، و یا
 در لا به لای روده‌ها یا آنچه به استخوان آمیخته است،
 این را به سبب سرکشی (و ستمی) که می‌کردند؛ به آن‌ها
 کیفر دادیم، و حقاً ما راستگوییم». ﴿۱۴۶﴾

آن‌ها بودند (نیز) این چنین تکذیب کردند، تا آنکه (طعم) عذاب ما را چشیدند. بگو: «آیا نزد شما (دلیل و) دانشی است که آن را برای ما آشکار سازید؟! شما فقط از پندارهای بی‌اساس پیروی می‌کنید، و شما جز گزافه و دروغ نمی‌گویید». ﴿۱۴۸﴾ بگو: «دلیل رسا (و قاطع) از آن الله است، پس اگر می‌خواست همه شما را هدایت می‌کرد». ﴿۱۴۹﴾ بگو: «گواهان خود را که گواهی می‌دهند که الله این را حرام کرده است، بیاورید!». پس اگر آن‌ها (به دروغ) گواهی دهند، تو با آنان گواهی نده، و از هوی و هوس کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، و کسانی که به آخرت ایمان ندارند و (بت‌ها را) با الله برابر (و شریک) قرار می‌دهند، پیروی مکن. ﴿۱۵۰﴾ بگو: «بیاید آنچه را پروردگارتان بر شما حرام کرده است، برای‌تان بخوانم: آنکه چیزی را شریک او قرار ندهید، و به پدر و مادر نیکی کنید، و فرزندان‌تان را از (بیم) فقر نکشید، ما شما و آن‌ها را روزی می‌دهیم، و به (کارهای) زشت و ناشایست آنچه آشکار باشد یا پنهان نزدیک نشوید^(۱)، و کسی را که الله (کشتنش) را حرام کرده است، جز به حق؛ نکشید، این چیزی است که الله شما را به آن سفارش نموده است، باشد که خرد ورزید. ﴿۱۵۱﴾»

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۴۷﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا خُرُوصٌ ﴿۱۴۸﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِيغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَلَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۱۴۹﴾ قُلْ هَلُمْ شُهَدَاءُ كُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿۱۵۰﴾ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَنْزِقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَٰلِكُمْ وَصَلَّوْا عَلَيْهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۱۵۱﴾

پس اگر تو را تکذیب کنند، بگو: «پروردگار شما دارای رحمتی گسترده است، و عذابش از گروه مجرم (و گناه‌کار) دفع نخواهد شد». ﴿۱۴۷﴾ به زودی کسانی که شرک ورزیدند می‌گویند: «اگر الله می‌خواست، نه ما شرک می‌آوردیم و نه پدران ما، و نه چیزی را تحریم می‌کردیم» کسانی که پیش از

۱- در حدیث آمده است: «هیچ کس بیشتر از الله غیرت ندارد، بدین جهت کارهای زشت را خواه آشکار باشد یا پنهان حرام ساخته است، و هیچ کس نیست که حمد و ثنا را به اندازه الله دوست داشته باشد، از این‌رو خود را ستوده است». (صحیح بخاری: ۴۶۳۷)

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ
يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۗ لَا
تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ
كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۗ ذَٰلِكُمْ وَصْنُكُمْ
بِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي
مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۗ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ
عَنْ سَبِيلِهِ ۗ ذَٰلِكُمْ وَصْنُكُمْ بِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ
يُلْقَوْنَ رَبَّهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ
مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَنْ
تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَيَّ طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَفْلِينَ ﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ
أَنَّا أَنْزَلْ عَلَيْهِ الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۗ فَقَدْ
جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۗ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۗ
سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ
الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

و به مال یتیم نزدیک نشوید، مگر به نیکوترین وجهی (که
برای اصلاح باشد)، تا به سن رشد خود (و بلوغ) برسد، و
(حق) پیمان و وزن را به عدالت ادا کنید، ما هیچ کس را جز
به اندازه توانش، تکلیف نمی کنیم. و هرگاه سخن گویند (یا
داوری کنید و یا شهادت می دهید)، پس عدالت را رعایت
کنید، حتی اگر در مورد نزدیکان (شما) بوده باشد. و به عهد
و پیمان الله وفا کنید، این چیزی است که الله شما را به آن
سفارش نموده است، تا متذکر شوید. ﴿۱۵۲﴾ و این راه
مستقیم من است، پس از آن پیروی کنید و از راه های
(پراکنده) پیروی نکنید، که شما را از راه الله دور می کند، این
چیزی است که الله شما را به آن سفارش نموده است، شاید
پرهیزگار شوید». ﴿۱۵۳﴾ سپس به موسی کتاب (آسمانی)
دادیم تا (نعمت خود را) بر کسی که نیکو کار بوده تمام (و
کامل) کنیم. و همه چیز را به تفصیل بیان کردیم، و (آن را)
مایه هدایت و رحمت (قرار دادیم) شاید به لقای
پروردگارش ایمان بیاورند. ﴿۱۵۴﴾ و این (قرآن) کتابی
است پُر برکت، که ما نازل کردیم، از آن پیروی کنید، و
پرهیزگار باشید، تا مورد رحمت قرار گیرید. ﴿۱۵۵﴾ تا
نگوید: «کتاب (آسمانی) تنها بر دو طایفه پیش از ما (یهود و
نصاری) نازل شده بود، و ما از خواندن و آموختن آن‌ها بی خبر
بودیم». ﴿۱۵۶﴾ یا بگویند: «اگر کتاب (آسمانی) بر ما نازل
می شد، از آن‌ها راه یافته تر بودیم». مسلماً از جانب پروردگارتان
دلیل روشن، و هدایت و رحمت برای شما آمده است. پس چه
کسی ستمکارتر است از کسی که آیات الله را تکذیب کند، و از
آن روی گرداند، به خاطر همین روی گردانی به عذابی سخت
مجازات خواهیم داد. ﴿۱۵۷﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ
 أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ
 رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ مِنْ
 قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا ۗ قُلِ انْتَضِرُوا إِنَّا
 مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا
 لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۚ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ
 بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ
 أَمْثَالِهَا ۖ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا تُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا
 وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّيَ إِلَىٰ
 صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِثْلَ مِثْلِهِمْ حَنِيفًا وَمَا
 كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي
 وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ
 لَهُ ۗ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرِ
 اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۗ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ
 نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ
 رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾
 وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ
 بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۗ
 إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

آیا انتظاری جز آن دارند که فرشتگان (مرگ) نزدشان
 بیایند؟ یا پروردگارت (خودش به سوی آنها) بیاید؟ یا
 بعضی از آیات پروردگارت بیاید؟! روزی که بعضی از آیات
 پروردگارت بیاید (و بر آنها ظاهر شود)، ایمان آوردن
 افرادی که قبلاً ایمان نیاورده‌اند، یا در ایمان‌شان (عمل) نیکی
 انجام نداده‌اند، سودی به حال آنها نخواهد داشت. بگو:
 «منتظر باشید، بی گمان ما (نیز) منتظر خواهیم بود». ﴿۱۵۸﴾
 به راستی کسانی که آیین خود را پراکنده ساختند و دسته
 دسته شدند، تو را با آنان هیچ گونه کاری نیست، کار آنها
 تنها با الله است، سپس آنها را از آنچه انجام می‌دادند، آگاه
 می‌سازد. ﴿۱۵۹﴾ (روز قیامت) هر کس (کار) نیکی آورد،
 پس ده برابر آن پاداش دارد، و هر کس (کار) بدی آورد، جز
 به مانند آن کیفر نخواهد دید، و بر آنها ستمی نخواهد شد.
 ﴿۱۶۰﴾ بگو: «بتحقیق پروردگارم مرا به راه راست هدایت
 کرده است، دین درست (و پا بر جا)، دین (حنیف) ابراهیم
 حق پرست، که از مشرکان نبود». ﴿۱۶۱﴾ بگو: «بی گمان
 نمازم، و عبادت (و قربانی) من، و زندگی و مرگ من، همه
 برای الله پروردگار جهانیان است. ﴿۱۶۲﴾ شریکی برای او
 نیست، و به این مأمور شده‌ام، و من نخستین مسلمانم». ﴿۱۶۳﴾
 بگو: «آیا غیر الله، پروردگاری را بجویم در حالی که او
 پروردگار همه چیز است؟! و هیچ کس گناهی مرتکب
 نمی‌شود؛ مگر آنکه به (زیان) خود اوست. و هیچ گناه کاری
 بار گناه دیگری را به دوش نمی‌گیرد، سپس باز گشت همه
 شما به سوی پروردگارتان است، پس شما را از آنچه در آن
 اختلاف داشتید، آگاه می‌کند. ﴿۱۶۴﴾ و او کسی است که
 شما را جانشینان در زمین قرار داد، و درجات بعضی از شما را
 نسبت به بعضی دیگر برتری داد، تا شما را (بوسیله) آنچه که
 به شما داده است بیازماید. مسلماً پروردگار تو زود کیفر است
 و همانا او آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۶۵﴾

سورة الأعراف

سورة اعراف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الْمَصِّ ۱ كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ
 حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ۲
 اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن
 دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۳ وَكُم مِّن قَرْيَةٍ
 أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيِّنًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ۴
 فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا
 كُنَّا ظَالِمِينَ ۵ فَلَنَسْئَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ
 وَلَنَسْئَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۶ فَلَنَقْصِنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ ۷
 وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۷ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ
 ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۸
 وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
 أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ۹ وَلَقَدْ
 مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَةً
 قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۱۰ وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ
 صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
 فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّن السَّاجِدِينَ ۱۱

المص (الف. لام. میم. صاد). ﴿۱﴾ این کتابی است که بر تو نازل شده است، پس نباید در سینهات از آن تنگی باشد، تا به آن (مردم را) بیم دهی، و برای مؤمنان پند (و تذکری) باشد. ﴿۲﴾ آنچه از جانب پروردگارتان بر شما نازل شده، پیروی کنید، و از اولیاء (و معبودهای) دیگر جز او، پیروی نکنید، چه اندک پند می پذیرید. ﴿۳﴾ چه بسیار شهرها (و آبادیها) که آنها را نابود کردیم، و عذاب ما به هنگام شب، یا در هنگام خواب نیمروز، به سراغشان آمد. ﴿۴﴾ و چون عذاب ما به سراغ آنها آمد، سخنی نداشتند جز اینکه گفتند: «بی گمان ما ستمکار بودیم». ﴿۵﴾ مسلماً ما از کسانی که (پیامبران) به سوی آنها فرستاده شدند، سؤال خواهیم کرد، و البته از پیامبران (نیز) سؤال می کنیم. ﴿۶﴾ یقیناً (کردارشان را) با علم (خود) برایشان بیان می کنیم، و ما هرگز غایب نبوده ایم. ﴿۷﴾ وزن (و سنجش اعمال) در آن روز حق است، پس کسانی که کفه ترازوی شان سنگین است، آنانند که رستگارند. ﴿۸﴾ و کسانی که کفه ترازوی شان سبک است، آنان کسانی هستند که به (خاطر انکار و) ستمی که نسبت به آیات ما می کردند به خویش زیان رساندند (و سرمایه وجود خود را از دست داده اند). ﴿۹﴾ و به راستی ما شما را در زمین اقتدار (و استقرار) دادیم، و در آن وسایل معیشت را برای شما قرار دادیم. چه اندک شکر گزاری می کنید. ﴿۱۰﴾ و بتحقیق ما شما را آفریدیم، آنگاه شما را شکل و صورت دادیم. سپس به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید» پس (همه) سجده کردند؛ جز ابلیس که از سجده کنندگان نبود. ﴿۱۱﴾

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ
 خَلَقْتَنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ
 مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ
 الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾ قَالَ
 إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فِيمَا أُغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ
 لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ
 وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ
 أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ أَخْرَجْ مِنْهَا مَذْمُومًا
 مَّدْحُورًا لِمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ
 ﴿١٨﴾ وَيَتَذَكَّرُ لِمَنْ تَبِعَكَ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ
 حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا
 وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا
 عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ
 الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾
 فَدَلَّهُمَا بَعْرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
 سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
 وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنِ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلُّ
 لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

(الله) فرمود: «وقتی که تو را فرمان دادم، چه چیز مانع سجده
 کردند شد؟!» (ابلیس) گفت: «من از او بهترم، مرا از آتش
 آفریده‌ای و او را از گِل (آفریده‌ای)». ﴿۱۲﴾ فرمود: «از آن
 (بهشت) فرود آی، که حق تو نیست که در آن تکبر ورزی،
 پس بیرون رو، بی شک تو از خوارشدگانی». ﴿۱۳﴾ (ابلیس)
 گفت: «تا روزی که (مردم) بر انگیخه می‌شوند، مرا مهلت
 ده». ﴿۱۴﴾ (الله) فرمود: «مسلماً تواز مهلت یافتگانی».
 ﴿۱۵﴾ (ابلیس) گفت: «پس به سبب آنکه مرا گمراه کردی،
 من (نیز) بر سر راه مستقیم تو برای (گمراه ساختن) آن‌ها در
 کمین می‌نشینم، ﴿۱۶﴾ سپس از پیش روی شان و از پشت
 سرشان و از (سمت) راست شان و از (سمت) چپ شان بر
 آن‌ها می‌تازم، و بیشترشان را شکر گزار نخواهی یافت».
 ﴿۱۷﴾ (الله) فرمود: «از آن نکوهیده و خوار بیرون رو، قطعاً
 هر کس از آن‌ها از تو پیروی کند، جهنم را از شما همگی پر
 خواهم کرد. ﴿۱۸﴾ و ای آدم! تو و همسرت در بهشت
 ساکن (شوید)، پس از هر جا که خواستید، بخورید، و به این
 درخت نزدیک نشوید، که از ستمکاران خواهید بود». ﴿۱۹﴾
 پس شیطان آن دو را وسوسه کرد، تا آنچه را از شرمگاه‌شان
 که از آن‌ها پوشیده بود؛ در نظرشان آشکار سازد، و گفت:
 «پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده است؛ مگر
 بخاطر اینکه مبادا (با خوردن آن) فرشته شوید، یا از جاودانان
 گردید». ﴿۲۰﴾ و برای آن دو سوگند یاد کرد که من برای
 شما از خیر خواهانم. ﴿۲۱﴾ پس (به این ترتیب) آن‌ها را با
 فریب (از مقام و منزل‌شان) فرود آورد، و چون از آن درخت
 چشیدند، شرمگاه‌شان بر آن‌ها آشکار شد، و شروع کردند به
 قرار دادن برگ (درختان) بهشت بر خود (تا آن را بپوشانند)
 و پروردگارش آن‌ها را ندا داد: «آیا شما را از آن درخت
 منع نکردم، و به شما نگفته بودم که شیطان دشمن آشکار
 شماست؟!». ﴿۲۲﴾

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ أَهْبَطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا مَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِمَّا تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾ يَبْنِي ءَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ ءَايَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِي ءَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَاتِهِمَا ۗ إِنَّهُ يَرَئِكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۗ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا ۗ قُلْ إِنَّا لَنُؤْمِنُ بِالْفَحْشَاءِ ۗ أَتَقُولُونَ عَلَىٰ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ ۗ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ ۗ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۗ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

(آن دو) گفتند: «پروردگارا! ما به خود ستم کردیم، و اگر ما را نیامرزی و بر ما رحم نکنی، مسلماً از زیان کاران خواهیم بود.» ﴿۲۳﴾ (الله) فرمود: «فرود آید، در حالی که بعضی از شما نسبت به بعض دیگر دشمن خواهید بود، و برای شما در زمین تا مدت معینی قرارگاه و بهرمندی خواهد بود.» ﴿۲۴﴾ فرمود: «در آن زندگی می کنید و در آن می میرید، و (در رستاخیز) از آن بیرون آورده خواهید شد.» ﴿۲۵﴾ ای فرزندان آدم! به راستی برای شما لباسی که شرمگاهتان را می پوشاند و (مایه) زینت شماست، نازل کردیم، و لباس تقوا بهتر است، این از آیات (و نشانه های) الله است تا (انسان ها) متذکر شوند. ﴿۲۶﴾ ای فرزندان آدم! شیطان شما را نفریبد، چنانکه پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد، و لباس شان را از تن شان کند (کشید)؛ تا شرمگاه شان را به آن ها نشان دهد. بی گمان او و همکارانش شما را می بینند از جایی که شما آن ها را نمی بینید، برآستی ما شیطان ها را دوستان کسانی قرار دادیم که ایمان نمی آورند. ﴿۲۷﴾ و چون کار زشتی انجام دهند، گویند: «نیاکان خود را بر این (کار) یافته ایم، و الله ما را بدان فرمان داده است.» بگو: «الله (هرگز) به کار زشت فرمان نمی دهد، آیا چیزی را که نمی دانید به الله نسبت می دهید؟!» ﴿۲۸﴾ بگو: «پروردگارم به عدالت فرمان داده است، و (نیز) در هر مسجدی (و به هنگام هر نمازی) روی هایتان را به سوی او کنید و او را (به دعا و نیایش) بخوانید؛ در حالی که دین (خود) را برای او خالص گردانید. همانطور که در آغاز شما را آفرید (بعد از مرگ، بار دیگر بسویش) باز می گردید. ﴿۲۹﴾ گروهی را هدایت نمود و گروهی (دیگر) گمراهی بر آن ها محقق (و ثابت) گشت، زیرا آن ها شیطان ها را به جای (الله)، سرپرست (و دوستان خویش) برگزیدند، و گمان می کنند که آنان هدایت یافته اند.» ﴿۳۰﴾

* يَبْنِيْ ءَادَمَ خُدُوًا زَيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوْا
 وَاشْرَبُوْا وَلَا تُسْرِفُوْا ۗ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣١﴾ قُلْ
 مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِي اُخْرِجَ لِعِبَادِهٖ ۙ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ
 الرِّزْقِ ۗ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً
 يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۗ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْمُوْنَ ﴿٣٢﴾
 قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ
 وَاِلٰثْمًا وَّالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ اِنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ
 بِهٖ سُلْطٰنًا وَاَنْ تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْمُوْنَ ﴿٣٣﴾
 وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۗ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاخِرُوْنَ سَاعَةً
 وَلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٣٤﴾ يَبْنِيْ ءَادَمَ اِمًا يٰٓاَيُّهَا رُسُلُ
 مِنْكُمْ يَفْقُصُوْنَ عَلَيْكُمْ ءَايٰتِيْ ۗ فَمَنْ اَتَقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا
 خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
 بِآيٰتِنَا وَاَسْتَكْبَرُوْا عَنَّا ۗ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيْهَا
 خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ
 كَذَّبَ بِآيٰتِهٖ ۗ اُولٰٓئِكَ يَنٰٓهُمُ نَصِيْبُهُمْ مِنَ الْكِتٰبِ
 حَتّٰى اِذَا جَآءَهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ
 تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى
 اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

ای فرزندان آدم! به هنگام رفتن به مسجد (و در هر نمازی)
 زینت خود را بر گیرید (و لباس‌های شایسته بپوشید) و (نیز)
 بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید، بی گمان الله اسراف کاران
 را دوست نمی‌دارد. ﴿۳۱﴾ بگو: «چه کسی لباس (و زینت‌های)
 را که الله برای بندگانش پدید آورده و روزی‌های پاکیزه را
 حرام کرده است؟!». بگو: «این (چیزها) در زندگی دنیا، برای
 کسانی است که ایمان آورده‌اند، (اگر چه کافران نیز از آن‌ها
 بهره‌مند می‌شوند اما) روز قیامت خاص (برای مومنان) خواهد
 بود. این چنین آیات (خود) را برای گروهی که می‌دانند بیان
 می‌کنیم. ﴿۳۲﴾ بگو: (الله) فقط کارهای زشت را، چه آشکارا
 باشد و چه پنهان، و (نیز) گناه و سرکشی بناحق را؛ حرام کرده
 است، و این که چیزی را شریک الله قرار دهید که الله دلیلی بر
 (حقانیت) آن نازل نکرده است، و چیزی را که نمی‌دانید به الله
 نسبت دهید (حرام نموده است). ﴿۳۳﴾ و برای هر امتی زمان
 (و مدت معینی) است، پس هنگامی که اجل‌شان فرا رسد، نه
 لحظه‌ای (از آن) تأخیر کنند و نه (بر آن) پیشی گیرند. ﴿۳۴﴾
 ای فرزندان آدم! هرگاه پیامبرانی از خود شما (به نزد شما) بیایند
 که آیات مرا برای شما بخوانند (از آن‌ها پیروی کنید) پس
 هر کس که پرهیزگاری کند و (اعمال خود را) اصلاح کند، نه
 ترسی بر آن‌هاست، و نه آنان اندوهگین شوند. ﴿۳۵﴾ و
 کسانی که آیات ما را تکذیب کنند، و در برابر آن (گردن‌کشی
 و) تکبر ورزند، آنان اهل دوزخند، و جاودانه در آن خواهند
 ماند. ﴿۳۶﴾ پس چه کسی ستمکارتر است از کسی که بر الله
 دروغ می‌بندد، یا آیات او را تکذیب می‌کند؟! آن‌ها نصیب (و
 بهره) شان از کتاب (لوح محفوظ، آنچه مقرر شده) به آنان
 می‌رسد، تا زمانی که فرستادگان ما به سراغ‌شان روند که
 جان‌شان را بگیرند، گویند: «کجا این چیزهایی که به جای
 الله می‌پرستیدید؟! (آن‌ها) گویند: «آن‌ها (نابود) گم شدند» و
 بر (زیان) خود گواهی دهند که کافر بوده‌اند. ﴿۳۷﴾

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ
 وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ
 إِذَا آذَرَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَيْتُمْ لِأَوْلِيئِهِمْ رَبَّنَا
 هَتُّوْنَا أَضَلُّونَا فَفَاتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ
 لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ وَقَالَتْ أَوْلِيئُهُمْ
 لِأَخْرَيْتُمْ فَمَا كَانَتْ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا
 الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِعَايَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْتَحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ
 وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ
 وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ
 مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ
 ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ
 نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا
 وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ
 رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

(الله) به آنان) می فرماید: «در بین گروه‌های از جن و انس که
 پیش از شما گذشته‌اند، در آتش (دوزخ) وارد شوید!». هرگاه که
 گروهی وارد می‌شوند، گروه دیگر را لعنت می‌کنند، تا
 هنگامی که همگی در آنجا به هم رسند، گروه آخر (و
 پیروان) درباره گروه اول (و پیشوایان خود) گویند:
 «پروردگارا! اینها بودند که ما را گمراه کردند، پس عذابی دو
 چندان از آتش به آنان بده» (الله) می فرماید: «برای هر کدام
 (از شما عذاب) دو چندان است، ولی شما نمی‌دانید». ﴿٣٨﴾
 و گروه اول (و پیشوایان شان) به گروه آخر (و پیروان شان)
 گویند: «شما را بر ما هیچ برتری نیست، پس به (کیفر) آنچه
 انجام می‌دادید؛ عذاب را بچشید». ﴿٣٩﴾ بی‌گمان کسانی که
 آیات ما را تکذیب کردند، و در برابر آن (گردن‌کشی و)
 تکبر ورزیدند، درهای آسمان (هرگز) برای شان گشوده
 نمی‌شود، و به بهشت داخل نخواهند شد، مگر این که شتر از
 سوراخ سوزن درآید، و این چنین، گناه کاران را کیفر
 می‌دهیم. ﴿٤٠﴾ برای آن‌ها بستری از (آتش) جهنم و (نیز)
 روی آن‌ها پوشش‌های (از آتش جهنم) است. و این چنین
 ستمکاران را کیفر می‌دهیم. ﴿٤١﴾ و کسانی که ایمان
 آوردند و کارهای شایسته انجام دادند - هیچ کس را جز
 به اندازه توانش تکلیف نمی‌کنیم - آن‌ها اهل بهشت
 هستند، و جاودانه در آن خواهد ماند. ﴿٤٢﴾ و آنچه از کینه
 (و نفرت) که در سینه‌هایشان است بر می‌کنیم. و از زیر
 (درختان و مسکن‌های) آن‌ها نهرها جاری است. و گویند:
 «ستایش مخصوص الله است که ما را به این (بهشت) هدایت
 نمود، و اگر الله ما را هدایت نمی‌کرد؛ ما هرگز راه نمی‌یافتیم.
 مسلماً فرستادگان پروردگار ما به حق آمدند». و (آنگاه) به
 آنان ندا داده می‌شود که: «این بهشت را به پاداش آنچه که
 انجام می‌دادید، به (شما داده‌اند و) ارث بردید». ﴿٤٣﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا
 وَعَدْنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا
 قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
 الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا
 عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى
 الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ
 الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾
 * وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تَلَقَّاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبُّنَا
 لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ
 الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَانِهِمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ
 عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾ أَهْتُولَاءِ
 الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا
 خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾ وَنَادَى
 أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ
 الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا
 عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا
 وَلَعِبًا وَغَرَّتُهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنسَلُهُمْ كَمَا
 نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِقَائِلِينَ
 أَن يُجَادُوا ﴿٥١﴾

و اهل بهشت، اهل دوزخ را صدا می‌زنند که: «آنچه را که
 پروردگاران به ما وعده داده بود، (همه را) حق یافتیم، پس
 آیا شما (نیز) آنچه را پروردگارتان به شما وعده داده بود؛
 حق یافتید؟!». گویند: «آری». پس ندا دهنده‌ای در میان آن‌ها
 ندا دهد که: «لعنت الله بر ستمکاران باد، ﴿۴۴﴾ (همان)
 کسانی که (مردم را) از راه الله باز می‌داشتند، و آن را کج
 می‌طلیدند، و (نیز) آن‌ها به آخرت کافر بودند». ﴿۴۵﴾ و در
 میان آن دو (گروه بهشتی و دوزخی) حجابی است، و بر
 اعراف (= بلندی‌های آن) مردانی هستند که هر یک (از آن
 دو گروه) را از سیما (و چهره) شان می‌شناسند، و اهل
 بهشت را صدا می‌زنند که: «سلام بر شما باد» اینان طمع (و
 امید) بهشت را دارند، و هنوز بدان در نیامده‌اند. ﴿۴۶﴾ و
 چون چشم‌شان به سوی اهل دوزخ گردانده شود، گویند:
 «پروردگارا! ما را با گروه ستمکاران قرار مده». ﴿۴۷﴾ و اهل
 اعراف، مردانی (از اهل دوزخ را) که از سیما (و چهره) شان
 آن‌ها را می‌شناسند، صدا می‌زنند، گویند: «جمعیت (و مال
 اندوزی) شما، و آن سرکشی (و تکبر) های شما، به حالتان
 فایده‌ای نبخشید!». ﴿۴۸﴾ آیا اینها (همان) کسانی هستند که
 سوگند یاد می‌کردید که (هرگز) الله رحمتی به آنان
 نمی‌رساند؟ (به آن‌ها گفته می‌شود): «به بهشت داخل شوید،
 نه ترسی بر شماست، و نه شما اندوهگین می‌شوید». ﴿۴۹﴾ و
 اهل دوزخ، اهل بهشت را صدا می‌زنند که: «اندکی از آب،
 یا از آنچه الله به شما روزی داده، بر ما بریزید» (آن‌ها) گویند:
 «بی‌گمان الله هر دو را بر کافران حرام کرده است». ﴿۵۰﴾
 آنان که دین خود را سرگرمی و بازیچه گرفتند، و زندگی
 دنیا آن‌ها را فریفت، پس امروز ما آن‌ها را فراموش می‌کنیم،
 همانطور که آن‌ها دیدار چنین روزی را فراموش کردند، و
 آنکه آیات ما را انکار می‌کردند. ﴿۵۱﴾

وَلَقَدْ جِئْنَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى
 وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ
 يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ
 جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ
 فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ
 قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
 يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
 الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ
 وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ
 وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ ادْعُوا رَبَّكُمْ
 تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا
 تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا
 وَطَمَعًا ۚ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
 رَحْمَتِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَهُ لِبَلَدٍ
 مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ
 الثَّمَرَاتِ ۗ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لِعَلَّكُمْ
 تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

و به تحقیق ما کتابی برای آنها آوردیم که آن را از روی
 دانش به تفصیل بیان کردیم، که مایه هدایت و رحمت برای
 قومی است که ایمان می آورند. ﴿۵۲﴾ آیا آنها جز انتظار
 (سرانجام و) تأویلش را دارند؟! روزی که (نتیجه و) تأویلش
 فرا رسد، کسانی که آن را پیش از این فراموش کرده بودند
 می گویند: «مسلماً فرستادگان پروردگاران به حق آمده
 بودند، پس آیا (امروز) برای ما شفیعیانی هستند که برای ما
 شفاعت کنند، یا باز گردیم آنگاه اعمالی غیر از آنچه
 می کردیم، انجام دهیم؟!». بتحقیق آنها به خود زیان
 رسانیدند، و (معبودهایی ساختگی و) آنچه دروغ می یافتند
 (همگی) از (نظر) آنان ناپدید (و گم) شد. ﴿۵۳﴾ (ای مردم)
 بی گمان پروردگار شما الله است که آسمانها و زمین را در
 شش روز آفرید، سپس بر عرش مستقر شد، شب را به روز
 می پوشاند که شتابان در پی آن می رود، و خورشید و ماه و
 ستاره گان (را آفرید) که مسخر فرمان او هستند، آگاه باشید که
 آفرینش و فرمانروایی از آن او است، پر برکت (و به غایت
 بزرگ) است الله که پروردگار جهانیان است. ﴿۵۴﴾
 پروردگارتان را با تضرع (و زاری) و در پنهانی، بخوانید، همانا او
 از حد در گذرندگان را دوست نمی دارد. ﴿۵۵﴾ و در زمین،
 پس از اصلاح آن فساد نکنید، و او را با بیم و امید بخوانید،
 همانا رحمت الله به نیکوکاران نزدیک است. ﴿۵۶﴾ و او
 کسی است که بادهای را بشارت دهنده در پیشاپیش (باران)
 رحمتش می فرستد، تا هنگامی که ابرهای سنگین بار را بر
 دارند، ما آن را به سوی (شهر و) سرزمینی مرده می فرستیم،
 سپس از آن؛ آب را نازل می کنیم، آنگاه از آن (آب) هر
 گونه میوه ای (از دل خاک) بیرون می آوریم، این گونه
 مردگان را (زنده می کنیم و از قبرها) بیرون می آوریم، شاید
 پند گیرید. ﴿۵۷﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ تَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۗ وَالَّذِي
 حَبَّتْ لَا تَخْرُجُ إِلَّا نَكْدًا ۚ كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ
 لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ
 فَقَالَ يَنْقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ إِنِّي
 أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ الْمَلَأُ
 مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ
 يَنْقُومِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
 وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ
 جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
 وَلِتَتَّقُوا ۚ وَاعْلَمُوا أَن تَرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ
 وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِعَآئِنَاتِنَا ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ ۗ وَإِلَىٰ
 عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا ۗ قَالَ يَنْقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ
 وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يَنْقُومِ
 لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ

سرزمین پاکیزه (و خوب) گیاهش به فرمان پروردگارش
 می‌روید، و سرزمین ناپاک (و بد) جز اندک و بی ارزش، از
 آن نمی‌روید، اینگونه آیات (خود) را برای گروهی که
 سپاس می‌گزارند، گوناگون بیان می‌کنیم. ﴿۵۸﴾ همانا ما
 نوح را به سوی قومش فرستادیم، پس گفت: «ای قوم من!
 الله را بپرستید، که جز او معبودی (راستین) برای شما نیست،
 (و اگر او را عبادت نکردید) بی‌گمان من بر شما از عذاب
 روزی بزرگ می‌ترسم». ﴿۵۹﴾ اشراف (و بزرگان) قومش
 گفتند: «به راستی ما تو را در گمراهی آشکار می‌بینیم».
 ﴿۶۰﴾ گفت: «ای قوم من! هیچ‌گونه گمراهی در من نیست،
 بلکه من فرستاده‌ای از (جانب) پروردگار جهانیان هستم.
 ﴿۶۱﴾ پیام‌های پروردگارم را به شما می‌رسانم و شما را
 اندرز می‌دهم، و از (شریعت) الله چیزهایی می‌دانم که شما
 نمی‌دانید. ﴿۶۲﴾ آیا تعجب کرده‌اید که پندی از سوی
 پروردگارتان بر (زبان) مردی از خود شما، برای شما برسد
 تا شما را بیم دهد و تا پرهیزگاری پیشه کنید و باشد که
 مشمول رحمت گردید؟!». ﴿۶۳﴾ پس او را تکذیب کردند،
 آنگاه ما او و کسانی را که با وی در کشتی بودند، نجات
 دادیم، و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، غرق کردیم،
 برآستی آن‌ها گروهی نابینا (و کوردل) بودند. ﴿۶۴﴾ و به
 (سوی قوم) عاد، برادرشان هود را (فرستادیم) گفت: «ای قوم
 من! الله را پرستش کنید که جز او معبودی (راستین) برای شما
 نیست، آیا پرهیزگاری پیشه نمی‌کنید؟!». ﴿۶۵﴾ اشراف (و
 بزرگان) قوم او که کافر بودند گفتند: «بی‌گمان ما تو را در
 سفاهت (و نادانی) می‌بینیم، و ما مسلماً تو را از دروغ‌گویان
 می‌پنداریم». ﴿۶۶﴾ گفت: «ای قوم من! هیچ‌گونه سفاهت (و
 نادانی) در من نیست، بلکه من فرستاده‌ای از (جانب)
 پروردگار جهانیان هستم، ﴿۶۷﴾

پیام‌های پروردگرم را به شما می‌رسانم. و من خیرخواه امینی برای شما هستم. ﴿۶۸﴾ آیا تعجب کرده‌اید که پندی از سوی پروردگارتان بر (زبان) مردی از خود شما، برای شما برسد تا شما را بیم دهد؟! و به یاد آورید هنگامی که پس از قوم نوح شما را جانشینان (آنان) قرار داد، و شما را در آفرینش فزونی (و قدرت) داد. پس نعمت‌های الله را به یاد آورید، شاید رستگار شوید. ﴿۶۹﴾ گفتند: «آیا به (نزد) ما آمده‌ای که تنها الله را عبادت کنیم، و آنچه را نیاکانمان می‌پرستیدند، رها کنیم؟! پس اگر از راستگویان هستی، آنچه را (از عذاب الهی) به ما وعده می‌دهی، بیاور.» ﴿۷۰﴾ (هود) گفت: «به تحقیق عذاب و غضب از (جانب) پروردگارتان بر شما واقع شده (و شما را فرا گرفته) است، آیا با من در (باره) نام‌هایی مجادله می‌کنید که شما و نیاکانتان (بر بت‌ها) نهاده‌اید، در حالی که الله هیچ دلیل (و برهانی) درباره آن نازل نکرده است، پس شما منتظر باشید، بی‌گمان من (نیز) باشما از منتظرانم.» ﴿۷۱﴾ پس او، و کسانی را که با او بودند؛ به رحمت (و لطفی) از (سوی) خویش نجات دادیم، و ریشه کسانی که آیات ما را تکذیب کردند و از مؤمنان نبودند، قطع کردیم. ﴿۷۲﴾ و به (سوی قوم) ثمود، برادرشان صالح را (فرستادیم) گفت: «ای قوم من! الله را بپرستید، که جز او معبودی (راستین) برای شما نیست. همانا دلیل روشنی از (سوی) پروردگارتان برای شما آمده است، این ماده شتر الله، برای شما معجزه‌ای است، پس او را (به حال خود) وا گذارید که در زمین الله (بچرد و علف) بخورد، و آن را آزار (و آسیبی) نرسانید، که عذاب دردناکی شما را خواهد گرفت.

﴿۷۳﴾

أَبْلِغُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ أَمِينٌ نَّاصِحٌ ﴿٦٨﴾
 أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ
 مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ^ط وَأَذْكُرُوا^ط إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ
 مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصِطَةً^ط
 فَادْكُرُوا^ط آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾ قَالُوا
 أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ
 آبَاؤَنَا فَأَنَّا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
 ﴿٧٠﴾ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ
 وَغَضَبٌ أَتُجَدِّلُونِي فِي أَسْمَاءِ سَمَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ
 وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ فَانظُرُوا إِنِّي
 مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَأَخْبَيْنَاهُ
 وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ
 كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِلَى
 ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَنْقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا
 لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ^ط قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن
 رَبِّكُمْ^ط هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ^ط فَذَرُوهَا
 تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ
 عَذَابُ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

وبه یاد آورید هنگامی که شما را پس از (قوم) عاد جانشینان (آنان) قرار داد، و در زمین مستقر ساخت، که در دشت‌های آن قصرهایی بنا می‌کنید، و در کوه‌ها خانه‌هایی می‌تراشید. پس نعمت‌های الله را بیاد آورید، و در زمین به فساد (و تباهی) نکوشید. ﴿۷۴﴾ اشراف (و بزرگان) از قوم او که گردن‌کشی می‌کردند به مستضعفان، به (همان) کسانی از آنان که ایمان آورده بودند گفتند: «آیا شما براستی یقین دارید که صالح از (طرف) پروردگارش فرستاده شده است؟!» (آن‌ها) گفتند: «ما به آنچه او بدان فرستاده شده، ایمان داریم.» ﴿۷۵﴾ آنان که گردن‌کشی می‌کردند گفتند: «ما به آنچه شما به آن ایمان آورده‌اید، (منکر و) کافریم.» ﴿۷۶﴾ پس ماده شتر را پی کردند، و از فرمان پروردگارش سر باز زدند، و گفتند: «ای صالح! اگر تو از پیامبران (الله) هستی، آنچه را به ما وعده می‌دهی بیاور!». ﴿۷۷﴾ آنگاه زلزله‌ای آن‌ها را فرا گرفت، در نتیجه در خانه‌های خود از پای در آمدند (و مردند). ﴿۷۸﴾ پس (صالح) از آن‌ها روی گردانید و گفت: «ای قوم! من پیام پروردگارم را به شما رساندم، و برای شما خیر خواهی کردم، ولی شما خیر خواهان را دوست نمی‌دارید.» ﴿۷۹﴾ (به یاد آورید) لوط را، هنگامی که به قوم خود گفت: «آیا کار بسیار زشتی را انجام می‌دهید که پیش از شما هیچ یک از جهانیان انجام نداده است؟! ﴿۸۰﴾ همانا شما به جای زنان با مردان شهوت می‌رانید، راستی که شما قومی تجاوز کار هستید.» ﴿۸۱﴾

وَأذْكُرُوا إِذْ جَعَلْنَا خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا ۖ فَادْكُرُوا آيَاتِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَمْ صَلَّىحًا مَرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ ۚ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِء مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي ءَامَنْتُمْ بِهِء كَفِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَن أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَصْلِحُ أَئِنَّا بِمَا تَعِدُنَا إِن كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثْمِينَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِن لَّا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ﴿٧٩﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِء أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
 أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ^ط إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ
 فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ
 الْعَٰغِبِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا فَأَنْظُرْ كَيْفَ
 كَانَتْ عَٰقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٣﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ
 أَخَاهُمْ شُعَيْبًا^ط قَالَ يَبْنَؤُمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ^ط
 فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
 أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
 ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٤﴾
 وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ
 عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَن ءَامَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا
 وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَرْتُمْ^ط وَأَنْظُرُوا
 كَيْفَ كَانَتْ عَٰقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِنْ كَانَ
 طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ ءَامَنُوا بِآلِذِي الْأَرْسَالِ مِنْ قَبْلِ
 لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ تَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ
 الْحَاكِمِينَ ﴿٨٦﴾

و پاسخ قومش جز این نبود که گفتند: «اینها را از شهر (و دیار) تان بیرون کنید، که اینها مردمی هستند که پاکیزگی می طلبند (و از کار ما بیزارند)». ﴿۸۲﴾ پس ما او و خاندانش را نجات دادیم، جز همسرش که از بازماندگان بود. ﴿۸۳﴾ و بارانی (از سنگ) بر آنها بارانیدیم (که آنها را نابود ساخت) پس بنگر که سرانجام گناه کاران چگونه بود. ﴿۸۴﴾ و به سوی (مردم) مدین برادرشان شعیب را (فرستادیم) گفت: «ای قوم من! الله را پرستید، که جز او معبودی (راستین) برای شما نیست، مسلماً دلیل روشنی از (طرف) پروردگارتان برای شما آمده است، پس (حق) پیمان و ترازو را کامل (و درست) ادا کنید، و از (اموال و) چیزهای مردم را (چیزی) نگاهید، و در زمین، پس از اصلاحش، فساد نکنید، اگر ایمان دارید، این برای شما بهتر است. ﴿۸۵﴾ و بر سر هر راهی ننشینید که (مردم را) تهدید کنید، و از راه الله کسی را که به او ایمان آورده است، باز دارید، و آن را کج می خواهید، و به یاد آورید زمانی را که اندک بودید، و او شما را بسیار گرداند، و بنگرید سرانجام مفسدان چگونه بود. ﴿۸۶﴾ و اگر گروهی از شما به آنچه من به آن فرستاده شده‌ام، ایمان آورده‌اند، و گروهی (دیگر) ایمان نیاورده‌اند، پس صبر کنید (و منتظر بمانید) تا الله میان ما داوری کند^(۱)، که او بهترین داوران است». ﴿۸۷﴾

۱- شاید این فیصله در دنیا نیز انجام گیرد، البته داوری بین مردم در روز قیامت یقیناً خواهد بود، چنانچه در آن روز از هر یک بازپرسی خواهد شد و سپس طبق آن فیصله خواهد گردید، چنانکه رسول الله ﷺ فرموده‌اند: «هر کدام از شما مسئول هست و از او دربارهٔ زیر دستانش پرسیده خواهید شد». سپس رسول الله ﷺ مسئولیت امام، شوهر، همسر و خدمتگزار را جداگانه بیان فرمودند. (صحیح بخاری: ۷۱۳۸)

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
 لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعِيبُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيِنَا
 أَوْ لَتَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أُولَئِكَ كَرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدْ
 أَفْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ
 نَجَدْنَا اللَّهَ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ
 يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ
 تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا أَفْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ
 خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
 قَوْمِهِ لَئِنْ أَتَيْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَسِرُونَ ﴿٩٠﴾
 فَأَخَذْتَهُمُ الرِّجْفَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَثِمِينَ
 ﴿٩١﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا
 الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾
 فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَنْقُومِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَتِ
 رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ ءَأَسَىٰ عَلَىٰ قَوْمِ
 كَفْرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا
 أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ
 ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا
 وَقَالُوا قَدْ مَسَّ ءَابَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ
 بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

اشراف (و بزرگان) از قوم او که سرکشی می کردند،
 گفتند: «ای شعیب! قطعاً تو و کسانی را که با تو ایمان
 آورده‌اند، از شهر (و دیار) خویش بیرون خواهیم کرد، یا
 اینکه به آیین ما باز گردید». (شعیب) گفت: «آیا (باز گردیم)
 اگر چه از آن کراهت داشته (و بیزار) باشیم؟! ﴿۸۸﴾ اگر ما
 به آیین شما باز گردیم، بعد از آنکه الله ما را از آن نجات داد،
 بتحقیق بر الله دروغ بسته‌ایم، و شایسته ما نیست که به آن باز
 گردیم، مگر آنکه الله، پروردگار ما بخواهد، (زیرا) علم (و
 دانش) پروردگار ما، بر همه چیز احاطه دارد، ما بر الله توکل
 کرده‌ایم، پروردگارا! میان ما و قوم ما بحق (راهی بگشا و)
 داوری کن، که تو بهترین (راه گشایان و) داورانی». ﴿۸۹﴾ و
 اشراف (و بزرگان) از قوم او که کافر بودند، گفتند: «اگر از
 شعیب پیروی کنید، قطعاً شما زیان کار خواهید بود». ﴿۹۰﴾
 آنگاه زلزله (شدیدی) آن‌ها را فرا گرفت، پس در خانه‌های
 خود از پا در آمدند (و مردند). ﴿۹۱﴾ آنان که شعیب را
 تکذیب کردند (چنان نابود شدند) که گویا هرگز در آن
 (دیار و خانه‌ها) نبوده‌اند، و آنان که شعیب را تکذیب کردند؛
 خود زیان کار بودند. ﴿۹۲﴾ آنگاه (شعیب) از آنان روی
 گرداند، و گفت: «ای قوم من! به راستی من پیام‌های
 پروردگارم را به شما رساندم و برای شما خیر خواهی (و
 نصیحت) نمودم، پس چگونه بر گروه کافر (و بی ایمان)
 افسوس بخورم؟!». ﴿۹۳﴾ و ما در هیچ شهر (و دیاری)
 پیامبری نفرستادیم؛ مگر اینکه اهلش را به رنج‌ها و سختی‌ها
 گرفتار ساختم، شاید تضرع و زاری کنند (و به سوی الله بر
 گردند). ﴿۹۴﴾ سپس به جای ناخوشی (و بدی)، خوشی (و
 نیکی) آوردیم، تا اینکه افزون شدند، و گفتند: «بی گمان به
 نیاکان ما (نیز) رنج و راحتی رسیده بود» پس ناگهان آن‌ها را
 در حالی که بی خبر (و غافل) بودند گرفتیم. ﴿۹۵﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أُولَٰئِكَ يَهْدِي لِلَّذِينَ يَرْتُوبُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِهَا ۗ وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ ۚ كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۗ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۚ فَظَلَمُوا بِهَا ۗ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰفِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

آبادی‌ها) ایمن هستند از اینکه عذاب ما؛ در شب، هنگامی که خفته باشند سراغشان بیاید؟! ﴿۹۷﴾ آیا اهل (این) شهرها (و آبادی‌ها) ایمن هستند از اینکه عذاب ما؛ در روز، هنگامی که سرگرم بازی (و امور بیهوده) هستند، به سراغشان بیاید؟! ﴿۹۸﴾ آیا آن‌ها از مکر (و گرفت) الله در امانند؟! در حالی که جز زیان کاران (کسی) از مکر (و گرفت) الله ایمن نمی‌شود. ﴿۹۹﴾ آیا برای آنان که زمین را پس از (نابود کردن) اهلش به ارث می‌برند، روشن (و واضح) نشده است که اگر بخواهیم آن‌ها را (نیز) به (کیفر) گناهان‌شان هلاک می‌کنیم، و بر دل‌های شان مهر می‌نهم، آنگاه آنان (صدای حق و پندی را) نمی‌شنوند. ﴿۱۰۰﴾ این‌ها، شهرها (و آبادی‌هایی) است که برخی از اخبار آن را بر تو حکایت می‌کنیم، و محققاً پیامبران‌شان دلایل (و معجزات) روشن برای آنان آوردند، پس هرگز به آنچه از پیش تکذیب کرده بودند، ایمان نیاوردند، اینگونه الله بر دل‌های کافران مهر می‌نهد. ﴿۱۰۱﴾ و در بیشترشان (وفای به) عهد نیافتیم، و به راستی بیشتر آن‌ها را نافرمان (و فاسق) یافتیم. ﴿۱۰۲﴾ سپس بعد آن‌ها موسی را با آیات (و نشانه‌های) خویش به سوی فرعون و اطرافیان او فرستادیم، آنگاه آن‌ها به آن (آیات) ستم کردند (و کافر شدند) پس بنگر عاقبت مفسدان چگونه بود! ﴿۱۰۳﴾ و موسی گفت: «ای فرعون! من فرستاده‌ای از (سوی) پروردگار جهانیان هستم. ﴿۱۰۴﴾»

و اگر اهل شهرها (و آبادی‌ها) ایمان می‌آوردند و تقوا پیشه می‌کردند، قطعاً (درهای) برکات از آسمان و زمین را بر آن‌ها می‌گشودیم، و لکن (آن‌ها آیات و پیامبران ما را) تکذیب کردند، پس ما (نیز) آن‌ها را به کیفر آنچه انجام می‌دادند، فرو گرفتیم. ﴿۹۶﴾ آیا اهل (این) شهرها (و

حَقِيقٌ عَلَيَّ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَآتِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمَلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْرَثَهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجْدِينَ ﴿١٢٠﴾

سزاوار است که جز (سخن) حق بر الله نگویم، بتحقیق من دلیل (و معجزه‌های روشن) از پروردگار تان برای شما آورده ام، پس بنی اسرائیل را با من بفرست. ﴿۱۰۵﴾ (فرعون) گفت: «اگر معجزه‌های آورده‌ای، آن را بیاور اگر از راستگویانی». ﴿۱۰۶﴾ پس (موسی) عصای خود را انداخت، ناگهان آن اژدهای آشکار شد. ﴿۱۰۷﴾ و دست خود را (از گریبان) بیرون آورد، پس ناگهان آن سفید (و درخشان) برای بینندگان بود. ﴿۱۰۸﴾ اشراف (و بزرگان) از قوم فرعون گفتند: «به راستی این (شخص) جادوگری (ماهر و) داناست. ﴿۱۰۹﴾ می‌خواهد شما را از سرزمین تان بیرون کند، پس چه فرمان می‌دهید؟». ﴿۱۱۰﴾ (آنگاه به فرعون) گفتند: «او و برادرش را بازداشت کن، (و مهلت دهید) و جمع‌آوری کنندگان را به (همه) شهرها بفرست. ﴿۱۱۱﴾ تا همهٔ ساحران دانا (و ماهر) را به نزد تو بیاورند. ﴿۱۱۲﴾ و ساحران نزد فرعون آمدند، گفتند: «آیا اگر ما پیروز شدیم، پاداشی برای ما خواهد بود؟». ﴿۱۱۳﴾ (فرعون) گفت: «آری! بتحقیق شما از مقربان خواهید بود». ﴿۱۱۴﴾ (روز موعود فرا رسید، ساحران) گفتند: «ای موسی! یا نخست تو (عصای خود را) بیفکن، یا ما (ابزار خود را) می‌افکنیم». ﴿۱۱۵﴾ (موسی) گفت: «شما بیفکنید» چون (ابزار خود را) افکندند، چشم‌های مردم را افسون کردند و آن‌ها را ترساندند، و سحر عظیمی (پدید) آوردند. ﴿۱۱۶﴾ و (ما) به موسی وحی کردیم که: «عصای خود را بیفکن» پس ناگهان آن (عصا، به صورت اژدهای درآمد) آنچه را که به دروغ بر ساخته بودند، می‌بلعید. ﴿۱۱۷﴾ آنگاه حق آشکار (و پیروز) شد و آنچه آن‌ها (ساخته بودند و) انجام می‌دادند باطل گشت. ﴿۱۱۸﴾ پس در آنجا (فرعون و فرعونیان همگی) مغلوب شدند و خوار و زبون بازگشتند. ﴿۱۱۹﴾ و ساحران به سجده افتادند. ﴿۱۲۰﴾

قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ
 ﴿١٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ ءَامَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ ۗ إِنَّ
 هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا
 أَهْلَهَا ۗ فَسَوْفَ تَعْمُونَ ﴿١٢٣﴾ لَأَقْطِعَنَّ أَيْدِيَكُمْ
 وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ ثُمَّ لَأَضِلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ
 ﴿١٢٤﴾ قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا نَنْقُمُ
 مِنَّا إِلَّا أَنْ ءَامَنَّا بِغَايَتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا
 أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ
 مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيَفْسِدُوا فِي
 الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَ ۗ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ
 وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ ۗ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾
 قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا ۗ إِنَّ
 الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَالْعَاقِبَةُ
 لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوا أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا
 وَمِن بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ۗ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
 عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ
 كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا ءَالَ فِرْعَوْنَ
 بِاللِّسْنِينَ وَنَقَصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

گفتند: «به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم، ﴿۱۲۱﴾
 پروردگار موسی و هارون». ﴿۱۲۲﴾ فرعون گفت: «آیا پیش
 از آنکه به شما اجازه دهم، به او ایمان آوردید؟! قطعاً این
 دسیسه و نیرنگی است که در شهر اندیشیده‌اید، تا اهلش را از
 آن بیرون کنید، پس بزودی خواهید دانست. ﴿۱۲۳﴾ البته
 دست‌هایتان و پا‌های‌تان را به خلاف یکدیگر خواهم برید،
 سپس همگی شما را به دار خواهم زد». ﴿۱۲۴﴾ گفتند:
 «(پس از شهادت) ما به سوی پروردگارمان باز می‌گردیم،
 ﴿۱۲۵﴾ و تنها انتقام تو از ما بخاطر این است که ما به آیات
 پروردگارمان هنگامی که به سوی ما آمد، ایمان آوردیم،
 پروردگارا! بر ما صبر (و استقامت) فرو ریز، و ما را مسلمان
 بمیران». ﴿۱۲۶﴾ و اشراف (و بزرگان) از قوم فرعون (به او)
 گفتند: «آیا موسی و قومش را رها می‌کنی تا در زمین فساد
 کنند، و تو و معبودانت را وا گذارند؟». (فرعون) گفت:
 «بزودی پسران‌شان را می‌کشیم، و زنان‌شان را (برای
 خدمت کاری) زنده نگه می‌داریم، و بی‌گمان ما بر آن‌ها چیره
 و مسلط هستیم». ﴿۱۲۷﴾ موسی به قومش گفت: «از الله یاری
 بجوید، و صبر (و استقامت) پیشه کنید، همانا زمین از آن الله
 است، به هر کس از بندگانش که بخواهد آن را به میراث
 می‌دهد (و می‌بخشد) و عاقبت (نیک) از آن پرهیزگاران
 است». ﴿۱۲۸﴾ (قوم موسی) گفتند: «پیش از آنکه به سوی ما
 بیایی آزار دیده‌ایم، و بعد از آنکه نزد ما آمدی (نیز آزار
 می‌بینیم!)». (موسی) گفت: «امید است پروردگارتان دشمن
 شما را هلاک کند، و شما را در زمین جانشین سازد، پس
 بنگرد چگونه عمل می‌کنید». ﴿۱۲۹﴾ و به راستی ما قوم (و
 نزدیکان) فرعون را به قحط سالی و کمبود میوه‌ها گرفتار
 کردیم، شاید که آنان پند گیرند. ﴿۱۳۰﴾

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبِهِمْ
 سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ ۗ أَلَا إِنَّمَا طَّيَّرَهُمْ
 عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا
 مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا فَمَا خُنَّ لَكَ
 بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ
 وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالِدَّمَ ۗ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ
 فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا
 وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَىٰ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا
 عَهِدَ عِنْدَكَ ۗ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ
 لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا
 كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بَلَغُوهُ إِذَا هُمْ
 يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
 بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾
 وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ
 مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا
 وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
 بِمَا صَبَرُوا ۗ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ
 وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

پس هنگامی که نیکی (و نعمت) به آنها روی آورد،
 گفتند: «این حق ماست» و اگر بدی (و رنجی) به آنها
 می رسید، به موسی و کسانی که با او بودند فال بد می زدند.
 آگاه باشید، همانا فال بدشان فقط به نزد الله است، (و به
 کیفر گناهان شان می باشد) و لیکن بیشتر آنها نمی دانند.
 ﴿۱۳۱﴾ و گفتند: «هر چه را که از نشانه (و معجزه) برای ما
 بیاوری، تا ما را بدان جادو کنی، ما به تو ایمان نمی آوریم».
 ﴿۱۳۲﴾ پس (عذاب و بلاهای آشکار از قییل: طوفان، و
 ملخ، و شپش، و قورباغه ها، و خون را (که هر کدام معجزه
 و) نشانه هایی روشن و جدا جدا بود، بر آنها فرستادیم، باز
 سرکشی کردند، و گروهی گناهکار (و مجرم) بودند.
 ﴿۱۳۳﴾ و هنگامی که عذاب بر آنها واقع می شد،
 می گفتند: «ای موسی! پروردگارت را برای ما بخوان، به
 آنچه به تو وحی (و عهد) کرده است، اگر این عذاب را از
 ما بر طرف کنی، قطعاً به تو ایمان می آوریم، و بنی اسرائیل
 را با تو خواهیم فرستاد». ﴿۱۳۴﴾ پس هنگامی که عذاب را،
 تا مدت معینی که آنان به آن می رسیدند، از آنها بر طرف
 کردیم، ناگهان پیمان شکنی کردند. ﴿۱۳۵﴾ پس از آنها
 انتقام گرفتیم، و آنها را در دریا غرق کردیم، زیرا که
 آیات ما را تکذیب کردند، و از آن غافل بودند. ﴿۱۳۶﴾ و
 شرق و غرب زمین را که در آن برکت داده بودیم؛ به
 گروهی که ناتوان (و مستضعف) شمرده می شدند، به
 میراث دادیم، و وعده نیک پروردگارت بر بنی اسرائیل،
 بخاطر صبر (و استقامتی) که کردند، تحقق یافت، و آنچه
 فرعون و قوم او می ساختند، و آنچه را که بر می افراشتند در
 هم کوبیدیم (و ویران کردیم). ﴿۱۳۷﴾

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ
يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَا مَوْسَى اجْعَلْ لَنَا
إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾
إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُم فِيهِ وَبَطِلٌ مَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ
فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أَخْبَيْنَاكَ
مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ
يُقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُم وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُم وَفِي
ذَلِكَ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾ وَوَعَدْنَا
مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَا بِعَشْرِ فِتْمٍ مِّقَاتُ
رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ
أَخْلَفَنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلَحَ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا
وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي إِلَيْكَ قَالَ لَن
تَرِنِي وَلَٰكِنِ أَنْظِرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ
فَسَوْفَ تَرِنِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا
وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبٰتُ
إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

و ما بنی اسرائیل را از دریا گذرانیدیم، آنگاه بر گروهی
گذشتند که اطراف بت‌های خود با تواضع و فروتنی گرد
آمده بودند. گفتند: «ای موسی! برای ما (نیز) معبودی قرار ده،
همان گونه که آن‌ها معبودهای دارند». (موسی) گفت: «حقاً،
شما گروهی نادان و جاهل هستید (و عظمت الله را نمی‌دانید).
﴿۱۳۸﴾ بی‌گمان این‌ها عاقبت کارشان نابودی است و آنچه
انجام می‌دادند (نیز) باطل است». ﴿۱۳۹﴾ (سپس) گفت: «آیا
غیر از الله، معبودی برای شما بجویم؟! در حالی که او شما را
بر جهانیان (= مردم عصرتان) برتری داد». ﴿۱۴۰﴾ و (به یاد
آوردید) زمانی را که شما را از (فرعون و) فرعونیان نجات
دادیم، آن‌ها پیوسته شما را به بدترین صورت شکنجه
می‌دادند، پسران‌تان را می‌کشتند و زنان‌تان را زنده نگه
می‌داشتند، و دراین، (برای) شما آزمایش بزرگی از جانب
پروردگارتان بود. ﴿۱۴۱﴾ و با موسی، سی شب وعده
نهادیم، و آن را با ده شب (دیگر) کامل کردیم، پس میعاد
پروردگارش (با او) چهل شب تمام شد. و موسی به برادرش
هارون گفت: «جانشین من در میان قوم من باش، و (آن‌ها را)
اصلاح کن، و از راه مفسدان پیروی نکن». ﴿۱۴۲﴾ و
هنگامی که موسی به میعاد ما آمد، و پروردگارش با او سخن
گفت، عرض کرد: «پروردگارا! خودت را به من نشان بده، تا
به تو بنگرم» فرمود: «(در دنیا) هرگز مرا نخواهی دید، و لیکن
به کوه بنگر، پس اگر در جایش ثابت ماند، تو (نیز) مرا
خواهی دید». پس چون پروردگارش بر (آن) کوه تجلی
کرد، آن را متلاشی (و هموار) ساخت، و موسی بیهوش افتاد،
پس هنگامی که به هوش آمد، عرض کرد: «تو پاک و منزهی،
من به سوی تو بازگشتم (و توبه کردم) و من نخستین مؤمنانم».

قَالَ يَمْوَسِيَّ اِنِّي اَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي
 وَبِكَلِمِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ
 ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْاَلْوَا حِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
 مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّأْمُرْ
 قَوْمَكَ يَاخُذُوْا بِاِحْسَنِهَا سَأُوْرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ
 ﴿١٤٥﴾ سَأَصْرَفُ عَنْ ءَايَتِي الْذِيْنَ يَتَكَبَّرُوْنَ فِي
 الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاِنْ يَّرَوْا كُلَّ ءَايَةٍ لَا يُؤْمِنُوْا
 بِهَا وَاِنْ يَّرَوْا سَبِيْلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا وَاِنْ
 يَّرَوْا سَبِيْلَ الْغِيِّ يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوْا
 بِءَايٰتِنَا وَاكٰنُوْا عَنْهَا غٰفِلِيْنَ ﴿١٤٦﴾ وَاَلَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
 بِءَايٰتِنَا وَاَلْقَاءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمٰلُهُمْ هَلْ
 تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كٰنُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٧﴾ وَاَتَّخَذَ قَوْمُ
 مُوسٰى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حٰلِيْهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ
 خُوَارٌ اَلَمْ يَّرَوْا اَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيْهِمْ سَبِيْلًا
 اَتَّخَذُوْهُ وَاكٰنُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿١٤٨﴾ وَاَلَّذِيْنَ
 اٰتٰدِيْهِمْ وَاَرَاوْا اَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوْا قَالُوْا لِيْنَ لَمْ يَرَحْمٰنَا
 رُبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿١٤٩﴾

(الله) فرمود: «ای موسی! من تو را با پیام‌هایم و با سخن خود،
 بر مردم (برتری دادم و) برگزیدم، پس آنچه را به تو داده‌ام،
 بگیر، و از سپاس‌گزاران باش». ﴿۱۴۴﴾ و برای او در لوح‌ها
 هر گونه پند، و تفصیل و بیان هر چیز را نوشتیم، (و به موسی
 فرمودیم: «پس آن را با نیرومندی (و جدیت) بگیر، و به
 قومت فرمان ده تا به نیکوترین آن، عمل کنند، و به زودی
 (جایگاه و) سرای نا فرمانان را به شما نشان خواهم داد».
 ﴿۱۴۵﴾ بزودی کسانی را که به ناحق در روی زمین تکبر
 می‌ورزند، از آیات خود باز می‌دارم، و اگر هر (معجزه و)
 نشانه‌ای را ببینند، به آن ایمان نمی‌آورند، و اگر راه هدایت را
 ببینند، آن را در پیش نمی‌گیرند، و اگر راه گمراهی را ببینند،
 آن را بر می‌گزینند، این بدان (خاطر) است که آیات ما را
 تکذیب کردند و از آن غافل بودند. ﴿۱۴۶﴾ و کسانی که
 آیات ما، و دیدار آخرت را تکذیب کردند، اعمال‌شان تباه (و
 نابود) شد، آیا جز آنچه را عمل می‌کردند، کیفر داده
 می‌شوند؟! ﴿۱۴۷﴾ و قوم موسی بعد از (رفتن) او (به
 میعادگاه) از زیورهای‌شان گوساله‌ای ساختند، جسد بی جانی
 که صدای گوساله داشت، آیا نمی‌دیدند که با آن‌ها سخن
 نمی‌گوید، و به راهی هدایت‌شان نمی‌کند؟! آن را (به
 پرستش) گرفتند و ستمکار بودند^(۱). ﴿۱۴۸﴾ و چون پشیمان
 شدند، و دیدند که به راستی گمراه شده‌اند، گفتند: «اگر
 پروردگار مان به ما رحم نکند و ما را نیامرزد، مسلماً از
 زیان کاران خواهیم بود». ﴿۱۴۹﴾

۱- هنگامی که موسی علیه السلام جهت چهل شب به سوی کوه طور رفت، شخصی به
 نام سامری به وسیله زیورات طلایی و خاک اثر سم‌های اسب جبرئیل علیه السلام
 مجسمه گوساله‌ای را ساخت، از این مجسمه آوازی بیرون می‌آمد. در این
 اختلاف است که آیا آن گوساله حقیقی بود یا این که مجسمه‌ای بود به
 شکل گوساله که با ورود هوا به آن سبب ایجاد آواز می‌شد. (تفسیر ابن
 کثیر).

و چون موسی خشمگین و اندوهناک به سوی قومش بازگشت، گفت: «پس از من، چه بد جانشینانی برایم بودید، آیا از حکم پروردگارتان پیشی گرفتید؟!». و لوح‌ها را انداخت، و سر برادر خود را گرفت و به سوی خود کشید، (هارون) گفت: «ای پسر مادرم! به راستی این قوم مرا (در تنگا قرار دادند و) ناتوان کردند، و نزدیک بود مرا بکشند، پس با (اهانت) من (کاری نکن که) دشمنان مرا شماتت کنند، و مرا با گروه ستمکاران قرار مده». ﴿۱۵۰﴾ (موسی) گفت: «پروردگارا! من و برادرم را بیمارز، و ما را در رحمت خویش داخل کن، و تو مهربان‌ترین مهربانان هستی». ﴿۱۵۱﴾ به راستی کسانی که گوساله را (به معبودیت) گرفتند، بزودی خشمی از پروردگارشان، و ذلت (و خواری) در زندگی دنیا به آن‌ها می‌رسد، و این چنین دروغ‌پردازان را کیفر می‌دهیم. ﴿۱۵۲﴾ و کسانی که مرتکب کارهای بد شدند، سپس بعد از آن توبه نمودند، و ایمان آوردند، همانا پروردگار تو پس از آن، مسلماً آمرزنده مهربان است. ﴿۱۵۳﴾ و چون خشم از (خاطر) موسی فرو نشست، الواح (تورات) را بر گرفت و در نوشته‌های آن، هدایت و رحمت برای کسانی بود که از پروردگارشان می‌ترسند. ﴿۱۵۴﴾ و موسی از قومش، هفتاد مرد را برای میعاد ما برگزید، پس هنگامی که زلزله آن‌ها را فرا گرفت، (و همه مردند، موسی) گفت: «پروردگارا، اگر می‌خواستی پیش از این آن‌ها و مرا هلاک می‌کردی، آیا ما را به آنچه نادانان انجام داده‌اند، هلاک می‌کنی؟! این جز آزمایش تو چیزی نیست، هر که را بخواهی به (وسیله) آن گمراه می‌سازی، و هر که را بخواهی، هدایت می‌کنی، تو یاور (و کارساز) مایی، پس ما را بیمارز، و بر ما رحم کن، و تو بهترین آمرزندگان. ﴿۱۵۵﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضَبًا قَالَ إِنِّي مِنكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَاهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَعَٰمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْحَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْتَبُونَ ﴿١٥٤﴾ وَآخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

﴿وَآكُتِبَ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ
 إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ
 وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ
 وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ
 ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
 الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ
 وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
 الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
 كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ
 وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ
 هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي
 رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
 فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ
 بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
 ﴿١٥٨﴾ وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
 يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

و برای ما در این دنیا، و در سرای آخرت، نیکی مقرر فرما،
 ما به سوی تو باز گشته ایم». (الله) فرمود: «عذابم را به
 هر کس که بخواهم می‌رسانم، و رحمتم همه چیز را فرا
 گرفته است، پس آن را برای کسانی که تقوا پیشه می‌کنند،
 و زکات می‌دهند، و کسانی که به آیات ما ایمان می‌آورند،
 مقرر خواهم داشت. ﴿۱۵۶﴾ آنان که از (این) رسول (الله)،
 پیامبر «أمی» (= درس ناخوانده) پیروی می‌کنند، که
 صفاتش را در تورات و انجیلی که نزدشان است، نوشته
 می‌یابند. آن‌ها را به (کارهای) خوب و پسندیده فرمان
 می‌دهد و از زشتی (و کارهای ناپسند) بازشان می‌دارد. و
 پاکیزه‌ها را برایشان حلال می‌گرداند، و پلیدی‌ها را بر آنان
 حرام می‌کند، و بارهای سنگین، و قید (و زنجیرهایی) را
 که بر آن‌ها بود، از (دوش) آن‌ها بر می‌دارد، پس کسانی که
 به او ایمان آوردند، و او را گرامی داشتند، و او را یاری
 دادند، و از نوری که با او نازل شده پیروی نمودند، آنانند
 که رستگارند». ﴿۱۵۷﴾ بگو: «ای مردم! من فرستاده‌ی الله به
 سوی همه‌ی شما هستم، آن پروردگاری که فرمان‌روایی
 آسمان‌ها و زمین از آن اوست، معبود (راستینی) جز او
 نیست، زنده می‌کند، و می‌میراند، پس به الله و فرستاده‌اش
 آن پیامبر «أمی» (درس ناخوانده) که به الله و کلماتش ایمان
 دارد، ایمان بیاورید، و از او پیروی کنید؛ باشد که هدایت
 شوید. ﴿۱۵۸﴾ و از قوم موسی، گروهی هستند که (مردم
 را) به (سوی) حق هدایت می‌کنند، و به آن (حق) عدالت
 (و حکم) می‌کنند. ﴿۱۵۹﴾

و آنها را به دوازده قبیله، گروه گروه (که هر یک شاخه‌ای از دودمان یعقوب بود) تقسیم کردیم، و به موسی، آنگاه که قومش از او آب خواستند، وحی کردیم، که: «عصایت را بر سنگ بزن» ناگهان دوازده چشمه از آن بیرون جست، هر گروهی آبشخور خود را دانست. و ابر را بر (سر) آنها سایبان ساختیم، و بر آنها «من» (= ترنجبین) و «سلوی» (= بلدرچین) فرو فرستادیم، (و به آنان گفتیم): از آنچه از پاکیزه‌ها روزی تان کرده‌ایم، بخورید، آنها (با نافرمانی شان) بر ما ستم نکردند؛ بلکه بر خویشتن ستم می نمودند. ﴿۱۶۰﴾ (به یاد آورید) هنگامی را که به آنها گفته شد: «در این شهر (بیت المقدس) ساکن شوید، و از هر جا که خواستید، از (نعمت‌های) آن بخورید، و بگویید: «گناهان ما را بریز» و با خشوع و فروتنی به دروازه در آید، (اگر چنین کنید) گناهان شما را می‌بخشم، (و) نیکوکاران را (پاداش) افزونتری خواهیم داد». ﴿۱۶۱﴾ آنگاه ستمگران آنها، این سخن را که به آنها گفته شده بود، تغییر دادند، (و به جای آن کلمه مسخره آمیزی گفتند) پس به (کیفر) ستمی که می کردند، عذابی از آسمان بر آنها نازل کردیم. ﴿۱۶۲﴾ و از آنها درباره (اهل) قریه^(۱) که نزدیک دریای (سرخ) بود پرس، هنگامی که آنها در (روز) شنبه تجاوز می کردند، چون ماهیان آنها در (روز) شنبه شان (که روز تعطیل و عبادت، بود روی آب) آشکار می شدند، و روزی که (تعظیم) شنبه نمی کردند، به (سراغ) آنها نمی آمدند، این چنین آنها را به (کیفر) آنکه نافرمانی می کردند، آزمایش کردیم. ﴿۱۶۳﴾

وَقَطَعْنَهُمْ اثْنَيْ عَشَرَ نَبِطًا أُمَّمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَلَهُ قَوْمُهُ أَنْ أَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ^ط وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّانَ وَالسَّلْوَى^ط كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾ وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرَ لَكُمْ خَطِيئَتِكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسَأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذِ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

۱- در تعیین این قریه اختلاف رأی است، ولی مفسرین می گویند: به احتمال زیاد به «ایله» اشاره می کند که میان مدین و کوه طور بر ساحل دریای قلزم واقع بود.

و (به یاد آور) هنگامی را که گروهی از آنها (به گروه دیگر) گفتند: «چرا گروهی را اندرز می‌دهید که الله آنها را هلاک یا به عذاب شدیدی گرفتارشان خواهد کرد؟!» گفتند: «تا ما را نزد پروردگارتان عذری باشد، و شاید آنها تقوا پیشه کنند.» ﴿۱۶۴﴾ پس چون آنچه را که به آن پند داده شدند، فراموش کردند، کسانی را که از بدی نهی می‌کردند، نجات دادیم، و کسانی را که ستم کردند، به (کیفر) آنکه نافرمان بودند، به عذابی سخت گرفتار ساختیم. ﴿۱۶۵﴾ پس چون از (ترک) آنچه از آن نهی شده بودند، سرپیچی کردند، به آنها گفتیم: «به صورت بوزینه‌های (خوار و) مطرود درآیید.» ﴿۱۶۶﴾ و (نیز به یاد آور) هنگامی که پروردگارت اعلام کرد، مسلماً تا روز قیامت، کسی را بر آنها مسلط خواهد کرد، که همواره به آنها عذاب سختی بچشاند، بی‌گمان پروردگارت زود کیفر است، و (برای توبه کننده گان) همانا او آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۶۷﴾ و آنها را در زمین، بصورت گروه گروه، پراکنده ساختیم، (گروهی) از آنها صالح، و (گروهی) غیر صالح اند، و آنها را با نیکی‌ها و بدی‌ها آزمودیم، شاید (توبه کرده، به راه راست) باز گردند. ﴿۱۶۸﴾ پس از آنها، گروهی (غیر صالح) جانشین آنها شدند، که کتاب (تورات) را به ارث بردند، متاع این (دنیای) پست را می‌گیرند، و می‌گویند: «به زودی آمرزیده خواهیم شد.» و اگر متاع (دیگری) همانند آن برایشان بیاید، آن را (نیز) می‌گیرند، آیا پیمان کتاب (الله) از آنها گرفته نشده است که بر الله جز حق نگویند؟ و آنچه در آن است خوانده‌اند؟ و سرای آخرت برای کسانی که تقوا پیشه کنند، بهتر است، آیا نمی‌اندیشید؟! ﴿۱۶۹﴾ و کسانی که به کتاب (الله) تمسک می‌جویند، و نماز را بر پا می‌دارند، (پاداش بزرگی خواهند داشت) به راستی ما پاداش درست کاران را ضایع نخواهیم کرد. ﴿۱۷۰﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ ۚ أَجْنَبْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّرَ رَبُّكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يُّسُوهُمُ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ ۗ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَعْنَا فِي الْأَرْضِ أُمَّةً مِّنْهُمْ الْأَصْلِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ ۗ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُ يَأْخُذُوهُ ۗ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَىٰ اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ ۗ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

وَإِذْ تَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظِلَّةٌ وَظَنُوا أَنَّهُ
 وَقَعُ بِهِمْ حُذُوا مَا آتَيْنَكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾ وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِنْ
 ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ
 بِرَبِّكُمْ ۖ قَالُوا بَلَىٰ ۗ شَهِدْنَا ۗ أَن تَقُولُوا يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ
 تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ
 بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَٰلِكَ
 نَفَصَلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾ وَآتَلُ
 عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَادْسَلَخَ مِنْهَا
 فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ
 شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ
 هَوَاهُ ۖ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ
 أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ۚ ذَٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۚ فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ
 يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا
 بِآيَاتِنَا وَأَنفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾ مَن يَهْدِ اللَّهُ
 فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ ۖ وَمَن يُضِلِلْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

و (به یاد آورید) هنگامی که کوه را همچون سایانی بر فرازشان
 برافراشتیم، و پنداشتند که بر آنان فرود می آید، (و در چنین
 حالت از آن‌ها عهد گرفتیم، و گفتیم:) آنچه را که به شما
 داده ایم، با نیرو (و جدیت) بگیرید، و آنچه را که در آن است،
 یاد کنید، (و به آن عمل نمائید) تا پرهیزگار شوید. ﴿۱۷۱﴾ و
 (به یاد بیاور) هنگامی که پروردگارت از پشت‌های فرزندان آدم،
 ذریه آن‌ها را برگرفت، و ایشان را بر خودشان گواه ساخت، (و
 فرمود:) «آیا من پروردگار شما نیستم؟» گفتند: «آری، (هستی)
 گواهی می دهیم». و (این گواهی بدین خاطر بود که مبادا) در
 روز قیامت بگویند: «ما ازین، بی خبر بودیم». ﴿۱۷۲﴾ یا (مبادا)
 بگویند: «پدرانمان، از پیش شرک آورده بودند، و ما هم
 فرزندان بعد از آن‌ها بودیم، آیا ما را به آنچه باطل گرایان انجام
 دادند، نابود (و مجازات) می کنی؟». ﴿۱۷۳﴾ و این چنین، آیات
 را بتفصیل بیان می کنیم، و شاید (به سوی حق) باز گردند.
 ﴿۱۷۴﴾ و (ای پیامبر!) بر آن‌ها بخوان سرگذشت کسی را که
 آیات خود را به او دادیم، آنگاه از آن جدا (و عاری) گشت،
 پس شیطان در پی او افتاد، و از گمراهان شد. ﴿۱۷۵﴾ و اگر
 می خواستیم (مقام و منزلت) او را با آن (آیات) بالا می بردیم،
 ولی او بسوی زمین (و دنیا) مایل شد (و به پستی گرایید) و از
 هوای خویش پیروی کرد، پس مثل او چون مثل سگ (هار)
 است که اگر به او حمله کنی، زبان از دهان بیرون می آورد، و
 اگر او را به حال خود و اگذاری، (بازهم) زبانش را از دهان
 بیرون می آورد، این مثل گروهی است که آیات ما را تکذیب
 کردند، پس (این) داستان‌ها را (بر آن‌ها) باز گویند، شاید
 بیندیشند. ﴿۱۷۶﴾ چه بد متلی دارند، گروهی که آیات ما را
 تکذیب کردند، و آن‌ها بر خویشتن ستم می کردند. ﴿۱۷۷﴾
 هر کس را که الله هدایت کند، پس او هدایت یافته (واقعی)
 است، و هر کس را که گمراه سازد، پس آن‌ها زیان کاران
 (واقعی) هستند. ﴿۱۷۸﴾

بتحقیق، گروه بسیاری از جن و انس را برای جهنم آفریده‌ایم، آن‌ها دل‌های دارند که با آن نمی‌فهمند، و چشمانی دارند که با آن نمی‌بینند، و گوش‌هایی دارند که با آن نمی‌شنوند، آنان مانند چهار پایبند، بلکه اینان گمراه‌ترند، اینان همان غافلانند.

﴿۱۷۹﴾ و برای خدا، نام‌های نیک است، پس به آن (نام‌ها) او را بخوانید، و کسانی را که در نام‌هایش تحریف (و کجروی) می‌کنند، رها کنید، بزودی آن‌ها کیفر آنچه را می‌کردند، داده خواهند شد. ﴿۱۸۰﴾ و از (میان) آنان که آفریده‌ایم، گروهی هستند که به حق هدایت می‌نمایند، و به آن (حکم و) عدالت می‌کنند. ﴿۱۸۱﴾ و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، به تدریج از جایی که نمی‌دانند، گرفتارشان خواهیم کرد. ﴿۱۸۲﴾ و به آن‌ها مهلت می‌دهم، بی‌گمان تدبیر من متین (و استوار) است. ﴿۱۸۳﴾ آیا فکر نکرده‌اند که هم‌نشین آن‌ها (=رسول الله) هیچ‌گونه (نشانی از) دیوانگی ندارد؟ او تنها بیم‌دهنده آشکار است. ﴿۱۸۴﴾ آیا در ملکوت آسمان‌ها و زمین، و آنچه الله آفریده است، نمی‌نگرند؟! و (آیا فکر نمی‌کنند) شاید اجل‌شان نزدیک شده باشد؟! پس بعد از این (قرآن)، به کدام سخن، ایمان خواهند آورد؟! ﴿۱۸۵﴾ هر کس را که الله گمراه کند، پس هدایت کننده‌ای برایش نیست، و آن‌ها را در سرکشی و طغیان‌شان سرگردان رها می‌کند. ﴿۱۸۶﴾ (ای پیامبر) درباره قیامت از تو سوال می‌کنند، کی واقع می‌شود؟ بگو: «مسلماً علم آن فقط نزد پروردگار من است، و هیچ‌کس جز او (نمی‌تواند) آن را در وقت معیشت آشکار سازد؛ (دانستن آن) در آسمان‌ها و زمین سنگین (و پوشیده) است، و جز بطور ناگهانی، به سوی شما نمی‌آید». (چنان) از تو سوال می‌کنند که گویی تو از وقوع آن خبر داری، بگو: «علم آن، فقط نزد الله است، ولی بیشتر مردم نمی‌دانند». ﴿۱۸۷﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَهُمْ ءَاذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلَّ هُم أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾ وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمَلِّ لَهُمْ إِنَّا كِيدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوْلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِم مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوْلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُضَلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا تُحِيطُ بِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً ۗ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ
 وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا
 مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَنَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
 ﴿١٨٨﴾ * هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ
 مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ
 حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ
 رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ
 ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّا آتَتْهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا
 آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَشْرِكُونَ
 مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ
 لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِنْ
 تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ
 أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنْ الَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ
 فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 ﴿١٩٤﴾ أَلَمْ يَأْمُرْهُمْ أَنْ يَمْسُوكُمْ أَيْدِيَهُمْ لِيَبْطِشُوا
 بِهَا أَمْ لَمْ يَأْمُرْهُمْ أَنْ يُبْصِرُوا بِهَا أَمْ لَمْ يَأْمُرْهُمْ أَنْ
 يَسْمَعُوا بِهَا قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا
 تُنظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

بگو: «من مالک سود و زیان خویشتم نیستم، مگر آنچه را الله
 بخواهد، و اگر غیب می دانستم، خیر (و سود) بسیاری (برای
 خود) فراهم می ساختم، و هیچ بدی (و زیانی) به من نمی رسید،
 من (کسی) نیستم، جز بیم دهنده، و بشارت دهنده ای برای
 گروهی که ایمان دارند. ﴿۱۸۸﴾ اوست که شما را از یک تن
 آفرید، و همسرش را (نیز) از خودش پدید آورد؛ تا در کنار او
 آرام بگیرد، پس چون (مرد با همسرش) آمیزش کرد، حملی
 سبک بر داشت، پس مدتی با آن (حمل) گذرانید، و چون
 سنگین شد، هر دو (زن و شوهر) به درگاه الله، پروردگار شان
 دعا کردند، که: «اگر (فرزندی) تندرست (و شایسته) به ما
 بدهی، مسلماً از سپاس گزاران خواهیم بود.» ﴿۱۸۹﴾ پس چون
 (الله، فرزندی) تندرست (و شایسته) به آن ها داد، برای او در
 آنچه به آنان داده بود، شریکانی قرار دادند، پس الله برتر است از
 آنچه شریک (و همتای) او قرار می دهند. ﴿۱۹۰﴾ آیا چیزی را
 شریک می گیرند که چیزی را نمی آفریند و خودشان مخلوق
 اند. ﴿۱۹۱﴾ و نمی توانند آن ها را یاری کنند، و نه خودشان را
 یاری می دهند. ﴿۱۹۲﴾ و اگر آن ها را به سوی هدایت دعوت
 کنید، از شما پیروی نمی کنند، برای شما یکسان است، خواه
 آن ها را دعوت کنید و یا خاموش باشید. ﴿۱۹۳﴾ بی گمان
 آن هایی را که غیر از الله می خوانید، بندگانی همچون شما
 هستند، پس آن ها را بخوانید، اگر راست می گویند (و آن ها الله
 هستند)، پس باید (دعای) شما را اجابت کنند! ﴿۱۹۴﴾ آیا
 پاهایی دارند که با آن راه بروند؟! یا دست هایی دارند، که با آن
 چیزی را بگیرند؟! یا چشمانی دارند، که با آن ببینند؟! آیا
 گوش هایی دارند، که با آن بشنوند؟! (ای پیامبر! به مشرکین)
 بگو: (شریکان تان را بخوانید، سپس (بر ضد من) تدبیر (و
 نیرنگ) کنید، و مرا مهلت ندهید. ﴿۱۹۵﴾

إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾
 وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصَرَكَمْ وَلَا
 أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا
 يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ
 الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَإِمَّا
 يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ
 عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَئِفٌ مِّنَ
 الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾ وَإِخْوَانُهُمْ
 يَمُدُّوهُمْ فِي الْوَعْدِ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَعَايَةٌ
 قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي
 هَذَا بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾
 وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾
 وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ
 مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ إِنَّ
 الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ
 وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

کن، و به نیکی فرمان ده، و از نادانان روی بگردان.
 ﴿۱۹۹﴾ و اگر از سوی شیطان و سوسه‌ای به تو رسد، به الله
 پناه ببر، بی گمان او شنوای داناست. ﴿۲۰۰﴾ همانا
 کسانی که پرهیزگاری می کنند، چون (خاطره و) و سوسه‌ای
 از شیطان به آن‌ها برسد، به یاد (الله) می افتند (و الله را یاد
 می کنند) پس نا گهان بینا می گردند. ﴿۲۰۱﴾ و برادران شان
 (از شیطان) آنان را به گمراهی می کشانند، سپس (در این
 زمینه) کوتاهی نمی کنند. ﴿۲۰۲﴾ و چون آیه (و معجزه‌ای
 که آن‌ها می خواهند) برای آنان نیاوری، گویند: «چرا
 خودت آن را بر نگزیدی؟!». بگو: «من فقط از چیزی
 پیروی می کنم که از پروردگرم به من وحی می شود، این
 (قرآن) حجت‌ها (و بینا) بی از طرف پروردگارتان، و مایه
 هدایت و رحمت است برای گروهی که ایمان
 می آورند»^(۱). ﴿۲۰۳﴾ و چون قرآن خوانده شود، پس به
 آن گوش فرا دهید، و خاموش باشید، تا مشمول رحمت
 شوید. ﴿۲۰۴﴾ و پروردگارت را در دل خود، با تضرع و
 بیم، نه با صدای بلند، در صبحگاهان و شامگاهان، یاد کن، و
 از غافلان مباش. ﴿۲۰۵﴾ همانا کسانی که در نزد پروردگار
 تو هستند، از عبادتش تکبر نمی ورزند، و او را به پاکی یاد
 می کنند، و برایش سجده می کنند. ﴿۲۰۶﴾

همانا یاور (و سرپرست) من، الله است که (این) کتاب را
 نازل کرده، و او یاور (و کار ساز) صالحان است. ﴿۱۹۶﴾
 و کسانی را که به جای او می خوانید، نمی توانند شما را
 یاری کنند، و نه خودشان را یاری دهند. ﴿۱۹۷﴾ و اگر
 آن‌ها را به سوی هدایت دعوت کنید، (سخنانتان را)
 نمی شنوند، و آنان را می بینی که به تو نگاه می کنند، در
 حالی که نمی بینند. ﴿۱۹۸﴾ (ای پیامبر!) گذشت را پیشه

۱- مشرکین مکه از رسول الله ﷺ خواستند که معجزه‌ای به آنان نشان دهد،
 آنگاه پیامبر ﷺ (شق القمر) دو نیم شدن ماه را به آنان نشان داد. (صحیح
 بخاری: ۳۶۳۷) و عبدالله بن مسعود ﷺ می گوید: در زمان رسول الله ﷺ ماه
 به دو نیم تقسیم شد، آنگاه پیامبر ﷺ فرمودند: «گواه باشید». (صحیح
 بخاری: ۳۶۳۶)

سورة الأنفال

سورة انفال

به نام الله بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از تو درباره انفال (= غنایم) سوال می کنند، بگو: «انفال از آن الله و پیامبر است، پس از الله بترسید؛ و میان خودتان را اصلاح کنید، و خدا و پیامبرش را اطاعت کنید؛ اگر ایمان دارید. ﴿۱﴾ مؤمنان تنها کسانی هستند که چون نام الله برده شود، دل های شان ترسان گردد، و چون آیات او بر آنها خوانده شود، ایمان شان افزون گردد، و بر پروردگارشان توکل می کنند. ﴿۲﴾ کسانی که نماز را بر پا می دارند، و از آنچه به آنان روزی داده ایم، انفاق می کنند. ﴿۳﴾ اینان، مؤمنان حقیقی هستند، برای آنان درجاتی پیاپی (عالی) نزد پروردگارشان است، و (همچنین) آمرزش، و روزی فراوان و نیکو (در بهشت) است. ﴿۴﴾ همان گونه که پروردگارت تو را به حق از خانه ات (= مدینه، به سوی میدان بدر) بیرون آورد، در حالی که گروهی از مؤمنان ناخشنود بودند. ﴿۵﴾ آنها پس از آن که حقیقت آشکار شد؛ درباره حق (= جهاد) با تو مجادله می کنند، گویی به سوی مرگ رانده می شوند، و خود می نگرند. ﴿۶﴾ و (به یاد آورید) هنگامی را که الله به شما وعده داد که یکی از دو گروه (= کاروان تجاری یا لشکر) نصیب شما خواهد بود، و شما دوست می داشتید که کاروان غیر جنگی (تجاری) برای شما باشد، و الله می خواست با سخنان خویش حق را پایدار (و استوار) کند و ریشه کافران را قطع کند. ﴿۷﴾ تا حق را ثابت، و باطل را از میان بر دارد، اگر چه گنهکاران ناخشنود باشند. ﴿۸﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ ط
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ط وَأَطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ
الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ
آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾
الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا هُمْ
دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾
كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾ تَجَدُّدُوكَ فِي الْحَقِّ
بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ
يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ
أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ
تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَن يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ
وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ
الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

(بیاد آورید) هنگامی که از پروردگارتان (فریاد و) یاری می‌خواستید، پس او (خواستۀ) شما را پذیرفت. (و فرمود:) «من شما را با یک هزار از فرشتگان، که پیاپی فرود می‌آیند، یاری می‌کنم». ﴿۹﴾ و الله این (یاری و مدد) را تنها برای شادی و اطمینان قلب شما قرار داد، و گرنه، پیروزی جز از طرف الله نیست، به راستی الله پیروزمند حکیم است. ﴿۱۰﴾ (و به یاد آورید) هنگامی را که خواب سبکی که آرامشی از سوی او بود، شما را فرا گرفت، و از آسمان آبی بر شما فرو فرستاد، تا شما را با آن پاک کند، و پلیدی شیطان را از شما دور سازد، و دل‌های شما را محکم بدارد، و گام‌هایتان را با آن استوار کند. ﴿۱۱﴾ (و به یاد آور) هنگامی که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد: «من با شما هستم، پس کسانی را که ایمان آورده‌اند؛ ثابت قدم دارید، به زودی دردل کسانی که کافر شدند؛ ترس و هراس می‌افکنم، پس بر فراز گردن‌ها بزنید، و همه انگشتان‌شان را بزنید (و قطع کنید). ﴿۱۲﴾ این بخاطر آن است که آن‌ها با الله و رسولش مخالفت کردند، و هر کس با الله و رسولش مخالفت کند، پس (بداند که) الله سخت کیفر است. ﴿۱۳﴾ (ای کافران) شما این (عذاب و مجازات در دنیا) را بچشید! و (بدانید) که برای کافران (در قیامت) عذاب آتش است. ﴿۱۴﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چون با انبوه کافران (در میدان جنگ) روبرو شوید، پس به آن‌ها پشت نکنید. ﴿۱۵﴾ و هر کس در آن روز به آن‌ها پشت کند - مگر آنکه (هدفش از کناره‌گیری) برای حمله دوباره یا (به قصد) پیوستن به گروهی (دیگر باشد) - به خشم الله بازگشته (و سزاوار) است، و جایگاه او جهنم است، و چه بد جایگاهی است. ﴿۱۶﴾

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ
بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ
إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا
مِنَ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ إِذْ
يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ
السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ
﴿١١﴾ إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا
الَّذِينَ ءَامَنُوا سَأَلِقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا
الرُّعْبَ فَاصْرَبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاصْرَبُوا مِنْهُمْ كُلَّ
بَنَانٍ ﴿١٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾
ذَلِكَ فَذُوقُوا وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ
﴿١٤﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمُ الْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُؤَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبْرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّرًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ
بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَنَسَرَ
الْحَصِيرُ ﴿١٦﴾

پس شما آن‌ها را نکشید، بلکه الله آن‌ها را کشت. و هنگامی که (به سوی آن‌ها خاک و سنگ) انداختی، تو نینداختی، بلکه الله انداخت، تا مؤمنان را به آزمایشی نیکو از جانب خود بیازماید، بی گمان الله شنوای داناست. ﴿۱۷﴾ این واقعه (که دیدید) و (بدانید که) همانا الله سست کننده مکر (و نقشه‌های) کافران است. ﴿۱۸﴾ (ای کافران!) خواهان فتح و پیروزی (حق) هستید، پس بی گمان فتح و پیروزی (مسلمانان) برایتان آمد، و اگر (از کفر و مخالفت و جنگ) دست بردارید، برای شما بهتر است. و اگر باز گردید، (ما هم) باز خواهیم گشت، و گروه شما هر چند زیاد باشد، شما را بی نیاز نخواهد کرد، (زیرا) که الله با مؤمنان است. ﴿۱۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! الله و رسولش را اطاعت کنید، و از او روی نگردانید در حالی که (سخن او را) می شنوید. ﴿۲۰﴾ و مانند کسانی نباشید که گفتند: «شنیدیم» حال آنکه آنان نمی شنیدند. ﴿۲۱﴾ همانا بدترین جنبنندگان نزد الله، (افراد) کر و لالی هستند، که نمی اندیشند. ﴿۲۲﴾ و اگر الله خیری در آن‌ها می دانست، قطعاً به آنان می شنواند، و اگر (هم با این حال) به آنان می شنواند، باز روی می گردانند و اعراض (و سرپیچی) می کردند. ﴿۲۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! (دعوت) الله و پیامبر (او) را اجابت کنید، هنگامی که شما را به سوی چیزی فرا می خواند که شما را حیات (و زندگی) می بخشد^(۱)، و بدانید که الله میان شخص و قلب او حایل می شود، و (بدانید) که به سوی او محشور خواهید شد. ﴿۲۴﴾ و از فتنه‌ای پرهیزید که تنها به ستمکاران شما نمی رسد، (بلکه همه را فرا می گیرد) و بدانید که الله سخت کیفر است! ﴿۲۵﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ إِنَّ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتِكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَآنتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

۱- حیات و زندگی واقعی در پیروی از اوامر الله و رسولش می باشد.

وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ
تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَفَاوَنَكُمُ وَأَيَّدَكُمُ
بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمُ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
﴿٢٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ
وَتَخُونُوا أَمْنَتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ وَأَعْلَمُوا
أَنَّ مَا أَمْوَالِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ فَتَنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ
أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا
اللَّهَ تَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾ وَإِذْ
يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ
يُخْرِجُوكَ ۚ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ
الْمُكْرِمِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا قَالُوا قَدْ
سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا ۖ إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ
هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا
مِّنَ السَّمَاءِ ۖ أَوْ أُنزِلْ عَلَيْنَا حِجَابًا ۖ وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ
مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٢﴾

وبه یاد آورید زمانی را که شما در روی زمین اندک و ناتوان بودید، می ترسیدید که مردم شما را برابیند، پس الله شما را پناه داد، و با یاری خود شما را تأیید (و تقویت) کرد، و از چیزهای پاکیزه به شما روزی بخشید، شاید شما سپاس گزار باشید. ﴿۲۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! به الله و پیامبر (او) خیانت نکنید، و (نیز) در امانت های خود، در حالی که می دانید خیانت نورزید. ﴿۲۷﴾ و بدانید که اموال شما، و اولاد شما، (و سیله) آزمایش است، و همانا الله است که پاداش بزرگ نزد او است. ﴿۲۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! اگر از الله بترسید برای شما راه نجات (و وسیله ای برای جدایی حق از باطل) قرار می دهد، و گناهان تان را می پوشاند، و شما را می آمرزد، و الله صاحب فضل و بخشش بزرگ است. ﴿۲۹﴾ و (به یاد آور) آنگاه که کافران در (بارۀ) تو نقشه می کشیدند، که تو را به زندان بیفکنند، یا تو را بکشند، و یا (از مکه) بیرونت کنند، آن ها چاره و مکرمی اندیشیدند، و الله (هم) تدبیر می کرد، و الله بهترین (چاره جویان و) تدبیرکنندگان است. ﴿۳۰﴾ و چون آیات ما بر آن ها خوانده شود، گویند: «همانا شنیدیم، اگر ما (هم) بخواهیم، مانند آن را می گوئیم، این ها جز افسانه های پیشینیان نیست». ﴿۳۱﴾ و (به یاد آور) آنگاه که گفتند: «پروردگارا! اگر این (قرآن) حق است، و از جانب توست، پس از آسمان سنگی بر ما بباران، یا عذاب دردناکی بر ما بفرست». ﴿۳۲﴾ و تا تو (ای پیامبر) در میان آن ها هستی، الله آن ها را عذاب نخواهد کرد، و (نیز) تا زمانی که استغفار می کنند؛ الله عذاب شان نمی کند. ﴿۳۳﴾

و چرا الله آن‌ها را عذاب نکند، حال آنکه آنان (مردم را) از مسجد الحرام باز می‌دارند، در حالی که آنان متولیان و سرپرست آن نیستند (و لیاقت آن را ندارند) متولی و سرپرست آن تنها پرهیزگارانند، ولی بیشترشان نمی‌دانند. ﴿۳۴﴾ و نمازشان نزد خانه (کعبه) چیزی جز سوت کشیدن و کف زدن نبود، پس به (کیفر) کفرتان، عذاب را بچشید. ﴿۳۵﴾ به راستی کسانی که کافر شدند، اموال‌شان را برای بازداشتن (مردم) از راه الله خرج می‌کنند، پس به زودی همه را خرج می‌کنند، آنگاه (مایه) حسرت و پیشمانی بر آنان خواهد بود، سپس شکست می‌خورند، و (سرانجام) کسانی که کافر شدند، بسوی (آتش) جهنم رانده می‌شوند. ﴿۳۶﴾ تا الله پلید را از پاک جدا سازد، و پلیدان را روی هم بگذارد، آنگاه همگی را متراکم سازد، و سپس یک جا در دوزخ قرار دهد، این‌ها همان زیان‌کاران (واقعی) هستند. ﴿۳۷﴾ (ای پیامبر!) به کسانی که کافر شدند بگو: «اگر (از کفر و دشمنی) دست بر دارید، گذشته‌هایشان آمرزیده می‌شود، و اگر (به همان اعمال خود) باز گردند، پس بی‌گمان سنت (و روش الله درباره) پیشینیان گذشته است (و درباره آن‌ها نیز اجرا می‌شود). ﴿۳۸﴾ و با آن‌ها پیکار کنید، تا فتنه (شرک) ریشه کن شود، و (پرستش و) دین، همه از آن الله باشد، پس اگر آن‌ها (از شرک و آزار و اذیت) دست بر دارند، الله به آنچه می‌کنند؛ بیناست. ﴿۳۹﴾ و اگر (سرپیچی و) روی گردانی کنند، پس بدانید که الله سرپرست (و مولای) شماست، چه نیکو سرپرست و چه نیکو یآوری است. ﴿۴۰﴾

وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ ۗ إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ ۗ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصَدِيَةً ۗ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۗ فَإِنِ انْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَإِن تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَانَكُمْ ۗ نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرِ ﴿٤٠﴾

﴿۴۰﴾ وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ
 وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
 وَآبِئِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ ءَامَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا
 عَلَيَّ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّفَاقُحِ الْجَمْعَانِ ۗ
 وَاللَّهُ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۱﴾ إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوَّةِ
 الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوَّةِ الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ
 مِنْكُمْ ۗ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي الْمِيْعَادِ
 وَلَكِنَّ لِيَقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
 مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۗ
 وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۲﴾ إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي
 مَنَامِكَ قَلِيلًا ۗ وَلَوْ أَرَنْكُهُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ
 وَلَتَتَنَزَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ
 بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۴۳﴾ وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَاقُحِ فِي
 أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضَىٰ اللَّهُ
 أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
 ﴿۴۴﴾ يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا
 وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۴۵﴾

و بدانید که هر گونه غنیمتی به دست آوردید، یک
 پنجمش برای خدا، و برای پیامبر، و برای خویشان، و
 یتیمان و مسکینان و در راه ماندگان است، اگر به الله و
 آنچه بر بنده خود در روز فرقان (= جدایی حق از باطل)،
 روز بر خورد دو گروه (مؤمنین و مشرکین در بدر) نازل
 کردیم، ایمان آورده‌اید، و الله بر هر چیز تواناست.
 ﴿۴۱﴾ آنگاه که شما به کناره نزدیکتر بودید، و آن‌ها به
 کناره دورتر بودند، و کاروان (قریش) پایین‌تر از شما
 بود، و اگر با یکدیگر وعده می‌گذاشتید، قطعاً در (انجام)
 وعده (خود) اختلاف می‌کردید، ولی الله (بدون میعاد،
 شما را جمع کرد و روبروی یکدیگر قرار داد) تا کاری
 را که می‌بایست انجام شود، به انجام برساند، تا آن که
 هلاک (و نابود) می‌شود، از روی دلیل (و حجت)
 هلاک شود، و کسی که زنده می‌ماند، از روی دلیل (و
 حجت) زنده ماند، و همانا الله شنوای داناست. ﴿۴۲﴾
 (بیاد آور) آنگاه که الله (عده) آن‌ها را در خوابت به تو
 اندک نشان داد، و اگر زیاد نشان می‌داد؛ مسلماً سست
 می‌شدید، و در این کار اختلاف می‌کردید، ولی الله
 (شما را از سستی و اختلاف) سلامت نگاه داشت،
 بی‌گمان او به آنچه در سینه‌هاست؛ آگاه است. ﴿۴۳﴾ و
 (بیاد آور) آنگاه که چون باهم روبرو شدید، آن‌ها را به
 چشم شما کم نشان داد، و شما را (نیز) به چشم آن‌ها کم
 جلوه داد، تا الله، کاری را که می‌بایست انجام شود، به
 انجام برساند، و همه کارها به الله باز گردانده می‌شود.
 ﴿۴۴﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که با
 گروهی (از دشمن) روبرو شدید، پایدار (و ثابت قدم)
 باشید، و الله را بسیار یاد کنید، تا رستگار شوید. ﴿۴۵﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنزَعُوا فَتَفْشَلُوا
وَتَذْهَبَ رِجْكُمْ^ط وَأَصْبِرُوا^ج إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ
﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا
وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ^ج وَاللَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٤٧﴾ وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
أَعْمَلَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ
النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ^ط فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئَتَانِ
نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي
أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ^ج وَاللَّهُ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ إِذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هَتُولَاءِ^ط دِينُهُمْ^ط وَمَنْ يَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَلَوْ تَرَى
إِذْ يَتَوَقَّى الَّذِينَ كَفَرُوا^ط الْمَلَائِكَةَ يَصْرُبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ^ط وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾
ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾ كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ^ط وَالَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ^ج كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ^ط إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

و الله و پیامبرش را اطاعت کنید، و با همدیگر نزاع
نکنید، که سست شوید، و قوت (و مهابت) شما از میان
برود، و صبر کنید، بی گمان الله با صابران است. ﴿٤٦﴾ و
مانند کسانی نباشید که با سرکشی و خود نمایی به مردم،
از سرزمین خود (مکه) بیرون آمدند، و (مردم را) از راه
الله باز می داشتند، و الله به آنچه می کنند؛ احاطه دارد.
﴿٤٧﴾ و (به یاد بیاورید) هنگامی را که شیطان اعمال
آن ها را در نظرشان بیاراست، و گفت: «امروز هیچ کس
از مردم بر شما پیروز نخواهد شد، و من حامی (و پناه
دهنده) شما هستم». پس هنگامی که دو گروه روبرو
شدند، به عقب بازگشت، و گفت: «بی گمان من از شما
بیزارم، به راستی من چیزی را می بینم که شما نمی بینید،
همانا من از الله می ترسم، و الله سخت کیفر است!».
﴿٤٨﴾ و (به یاد آورید) هنگامی را که منافقان و آنان که
در دل های شان بیماری است، می گفتند: «اینان را
دین شان بفریفته است». و هر کس بر الله توکل کند، پس
بی گمان الله پیروزمند حکیم است. ﴿٤٩﴾ و اگر ببینی
هنگامی که فرشتگان (مرگ) جان کافران را می گیرند، به
صورت و پشت آن ها می زنند و (می گویند:) «عذاب
سوزنده را بچشید» (هر آینه تعجب می کردی). ﴿٥٠﴾
این به (خاطر) کارهایی است که پیش از این فرستاده اید،
و آنکه الله هرگز نسبت به بندگانش ستم را روا نمی دارد.
﴿٥١﴾ همانند شیوه فرعونیان، و کسانی که پیش از آنان
بودند، به آیات الله کفر ورزیدند، پس الله آن ها را به
کیفر گناهان شان فرو گرفت، مسلماً الله نیرومند سخت
کیفر است. ﴿٥٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۗ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾ كَذَّابِ ۖ آلِ فِرْعَوْنَ ۗ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ۗ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾ الَّذِينَ عَاهَدتَّ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مِرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ فَإِمَّا تَثَقَفْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ مَن حَلَفْتَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَدْكُرُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِمَّا خَافَتْ مِن قَوْمٍ خِيَانَةً فَاَنْذِرْ إِلَيْهِمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِبِينَ ﴿٥٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبْقُوا ۚ إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾ وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِن قُوَّةٍ وَمِن رِّبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ ۗ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ ۖ وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ ۗ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِن شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾ ۖ وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

این، بدان خاطر است که الله، هیچ نعمتی را که بر قومی ارزانی داشته، تغییر نمی‌دهد، تا آنکه آن‌ها (روش) خودشان را تغییر دهند، و بی‌گمان الله شنوای داناست. ﴿۵۳﴾ مانند شیوه فرعونیان و کسانی که پیش از آنان بودند، آیات پروردگارش را تکذیب کردند، پس آنان را به کيفر گناهان‌شان هلاک کردیم، و فرعونیان را غرق نمودیم، و همه (آن‌ها) ستمکار بودند. ﴿۵۴﴾ یقیناً، بدترین جنبندهگان نزد الله، کسانی هستند که کافر شدند، پس آنان ایمان نمی‌آورند. ﴿۵۵﴾ کسانی که با آن‌ها پیمان بستنی، سپس هر بار پیمان خود را می‌شکنند، و آن‌ها (در خیانت و پیمان‌شکنی از الله) نمی‌ترسند. ﴿۵۶﴾ پس اگر آن‌ها را در (میدان) جنگ بیابی، چنان به آنان حمله ببر تا کسانی که پشت سر آن‌ها هستند (بترسند و) باشد که پند گیرند. ﴿۵۷﴾ و اگر از خیانت قومی بیم داشتی؛ منصفانه (پیمان‌شان را) به سوی آنان بیانداز (و فسخ پیمان‌شان را برای همگان اعلان کن)، به راستی که الله خائنان را دوست نمی‌دارد. ﴿۵۸﴾ و کسانی که کافر شدند، نپندارند که پیشی گرفته‌اند؛ آن‌ها هرگز ما را ناتوان نخواهند کرد. ﴿۵۹﴾ و آنچه از نیرو در توان دارید؛ برای (مقابله با) آن‌ها آماده سازید، و (همچنین) از اسبان بسته (ی و رزیده، مهیا کنید) تا به وسیله آن دشمن الله و دشمن خود را بترسانید، و (همچنین) دشمنان دیگری غیر از آن‌ها را، که شما نمی‌شناسید و خدا آن‌ها را می‌شناسد (بترسانید) و هر چیزی را که در راه الله خرج می‌کنید، (پاداشش) به تمام و کمال به شما داده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد. ﴿۶۰﴾ و اگر به صلح مایل شدند، پس تو (نیز) از در صلح درآی، و بر الله توکل کن، بی‌گمان او شنوای داناست. ﴿۶۱﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي أَيْدَكَ بِبِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٣﴾ وَالْفَتْحَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٤﴾ يَتَأْتِيَ النَّبِيَّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنْ أَتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٥﴾ يَتَأْتِيَ النَّبِيَّ حَرَضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَبِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٦﴾ أَلْقَنَ خَفَفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٧﴾ مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُشْخَبَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٨﴾ لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٩﴾ فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

آن‌ها الفت داد، همانا او پیروزمند حکیم است. ﴿۶۳﴾ ای پیامبر! الله تو را و کسانی از مؤمنان را که از تو پیروی کرده‌اند؛ (از شر دشمنان) کفایت می‌کند. ﴿۶۴﴾ ای پیامبر! مؤمنان را به جنگ تشویق کن، اگر بیست نفر بردبار از شما باشند، بر دویست نفر (از کافران) غلبه می‌کنند، و اگر صد نفر از شما باشند بر هزار نفر از کسانی که کافر شدند، غلبه می‌کنند، زیرا آنان گروهی هستند که نمی‌فهمند. ﴿۶۵﴾ اکنون الله به شما تخفیف داد، و دانست که در شما ناتوانی است، پس اگر صد نفر بردبار از شما باشند؛ بر دویست نفر پیروز می‌شوند، و اگر از شما هزار نفر باشند، به فرمان الله بر دو هزار نفر پیروز خواهند شد، و الله با صابران است. ﴿۶۶﴾ هیچ پیامبری را سزاوار نیست که اسیرانی داشته باشد؛ تا آنکه در زمین کشتار بسیار کند، شما (با گرفتن فدیة از اسیران) متاع دنیا را می‌خواهید، و الله (سرای) آخرت را (برای شما) می‌خواهد، و الله پیروزمند حکیم است. ﴿۶۷﴾ اگر حکم پیشین الهی نبود (که غنیمت و فدیة اسیر حلال است)^(۱)، قطعاً در آنچه گرفتید، عذاب بزرگی به شما می‌رسید. ﴿۶۸﴾ پس از آنچه غنیمت گرفته‌اید، حلال پاکیزه بخورید، و از الله بترسید، همانا الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۶۹﴾

۱- بعضی می‌گویند که مراد از حکم پیشین حلال بودن مال غنیمت است یعنی این که این حکم پیشین (نوشته شده) تقدیر الهی بود که مال غنیمت برای مسلمانان حلال خواهد گردید، لذا شما با گرفتن فدیة کار جایزی را انجام داده‌اید و اگر چنین نمی‌بود به سبب گرفتن فدیة به عذاب بزرگی دچار می‌شدید. بعضی آن را مغفرت اهل بدر دانسته‌اند. و بعضی آن را به نیامدن عذاب در هنگام وجود رسول الله ﷺ تفسیر کرده‌اند.

و اگر بخواهند تو را فریب دهند، پس الله برای تو کافی است، اوست که با یاری خود و مؤمنان تو را تأیید (و تقویت) کرد. ﴿۶۲﴾ و بین دل‌های آن‌ها الفت داد، اگر تمام آنچه را که در روی زمین است خرج می‌کردی، نمی‌توانستی بین دل‌های شان الفت دهی، ولی الله در میان

يَتَّيِّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنَّ
يَعْلَمُ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ
مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾ وَإِنْ
يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ
مِنْهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ ۗ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ
وَلَّيْتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا ۚ وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي
الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيثَاقٌ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِي
الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا
وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا
وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ۗ هُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ بَعْدِ
وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ ۗ وَأُولَٰئِ
الَّذِينَ هَامُوا بِبَعْضِهِمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

ای پیامبر! به اسیرانی که در دست شما هستند بگو: «اگر
الله خیری در دل‌های شما بداند، بهتر از آنچه از شما
گرفته شد، به شما خواهد داد، و شما را می‌آمرزد، و الله
آمرزندهٔ مهربان است.» ﴿۷۰﴾ و اگر بخواهند به تو
خیانت کنند، پس آن‌ها پیش از این (نیز) به الله خیانت
کردند، و الله (تو را) بر آن‌ها پیروز گردانید، و الله دانای
حکیم است. ﴿۷۱﴾ همانا کسانی که ایمان آوردند، و
هجرت کردند، و با اموال و جان‌هایشان در راه الله جهاد
نمودند، و کسانی که (ایشان را) پناه دادند و یاری
نمودند، اینان یاران (و دوستدار) یکدیگرند، و کسانی که
ایمان آوردند و هجرت نکرده‌اند، شما هیچ گونه دوستی
(و مسؤولیتی) در برابر آن‌ها ندارید؛ تا آنکه هجرت کنند،
و اگر در (کار) دین از شما یاری خواستند، پس
بر شماست که (آن‌ها را) یاری کنید، مگر بر علیه گروهی
که میان شما و آن‌ها پیمانی است، و الله به آنچه می‌کنید؛
بیناست. ﴿۷۲﴾ و کسانی که کافر شدند، دوستدار (و
یاور) یکدیگرند، اگر (شما ای مؤمنان این کار را) نکنید،
فتنه و فساد بزرگ در زمین بر پا خواهد شد. ﴿۷۳﴾ و
کسانی که ایمان آوردند، و هجرت نمودند، و در راه الله
جهاد کردند، و کسانی که (ایشان را) پناه دادند و یاری
نمودند، اینان مؤمنان حقیقی هستند، برای آن‌ها آمرزش
و روزی شایسته‌ای خواهد بود. ﴿۷۴﴾ و کسانی که بعد
از آن‌ها ایمان آوردند و هجرت نمودند، و به همراه شما
جهاد کردند، پس آنان از شما هستند. و خویشاوندان در
کتاب الله نسبت به یکدیگر سزاوارترند، و همانا الله به
همه چیز داناست. ﴿۷۵﴾

سورة توبه

سورة توبه

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾
 فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِّمُوا أَنْكُمْ غَيْرُ
 مُعْجِزِي اللَّهِ ۖ وَأَنَّ اللَّهَ خَيْرُ الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾ وَأَذَانٌ مِّنَ
 اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ
 بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ ۚ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ
 لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنْكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ ۗ
 وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ
 عَاهَدْتُمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ
 يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ
 ۗ إِنَّ اللَّهَ طَحِبَ الْمُتَّقِينَ ﴿٤﴾ فَإِذَا أُنْسِلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ
 فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ
 وَأَحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ ۚ فَإِنْ تَابُوا
 وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ
 غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ
 اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَا مَنَّهُ ۗ
 ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

(اعلام) بیزاری از سوی الله و پیامبرش، به کسانی از
 مشرکان است که (با آنها) پیمان بسته‌اید. ﴿۱﴾ پس
 چهارماه (مهلت دارید که) در زمین سیر کنید، و بدانید
 که شما نمی‌توانید الله را ناتوان سازید، و همانا الله خوار و
 رسواکننده کافران است. ﴿۲﴾ و (این) اعلامی است از
 جانب الله و پیامبرش به مردم، در روز حج اکبر (= روز
 عید قربان) که: الله و پیامبرش از مشرکان بیزارند، پس
 اگر توبه کنید، برای شما بهتر است، و اگر روی بگردانید
 (و سر پیچی کنید) پس بدانید که شما نمی‌توانید الله را نا
 توان سازید، و کسانی که کافر شدند به عذاب دردناکی
 بشارت ده! ﴿۳﴾ مگر کسانی از مشرکان که با آنها
 پیمان بسته‌اید، آنگاه آنها چیزی (از آن در حق شما)
 فرو گذار نکردند، و کسی را بر (علیه) شما یاری ندادند،
 پس پیمان آنها را تا مدت (پیمان) شان به آخر (و اتمام)
 برسانید، همانا الله پرهیزگاران را دوست دارد. ﴿۴﴾ پس
 هنگامی که ماه‌های حرام پایان پذیرفت؛ مشرکان را هر
 کجا یافتید، بکشید، و آنها را (اسیر) بگیرید، و آنها را
 محاصره کنید، و در هر کمینگاه، بر سر راه‌شان بنشینید،
 پس اگر توبه کردند، و نماز را برپا داشتند، و زکات را
 پرداختند؛ آنها را رها کنید، بی‌گمان الله آمرزنده مهربان
 است. ﴿۵﴾ و اگر یکی از مشرکان از تو پناه خواست،
 پس او را پناه بده، تا سخن الله را بشنود، سپس او را به
 محل امنش برسان، این بدان سبب است که آنها
 گروهی اند که نمی‌دانند. ﴿۶﴾

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رُسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ فَمَا اسْتَقِيمُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا هُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾ كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً ۚ يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَىٰ قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨﴾

﴿٨﴾ أَشْتَرُوا بِعَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن سَبِيلِهِ ۚ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ ۗ وَنُفِصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ ۚ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾

﴿١٢﴾ أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهُمْ أَوْ بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَءُوكُمْ أُولَٰئِكَ مَرَّةً ۚ أَخَشَوْنَهُمْ ۚ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

چگونه برای مشرکان نزد الله و نزد رسولش (عهد و پیمانی خواهد بود، مگر کسانی که نزد مسجد الحرام با آن‌ها پیمان بستید، تا زمانی که (بر پیمان‌شان) وفادار ماندند، شما نیز (بر سر پیمان‌تان) وفادار باشید، بی گمان الله پرهیزگاران را دوست دارد. ﴿٧﴾ چگونه (پیمانی باشد) در حالی که اگر بر شما پیروز شوند، نه خویشاوندی را رعایت می‌کنند و نه پیمان را؟! شما را با زبان‌های شان خشنود می‌کنند، و (لی) دل‌های شان ابا دارد، و بیشتر شان نافرمانند. ﴿٨﴾ آیات الله را به بهای اندکی فروختند، پس (مردم را) از راه او (= الله) بازداشتند، آن‌ها کار بدی انجام می‌دادند! ﴿٩﴾ درباره هیچ فرد مؤمنی خویشاوندی و پیمان را رعایت نمی‌کنند، و آنان مردمی تجاوز کاراند. ﴿١٠﴾ پس اگر توبه کنند، و نماز را بر پا دارند، و زکات را بدهند، برادران دینی شما هستید، و ما آیات خود را برای گروهی که می‌دانند بیان می‌کنیم. ﴿١١﴾ و اگر سوگند (و پیمان‌های) خود را پس از عهد (و پیمان) خویش شکستند، و در دین شما طعن زدند، پس با پیشوایان کفر جنگ کنید، زیرا آن‌ها عهد (و پیمانی) ندارند، باشد که (از کردار خود) دست بر دارند^(۱). ﴿١٢﴾ آیا با گروهی که پیمان‌های خود را شکستند، و قصد اخراج پیامبر کردند، نمی‌جنگید؟! در حالی که آن‌ها نخستین بار (جنگ با شما را) آغاز کردند، آیا از آن‌ها می‌ترسید؟! پس الله سزاوارتر است که از او بترسید، اگر ایمان دارید. ﴿١٣﴾

۱- «اِئِمَّة» جمع امام است و مراد از آن پیشوایان می‌باشد، مطلب این است که مادام این مردم پیمان را می‌شکنند و به دین طعن می‌زنند و در ظاهر سوگند می‌خورند، سوگندشان اعتباری ندارد، پس با پیشوایان کفر بجنگید شاید بدین صورت از کفر خود باز آیند.

قَتَلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَتُخْزِيهِمْ
 وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ
 ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبَ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى مَنْ
 يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا
 وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا
 مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
 وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ
 أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ
 بِالْكَفْرِ ۗ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ
 خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ
 ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى
 الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ ۗ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ أَنْ
 يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ
 الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ لَا يَسْتَوُونَ
 عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ
 وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَأُولَئِكَ هُمُ
 الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

با آن‌ها بجنگید، تا الله با دستان شما عذاب‌شان کند، و
 آنان را رسوا سازد، و شما را بر آن‌ها پیروزی دهد، و
 سینه گروه مؤمنان را شفا می‌بخشد. ﴿۱۴﴾ و خشم
 دل‌های شان را از میان می‌برد، و الله توبه هر کس را
 بخواهد می‌پذیرد، و الله دانای حکیم است. ﴿۱۵﴾ آیا
 گمان کردید که (به حال خود) رها می‌شوید؛ در
 حالی که الله هنوز کسانی را که از شما جهاد کردند، و
 غیر از الله و رسولش و مؤمنان را همراز (خویش)
 نگرفته‌اند (از دیگران) مشخص نکرده است؟! و الله به
 آنچه انجام می‌دهید؛ آگاه است. ﴿۱۶﴾ مشرکان را
 (سزاوار) نیست، که مساجد الله را آباد کنند، در حالی که
 به کفر خویش گواهی می‌دهند، آن‌ها اعمال‌شان نابود (و
 حبط) شده، و در آتش (جهنم) جاودانه خواهند ماند.
 ﴿۱۷﴾ مساجد الله را فقط کسی آباد می‌کند که به الله و
 روز آخرت ایمان آورده، و نماز را بر پا دارد، و زکات
 را بدهد، و جز از الله نترسد، امید است که اینان از
 هدایت‌یافتگان باشند. ﴿۱۸﴾ آیا آب دادن به حجاج، و
 آباد ساختن مسجد الحرام را، همچون (عمل) کسی که به
 الله و روز قیامت ایمان آورده، و در راه الله جهاد کرده
 است، برابر می‌گیرید؟! (خیر، آن‌ها) نزد الله برابر نیستند،
 و الله گروه ستمکاران را هدایت نمی‌کند. ﴿۱۹﴾ (مقام)
 کسانی که ایمان آوردند، و هجرت کردند، و با اموال‌شان
 و جان‌هایشان در راه الله جهاد کردند، نزد الله برتر (و
 بلندمرتبه‌تر) است، و آن‌ها همان رستگارانند^(۱). ﴿۲۰﴾

۱- رسول الله ﷺ علاوه از ذکر ایمان، نماز و روزه که سبب دخول به بهشت
 می‌گردد نیز فرموده‌اند: «در بهشت صد درجه وجود دارد که الله متعال آن
 را برای مجاهدین راه حق مهیا ساخته است که فاصله میان هر دو درجه به
 اندازه فاصله میان زمین و آسمان است». (صحیح بخاری: ۲۷۹۰)

جاودانند، بی گمان اجر (و پاداش) بزرگ نزد الله است. ﴿۲۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! پدران خود و برادران خود را دوستان (و اولیاء) خود قرار ندهید، اگر کفر را بر ایمان ترجیح دادند، و کسانی از شما که آنان را دوست (و ولی) خود قرار دهند، پس آنان ستمکارانند. ﴿۲۳﴾ بگو: «اگر پدران تان، و فرزندان تان، و برادران تان و همسران تان، و خویشاوندان تان، و اموالی که به دست آورده‌اید، و تجارتی که از کساد آن می‌ترسید، و خانه‌هایی که بدان دلخوش هستید، در نزد شما از الله و پیامبرش و جهاد در راه او محبوب‌تر است، پس منتظر باشید، تا الله فرمان (عذاب) خویش را بیاورد، و الله گروه نافرمان را هدایت نمی‌کند». ﴿۲۴﴾ به راستی الله شما را در جاهای زیادی یاری کرد، (و پیروزی بخشید) و در روز حنین (نیز یاری کرد) آنگاه که فزونی جمعیت تان شما را شگفت آورده بود (و مغرور ساخت) پس سودی به حال تان نداشت، و زمین با همه فراخی و وسعتش بر شما تنگ آمد، و سپس پشت (به میدان جنگ) نموده، فرار کردید. ﴿۲۵﴾ آنگاه الله آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد، و لشکریانی فرستاد که شما آن‌ها را نمی‌دیدید، و کسانی را که کافر شدند عذاب (و مجازات) کرد، و این است کیفر کافران. ﴿۲۶﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتْ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢٢﴾ خَلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾ يَتَّيِّبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٤﴾ قُلْ إِن كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَإِبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

پروردگارشان آن‌ها را به رحمتی از نزد خود و خشنودی (خویش) و به باغ‌هایی (از بهشت) که در آن نعمت‌های جاویدانه دارند، بشارت می‌دهد.^(۱) ﴿۲۱﴾ همواره در آن

بهشت صد درجه وجود دارد که الله متعال آن‌ها را برای مجاهدین در راه الله آماده نموده است که فاصله هر درجه با درجه دیگر به اندازه زمین و آسمان می‌باشد، پس هرگاه از الله متعال (چیزی) خواستید، فردوس را طلب کنید، زیرا که آن بهترین و بالاترین (جای) بهشت است، راوی می‌گوید: فکر می‌کنم که فرمود: «عرش الله بالای آن قرار دارد و نهرهای بهشت از آن سرچشمه می‌گیرد». (صحیح بخاری: ۲۷۹۰)

۱- رسول الله ﷺ فرمود: «کسی که به الله و پیامبرش ایمان بیاورد، نماز بخواند، و ماه رمضان را روزه بگیرد، الله متعال تعهد نموده است که او را وارد بهشت نماید، چه در راه الله جهاد کند یا در سرزمینی که متولد شده است بنشیند» صحابه عرض کردند: یا رسول الله! آیا به مردم مژده ندهیم فرمود: «در

سپس الله بعد از آن توبه هر کس را بخواهد می پذیرد، و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۲۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! بی گمان مشرکان پلید اند، پس نباید بعد از امسال، به مسجد الحرام نزدیک شوند^(۱)، و اگر از فقر (و تنگدستی) می ترسید، پس هرگاه الله بخواهد شما را از فضل خود بی نیازتان می سازد، بی گمان الله دانای حکیم است. ﴿۲۸﴾ با کسانی از اهل کتاب که نه به الله و نه به روز قیامت ایمان دارند، و نه آنچه را الله و رسولش حرام کرده، حرام می دانند، و نه دین حق را می پذیرند، بجنگید، تا زمانی که با ذلت و خواری به دست خویش جزیه بدهند. ﴿۲۹﴾ و یهود گفتند: «عزیر پسر الله است» و نصار گفتند: «مسیح پسر الله است». این سخنی است که با زبانها یشان می گویند، مشابهت (و تقلید) می کنند سخن کسانی که پیش از این کافر بودند، الله آنها را بکشد، چگونه (از حق) منحرف می شوند؟! ﴿۳۰﴾ (آنها) دانشمندان و رهبان خویش، و (همچنین) مسیح پسر مریم را معبودانی بجای الله گرفتند^(۲)؛ در حالی که دستور نداشتند جز الله یکتایی را که هیچ معبودی (به حق) جز او نیست؛ پرستند، او پاک و منزّه است از آنچه شریک او قرار می دهند. ﴿۳۱﴾

۱- بعد از این سال نهم هجری دیگر نباید مشرکان به مسجد الحرام نزدیک شوند. پلیدی و نجاست کافر و مشرک باطنی و معنوی است، یعنی از لحاظ عقاید و اعمال پلید و ناپاک اند. برخی از علما معتقدند که آنها از نظر ظاهر و باطن پلید و نجس هستند. (تفسیر قرطبی و ابن کثیر)
 ۲- عدی بن حاتم رضی الله عنه می گوید: خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله حاضر شدم در حالی که صلیب در گردنم بود، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «این بت را دور بینداز» آنگاه شنیدم که این آیه ﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا﴾ را تلاوت نمود، و فرمود: «آنان را پرستش نمی کردند، و لیکن چنین بودند که هرگاه چیزی را برای آنان حلال قرار می دادند آن را حلال می شمردند و اگر چیزی را بر آنان حرام می کردند آن را حرام می دانستند». (جامع الترمذی: ۳۰۹۵)

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ ۗ
 وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
 إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ
 الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا ۖ وَإِنْ خِفْتُمْ عِيْلَةً
 فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنْ شَاءَ ۚ إِنَّ
 اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾ قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ
 مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ
 مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا
 الْجِزْيَةَ عَن يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ
 الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ
 ابْنُ اللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
 يُضَاهَهُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ ۗ
 قَاتَلَهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾ اتَّخَذُوا
 أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ
 وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمُّرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا
 إِلَهًا وَاحِدًا ۗ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ سُبْحٰنَهُ عَمَّا
 يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ
 إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ
 الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
 عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ *
 يَتَّيِبُا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ
 وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ
 عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ
 وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾
 يَوْمَ تَحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ
 وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ
 فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ
 اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا
 تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنفُسَكُمْ وَقَتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً
 كَمَا يُقْتَلُونَكُم كَافَّةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

(آن‌ها) می‌خواهند نور الله را با دهان خود خاموش کنند، و الله ابا می‌کند، مگر اینکه نورش را کامل (و تمام) کند، اگر چه کافران کراهت داشته باشند. ﴿۳۲﴾ او کسی است که رسول خود را با هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر همهٔ دین‌ها غالب گرداند، اگر چه مشرکان کراهت داشته باشند. ﴿۳۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بی‌گمان بسیاری از احبار و رهبان اموال مردم را به باطل می‌خورند، و (دیگران را) از راه الله باز می‌دارند، و کسانی که طلا و نقره را می‌اندوزند (و گنجینه می‌کنند) و در راه الله انفاق نمی‌کنند، پس آن‌ها را به عذابی دردناک بشارت ده. ﴿۳۴﴾ روزی که آن را در آتش جهنم گرم (و تفته اش) کنند، پس با آن پیشانی‌هایشان و پهلوهایشان، و پشت‌هایشان را داغ کنند، (و به آن‌ها گفته شود) این همان چیزی است که برای خود اندوختید، پس بچشید (طعم) آنچه را می‌اندوختید. ﴿۳۵﴾ بی‌گمان تعداد ماه‌ها نزد الله در کتاب خدا، از آن روز که آسمان‌ها و زمین را آفریده، دوازده ماه است، که چهار ماه از آن، (ماه) حرام است.^(۱) این، دین ثابت و درست (الهی) است. پس در این ماه‌ها به خود ستم نکنید، و دسته‌جمعی با مشرکان بجنگید، همان گونه که آن‌ها دسته‌جمعی با شما می‌جنگند، و بدانید که الله با پرهیزگاران است. ﴿۳۶﴾

۱- ماه‌های حرام عبارتند از: ذی القعدة، ذی الحجه، محرم، و رجب؛ که جنگ در آن‌ها حرام است.

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مُجِلُّونَهُ عَامًا وَتُخَرِّمُونَهُ عَامًا
 لِيُؤَاطِعُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
 زَيْنَ لَهُمْ سُوءَ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
 الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٧﴾ يَتَأَيَّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 أَتَأْقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 مِنَ الْآخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَّعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي
 الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبَكُمُ
 عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبَدِلَ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا
 تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾
 إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ
 كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ
 يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا
 فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ
 تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 السُّفْلَىٰ ۗ وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعَلْيَا ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ

حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

همانا به تأخیر افکندن (و جابجای ماه‌های حرام) افزونی
 در کفر است، کسانی که کافر شدند، با آن گمراه
 می‌شوند، یک سال؛ آن را حلال، و یک سال (دیگر) آن
 را حرام می‌کنند، تا مطابق با تعداد ماه‌هایی شود که الله
 تحریم کرده است، پس آنچه را که الله حرام کرده،
 حلال می‌شمارند، اعمال زشت‌شان در نظرشان آراسته
 شده است، و الله گروه کافران را هدایت نمی‌کند.
 ﴿٣٧﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! شما را چه شده،
 هنگامی که به شما گفته می‌شود: «(به سوی جهاد) در راه
 الله حرکت کنید» به زمین می‌چسبید (و سستی
 می‌کنید) ^(۱) آیا به جای آخرت به زندگی دنیا راضی
 شده‌اید؟! حال آنکه متاع زندگی دنیا، در (برابر) آخرت،
 جز اندکی (هیچ) نیست. ﴿٣٨﴾ اگر (برای جهاد) کوچ
 نکنید، (الله) شما را به عذاب دردناکی، عذاب می‌کند، و
 قوم دیگری را بجای شما قرار می‌دهد، و هیچ زبانی به او
 نمی‌رسانید، و الله بر هر چیزی تواناست. ﴿٣٩﴾ اگر او
 (= پیامبر) را یاری نکنید، به راستی که الله او را یاری
 کرد، آنگاه که کافران او را (از مکه) بیرون کردند، نفر
 دوم از دو نفری که آن دو در غار بودند، به یار خود
 (ابوبکر) می‌گفت: «اندوهگین مباش، یقیناً الله با ماست». پس
 الله آرامش خود را بر او فرو فرستاد، و با لشکرهایی
 که شما آن را نمی‌دیدید، او را تأیید (و تقویت) نمود، و
 کلام (و گفتار شرک) کسانی را که کافر شدند؛ پایین
 قرار داد، و کلام (و آیین) الله بالا (و پیروز) است، و الله
 پیروزمند حکیم است. ﴿٤٠﴾

۱- در حالی که جهاد در راه الله متعال آن قدر عملی بسیار نیکو و با فضیلت
 است حتی که شهید آرزو می‌کند به دنیا باز گردد و دوباره به درجه شهادت
 نایل شود.

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ
 وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا
 قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَٰكِن بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ
 وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ
 يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾ عَفَا
 اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ
 الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكٰذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا
 يَسْتَعْدِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَعْدِنُكَ الَّذِينَ لَا
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ
 فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ أَرَادُوا
 الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِن كَرِهَ اللَّهُ
 انْبِعَاتَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ
 ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
 وَلَأَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ
 سَمَّاعُونَ لَهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

سبکبار و گرانبار (همگی برای جهاد) کوچ کنید، و با
 اموال تان، و جانهایتان در راه الله جهاد کنید، این برای
 شما بهتر است، اگر بدانید. ﴿۴۱﴾ اگر متاعی نزدیک (و
 دست یافتنی) بود، و سفری آسان (و نزدیک درپیش)
 بود، البته از تو پیروی می کردند، و لیکن مسافت راه
 (تو) بر آن‌ها دور (و پر مشقت) است، و به زودی به
 الله سوگند یاد می کنند که: «اگر توانایی داشتیم، البته
 همراه شما بیرون می شدیم» (آن‌ها با این کارها) خود را
 هلاک می کنند، و الله می داند که آن‌ها دروغگو هستند.
 ﴿۴۲﴾ (ای پیامبر!) الله تو را ببخشد! چرا به آن‌ها اجازه
 دادی؟! پیش از آنکه راستگویان بر تو آشکار شوند، و
 دروغگویان را بشناسی! ﴿۴۳﴾ کسانی که به الله و روز
 آخرت ایمان دارند، هیچ گاه برای (ترک) جهاد با اموال
 شان و جانهایشان، از تو اجازه نمی خواهند، و الله نسبت
 به پرهیزگاران داناست. ﴿۴۴﴾ تنها کسانی از تو اجازه
 می خواهند؛ که به الله و روز آخرت ایمان ندارند، و
 دل‌های شان گرفتار شک است، و آن‌ها در شک (و
 تردید) خود سرگردانند. ﴿۴۵﴾ و اگر آن‌ها
 می خواستند که (همراه شما) بیرون شوند، سازو برگی
 برای آن آماده می کردند، و لیکن الله از حرکت آن‌ها
 کراهت داشت، لذا آن‌ها را (از حرکت) بازداشت، و به
 آنان گفته شد: «با نشستگان بنشینید». ﴿۴۶﴾ اگر (آن‌ها)
 همراه شما بیرون می آمدند، جز فساد (و تباهی) چیزی بر
 شما نمی افزودند، و به سرعت در میان شما فتنه‌انگیزی
 می کردند، و در میان شما افرادی (ضعیف‌الایمان)
 هستند که به (سخنان) آن‌ها گوش فرا می دهند، و الله،
 (نسبت) به ستمکاران داناست. ﴿۴۷﴾

لَقَدْ ابْتَعُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ
 حَتَّىٰ جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ
 كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أُذْنٌ لِّي
 وَلَا تَفْتِنِّي ۗ أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا ۗ وَإِنَّ جَهَنَّمَ
 لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾ إِنْ تُصِيبَكَ
 حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۗ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا
 قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ
 فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ
 اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
 الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا
 إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ ۗ وَخُنُّنَّا نَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ
 يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهِ ۗ أَوْ بِأَيْدِينَا ۗ
 فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبَّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلْ
 أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَّن يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ ۗ إِنَّكُمْ
 كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ
 تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ ۗ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ
 وَبِرَسُولِهِ ۗ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَىٰ
 وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

به راستی که آن‌ها پیش از این (نیز) فتنه‌گری می‌کردند، و کارها را برای تو دگرگون کردند، تا آنکه حق فرا رسید، و فرمان الله آشکار شد، (و شما پیروز شدید) در حالی که آن‌ها کراهت داشتند. ﴿۴۸﴾ بعضی از آن‌ها می‌گویند: «(در ترک جهاد) به من اجازه بده، و مرا به فتنه (و گناه) نیفکن». آگاه باشید که آن‌ها در فتنه افتاده‌اند، و بی‌گمان جهنم کافران را احاطه کرده است. ﴿۴۹﴾ اگر به تو نیکی برسد، آن‌ها را ناراحت می‌کند، و اگر مصیبتی به تو برسد، می‌گویند: «ما پیش از این چاره کار خود را اندیشیده‌ایم» و شادمانه باز می‌گردند. ﴿۵۰﴾ بگو: «هرگز (مصیبتی) به ما نرسد، جز آنچه الله برای ما نوشته است، او مولای ماست، و مؤمنان باید بر الله توکل کنند». ﴿۵۱﴾ بگو: «آیا برای ما جز یکی از دو نیکی را انتظار دارید؟! (یا پیروزی یا شهادت) و ما برای شما انتظار داریم که الله، عذابی از نزد خودش به شما برساند، یا بدست ما (شما را مجازات کند) پس شما انتظار بکشید، بی‌گمان ما (نیز) با شما انتظار می‌کشیم». ﴿۵۲﴾ بگو: «انفاق کنید، چه از روی میل باشد یا به اکراه، هرگز از شما پذیرفته نخواهد شد، زیرا شما مردمی فاسق (و نافرمان) هستید». ﴿۵۳﴾ و هیچ چیز مانع قبول انفاق‌های آن‌ها نشد، مگر آنکه به الله و پیامبرش کافر شدند، و جز با کسالت (و بی میلی) برای نماز حاضر نمی‌شوند^(۱)، و جز با کراهت انفاق نمی‌کنند. ﴿۵۴﴾

۱- نسبت به نماز سستی و کسالت نمودن شیوه منافقین است، رسول الله ﷺ می‌فرماید: «هیچ نمازی بر منافقین دشوارتر (و سنگین‌تر) از نمازهای صبح و عشا نیست، ولی اگر می‌دانستند که در این نماز چه اجر عظیمی نهفته است، به صورت افتان و خیزان هم که بود، حتماً در آن‌ها شرکت می‌کردند». (صحیح بخاری: ۶۵۷)

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾ وَخَالِفُونَ بِأَلْفٍ مِنْهُمْ لِمَنْكُمُ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرُقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ سِجِّدُونَ مَلْجَأًا أَوْ مَغْرَاتٍ أَوْ مَدْخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ سَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رِضْوَانًا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسَخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رِضْوَانًا مَا آتَيْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمَلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

پس (فزونى) اموالشان و اولادشان، تو را شگفت زده نکند، زیرا الله می خواهد به (و سیله) آن آنها را در زندگی دنیا عذاب کند، و درحالی که کافرند جان شان بر آید. ﴿۵۵﴾ و آنها (= منافقان) به الله سوگند یاد می کنند که از شما هستند، درحالی که از شما نیستند، و لیکن آنها گروهی اند که می ترسند، (بدین سبب سوگند می خورند). ﴿۵۶﴾ اگر پناه گاه یا غارها یا تونلی (در زیر زمین) بیابند، شتابان به سوی آن می گریزند. ﴿۵۷﴾ و از آنها کسانی هستند که در (تقسیم) صدقات (و غنایم) به تو خرده می گیرند، پس اگر از آن (اموال، بهره ای) به آنها داده شود، راضی می شوند، و اگر از آن (چیزی) داده نشود، فوراً خشم می گیرند. ﴿۵۸﴾ اگر به آنچه الله و رسولش به آنها داده است، راضی باشند، و بگویند: «الله برای ما کافی است، به زودی الله و رسولش از فضل خود به ما عطا می فرماید، ما تنها به سوی الله رغبت می ورزیم». (برای آنها بهتر بود). ﴿۵۹﴾ صدقات (و زکات ها) مخصوص فقراء و مساکین و کار گزاران (جمع آوری) آن، و دلجوئی شدگان (نو مسلمانان) و برای (آزاد کردن) بردگان، و (ادای وام) بدهکاران، و در راه الله، و به راه ماندگان، (است، این) فریضه ای (مقرر شده) از جانب الله است، و الله دانای حکیم است. ﴿۶۰﴾ و از آنها (= منافقان) کسانی هستند که پیامبر را آزار می دهند، و می گویند: «گوش (و خوش باور) است». بگو: «برای شما گوش نیکی است، به الله ایمان دارد، و مؤمنان را تصدیق می کند، و رحمت است برای کسانی از شما که ایمان آورده اند». و کسانی که رسول الله را آزار می دهند، برایشان عذاب درد ناکى است. ﴿۶۱﴾

تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
 أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾
 أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ تَحَادِدِ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَأَنَّ لَهُ
 نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾
 تَحَذِّرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تَنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ
 بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَزِرُوا وَإِنَّ اللَّهَ لَمُخْرِجٌ مِمَّا
 تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا
 كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ
 كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ
 إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعَفُ عَن طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ طَآئِفَةً
 بِآئِهِمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾ الْمُنَافِقُونَ
 وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُم مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
 بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
 أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ
 الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ
 وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ
 حَسْبُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

(منافقان) برای شما به الله سوگند یاد می کنند، تا شما را
 خشنود سازند، درحالی که اگر ایمان داشتند، شایسته تر
 (این) است که الله و رسولش را خشنود سازند. ﴿۶۲﴾
 آیا نمی دانند، بی گمان هر کس با الله و رسولش مخالفت
 (و دشمنی) کند، پس مسلماً برای او آتش جهنم است،
 جاودانه در آن خواهد بود؟! این (همان) رسوایی بزرگ
 است. ﴿۶۳﴾ منافقان می ترسند که مبادا سوره ای بر
 (علیه) آنان نازل شود، و به آن ها از آنچه درون دل های
 شان (نهفته) است، آگاه سازد، بگو: «استهزا کنید،
 بی گمان الله، آنچه را که از آن می ترسید، آشکار
 می سازد». ﴿۶۴﴾ (ای پیامبر!) اگر از آن ها بررسی:
 «چرا چنین کرده اید؟». گویند: «ما حرف می زدیم،
 (شوخی و) بازی می کردیم» بگو: «آیا الله و آیات او و
 پیامبرش را مسخره می کردید؟». ﴿۶۵﴾ عذر نیاورید، به
 راستی که شما پس از ایمان (آوردن) تان کافر شده اید،
 اگر گروهی از شما را (بخاطر توبه) ببخشیم، گروه
 دیگری را عذاب خواهیم کرد، زیرا که مجرم بودند.
 ﴿۶۶﴾ مردان منافق و زنان منافق، همه (همانند هم و) از
 یک گروه اند، به کارهای زشت فرمان می دهند، و از
 نیکی ها باز می دارند، و دست هایشان را (از بخشش)
 می بندند، الله را فراموش کردند، پس الله (نیز) آن ها را
 فراموش کرد، بی گمان منافقان همان فاسقان هستند.
 ﴿۶۷﴾ الله به مردان منافق و زنان منافق و کفار، و عده
 آتش جهنم داده است، جاودانه در آن خواهند ماند،
 همان برای آن ها کافی است، و الله آن ها را لعنت کرده
 است، و برای آن ها عذاب همیشگی است. ﴿۶۸﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ
 أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
 بِخَلْقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
 بِخَلْقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ
 الْخَاسِرُونَ ﴿٩٦﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
 قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ
 مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
 فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ ﴿٩٧﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ
 أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
 وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ
 إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكَنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ
 وَرِضْوَانٍ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

﴿٩٧﴾

(شما منافقان) همانند کسانی که پیش از شما بودند،
 (هستید، بلکه) آن‌ها از شما نیرومندتر، و اموال و
 فرزندان‌شان بیشتر بود، آن‌ها از نصیب خود بهره‌مند
 شدند، پس شما نیز از نصیب خود بهره‌مند شده‌اید،
 همچنان که کسانی که پیش از شما بوده‌اند، از نصیب
 خویش بهره‌مند شده بودند، و شما (در سخنان ناپسند)
 فرو رفتید، همان گونه که آن‌ها فرو رفتند؛ آنان
 اعمال‌شان در دنیا و آخرت نابود شد، و آنان همان
 زیانکارانند. ﴿٩٦﴾ آیا خبر کسانی که پیش از آن‌ها
 بودند، (چون) قوم نوح، و عاد و ثمود، و قوم ابراهیم، و
 اصحاب مدین (= قوم شعیب) و شهرهای زیر و رو
 شده^(۱) (قوم لوط) به آن‌ها نرسیده است، که پیامبران‌شان
 با دلایل روشن به (سوی) آن‌ها آمدند، (ولی نپذیرفتند)
 پس الله (با هلاک‌شان) به آن‌ها ستم نکرد، و لیکن
 خودشان بر خویشتن ستم می‌کردند. ﴿٧٠﴾ و مردان
 مؤمن و زنان مؤمن دوستان (و یاور) یکدیگرند، امر به
 معروف و نهی از منکر می‌کنند، و نماز را بر پا می‌دارند،
 و زکات را می‌پردازند، و الله و پیامبرش را اطاعت
 می‌کنند، اینانند که الله به زودی آن‌ها را مورد رحمت
 قرار می‌دهد، بی‌گمان الله پیروزمند حکیم است. ﴿٧١﴾
 الله به مردان مؤمن و زنان مؤمن، باغ‌هایی (از بهشت)
 وعده داده که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است،
 جاودانه در آن خواهند ماند، و (نیز) خانه‌های پاکیزه‌ای
 در بهشت‌های جاوید (نصیب‌شان فرموده) و خشنودی
 الله (از همه این‌ها) برتر است، این، همان کامیابی بزرگ
 است. ﴿٧٢﴾

۱- مرا از اهل مؤتفکات قوم لوط است که شهرشان به نام «سدوم» بود. انتکاف
 یعنی زیر و روشن، به طریقی که در ابتدا از آسمان سنگباران گشتند سپس
 شهرشان به بالا برده شد و از همانجا به پایین افکنده شد.

ای پیامبر! با کافران و منافقان جهاد کن، و بر آنان سخت گیر باش، و جایگاهشان جهنم است، و چه بد سرانجامی است. ﴿۷۳﴾ (منافقان) به الله سوگند یاد می کنند که (سخنان نادرست) نگفته اند، و به راستی که سخن کفر گفته اند، و پس از اسلام آوردنشان، کافر شده اند، و قصد چیزی (خطرناک) کردند، که به آن نرسیدند، تنها به این سبب عیب جوئی می کنند که الله و رسولش، آنها را از فضل خود بی نیاز کرد، پس اگر توبه کنند، برای آنها بهتر است، و اگر روی بگردانند؛ الله آنها را در دنیا و آخرت، با عذابی دردناک عذابشان می کند، و در (روی) زمین هیچ کارساز و یآوری نخواهند داشت. ﴿۷۴﴾ بعضی از آنها با الله (عهد و) پیمان بستند که: اگر (الله) از فضل خود (نصیبی) به ما دهد، قطعاً صدقه (و زکات) خواهیم داد، و از نیکوکاران خواهیم بود. ﴿۷۵﴾ پس چون (الله) از فضل خود به آنها (نصیبی) بخشید، به آن بخل ورزیدند، و اعراض کنان روی گرداندند (و سر پیچی کردند). ﴿۷۶﴾ پس (این عمل) نفاق را تا روزی که او (= الله) را ملاقات کنند، در دل های شان بر قرار ساخت، به (سبب) آنچه که با الله وعده کرده بودند، خلاف نمودند، (و عهد شکنی کردند) و به (سبب) آنکه دروغ می گفتند. ﴿۷۷﴾ آیا نمی دانستند که الله اسرارشان، و (سخنان) در گوشی شان را می داند، و بی گمان الله دانای غیبها است. ﴿۷۸﴾ کسانی که از مؤمنان رغبت کننده (و فرمانبردار) در صدقات (شان) عیب جوئی می کنند، و کسانی را که جز به اندازه (ناچیز) توانایی خود (چیزی) نمی یابند، پس (عیب جوئی) و مسخره شان می کنند، الله آنها را مسخره می کند، و برای آنها عذاب دردناکی است. ﴿۷۹﴾

يَتَأَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ ۗ وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾
تَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ أُو۟لُو۟ا۟ بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ ۗ وَإِنْ يَتَوَلَّو۟ا۟ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ * وَمِنْهُمْ مَنۢ مِّنۢ عَهْدِ اللَّهِ لِيَسْـَٔاتِنَا مِنْ فَضْلِهِ ۗ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا آتَاهُم مِّنۢ فَضْلِهِ ۗ خَلَّو۟ا۟ بِهِ ۗ وَتَوَلَّو۟ا۟ وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمۡ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَو۟نَهُ بِمَا أَحَلَّفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ ۗ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْمَؤ۟ا۟ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّمُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ ۖ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَهُمْ فِي عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

أَسْتَغْفِرَ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾
 فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ فَاسْتَعذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تَصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تَعْجَبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَعَاذَنَكَ أُولُو الطُّولِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

(ای پیامبر) برای آن‌ها آمرزش بخواه یا برایشان آمرزش نخواه، اگر هفتاد بار برای آن‌ها آمرزش بخواهی، هرگز الله آن‌ها را نمی‌آمرزد، این بدان سبب است که آن‌ها به الله و پیامبرش کافر شدند، و الله گروه فاسقان را هدایت نمی‌کند. ﴿۸۰﴾ واپس ماندگان (از غزوه تبوک) از نشستن خود بعد از (مخالفت با) رسول الله، خوشحال شدند، و کراهت داشتند که با اموال خود، و جان‌های خود، در راه الله جهاد کنند، و (به یکدیگر) گفتند: «در این گرما، (برای جهاد) بیرون نروید»، (ای پیامبر! به آنان) بگو: «آتش جهنم (از این) گرم‌تر است» اگر در می‌یافتند. ﴿۸۱﴾ پس آن‌ها باید کم‌تر بخندند، و بسیار گریه کنند، (این) جزای آنچه که انجام می‌دادند. ﴿۸۲﴾ پس اگر الله تو را به سوی گروهی از آن‌ها باز گرداند، و از تو اجازه خروج (برای جهاد) خواستند، پس بگو: «هرگز با من خارج نخواهید شد، و هرگز همراه من، با هیچ دشمنی نخواهید جنگید، زیرا شما نخستین بار به نشستن (و کناره‌گیری) راضی شدید، پس با پس ماندگان بمانید». ﴿۸۳﴾ و هرگز بر هیچ یک از آن‌ها که مرده است، نماز نخوان، و بر (کنار) قبرش نایست، بی‌گمان آن‌ها به الله و رسولش کافر شدند، و در حالی که فاسق (و نافرمان) بودند؛ مردند. ﴿۸۴﴾ و (فزون‌ی) اموال‌شان و اولادشان، تو را شگفت‌زده نکند، زیرا الله می‌خواهد به (و سیئه) آن، آن‌ها را در زندگی دنیا عذاب کند، و در حالی که کافراند؛ جان‌شان برآید. ﴿۸۵﴾ و هنگامی که سوره‌ای نازل شود که به الله ایمان آورید، و همراه پیامبرش جهاد کنید، توانگران‌شان از تو اجازه می‌خواهند، و گویند: «بگذار ما با خانه‌نشینان (که معذورند) باشیم». ﴿۸۶﴾

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾ لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ^ع
وَأَوْلِيَّكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ^ط وَأُولِيَّكَ هُمُ الْمَفْلِحُونَ
﴿٨٨﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا^ع ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾ وَجَاءَ
الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ
كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ^ع سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى
الْمَرَضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا
يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ^ع مَا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ^ع وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾
وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا
أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ
الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾ إِنَّمَا
السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَعِذُّونَكَ وَهُمْ أَعْيَاءُ^ع
رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى
قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

آن‌ها راضی شدند که با (زنان و) باز ماندگان باشند، و
بردل‌های شان مَهر زده شده، پس آنان (چیزی)
نمی‌فهمند. ﴿۸۷﴾ لیکن پیامبر و کسانی که با او ایمان
آوردند، با اموال خود و جان‌های خود (در راه الله) جهاد
کردند، نیکی‌ها (همه) از آن‌هاست، و آنانند که
رستگارانند. ﴿۸۸﴾ الله برای آن‌ها باغ‌هایی (از بهشت)
آماده کرده است، که نهرها از زیر (درختان) آن جاری
است، جاودانه در آن خواهند ماند، این کامیابی بزرگ
است. ﴿۸۹﴾ و عذرآوردگان از اعراب (بادیه‌نشین، نزد
تو) آمدند، تا به آن‌ها اجازه داده شود، و کسانی که به
الله و رسولش دروغ گفته بودند (در خانه) نشستند، به
زودی به کسانی از آن‌ها که کافر شدند، عذاب دردناکی
خواهد رسید. ﴿۹۰﴾ بر ناتوانان گناهی نیست و نه بر
بیماران، و نه بر کسانی که چیزی نمی‌یابند، خرج کنند،
(گناهی است). هرگاه برای الله و پیامبرش خیر خواهی
کنند^(۱)، بر نیکو کاران هیچ راه (سرزنش) نیست، و الله
آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۹۱﴾ و نه بر کسانی که وقتی نزد
تو آمدند که آن‌ها را (بر مرکبی) سوار کنی، گفتی:
«چیزی که شما را بر آن سوار کنم، نمی‌یابم» آن‌ها
بازگشتند، در حالی که از اندوه چشمان‌شان اشک ریزان
بود، چرا که هیچ چیزی برای انفاق (در راه الله) نیافتند.
﴿۹۲﴾ تنها راه (سرزنش) بر کسانی (باز) است که از تو
اجازه می‌خواهند، در حالی که توانگراند، (آن‌ها) راضی
شدند که با (زنان و) بازماندگان باشند، و الله بر دل‌های
شان مهر نهاده است، پس آنان (چیزی) نمی‌دانند. ﴿۹۳﴾

۱- رسول الله ﷺ فرموده‌اند: «دین یعنی: خیرخواهی (اخلاص و راستگویی)،
خیرخواهی برای الله و رسولش، برای اولی الامر و عامهٔ مسلمان‌ها. (صحیح

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَأْنَا اللَّهَ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾ سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا أَنْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِنُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجَسٌ وَمَا وَلَهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾ سَيَحْلِفُونَ لَكُمْ لَتَرْضُوا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾ الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَابِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَةً عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

هنگامی که به سوی آن‌ها باز گردید، از شما عذرخواهی می‌کنند، بگو: «عذرخواهی نکنید؛ ما هرگز (گفتار) شما را باور نخواهیم کرد، به راستی که الله ما را از اخبار شما آگاه کرده است، و به زودی الله و رسولش، اعمال شما را خواهند دید، آنگاه به سوی (الله) دانای پنهان و آشکار باز گردانده می‌شوید؛ پس شما را به آنچه انجام می‌دادید؛ آگاه می‌کند» ﴿۹۴﴾ هنگامی که به سوی آنان باز گردید، برای شما به الله سوگند یاد می‌کنند، تا از آن‌ها چشم پوشی (و اعراض) کنید، پس از آن‌ها روی بگردانید (و اعراض کنید) بی‌گمان آن‌ها (مردمی) پلیدند، و جایگاه‌شان جهنم است، به کيفر آنچه که انجام می‌دادند. ﴿۹۵﴾ برای شما سوگند یاد می‌کنند، تا از آن‌ها راضی شوید، اگر شما از آن‌ها راضی شوید، پس بی‌تردید الله از گروه فاسقان راضی نخواهد شد. ﴿۹۶﴾ کفر و نفاق اعراب (بادیه‌نشین)، شدیدتر است، و به نا آگاهی از حدود (و احکامی) که الله بر پیامبرش نازل کرده، سزاوارترند، و الله دانای حکیم است. ﴿۹۷﴾ از اعراب (بادیه‌نشین) کسانی اند که آنچه را (در راه الله) انفاق می‌کنند، غرامت به حساب می‌آورند، و منتظرند حوادث (و پیشامد ناگواری) به شما برسد، حوادث بد (و ناگوار) بر خودشان باد، و الله شنوای داناست. ﴿۹۸﴾ و از اعراب (بادیه‌نشین) کسانی اند که به الله و روز آخرت ایمان دارند، و آنچه را (در راه الله) انفاق می‌کنند، سبب تقرب به الله، و دعای پیامبر می‌دانند، آگاه باشید، بی‌گمان این‌ها سبب تقرب‌شان خواهد بود، و الله به زودی آن‌ها را در رحمت خود وارد خواهد کرد، بی‌گمان الله آمرزندهٔ مهربان است.

وَالسَّيْقُوتِ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠١﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٢﴾ وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٣﴾ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٥﴾ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَىٰ اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ ۗ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٦﴾ وَآخَرُونَ مُرْجُونَ لَأَمْرٍ مِنَ اللَّهِ ۗ إِمَّا يَعِدُّنَهُمْ وَإِمَّا يَنْتَظِرُهُم ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٧﴾

(ولی) ما آنها را می‌شناسیم، به زودی آنها را دو بار عذاب خواهیم کرد، سپس به سوی عذابی بزرگ (در قیامت) فرستاده می‌شوند. ﴿۱۰۱﴾ و گروه دیگری (نیز) هستند که به گناهان خود اعتراف کردند، کارهای شایسته و ناشایسته را به هم آمیختند^(۱)، امید است که الله توبه آن را بپذیرد، بی‌گمان الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۰۲﴾ از اموال آنها صدقه (و زکات) بگیر، تا بوسیلهٔ آن آنها را پاک سازی و تزکیه شان کنی، و برایشان دعا کن، یقیناً دعای تو مایهٔ آرامش برای آنهاست، و الله شنوای داناست. ﴿۱۰۳﴾ آیا نمی‌دانند، که تنها الله توبه را از بندگانش می‌پذیرد، و صدقات را می‌گیرد، و بی‌گمان الله است که توبه‌پذیر مهربان است. ﴿۱۰۴﴾ و بگو: «عمل کنید، پس بزودی الله، و پیامبرش و مؤمنان اعمال شما را خواهند دید، و به زودی به سوی (الله) دانای پنهان و آشکار، باز گردانده می‌شوید، پس شما را به آنچه انجام می‌دادید؛ آگاه می‌کند» ﴿۱۰۵﴾ و گروه دیگری (نیز) موقوف به فرمان (و مشیت) الله است، یا آنها را عذاب می‌کند، و یا توبهٔ آنها را می‌پذیرد، و الله دانای حکیم است. ﴿۱۰۶﴾

۱- سمره بن جندب رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «دیشب (در خواب) دو (فرشته) نزد من آمدند و مرا با خود به شهری بردند که با خشت‌های طلا و نقره ساخته شده بود، در آنجا مردانی به استقبال ما آمدند که نیمی از بدنشان، زیباترین شکلی داشت که تا کنون دیده‌اید، و نیم دیگر بدنشان زشت‌ترین شکلی داشت که تا کنون دیده‌اید، آن دو (فرشته) به آنان گفتند، بروید و خود را در این رودخانه بیندازید، آنان نیز خود را انداختند، سپس به سوی ما باز گشتند در حالی که آن زشتی‌شان بر طرف شده و به زیباترین شکل تبدیل شده بود، آن دو (فرشته) به من گفتند: این بهشت عدن است و این جایگاه توست، اما کسانی که نیمی از بدنشان زیبا و نیمی دیگر زشت بود، افرادی هستند که کارهای شایسته و ناشایسته را به هم آمیختند (و دارای اعمال نیک و بد بودند) و الله متعال از آنان گذشت نمود». (صحیح بخاری: ۴۶۷۴)

و پیشگامان نخستین از مهاجرین و انصار، و کسانی که به نیکی از آنها پیروی کردند، الله از آنها خشنود گشت، و آنها (نیز) از او خشنود شدند، و برای آنها باغ‌هایی (از بهشت) آماده کرده است، که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آن خواهند ماند، این کامیابی بزرگ است. ﴿۱۰۰﴾ و از (میان) اعراب (بادیه‌نشین) که پیرامون شما هستند، گروهی منافقند، و از اهل مدینه (نیز) گروهی خوی نفاق گرفته‌اند، تو آنها را نمی‌شناسی،

وَالَّذِينَ أَخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا
 بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ
 وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۱۰۷﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا
 لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ
 تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ مُّحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ
 مُّحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿۱۰۸﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
 عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ
 بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۰۹﴾ لَا يَزَالُ
 بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ
 قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۱۰﴾ إِنْ اللَّهُ اشْتَرَىٰ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمْ
 الْجَنَّةُ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
 وَيُقْتَلُونَ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ
 وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ
 اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ
 هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۱﴾

و کسانی که برای زیان رسانیدن (به مسلمانان) و (تقویت) کفر و تفرقه افکنی میان مؤمنان، مسجدی ساختند، و (تا) کمینگاهی برای کسانی که از پیش با الله و رسولش مبارزه کرده اند باشد، و البته آن‌ها سوگند یاد می کنند که قصدی جز نیکی (و خدمت) نداشته ایم و الله گواهی می دهد که یقیناً آن‌ها دروغگو هستند. ﴿۱۰۷﴾ (ای پیامبر!) هرگز در آن مسجد (برای نماز) نیست، آن مسجد که از روز نخست بر پایه تقوا بنا شده، شایسته تر است که در آن (به نماز) بایستی، در آن مردانی هستند که دوست دارند که پاکیزه شوند، و الله پاکیزگان را دوست دارد. ﴿۱۰۸﴾ آیا کسی که اساس (و بنیان) آن را بر ترس از الله و خشنودی (او) آن را بنا کرده بهتر است، یا کسی که اساس (و بنیان) آن بر کنار پر تگاه سستی بنا نهاده است، پس (نا گهان) با او در آتش جهنم فرو ریزد؟ و الله گروه ستمکاران را هدایت نمی کند. ﴿۱۰۹﴾ آن بنای که آن‌ها نهاده اند، پیوسته در دل‌های شان مایه شک (و نفاق) خواهد بود، مگر اینکه دل‌های شان پاره پاره شود (و بمیرند) و الله دانای حکیم است. ﴿۱۱۰﴾ بی گمان الله از مؤمنان جان‌هایشان و اموال‌شان را خریده است، به (بهای) اینکه بهشت برای آن‌ها باشد. (بدین صورت که): در راه الله جنگ می کنند، پس می کشند، و کشته می شوند، (این) وعده حقی است بر او، (که) در تورات و انجیل و قرآن (آمده است) و چه کسی از الله به عهدش وفا دارتر است؟! پس شاد باشید، به داد و ستدی که شما با او کرده اید، و این همان کامیابی بزرگ است. ﴿۱۱۱﴾

التَّائِبُونَ الْعَبِدُونَ الْحَمْدُونَ
 السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ
 الَّذِينَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾
 مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
 لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا
 تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا
 كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
 وَعَدَّهَا بِهَا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ ۚ إِنَّ
 إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ
 قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا
 يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَهُ
 مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ تُحْيِي ۖ وَيُمِيتُ ۚ وَمَا
 لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾ لَقَدْ
 تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
 الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِن بَعْدِ مَا
 كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّهُ

(آن‌ها) توبه کنندگان، عابدان، سپاس گزاران،
 روزه داران، رکوع کنندگان، سجده کنندگان،
 فرمان دهندگان به معروف و بازدارندگان از منکر، و
 حافظان (و نگاه دارندگان) حدود (و احکام) الهی هستند،
 و مؤمنان را بشارت ده. ﴿۱۱۲﴾ برای پیامبر و کسانی که
 ایمان آوردند (شایسته) نبود که برای مشرکان طلب
 آمرزش کنند، - هر چند از نزدیکان‌شان باشند- بعد از
 آنکه برای آن‌ها روشن شد که آن‌ها اهل دوزخند.
 ﴿۱۱۳﴾ و آمرزش خواستن ابراهیم برای پدرش نبود؛
 مگر به خاطر وعده‌ای که به او داده بود، پس چون برای
 او آشکار شد که او دشمن الله است؛ از او بیزاری جست،
 بی گمان ابراهیم لابه کننده برد بار بود. ﴿۱۱۴﴾ و هرگز
 الله قومی را، بعد از آنکه آن‌ها را هدایت کرد گمراه
 نمی کند، تا آنکه چیزهای را که باید از آن پرهیزند،
 برای آن‌ها بیان کند، بی گمان الله به هر چیزی داناست.
 ﴿۱۱۵﴾ یقیناً فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله
 است، زنده می کند و می میراند، و شما را جز الله کارساز
 و یاور نیست. ﴿۱۱۶﴾ قطعاً الله رحمت خود را شامل
 حال پیامبر و مهاجران و انصار، آنان که در زمان سختی
 (و تنگدستی) از او پیروی کردند؛ نمود، بعد از آنکه
 نزدیک بود، دل های گروهی از آن‌ها (از حق) منحرف
 شود، سپس توبه آن‌ها را پذیرفت، بی گمان او (نسبت) به
 آن‌ها رؤوف مهربان است. ﴿۱۱۷﴾

بِهِمْ رُءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾ يَتَّيَبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَن حَوْلَهُم مِّنَ الْأَعْرَابِ أَن يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْءُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مَن عَدُوًّا نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُم بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً ۚ فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

و به آن سه نفری که (از جنگ تبوک) تخلف نمودند، (لطف و احسان نمود)؛^(۱) تا آنگاه که زمین با همه فراخی اش بر آن‌ها تنگ شد، و از خود به تنگ آمدند، و دانستند که پناه‌گاهی از الله جز به سوی او نیست، سپس رحمت خود را شامل حال آن‌ها نمود، تا توبه کنند (و توبه آنان را پذیرفت) بی گمان الله است که توبه‌پذیر

۱- آن سه نفر کعب بن مالک، مراره بن ربیع و هلال بن امیه رضی الله عنهم بودند، داستان آنان را به زبان کعب (یکی از آن سه نفر) در کتاب صحیح بخاری: ۴۴۱۸ ملاحظه فرمایید.

مهربان است. ﴿۱۱۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله بترسید، و با راستگویان باشید^(۲). ﴿۱۱۹﴾ سزاوار نیست که اهل مدینه، و اعراب (بادیه‌نشین) که اطراف آن‌ها هستند، از (همراهی) رسول الله باز پس مانند، و نه برای (حفظ) جان خود، از جان او چشم پوشند، این بدان سبب است که هیچ تشنگی و خستگی و گرسنگی در راه الله به آن‌ها نمی‌رسد، و هیچ (جا منزل نمی‌کنند) و گامی که موجب خشم کافران شود؛ بر نمی‌دارند، و هیچ (دستبرد و) گزندى به دشمن نمی‌رسانند، مگر اینکه به (سبب) آن، عمل صالحی برایشان نوشته شود، بی گمان الله پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند. ﴿۱۲۰﴾ و هیچ مال کوچک یا بزرگی را (در راه الله) انفاق نمی‌کنند، و هیچ وادی (و سرزمینی) نمی‌پیمایند، مگر اینکه برای آن‌ها نوشته می‌شود، تا الله پاداش نیکوترین کردارشان را به آن‌ها بدهد. ﴿۱۲۱﴾ و نباید که مؤمنان همگی (برای جهاد) کوچک کنند، پس چرا از هر گروهی از آنان، دسته‌ای کوچ نمی‌کنند، تا در دین دانش بیاموزند، و قوم خود را هشدار دهند، هنگامی که به سوی آن‌ها باز گشتند، باشد که آن‌ها بترسند. ﴿۱۲۲﴾

۲- زیرا که راستگویی سبب نجات انسان و دروغگویی سبب هلاکت می‌گردد. رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: «همانا راستگویی، انسان را به سوی نیکی رهنمون می‌کند و نیکی انسان را به بهشت می‌رساند، و شخص همواره راست می‌گوید تا این که در زمرة صدیقین قرار می‌گیرد و همانا دروغگویی انسان را به سوی فسق و فجور می‌کشاند، و فسق و فجور انسان را به جهنم می‌رساند و شخص همواره دروغ می‌گوید تا این که نزد الله متعال در زمرة دروغگویان نوشته می‌شود». (صحیح بخاری: ۶۰۹۴)

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا قَتَلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
 الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
 الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٢﴾ وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَن
 يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هِدَاهِةٌ إِيْمَانًا ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيْمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَأَمَّا
 الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى
 رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٤﴾ أَوْلَا يَرَوْنَ
 أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا
 يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٥﴾ وَإِذَا مَا أَنْزَلَتْ
 سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَيْنَكُمْ مِنَ أَحَدٍ
 ثُمَّ أَنْصَرَفُوا ۚ صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ
 ﴿١٢٦﴾ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ
 عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ
 رَّحِيمٌ ﴿١٢٧﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٨﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! با کسانی که از کافران که
 نزدیک شمایند، جنگ کنید، و باید آن‌ها در شما شدت
 و درشتی بیابند، و بدانید که الله با پرهیزگاران است.
 ﴿۱۲۳﴾ و هنگامی که سوره‌ای نازل شود، پس بعضی از
 آن‌ها (به دیگری) می‌گویند: «این سوره، ایمان کدام یک
 از شما را افزود؟!» (به آن‌ها بگو): اما کسانی که ایمان
 آورده‌اند، پس به ایمان‌شان افزوده، و آن‌ها شادمانی
 می‌کنند. ﴿۱۲۴﴾ و اما کسانی که در دل‌های شان بیماری
 است، پس پلیدی به پلیدی‌شان افزوده، و در حالی که
 کافر بودند؛ مردند. ﴿۱۲۵﴾ آیا آن‌ها نمی‌بینند که در هر
 سال، یک یا دوبار آزمایش می‌شوند؟! باز توبه نمی‌کنند،
 و نه آن‌ها پند می‌گیرند. ﴿۱۲۶﴾ و هنگامی که سوره‌ای
 نازل شود، بعضی از آن‌ها به بعضی دیگر نگاه می‌کنند
 (گویند): «آیا کسی شما را می‌بیند؟!» سپس باز
 می‌گردند، الله دل‌های آن‌ها را از (از حق) باز گردانید،
 زیرا که آن‌ها گروهی اند که نمی‌فهمند. ﴿۱۲۷﴾ یقیناً
 پیامبری از (میان) خودتان به سوی‌تان آمد که رنج‌های
 شما بر او دشوار (و گران) است، و بر (هدایت) شما
 سخت اصرار دارد، و (نسبت) به مؤمنان رؤوف (و)
 مهربان است. ﴿۱۲۸﴾ پس اگر روی بر گردانند، بگو:
 «الله برای من کافی است، هیچ معبودی (به حق) جز او
 نیست، بر او توکل کردم، و او پروردگار عرش عظیم
 است.» ﴿۱۲۹﴾

سورة یونس

سورة یونس

به نام الله بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر. (الف. لام. را) این آیات کتاب محکم (و با حکمت) است. ﴿۱﴾ آیا برای مردم موجب شگفتی است که به مردی از خودشان وحی کرده ایم که: «مردم را بترسان و کسانی که ایمان آورده اند بشارت ده که برای آنها سابقه نیکو (و پاداشی حتمی) نزد پروردگارشان است». کافران گفتند: «این (مرد) جادوگر آشکاری است». ﴿۲﴾ بی گمان پروردگار شما، الله است، که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، سپس بر عرش مستوی شد، کار (جهان) را تدبیر می کند. هیچ شفاعت کننده ای نیست، مگر بعد از فرمان او، این است الله پروردگار شما، پس او را پرستش کنید، آیا پند نمی گیرید؟! ﴿۳﴾ باز گشت همه شما به سوی اوست، وعده الله حق است، بی گمان او آفرینش را آغاز می کند، سپس آنها را باز می گرداند، تا کسانی که که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند به عدالت پاداش دهد، و کسانی که کافر شدند، برایشان نوشیدنی از آب جوشان است، و عذابی دردناک، به سبب آنکه کفر می ورزیدند. ﴿۴﴾ او کسی است که خورشید را روشنایی، و ماه را نور قرار داد، و برای آن منازلی مقدر کرد، تا عدد سالها و حساب را بدانید، الله این را جز به حق نیافریده است، آیات را برای گروهی که می دانند، به تفصیل بیان می کند. ﴿۵﴾ بی گمان در آمد و شد شب و روز، و آنچه الله در آسمانها و زمین آفریده است، نشانه های است برای گروهی که پرهیز گاری می کنند. ﴿۶﴾

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ قَالَ الْكٰفِرُونَ إِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۗ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ۗ ذٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا ۗ إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ بِالْقِسْطِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۗ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ يُفَصِّلُ الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي خَلْقِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا
 غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَأْوَهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوْهُمْ فِيهَا
 سُبْحٰنَكَ اللَّهُمَّ وَحَمِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۗ وَءَاخِرُ
 دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَوْ
 يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعَجَّلَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفَصَّلْنَا
 إِلَيْهِمْ أَجْلَهُمْ ۗ فَندَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
 طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ^١
 دَعَا لِحَبِيْبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ
 ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ ۗ كَذَٰلِكَ
 زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ
 أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا ۗ وَجَاءَهُمْ
 رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا ۗ كَذَٰلِكَ نَجْزِي
 الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلِيفَةً فِي
 الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

همانا کسانی که ملاقات ما را (در روز قیامت) امید ندارند، و
 به زندگی دنیا خشنود شده و بدان دل بسته‌اند، و کسانی که از
 آیات ما غافلند، ﴿٧﴾ آن‌ها (همه) جایگاه‌شان آتش (جهنم)
 است، به سبب کارهایی که انجام می‌دادند. ﴿٨﴾ بی‌گمان
 کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند،
 پروردگارشان به سبب ایمان‌شان آن‌ها را به باغ‌های (بهشت)
 پر نعمت هدایت می‌کنند که نهرها زیر (درختان) آن جاری
 است. ﴿٩﴾ دعای‌شان در آن: «الله! تو منزهی» باشد، و تحیت
 شان در آن: «سلام» و پایان دعای‌شان این است که: «حمد و
 سپاس، مخصوص الله، پروردگار جهانیان است». ﴿١٠﴾ و
 اگر الله زود مردم را مجازات می‌کرد، همان‌گونه که آن‌ها
 برای خیر عجله دارند، عمرشان به پایان می‌رسید، (و نابود
 می‌شدند) پس کسانی که به ملاقات ما امید ندارند (به حال
 خود) رها می‌کنیم تا در طغیان خود سرگردان بمانند. ﴿١١﴾
 و چون به انسان زیان (و رنج) برسد، (در هر حال که باشد)
 به پهلو خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده، ما را می‌خواند. پس
 هنگامی که آن زیان (و رنج) را از او برطرف کردیم، چنان
 می‌رود که گویی هرگز ما را برای دفع زیان (و رنج) که به او
 رسیده بود، نخوانده است، این گونه برای اسراف‌کاران، آنچه
 می‌کردند (در نظرشان) زینت داده شده است. ﴿١٢﴾ به
 راستی که ما امت‌های پیش از شما را هنگامی که ستم کردند،
 هلاک کردیم، در حالی که پیامبران آن‌ها با دلیل روشن به
 سوی آنان آمدند و آن‌ها ایمان نیاوردند، این گونه گروه
 مجرمان را کیفر می‌دهیم. ﴿١٣﴾ سپس شما را پس از آن‌ها
 (روی) زمین جانشینان قرار دادیم، تا بنگریم که چگونه عمل
 می‌کنید. ﴿١٤﴾

وَإِذَا تَتَلَوُا عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتَتْ بِقُرْءَانٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي إِنَّهُ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَأَكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعُونَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْتَبِهُونَ اللَّهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾ وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

و هنگامی که آیات روشن ما بر آن‌ها خوانده شود، کسانی که به ملاقات ما (در روز قیامت) امید ندارند، گویند: «قرآنی غیر از این بیاور یا آن را تغییر بده». (ای پیامبر!) بگو: «من حق ندارم که آن را از پیش خود تغییر دهم، و من پیروی نمی‌کنم مگر آنچه را که بر من وحی می‌شود، و من اگر پروردگارم را نافرمانی کنم از عذاب روز بزرگ می‌ترسم» ﴿۱۵﴾ بگو: «اگر الله می‌خواست من آن را بر شما نمی‌خواندم، و نه (الله) شما را از آن آگاه می‌کرد، به راستی که پیش از این عمری را در میان شما گذرانده‌ام، آیا نمی‌اندیشید؟!» ﴿۱۶﴾ پس چه کسی ستمکارتر است از آن کسی که بر الله دروغ می‌بندد، و یا آیات او را تکذیب می‌کند؟! بی‌گمان مجرمان رستگار نخواهند شد. ﴿۱۷﴾ و غیر از الله چیزهای را می‌پرستند که نه به آن‌ها زیانی می‌رساند و نه سودشان می‌بخشد، و می‌گویند: «این‌ها (= بت‌ها) شفیعان ما نزد الله هستند» بگو: «آیا الله را به چیزی که در آسمان‌ها و در زمین نمی‌داند، خبر می‌دهید؟!» منزه است او، و از آنچه با او شریک می‌سازند برتر است. ﴿۱۸﴾ (در آغاز) مردم جز امت واحدی نبودند، پس اختلاف کردند، و اگر فرمانی نبود پیش از این، از پروردگار صادر شده بود، در میان آن‌ها در آنچه که در آن اختلاف داشتند، داوری می‌شد. ﴿۱۹﴾ و می‌گویند «چرا معجزه‌ای از (جانب) پروردگارش بر او نازل نشده است؟». پس بگو: «(علم) غیب تنها از آن الله است، پس شما انتظار بکشید که من (نیز) با شما از منتظرانم». ﴿۲۰﴾

و هنگامی که به مردم، پس از رنج (و زبانی) که به آنها رسیده است رحمتی بچشانیم، آنگاه آنها در آیات ما نیرنگ می کنند، بگو: الله در نیرنگ زدن سریع تر است، بی تردید رسولان (= فرشتگان) ما آنچه نیرنگ می کنید، می نویسند.» ﴿۲۱﴾ او کسی است که شما را در خشکی و دریا به حرکت در می آورد، تا آنگاه که در کشتی قرار می گیرید، و (کشتی ها) با بادی ملایم آنها را (به سوی مقصد) حرکت می دهند و (آنها) به آن شادمان می شوند. (نا گهان) طوفان شدیدی می وزد، و موج از هر سو (به سوی آنها) بیاید، و گمان کنند، که راه گریزی ندارند (و هلاک خواهند شد)، الله را از روی اخلاص می خوانند: «که اگر ما را از این (گرفتاری) نجات دهی، قطعاً از سپاسگزاران خواهیم بود.» ﴿۲۲﴾ پس چون (الله) آنها را نجات داد، آنها به نا حق در زمین سرکشی (و ستم) می کنند ای مردم! سرکشی (و ستم) شما تنها به زیان خودتان است، متاع (چند روز) زندگی دنیاست، سپس باز گشت تان به سوی ماست، پس شما را به آنچه انجام می دادید، خبر می دهیم. ﴿۲۳﴾ مثل زندگی دنیا، همانند آبی است که از آسمان نازل کردیم، سپس بر اثر آن گیاهان گوناگون زمین از آنچه مردم و چهارپایان می خورند؛ روید، تا زمانی که زمین پیرایه خود بگرفت، و آراسته شد، و اهل آن گمان کردند که خود بر آن چیره اند، (نا گهان) فرمان ما در شب یا روزی فرا رسد، و آنچنان آن (کشتزار) را درو کنیم که گوی دیروز هرگز (کشتزاری) نبوده است. این گونه آیات (خود) را برای گروهی که می اندیشند به تفصیل بیان می کنیم. ﴿۲۴﴾ و الله به سرای سلامتی (= بهشت) دعوت می کند، و هر کس را بخواهد به راه راست هدایت می کند. ﴿۲۵﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّيَهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿۲۱﴾ هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَبَ بِهِنَّ بَرِيحٌ طَيِّبَةٌ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن أُخِجْتُمْ مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۲۲﴾ فَلَمَّا أَجْنَحْتُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَتَأَيَّأُ النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۲۳﴾ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا أَتْنَهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغِبْ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۴﴾ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۲۵﴾

برای کسانی که نیکی کردند، پاداش نیک (= بهشت) است و افزون بر آن (= رؤیت باری تعالی است). و تیرگی و خواری چهره‌هایشان را نپوشاند، اینان اهل بهشتند، و جاودانه در آن خواهند ماند. ﴿۲۶﴾ و کسانی که مرتکب بدی‌ها شدند، پاداش هر بدی همانند آن است، و خواری (چهره‌های) آن‌ها را می‌پوشاند و هیچ کسی نمی‌تواند آن‌ها را از (عذاب) الله نگه دارد (چنان شوند که) گویی با پاره‌ای از شب تاریک چهره‌هایشان پوشیده شده است، اینان اهل آتش (دوزخ) اند و جاودانه در آن خواهند ماند. ﴿۲۷﴾ (و به یاد آورید) روزی که همه آن‌ها را گرد آوریم، سپس به کسانی که شرک آوردند گویم: «شما و معبودهای تان در مکان خود تان بمانید» پس آن‌ها را از یکدیگر جدا می‌کنیم، و معبودهای شان (به آن‌ها) می‌گویند: «شما ما را عبادت نمی‌کردید، ﴿۲۸﴾ پس، بس است که الله میان ما و شما گواه باشد، که ما یقیناً از عبادت شما بی‌خبر بودیم». ﴿۲۹﴾ آنجا هر کس هر چه پیش فرستاده است، می‌آزماید، و همه به سوی الله مالک حقیقی شان بازگردانده می‌شوند، و چیزهای را که افترا می‌بستند (از نظرشان) گم و نابود می‌شوند. ﴿۳۰﴾ بگو: «چه کسی شما را از آسمان و زمین روزی می‌دهد؟ کیست که مالک شنوایی و بی‌نوا بی‌هاست؟ و چه کسی زنده را از مرده بیرون می‌آورد، و مرده را از زنده بیرون می‌آورد؟ و چه کسی کار (جهان) را تدبیر می‌کند؟ پس بی‌درنگ خواهند گفت: «الله» پس بگو: «آیا (از او) نمی‌ترسید؟! ﴿۳۱﴾ پس آن الله پروردگار حقیقی شماست، پس بعد از حق، چه چیزی است جز گمراهی؟ پس چگونه (از پرستش او) روی گران می‌شوید؟!». ﴿۳۲﴾ این چنین سخن پروردگارت بر کسانی که فاسق شدند؛ ثابت شده که آن‌ها ایمان نمی‌آورند. ﴿۳۳﴾

﴿۱﴾ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحَسَنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۗ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲﴾ وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۚ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَائِكُمْ ۖ فزَيْلْنَا بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَائُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿۴﴾ فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿۵﴾ هُنَالِكَ تَبْلُغُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ ۗ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۶﴾ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۗ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۗ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۷﴾ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ ۖ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ۗ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿۸﴾ كَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۹﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ قُلِ
 اللَّهُ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۗ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ ﴿٣١﴾ قُلْ
 هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي
 لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا
 يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ ۗ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٢﴾
 وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا ۚ إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ
 شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا كَانَ هَذَا
 الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ
 الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٣٤﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۗ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ
 مِثْلِهِ ۚ وَادْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٣٥﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا
 يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ ۚ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ فَانظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَنقَبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ
 بِهِ ۚ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ ۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ
 بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٣٧﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلكُمْ
 عَمَلُكُمْ ۗ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا
 تَعْمَلُونَ ﴿٣٨﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنْتَ
 تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٩﴾

بگو: «آیا از این معبودهای شما کسی هست که آفرینش شما را
 آغاز می کند، سپس آن را باز می گرداند؟!» بگو: «الله آفرینش را
 آغاز می کند، سپس آن را باز می گرداند، پس چگونه (از حق)
 منحرف می شوید؟!» ﴿۳۴﴾ بگو: «آیا از این معبودهای شما کسی
 هست که به (سوی) حق هدایت می کند؟!» بگو: «الله به (سوی)
 حق هدایت می کند، آیا کسی که به (سوی) حق هدایت می کند،
 برای پیروی سزاوارتر است یا کسی که خود هدایت نمی شود؛ مگر
 آن که هدایتش کنند؟! پس شما را چه شده؟! چگونه داوری
 می کنید؟!» ﴿۳۵﴾ و بیشتر آن ها جز از گمان پیروی نمی کنند،
 بی تردید، گمان، از حق بی نیاز نمی کند، یقیناً الله به آنچه می کنند،
 داناست. ﴿۳۶﴾ و (سزاوار) نیست این قرآن، به دروغ (بدون وحی
 الهی) به الله نسبت داده شود؛ بلکه تصدیق کننده چیزی است که
 پیش از آن (نازل شده) است، و بیان و تفصیل (آن) کتاب است،
 شکی در آن نیست، از (جانب) پروردگار جهانیان است. ﴿۳۷﴾
 آیا آن ها می گویند: «او) آن را به دروغ (به الله) نسبت داده
 است؟!» بگو: «اگر راست می گویند، پس یک سوره همانند آن
 بیاورید، و جز الله هر که را که می توانید به یاری بخوانید.» ﴿۳۸﴾
 بلکه آن ها چیزی را تکذیب کردند که به آن علم و احاطه
 نداشتند، و هنوز برای آن ها مصداق (و حقیقت) آن نیامده است،
 بدین گونه کسانی که پیش از آن ها بودند (نیز) تکذیب کردند،
 پس بنگر سرانجام ستمکاران چگونه بوده است. ﴿۳۹﴾ و از آن ها
 کسی هست که به آن ایمان می آورد، و از آن ها کسی هست که به
 آن ایمان نمی آورد، و پروردگار تو به مفسدان آگاه تر است.
 ﴿۴۰﴾ و اگر (کافران) تو را تکذیب کردند، پس بگو: «عمل من
 برای خودم، و عمل شما برای خودتان است، شما از آنچه من
 می کنم بیزارید، و من (نیز) از آنچه (شما) می کنید بیزارم.» ﴿۴۱﴾
 و از آن ها کسانی هستند که به تو گوش فرا می دهند، آیا تو
 می توانی کران را بشنوانی، و هر چند نفهمند؟! ﴿۴۲﴾

وَمِنْهُمْ مَّن يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمَىٰ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَفْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُهُ بَيْنًا أَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنْتُمْ بِهِ ؕ ءَأَلْسَنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ * وَيَسْتَنْدِعُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

و از آن‌ها کسانی اند که به تو می‌نگرند، آیا تو می‌توانی کوران را راهنمایی کنی، و هر چند نبینند؟! ﴿۴۳﴾ یقیناً الله به مردم هیچ ستم نمی‌کند، ولی مردم به خویش ستم می‌کنند. ﴿۴۴﴾ و روزی که (الله) آن‌ها را محشور می‌کند، (چنان احساس می‌کنند) گویی جز ساعتی از روز که یکدیگر را بشناسند (در دنیا) درنگ نکرده‌اند، به راستی کسانی که لقای الله را تکذیب کردند، زیان کردند، و هدایت نیافتند. ﴿۴۵﴾ و اگر پاره‌ای از چیزهای را که به آن‌ها وعده داده‌ایم به تو نشان دهیم، یا تو را بمیرانیم، پس باز گشت‌شان به سوی ماست، پس الله بر آنچه که می‌کنند، گواه است. ﴿۴۶﴾ برای هر امتی پیامبری است، پس هنگامی که پیامبرشان آمد، میان آن‌ها به عدالت داوری شود، و به آن‌ها ستم نخواهد شد. ﴿۴۷﴾ و می‌گویند: «اگر راست می‌گویند این وعده (عذاب) کی خواهد بود؟!». ﴿۴۸﴾ بگو: «من برای خودم مالک هیچ زبانی و سودی نیستم، جز آنچه الله بخواهد، برای هر امتی سرآمدی است، هنگامی که سرآمد آن‌ها فرارسد، پس نه ساعتی تأخیر می‌کنند، و نه پیشی می‌گیرند». ﴿۴۹﴾ بگو: «به من خبر دهید؛ اگر عذاب او شبانگاه یا در روز به سراغ شما آید، مجرمان چه چیز را (اینگونه) به شتاب می‌طلبند؟!». ﴿۵۰﴾ باز هنگامی که (عذاب) واقع شد، آیا به آن ایمان می‌آورید؟ (آنگاه گفته می‌شود): حالا، در حالی که با شتاب آن را می‌خواستید. ﴿۵۱﴾ سپس به کسانی که ستم کردند گفته می‌شود: «عذاب جاوید را بچشید! آیا جز به آنچه که می‌کردید کیفر داده می‌شوید؟!». ﴿۵۲﴾ و از تو خبر می‌گیرند: آیا آن حق است؟! بگو: «آری، سوگند به پروردگارم، قطعاً آن حق است، و شما عاجز کننده نیستید (و نمی‌توانید از آن فرار کنید)». ﴿۵۳﴾

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ ۗ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ ۗ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ ۗ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ تَحِيَّ وَوَعْدُ اللَّهِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ ۗ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ ۗ إِنَّ اللَّهَ أَذِنَ لَكُمْ ۗ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ۗ وَمَا يَعْزُبُ عَن رَّبِّكَ مِن مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦١﴾

و هر کس که ستم کرده، اگر تمام آنچه در زمین است داشته باشد، حتماً (همه را) برای نجات خودش می‌دهد، و هنگامی که عذاب را ببیند، پشیمانی (خود) را کتمان کنند، و میان آن‌ها به عدالت داوری شود، و به آن‌ها ستم نخواهد شد. ﴿۵۴﴾ آگاه باشید، بی‌شک آنچه در آسمان‌ها و زمین است، از آن الله است، آگاه باشید همانا وعده الله حق است، و لیکن بیشتر آن‌ها نمی‌دانند. ﴿۵۵﴾ اوست که زنده می‌کند و می‌میراند، و (همه) به سوی او باز گردانده می‌شوند. ﴿۵۶﴾ ای مردم! به راستی که برای شما از جانب پروردگارتان موعظه‌ای آمد، و شفایی برای آنچه در سینه‌هاست و هدایت و رحمتی برای مؤمنان است. ﴿۵۷﴾ بگو: «به فضل الله و به رحمت او، پس باید بدان خوشحال شونید، که آن از آنچه می‌اندوزند؛ بهتر است». ﴿۵۸﴾ «به من خبر دهید؛ آنچه از رزق که الله برای شما نازل کرده است، پس بخشی از آن را حلال، و بخشی را حرام نموده‌اید؟!» بگو: «آیا الله به شما اجازه داده است یا بر الله دروغ می‌بندید؟» ﴿۵۹﴾ و کسانی که بر الله دروغ می‌بندند، (درباره) روز قیامت چه می‌پندارند؟! بی‌گمان الله بر (همه) مردم فضل (و کرم) دارد، و لیکن بیشترشان سپاسگزاری نمی‌کنند. ﴿۶۰﴾ و در هیچ کار (و حالی) نباشی، و هیچ بخشی از قرآن را نمی‌خوانی، و هیچ عملی را انجام نمی‌دهید، مگر اینکه ما (حاضر و) گواه بر شما هستیم، هنگامی که در آن (عمل) وارد می‌شوید، و هم‌وزن ذره‌ای در زمین و نه در آسمان بر پروردگارت پوشیده نمی‌ماند، و نه کوچکتر از آن (ذره) و نه بزرگتر، مگر اینکه در کتاب روشن (لوح محفوظ، ثبت) است. ﴿۶۱﴾

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۱۰﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿۱۱﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾ وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۳﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مِن فِي السَّمَوَاتِ وَمِن فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿۱۴﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿۱۵﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنْ عِندَكُم مِّن سُلْطٰنٍ بِهٰذَا أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۶﴾ قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿۱۷﴾ مَتَّعَ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۱۸﴾

آگاه باشید! همانا دوستان الله، نه ترسی بر آنهاست، و نه آنها غمگین می شوند^(۱). ﴿۶۲﴾ (همان) کسانی که ایمان آوردند، و پرهیزگاری می کردند. ﴿۶۳﴾ برای آنان در زندگی دنیا و در آخرت بشارت است، سخنان الله تغییر ناپذیر است، این همان کامیابی بزرگ است. ﴿۶۴﴾ (ای پیامبر!) سخن آنها تو را غمگین نکند بی گمان تمام عزت (و پیرومندی) از آن الله است، او شنوای داناست. ﴿۶۵﴾ آگاه باشید، هر که در آسمانها و هر که در زمین است، از آن الله است، و کسانی که غیر الله؛ شریکان را می خوانند، پیروی (از دلیلی) نمی کنند، آنها تنها از گمان پیروی می کنند، و آنها فقط دروغ می گویند. ﴿۶۶﴾ او کسی است که شب را برای شما قرار داد، تا در آن آرام بگیرید، و روز را روشن (قرار داد) بی گمان در اینها نشانه‌هایی است برای گروهی که می شنوند. ﴿۶۷﴾ (مشركان) گفتند: «الله فرزندی برگزیده است» او منزّه است، او بی نیاز است، آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست، هیچ دلیلی نزد شما بر این (ادعا) نیست، آیا بر الله چیزی می گویند که نمی دانید؟! ﴿۶۸﴾ بگو: «بی گمان کسانی که به الله دروغ می بندند، رستگار نمی شوند». ﴿۶۹﴾ بر خورداری (ناچیز) در دنیا دارند، آنگاه باز گشت شان به سوی ماست، سپس عذاب سختی بسبب آنکه کفر می ورزیدند؛ به آنها می چشانیم. ﴿۷۰﴾

۱- این آیه از احوال بندگان نیک الله متعال سخن می گوید، اما احوال بندگان نافرمان بر عکس این خواهد بود، چنانکه در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمود: «هنگامی که جنازه آماده می شود و مردان آن را بر روی شانه‌ها بر می دارند، اگر شخص صالحی باشد می گویند: مرا زودتر ببرید و اگر شخص غیر صالحی باشد به فغان و ناله در می آید و می گویند: وای بر من! مرا کجا می برید؟ این آه و فغانش را به جز انسان هر چیز دیگر می شنود، و اگر انسانها آن را بشنوند، بی هوش می شوند». (صحیح بخاری: ۱۳۱۴)

﴿۷۰﴾ وَآتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَنْقُومُ إِن
 كَانَ كُبرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِبَايْتِ اللَّهِ فَعَلَى
 اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ
 أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿۷۱﴾
 فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا
 عَلَى اللَّهِ ۗ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمَسْمُومِينَ ﴿۷۲﴾
 فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ رِيقِي فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ
 خَلْفَيْهِ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِبَايْتِنَا ۗ فَانظُرْ كَيْفَ
 كَانَ عَاقِبَةُ الْمُذْذَرِينَ ﴿۷۳﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ
 رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا
 لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ ۗ كَذَلِكَ نَضَعُ عَلَى
 قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿۷۴﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى
 وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِبَايْتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا
 وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿۷۵﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ
 عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿۷۶﴾ قَالَ مُوسَى
 أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ ۗ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا
 يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿۷۷﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَنَّا عَمَّا
 وَجَدْنَا عَلَيْهِ ءَابَاءَنَا وَتَكُونُ لَكُمْ أَلِكِبْرِيَاءُ فِي
 الْأَرْضِ وَمَا حُنْ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۷۸﴾

و داستان نوح را بر آن‌ها بخوان، چون به قوم خود گفت: «ای
 قوم من! اگر اقامت من، و یاد آوری من به آیات الله، بر شما
 گران آمده است، پس من بر الله توکل کردم، شما تدبیر (و
 اندیشه) خود و معبودهای تان را جمع کنید، سپس هیچ چیز از
 کارهای تان بر شما پوشیده نماند، آنگاه (برای کشتنم) به
 سوی من هجوم آورید، و (لحظه‌ای) مرا مهلت ندهید.
 ﴿۷۱﴾ پس اگر روی بگردانید، من (در مقابل دعوتم) از شما
 هیچ مزدی نخواسته‌ام، مزد من، تنها بر الله است، و من مأمور
 شده‌ام که از مسلمانان باشم». ﴿۷۲﴾ پس آن‌ها او را تکذیب
 کردند، آنگاه ما او را، و آنان که با او در کشتی بودند، نجات
 دادیم، و آن‌ها را جانشین (گذشتگان) قرار دادیم، و کسانی
 را که آیات ما را تکذیب کردند؛ غرق کردیم. پس بنگر که
 سر انجام بیم‌داده‌شدگان چگونه بود! ﴿۷۳﴾ سپس بعد از او
 (= نوح) پیامبرانی به سوی قوم‌شان فرستادیم، پس آنان دلایل
 روشنی برایشان آوردند، پس آن‌ها (مستعد) نبودند که به
 آنچه پیش از آن تکذیب کرده بودند، ایمان آوردند. این
 چنین بر دل‌های تجاوزکاران مهر می‌نهم. ﴿۷۴﴾ سپس بعد
 از آن‌ها موسی و (برادرش) هارون را با آیات خود به سوی
 فرعون و اطراف‌یانش فرستادیم، پس آن‌ها تکبر ورزیدند، و
 آن‌ها گروه مجرم بودند. ﴿۷۵﴾ پس چون حق از نزد ما برای
 آن‌ها آمد، گفتند: «بی‌گمان این جادویی آشکار است». ﴿۷۶﴾
 موسی گفت: «آیا درباره‌ی حق، چون برای شما آمده
 است (چنین) می‌گویید؟! آیا این جادو است؟ در حالی که
 جادوگران رستگار نمی‌شوند». ﴿۷۷﴾ (فرعونیان) گفتند: آیا
 آمده‌ای که ما را از آنچه نیاکانمان بر آن یافتیم، باز داری، و
 بزرگی (و حکومت) در روی زمین، از آن شما دو تن باشد؟
 ما به شما دو نفر ایمان نمی‌آوریم. ﴿۷۸﴾

و فرعون گفت: «تمام جادوگران (ماهر و) دانا را نزد من بیاورید». ﴿۷۹﴾ پس چون جادوگران آمدند، موسی به آنها گفت: «آنچه شما (از وسایل سحر) می توانید بیفکنید، (اکنون بر زمین) بیفکنید». ﴿۸۰﴾ پس چون افکندند، موسی گفت: «آنچه شما آورده اید، سحر است، بی گمان الله آن را باطل خواهد کرد، همانا الله عمل مفسدان را اصلاح نمی کند. ﴿۸۱﴾ و الله با کلمات خود، حق را (ثابت و) پایدار می کند گرچه مجرمان کراحت داشته باشند». ﴿۸۲﴾ پس هیچ کس به موسی ایمان نیاورد، جز گروهی اندک از قوم او، (آن هم) با ترس فرعون و اطراف یانش، که مبادا آنها را بیازارد، و بی شک فرعون در زمین سرکش (و جاه طلب) بود، و همانا او از اسراف کاران بود. ﴿۸۳﴾ موسی گفت: «ای قوم من! اگر شما به الله ایمان آورده اید، پس بر او توکل کنید، اگر مسلمان هستید». ﴿۸۴﴾ گفتند: «بر الله توکل کرده ایم، پروردگارا! ما را دستخوش فتنه گروه ستمگر قرار نده، ﴿۸۵﴾ و به رحمت ما را از (شر) گروه کافران نجات بده». ﴿۸۶﴾ و به موسی و برادرش (هارون علیهما السلام) وحی کردیم که: برای قوم خود، خانه های در (سرزمین) مصر انتخاب کنید، و خانه هایتان را عبادتگاه قرار دهید، و نماز را بر پا دارید، و (ای موسی!) مؤمنان را (به پیروزی و بهشت) بشارت بده». ﴿۸۷﴾ و موسی گفت: «پروردگارا! توبه فرعون و اطراف یانش زینت و اموالی (فراوان) در زندگی دنیا داده ای، پروردگارا! تا (بدین وسیله دیگران را) از راه توگمراه کنند. پروردگارا! اموالشان را نابود کن، و دل های شان را سخت کن، پس آنها ایمان نمی آورند، تا عذاب دردناک را ببینند». ﴿۸۸﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتْتُونِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿۷۹﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿۸۰﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۸۱﴾ وَحَقُّ اللَّهِ الْحَقُّ بِكَلِمَتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿۸۲﴾ فَمَا ءَامَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿۸۳﴾ وَقَالَ مُوسَى يَنْقَوْمِ إِن كُنتُمْ ءَامِنُ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿۸۴﴾ فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۸۵﴾ وَحِجْنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۷﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ ءَاتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَئَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَن سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۸۸﴾

الله) فرمود: «قطعاً دعای شما دو نفر پذیرفته شد، پس استقامت کنید، و از راه کسانی که نمی دانند، پیروی نکنید» ﴿۸۹﴾ و (سر انجام ما) بنی اسرائیل را از دریا گذرانندیم، پس فرعون و سپاهیان از روی ستم و تعدی، در پی آنها رفتند، چون (فرعون) هنگام غرق شدنش فرا رسید، گفت: «ایمان آوردم، که هیچ معبودی (به حق) نیست؛ جز کسی که بنی اسرائیل به او ایمان آورده اند، و من از مسلمانان هستم». ﴿۹۰﴾ (به او گفته شد: حالا؟) در حالی که قبلاً نافرمانی کردی و از مفسدان بودی! ﴿۹۱﴾ پس امروز بدنت را (از دریا) نجات می دهیم، تا عبرتی برای کسانی که بعد از تو می آیند باشی، و بی گمان بسیاری از مردم از آیات ما غافلند. ﴿۹۲﴾ و به راستی که بنی اسرائیل را در جایگاه نیکو منزل دادیم، و از پاکیزه ها روزی شان دادیم، پس اختلاف نکردند تا اینکه علم (و آگاهی) برایشان آمد، بی گمان پروردگار تو، روز قیامت در آنچه در آن اختلاف می کردند، میان شان داوری خواهد کرد. ﴿۹۳﴾ پس اگر در آنچه بر تو نازل کرده ایم در تردید هستی، از کسانی که کتاب (آسمانی) را پیش از تو می خوانند؛ پرس، یقیناً حق از طرف پروردگارت به تو رسیده است، پس هرگز از تردید کنندگان مباش! ^(۱) ﴿۹۴﴾ و مباش هرگز از کسانی که آیات الله را تکذیب کردند، آنگاه از زیانکاران خواهی بود. ﴿۹۵﴾ بی گمان کسانی که فرمان پروردگار بر آنها تحقق یافته، ایمان نمی آورند، ﴿۹۶﴾ هر چند که هر گونه آیه (و معجزه) برای آنها بیاید، تا زمانی که عذاب دردناک را ببینند. ﴿۹۷﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمْ فَاَسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۸۹﴾ * وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ ءَأَمِنْتُ أَنَّهُ لَآ إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَأَمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۹۰﴾ ءَأَلْتَنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿۹۱﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَفَكَ ءَايَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنِ ءَايَاتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿۹۲﴾ وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مُبَوَّأً صِدْقٍ وَرَزَقْنَهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۹۳﴾ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۹۴﴾ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِءَايَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۹۵﴾ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۹۶﴾ وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۹۷﴾

۱- به سوره اعراف آیه ۱۵۷ رجوع فرمایید.

پس چرا هیچ شهر (و آبادی) ایمان نیاورد که ایمان‌شان سودشان دهد، مگر قوم یونس، چون ایمان آوردند عذاب رسوا کننده را در زندگی دنیا از آن‌ها بر طرف کردیم، و تا مدتی معین آن‌ها را بهره‌مند ساختیم. ﴿۹۸﴾ و اگر پروردگار تو می‌خواست، مسلماً تمام کسانی که در (روی) زمین هستند، همگی ایمان می‌آوردند، آیا تو می‌خواهی مردم را مجبور کنی تا که ایمان بیاورند؟! ﴿۹۹﴾ و هیچ کس جز به فرمان الله نمی‌تواند؛ ایمان بیاورد، و (الله) پلیدی را بر کسانی که نمی‌اندیشند؛ قرار می‌دهد. ﴿۱۰۰﴾ بگو: «بنگرید چه چیز (از نشانه‌های یگانگی اش) در آسمان‌ها و زمین است؟» و این آیات و هشدارها به حال گروهی که ایمان نمی‌آورند، سودی نمی‌بخشد. ﴿۱۰۱﴾ پس آیا آن‌ها (چیزی) جز همانند روزهای کسانی را که پیش از آن‌ها گذشتند، انتظار می‌کشند؟! بگو: «پس منتظر باشید، که بی‌گمان من (نیز) با شما از منتظرانم». ﴿۱۰۲﴾ سپس پیامبران مان، و کسانی را که ایمان آورده‌اند نجات می‌دهیم، اینگونه، بر ما حق است که مؤمنان را نجات دهیم. ﴿۱۰۳﴾ بگو: «ای مردم! اگر از دین من در شک هستید، پس من کسانی را که شما به جای الله پرستش می‌کنید؛ نمی‌پرستم، و لیکن من تنها الله را می‌پرستم که شما رامی میراند، و من مأمور شده‌ام از مؤمنان باشم. ﴿۱۰۴﴾ و اینکه روی خود را به آیین حنیف متوجه کن، و هرگز از مشرکان مباش! ﴿۱۰۵﴾ و به جای الله، چیزی را که نه سودی به تو می‌رساند و نه زیانی به تو می‌رساند؛ نخوان، پس اگر چنین کنی، بی‌گمان از ستمکاران خواهی بود.

﴿۱۰۶﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرِيَةً ءَامَنْتَ فَنفَعَهَا إِيْمَانَهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّا ءَامَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَجَعَلَ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلِ أَنْظِرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا تُغْنِي الْأَيْتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا ۗ كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ قُلْ يَتَّيِّبُهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّن دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَلِيَكُنَّ عِبَادَ اللَّهِ الَّذِي يَتَوَفَّنَكُمْ ۗ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٥﴾ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۗ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِّنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِيدَكَ خَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ ۚ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مَن عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾ قُلْ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَن أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَا أَنَا عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ﴿١٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ تَخْرُجَ ۚ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١٩﴾

و اگر الله زيانی به تو برساند، پس جز او هیچ کس نتواند آن را بر طرف کند، و اگر ارادهٔ خیری برای تو کند، پس هیچ کس فضل او را باز نتواند داشت، به هر کس از بندگانش که بخواهد می‌رساند و او آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۰۷﴾ بگو: «ای مردم! بی‌تردید حق از طرف پروردگارتان برای شما آمد، پس هر کس هدایت شد، برای خود هدایت شده، و هر کس گمراه شد، پس به زیان خود گمراه شده است، و من نگهبان بر شما نیستم». ﴿۱۰۸﴾ و از آنچه به تو وحی می‌شود پیروی کن، و صبر کن، تا الله داوری کند، و او بهترین داوران است. ﴿۱۰۹﴾

سوره هود

سورة هود

به نام الله بخشندهٔ مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر (الف. لام. را) این کتابی است که آیاتش استوار، سپس روشن شده، از نزد حکیم آگاه (نازل گردیده) است. ﴿۱﴾ که جز «الله» را نپرستید، که من از سوی او هشدار دهنده و بشارت دهنده برای شما هستم. ﴿۲﴾ و اینکه: از پروردگارتان آمرزش بخواهید، سپس به سوی او توبه کنید، تا شما را تا مدت معینی به بهرهٔ خوبی بهره‌مند سازد، و هر صاحب فضلی را به اندازهٔ فضلش ببخشد، و اگر روی بگردانید، پس من بر شما از عذاب روز بزرگ بیم‌ناک هستم. ﴿۳﴾ باز گشت شما به سوی «الله» است، و او بر همه چیز تواناست. ﴿۴﴾ آگاه باشید آن‌ها سینه‌هایشان را خم می‌کنند (و سرها به هم نزدیک می‌کنند) تا خود را از او پنهان دارند، آگاه باشید، وقتی که آن‌ها لباس‌های خویش را به سر می‌کشند، (الله) می‌داند آنچه را (در دل) پنهان می‌کنند و آنچه را آشکار می‌سازند، بی‌تردید او به راز دل‌ها آگاه است. ﴿۵﴾

الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فَصَّلْتُ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَيْرٍ ﴿١﴾ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۚ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ وَنَذِيرٌ ۚ وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَّعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۖ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٢﴾ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣﴾ أَلَّا إِنَّهُمْ يَأْتُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۚ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾

﴿ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلُّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴾^۱
 وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَلَئِنْ قُلْتِ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿۷﴾ وَلَئِنْ أَخْرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا نَحْبِسُهُ ۗ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۸﴾ وَلَئِنْ أَدْخَلْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَكْفُرُ ۗ ﴿۹﴾ وَلَئِنْ أَدْخَلْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي ۗ إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ﴿۱۰﴾ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿۱۱﴾ فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ كِتَابٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ ۗ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۱۲﴾

و هیچ جنبنده‌ای در زمین نیست؛ مگر اینکه روزی اش بر (عهده) الله است، و (او) قرار گاه و مکان دفنش را می‌داند، همه این‌ها در کتابی روشن (ثبت) است. ﴿۶﴾ و او کسی هست که آسمان‌ها و زمین را در شش روز آفرید، و عرش او بر آب بود^(۱)، تا شما را بیازماید که کدام یک از شما به عمل نیکوتر است، و اگر (به آن‌ها) بگویید: «شما پس از مرگ برانگیخته می‌شوید» مسلماً کافران می‌گویند: «این (سخن) جز جادوی آشکار نیست». ﴿۷﴾ و اگر تا زمان محدودی عذاب را از آن‌ها به تأخیر اندازیم، البته (از روی تمسخر) می‌گویند: «چه چیزی مانع آن شده است؟! آگاه باشید، روزی که (عذاب) به سراغ‌شان آید، از آن‌ها برگردانده نخواهد شد، و آنچه را به مسخره می‌گرفتند، آنان را در بر خواهد گرفت. ﴿۸﴾ و اگر از جانب خویش رحمتی به انسان بچشانیم، سپس آن را از او بگیریم، همانا او بسیار نا امید (و) ناسپاس خواهد شد. ﴿۹﴾ و اگر پس از رنج و سختی که به او رسیده است؛ نعمت و آسایشی به او بچشانیم، البته می‌گوید: «سختی‌ها از من دور شد». همانا او شادمان (و) خودستا می‌شود. ﴿۱۰﴾ مگر کسانی که صبر کردند، و کارهای نیک انجام دادند، آنان برایشان آمرزش و پاداش بزرگی است. ﴿۱۱﴾ پس (ای پیامبر!) شاید برخی از آنچه که به تو وحی می‌شود، و گذاری، و سینه‌ات از این جهت تنگ (و ناراحت) شود که گویند: «چرا گنجی بر او نازل نشده، یا فرشته‌ای همراه او نیامده است؟!» تو تنها هشدار دهنده‌ای، و الله بر همه چیز نگاهبان است. ﴿۱۲﴾

۱- رسول الله ﷺ می‌فرماید: «دست الله پر است و انفاق چیزی آن را کم نمی‌کند، او شب و روز می‌بخشد آیا نمی‌بینید که از بدو آفرینش آسمان‌ها و زمین چقدر انفاق کرده ولی چیزی از آنچه دست دارد کم نشده و عرش او بر روی آب قرار دارد... (صحیح بخاری: ۴۶۸۴)

أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَبُهُ^ط قُلْ فَاتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهِ
 مُفْتَرِيَتٍ وَأَدْعُوا مَنْ أَسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
 كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾ فَإِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا
 أَنَّمَا أُنزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ
 مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
 وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا
 يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
 إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلَ^ط مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِّنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ
 شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ^ط مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً
 أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ^ط وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ^ط مِنَ الْأَحْزَابِ
 فَالْتَأَارُ مَوْعِدُهُ^ط فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ
 رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ
 أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا^ط أُولَئِكَ
 يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ
 الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ^ط أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
 الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ
 وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

آیا می گویند: «این (قرآن) را از خود بافته (و به الله نسبت داده) است» بگو: «اگر راست می گوید، شما هم ده سوره به هم بافته مانند آن بیاورید، و غیر از الله هر که می توانید (به یاری) بطلبید». ﴿۱۳﴾ پس اگر آن‌ها دعوت شما را نپذیرفتند، بدانید که (قرآن) فقط به علم الله نازل شده است، و اینکه هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، پس آیا شما مسلمان می شوید؟! ﴿۱۴﴾ کسی که زندگانی دنیا و زینت آن را بخواهد، (پاداش) اعمالش را در این (دنیا) به طور کامل و تمام به آن‌ها می دهیم، و چیزی از آن‌ها کم و کاست نخواهند شد. ﴿۱۵﴾ اینان کسانی هستند که در آخرت، جز آتش (جهنم، نصیبی) نخواهند داشت، و آنچه را در دنیا انجام داده اند، بر باد رفته است، و آنچه را عمل می کردند؛ باطل است. ﴿۱۶﴾ آیا کسی که از سوی پروردگارش دلیل روشن دارد، و به دنبال آن شاهی از سوی او باشد، و پیش از آن کتاب موسی که پیشوا و رحمت بود (بر صحت آن گواهی دارد، همانند کسی است که دلیلی ندارد؟!)). اینان به آن (قرآن) ایمان می آورند، و از گروه‌های مختلف هر کس به آن کافر شود؛ پس آتش وعده گاه اوست، پس تردیدی در آن نداشته باش، بی گمان آن حق است، از (جانب) پروردگارت (نازل شده است)، و لیکن بیشتر مردم ایمان نمی آورند. ﴿۱۷﴾ و چه کسی ستمکارتر است؛ از کسی که بر الله دروغ می بندد؟! آنان (روز قیامت) بر پروردگارشان عرضه می شوند، و گواهان می گویند: «این‌ها همان کسانی هستند که بر پروردگارشان دروغ بسته اند» هان، لعنت الله بر ستمکاران باد. ﴿۱۸﴾ (همان) کسانی که (مردم را) از راه الله باز می دارند، و آن را کج و منحرف می جویند، و آنان به آخرت کافرند. ﴿۱۹﴾

أُؤْتِيكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ
 لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَعِفُ لَهُمْ الْعَذَابُ
 مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ
 ﴿٢٠﴾ أُؤْتِيكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا
 كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ
 الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
 الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾ * مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ
 كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ
 يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
 نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٥﴾ أَنْ لَا
 تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْإِيمِ
 ﴿٢٦﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا
 نَرَاكَ إِلَّا بَشْرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا
 الَّذِينَ هُمْ أَرَادْنَا بِأَدْيِ الرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ
 عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ
 يَنْقُومِ آرَائِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَءَاتَنِي
 رَحْمَةً مِنْ عِنْدِهِ فَعَمِيتَ عَلَيْكُمْ أَنْزَلْنَا مُكُومَهَا وَأَنْتُمْ
 هَا كَرِهُونَ ﴿٢٨﴾

اینان (هیچ گاه) نمی‌توانند در زمین (الله را) عاجز کنند (و
 بگریزند) و جز الله (دوستان و) یاورانی ندارند، عذاب برای
 آنان دو چندان خواهد شد، توان شنیدن (حق) را نداشتند،
 و (حقیقت را) نمی‌دیدند. ﴿۲۰﴾ اینان کسانی هستند که به
 خود شان زیان زده‌اند (و سرمایه وجود و عمر خویش را از
 دست داده‌اند) و آنچه بر می‌بافتند از (نظر) آن‌ها گم (و
 دور) شدند. ﴿۲۱﴾ بدون شک آن‌ها در آخرت از همه
 زیان کارترند. ﴿۲۲﴾ بی‌گمان کسانی که ایمان آورده‌اند و
 کارهای شایسته انجام داده‌اند، (و توجه کنان) به سوی
 پروردگارشان فروتنی کردند، آن‌ها اهل بهشتند، آنان در
 آن جاودان خواهند ماند. ﴿۲۳﴾ مثل این دو گروه (مؤمنان
 و کافران) مانند کور و کر، و بینا و شنواست، آیا این دو در
 وصف یکسانند؟! آیا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۲۴﴾ و به راستی
 ما نوح را به سوی قومش فرستادیم، (و به آن‌ها
 گفت: «همانا من برای شما هشدار دهنده آشکار هستم.
 ﴿۲۵﴾ جز الله را نپرستید، همانا من از عذاب روز درد ناک
 بر شما می‌ترسم». ﴿۲۶﴾ پس اشراف کافر قومش گفتند:
 «ما تو را جز بشری همانند خودمان نمی‌بینیم، و نمی‌بینیم
 کسانی که از تو پیروی کرده‌اند؛ مگر (گروهی) اراذل (=
 فرومایگان) ساده لوح (قوم) ما هستند، و ما برای شما
 فضیلتی بر خود نمی‌بینیم، بلکه شما را دروغگو
 می‌پنداریم». ﴿۲۷﴾ (نوح) گفت: «ای قوم من! به من خبر
 دهید، اگر من دلیل (و حجت) آشکاری از پروردگارم
 داشته باشم و از نزد خود رحمتی به من عطا کرده باشد،
 پس (آن) بر شما پوشیده مانده است، آیا می‌توانیم شما را
 به (پذیرش) آن اجبار کنیم، در حالی که شما از آن کراهت
 دارید؟! ﴿۲۸﴾

وَيَقَوْمٍ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۖ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۗ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۖ إِنَّهُمْ مُلْقُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَأَيْكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾ وَيَقَوْمٍ مِّن يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ ۗ إِنْ طَرَدْتُهُمْ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ ۗ إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا يَنُوحُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ ۗ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرَّهُ ۗ قُلْ إِنْ أَفْتَرَيْتُهُ ۗ فَعَلَىٰ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تُجْرِمُونَ ﴿٣٥﴾ وَأَوْحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ ۗ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدَّ ءَامَنَ فَلَا تَبْتَسِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ وَأَصْنَعِ الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوْحِينَا وَلَا تَخْطُبِنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا ۖ إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

و ای قوم من! بر (رساندن) این (دعوت) از شما مالی نمی‌طلبم، پاداش من تنها برالله است، و من (هرگز) کسانی را که ایمان آورده‌اند، (از خود) طرد نمی‌کنم، همانا آن‌ها پروردگارشان را ملاقات خواهند کرد، و لیکن من شما را قومی نادان می‌بینم. ﴿۲۹﴾ و ای قوم من! اگر من آن‌ها را طرد کنم، چه کسی من را در برابر (عقوبت) الله یاری می‌کند؟! آیا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۳۰﴾ و من به شما نمی‌گویم که گنج‌های الله نزد من است، و غیب هم نمی‌دانم، و نمی‌گویم که من فرشته‌ام، و (نیز) نمی‌گویم کسانی که در نظر شما حقیر می‌آیند، الله به آن‌ها خیری نخواهد داد، الله به آنچه در دل‌های آنان است آگاه‌تر است، (و اگر آن‌ها را طرد کنم) قطعاً آنگاه از ستمکاران خواهم بود. ﴿۳۱﴾ (قوم) گفتند: «ای نوح! به راستی که با ما جدال (و بحث) کردی، و زیاد هم جدال و بحث کردی، پس اگر از راستگویانی آنچه را که به ما وعده می‌دهی؛ بیاور. ﴿۳۲﴾ (نوح) گفت: «اگر الله بخواهد آن را برای شما می‌آورد، و شما (عاجز کننده نیستید و) از آن نتوانید گریخت. ﴿۳۳﴾ و اگر الله بخواهد شما را گمراه سازد، و من بخواهم شما را نصیحت کنم، نصیحت من سودی برای شما نخواهد داشت، او پروردگار شماست، و (همه) به سوی او بازگردانده می‌شوید. ﴿۳۴﴾ آیا (مشرکان) می‌گویند: (پیامبر) آن قرآن را بافته (و به الله نسبت داده) است؟ (ای پیامبر!) بگو: «اگر من آن را بافته باشم، پس گناه من بر عهده من است، و من از گناهانی که شما می‌کنید؛ بیزارم. ﴿۳۵﴾ و به نوح وحی شد که: از قوم تو جز آن‌های که ایمان آورده‌اند، دیگر هیچ کسی ایمان نخواهد آورد، پس بر آنچه که می‌کردند؛ غمگین مباش. ﴿۳۶﴾ و (اکنون) به دیدگان ما و به وحی ما، کشتی را بساز، و در (بارۀ) کسانی که ستم کردند، با من سخن مگو، که آنان غرق شدنی هستند. ﴿۳۷﴾»

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ جَرِّبُهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنَئِي أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ سَاوِيَ إِلَىٰ جِبَلٍ يَْعَصْمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمَغْرِقِينَ ﴿٤٣﴾ وَقِيلَ يَتَّارِضْ أَبْلَعِي مَاءَكَ وَيَسْمَأْءُ أَقْلَعِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٥﴾

و (نوح) کشتی را می‌ساخت، و هر گاه گروهی از اشراف قومش بر او می‌گذشتند، او را مسخره می‌کردند، (نوح) می‌گفت: «اگر ما را مسخره می‌کنید، پس ما (نیز) شما را مسخره خواهیم کرد؛ همین گونه که مسخره می‌کنید، ﴿۳۸﴾ پس به زودی خواهید دانست، چه کسی عذاب به سراغش می‌آید که خوارش سازد، و عذاب جاودان بر چه کسی وارد خواهد شد..» ﴿۳۹﴾ (این حالت همچنان ادامه داشت) تا زمانی که فرمان فرار رسید، و (آب از) تنور جوشیدن گرفت (به نوح) گفتیم: «از هر جفتی (از حیوانات) دوتا (نر ماده) در آن (کشتی) بگیر، و (همچنین) خاندانت را؛ جز کسی که وعده (هلاک) قبلاً بر او مقرر شده است، و (نیز) کسانی که ایمان آورده‌اند (را بگیر)» و جز عده اندکی همراه او ایمان نیاوردند. ﴿۴۰﴾ (نوح) گفت: «در آن (کشتی) سوار شوید، حرکت آن و توقف آن به نام الله است، همانا پروردگارم آمرزندهٔ مهربان است.» ﴿۴۱﴾ و آن (کشتی) آن‌ها را در موجی همچون کوه‌ها می‌برد و در آن هنگام نوح فرزندش را که در کناره‌ای بود؛ صدا زد: «ای فرزندم! همراه ما سوار شو، و با کافران مباش.» ﴿۴۲﴾ گفت: «به زودی به کوهی پناه می‌برم که مرا از آب حفظ می‌کند!» (نوح) گفت: «امروز هیچ نگه دارنده‌ای در برابر فرمان الله نیست، مگر کسی که الله به او رحم کند» و (ناگاه) موج در میان آن دو حائل شد، پس (او) از غرق شدگان گردید. ﴿۴۳﴾ و گفته شد: «ای زمین آبت را فرو بر، و ای آسمان (بارانت را) فرو بند. و آب فرو نشست، و کار به انجام رسید و (کشتی) بر (کوه) جودی قرار گرفت، و گفته شد: «دوری (و هلاکت) باد بر گروه ستمکاران.» ﴿۴۴﴾ و نوح پروردگارش را ندا داد، پس گفت: «پروردگارا! همانا پسر من از خاندان من است، و بی‌گمان وعدهٔ تو (دربارهٔ نجات خاندانم) حق است، و تو بهترین داورانی.» ﴿۴۵﴾

قَالَ يَنْفُخُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ
 صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ
 أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ
 بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ
 لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٧﴾ قِيلَ
 يَنْفُخُ أَهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ
 مِمَّنْ مَعَكَ ؕ وَأُمَّمٌ سَمِعْتَهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُم مِّنَّا
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٨﴾ تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا
 إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ
 هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِلَى
 عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ؕ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ يَا قَوْمِ
 لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي
 فَطَرَنِي ؕ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾ وَيَقَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ
 ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
 وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مَجْرِمِينَ
 ﴿٥٢﴾ قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي
 ءَالِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

فرمود: «ای نوح! همانا او از خاندان تو نیست، بی گمان او
 عمل غیر صالحی است. پس چیزی که به آن علم نداری از
 من نخواه، من به تو اندرز می‌دهم (مبادا) که از جاهلان
 باشی». ﴿۴۶﴾ (نوح) گفت: «پروردگارا! همانا من به تو
 پناه می‌برم، که از تو چیزی بخواهم که به آن علم ندارم، و
 اگر مرا نبخشی و بر من رحم نکنی، از زیان کاران خواهم
 بود». ﴿۴۷﴾ گفته شد: «ای نوح! به سلامتی از سوی ما و
 (همراه با) برکت‌های (فراوان) بر تو و بر امت‌های که با
 تواند؛ فرود آی، و امت‌هایی (نیز) هستند که به زودی آن‌ها
 را (از نعمت‌ها) به‌رمند سازیم، سپس عذاب دردناکی از
 سوی ما به آن‌ها خواهد رسید». ﴿۴۸﴾ این‌ها از خیرهای
 غیب است که آن را به تو (ای پیامبر) وحی می‌کنیم، نه تو
 آنها را پیش از این می‌دانستی و نه قوم تو؛ پس صبر کن،
 بی گمان عاقبت از آن پرهیزگاران است. ﴿۴۹﴾ و (ما) به
 سوی قوم عاد برادرشان هود را فرستادیم، گفت: «ای قوم
 من! الله را پرستید که معبودی جز او برای شما نیست، و
 شما جز افترا زن نیستید (که بت‌ها را شریک او قرار
 می‌دهید). ﴿۵۰﴾ «ای قوم من! بر (رساندن) این (دعوت)
 از شما پاداشی نمی‌طلبم، پاداش من تنها بر (عهده) ذاتی
 است که مرا آفرید، آیا خرد نمی‌ورزید؟! ﴿۵۱﴾ و ای قوم
 من! از پروردگارتان طلب آموزش کنید، سپس به سوی او
 باز گردید (و توبه کنید) تا (باران) آسمان را پی در پی بر
 شما بفرستد، و نیرویی بر نیروی تان بیفزاید، و گناهکارانه
 روی نگردانید». ﴿۵۲﴾ گفتند: «ای هود! برای ما دلیل
 روشنی نیاورده‌ای و ما به (خاطر) گفتار تو معبودهای مان را
 رها نمی‌کنیم، و ما به تو ایمان نمی‌آوریم. ﴿۵۳﴾»

إِنَّ نَقُولُ إِلَّا أَعْتَرْنَاكَ بَعْضُ الْهَيْتِنَا بِسُوءٍ ۖ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ
 وَأَشْهَدُ وَأَنْتَ بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ ۖ فَكَيْدُ وَا
 جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونَ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ ۚ
 مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ ۚ
 وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ﴿٥٧﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا لُجَيْنًا هُودًا وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَيْنَهُمْ مِنَ عَذَابِ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾
 وَتِلْكَ ءَعَادٌ جَحَدُوا بِقَائِلَتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُمْ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ
 كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ
 الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا إِنَّ ءَعَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ أَلَا بُعْدًا لِعَٰدِ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾
 ۗ وَإِلَى ثَمُودَ ءَأَخَاهُمْ صَالِحًا ۚ قَالَ يَنْقَوْمِ اءَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 مِنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۗ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَءَسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
 فَءَسْتَفِرُّوهُ ثُمَّ تَوَبَّوْا إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿٦١﴾ قَالُوا
 يَصْلِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا ۗ أَتَنْهِنَا أَنْ نَعْبُدَ مَا
 يَعْبُدُ ءَابَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

ما (چیزی) جز این نمی گویم که «بعضی از معبودان مان
 آسیبی به تو رسانده اند». (هود) گفت: «همانا من الله را
 گواه می گیرم، و شما (نیز) گواه باشید، که من از آنچه
 شریک (الله) قرار می دهید، بیزارم، ﴿۵۴﴾ غیر از او، پس
 همگی برای من نقشه بکشید، آنگاه مرا مهلت ندهید.
 ﴿۵۵﴾ همانا من بر الله که پروردگار من و پروردگار
 شماست توکل کردم، هیچ جنبه ای نیست مگر آنکه او

(= الله) گیرنده پیشانی اش است (و بر آن چیره است)
 بی گمان پروردگارم بر راه راست است. ﴿۵۶﴾ پس اگر
 روی برگردانید، به راستی که (من) آنچه را که با آن به
 سوی شما فرستاده شده بودم به شما رساندم، و
 پروردگارم گروه دیگری را جانشین شما خواهد کرد، و
 (شما) هیچ زیانی به او نمی توانید برسانید، بی گمان
 پروردگارم بر همه چیز نگهبان است. ﴿۵۷﴾ و
 هنگامی که فرمان ما فرا رسید، هود و کسانی که با او
 ایمان آورده بودند، به رحمتی از (سوی) خویش نجات
 دادیم، و آنها را از عذاب سخت رهانندیم. ﴿۵۸﴾ و این
 (قوم) عاد بود که آیات پروردگارش را انکار کردند، و
 از پیامبران او نافرمانی کردند، و از فرمان هر سرکش
 دشمن حق، پیروی کردند. ﴿۵۹﴾ آنها در این دنیا و
 (نیز) روز قیامت، لعنت به دنبال دارند، آگاه باشید که
 (قوم) عاد به پروردگارش کفر ورزیدند، هان! بر عاد،
 قوم هود دوری (و هلاکت) باد. ﴿۶۰﴾ و به سوی (قوم)
 ثمود برادرشان صالح را (فرستادیم) گفت: «ای قوم من!
 الله را بپرستید، که معبودی جز او برای شما نیست، او شما
 را از زمین پدید آورد، و شما را در آن به آباد کردنش
 گمارد، پس از او آمرزش بطلبید، سپس به سوی او
 بازگردید (و توبه کنید) همانا پروردگارم نزدیک (و)
 اجابت کننده است» ﴿۶۱﴾ گفتند: «ای صالح! پیش از
 این ما به تو امید می داشتیم، آیا ما را از پرستش آنچه
 نیاکانمان می پرستیدند، باز می داری؟ و به راستی ما
 از آنچه ما را به سوی آن دعوت می کنی سخت در شک
 و تردید هستیم». ﴿۶۲﴾

قَالَ يَنْقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي
 وَءَاتَيْنِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ
 عَصَيْتُهُ ۗ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾ وَيَنْقَوْمِ
 هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ ءَايَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلُ فِي
 أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ
 قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾ فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ
 ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ۖ ذَٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾ فَلَمَّا
 جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ
 بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ ۖ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
 أَلْقَىٰ الْقَوِيَّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾ وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
 الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَرِهِمْ جَنَّتِيمِينَ ﴿٦٧﴾
 كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ آلَا إِنَّ تَمُودًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ آلَا
 بُعْدًا لِتَمُودَ ﴿٦٨﴾ وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ
 بِالْبَشِيرِ قَالُوا سَلَمًا قَالَ سَلَمٌ ۗ فَمَا لَبِثَ أَنْ
 جَاءَ بِعَجَلٍ حَنِيزٍ ﴿٦٩﴾ فَهَلَّا رَأَىٰ آيَاتِهِمْ لَا تَصِلُ
 إِلَيْهِ نَكَرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ
 إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ لُّوطٍ ﴿٧٠﴾ وَأَمْرَاتُهُ قَائِمَةٌ
 فَصَحَّكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ
 يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

گفت: «ای قوم من! به من خبر دهید که اگر من دلیل (و
 حجت) آشکاری از پروردگارم داشته باشم، و از جانب خود
 رحمتی به من عطا کرده باشد، پس اگر نافرمانی او کنم، چه
 کسی مرا در برابر الله یاری می کند؟! پس شما جز زیان بر من
 نخواهید افزود. ﴿۶۳﴾ ای قوم من! این ماده شتر الله است،
 که برای شما نشانه ای است، پس بگذاریدش در زمین الله
 بچرد، و هیچ آزاری به آن نرسانید، که (آنگاه) عذابی
 نزدیک شما را فرا گیرد. ﴿۶۴﴾ پس آن ها، آن (ماده شتر)
 را پی کردند، آنگاه (صالح به آن ها) گفت: «سه روز در
 خانه هایتان بهره مند گردید، (و بعد از آن عذاب خواهد آمد)
 این وعده ای است که دروغ نخواهد بود. ﴿۶۵﴾ پس چون
 فرمان (عذاب) ما فرا رسید، صالح و کسانی که با او ایمان
 آورده بودند، به رحمتی از (سوی) خویش (از آن عذاب) و
 از رسوایی آن روز نجات دادیم، بی گمان پروردگار تو همان
 قوی پیروزمند است. ﴿۶۶﴾ و کسانی که ستم کرده بودند،
 صیحه ای (= بانگی مرگ بار) فرو گرفت، پس در خانه های
 خود به روی افتادند و مردند. ﴿۶۷﴾ چنان که گویی در آن
 (دیار) نبوده اند، آگاه باشید که (قوم) تمود به پروردگارشان
 کفر می ورزیدند، هان! بر (قوم) تمود دوری (و هلاکت) باد.
 ﴿۶۸﴾ به راستی فرستادگان ما با بشارت نزد ابراهیم آمدند،
 گفتند: «سلام»، (ابراهیم نیز در پاسخ) گفت: «سلام» پس
 طولی نکشید که گوساله ای بریان (برای آنان) آورد. ﴿۶۹﴾
 پس چون دید داستان شان به سوی آن نمی رسد (و
 نمی خورند) به آن ها گمان بد برد، و (در دل) از آنان احساس
 ترس کرد، (فرشتگان) گفتند: «ترس، بی شک ما به سوی قوم
 لوط فرستاده شده ایم». ﴿۷۰﴾ و همسرش (ساره) ایستاده بود،
 پس (از خوشحالی) خندید، آنگاه او را به اسحاق، و بعد از او
 به یعقوب بشارت دادیم. ﴿۷۱﴾

قَالَتْ يَوَيْلَتِي ۚ اءِ اِلٰدِ وَاَنَا عَجُوزٌ وَهٰذَا بَعْلِي شَيْخًا
 اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا اَتَعْجَبِينَ مِنْ
 اَمْرِ اللّٰهِ رَحْمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ اِنَّهٗ
 حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ اِبْرٰهِيْمَ الرَّوْعُ
 وَجَآءَتْهُ الْبَشْرٰى تَجَدَّلْنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾ اِنَّ
 اِبْرٰهِيْمَ لَحَلِيْمٌ اَوْهٌ مُّنبِئٌ ﴿٧٥﴾ يَتٰ اِبْرٰهِيْمَ اَعْرِضْ عَنْ
 هٰذَا اِنَّهٗ قَدْ جَآءَ اَمْرٌ رَبِّكَ وَاِنَّهٗمْ لَآتِيهِمْ عَذَابٌ
 غَيْرٌ مَّرْدُوْدٍ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِىَءَ بَیْمٍ
 وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾
 وَجَآءَهُمْ قَوْمُهُمْ يَهْرَعُوْنَ اِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ
 السَّیِّئَاتِ قَالِ يَنْقَوْمِ هٰتُوْلَاۤءِ بَنَاتِیْ هُنَّ اَطْهَرُ لَكُمْ
 فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تَحْزُوْنَ فِیْ ضِیْفِیْ اَلَيْسَ مِنْكُمْ
 رَجُلٌ رَّشِيْدٌ ﴿٧٨﴾ قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَمَا لَنَا فِی
 بَنَاتِكَ مِنْ حَقِّ وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ ﴿٧٩﴾ قَالَ لَوْ
 اَنَّ لِیْ بِكُمْ قُوَّةٌ اَوْ اٰوِیْ اِلٰی رُكْنٍ شَدِيْدٍ ﴿٨٠﴾ قَالُوا
 یَلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ یَصْلُوْا اِلَيْكَ فَاسْرِ
 بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ الْاَيْلِ وَلَا یَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ
 اِلَّا اَمْرَاتُكَ اِنَّهٗ مُصِیْبُهَا مَا اَصَابَهُمْ اِنَّ مَوْعِدَهُمْ
 الصُّبْحُ اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِیْبٍ ﴿٨١﴾

(ساره) گفت: «ای وای بر من! آیا من می‌زایم، در حالی که
 پیرزنم و این شوهرم (نیز) پیر است؟! به راستی این چیز
 عجیبی است!» ﴿۷۲﴾ (فرشتگان) گفتند: «آیا از فرمان الله
 تعجب می‌کنی؟! رحمت الله و برکاتش بر شما اهل بیت باد،
 همانا او ستوده بزرگوار است.» ﴿۷۳﴾ پس چون ترس از
 (دل) ابراهیم (بیرون) رفت، و بشارت به او رسید، درباره قوم
 لوط با ما مجادله (و گفت گو) شروع کرد. ﴿۷۴﴾ بی گمان
 ابراهیم، برد بار، لابه گر بازگشت کننده (به سوی الله) بود.
 ﴿۷۵﴾ ای ابراهیم! از این (سخن) بگذر، که به راستی فرمان
 (عذاب) پروردگارت فرا رسیده است، و مسلماً عذابی بدون
 برگشت برایشان خواهد آمد. ﴿۷۶﴾ و چون فرستادگان ما
 نزد لوط آمدند، از (آمدن) آنان نگران و دل‌تنگ شد، و
 گفت: «این روز بسیار سختی است.» ﴿۷۷﴾ و قوم او شتابان
 به سوی او آمدند، و پیش از این کارهای زشت مرتکب
 می‌شدند، (لوط) گفت: «ای قوم من! این‌ها دختران من
 هستند، (با آن‌ها ازدواج کنید) آنان برای شما پاکیزه ترند، و
 از الله بترسید و مرا در (مورد) مهمانانم رسوا نکنید، آیا در
 میان شما یک مرد عاقلی وجود ندارد؟!». ﴿۷۸﴾ گفتند: «به
 راستی تو می‌دانی که ما به دختران تو نیازی نداریم، و تو
 خوب می‌دانی که ما چه می‌خواهیم.» ﴿۷۹﴾ (لوط) گفت:
 «کاش در برابر شما قدرتی داشتم، و یا به تکیه گاه محکمی
 پناه می‌بردم.» ﴿۸۰﴾ (فرشتگان) گفتند: «ای لوط! ما
 فرستادگان، پروردگار تو هستیم، (آن‌ها) هرگز به تو نخواهند
 رسید، پس در پاسی از شب گذشته خانواده‌ات را (از این
 شهر) ببر، و هیچ یک از شما روی بر نگرداند جز همسرت،
 که به او خواهد رسید آنچه که به آن‌ها رسد، بی گمان
 وعده گاه‌شان (وقت) صبح است، آیا صبح نزدیک نیست؟!».

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا
 عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ مَّنْضُودٍ ﴿٨١﴾ مُسَوَّمَةً
 عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٢﴾
 ﴿٨٣﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَنْقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ
 مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۗ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ
 وَالْمِيزَانَ ۗ إِنِّي أَرَبُّكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
 عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾ وَيَنْقُومِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ
 وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۗ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
 أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾
 عَلَيْكُمْ بِحَفِيفٍ ﴿٨٦﴾ قَالُوا يَشْعِيبُ أَسْلَوْتُكَ
 تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي
 أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ ۗ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾
 قَالَ يَنْقُومِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِّن رَّبِّي
 وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا ۗ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ
 مَا أَنْهَكُمْ عَنْهُ ۗ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا
 اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
 أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

پس چون فرمان ما فرا رسید، آن (شهر و سرزمین) را زیر و
 رو کردیم، و بر (سر) آن‌ها سنگ‌های از سنگ و گِل
 متراکم روی هم فرو باریدیم. ﴿۸۱﴾ (سنگهای که) نزد
 پروردگارت نشاندار بود، و این (سنگ‌ها و عذاب) از
 (سایر) ستمگران دور نیست. ﴿۸۲﴾ و به سوی (قوم)
 مدین^(۱) برادرشان شعیب را (فرستادیم). گفت: «ای قوم
 من! الله را پرستید، که معبودی جز او برای شما نیست، و
 پیمانه و میزان را کم نکنید، من شما را در نعمت می‌بینم، و
 من بر شما از عذاب روز فراگیر می‌ترسم. ﴿۸۳﴾ و ای قوم
 من! پیمانه و میزان را با عدالت، تمام (و کامل) دهید، و
 اشیاء مردم را کم ندهید، و در زمین به فساد (و تباهی)
 نکوشید. ﴿۸۴﴾ اگر ایمان داشته باشید، باقی گذاشته الله
 (از مال حلال) برای شما بهتر است، و من بر شما نگهبان
 نیستم». ﴿۸۵﴾ گفتند: «ای شعیب! آیا نمازت به تو فرمان
 می‌دهد که آنچه را که نیاکان مان می‌پرستیدند، رها کنیم،
 یا آنچه را می‌خواهیم در اموال مان انجام دهیم؟! بی‌گمان
 تو (مردی) بردبار عاقلی هستی!». ﴿۸۶﴾ (شعیب) گفت:
 «ای قوم من! به من خبر دهید؛ اگر من دلیل (و حجت)
 آشکاری از پروردگارم داشته باشم، و از سوی خود رزق
 نیکوی به من عطا کرده باشد، (آیا نباید از او اطاعت
 کنم؟! و من نمی‌خواهم با شما مخالفت کنم، درباره چیزی
 که شما را از آن نهی می‌کنم، (و خود مرتکب شوم) من
 جز اصلاح؛ - تا آنجا که توانای دارم - نمی‌خواهم، و
 توفیق من جز به (فضل) الله نیست، بر او توکل کردم، و به
 سوی او باز می‌گردم. ﴿۸۸﴾»

۱- مدین در اصل نام یکی از فرزندان یا نوه‌های ابراهیم علیه السلام بود، سپس پس از
 گسترده شدن نسل آن‌ها قبیله و نیز شهری که وی در آنجا زندگی می‌کرد،
 مدین نامیده شد.

وَيَقَوْمٍ لَا تَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾ وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾ قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرُكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بَعِزٌّ ﴿٩١﴾ قَالَ يَنْقَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرِيًّا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾ وَيَنْقَوْمِ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَأَرْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيرِهِمْ جَثَمِينَ ﴿٩٤﴾ كَانُوا لَمْ يَظُنُّوا فِيهَا إِلَّا بَعْدًا لِمَدِينٍ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

وای قوم من! دشمنی (و مخالفت) با من سبب نشود که به شما (نیز، عذابی) برسد، همانند آنچه که به قوم نوح یا قوم هود، یا قوم صالح رسید، و قوم لوط از شما چندان دور نیست. ﴿۸۹﴾ و از پروردگارتان آمرزش بطلبید، سپس به سوی او باز گردید (و توبه کنید) همانا پروردگارم مهربان دوستدار است. ﴿۹۰﴾ گفتند: «ای شعیب! بسیاری از آنچه را که می گویی، نمی فهمیم، و به درستی که ما تو را در میان خود ناتوان می بینیم، و اگر (احترام) قبیله ات نبود؛ مسلماً تو را سنگسار می کردیم، و تو نزد ما گرانقدر نیستی» ﴿۹۱﴾ (شعیب) گفت: «ای قوم من! آیا قبیله من نزد شما گرامی تر از الله است؟! و (فرمان) او را پشت سر خویش انداخته اید! بی گمان پروردگارم به آنچه انجام می دهید احاطه دارد. ﴿۹۲﴾ و ای قوم من! شما به روش خودتان عمل کنید، من هم (به روش خود) عمل می کنم، به زودی خواهید دانست، چه کسی عذاب به سراغ شان می آید که رسوایش کند، و چه کسی خود دروغگو است! شما انتظار بکشید و من (نیز) با شما در انتظارم!» ﴿۹۳﴾ و چون فرمان ما فرا رسید، شعیب و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، به رحمتی از (سوی) خود نجات دادیم و کسانی را که ستم کردند؛ صیحه ای (= بانگی مرگبار) فرو گرفت، پس در دیار خود به رو افتادند (و مردند). ﴿۹۴﴾ چنان که گویی هرگز در آن (دیار) نبودند! آگاه باشید! دوری (و هلاکت) باد بر (قوم) مدین، همان گونه که (قوم) ثمود دور (و هلاک) شدند! ﴿۹۵﴾ و به راستی موسی را با آیات خود و دلیلی آشکار فرستادیم. ﴿۹۶﴾ به سوی فرعون و اطراف یانش؛ پس (آن ها) از فرمان فرعون پیروی کردند، و فرمان فرعون درست (و بخردانه) نبود. ﴿۹۷﴾

شهرهاست که آن را برای تو باز گو می کنیم، که برخی از آن‌ها (هنوز) باقی است، و برخی (دیگر) درو شده (و از بین رفته) است. ﴿۱۰۰﴾ و (ما) به آن‌ها ستم نکردیم، ولیکن آن‌ها خود بر خویشان ستم کردند، پس هنگامی که فرمان پروردگارت فرارسید، معبودان شان که به جای الله می خواندند؛ پس چیزی از آنان دفع نکردند (و یاری شان ندادند) و آن‌ها را جز هلاکت (و نابودی) نیفزودند. ﴿۱۰۱﴾ و این چنین است (مجازات و) گرفت پروردگارت، هنگامی که فرو گیرد و مجازات کند آبادی‌ها و شهرها را که (مردمش) ستمکار باشند، بی گمان (مجازات و) گرفت او دردناک سخت است. ﴿۱۰۲﴾ یقیناً در این، (پند و) نشانه‌ای است برای کسی که از عذاب آخرت بترسد، آن (روز) روزی است که مردم (همه) در آن گرد آورده شوند، و آن (روز) روزی است که (همگی) حاضر شوند. ﴿۱۰۳﴾ و ما آن را جز تا مدتی معین به تأخیر نمی اندازیم. ﴿۱۰۴﴾ روزی بیاید که هیچ کس جز به اذن او سخن نگوید، پس بعضی از آن‌ها بدبختند، و (بعضی دیگر) خوشبخت. ﴿۱۰۵﴾ اما کسانی که بدبخت شدند، پس در آتش (دوزخ) اند، برای آن‌ها در آن ناله و فریاد (= دم و بازدم) است. ﴿۱۰۶﴾ در آن جاودانه خواهند ماند، تا آسمان‌ها و زمین (باقی) است، مگر آنچه پروردگارت بخواهد، بی گمان پروردگارت آنچه را که بخواهد؛ انجام دهد. ﴿۱۰۷﴾ و اما کسانی که خوشبخت (و سعادت‌مند) شدند، پس جاودانه در بهشت خواهند ماند، تا آسمان‌ها و زمین (باقی) است. مگر آنچه پروردگارت بخواهد، عطایی است قطع نشدنی. ﴿۱۰۸﴾

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ
 الْمَوْزُودُ ﴿١٠٠﴾ وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
 بئس الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ ﴿١٠١﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى
 نَقَضَهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠٢﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ
 وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي
 يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا
 زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٍ ﴿١٠٣﴾ وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ
 الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ
 لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ ﴿١٠٥﴾ وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا
 لِأَجَلٍ مَعْدُودٍ ﴿١٠٦﴾ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلِّمُ نَفْسٌ إِلَّا
 بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٧﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا
 فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ﴿١٠٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا مَا
 دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ
 فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٠٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فِي الْجَنَّةِ
 خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ
 رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْذُودٍ ﴿١١٠﴾

(فرعون) روز قیامت پیش رو قومش است، پس آن‌ها را وارد آتش (جهنم) کرد، و (جهنم) چه بد آبشخور (و جایگاهی) است که بر آن وارد شدند. ﴿۹۸﴾ و در این (دنیا) و روز قیامت لعنتی به دنبال دارند، چه بد عطایی است (لعنت) که (به آن‌ها) داده شد. ﴿۹۹﴾ این (برخی) از اخبار (آبادی‌ها و)

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَتُوْلًا ۚ مَا يَعْبُدُوْنَ
 اِلَّا كَمَا يَعْبُدُ اَبَاؤُهُمْ مِّنْ قَبْلُ ۚ وَاِنَّا لَمُوْفُوْهُمُ
 نَصِيْبُهُمْ غَيْرِ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾ وَاَلْقَدَّ اٰتَيْنَا مُوسٰى
 الْكِتٰبَ فَاٰخْتَلَفَ فِيْهِ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ
 رَبِّكَ لَقَضٰى بَيْنَهُمْ ۚ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿١١٠﴾
 وَاِنَّا كُلًّا لَّمَّا لَيُوْفِيْنَهُمْ رَبُّكَ اَعْمَلَهُمْ ۚ اِنَّهٗ بِمَا
 يَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿١١١﴾ فَاَسْتَقَمَّ كَمَا اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ
 مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ۚ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿١١٢﴾
 وَلَا تَرْكَبُوْا اِلَى الدِّينِ ظُلْمًا ۚ فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا
 لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُوْنَ
 ﴿١١٣﴾ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفِي النّٰهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ ۚ اِنَّ
 الْحَسَنٰتِ يُذْهِبْنَ الْسَيِّئٰتِ ۚ ذٰلِكَ ذِكْرٌ
 لِلذّٰكِرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَاَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ
 الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١١٥﴾ فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْ قَبْلِكُمْ
 اَوْلُوْا بِقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْاَرْضِ اِلَّا
 قَلِيْلًا مِّمَّنْ اٰخٰنٰنَا مِنْهُمْ ۗ وَاَتَّبَعَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَا
 اُتْرِفُوْا فِيْهِ وَكَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿١١٦﴾ وَمَا كَانَ
 رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا مُصْلِحُوْنَ

پس از (باطل بودن) آنچه اینان می پرستند در شک مباش.
 آن ها نمی پرستند جز همان گونه که نیاکان شان از پیش
 می پرستیدند، و مسلماً ما نصیب آنان را بی کم و کاست
 خواهیم داد. ﴿۱۰۹﴾ و به راستی (ما) به موسی کتاب دادیم،
 پس در آن اختلاف شد، و اگر فرمان پیشین پروردگارت
 نبود، قطعاً در میان آنان داوری می شد، و همانا آن ها در این
 (قرآن) سخت در شک و تردید هستند. ﴿۱۱۰﴾ و بی گمان
 هر کدام (چون برانگیخته شوند) پروردگارت (پاداش)
 اعمال شان را قطعاً بطور کامل و تمام خواهد داد، زیرا که او
 به آنچه می کنند؛ آگاه است. ﴿۱۱۱﴾ پس (ای پیامبر!)
 همان گونه که فرمان یافته ای، (در برابر مشرکان) استقامت
 کن، و (نیز) کسی که با تو (به الله) رو آورده است (باید
 استقامت کند) و سرکشی نکنید، بی گمان او به آنچه که
 می کنید؛ بیناست. ﴿۱۱۲﴾ به کسانی که ستم کردند تمایل (و
 تکیه) نکنید، که آتش (جهنم) به شما خواهد رسید، و برای
 شما (سرپرست و) دوستانی جز الله وجود ندارد، آنگاه یاری
 نمی شوید. ﴿۱۱۳﴾ و (ای پیامبر!) در دو طرف روز، و
 ساعاتی از شب، نماز را بر پادار، بی شک نیکی ها بدی ها را از
 بین می برند، این پندی برای پند پذیران است. ﴿۱۱۴﴾ و (ای
 پیامبر!) صبر کن، پس بی گمان الله پاداش نیکو کاران را
 ضایع نخواهد کرد. ﴿۱۱۵﴾ پس چرا از امت هایی پیش از
 شما، خردمندانی نبودند که (مردمان را) از فساد در زمین باز
 دارند؟! مگر اندکی از آنان که نجات شان دادیم، و کسانی که
 ستم کردند، از لذات (دنوی) و آسودگی پیروی کردند، و
 گناه کار بودند (و ناپود شدند). ﴿۱۱۶﴾ و (ای پیامبر!)
 پروردگارت چنین نبود که شهرها (و آبادی ها) را به ظلم
 نابود کند، در حالی که اهل آن (افرادی شایسته و) نیکو کار
 باشند. ﴿۱۱۷﴾

و اگر پروردگارت می‌خواست، (همه) مردم را یک امت قرار می‌داد، ولی (آن‌ها) همواره مختلف اند. ﴿۱۱۸﴾ مگر کسی که پروردگارت (بر او) رحم کند، و برای همین آن‌ها را آفریده است، و سخن پروردگار تو محقق شد که: مسلماً جهنم را از همه (عاصیان و مجرمان) جن و انس پر خواهم کرد. ﴿۱۱۹﴾ و ما هر یک از اخبار پیامبران را بر تو باز گو کردیم تا بوسیله آن، دلت را استوار گردانیم، و در این (قرآن) برای تو حق، و برای مؤمنان موعظه و تذکری آمده است. ﴿۱۲۰﴾ و به کسانی که ایمان نمی‌آورند، بگو: «بر روش خودتان عمل کنید، ما (نیز بر روش خود) عمل می‌کنیم، ﴿۱۲۱﴾ و منتظر باشید، ما هم منتظریم!». ﴿۱۲۲﴾ و (آگاهی از) غیب آسمان‌ها و زمین، از آن الله است، و همه کارها به سوی او باز گردانده می‌شود، پس او را پرست و بر او توکل کن، و پروردگارت از آنچه می‌کنید؛ (هرگز) غافل نیست. ﴿۱۲۳﴾

سوره یوسف

به نام الله بخشنده مهربان

الر (الف. لام. را) این آیات کتاب روشنگر است. ﴿۱﴾ همانا ما آن را قرآن عربی نازل کردیم؛ شاید شما دریابید. ﴿۲﴾ (ای پیامبر!) ما بهترین داستان‌ها را با وحی کردن این قرآن بر تو باز گو می‌کنیم، و مسلماً تو پیش از آن از بی‌خبران بودی (و آگاهی نداشتی). ﴿۳﴾ (به یاد آور) هنگامی را که یوسف به پدرش یعقوب گفت: «پدرم! همانا من (در خواب) یازده ستاره و خورشید و ماه را دیدم، آن‌ها را برای خود سجده‌کنان دیدم». ﴿۴﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً ۗ وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ۗ ﴿۱﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ ۗ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ ۗ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۗ ﴿۲﴾ وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنثِيَتْ بِهِ فُؤَادَكَ ۗ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۗ ﴿۳﴾ وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ۗ ﴿۴﴾ وَانْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ۗ ﴿۵﴾ وَاللَّهُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ۗ وَمَا رَبُّكَ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۗ ﴿۶﴾

سورة يوسف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿۱﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَفِيلِينَ ﴿۳﴾ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿۴﴾

قَالَ يَبْنِي لَّا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَيَّ إِحْوَاتِكَ فَيَكِيدُوا
 لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾
 وَكَذَلِكَ نَجْتَبِيكَ رُؤْيَاكَ وَنَعْلَمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
 الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ
 يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ
 وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾ لَقَدْ كَانَ فِي
 يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِلْسَّالِفِينَ ﴿٧﴾ إِذْ قَالُوا
 لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ
 أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾ اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ
 اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ
 بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَّا
 تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْهُ فِي غَيَّبَتِ الْحُبِّ يَلْتَقِطُهُ
 بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُوا يَتَّبِعْنَا مَا
 لَكَ لَّا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَنْصِحُونَ ﴿١١﴾
 أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ
 ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ
 يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا
 لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَسِرُونَ

(يعقوب) گفت: «ای پسر کم! خواب خود را برای برادرانت
 بازگو نکن، که برای تو نقشه بدی می‌اندیشند، بی‌گمان
 شیطان برای انسان دشمن آشکار است. ﴿۵﴾ و این گونه
 پروردگارت تو را بر می‌گزیند، و از تأویل احادیث (= تعبیر
 خواب‌ها) می‌آموزد، و نعمتش را بر تو و بر آل یعقوب تمام
 می‌کند، همان گونه که پیش از این بر اجدادت ابراهیم و
 اسحاق تمام کرد، یقیناً پروردگارت دانای حکیم است.»
 ﴿۶﴾ بی‌شک در (داستان) یوسف و برادرانش برای سوال
 کننده‌گان نشانه‌ها و (عبرت‌ها) است. ﴿۷﴾ هنگامی که با
 خود گفتند: «یوسف و برادرش (بنیامین) نزد پدرمان از ما
 محبوب‌تر اند، در حالی که ما گروهی (نیرومند) هستیم،
 بی‌تردید پدرمان در اشتباهی آشکار است. ﴿۸﴾ یوسف را
 بکشید، یا او را به سرزمینی (دور دست) بیفکنید، تا توجه
 پدرتان فقط به (سوی) شما باشد، و بعد از آن (توبه کنید و)
 افرادی صالح باشید». ﴿۹﴾ یکی از آن‌ها گفت: «یوسف را
 نکشید، و اگر می‌خواهید (کاری) انجام دهید، او را به قعر
 چاه بیندازید، تا بعضی از کاروان‌های (ره‌گذر) او را بر
 گیرد (و به جای دوری ببرد)». ﴿۱۰﴾ (و آنگاه نزد پدر
 آمدند) و گفتند: «پدرجان! تو را چه شده است که ما را بر
 (برادرمان) یوسف امین نمی‌شماری، در حالی که ما خیر خواه
 او هستیم؟! ﴿۱۱﴾ فردا او را با ما (به صحرا) بفرست، تا (از
 میوه‌ها) بهره برد و بازی کند، همانا ما نگهبان او هستیم.»
 ﴿۱۲﴾ (یعقوب) گفت: «آنکه او را ببرید مرا اندوهگین
 می‌کند، و از این می‌ترسم که گرگ او را بخورد، در
 حالی که شما از او غافل باشید!». ﴿۱۳﴾ گفتند: «با این که ما
 گروهی (نیرومند) هستیم، اگر گرگ او را بخورد، براستی
 آنگاه ما زیان کار خواهیم بود». ﴿۱۴﴾

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيَّبَتِ الْحَبِّ^ج
 وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا
 يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَاءَ وَآبَاهُمُ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾
 قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ
 عِنْدَ مَتْعَعِنَا فَاكَلَهُ الذِّئْبُ^ط وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا
 وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَاءَ وَعَلَى قَمِيصِهِ
 بَدْمٍ كَذِبٍ^ج قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا^ط
 فَصَبِّرْ جَمِيلٌ^ط وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾
 وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ^ط قَالَ
 يَبْشَرِي هَذَا غُلْمٌ^ج وَأَسْرُوهُ بَضْعَةَ^ج وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا
 يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ
 مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ
 الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَأَمْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ
 عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَوَلَدًا^ج وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا
 لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ^ط مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ
 وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ^ج وَلِيَكُنَّ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا
 يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ^ط ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا
 وَعِلْمًا^ج وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

پس چون او را با خود بردند، و تصمیم گرفتند که او را در
 قعر چاه قرار دهند، و (تصمیم خود را عملی نمودند) به او
 وحی کردیم که قطعاً آن‌ها را از این کارشان آگاه خواهی
 کرد، در حالی که آن‌ها نمی‌دانند. ﴿۱۵﴾ و (برادران) شبانگاه
 گریان به نزد پدرشان آمدند. ﴿۱۶﴾ گفتند: «ای پدر ما! همانا
 ما رفتیم که مسابقه دهیم، و یوسف را نزد اثاث خود
 گذاشتیم، پس گرگ او را خورد، و تو (هرگز سخن) ما را
 باور نخواهی کرد، هر چند راستگو باشیم». ﴿۱۷﴾ و پیراهن
 او را با خونی دروغین (برای یعقوب) آوردند، (او) گفت:
 «چنین نیست (بلکه هوای) نفس شما کاری (ناشایست) را
 برای شما آراسته است، پس (کار من) صبر جمیل است، و
 بر آنچه می‌گویید، الله مددکار (من) است». ﴿۱۸﴾ و
 کاروانی فراسید، و پس آن‌ها آب آورشان را فرستادند، و
 (او) دلو خود را در (چاه) انداخت (پس چون بیرون آورد،
 یوسف را در آن دید، صدا زد و) گفت: «مژده باد! این
 کودکی است» و او را بعنوان یک کالا (از دیگران) پنهان
 داشتند، و الله به آنچه می‌کردند، آگاه است. ﴿۱۹﴾ و (سر
 انجام) او را به بهای اندک - چند درهم - فروختند، و در
 (بازار) او بی‌رغبت بودند. ﴿۲۰﴾ و کسی از (اهل) مصر که او
 را خرید؛ به همسرش گفت: «جای او را گرمی دار، امید
 است برای ما سودمند باشد، یا او را به فرزندی گیریم» و این
 چنین یوسف را در (آن) سرزمین متمکن ساختیم، و تا از
 تأویل احادیث (= تعبیر خواب) به او بیاموزیم، و الله بر کارش
 چیره است، و لیکن بیشتر مردم نمی‌دانند. ﴿۲۱﴾ و چون
 (یوسف به مرحله بلوغ و) کمال قوت رسید، به او حکم (=
 نبوت) و علم عطا کردیم. و این چنین نیکوکاران را پاداش
 می‌دهیم. ﴿۲۲﴾

و آن زنی که او (یوسف) در خانه اش بود، از او درخواست کامجویی کرد، و درها را بست و گفت: «بیا، (در اختیار تو هستم)». (یوسف) گفت: «به الله پناه می‌برم! بی گمان او (عزیز مصر) سرور من است، جایگاه مرا گرامی داشته است (پس چگونه به او خیانت کنم؟! مسلماً ستمکاران رستگار نمی‌شوند)». ﴿۲۳﴾ و به راستی آن زن قصد او (= یوسف) کرد، و او نیز اگر برهان پروردگارش ندیده بود؛ قصد وی می‌کرد، این چنین (کردیم) تا بدی و فحشا از او دور سازیم، بی گمان او از بندگان مخلص ماست. ﴿۲۴﴾ و هر دو به طرف درشتافتند، و (همسر عزیز) پیراهن او را از پشت پاره کرد، و (در این هنگام) شوهرش را نزد در یافتند. (آن) زن گفت: «کیفر کسی که خواسته باشد به خانواده تو بدی (و خیانت) کند چیست؟، جز اینکه زندان شود، یا عذاب دردناکی (بیند)». ﴿۲۵﴾ (یوسف) گفت: «او با اصرار مرا به سوی خود خوانده است!» و (در آن هنگام) شاهدی از بستگان آن زن شهادت داد، اگر پیراهن او از جلو پاره شده باشد، پس آن زن راست می‌گوید، و او از دروغ‌گویان است. ﴿۲۶﴾ و اگر پیراهن اش از پشت پاره شده باشد، (آن) زن دروغ می‌گوید، و او از راست‌گویان است». ﴿۲۷﴾ پس چون (عزیز مصر) دید که پیراهن او از پشت پاره شده است، گفت: «این از مکر شما (زنان) است، بی گمان مکر شما زنان بزرگ است. ﴿۲۸﴾ ای یوسف! از این (ماجرا) صرف نظر کن، و (تو ای زن) برای گناه خود آمرزش بخواه، همانا تو از خطاکاران بوده‌ای». ﴿۲۹﴾ و (این خبر به شهر رسید) زنانی در شهر گفتند: «همسر عزیز، برای کامجویی غلام (جوان) خود را به سوی خود می‌خواند، به راستی محبت (و عشق این جوان) در قلبش نفوذ کرده است، مسلماً ما او را در گمراهی آشکار می‌بینیم. ﴿۳۰﴾

وَرَوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ ۖ وَعَلَّقَتْ
الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ۚ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ
رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾
وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ ۖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَا بُرْهَانَ رَبِّهِ ۚ
كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ ۚ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾ وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ
قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ ۖ وَالْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ ۚ قَالَتْ
مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٥﴾ قَالَ هِيَ رَوَدَّتْنِي عَنْ نَفْسِي ۚ
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ
قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾ وَإِنْ كَانَ
قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ
﴿٢٧﴾ فَلَمَّا رَأَا قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ
كَيْدِكُنَّ ۖ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾ يُوسُفُ أَعْرَضَ
عَنْ هَذَا ۖ وَاسْتَغْفِرِي لِدُنْيِكَ ۚ إِنَّكَ كُنْتِ مِنَ
الْحَاطِطِينَ ﴿٢٩﴾ ۖ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ
الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتْلَهَا عَنْ نَفْسِهِ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ۚ إِنَّا
لَنَرُهَا فِي صُلَلٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

فَمَا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ
 مُتَّكِنًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ
 أَخْرِجْ عَلَيْنَّ ^ط فَمَا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ
 وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ
 كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ
 رَاودَتْهُ عَنِ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصَمَ ^ط وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا
 ءَامُرُهُ لَيَسْجَنَنَّ وَلَيَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ
 رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ ^ط وَإِلَّا
 تَصْرَفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ
 ﴿٣٣﴾ فَأَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ
 إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَأْ لَهُمْ مِّنْ بَعْدِ
 مَا رَأَوْا الْآيَاتِ لَيْسَجُنَّهُ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ
 مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرْنِي آخِذًا بِرَبِّي
 خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ ^ط إِنَّا نَرَاكَ
 مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ
 تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا
 ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي ^ط إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

پس چون (همسر عزیز) سخنان مکرآمیز شان را شنید، (کسی را) به دنبال آن‌ها فرستاد (و آن‌ها را دعوت نمود) و برای آن‌ها مجلس (با شکوه و با پشتی‌های زیبا) فراهم کرد، و به (دست) هر کدام چاقویی (برای بریدن میوه) داد، و به یوسف گفت: «بر آنان بیرون شو». پس زنان چون او را دیدند، بزرگش یافتند، و دست‌های خود را بریدند، و «گفتند: پناه بر الله! این بشر نیست، این جز فرشته بزرگوار نیست». ﴿۳۱﴾ (همسر عزیز) گفت: «این هست همان کسی که مرا در (بارۀ) او سرزنش کردید، (آری) به راستی من او را برای کام‌جویی به خود دعوت کردم، پس او خود داری کرد، و اگر آنچه را که به او دستور می‌دهم، انجام ندهد؛ قطعاً زندانی می‌شود و مسلماً خوار و زبون خواهد بود». ﴿۳۲﴾ (یوسف) گفت: «پروردگارا! زندان نزد من از آنچه (این‌ها) مرا به سوی آن می‌خوانند، محبوب‌تر است، و اگر مکر آن‌ها را از من نگردانی، به سوی آنان متمایل می‌شوم، و از نادانان خواهم بود». ﴿۳۳﴾ پس پروردگارش (دعای) او را اجابت کرد، و مکر آنان را از او باز گردانید، بی‌گمان او شنوای داناست. ﴿۳۴﴾ سپس بعد از آنکه نشانه‌های (پاکی یوسف) را دیدند؛ تصمیم گرفتند تا مدتی او را زندانی کنند. ﴿۳۵﴾ و دو جوان همراه او وارد زندان شدند، یکی از آن دو گفت: «من خواب دیده‌ام که (انگور برای) شراب می‌فشارم» و دیگری گفت: «من خواب دیده‌ام که نان بر سر حمل می‌کنم، پرندگان از آن می‌خورند، ما را از تعبیر آن آگاه کن، بی‌گمان ما تو را از نیکوکاران می‌بینیم». ﴿۳۶﴾ (یوسف) گفت: «پیش از آنکه (جیره) طعام شما را بیاورند و تناول کنید، شما را از تعبیر خواب‌تان آگاه می‌سازم، این (تعبیر خواب) چیزهای است که پروردگارم به من آموخته است، همانا من کیش قومی را که به الله ایمان نمی‌آورند، و آنان به (سرای) آخرت (نیز) کافرنند، ترک کرده‌ام». ﴿۳۷﴾

وَأَتَّبَعَتْ مَلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَتْ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾ يَصْصِحِّي السِّجْنَ ءَأَرْبَابٌ مُتَّفَقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ أَحْكَمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمْرٌ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَصْصِحِّي السِّجْنَ أَمَا أَحَدُكُمْ فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَا الْآخَرَ فَيُصَلِّبُ فَنَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ ﴿٤١﴾ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤٢﴾ وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَدَهُ الشَّيْطَانُ ذَكَرَ رَبَّهُ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٣﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَأْتِيهَا الْمَلَأُ أَفْتُونًا فِي رُءْيَايَ

إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٤﴾

و از کیش نیاکانم ابراهیم و اسحاق و یعقوب پیروی کرده‌ام، برای ما سزاوار نیست که چیزی را شریک الله قرار دهیم، این از فضل الله بر ما و بر (همه) مردم است، و لیکن بیشتر مردم شکر نمی گذارند. ﴿۳۸﴾ ای رفقای زندانی من! آیا معبودان پراکنده (متعدد) بهترند یا الله یکتای قهار؟ ﴿۳۹﴾ شما به جای الله (چیزی را) نمی پرستید، مگر نام‌هایی را که خود و نیاکان‌تان به آن‌ها داده‌اید، الله هیچ دلیلی بر (اثبات) آن‌ها نازل نکرده است^(۱)، فرمانروایی تنها از آن الله است، فرمان داده است که جز او را نپرستید، این است دین راست و استوار، و لیکن بیشتر مردم نمی دانند. ﴿۴۰﴾ ای رفقای زندانی من! اما یکی از شما (آزاد می شود) پس سرور خویش را شراب خواهد نوشانید، و اما دیگری پس به دار آویخته می شود، آنگاه پزندگان از (گوشت) سر او خواهند خورد، امری که در (بارۀ) آن از من نظر خواستید، (چنین) مقدر شده است. ﴿۴۱﴾ و (یوسف) به آن کسی از دو نفر که دانست رهایی می یابد، گفت: «مرا نزد سرورت (= حاکم) یاد کن». ولی شیطان یاد کردن (او را نزد) سرورش از خاطر او برد، پس (یوسف) چند سال در زندان باقی ماند. ﴿۴۲﴾ و پادشاه گفت: «همانا من (در خواب) هفت گاو چاق را دیدم که هفت گاو لاغر آن‌ها را می خورند، و هفت خوشه سبز، و (هفت خوشه) دیگر را خشک (می بینم). ای بزرگان! در (بارۀ) خوابم نظر دهید؛ اگر خواب را تعبیر می کنید. ﴿۴۳﴾

۱- مطلب این است که خود شما آن‌ها را معبود پنداشته‌اید در حالی که نه آن‌ها معبودی هستند و نه الله متعال دلیلی بر اثبات آن‌ها نازل کرده است. مطلب دیگری این است که این نام‌هایی که برای معبودان اختصاص داده‌اید مانند: غریب‌نواز، گنج‌بخش، شکر گنج و غیره همه خود ساخته خود شماسست و از طرف الله دلیلی بر اثبات آن‌ها نازل نشده است.

قَالُوا أَضَعَفْتُ أَحْلَمٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَمِ بِعَلَمِينَ ﴿٤٤﴾
 وَقَالَ الَّذِي نَجَّا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
 فَأَرْسَلُونَهُ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
 سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ
 يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ
 تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرَوْهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا
 قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ
 يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ
 بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعَصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ
 الْمَلِكُ أَتُؤْتُونِي بِهِ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ
 فَسَأَلَهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ
 عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ ۖ
 قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ ۗ قَالَتِ امْرَأَتُ
 الْعَزِيزِ اللَّئِنُ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ
 لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ
 وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

هفت گاو لاغر آن‌ها را می‌خورند، و هفت خوشهٔ سبز و
 (هفت خوشهٔ) دیگر خشک، برای ما نظر بده (و تعبیر
 کن) تا من به سوی مردم باز گردم، شاید آنان (از تعبیر
 این خواب) با خبر شوند». ﴿۴۶﴾ (یوسف) گفت:
 «هفت سال پی در پی (با جدیت) زراعت کنید، پس
 آنچه را درو کردید، جز اندکی که می‌خورید، (بقیه) در
 خوشه‌اش باقی بگذارید. ﴿۴۷﴾ سپس بعد از آن هفت
 (سال) سخت (قحطی) می‌آید، که آنچه را برای آن
 سال‌ها ذخیره کرده‌اید، می‌خورید، جز اندکی از آنچه
 که (برای بذر) ذخیره خواهید کرد. ﴿۴۸﴾ سپس بعد از
 آن هفت (سال) سالی فرا می‌رسد که باران فراوانی
 نصیب مردم می‌شود، و در آن (سال، مردم افشردنی‌ها را)
 می‌فشارند». ﴿۴۹﴾ و پادشاه (چون این تعبیر را شنید)
 گفت: «او را نزد من بیاورید». پس چون فرستادهٔ
 (پادشاه) نزد او آمد، (یوسف) گفت: «به سوی سرور
 باز گرد، پس از او پرس ماجرای زنانی که دست‌های
 خود را بریدند چه بود؟! قطعاً پروردگارم به نیرنگ آن‌ها
 آگاه است». ﴿۵۰﴾ (پادشاه آن زنان را خواست و)
 گفت: «جریان کارتان چه بود؛ هنگامی که یوسف را به
 سوی خود دعوت دادید؟!». گفتند: «پناه بر الله! ما هیچ
 گناهی بر او ندانسته‌ایم» (در این هنگام) همسر عزیز
 گفت: «اکنون حق آشکار شد، من (بودم) که او را به
 سوی خود خواندم، (و خواهش مرا رد کرد) و بی‌گمان
 او از راستگویان است. ﴿۵۱﴾ این (سخن) بدین خاطر
 است تا (عزیز) بداند که من در پنهان به او خیانت
 نکرده‌ام، و اینکه الله مکر خائنان را به هدف نمی‌رساند.
 ﴿۵۲﴾

«این‌ها) خواب‌های (آشفته و) پریشان است، و ما از
 تعبیر خواب‌های پریشان آگاه نیستیم». ﴿۴۴﴾ و یکی از
 آن دو نفر که نجات یافته بود، بعد از مدتی (یوسف) را
 به یاد آورد، گفت: «من شما را از تأویل (= تعبیر) آن
 خبر می‌دهم، پس مرا (به سوی جوان زندانی) بفرستید».
 ﴿۴۵﴾ (چون نزد یوسف آمد، گفت: «یوسف، ای
 (مرد) راستگو! در (بارهٔ این خواب که: هفت گاو چاق،

﴿۵۴﴾ وَمَا أُبْرِيُ نَفْسِي ۚ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ۚ إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۵﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُتُونِي بِهِ- أَسْتَخْلِصُهُ لِنَفْسِي ۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿۵۶﴾ قَالَ أَجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ﴿۵۷﴾ وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُونَ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ۚ نَصِيبٌ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ ۚ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۸﴾ وَلَا أَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿۵۹﴾ وَجَاءَ إِخْوَةَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿۶۰﴾ وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ أَتُتُونِي بِأَخٍ لَكُمْ مِّنْ أَيْكُم ۚ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿۶۱﴾ فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿۶۲﴾ قَالُوا سَنُرَوِّدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿۶۳﴾ وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضْعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۶۴﴾ فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانًا نَّكَتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِيظُونَ ﴿۶۵﴾

من هرگز نفس خود را تبرئه نمی‌کنم، بی‌شک نفس (اماره، انسان) پیوسته به بدی فرمان می‌دهد، مگر آنچه را پروردگارم رحم کند، بی‌گمان پروردگارم آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۵۳﴾ و پادشاه گفت: «او (= یوسف) را نزد من بیاورید، (تا) او را مخصوص خود گردانم» پس چون (یوسف) نزد او آمد (و) با او صحبت کرد، (پادشاه) گفت: «تو امروز نزد ما صاحب مقام والا

(و) امین هستی. ﴿۵۴﴾ (یوسف) گفت: «مرا بر (سرپرستی) خزائن زمین (مصر) قرار بده، که من نگهدارندهٔ آگاهم. ﴿۵۵﴾ و این گونه به یوسف در آن سرزمین تمکن (و قدرت) دادیم، از آن (سرزمین) هر جا که می‌خواست منزل می‌گرفت، ما رحمت خود را به هر کس که بخواهیم می‌رسانیم، و پادشاه نیکوکاران را ضایع نمی‌کنیم. ﴿۵۶﴾ و یقیناً پادشاه آخرت، برای کسانی که ایمان آوردند و پرهیزگاری می‌کردند، بهتر است. ﴿۵۷﴾ (چون سرزمین کنعان را خشک سالی فرا گرفت) برادران یوسف (برای تهیهٔ گندم به مصر) آمدند، پس بر او وارد شدند، آنگاه او آنان را شناخت، در حالی که آن‌ها او را نشناختند. ﴿۵۸﴾ پس چون بارهایشان را آماده کرد، (به آنان) گفت: «آن برادری که از پدرتان دارید، (نوبت آینده) نزد من بیاورید، آیا نمی‌بینید که من پیمانانه را تمام می‌دهم، و من بهترین میزبان هستم؟ ﴿۵۹﴾ پس اگر او را نزد من نیاوردید، نه پیمانانهٔ نزد من خواهید داشت، و نه به من نزدیک شوید. ﴿۶۰﴾ گفتند: «ما در (بارهٔ) او با پدرش با اصرار گفتگو خواهیم کرد، و مسلماً این کار را می‌کنیم. ﴿۶۱﴾ و (یوسف) به غلامانش گفت: «سرمایهٔ شان را در بارهایشان بگذارید، شاید هنگامی که به سوی خانوادهٔ خود، باز گشتند، آن را بشناسند، شاید باز آیند. ﴿۶۲﴾ پس چون به سوی پدرشان باز گشتند: «گفتند: ای پدرما! پیمانانه (غله) از ما باز داشته شده است، پس برادرمان (بنیامین) را با ما بفرست تا سهمی (از غله) بگیریم، و بی‌گمان ما نگهدارندهٔ او خواهیم بود. ﴿۶۳﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنُتُمْ عَلَىٰ
 أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ ۗ فَاللَّهُ خَبِيرٌ حَفِظًا ۗ وَهُوَ أَرْحَمُ
 الرَّاحِمِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُمْ وَجَدُوا
 بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ ۗ قَالُوا يَا بَنَا مَا نَبَغِيَ هَذِهِ
 بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا ۗ وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا
 وَنَزِدَادُ كَيْلٍ بَعِيرٍ ۗ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٦٥﴾ قَالَ لَنْ
 أَرْسِلُهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ
 لَتَأْتِنِي بِهِ ۗ إِلَّا أَنْ تُحَاطَ بِكُمْ ۗ فَلَمَّا ءَاتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ
 قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَ
 تَدْخُلُوا مِن بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ ۗ
 وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ إِنَّ أَحْكَمَ إِلَّا
 لِلَّهِ ۗ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۗ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾
 وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ
 يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسِ
 يَعْقُوبَ قَضَاهَا ۗ وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَٰكِنَّ
 أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمَّا دَخَلُوا
 عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ ۗ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ
 فَلَا تَبْتَسِ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

(یعقوب) گفت: «آیا شما را بر او امین دانم، همان گونه که
 پیش از این نسبت به برادرش (یوسف) امین داشتیم، پس الله
 بهترین نگهبان است، و او مهربان ترین مهربانان است.» ﴿۶۴﴾
 و چون بار خود را گشودند، سرمایه شان را یافتند که به آن ها
 باز گردانده شده است. گفتند: «ای پدر ما! (ما دیگر) چه
 می خواهیم؟ این سرمایه ماست که به ما باز گردانده شده
 است، (پس او را با ما بفرست) و برای خانواده خود آذوقه
 می آوریم، و برادرمان را حفظ می کنیم، و یک بار شتر افزون
 خواهیم آورد؛ این پیمان (برای عزیز مصر، کار) آسانی است.
 ﴿۶۵﴾ (یعقوب) گفت: «هرگز او را با شما نمی فرستم؛ تا
 آنکه به نام الله به من پیمان دهید که حتماً او را به نزد من باز
 خواهید آورد، مگر اینکه قدرت از شما گرفته شود (و
 خودتان گرفتار آید) پس چون (تعهد و) پیمان استوار به او
 دادند، (یعقوب) گفت: «الله بر آنچه می گویم نگهبان است.»
 ﴿۶۶﴾ و (همچنین به آن ها) گفت: «ای پسران من! از یک در
 وارد نشوید، بلکه از درهای متفرق داخل شوید، و (من)
 نمی توانم چیزی از (قضای) الله (که مقرر کرده است) از شما
 دفع کنم، حکم تنها از آن الله است، بر او توکل کرده ام، و
 (همه) متوکلان بر او توکل کنند.» ﴿۶۷﴾ و چون به همان
 گونه که پدرشان به آن ها دستور داده بود، داخل شدند، -
 (این کار) نمی توانست چیزی از (قضای) الله را از آنان دفع
 کند - جز حاجتی (و خواهشی) که در دل یعقوب بود که آن
 را بر آورده کرد، و بی گمان او علمی داشت که ما به آموخته
 بودیم، و لیکن بیشتر مردم نمی دانند.» ﴿۶۸﴾ و چون
 (برادران) بر یوسف وارد شدند، برادرش (بنیامین) را نزد خود
 جای داد، (و) گفت: «بدون شک من برادر تو (یوسف)
 هستم، پس از آنچه آن ها انجام می دادند، اندوهگین مباش.»

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ
 أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتَهَا الْعَبْرُ إِنَّكُمْ لَسْرِقُونَ ﴿٧٠﴾
 قَالُوا وَقَابِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا
 نَفَقْدُ صُوعَ الْمَلِكِ وَلَمَن جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا
 بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا
 لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا فَمَا
 جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا جَزَاؤُهُ مَن
 وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي
 الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ
 ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا
 لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ
 يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي
 عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ * قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ
 مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ
 قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾
 قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا
 فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

پس هنگامی که بارهای آنها را مهیا کرد، جام (آبخوری پادشاه) را در بار برادرش گذاشت، سپس ندا دهنده ای ندا داد: «ای کاروانیان، بدون شک شما دزد هستید». ﴿۷۰﴾ به طرف آنها رو کرده و گفتند: «چه چیز گم کرده اید؟!» ﴿۷۱﴾ گفتند: «پیمانۀ پادشاه را گم کرده ایم، و هر کس آن را بیاورد یک بار شتر (جایزه) دارد، و من ضامن این (وعده) هستم». ﴿۷۲﴾ گفتند: «به الله سوگند، شما می دانید که ما نیامده ایم تا در این سرزمین فساد کنیم، و ما (هرگز) دزد نبوده ایم». ﴿۷۳﴾ (آنها) گفتند: «پس اگر دروغگو باشید؛ کیفرش چیست؟» ﴿۷۴﴾ گفتند: «کیفر کسی که (آن پیمانۀ) در بارش پیدا شود، پس خودش کیفر آن خواهد بود (که برده شما خواهد بود) ما این گونه ستم کاران را کیفر می دهیم». ﴿۷۵﴾ پس شروع به (جست و جوی) بارهای آنها، پیش از بار برادرش پرداخت، آنگاه آن را از بار برادرش بیرون آورد، این گونه برای یوسف چاره اندیشی کردیم، او (هرگز) نمی توانست در آیین پادشاه برادرش را بگیرد، مگر آنکه الله بخواهد، درجات هر کس را بخواهیم بالا می بریم، و بالاتر از هر صاحب علمی، دانا تری است. ﴿۷۶﴾ (برادران) گفتند: «اگر او دزدی کرده است (تعجب ندارد)؛ برادرش (نیز) پیش از این دزدی کرده بود، پس یوسف آن (سخن) را در دل خود پنهان داشت، و برای آنها آشکار نکرد، (در دل خود) گفت: «شما از نظر منزلت بدترین (مردم) هستید، و الله به آنچه توصیف می کنید، آگاه تراست». ﴿۷۷﴾ گفتند: «ای عزیز! همانا او پدر پیری دارد، (که از دوری او سخت ناراحت می شود) لذا یکی از ما را به جای او بگیر، بی گمان ما تو را از نیکو کاران می بینیم». ﴿۷۸﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَّعَنَا
 عِنْدَهُ وَإِنَّا إِذَا لَطَلِمُونَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا
 مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا ۖ قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ
 آبَاءَكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِن قَبْلُ مَا
 فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ ۖ فَلَنْ أْبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي
 أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي ۖ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٧٧﴾
 أَرْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَتَّابَانَا إِنَّا بَنَّاكَ سَرَقَ
 وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
 حَافِظِينَ ﴿٧٨﴾ وَسئَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ
 الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٧٩﴾ قَالَ بَلْ
 سَوَّلْتُ لَكُمْ أَنْفُسَكُمْ أَمْرًا ۖ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ ۖ عَسَى اللَّهُ
 أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
 ﴿٨٠﴾ وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَتَأَسَفُونَ عَلَى يُوسُفَ
 وَأَبِيصَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨١﴾
 قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتُوا تَذَكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ
 حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٢﴾ قَالَ إِنَّمَا
 أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا
 تَعْلَمُونَ ﴿٨٣﴾

(یوسف) گفت: «پناه بر الله، که ما جز آن کسی که
 کالای مان را نزد او یافته ایم، (دیگری را) بگیریم،
 بی گمان در آن صورت ستم کار خواهیم بود». ﴿۷۹﴾
 پس چون (برادران) از او نا امید شدند، نجوا کنان به
 گوشه ای رفتند، (برادر) بزرگ شان گفت: «آیا نمی دانید
 که پدرتان از شما به نام الله پیمان (استوار) گرفته است و
 پیش از این (نیز) درباره یوسف کوتاهی کرده اید؟! پس
 من هرگز از این سرزمین (مصر) بیرون نمی شوم، تا پدرم
 به من اجازه دهد، یا الله درباره ی من داوری کند، و او
 بهترین داوران است. ﴿۸۰﴾ (شما) به سوی پدرتان باز
 گردید، و بگویند: «ای پدر جان! بی گمان پسر ت دزدی
 کرد، و ما جز به آنچه می دانستیم گواهی ندادیم، و ما از
 غیب آگاه نبودیم. ﴿۸۱﴾ و از (مردم) شهری که در آن
 بودیم، و از کاروانی که با آن بودیم پیرس، و بدون شک
 ما راستگو هستیم». ﴿۸۲﴾ (یعقوب) گفت: «(حقیقت
 چنین نیست) بلکه (هوای) نفس شما، کاری (ناشایست)
 را برای شما آراسته است؛ پس (کار من) صبر جمیل
 است، امید است الله همه آن ها را به من باز گرداند،
 بی گمان او دانای حکیم است». ﴿۸۳﴾ و از آن ها روی
 بر گرداند و گفت: «افسوس بر یوسف» و چشمان او از
 اندوه سفید شد، در حالی که (سرشار از غم بود) اندوه
 خود را فرو می برد. ﴿۸۴﴾ گفتند: «به الله سوگند، پیوسته
 یوسف را یاد می کنی، تا آنکه سخت بیمار گردی یا
 بمیری». ﴿۸۵﴾ (یعقوب) گفت: «من شرح غم و
 پریشانی خود را تنها به الله می گویم، (و به سوی او
 شکایت می برم) و از (سوی) الله چیزهای می دانم که شما
 نمی دانید». ﴿۸۶﴾

يَنْبِيَّ اَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَاخِيهِ وَلَا تَأْيَسُوا مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ اِنَّهٗ لَا يَأْيَسُ مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْكٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضْعَةٍ مُّزَجَّجَةٍ فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَاخِيهِ اِذْ اَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا اءَاِنَّكَ لَآنتَ يُوسُفُ قَالَ اَنَا يُوسُفُ وَهٰذَا اَخِي قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا اِنَّهٗ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ ءَاثَرَكَ اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخٰطِئِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّحِمِينَ ﴿٩٢﴾ اَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هٰذَا فَاَلْقُوْهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِي يَآتِ بِصِيْرًا وَاَتُوْنِيْ بِاَهْلِكُمْ اٰجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعَيْرُ قَالَ اَبُوْهُمْ اِنِّيْ لَاجِدُ رِيْحَ يُوسُفَ لَوْلَا اَنْ تُفَنِّدُوْنِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِيْ ضَلٰلِكَ اَلْقَدِيْمِ ﴿٩٥﴾

ای پسران من! بروید و از یوسف و برادرش جستجو کنید، و از رحمت الله ناامید نشوید، چرا که جز گروه کافران کسی از رحمت الله ناامید نمی‌شود»^(۱). ﴿۸۷﴾ پس چون (به مصر رفتند و) بر او (= یوسف) وارد شدند، گفتند: «ای عزیز! به ما و خاندان ما سختی (و ناراحتی) رسیده است، و (اینک) کالای نا چیز (و اندکی) با خود آورده‌ایم؛ پس پیمانمان را برای ما کامل کن، و بر ما صدقه (و بخشش) کن، بی‌گمان الله بخشندگان را پاداش می‌دهد». ﴿۸۸﴾ (یوسف) گفت: «آیا دانستید با یوسف چه کردید، هنگامی که نادان بودید؟!». ﴿۸۹﴾ (برادران) گفتند: «آیا به راستی تو همان یوسفی؟!». (یوسف) گفت: «(آری) من یوسفم، و این برادر من است، یقیناً الله بر ما منت گذاشت، همانا هر کس پرهیزگاری کند و صبر نماید، بی‌گمان الله پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند». ﴿۹۰﴾ (برادران) گفتند: «به الله سوگند، یقیناً الله تو را بر ما برتری داده، و حقاً ما خطا کار بودیم». ﴿۹۱﴾ (یوسف) گفت: «امروز هیچ سرزنشی بر شما نیست، الله شما را می‌آمرزد، و او مهربان‌ترین مهربانان است». ﴿۹۲﴾ این پیراهن مرا ببرید، و بر چهره پدرم بیندازید تا بینا گردد، و همه خانواده خود را نزد من بیاورید». ﴿۹۳﴾ و چون کاروان (از سرزمین مصر) جدا شد (و حرکت کرد) پدرشان (به اطرافیان) گفت: «یقیناً من بوی یوسف را می‌یابم، اگر مرا به کم عقلی نسبت ندهید». ﴿۹۴﴾ (آن‌ها) گفتند: «به الله سوگند، بی‌گمان تو در همان اشتباه دیرینه‌ات هستی». ﴿۹۵﴾

۱- رحمت الله متعال بسیار و گسترده است، رسول الله ﷺ می‌فرماید: «همانا الله متعال روزی که رحمت را آفرید، آن را صدا (بخشش) رحمت آفرید... (صحیح بخاری: ۶۴۶۹)

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ
بَصِيرًا ۗ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا يَا بَنَاتَنَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ
رَبِّيَ ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ
يُوسُفَ ۖ آوَىٰ إِلَيْهِ أَبْوِيَّهُ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن شَاءَ
اللَّهُ ۗ ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَرَفَعَ أَبْوِيَّهُ عَلَىٰ الْعَرْشِ وَخَرُّوا
لَهُ سُجَّدًا ۗ وَقَالَ يَا بَنَاتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ
قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا ۗ وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي
مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ
الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي ۗ إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا
يَشَاءُ ۗ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ
ءَاتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ
فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِى الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ ۗ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾
ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ ۗ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَا
أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

پس چون بشارت دهنده آمد و آن (پیراهن) را بر چهره او
افکند، ناگهان بینا شد، گفت: «آیا به شما نگفتم که من از
(سوی) الله چیزهای می دانم که شما نمی دانید؟!». ﴿۹۶﴾
گفتند: «ای پدر (جان) ما! برای ما (درباره) گناهانمان
آمرزش بخواه، بی گمان ما خطا کار بودیم». ﴿۹۷﴾ (یعقوب)
گفت: «به زودی برای شما از پروردگارم آمرزش می طلبم،
بدون شک او آمرزنده مهربان است». ﴿۹۸﴾ پس چون بر
یوسف وارد شدند، او پدر و مادرش را (در آغوش گرفت و)
نزد خود جای داد و گفت: «(همگی) به مصر درآید؛ اگر الله
بخواهد در امن (و امان) خواهید بود». ﴿۹۹﴾ و پدر و مادر
خود را بر تخت نشاند، و (همگی) برای او به سجده افتادند، و
(یوسف) گفت: «ای پدرجان! این تعبیر خوابم است، که از
پیش دیده بودم، پروردگارم آن را راست گرداند (و تحقق
بخشید)، یقیناً به من نیکی کرد هنگامی که مرا از زندان بیرون
آورد، و شما را از آن بیابان (به اینجا) آورد، بعد از آنکه
شیطان میان من و برادرانم (فتنه و) فساد کرد، بی گمان
پروردگارم به آنچه که می خواهد (تدبیر کند) باریک بین
است، همانا او دانای حکیم است». ﴿۱۰۰﴾ پروردگارا! (بهره
عظیمی) از فرمانروایی به من عطا کردی، و از علم (تأویل
احادیث (=تعبیر خوابها به من آموختی، ای پدید آورنده
آسمانها و زمین! تویی کار ساز من در دنیا و آخرت، مرا
مسلمان بمیران و به شایستگان ملحق فرما». ﴿۱۰۱﴾ (ای
پیامبر!) این از خبرهای غیب است که به تو وحی می کنیم، و
هنگامی که (برادران یوسف) بداندیشی می کردند و تصمیم
(قطعی) گرفتند، تو نزد آنها نبودى. ﴿۱۰۲﴾ و بیشتر مردم –
و اگر چه (برایمانشان) حرص ورزی – مؤمن نخواهند بود.
﴿۱۰۳﴾

و تو بر این (دعوت) از آن‌ها پاداشی نمی‌طلبی، آن جز پندی برای جهانیان نیست. ﴿۱۰۴﴾ و چه بسا نشانه در آسمان‌ها و زمین وجود دارد که آن‌ها از کنارش می‌گذرند و از آن روی می‌گردانند. ﴿۱۰۵﴾ و بیشتر آن‌ها به الله ایمان نمی‌آورند؛ مگر اینکه آنان (به نوعی) مشرک اند. ﴿۱۰۶﴾ آیا ایمن هستند از اینکه عذاب فراگیری از سوی الله به سراغ آن‌ها بیاید، یا ناگهان قیامت به سراغشان آید، در حالی که آنان بی‌خبرند. ﴿۱۰۷﴾ (ای پیامبر!) بگو: «این راه من است، من با بصیرت (کامل) به سوی الله دعوت می‌کنم، و کسانی که از من پیروی کردند (نیز چنین می‌کند) و الله پاک و منزّه است، و من از مشرکان نیستم». ﴿۱۰۸﴾ و ما پیش از تو نفرستادیم، جز مردانی از اهل قریه‌ها که به آن‌ها وحی می‌کردیم، آیا (مشرکان) در زمین سیر نکردند؛ تا ببیند عاقبت کسانی که پیش از آن‌ها بودند، چگونه بود؟! و یقیناً سرای آخرت برای کسانی که پرهیزگاری کردند، بهتر است، آیا نمی‌اندیشید؟! ﴿۱۰۹﴾ (کافران پیوسته به انکار خود ادامه دادند) تا آنگاه که پیامبران (از قوم‌شان) ناامید شدند، و (مردم) پنداشتند^(۱) که به آن‌ها دروغ گفته شده است، (در این هنگام) یاری ما به سراغشان آمد، پس هر کس را که خواستیم نجات یافت، و عذاب ما از قوم گنهکار باز نخواهد گشت. ﴿۱۱۰﴾ یقیناً در داستان‌هایشان عبرتی برای خردمندان است، این (قرآن) سخنی نبود که (به دروغ) بافته شود، بلکه تصدیق‌کننده کتاب‌های است که پیش از آن است، و بیان‌کننده (و شرح) هر چیز است، و هدایت و رحمت برای گروهی است که ایمان می‌آورند. ﴿۱۱۱﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾ وَكَأَيِّن مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾ أَفَأَمِنُوا أَن تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي ۖ وَسُبْحٰنَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ ۗ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّى مَنْ نَّشَاءُ ۗ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۗ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصَدِّقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

سورة الرعد

سورة رعد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الْمَرِّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾
 اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾ وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّتْ مِنْ أَعْتَابٍ وَزَرْعٌ وَخَيْلٌ صِنْوَانٌ وَغَيْرُ صِنْوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفِضِلُ بَعْضَهَا عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾ وَإِنْ تَعَجَبْتَ فَعَجَبُ قَوْلِهِمْ أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا أَعْنَا لِفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٥﴾ وَأُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلُلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦﴾

المر (الف. لام. میم. را) اینها آیات کتاب (قرآن) است، و آنچه از (سوی) پروردگارت بر تو نازل شده، حق است، و لیکن بیشتر مردم ایمان نمی آورند. ﴿۱﴾ الله کسی است که آسمانها را بدون ستون بر افراشت که می بینید، آنگاه بر عرش مستقر شد، و خورشید و ماه را مسخر ساخت، که هر کدام تا مدت معینی روان است، کار (و امور هستی) را تدبیر می کند، نشانه‌های را (روشن) بیان می کند، شاید شما به لقای پروردگارتان یقین حاصل کنید. ﴿۲﴾ و او کسی است که زمین را گسترده، و در آن کوهها و نهرها قرار داد، و در آن از هر نوع میوهها دو قسم (ترش و شیرین و...) پدید آورد، شب را بر روز می پوشاند، بی گمان در این (امور) نشانهها (و عبرت‌ها) است برای گروهی که می اندیشند. ﴿۳﴾ و در زمین قطعه‌های (گوناگون) کنارهم (قرار دارد) و باغ‌هایی از انگور و کشتزار و نخل‌های که گاه از یک بن می رویند و گاهی از چند بن، (در صورتی) که از یک آب سیراب می شوند، و (با این حال) میوه بعضی از آنها را بعضی (دیگر) برتری دادیم، بدون شک در این (امور) نشانهها (و عبرت‌ها) است برای گروهی که خرد می ورزند. ﴿۴﴾ و (ای پیامبر!) اگر (از ایمان نیاوردن کفار) تعجب می کنی، پس سخن آنان عجیب (تر) است، که (می گویند: «آیا هنگامی که (مردیم و) خاک شدیم (بار دیگر زنده می شویم و) به آفرینش نوینی باز می گردیم؟!») اینان کسانی هستند که به پروردگارشان کافر شده‌اند، و اینان غل‌ها (و زنجیرها) در گردن‌هایشان است، و اینان اهل آتش (جهنم) اند، و جاودانه در آن خواهند ماند. ﴿۵﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَدُوٌّ مَغْفِرَةٌ لِلنَّاسِ عَلَى ظُهُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٧﴾ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْتَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾ عَلِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾ سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَنْ أَسْرَأَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخَفٌّ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾ لَهُمْ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ﴿١٣﴾

و آنها پیش از نیکی (و رحمت) بدی (و عذاب) را به شتاب از تو می‌خواهند، با اینکه (بر امت‌ها) پیش از آن‌ها بلاها (و عقوبت‌های عبرت‌انگیز) گذشته است، و بی‌گمان پروردگار تو نسبت به مردم - با وجود ستمکار بودنشان - دارای مغفرت است (و می‌آمرزد) و همانا پروردگار تو سخت کيفراست. ﴿٦﴾ و کسانی که کافر شدند می‌گویند: «چرا نشانه‌ها (و معجزه‌ای) از (سوی) پروردگارش بر او نازل نشده است!؟» (ای پیامبر!) تو فقط هشداردهنده‌ای، و برای هر قومی هدایت‌کننده است. ﴿٧﴾ الله می‌داند آنچه را که هر ماده بدن بار دار می‌شود، و آنچه را که رحم‌ها می‌کاهند و آنچه افزون می‌کنند، و هر چیز نزد او مقدار معینی دارد. ﴿٨﴾ (او) دانای غیب و آشکار، بزرگ بلند مرتبه است. ﴿٩﴾ (برای الله) یکسان است که کسی از شما پنهانی سخن بگوید، و کسی که آن را آشکار سازد، و کسی که در (تاریکی) شب پنهان می‌شود، یا در (روشنایی) روز (آشکارا) راه می‌رود. ﴿١٠﴾ برای او (= انسان) فرشتگانی است که پی در پی (صبح و شام) از پیش رویش و از پشت سرش او را به امر الله حفظ می‌کنند، بی‌گمان الله حالت (و سرنوشت) هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد، تا وقتی که آنان آنچه را که در ضمیرشان است، تغییر دهند. و هنگامی که الله برای قومی (بخاطر اعمال‌شان) بدی را اراده کند، پس هیچ چیز مانع آن نخواهد شد، و آنان را جز او هیچ کارسازی نیست. ﴿١١﴾ او کسی است که برق را برای ترساندن، و امیدوار شدن به شما می‌نماید، و ابرهای سنگین (بار) را پدید می‌آورد. ﴿١٢﴾ و رعد به ستایش او و فرشتگان از ترس او تسبیح می‌گویند. و صاعقه‌ها را می‌فرستد، پس هر کس را که بخواهد بدان آسیب می‌رساند، و آن‌ها (با وجود مشاهده این همه آیات الهی همچنان) درباره الله مجادله می‌کنند، و او بسیار نیرومند (و سخت‌گیر) است. ﴿١٣﴾

لَهُ دَعْوَةٌ آخِذٌ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسِطٍ كَفِيهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ ۗ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿١٥﴾ وَ لِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلُّنُهُمْ بِالْغُدُوءِ وَالْأَصَالِ ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَأَخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَّهُهُ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهْرُ ﴿١٧﴾ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أوديةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهُ ۗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٨﴾ لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ ۗ أُولَئِكَ هُمْ سُوءِ الْحِسَابِ وَمَأْوِنُهُمْ جَهَنَّمُ وَيَسَّ الْمِهَادُ ﴿١٩﴾

دعوت حق از آن اوست، و کسانی را که (مشرکان) به جای او می خوانند، (هرگز) دعوت شان را اجابت نمی کنند، مگر مانند کسی که کف دستش را به سوی آب می گشاید تا (آب) به دهانش برسد، و (هرگز) به آن نخواهد رسید، و دعای کافران جز در گمراهی نیست.

﴿۱۴﴾ (تمام) کسانی که در آسمان ها و زمین هستند - از

روی اطاعت (و دل خواه) یا اکراه (و نا خواه) - و (همچنین) سایه های شان؛ صبحگاهانه و شامگاهان برای الله سجده می کنند. ﴿۱۵﴾ (ای پیامبر! به مشرکان) بگو: «پروردگار آسمان ها و زمین کیست؟» بگو: «الله» (سپس به آن ها) بگو: «آیا به جای او اولیاء (و معبودانی) بر گزیده اید که مالک سود و زیان خود نیستند». بگو: «آیا نابینا و بینا برابرند، یا تاریکی ها و نور یکسان است؟ آیا آن ها شریکانی برای الله قرار داده اند که همچون آفرینش او آفریده اند، پس (این) آفرینش (ها) بر آن ها مشبه شده است؟!». بگو: «الله آفریننده همه چیز است، و او یگانه چیره است. ﴿۱۶﴾ (الله) از آسمان ها آب را فرو فرستاد، پس رودخانه ها به اندازه (ظرفیت) خویش روان شد، آنگاه سیل بر روی خود کفی بالا آمده برداشت، و از آنچه (در کوره ها) برای بدست آوردن زینت آلات یا وسایل زندگی آتش روی آن روشن می کنند، کفی مانند آن به وجود می آید، الله (مثال) حق و باطل را این گونه بیان می کند، پس اما کف ها کنار افتاده، از بین می رود، و آنچه به مردم سود می بخشد در زمین (باقی) می ماند، این گونه الله (برای روشن شدن حق از باطل) مثال می زند.

﴿۱۷﴾ برای کسانی که (دعوت) پروردگارشان را اجابت کردند، پاداش نیک (= بهشت) است و کسانی که (دعوت) او را اجابت نکردند، اگر تمام آنچه در زمین است و (نیز) همانندش، از آن آن ها باشد برای رهایی خود (از عذاب) فدیة بدهند، (از آن ها پذیرفته نخواهد شد) آن ها حساب سختی خواهند داشت، و جایگاه شان جهنم است، و چه بد جایگاهی است! ﴿۱۸﴾

﴿۲۱﴾ و کسانی که به طلب روی پروردگارشان صبر کردند، و نماز را بر پا داشتند و از آنچه به آنها روزی داده ایم، پنهان و آشکارا انفاق کردند، و بدی را با نیکی دفع می کنند، فرجام (نیک) سرای آخرت از آن آنهاست. ﴿۲۲﴾ (همان) باغ های جاویدان (بهشتی) که وارد آن می شوند، و (همچنین) هر کس از پدران شان و همسران شان و فرزندان شان که نیکو کار بوده اند، و فرشتگان از هر دری بر آنان وارد می شوند. ﴿۲۳﴾ (و به آنها می گویند: «سلام بر شما به خاطر) آنچه صبر نموده اید، پس چه خوب است عاقبت آن سرای (جاویدان)). ﴿۲۴﴾ و کسانی که پیمان الله را پس از استوار کردنش می شکنند، و آنچه را که الله به پیوستن آن فرمان داده؛ قطع می کنند، و در زمین فساد می نمایند، لعنت برای آنهاست، و برای آنها سختی (و بدی) آن سرای (آخرت) است. ﴿۲۵﴾ الله روزی را برای هر کسی که بخواهد وسیع می گرداند، و (برای هر کس که بخواهد) تنگ می دارد، و (کافران) به زندگی دنیا شاد شدند، در حالی که زندگی دنیا در (برابر) آخرت جز متاعی (ناچیز) نیست. ﴿۲۶﴾ و کسانی که کافر شدند می گویند: «چرا نشانه (و معجزه ای) از (سوی) پروردگارش بر او نازل نشده است؟!». (ای پیامبر!) بگو: «بی گمان الله هر کس را بخواهد گمراه می کند، و هر کس که باز گردد (و توبه کند) به سوی خویش هدایت می کند». ﴿۲۷﴾ (همانا) کسانی که ایمان آوردند، و دل های شان به یاد الله آرام می گیرد، آگاه باشید! (تنها) با یاد الله دل ها آرام می گیرند. ﴿۲۸﴾

﴿۲۱﴾ أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ
 إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۲۱﴾ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا
 يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿۲۲﴾ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ
 يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿۲۳﴾ وَالَّذِينَ
 صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا
 رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَبَدَرُوا بِالْحَسَنَةِ الْسَيِّئَةِ أُولَٰئِكَ
 هُمْ عُقَبَى الدَّارِ ﴿۲۴﴾ جَنَّتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ
 آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ
 كُلِّ بَابٍ ﴿۲۵﴾ سَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَبِعَمِّي الدَّارِ ﴿۲۶﴾
 وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا
 أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
 اللَّعْنَةُ وَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿۲۷﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
 وَيَقْدِرُ ۗ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي
 الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿۲۸﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
 آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ
 أُنَابَ ﴿۲۹﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطَهَّرُوا قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ۗ أَلَا
 بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿۳۰﴾

آیا کسی که می داند آنچه از (طرف) پروردگارت بر تو نازل شده حق است، مانند کسی است که او نابیناست؟! تنها خردمندان پند می گیرند. ﴿۱۹﴾ (همان) کسانی که به پیمان الله وفا می کنند، و عهد (و پیمان) را نمی شکنند. ﴿۲۰﴾ و کسانی که آنچه را الله به پیوستن آن فرمان داده؛ پیوند می دهند، و از پروردگارشان می ترسند، و از

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ
 مَآبٍ ﴿٢٨﴾ كَذٰلِكَ اَرْسَلْنَاكَ فِيْ اُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا
 اُمَمٌ لِّتَتْلُوْا عَلَيْهِمُ الَّذِيْٓ اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُوْنَ
 بِالرَّحْمٰنِ ؕ قُلْ هُوَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
 وَاِلَيْهِ مَتَابٍ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ اَنَّ قُرْءَانًا سُوِّرَتْ بِهٖ الْجِبَالُ اَوْ
 قُطِعَتْ بِهٖ الْاَرْضُ اَوْ كُمِّ بِهٖ الْمَوْتٰى ۗ بَلْ لِّلّٰهِ الْاَمْرُ جَمِيْعًا
 اَفَلَمْ يٰٓاَيُّسِ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَنْ لَّوْ يَشَآءُ اللّٰهُ لَهٰدٰى
 الْاِنْسَانَ جَمِيْعًا ۗ وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا تُصِيْبُهُمْ بِمَا
 صَنَعُوْا قَارِعَةٌ اَوْ تَحُلُّ قَرِيْبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتّٰى يٰٓاْتِيْ وَعْدُ
 اللّٰهِ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخَلِّفُ الْمِيْعَادَ ﴿٣٠﴾ وَلَقَدْ اَسْتَهْزِئْ بِرُسُلِ
 مِّنْ قَبْلِكَ فَاَمَلَيْتُ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثُمَّ اَخَذْتَهُمْ ۗ فَكَيْفَ
 كَانَ عِقَابِ ﴿٣١﴾ اَفَمَنْ هُوَ قٰٓئِمٌ عَلٰى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا
 كَسَبَتْ ۗ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ قُلْ سَمُوْهُمْ ؕ اَمْ تَتَّبِعُوْنَہُمْ بِمَا
 لَا يَعْلَمُ فِي الْاَرْضِ اَمْ يَبْظَهْرُ مِنَ الْقَوْلِ ۗ بَلْ زُوِّنَ
 لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مَكْرَهُمْ وَصُدُّوْا عَنِ السَّبِيْلِ ۗ وَمَنْ يُضَلِلْ
 اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ۗ هُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
 وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَقُّ ۗ وَمَا هُمْ مِّنْ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿٣٢﴾

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند،
 برایشان خوشی است، و بازگشت گاه نیکو (دارند). ﴿۲۹﴾
 (ای پیامبر!) این گونه تو را در (میان) امتی فرستادیم که پیش
 از آنها امت‌های (دیگر، بودند و) رفتند، تا آنچه را به تو
 وحی کردیم بر آنها بخوانی، در حالی که آنها به (الله)

رحمان کفر می‌ورزند. بگو: «او پروردگار من است، معبودی
 (به حق) جز او نیست، بر او توکل کردم، و بازگشتم به سوی
 اوست». ﴿۳۰﴾ اگر (چنین) قرآنی بود که کوه‌ها به آن به
 حرکت آیند یا زمین به آن پاره پاره شود یا مردگان را به
 سخن آرد، (باز هم ایمان نمی‌آورند) بلکه همه امور از آن الله
 است، آیا کسانی که ایمان آورده‌اند (هنوز) ندانسته‌اند که
 اگر الله می‌خواست؛ قطعاً همهٔ مردم را هدایت می‌کرد؟! و
 پیوسته به کسانی که کفر ورزیدند به سزای کارهای که
 کرده‌اند مصیبت کوبنده‌ای می‌رسد یا آن مصیبت به نزدیک
 خانهٔ آنان فرو می‌آید تا آنگاه وعدهٔ الهی فرا رسد، یقیناً الله
 متعال وعده‌ای که داده خلاف نمی‌کند ﴿۳۱﴾ و به راستی به
 پیامبرانی پیش از تو (نیز) تمسخر (و استهزاء) کرده شد، پس
 (من) به کسانی که کفر ورزیدند مهلت دادم؛ آنگاه آنان را
 (فرو) گرفتم، پس (بنگر) مجازات من چگونه بود؟! ﴿۳۲﴾
 آیا کسی که بر همه نفوس (جهانیان) با آنچه به دست
 آورده‌اند مراقب (و نگهبان) است (سزاوار پرستش است یا
 مخلوقات عاجز و ناتوان و از همه جا بی‌خبر)؟! و برای الله
 شریکانی قرار دادند، (ای پیامبر!) بگو: «آنها را نام ببرید! آیا
 او را به چیزی که در زمین نمی‌داند، آگاه می‌کنید؟! یا سخن
 بیهوده (و بی‌محتوا) می‌گویید؟!» بلکه (حق این است که)
 برای کسانی که کافر شدند؛ مکرشان آراسته شده است، و از
 راه (راست) باز داشته شده‌اند، و کسی را که الله گمراه کند،
 پس هیچ راهنمایی برای او وجود نخواهد داشت. ﴿۳۳﴾ در
 زندگی دنیا برای آنها عذاب (دردناکی) است و قطعاً عذاب
 آخرت سخت‌تر است، و آنها را هیچ نگه دارنده‌ای از
 (عذاب) الله نیست. ﴿۳۴﴾

* مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 أَكُلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى
 الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ
 بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا
 أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَّآبِ
 ﴿٣٦﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
 بَعْدَمَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ
 ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً
 وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِبَيِّنَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ
 كِتَابٌ ﴿٣٨﴾ يَمْحُوهُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ
 الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾ وَإِنْ مَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِينَ نَعِدُهُمْ أَوْ
 نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾ أَوْلَمْ يَرَوْا
 أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ
 لِحُكْمِهِ ﴿٤١﴾ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤٢﴾ وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ
 قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسِعَ الْعِلْمُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ذُرِّيَّتَهُ أَكْبَرُ ﴿٤٣﴾ وَاللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامِ عَلِيمٌ سَعِيدٌ ﴿٤٤﴾

وصف بهشتی که به پرهیزگاران وعده داده شده است،
 (چنین است که:) نهرها از زیر (درختان) آن جاری است،
 میوه‌هایش همیشگی، و (نیز) سایه‌اش (دائمی است)، این
 است سرانجام کسانی که پرهیزگاری کردند، و سرانجام
 کافران آتش (جهنم) است. ﴿۳۵﴾ و کسانی که به آن‌ها
 کتاب (آسمانی) دادیم، از آنچه بر تو نازل شده،
 خوشحال می‌شوند، و از احزاب (و گروه‌ها) کسانی
 هستند که قسمتی از آن را انکار می‌کنند، (ای پیامبر!)

بگو: «من مأمورم که «الله» را بپرستم، و به او شرک
 نیاورم، و تنها به سوی او دعوت می‌کنم، و بازگشت من
 به سوی اوست». ﴿۳۶﴾ و این گونه این (قرآن) را (به
 عنوان) حکم (و فرمانی به زبان) عربی نازل کردیم، و
 اگر بعد از آن که آگاهی برای تو آمده، از هوس‌های
 آن‌ها پیروی کنی، در برابر (عذاب) الله هیچ کارساز و
 نگهدارنده‌ای نخواهی داشت. ﴿۳۷﴾ و به راستی پیش از
 تو پیامبرانی فرستادیم و برای آن‌ها همسران و فرزندان
 قرار دادیم، و هیچ پیامبری حق نداشت، که جز به فرمان
 الله معجزه‌ای بیاورد، برای هر (امر و) زمانی، نوشته‌ای
 مقرر است. ﴿۳۸﴾ الله هر چه را که بخواهد محو و
 (هر چه را بخواهد) اثبات می‌کند و ام‌الکتاب (= لوح
 محفوظ) نزد اوست. ﴿۳۹﴾ و اگر برخی از آنچه را که
 به آن‌ها وعده می‌دهیم به تو نشان دهیم، یا (بیش از فرا
 رسیدن آن‌ها) تو را بمیرانیم، در هر حال بر (عهده) تو
 تنها تبلیغ (رسالت) است، و حساب (آن‌ها) بر ماست.
 ﴿۴۰﴾ آیا ندیده‌اند که ما پیوسته به سراغ (این سر) زمین
 (کفر) می‌آییم، که آن را از اطراف (و دامنه‌هایش)
 می‌کاهیم؟! (و به سرزمین اسلام می‌افزاییم؟) و الله حکم
 می‌کند، و هیچ کس نمی‌تواند حکم او را رد کند، و او
 سریع‌الحساب (= زود شمار) است. ﴿۴۱﴾ و به راستی
 کسانی که پیش از آن‌ها بودند مکر ورزیدند (و نقشه
 کشیدند) پس (باید دانست که) تمام مکرها (و نقشه‌ها)
 از آن الله است، می‌داند آنچه را که هر کس انجام
 می‌دهد، و به زودی کافران خواهند دانست که سر انجام
 (نیک) سرای (آخرت) از آن کیست. ﴿۴۲﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ
شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿۴۲﴾

و کسانی که کافر شدند می گویند: «تو پیامبر (الله) نیستی»
بگو: «کافی است که الله و کسی که علم (پیشین) نزد
اوست، میان من و شما گواه باشند». ﴿۴۳﴾

سورة ابراهيم

سوره ابراهیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الرَّحْمَنُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ
الْحَمِيدِ ﴿۱﴾ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ
﴿۲﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۗ
أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿۳﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ
إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ ۗ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۴﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا ۗ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۵﴾

الر (الف. لام. را) این (قرآن) کتابی است که بر تو (ای
پیامبر) نازل کردیم، تا مردم را به فرمان پروردگارشان از
تاریک‌ها (ی شرک و جهالت) به سوی روشنایی (ایمان
و دانش) در آوری، به سوی راه (الله) پیروزمند ستوده.
﴿۱﴾ (همان) الله که آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین
است، از آن اوست، و او بر کافران از عذاب سخت.
﴿۲﴾ (همانا) کسانی که زندگی دنیا را بر آخرت ترجیح
می دهند، و (مردم را) از راه الله باز می دارند، و کجی (و
انحراف) آن راه را می خواهند، اینان در گمراهی دوری
هستند. ﴿۳﴾ ما هیچ پیامبری را، مگر به زبان قومش،
نفرستادیم؛ تا (حقایق را) برای آن‌ها بیان کند، پس الله
هر کس را بخواهد گمراه می سازد و هر کس را بخواهد
هدایت می کند، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۴﴾ و به
راستی ما موسی را با نشانه‌های خود فرستادیم، (و به او
دستور دادیم) که: قومت را از تاریکی‌ها به روشنای
بیرون آر، و ایام الله (= روزهای پیروزی حق بر باطل) را
به یادشان آور، بی گمان در این (امر) برای هر صبرکننده
شکرگزاری نشانه‌هایی است. ﴿۵﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَخْرَجْتُم مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيُدْحِقُونَ أبنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخَّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَتْ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَآتُونَا بِسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

و (ای پیامبر! به یاد آور) هنگامی که موسی به قومش گفت: «نعمت الله را بر خود بیاد آورید، چون شما را از (چنگال) فرعونیان نجات داد، که به بدترین عذاب‌ها شما را عذاب می‌کردند، پسران‌تان را سر می‌بریدند، و زنان‌تان را (برای خدمتکاری) زنده می‌گذاشتند، و در این (امر) از جانب پروردگارتان برای شما آزمایش بزرگ بود». ﴿٦﴾ و (و به یاد آورید) هنگامی را که پروردگارتان اعلام کرد که: «اگر شکر گزاری کنید، یقیناً (نعمت خود را) به شما افزون می‌دهم، و اگر کفران کنید، بی‌گمان عذاب من سخت است». ﴿٧﴾ و موسی به (آن‌ها) گفت: «اگر شما و همه مردم روی زمین کافر شوید، پس (به الله هیچ زیانی نمی‌رسد) بی‌گمان الله بی‌نیاز ستوده است». ﴿٨﴾ آیا خبر کسانی که پیش از شما بودند، (مانند) قوم نوح و عاد و ثمود، به شما نرسیده است؟! و (خبر) کسانی که پس از ایشان بودند، که جز الله آنان را نمی‌شناسد؟! پیامبران شان با دلایل (و معجزات) روشن به سوی آن‌ها آمدند، پس آن‌ها دستان‌شان در دهان‌های شان گرفتند، و گفتند: «ما به آنچه شما فرستاده شده‌اید، کافریم، و ما نسبت به آنچه ما را به سوی آن فرا می‌خوانید، سخت در شک و تردید هستیم». ﴿٩﴾ پیامبران شان گفتند: «آیا در (وجود) الله آفریننده آسمان‌ها و زمین شک است؟ (او) شما را فرا می‌خواند تا گناهان‌تان را برایتان ببامرزد، و شما را تا مدت معینی مهلت دهد». (آن‌ها) گفتند: «شما جز بشری همانند ما نیستید، می‌خواهید ما را از آنچه که نیاکان‌مان می‌پرستیدند باز دارید، پس معجزه (و دلیل) آشکاری برای ما بیاورید». ﴿١٠﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ
 اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَمَا كَانَ لَنَا
 أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَعَلَىٰ اللَّهِ
 فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَا إِلَّا
 نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدٰنَا سُبُلَنَا ۗ وَلَنَصْبِرَنَّ
 عَلَىٰ مَا آذٰنَاؤُنَا ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ
 ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ
 مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۗ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ
 رَبُّهُمْ لَنُهَلِكَنَّ الظَّٰلِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ
 الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۗ ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي
 وَخَافَ وَعٰدِ ﴿١٤﴾ وَأَسْتَفْتِحُوكُمْ وَأَخَابَ كُلُّ
 جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِنْ وَرَآئِهِ ۗ جَهَنَّمُ وَيُسْقٰى مِنْ مَآءٍ
 صٰدِيقٍ ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ ۗ وَيَأْتِيهِ
 الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ۗ وَمِنْ
 وَرَآئِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾ مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 بِرَبِّهِمْ ۗ أَعْمَلُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
 عَاصِفٍ ۗ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ ۗ
 ذٰلِكَ هُوَ الضَّلٰلُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

پیامبران شان گفتند: «ما جز بشری همانند شما نیستیم، و لیکن
 الله بر هر کس از بندگانش که بخواهد منت می گذارد (و به
 پیامبری بر می گزیند) و ما (هرگز) نمی توانیم (و حق نداریم)
 که معجزه‌ای جز به فرمان الله برایتان بیاوریم. و مؤمنان باید بر
 الله توکل کنند. ﴿۱۱﴾ و ما را چه شده است که بر الله توکل
 نکنیم، در حالی که ما را به راه‌های (سعادت بخش) مان
 هدایت فرموده است؟! و مسلماً ما بر آزارهای که به ما
 می‌رسانید صبر خواهیم کرد، (و رسالت خود را خواهیم
 رساند) و توکل کنندگان باید تنها بر الله توکل کنند. ﴿۱۲﴾
 و کسانی که کافر شدند به پیامبران شان گفتند: «ما قطعاً شما
 را از سرزمین خود بیرون خواهیم کرد، یا اینکه به آیین ما باز
 گردید». پس پروردگارشان به آنها وحی فرستاد که: «یقیناً
 ستمگران را نابود خواهیم کرد، ﴿۱۳﴾ و شما را بعد از آنها
 در زمین سکونت خواهیم داد، این (وعده) برای کسی است
 که از و قوف در پیشگاه من بترسد، و از وعید (عذاب) من
 بیمناک باشد». ﴿۱۴﴾ و (پیامبران از خدا) طلب فتح و
 پیروزی (بر کفار) کردند، و (سرانجام) هر گردنکش و ستیزه
 جوی ناکام (و نابود) شد. ﴿۱۵﴾ پشت سرش جهنم است، و
 از آب چرک و خون (بد بو) نوشانده شود. ﴿۱۶﴾ که جرعه
 جرعه آن را می‌نوشد، و نمی‌تواند آن را (به آسانی) فرو برد
 (و گوارایش نیست) و مرگ از هر سو به سراغ او می‌آید، در
 حالی که او نخواهد مرد، و عذاب سختی در پیش رو دارد.
 ﴿۱۷﴾ وصف کسانی که به پروردگارشان کافر شدند،
 اعمال‌شان همچون خاکستر است که تند بادی در یک روز
 طوفانی سخت بر آن وزیده باشد، توان نگه داشتن آنچه را که
 به دست آورده‌اند؛ ندارند، و این همان گمراهی دور (و
 دراز) است. ﴿۱۸﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ ۚ إِنَّ يَشَاءُ يُدْهِبُكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۹﴾
وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿۲۰﴾ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا
فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُّغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ ۚ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا
أَجْرَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِصٍ ﴿۲۱﴾ وَقَالَ
الشَّيْطَانُ لِمَا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ
وَعَدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ ۚ وَمَا كَانَ لِي
عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي
فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَمُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ مَا أَنَا
بِمُصْرِحِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِحِي ۚ إِنِّي كَفَرْتُ
بِمَا أَشْرَكْتُمُونَ مِنْ قَبْلُ ۚ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۲﴾ وَأَدْخَلَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿۲۳﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ
ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا
ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿۲۴﴾

(ای انسان) آیا ندیدی که الله آسمانها و زمین را به حق
آفریده است؟! اگر بخواهد شما را می برد و خلق
جدیدی (به جای شما پدید) می آورد. ﴿۱۹﴾ و این
(کار) بر الله دشوار نیست. ﴿۲۰﴾ و (در روز قیامت)
همگی در پیشگاه الله حاضر (و آشکار) شوند، پس (در
این هنگام) ضعیفان به مستکبران می گویند: «همانا ما پیرو
شما بودیم، پس آیا می توانید چیزی از عذاب الله را از ما
دفع کنید؟». (آنها) گویند: «اگر الله ما را هدایت کرده
بود، ما (نیز) شما را هدایت می کردیم، چه بی تابی کنیم
و چه صبر نماییم، برای ما یکسان است، (هیچ)
گریز گاهی برای ما نیست». ﴿۲۱﴾ و چون (داوری و)
کار تمام شود، شیطان گوید: «بی گمان الله به شما وعده
حق (و راستین) داد، و من به شما وعده دادم، آنگاه
خلاف وعده کردم، من بر شما هیچ تسلطی نداشتم، جز
اینکه دعوت تان کردم، و شما (دعوت) مرا پذیرفتید،
پس مرا سرزنش نکنید، و (بلکه) خویش را سرزنش
کنید، نه من فریاد رس شما هستم، و نه شما فریاد رس
من، همانا من از این که مرا پیش از این شریک (الله)
ساختید، بیزارم» بی گمان برای ستمکاران عذاب
دردناکی است. ﴿۲۲﴾ و کسانی که ایمان آوردند و
کارهای شایسته انجام دادند به باغهای (بهشتی) در
آورده میشوند، که نهرها از زیر (درختان) آن جاری
است، به فرمان پروردگارشان جاودانه در آن می مانند، و
تحیت آنها در آن سلام است. ﴿۲۳﴾ آیا ندیدی که الله
چگونه مثل زده است؟ کلمه طیهه (= توحید، و گفتار
پاکیزه) همچون درخت طیهه و پاکی است که ریشه آن
(در زمین) ثابت، و شاخه اش در آسمان است. ﴿۲۴﴾

تُوتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ
 الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ وَمَثَلُ
 كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ
 الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٦﴾ يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
 الْآخِرَةِ ۖ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۖ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا
 يَشَاءُ ﴿٢٧﴾ * أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
 كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ
 يَصَلَوْنَهَا وَيَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا
 لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ ۗ قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ
 إِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقِيمُوا
 الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّنْ
 قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالَ ۗ اللَّهُ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ
 السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۗ
 وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۗ
 وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ﴿٣١﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ
 وَالْقَمَرَ دَآبِّينَ ۗ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٢﴾

هر زمان (و فصلی) میوه خود را به فرمان پروردگارش
 می دهد، و الله برای (هدایت) مردم مثل ها می زند، باشد
 که متذکر شوند (و پند گیرند). ﴿۲۵﴾ و مثل کلمه
 خبیثه (= شرک، و گفتار پلید) همچون درخت پلید (و
 ناپاکی) است که از زمین برکنده شده، (و هیچ) قرار و
 ثباتی ندارد. ﴿۲۶﴾ الله کسانی را که ایمان آوردند، با
 گفتار ثابت (کلمه توحید) در زندگی دنیا و (هم) آخرت
 پایدار (و ثابت قدم) می دارد، و ستمکاران را گمراه
 می سازد، و الله هر چه بخواهد؛ انجام می دهد. ﴿۲۷﴾ آیا
 ندیدی آن کسانی را که (شکر) نعمت الله را به کفران
 تبدیل کردند، و قوم خود را به سرای نابودی کشاندند؟!
 ﴿۲۸﴾ که (همان) جهنم است، (که آنها) به آن در
 آیند، و بد قرار گاهی است. ﴿۲۹﴾ (آنها) برای الله
 همتیانی قرار دادند تا (مردم را) از راه او گمراه کنند،
 بگو: «چند روزی) بهره گیرید، پس یقیناً باز گشت تان
 به سوی آتش (دوزخ) است». ﴿۳۰﴾ به بندگان من که
 ایمان آورده اند؛ بگو: نماز را بر پا دارند، و از آنچه به
 آنها روزی داده ایم، پنهان و آشکار انفاق کنند، پیش از
 آن که روزی فرار رسد که در آن نه خرید و فروش
 است و نه دوستی. ﴿۳۱﴾ الله (همان) کسی است که
 آسمان ها و زمین را آفرید، و از آسمان، آبی (گوارا)
 نازل کرد، پس با آن (آب) میوه ها (ی گوناگون) برای
 روزی شما (از زمین) بیرون آورد، و کشتی (ها) را برای
 شما مسخر گرداند، تا به فرمان او در دریا روان باشد، و
 نهرها (نیز) برای شما مسخر گرداند، ﴿۳۲﴾ و خورشید و
 ماه را که پیوسته در گردش اند برای شما مسخر ساخت،
 و شب و روز را (نیز) برای شما مسخر گرداند. ﴿۳۳﴾

و از هر چه از او خواستید به شما ارزانی داشت، و اگر (بخواهید) نعمت(های) الله را بشمارید، نمی توانید آن را بشمارید، بی شک انسان ستمگری ناسپاس است. ﴿۳۴﴾ و (به یاد آورید) چون ابراهیم گفت: «پروردگارا! این شهر (مکه) را مکان امن قرار بده، و مرا و فرزندانم را از آنکه بت‌ها را پرستش کنیم دور بدار. ﴿۳۵﴾ پروردگارا! بی گمان آن‌ها (=بت‌ها) بسیاری از مردم را گمراه ساختند، پس کسی که از من پیروی کند، بدون شک او از من است، و کسی که از من نافرمانی کند، بی گمان تو آمرزنده مهربانی. ﴿۳۶﴾ پروردگارا! من (برخی) از فرزندانم را در وادی (خشک) و بی آب و بی گیاه، نزد خانه گرمی تو ساکن ساختم. پروردگارا! تا نماز را بر پا دارند، پس تو دل‌های (گروهی) از مردم را به آن‌ها مایل بگردان و از میوه‌ها به آن‌ها روزی ده، باشد که آنان سپاس گزارند. ﴿۳۷﴾ پروردگارا! تو می‌دانی آنچه را که ما پنهان می‌کنیم و آنچه را که آشکار می‌سازیم، و چیزی نه در زمین و نه در آسمان بر الله پوشیده نمی‌ماند. ﴿۳۸﴾ ستایش از آن الله است که در (سن) پیری، اسماعیل و اسحاق به من عطا فرمود، مسلماً پروردگار من شنونده دعاست. ﴿۳۹﴾ پروردگارا! مرا بر پا دارنده نماز قرار بده، و از فرزندانم (چنین فرما)، پروردگارا! و دعای مرا بپذیر! ﴿۴۰﴾ پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا، و مؤمنان را (در) روزی که حساب بر پا می‌شود بیامرز». ﴿۴۱﴾ و گمان مبر که الله، از آنچه ستمکاران می‌کنند غافل است، (نه، بلکه کیفر) آن‌ها را برای روزی که چشم‌ها در آن خیره می‌شوند، به تأخیر می‌افکند. ﴿۴۲﴾

وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾
وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ ﴿٣٥﴾ رَبِّ إِنِّي نَأْضِلُّنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعَلَّمُ مَا خَفِيَ وَمَا نُعَلِّمُ وَمَا تَخْفَى عَلَيَّ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهُ غَفِيلاً عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٢﴾
إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٣﴾

مُهْطِعِينَ مُقْبِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ^ط
 وَأَفْعَدَتْهُمْ هَوَاءً ﴿٤٣﴾ وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ
 الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنَا إِلَىٰ أَجَلٍ
 قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَنَتَّبِعِ الرَّسُولَ ۖ أُولَٰئِكَ تَكُونُوا
 أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾
 وَسَكَنتُمْ فِي مَسْكَانِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
 وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمْ
 الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ
 مَكْرُهُمْ وَإِن كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ
 ﴿٤٦﴾ فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِ ۗ رُسُلُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
 عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرِ
 الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ ۖ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾
 وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾
 سَرَابِيلُهُمْ مِّنْ قَطْرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾
 لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ ۖ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ
 الْحِسَابِ ﴿٥١﴾ هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ
 وَلِيَعْلَمُوا أَنَّ مَا هُوَ إِلَهُهُ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ
 ﴿٥٢﴾

شتابان سرها رو به بالا گرفته و چشم برهم نمی‌زنند، و
 دل‌های شان (فرو ریخته و) خالی است. ﴿۴۳﴾ و (ای
 پیامبر!) مردم را از روزی که عذاب به سراغ‌شان می‌آید؛
 بترسان، آنگاه آنان که ستم کرده‌اند، گویند: «پروردگارا!
 ما را تا یک مدت نزدیک (و کمی) مهلت بده، (تا) دعوت
 تو را اجابت کنیم، و پیامبران را پیروی نمایم». (به آنان
 گفته می‌شود): آیا شما نبودید که پیش از این سوگند یاد
 می‌کردید که هیچ (فنا و) زوال برایتان نیست. ﴿۴۴﴾ و در
 مسکن کسانی که به خویشان ستم کردند، ساکن شدید، و
 برای شما روشن شد که با آن‌ها چگونه رفتار کردیم، و
 برای شما مثل‌ها (از سرگذشت پیشینان) زدیم. ﴿۴۵﴾ و به
 راستی آن‌ها (نهایت) مکر خود را بکار بردند، و (همه)
 مکرشان نزد الله (آشکار) است، و هر چند که با مکرشان
 کوه‌ها از جا کنده شود. ﴿۴۶﴾ پس گمان مبر که الله
 (وعده‌ای را که) به پیامبرانش (داده)، خلف وعده کند،
 بی‌گمان الله پیروزمند انتقام گیر است. ﴿۴۷﴾ روزی که
 (این) زمین به زمین دیگر، و آسمان‌ها (به گونه‌ای دیگر)
 مبدل می‌شود، و آن‌ها (همگی) به پیشگاه الله یکتای قهار
 ظاهر و (آشکار) می‌شوند. ﴿۴۸﴾ و در آن روز مجرمان را
 (دست و پا) به هم بسته در غل‌ها می‌بینی. ﴿۴۹﴾
 جام‌هایشان از قطران است و چهره‌هایشان را آتش (جهنم)
 می‌پوشاند. ﴿۵۰﴾ تا الله هر کس را به (سزای) آنچه کرده
 است؛ کیفر دهد، همانا الله سریع الحساب (=زود شمار)
 است. ﴿۵۱﴾ این (قرآن) پیامی برای مردم است، و تا بدان
 هشدار یابند، و تا بدانند که او معبودی یکتاست، و تا
 خردمندان پندگیرند. ﴿۵۲﴾

سورة الحجر

سوره حجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الرَّحْمَةُ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾ رُبَّمَا
يُودُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾ ذَرَهُمْ
يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُهُمُ اللَّهُمُّ الْأَمَلُ ۗ فَسَوْفَ يَعْمَلُونَ
﴿٣﴾ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَهَذَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾
مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَعْجِرُونَ ﴿٥﴾ وَقَالُوا
يَأْتِيهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾ لَوْ
مَا تَأْتِينَا بِالْمَلْئِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾ مَا
نُنزِلُ الْمَلْئِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ ﴿٨﴾
إِنَّا خُنُّنَّا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعَابِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ
مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾ كَذَلِكَ
نَسَلُّكَهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ
وَقَدْ حَلَّتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا
مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾ لَقَالُوا إِنَّمَا
سُكْرَتُ أَبْصَرْنَا بَلْ خُنُّنَا قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

الر (الف. لام. را) این آیات کتاب و قرآن روشنگر است.
﴿١﴾ چه بسا کسانی که کافر شدند دوست دارند (و آرزو
می کنند) که ای کاش مسلمان بودند. ﴿٢﴾ بگذار آن‌ها
بخورند، و بهره گیرند، و آرزوها (ی دراز) سرگرم (و غافل)
شان سازد، پس بزودی خواهند دانست. ﴿٣﴾ و ما (اهل)
هیچ دیار (و شهر) ی را هلاک نکردیم؛ مگر اینکه (مهلت و)
اجلی معین (و معلوم) داشت. ﴿٤﴾ هیچ امتی بر اجل خود
پیش نمی گیرد، و از آن عقب نخواهد افتاد. ﴿٥﴾ و (کافران)
گفتند: «ای کسی که قرآن بر تو نازل شده است، بی تردید تو
دیوانه‌ای! ﴿٦﴾ اگر از راستگوییانی چرا فرشتگان را برای ما
نمی آوری؟». ﴿٧﴾ ما فرشتگان را جز به حق نازل نمی کنیم،
و (هر گاه نازل شوند) آنگاه به آن‌ها مهلت داده نمی شود، (و
کارشان یکسر می شود). ﴿٨﴾ همانا ما قرآن را نازل کردیم
و قطعاً ما نگهبان آن هستیم. ﴿٩﴾ و یقیناً ما پیش از تو
(پیامبرانی) در (میان) گروهها (و امت‌ها) ی نخستین
فرستاده ایم. ﴿١٠﴾ هیچ پیامبری به (سوی) آن‌ها نمی آمد
مگر آن که مسخره اش می کردند. ﴿١١﴾ این چنین آن
(تکذیب و استهزاء) را در دل‌های مجرمان راه می دهیم.
﴿١٢﴾ آن‌ها به آن (قرآن) ایمان نمی آورند، و به راستی
سنت (و روش) پیشینان (نیز چنین) گذشته است. ﴿١٣﴾ و
اگر دری از آسمان به روی آن‌ها بگشاییم که پیوسته در آن
بالا روند، ﴿١٤﴾ باز هم می گویند: «یقیناً ما را چشم بندی
کرده اند، بلکه ما گروهی سحر شده ایم!». ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٦﴾
 وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنْ أَسْرَقَ
 أَلْسَمَعُ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ﴿١٨﴾ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا
 فِيهَا رَوْسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا
 لَكُمْ فِيهَا مَعْيِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
 عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾ وَأَرْسَلْنَا
 الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ
 لَهُ بِخَيْرِينَ ﴿٢٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ
 ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ عَامِنَا الْمُتَّكِدِّمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَامِنَا
 الْمُتَّخِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ تَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ
 ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٦﴾
 وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السُّمُورِ ﴿٢٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ
 لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِنْ صَلْصَلٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾
 فإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾
 فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ
 يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

وسایل زندگی، و (همچنین برای) کسانی که روزی
 دهنده آنها نیستید، در آن قرار دادیم. ﴿۲۰﴾ و هیچ
 چیز نیست مگر آنکه گنجینه‌هایش نزد ماست، و ما جز
 به اندازه‌ای معین آن را نازل نمی‌کنیم. ﴿۲۱﴾ و ما بادها
 را بارورکننده (ابرها و گیاهان) فرستادیم، پس از
 آسمان‌ها آبی نازل کردیم و با آن (آب) شما را سیراب
 ساختیم، در حالی که شما خازن (و نگهدارنده) آن
 نیستید. ﴿۲۲﴾ و یقیناً ماییم که زنده می‌کنیم و
 می‌میرانیم، و ما وارث (همه جهانیان) هستیم. ﴿۲۳﴾ و به
 یقین (حال) گذشتگان شما را دانسته‌ایم، و به یقین (حال)
 آیندگان را (هم به خوبی) دانسته‌ایم. ﴿۲۴﴾ و (ای
 پیامبر!) بی‌گمان پروردگار تو، (همه) آنها را (در
 قیامت) محشور می‌کند، همانا او حکیم داناست. ﴿۲۵﴾
 و به راستی ما انسان را از گِل خشکیده‌ای، که از گِل
 بویناک تیره‌ای (گرفته شده) بود آفریدیم. ﴿۲۶﴾ و جن
 را پیش از آن از آتش سوزان آفریدیم. ﴿۲۷﴾ و (به یاد
 آور) هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان فرمود:
 «همانا من آفریننده بشری از گِل خشکیده‌ای که از گِل
 بویناک تیره‌ای (گرفته شده)، هستم. ﴿۲۸﴾ پس چون
 (او را آفریدم) و به او سامان دادم، و از روح خود در آن
 دمیدم، (همگی) برای او سجده کنید». ﴿۲۹﴾ پس همه
 فرشتگان با همدیگر سجده کردند. ﴿۳۰﴾ جز ابلیس،
 که سرپیچی کرد از آنکه با سجده‌کنندگان باشد.
 ﴿۳۱﴾

و به راستی ما در آسمان برج‌هایی قرار دادیم، و آنها را
 برای بینندگان آراستیم. ﴿۱۶﴾ و آن را از هر شیطان
 رانده شده‌ای حفظ کردیم. ﴿۱۷﴾ مگر آن کسی که
 دزدانه گوش فرادهد، پس (در آن صورت) شهابی
 آشکار دنبالش کند. ﴿۱۸﴾ و زمین را گسترده‌ایم، و در
 آن کوه‌های استواری افکندیم، و از هر چیز سنجیده (و
 مناسب) در آن رویانیدیم. ﴿۱۹﴾ و برای شما (انواع)

(الله) فرمود: «ای ابلیس! تو را چه شده که با سجده کنندگان (همراه) نیستی؟!» ﴿۳۲﴾ گفت: «من هرگز برای بشری که او را از گل خشکیده‌ای که از گل بویناک تیره‌ای (گرفته شده) آفریده‌ای، سجده نخواهم کرد». ﴿۳۳﴾ (الله) فرمود: «از آن (بهشت) بیرون شو، بی گمان تو رانده شده‌ای، ﴿۳۴﴾ و همانا تا روز قیامت بر تو لعنت خواهد بود». ﴿۳۵﴾ (ابلیس) گفت: «پروردگارا! مرا تا روزی که (مردم) برانگیخته می‌شوند مهلت ده». ﴿۳۶﴾ (الله) فرمود: «یقیناً تو از مهلت یافتگانی، ﴿۳۷﴾ تا (آن) روز وقت مقرر (و معین شده)». ﴿۳۸﴾ گفت: «پروردگارا! به سبب اینکه مرا گمراه ساختی، قطعاً من (گناه و بدی‌ها) در زمین در نظرشان زینت می‌دهم، و همگی آن‌ها را گمراه خواهم کرد، ﴿۳۹﴾ مگر بندگان مخلص تو را از (میان) آن‌ها». ﴿۴۰﴾ (الله) فرمود: «این (اخلاص) راه مستقیم است که به من می‌رسد. ﴿۴۱﴾ یقیناً تو را بر بندگانم تسلطی نیست، مگر (بر آن) گمراهانی که از تو پیروی می‌کنند. ﴿۴۲﴾ و بی گمان جهنم میعادگاه برای همه آن‌هاست. ﴿۴۳﴾ برای آن هفت در هست، برای هر دری گروهی از آن‌ها تقسیم (و معین) شده‌اند». ﴿۴۴﴾ یقیناً پرهیزگاران در باغ‌ها (ی بهشت) و در (کنار) چشمه‌ها هستند. ﴿۴۵﴾ (به آن‌ها گفته می‌شود): به سلامت و ایمنی به آن (باغ‌ها) وارد شوید. ﴿۴۶﴾ آنچه در دل‌های شان از کینه (و حسد) بود، بیرون کشیدیم، برادرانه بر تخت‌ها رو بروی یکدیگر قرار دارند. ﴿۴۷﴾ در آنجا هیچ خستگی و رنجی به آن‌ها نمی‌رسد، و هیچ گاه از آنجا بیرون‌شان نرانند. ﴿۴۸﴾ (ای پیامبر!) بندگانم را خبر ده که یقیناً من آمرزنده مهربانم. ﴿۴۹﴾ و آنکه عذاب من همان عذاب دردناک است! ﴿۵۰﴾ و آن‌ها را از مهمانان ابراهیم خبر ده. ﴿۵۱﴾

قَالَ يٰٓإِبْرٰهِيْمُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ﴿٣٢﴾
 قَالَ لَمْ اَكُنْ لِّاَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَلٍ
 مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿٣٣﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ
 رَجِيْمٌ ﴿٣٤﴾ وَاِنَّ عَلَيْكَ اَللْعٰنَةَ اِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٣٥﴾
 قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِيْ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَاِنَّكَ
 مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿٣٧﴾ اِلٰى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿٣٨﴾
 قَالَ رَبِّ بِمَا اَغْوَيْتَنِيْ لَازِيْنًا لَهُمْ فِي الْاَرْضِ
 وَاَلَا اَعُوْبُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٣٩﴾ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ
 الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلٰى
 مُسْتَقِيْمٍ ﴿٤١﴾ اِنَّ عِبَادِيْ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ
 اِلَّا مَنْ اَتْبَعَكَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿٤٢﴾ وَاِنَّ جَهَنَّمَ
 لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٤٣﴾ لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ
 مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ ﴿٤٤﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنَّتٍ
 وَعُيُوْنٍ ﴿٤٥﴾ اَدْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ ؕ اٰمِنِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَنَزَعْنَا
 مَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غَلٍّ اِخْوَانًا عَلٰى سُرُرٍ مُّتَقَابِلِيْنَ
 ﴿٤٧﴾ لَا يَمْسُهُمْ فِيْهَا نَصَبٌ وَّمَا هُمْ مِنْهَا
 بِمُخْرَجِيْنَ ﴿٤٨﴾ * نَبِيٌّ عِبَادِيْ اُنِّيْ اَنَا الْغَفُوْرُ
 الرَّحِيْمُ ﴿٤٩﴾ وَاَنَّ عَذَابِيْ هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيْمُ ﴿٥٠﴾
 وَنَبِّئُهُمْ عَنِ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ ﴿٥١﴾

کسی جز گمراهان از رحمت پروردگارش نا امید می شود؟! ﴿۵۶﴾ (آنگاه) گفت: «پس ای فرستادگان (الله) مقصود شما چیست؟». ﴿۵۷﴾ گفتند: «همانا ما به سوی قوم گنهکار فرستاده شده‌ایم (تا آن‌ها را هلاک کنیم). ﴿۵۸﴾ جز خاندان لوط که ما حتماً همه آن‌ها را نجات خواهیم داد. ﴿۵۹﴾ مگر همسر او که مقدر داشتیم او قطعاً از بازماندگان (و هلاکت شوندگان) باشد». ﴿۶۰﴾ پس هنگامی که که فرستادگان (الله) نزد خاندان لوط آمدند. ﴿۶۱﴾ (لوط) گفت: «همانا شما گروهی ناشناس هستید!» ﴿۶۲﴾ (فرشتگان) گفتند: «بلکه، ما (همان) چیزی را برای تو آورده‌ایم که آن‌ها در آن تردید داشتند. ﴿۶۳﴾ و ما حق را برای تو آورده‌ایم، و ما قطعاً راستگویانیم. ﴿۶۴﴾ پس پاسی از شب گذشته خانواده ات را با خود بردار، (و از این جا) بپر، و (خودت) به دنبال آن‌ها برو، و کسی از شما پشت سرش ننگرد، و به آن جایی که فرمان یافته‌اید بروید. ﴿۶۵﴾ و ما این امر را به او (= لوط) وحی کردیم که همانا صبحگاهان همه آن‌ها ریشه کن خواهند شد. ﴿۶۶﴾ و اهل شهر شادی کنان (به طرف خانه لوط) آمدند. ﴿۶۷﴾ (لوط) گفت: «به راستی این‌ها مهمانان من هستند، پس مرا رسوا (و شرم‌نده) نکنید، ﴿۶۸﴾ و از الله بترسید و مرا خوار نسازید». ﴿۶۹﴾ (آن‌ها) گفتند: «مگر ما تو را از (مهمانی و حمایت) مردمان نهی نکرده بودیم؟! ﴿۷۰﴾»

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلِّمْ عَلَيْنَا مِنْكُمْ وَجَلُونَ ﴿۵۶﴾
 قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلْمٍ عَلَيْمِ ﴿۵۷﴾ قَالَ أَبَشْرْتُمُونِي
 عَلَيَّ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَ تَبْشِرُونَ ﴿۵۸﴾ قَالُوا بَشْرَتِكَ
 بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْفَنِطِينِ ﴿۵۹﴾ قَالَ وَمَنْ يَقْتَضُ مِن
 رَّحْمَةِ رَبِّيَ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿۶۰﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا
 الْمُرْسَلُونَ ﴿۶۱﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿۶۲﴾
 إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنْجُوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۶۳﴾ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ
 قَدَرْنَا لَهَا مِنَّا غَيْرِينَ ﴿۶۴﴾ فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ
 الْمُرْسَلُونَ ﴿۶۵﴾ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ﴿۶۶﴾ قَالُوا بَلْ
 جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿۶۷﴾ وَأَتَيْنَكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا
 لَصَادِقُونَ ﴿۶۸﴾ فَأَسِرْ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ
 أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿۶۹﴾
 وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ
 مُّصْبِحِينَ ﴿۷۰﴾ وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۷۱﴾ قَالَ إِنَّ
 هَٰؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿۷۲﴾ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ
 ﴿۷۳﴾ قَالُوا أَوْلَمْ نُنْهَكَ عَنِ الْعُلَمِينَ ﴿۷۴﴾

چون بر او وارد شدند، و سلام گفتند. (ابراهیم) گفت: «همانا ما از شما می‌ترسیم» ﴿۵۲﴾ گفتند: «نترس، بی‌گمان ما تو را به پسری دانا بشارت می‌دهیم» ﴿۵۳﴾ (ابراهیم) گفت: «آیا به من (این) بشارت می‌دهید با اینکه پیروی به من رسیده است؟ پس به چه چیز بشارت می‌دهید؟! ﴿۵۴﴾ گفتند: «تو را به حق بشارت دادیم، پس از نا امیدان نباش». ﴿۵۵﴾ (ابراهیم) گفت: «و چه

قَالَ هَتُوْا لَآءِ بَنَاتِيْ اِنْ كُنْتُمْ فَعٰلِيْنَ ﴿٧٤﴾ لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٥﴾ فَاَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِيْنَ ﴿٧٦﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمْ سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٧﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيٰتٍ لِّمُتَوَسِّمِيْنَ ﴿٧٨﴾ وَاِنَّهَا لَبِسَبِيْلٍ مُّقِيْمٍ ﴿٧٩﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٨٠﴾ وَاِنْ كَانَ اَصْحٰبُ الْاَلْيَكَةِ لظٰلِمِيْنَ ﴿٨١﴾ فَاَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَاِنَّهُمْ لِبٰمَامٍ مُّبِيْنٍ ﴿٨٢﴾ وَّلَقَدْ كَذَّبَ اَصْحٰبُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَاَتَيْنَهُمْ اٰيٰتِنَا فَكَانُوْا عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ﴿٨٤﴾ وَكَانُوْا يَنْحِتُوْنَ مِّنْ اَلْجِبَالِ بِيُوْتًا اٰمِنِيْنَ ﴿٨٥﴾ فَاَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِيْنَ ﴿٨٦﴾ فَمَا اَعْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٨٧﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ ؕ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيْلَ ﴿٨٨﴾ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيْمُ ﴿٨٩﴾ وَّلَقَدْ اٰتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثٰنِي وَالْقُرْءَانَ الْعَظِيْمَ ﴿٩٠﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِۦٓ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٩١﴾ وَقُلْ اِنِّيْٓ اَنَا النَّذِيْرُ الْمُبِيْنُ ﴿٩٢﴾ كَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰى الْمُقْتَسِمِيْنَ ﴿٩٣﴾

(لوط) گفت: «این‌ها دختران (قوم) من هستند، (با آن‌ها ازدواج کنید) اگر انجام دهنده کاری (مشروع) هستید». ﴿۷۱﴾ سوگند به جان تو (ای پیامبر) که آن‌ها در مستی خود سر گردانند. ﴿۷۲﴾ پس هنگام طلوع آفتاب صیحه (= بانگ مرگبار) آن‌ها را فرو گرفت. ﴿۷۳﴾ آنگاه بالای آن (آبادی‌ها) را پایین قرار دادیم. (و زیر رو کردیم) و بر (سر) آنان سنگ‌های از سنگ گل بارانیدیم. ﴿۷۴﴾

بی گمان در این (سر گذشت) نشانه‌های برای هوشیاران است. ﴿۷۵﴾ و همانا آن (شهرهای ویرانه) بر سر راه (کاروانیان) پا برجاست. ﴿۷۶﴾ بی گمان در این نشانه‌ای برای مؤمنان است. ﴿۷۷﴾ و بی شک اصحاب ایکه (= قوم شعیب) ستمکار بودند. ﴿۷۸﴾ پس (ما) از آن‌ها انتقام گرفتیم، و (شهرهای ویرانه شده) این دو (قوم) بر سر راه آشکار است. ﴿۷۹﴾ و به راستی اصحاب حجر (= قوم ثمود) پیامبران را تکذیب کردند. ﴿۸۰﴾ و (ما) آیات خود را به آن‌ها دادیم، پس آن‌ها از آنان روی گردان بودند. ﴿۸۱﴾ آن‌ها با خاطری مطمئن و آسوده از کوه‌ها خانه‌هایی (برای خود) می‌تراشیدند. ﴿۸۲﴾ پس صبحگاهان صیحه (= بانگ مرگبار) آن‌ها را فرو گرفت. ﴿۸۳﴾ و آنچه را به دست آورده بودند (عذاب الهی را) از آن‌ها دفع نکرد. ﴿۸۴﴾ و (ما) آسمان‌ها و زمین و آنچه را که میان آن دو است، جز به حق نیافریدیم، و قیامت قطعاً خواهد آمد، پس (ای پیامبر) به طرز شایسته‌ای گذشت کن (و از آن‌ها صرف نظر فرما) ﴿۸۵﴾ بی گمان پروردگار تو، همان آفریننده داناست. ﴿۸۶﴾ و به راستی (ما) به تو سبع المثانی (= سوره فاتحه) و قرآن عظیم دادیم. ﴿۸۷﴾ (پس) هرگز چشم خود را به (سوی) آنچه (از نعمت‌ها و متاع دنیوی) که گروه‌هایی از آنان را از آن بهرمنند ساخته‌ایم، نیندوز، و بر آن‌ها غمگین نباش، و بال (شفقت) خود را برای مؤمنان فرود آر (و نسبت به آن‌ها فروتن باش). ﴿۸۸﴾ و بگو: «همانا من هشدار دهنده آشکارم». ﴿۸۹﴾ (و آن‌ها را از عذابی بترسان) همان‌گونه که بر تقسیم کنندگان (آیات الهی) نازل کردیم. ﴿۹۰﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾ الَّذِينَ سَجَعُوا بِكَ مَعِ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سورة النحل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ ۚ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾ يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ ۖ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾ وَاللَّاتَمَعَمَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ وَمِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْتَحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

(همان) کسانی که قرآن را تقسیم (و بخش، بخش) کردند. ﴿٩١﴾ پس سوگند به پروردگارت، قطعاً (در قیامت) از همه آنها سوال خواهیم کرد. ﴿٩٢﴾ از آنچه می کردند. ﴿٩٣﴾ پس (ای پیامبر!) به آنچه مأمور شده‌ای آشکارا ابلاغ کن، و از مشرکان روی بگردان. ﴿٩٤﴾ بی گمان ما (شر) مسخره کنندگان را از تو دفع خواهیم کرد. ﴿٩٥﴾ کسانی که معبود دیگری با الله قرار می دهند، پس بزودی خواهند دانست. ﴿٩٦﴾ و به راستی ما می دانیم که سینه تو (ای پیامبر) از آنچه آنها می گویند تنگ می شود (و تو را آزرده و نا راحت می کند). ﴿٩٧﴾ پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از سجده کنندگان باش. ﴿٩٨﴾ و پروردگارت را عبادت کن تا هنگامی که یقین (= مرگ) به سراغت آید. ﴿٩٩﴾

سورة نحل

به نام الله بخشنده مهربان

فرمان الله فرا رسیده است، پس برای آن شتاب نکنید، او پاک و برتر است از آنچه شریک او قرار می دهند. ﴿١﴾ (الله) فرشتگان را با روح (= وحی) به فرمان خویش بر هر کس از بندگانش بخواهد نازل می کند، (با این پیام) که (مردم را) هشدار دهید، (و بگویند: معبودی (به حق) جز من نیست، پس از من بترسید. ﴿٢﴾ آسمانها و زمین را به حق آفرید، از آنچه که شریکش می سازند برتر است. ﴿٣﴾ انسان را از نطفه آفرید، آنگاه او (دشمنی) ستیزه جویی آشکار شده است. ﴿٤﴾ و چهارپایان را برای شما آفرید، که در آنها پوشش (گرم) و منافع (دیگری) است، و از (گوشت، برخی) آنها می خورید. ﴿٥﴾ و در آنها برای شما (زینت و) زیبایی است، چون شامگاهان (از صحرا) باز می گردانید، و چون صبحگاهان (به صحرا) می فرستید. ﴿٦﴾

وَتَحْمَلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بَلِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ ۗ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرؤُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾
وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً ۖ وَخَلَقُوا مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ ۖ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾ وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأْنَا لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَبْلَةً حَلِيقَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفَلَكَ مَوَآخِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

و (آن‌ها) بارهای سنگین شما را به شهری که جز با رنج و مشقت زیاد، به آن نمی‌رسیدید، حمل می‌کنند، بی‌گمان پروردگارتان رؤوف مهربان است. ﴿۷﴾ و (همچنین) اسبان و استران و خران را (آفرید) تا بر آن‌ها سوار شوید، و (نیز برای شما) زینت است، و چیزهایی را می‌آفریند که نمی‌دانید. ﴿۸﴾ و بر الله است که راه راست را (به بنده‌گانش) بنمایاند، و برخی از آن راه‌ها بیراهه (و کج) است، و اگر می‌خواست همه شما را هدایت می‌کرد. ﴿۹﴾ او کسی است که از آسمان برایتان آبی نازل کرد، که از آن (آب) آشامیدنی است، و از آن (گیاهان و) درختانی (می‌روید) که (حیوانات خود را) در آن می‌چرانید. ﴿۱۰﴾ (الله) با آن (آب) برای شما زراعت و زیتون و (درختان) خرما و تاکستان‌های انگور، و از همه نوع میوه‌ها می‌رویاند. بی‌گمان در این نشانه‌ای است برای گروهی که اندیشه می‌کنند. ﴿۱۱﴾ و شب و روز و خورشید و ماه را برای شما مسخر کرد، و ستارگان (نیز) به فرمان او مسخر هستند، بی‌تردید در این نشانه‌ای است برای گروهی که خرد می‌ورزند. ﴿۱۲﴾ و (همچنین مسخر گرداند) آنچه را که برای شما در زمین به رنگ‌های گوناگون آفرید، مسلماً در این نشانه‌ای است برای گروهی که پند می‌پذیرند. ﴿۱۳﴾ و او کسی است که دریا را مسخر ساخت، تا از آن گوشت تازه بخورید، و زینتی (مانند مروارید) که آن را پوشید؛ بیرون آرید، و کشتی‌ها را می‌بینی که در آن روانند (و سینه دریا را می‌شکافند) و تا از فضل او (= الله) روزی بجوید، و باشد که شکر گزارید. ﴿۱۴﴾

و در زمین کوه‌های استوار (و محکمی) افکند، که مبادا شما را بلرزاند، و نهرها و راه‌ها (پدید آورد) شاید هدایت شوید. ﴿۱۵﴾ و (نیز) نشانه‌ها (قرار داد) و (در هنگام شب) بوسیله ستاره‌گان راه می‌یابند. ﴿۱۶﴾ آیا کسی که می‌آفریند، مانند کسی است که نمی‌آفریند؟! آیا پند نمی‌گیرید؟! ﴿۱۷﴾ و اگر (بخواهید) نعمت (های) الله را بشمارید، نمی‌توانید آن را بشمارید، بی‌تردید الله آمرزنده مهربان است. ﴿۱۸﴾ و الله آنچه را پنهان می‌دارید، و آنچه را آشکار می‌کنید؛ می‌داند. ﴿۱۹﴾ و آن‌هایی را که به جای الله (به معبودیت) می‌خوانند؛ چیزی را نمی‌آفرینند، و خودشان (نیز) آفریده می‌شوند. ﴿۲۰﴾ (آن‌ها) مرده‌گانی هستند غیر زنده، و نمی‌دانند در چه زمانی برانگیخته می‌شوند. ﴿۲۱﴾ معبود شما، معبودی یگانه است، پس کسانی که به آخرت ایمان نمی‌آورند، دل‌های شان (حق) را انکار کنند، و خودشان مستکبرند. ﴿۲۲﴾ قطعاً آنچه را پنهان می‌دارند، و آنچه را آشکار می‌کنند؛ می‌داند، بی‌گمان او مستکبران را دوست ندارد. ﴿۲۳﴾ و چون به آن‌ها گفته شود: «پروردگارتان چه چیز نازل کرده است؟» گویند: «افسانه‌های پیشینیان». ﴿۲۴﴾ تا در روز قیامت بار گناهان خود را بطور کامل بر دوش کشند، و (نیز) بخشی از گناهان کسانی را که به نادانی گمراه‌شان می‌سازند، آگاه باشید، چه بد است آنچه بر دوش می‌کشند. ﴿۲۵﴾ به راستی کسانی که پیش از ایشان بودند (نیز) مکر ورزیدند، پس الله بنیاد شان را از اساس و پایه ویران کرد، که سقف از بالا بر سرشان فرو ریخت، و عذاب (الهی) از آن‌جای که نمی‌دانستند به سراغ‌شان آمد. ﴿۲۶﴾

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَاتَّقِرًا
وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَّمْتَ^ج وَبِالنَّجْمِ
هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ تَخْلُقُ كَمَنْ لَا تَخْلُقُ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا
تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذِينَ
يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ
يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ
أَيَّانَ يَبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ
﴿٢٢﴾ لَا جَرَمَ أَنْ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا
يُعْلِنُونَ^ج إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ
﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ
أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلا سَاءَ مَا
يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ
السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَنَّهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

آنگاه روز قیامت (الله) آن‌ها را رسوا می‌سازد، می‌فرماید: «آن شریکان (دروغین) من، (آن) کسانی که شما درباره آن‌ها (با پیامبران) دشمنی (و مجادله) می‌کردید، کجا هستند؟! کسانی که به آن‌ها علم داده شده گویند: «همانا رسوایی و سختی امروز بر کافران است». ﴿۲۷﴾ (همان) کسانی که فرشتگان (عذاب) جان‌شان را می‌گیرند، در حالی که به خود ستم کرده بودند، پس سر تسلیم فرود می‌آورند (و گویند): ما هیچ (کار) بدی انجام نمی‌دادیم، آری، مسلماً الله به آنچه انجام می‌دادید؛ داناست. ﴿۲۸﴾ پس از درهای جهنم داخل شوید در حالی که جاودانه در آن خواهید بود، چه بد است جای گاه مستکبران. ﴿۲۹﴾ و به کسانی که پرهیزگاری نمودند، گفته شد: «پروردگارتان چه چیز نازل کرده است؟» گویند: «خیر (و هدایت را)». برای کسانی که نیکی کردند، در این دنیا نیکی است، و قطعاً سرای آخرت (بسی) بهتر است، و چه خوب است سرای پرهیزگاران. ﴿۳۰﴾ باغ‌هایی (از بهشت) جاویدان است، که به آن در آیند، نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، در آنجا هر چه بخواهند برایشان (مهیا) است، این گونه الله پرهیزگاران را پاداش می‌دهد. ﴿۳۱﴾ (همان) کسانی که فرشتگان (رحمت) جان‌شان را می‌گیرند، در حالی که پاکند، (به آن‌ها) می‌گویند: «سلام بر شما، به خاطر آنچه که می‌کردید به بهشت وارد شوید». ﴿۳۲﴾ آیا (کافران) جز این انتظار دارند که فرشتگان (برای گرفتن جان‌شان) به سراغ آن‌ها بیایند، یا فرمان پروردگارت (برای عذاب‌شان) فرا رسد، کسانی که پیش از آن‌ها بودند (نیز) چنین کردند، و الله به آن‌ها ستم نکرد، لیکن آن‌ها به خویشتن ستم می‌کردند. ﴿۳۳﴾ پس بدی‌های آنچه را که می‌کردند به آن‌ها رسید، و آنچه به آن مسخره می‌کردند، بر آنان فرود آمد. ﴿۳۴﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِبُهُمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشْتَقُونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَٰلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَٰلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۗ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۚ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾ إِنْ حَرَصَ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ ۗ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٧﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مِنْ يَمُوتُ بَلَىٰ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ۗ وَلَا جُرْأَخِرَةَ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

و کسانی که شرک ورزیدند گفتند: «اگر الله می خواست، نه ما و نه پدرانمان، غیر از او هیچ چیزی را پرستش نمی کردیم، و نه چیزی را بدون فرمان او حرام می ساختیم» کسانی که پیش از آنها بودند (نیز) چنین کردند، پس آیا بر پیامبران جز ابلاغ آشکار (مسئولیت دیگری) هست؟ ﴿۳۵﴾ یقیناً ما در (میان) هر امت پیامبری را فرستادیم که: «الله یکتا را پرستید، و از طاغوت اجتناب کنید». پس الله بعضی از آنان را هدایت کرد و بر بعضی از آنان گمراهی محقق گشت، پس در زمین بگردید، آنگاه بنگرید عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بود. ﴿۳۶﴾ (ای پیامبر!) هر اندازه بر هدایت آنها حریص باشی (سودی ندارد، زیرا که) الله کسی را که گمراه کرده است، هدایت نمی کند، و آنها یاورانی ندارند. ﴿۳۷﴾ و آنها با شدیدترین سوگندهایشان به الله سوگند یاد کردند که: «الله کسی را که می میرد، بر نمی انگیزد!» آری (این) وعده قطعی بر اوست (که همه مردگان را بر می انگیزد) ولی بیشتر مردم نمی دانند. ﴿۳۸﴾ تا آنچه را که در آن اختلاف می کردند برایشان روشن سازد، و تا کسانی که کافر شدند، بدانند که آنها دروغگو بوده اند. ﴿۳۹﴾ فرمان ما به هر چیز که چون اراده اش کنیم، فقط این است که به او گوییم: «موجود باش» پس (بلا فاصله) موجود می شود. ﴿۴۰﴾ و کسانی که پس از آن که ستم دیدند، در راه الله هجرت کردند، یقیناً در این دنیا جای گاه خوبی خواهیم داد، و مسلماً پاداش آخرت بزرگتر است، ای کاش می دانستند. ﴿۴۱﴾ (همان) کسانی که صبر کردند، و (تنها) بر پروردگارشان توکل می کنند. ﴿۴۲﴾

و پیش از تو (ای پیامبر) جز مردانی که به آنها وحی می‌کردیم نفرستادیم، پس (ای مردم) اگر نمی‌دانید از (آگاهان) اهل کتاب پرسید. ﴿۴۳﴾ (که آنها را) با دلایل روشن و کتاب‌ها (فرستادیم) و (ما این) قرآن را بر تو نازل کردیم تا برای مردم روشن سازی، آنچه را که به سوی آنها نازل شده است، و باشد که آنها بیندیشند. ﴿۴۴﴾ آیا کسانی که بداندیشی (و توطئه) کردند، (از این) ایمن هستند که الله (همه) آنها را در زمین فرو برد، و یا عذاب (الهی) از جایی که نمی‌دانند، به سراغشان بیاید؟! ﴿۴۵﴾ یا (آن که) به هنگام رفت و آمدشان (گریبان) آنها را بگیرد، پس نتوانند که (ما را ناتوان کنند) و بگریزند. ﴿۴۶﴾ یا (آن که) آنان را در حال ترس (و وحشت) بگیرد، پس بی‌تردید پروردگار شما رؤوف مهربان است. ﴿۴۷﴾ آیا آنها به چیزهای که الله آفریده است نمی‌نگرند که (چگونه) سایه‌هایش از راست و چپ سجده‌کنان برای الله در حرکتند، و آنها (عاجز و) فروتن هستند؟! ﴿۴۸﴾ و آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین از جنبنده‌گان وجود دارد، و (نیز) فرشتگان؛ برای الله سجده می‌کنند، و آنان تکبر نمی‌ورزند. ﴿۴۹﴾ آنها از پروردگارشان که بر فرازشان است، می‌ترسند، و آنچه فرمان می‌یابند، انجام دهند. ﴿۵۰﴾ و الله فرمود: «دو معبود را نگیرید، فقط او معبود یگانه است، پس (تنها) از من بترسید». ﴿۵۱﴾ و آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست، و (نیز) دین (و پرستش) ابدی از آن اوست، آیا از غیر الله می‌ترسید؟! ﴿۵۲﴾ آنچه از نعمت دارید، پس (همه) از (جانب) الله است، سپس هنگامی که ناراحتی به شما رسد، باز به سوی او زاری می‌کنید. ﴿۵۳﴾ سپس هنگامی که آن ناراحتی را از شما بر طرف ساخت، آنگاه گروهی از شما به پروردگارشان شرک می‌آورند. ﴿۵۴﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْمُونَ ﴿٤٣﴾
بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ ۗ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾
أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾
أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾
أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾
أُولَئِكَ يَرَوْنَ إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتِّهُوا ظُلْمًا عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٨﴾
وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾
تَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾
وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا لِلْهِيَئَةِ آثِنِينَ ۗ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُهُ وَاحِدٌ ۖ فإِنِّي فَأَرْهَبُونَ ﴿٥١﴾
وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا ۗ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾
وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَالْيَهُ تَجْرُونَ ﴿٥٣﴾
ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَهُمْ ۚ فَتَمَتَّعُوا ۗ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾
وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ ۗ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ
عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ ۚ وَلَهُمْ
مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ
بِهِ ۚ أَيَمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ ۗ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا
يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ ۗ وَلِلَّهِ
الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ
النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَجِرُّونَ سَاعَةً ۗ وَلَا
يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ ۗ لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ
وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ
فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
اخْتَلَفُوا فِيهِ ۚ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

تا آنچه را که به آن‌ها داده‌ایم کفران کنند، پس (چند روزی) بهره گیرید، که بزودی خواهید دانست. ﴿۵۵﴾ و آن‌ها برای چیزی (=بتانی) که نمی‌دانند، سهمی از آنچه روزی‌شان داده‌ایم قرار می‌دهند، به الله سوگند، البته از آنچه افترا می‌بندید، بازخواست خواهید شد. ﴿۵۶﴾ و (آن‌ها) برای الله دختران قرار می‌دهند، - او منزه است - و برای خودشان آنچه را میل دارند (قرار می‌دهند). ﴿۵۷﴾

و هرگاه به یکی از آن‌ها به (تولد) دختر بشارت دهند، چهره‌اش سیاه می‌شود در حالی که او خشم خود را فرو می‌خورد. ﴿۵۸﴾ و به سبب بشارت بدی که به او داده شده، از قوم (خود) پنهان می‌شود (می‌اندیشد که) آیا با خواری او را نگه دارد یا در خاک پنهانش کند؟! آگاه باشید آنچه را که حکم می‌کنند، بد (حکمی) است. ﴿۵۹﴾ برای کسانی که به (سرای) آخرت ایمان ندارند، مثل (و صفت) بد است. و برای الله صفت برتر (و عالی) است، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۶۰﴾ و اگر الله مردم را به (خاطر) ستم‌شان مؤاخذه می‌کرد، هیچ جنبنده‌ای بر روی آن (=زمین) باقی نمی‌گذارد، و لیکن آن‌ها را تا زمان معین مهلت می‌دهد، پس هنگامی که اجل‌شان فرا رسد، نه ساعتی تأخیر می‌کنند و نه ساعتی پیشی می‌گیرند. ﴿۶۱﴾ و (آن‌ها) برای الله چیزهایی قرار می‌دهند که خودشان (از آن) کراهت دارند، و زبان‌ها ایشان (سخن) دروغ بیان می‌کند که نیکی‌ها از آن ایشان است، بی‌تردید برای آنان آتش (جهنم) است، و قطعاً آن‌ها از پیشگامان (جهنم) هستند. ﴿۶۲﴾ (ای پیامبر!) به الله سوگند که به سوی امت‌های پیش از تو (پیامبرانی) فرستادیم، پس شیطان اعمال‌شان را برای آن‌ها بیاراست، لذا امروز او دوست (و یاور) شان است، و عذاب دردناکی برای آن‌هاست. ﴿۶۳﴾ و (ای پیامبر!) کتاب (قرآن) را بر تو نازل نکردیم؛ مگر برای اینکه آنچه را که در آن اختلاف کردند، برای آن‌ها روشن سازی، و (نیز) مایهٔ هدایت و رحمت برای گروهی که ایمان می‌آورند؛ باشد. ﴿۶۴﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسَقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٦﴾ وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّخْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلَالًا تَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادِي رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِعِزَّةِ اللَّهِ تَتَجَدَّوْنَ ﴿٧١﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْوَابِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِعِزَّةِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

و الله از آسمان آبی فرو فرستاد، پس با آن زمین را بعد از مردنش زنده گرداند. بی گمان در این، نشانه‌ای است برای گروهی که می‌شنوند. ﴿۶۵﴾ و همانا در (وجود) چهار پایان برای شما عبرتی است، از آنچه در شکم آن‌ها، از میان سرگین و خون، شیر خالص که برای نوشندگان گوارا است، به شما می‌نوشانیم. ﴿۶۶﴾ و (نیز)

از میوه‌های درختان خرما و انگور، مسکرات (نا پاک) و روزی خوب (و پاکیزه) می‌گیرید. بی گمان در این نشانه است برای گروهی که خرد می‌ورزند. ﴿۶۷﴾ و پروردگار تو به زنبور عسل الهام کرد که: «از کوه‌ها و درختان و داربست‌هایی که (مردم) می‌سازند، خانه‌هایی برگزین، ﴿۶۸﴾ آنگاه از (شیره) تمام میوه‌ها (و گل‌ها) بخور، سپس راه‌های هموار پروردگارت را پیما» از شکم آن‌ها، نوشیدنی با رنگ‌های گوناگون بیرون می‌آید که در آن شفا برای مردم است. بی شک در این نشانه است برای گروهی که می‌اندیشند. ﴿۶۹﴾ و الله شما را آفرید، سپس می‌میراند، و بعضی از شما را به پیری و (فرتوتی) می‌رساند، تا بعد از علم (و آگاهی) چیزی نداند (و همه را فراموش کند) بی گمان الله دانای تواناست. ﴿۷۰﴾ و الله برخی از شما را بر برخی (دیگر) در روزی برتری داده است، پس کسانی که برتری داده شده‌اند، حاضر نیستند از روزی خود به بردگانشان بدهند، تا همگی در آن برابر شوند، آیا آن‌ها نعمت الله را انکار می‌کنند؟! ﴿۷۱﴾ و الله برای شما از (جنس) خودتان همسرانی قرار داد، و از همسران‌تان برای شما فرزندان و نوادگان پدید آورد، و از پاکیزه‌ها به شما روزی داد، آیا به باطل ایمان می‌آورند، و به نعمت الله آن‌ها کفر می‌ورزند؟! ﴿۷۲﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾ فَلَا تَضُرُّوهُ بِاللَّهِ الْأَمْثَالُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾ * ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَّمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا ۗ هَلْ يَسْتَوُونَ ۗ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ ۗ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾ وَاللَّهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمَحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْاءِ السَّمَاءِ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

و آنها غیر از الله، چیزی را می پرستند که هیچ روزی را برای آنها از آسمانها و زمین در اختیار ندارند، و (هرگز) نمی توانند. ﴿۷۳﴾ پس برای الله مثلها مزینید، یقیناً الله می داند، و شما نمی دانید. ﴿۷۴﴾ الله مثلی زده: برده مملوکی را که بر هیچ چیز توانا نیست، و کسی را که از جانب خود، روزی نیکو بخشیده ایم، پس او پنهان و آشکار از آن (روزی) انفاق می کند، آیا (این دو نفر) برابرند؟!^(۱) ستایش مخصوص الله است، بلکه بیشترشان نمی دانند. ﴿۷۵﴾ و الله مثل (دیگری) زده است: دو مرد را، که یکی از آن دو، گنگ است، و بر هیچ چیزی توانا نیست، سر بار صاحب (و مولای) خود است، هر کجا او را بفرستد، هیچ خیری را نمی آورد. (و مأموریتش را خوب انجام نمی دهد). آیا او و کسی که به عدل فرمان می دهد، و خود بر راه مستقیم قرار دارد، برابر است؟! ﴿۷۶﴾ (علم) غیب آسمانها و زمین از آن الله است (و تنها او همه را می داند) و امر قیامت مانند چشم برهم زدن و یا از آن هم نزدیک تر است، بی گمان الله بر همه چیز تواناست. ﴿۷۷﴾ و الله شما را از شکم مادران تان بیرون آورد، در حالی که هیچ چیز نمی دانستید، و برای شما گوش و دیدگان و دلها پدید آورد، شاید سپاس گزارید. ﴿۷۸﴾ آیا آنها به پرندگانی که در جو آسمان مسخر (فرمان الله) هستند، نمی نگرند، مسلماً در این (امر) نشانه هایی است برای گروهی که ایمان می آورند. ﴿۷۹﴾

۱- مطلب این است که با این که برده و شخص آزاد هر دو انسان اند و مخلوق می باشند و نیز در بسیاری از چیزها باهم مشترکند، ولی باز هم از لحاظ درجه و منزلت یکسان شمرده نشده اند. پس چگونه می شود بتها را با الله متعال یکسان قرار داد؟

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَا وَمَتَعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٨٠﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَلًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُم بَأْسَكُمْ ۚ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾ وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا تُخَفِّفْ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ ۗ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلْمَ ۗ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

و الله برای شما از خانه‌هایتان جای آرامش (و سکونت) قرار داد، و از پوست چهار پایان (نیز) برای شما خانه‌هایی (= خیمه‌هایی) قرار داد که آنرا در روز کوچ کردن‌تان و روز اقامت‌تان سبک می‌یابید (و به آسانی آنرا جا بجا می‌کنید) و از پشم‌هایش و کرک‌هایش و موهایش اثاثیه (خانه) و متاع (و اسباب و وسایل زندگی) تا مدت معینی (برای‌تان) قرار داد. ﴿۸۰﴾ و (نیز) الله از آنچه آفریده است سایه‌هایی برای شما قرار داده، و از کوه‌ها پناه‌گاه‌هایی برای شما قرار داده است، و برای شما جامه‌هایی برای شما قرار داد که شما را از گرما (و سرما) حفظ می‌کند، و جامه‌هایی که شما را در (هنگام) جنگ (و درگیری) مصون می‌دارد. این گونه (الله) نعمت‌هایش را بر شما تمام می‌کند، باشد که تسلیم (فرمان او) شوید. ﴿۸۱﴾ پس (ای پیامبر!) اگر (آن‌ها) روی گردانند؛ جزاین نیست که بر (عهده) تو ابلاغ آشکار است. ﴿۸۲﴾ نعمت الله را می‌شناسند، سپس انکارش می‌کنند، و بیشترشان کافرند. ﴿۸۳﴾ و روزی که از هر امتی گواهی (بر آنان) بر می‌انگیزیم، آنگاه به کسانی که کافر شدند، اجازه (سخن گفتن) داده نمی‌شود، و نه از آن‌ها تقاضای توبه (و عذرخواهی) می‌شود. ﴿۸۴﴾ و کسانی که ستم کردند، هنگامی که عذاب را ببینند، پس نه از (عذاب) آن‌ها کاسته می‌شود، و نه آن‌ها مهلت می‌یابند. ﴿۸۵﴾ و کسانی که شرک ورزیدند هنگامی که شریکان (= معبودهایی خود ساخته) خود را ببینند، می‌گویند: «پروردگارا! اینان شریکان (و معبودان) ما هستند، کسانی که ما به جای تو می‌خواندیم». آنگاه (معبودان‌شان) به آن‌ها پاسخ می‌دهند: «به راستی که شما دروغگو هستید» ﴿۸۶﴾ و در آن روز (همگی) در پیشگاه الله تسلیم شوند، و (تمام) آنچه را افتراء می‌بستند، از (نظر) آنان گم (و نابود) شوند. ﴿۸۷﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ
 عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾
 وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ
 وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ ۗ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ
 الْكِتَابَ تَبَيِّنًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ
 لِّلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ ۖ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
 وَإِيتَايِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ
 وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۗ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
 ﴿٩٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
 الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
 عَلَيْكُمْ كَفِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾
 وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِن بَعْدِ قُوَّةٍ
 أَنكَبَتَا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ أَن
 تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ ۗ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ
 بِهِ ۗ وَلِيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ
 ﴿٩٢﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن
 يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۗ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه الله باز داشتند، به
 (کیفر) آنکه فساد می کردند، عذابی بر عذابشان
 خواهیم افزود. ﴿۸۸﴾ و روزی که در (میان) هر امتی،
 گواهی از خودشان بر آنها بر می انگیزیم، و تو را بر
 آنها گواه آوریم. و (ما این) کتاب را بر تو نازل کردیم،
 که بیانگر همه چیز، و هدایت و رحمت و بشارت برای
 مسلمانان است. ﴿۸۹﴾ به راستی الله به عدل و احسان و
 بخشش به نزدیکان فرمان می دهد^(۱)، و از فحشا و منکر و
 ستم نهی می کند، و شما را پند می دهد؛ شاید متذکر
 شوید. ﴿۹۰﴾ و به عهد (و پیمان) الله وفا کنید، هر گاه
 عهد (و پیمان) بستید، و سوگندها را پس از محکم
 ساختنش نشکنید، درحالی که شما الله را کفیل (و ضامن)
 بر خود قرار داده اید، یقیناً الله آنچه را می کنید؛ می داند.
 ﴿۹۱﴾ و مانند آن زن نباشید که پشم های تاییده خود را
 پس از محکم شدن وا می تابد. (و قطعه قطعه می کند)،
 که سوگندهای خود را وسیله (خیانت و) فریب سازید،
 به خاطر اینکه گروهی از گروه (دیگر) بیشتر است. جز
 این نیست که الله شما را با این وسیله آزمایش می کند،
 یقیناً روز قیامت، آنچه را در آن اختلاف می کردید، برای
 شما روشن خواهد کرد. ﴿۹۲﴾ و اگر الله می خواست
 همه شما را یک امت قرار می داد، و لیکن هر کس را
 بخواهد؛ گمراه می کند، و هر کس را بخواهد؛ هدایت
 می نماید، و قطعاً از آنچه می کردید، بازخواست خواهید
 شد. ﴿۹۳﴾

۱- نزدیکان درجاتی هستند، به ترتیب نخست پدر و مادر، سپس فرزندان، سپس
 برادر و خواهر، سپس عمو و عمه سپس دایی و خاله سپس نزدیکان دیگر.

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ
 بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا أَلْسُوَاءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ
 ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
 تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
 بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا
 كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمَلَ صَالِحًا مِّنْ
 ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً
 وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
 ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ
 الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى
 الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا
 سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ
 مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتِرٌ بَلْ
 أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدْسِ
 مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى
 وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

و سوگندهایتان را وسیلهٔ (خیانت و) فریب در میان خود
 قرار ندهید، که (مبادا) گامی بعد از استواری اش (بر ایمان)
 متزلزل شود، و به خاطر باز داشتن (مردم) از راه الله، بدی
 آن را (در دنیا) بچشید، و (در آخرت) برای شما عذاب
 بزرگی خواهد بود. ﴿٩٤﴾ و پیمان (و عهد) الله را به بهای
 اندک نفروشید، اگر بدانید! آنچه نزد الله است، یقیناً برای
 شما بهتر است. ﴿٩٥﴾ آنچه نزد شماست، فنا می شود، و
 آنچه نزد الله است باقی است، و قطعاً به کسانی که صبر
 کردند، پاداش شان را به (حسب) بهترین اعمالی که انجام
 می دادند؛ می دهیم. ﴿٩٦﴾ هر کسی که کار شایسته ای
 انجام دهد، (خواه) مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن
 است، او را به حیاتی پاک زنده می داریم، و مسلماً
 پاداش شان را به (حسب) بهترین اعمالی که انجام می دادند؛
 به آن ها می دهیم. ﴿٩٧﴾ پس هنگامی که قرآن می خوانی،
 از (شر) شیطان رانده شده، به الله پناه ببر. ﴿٩٨﴾ بی گمان
 او بر کسانی که ایمان آورده اند و بر پروردگارشان توکل
 می کنند، (هیچ) تسلطی ندارد. ﴿٩٩﴾ تسلط او تنها بر
 کسانی است که او را به دوستی (و سرپرستی) خود بر
 گزیده اند، و کسانی که (به پیروی از وی) به او (= الله)
 شرک می ورزند. ﴿١٠٠﴾ و هنگامی که آیه را به جای آیه
 دیگر جای گزین (= نسخ) کنیم - و الله به آنچه که نازل
 می کند، داناتر است - (آن ها) گویند: «بی گمان تو افترا
 زنی» (هرگز چنین نیست) بلکه بیشتر آن ها نمی دانند.
 ﴿١٠١﴾ بگو: «روح القدس (= جبرئیل) آن را از جانب
 پروردگارت به حق نازل کرده است، تا کسانی را که ایمان
 آورده اند، ثابت قدم گرداند، و برای (عموم) مسلمانان
 هدایت و بشارت باشد». ﴿١٠٢﴾

وَلَقَدْ نَعَلْمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٥﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٨﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَسِرُونَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَنَّهُدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

و به راستی (ما) می دانیم که آن‌ها می گویند: «همانا بشری (این آیات را) به او آموزش می دهد» در حالی که زبان کسی که این‌ها به او نسبت می دهند عجمی (= غیر عربی) است، و این (قرآن به) زبان عربی آشکار است. ﴿۱۰۳﴾ یقیناً کسانی که به آیات الله ایمان نمی آورند، الله آن‌ها را هدایت نمی کند، و برای آن‌ها عذاب دردناکی است. ﴿۱۰۴﴾ تنها کسانی دروغ می بندند که به آیات الله ایمان ندارند، و ایشانند که دروغگویان (واقعی) هستند. ﴿۱۰۵﴾ کسی که بعد از ایمانش به الله کافر شود (باز خواست می شود) مگر کسی که به زور (به کفر) وا داشته شود در حالی که قلبش به ایمان آرام باشد^(۱)، لیکن کسی که سینه خود را برای (پذیرش) کفر بگشاید، پس خشم الله بر آن‌هاست، و برای آن‌ها عذاب بزرگی است. ﴿۱۰۶﴾ این به (خاطر) آن است که زندگی دنیا را بر آخرت ترجیح دادند، و همانا الله گروه کافران (لجوج) را هدایت نمی کند. ﴿۱۰۷﴾ اینان کسانی هستند که (بر اثر گناهان شان) الله بر دل‌های شان و گوش‌شان و چشمان‌شان مهر نهاده است، و اینان غافلان (واقعی) هستند. ﴿۱۰۸﴾ بدون شک آن‌ها در آخرت زیانکارانند. ﴿۱۰۹﴾ آنگاه پروردگار تو برای کسانی که هجرت کردند، بعد از آن که شکنجه (و عذاب) کشیدند (تا سخن کفر بگویند) سپس (در راه الله) جهاد کردند، و صبر نمودند، بی گمان پروردگارت بعد از این (رنج‌ها) آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۱۰﴾

۱- اهل علم بر این اجماع کرده‌اند که اگر شخصی به کفر آوردن مجبور کرده شود، و او برای نجات جان خویش مرتکب به کفر قولی و فعلی گردد ولی قلباً ایمان داشته باشد، کافر نخواهد بود.

* يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ جُنْدِلُ عَن نَّفْسِهَا وَتُوَفَّى
 كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١٠﴾
 وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً
 يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ
 اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا
 كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١١﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
 مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ
 ﴿١١٢﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا
 وَأَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٣﴾
 إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزِرِ
 وَمَا أَهْلَ لِعَیْرِ اللَّهِ بِهِ ۗ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا
 عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا
 تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا
 حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ
 عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٥﴾ مَتَّعٌ قَلِيلٌ وَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٦﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا
 قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِن قَبْلُ ۗ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا
 أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

(به یاد آورید روز قیامت، آن) روزی که هر کس (به دفاع) از خود به مجادله بر می خیزد، و به هر کسی (پاداش) آنچه کرده است؛ به طور کامل (و تمام) داده می شود، و به آن‌ها ستم نخواهد شد. ﴿۱۱۱﴾ و الله مثلی زده است: قریه که ایمن و آسوده بود، همواره روزی اش به فراوانی از هر جا می رسید، پس (اهلش) به نعمت‌های الله ناسپاسی کردند، آنگاه الله به (کیفر) آنچه که انجام می دادند؛ لباس گرسنگی و ترس (و ناامنی) را بر آن‌ها پوشانید (و طعمش را چشاند). ﴿۱۱۲﴾ و به راستی پیامبری از خودشان به سوی آن‌ها آمد، پس او را تکذیب کردند، آنگاه در حالی که ظالم بودند، عذاب (الهی) آن‌ها را فرو گرفت. ﴿۱۱۳﴾ پس از آنچه که الله به شما روزی داده است؛ حلال (و) پاکیزه بخورید، و شکر و نعمت الله را بجای می آورید، اگر او را می پرستید. ﴿۱۱۴﴾ (الله) تنها مردار، و خون و گوشت خوگ و آنچه را که (هنگام ذبح) نام غیر الله بر آن برده شده است؛ بر شما حرام کرده است، پس کسی که ناچار شود در حالی که نه ستمکار باشد و نه از حد تجاوز کند (و از آن‌ها بخورد) پس بی گمان الله آمرزنده مهربان است. ﴿۱۱۵﴾ و چیزی را که زبان تان به دروغ توصیف می کند؛ نگویید: «این حلال است، و آن حرام» تا بر الله افترا ببندید، یقیناً کسانی که بر الله افترا می بندند؛ رستگار نمی شوند. ﴿۱۱۶﴾ (در این دنیا) بهره اندک (نصیب‌شان می شود) و برای آن‌ها (در آخرت) عذاب دردناک است. ﴿۱۱۷﴾ و بر کسانی که یهودی شدند؛ حرام کرده بودیم، چیزهای را که پیش از این بر تو حکایت کردیم، و (ما) به آن‌ها ستم نکردیم، و لیکن آن‌ها به خودشان ستم کردند. ﴿۱۱۸﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمَلُوا الشُّوْءَ بِجَهَلَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِأَنْعَمِهِ ۚ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾ وَءَاتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ۖ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمَنْ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعِ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ ۗ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۖ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ۖ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ ۗ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

سپس پروردگار تو برای کسانی که از روی جهالت بدی کردند، آنگاه بعد از آن توبه کردند، و (اعمال خود را) اصلاح کردند، یقیناً پروردگارت بعد از آنکه (توبه، برای آن‌ها) آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۱۹﴾ به راستی ابراهیم (به تنهایی) امتی بود، فرمانبردار الله، حنیف (= خالی از انحراف) بود و (هرگز) از مشرکان نبود^(۱). ﴿۱۲۰﴾ شکرگزار نعمت‌های الله بود، (الله) او را برگزید، و به راه راست هدایتش نمود. ﴿۱۲۱﴾ (ما) در دنیا به او نیکی عطا کردیم؛ و قطعاً او در آخرت از صالحان است. ﴿۱۲۲﴾ سپس به تو (ای پیامبر!) وحی کردیم که از آیین ابراهیم که حنیف بود و از مشرکان نبود؛ پیروی کن. ﴿۱۲۳﴾ (رعایت تعظیم روز) شنبه تنها بر کسانی که در آن اختلاف کردند (بعنوان مجازات) مقرر شد، و بی‌گمان پروردگارت روز قیامت در آنچه اختلاف می‌کردند؛ میان آن‌ها داوری می‌کند. ﴿۱۲۴﴾ با حکمت و پند نیکو (مردم را) به راه پروردگارت دعوت نما، و با روشی که نیکوتر است، با آن‌ها (بحث و) مناظره کن، بی‌تردید پروردگارت به (حال) کسی که از راه او گمراه شده است؛ داناتر است، و (نیز) او به هدایت‌یافتگان؛ داناتر است. ﴿۱۲۵﴾ و اگر خواستید مجازات کنید، پس چنان مجازات کنید که شما را مجازات کرده‌اند، و اگر صبر نمایید، مسلماً آن برای صابران بهتر است. ﴿۱۲۶﴾ و (ای پیامبر گرامی) صبر کن و صبر تو جز به (توفیق) الله نیست، و بر آن‌ها اندوهگین مشو، و از آنچه مکر می‌ورزند؛ دلتنگ مباش. ﴿۱۲۷﴾ همانا الله با کسانی است که تقوا پیشه کردند، و کسانی که نیکوکارانند. ﴿۱۲۸﴾

سورة الإسراء

سورة اسراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

سُبْحٰنَ الَّذِيْ اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِّنَ
 الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِي
 بَرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِيَهُ مِنْ ءَايٰتِنَا ۚ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيعُ
 الْبَصِيْرُ ﴿١﴾ وَاَتَيْنَا مُوسٰى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنٰهُ هُدًى
 لِّبَنِيْ اِسْرٰءِيْلَ اِلَّا تَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِيْ وَكِيْلًا ﴿٢﴾
 ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۚ اِنَّهٗ كَانَ عَبْدًا شَكُوْرًا
 ﴿٣﴾ وَقَضَيْنَا اِلَىٰ بَنِيْ اِسْرٰءِيْلَ فِي الْكِتٰبِ لَتَفْسِدُنَّ
 فِي الْاَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيْرًا ﴿٤﴾ فَاِذَا
 جَآءَ وَعْدُ اُولٰٓئِهٖمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا اَوْلٰى
 بَآسٍ شَدِيْدٍ فَجَآسُوْا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا
 مَّفْعُوْلًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ
 وَاَمَدَدْنٰكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّبَنِيْنَ وَجَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرَ
 نَفِيْرًا ﴿٦﴾ اِنْ اَحْسَنْتُمْ اَحْسَنْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ ۗ وَاِنْ
 اَسَآتُمْ فَلَهَا ۗ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ لِيَسْتَوْفُوْا
 وُجُوْهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوْا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوْهُ
 اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّلِيُتَبَرَوْا مَا عَلَوْا تَتَبِيْرًا ﴿٧﴾

پاک و منزه است کسی که بنده اش را شبی از مسجد الحرام به مسجد الأقصى - که گرداگردش را برکت داده ایم برد؛ تا برخی از آیات خود را به او بنمایانیم، بی گمان اوست که شنوای بیناست. ﴿۱﴾ و (ما) به موسی کتاب (تورات) دادیم، و آن را (مایه) هدایت برای بنی اسرائیل گردانیدیم، (و فرمودیم): که جز من کارسازی بر مگزینید. ﴿۲﴾ ای فرزندان کسانی که با نوح (بر کشتی) سوار کردیم، به راستی او (=نوح) بنده ای شکر گزار بود. ﴿۳﴾ و (ما) به بنی اسرائیل در کتاب (تورات) وحی کردیم که دو بار در زمین فساد خواهید کرد، و برتری جویی (و طغیان) بزرگی خواهید نمود. ﴿۴﴾ پس هنگامی که وعده نخستین آن دو (بار) فرا رسد؛ گروهی از بندگان بسیار نیرومند (پیکار جوی) خود را بر شما برانگیزیم (تا شما را درهم کوبند و نابود کنند) پس (برای قتل و کشتار) درون خانه ها را جستجو کنند، و این وعده شدنی (و قطعی) است. ﴿۵﴾ آنگاه شما را بر آنها چیره گردانیم، و شما را با اموال و فرزندان یاری تان کنیم، و (تعداد) نفرات شما را بیشتر (از دشمن) گردانیم. ﴿۶﴾ اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده اید، و اگر بدی کنید، باز به خود کرده اید، پس هنگامی که وعده دیگر فرا رسد، (چنان دشمنان بر شما مسلط هستند که) آثار غم و اندوه در چهره هایتان ظاهر می شود، و به مسجد (الأقصى) در آیند؛ همان گونه که در مرتبه اول وارد شدند، و آنچه را زیر سلطه خود یابند؛ یکسره نابود گردانند. ﴿۷﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُمْ عُدنَا وَجَعَلْنَا
 جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ
 يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ
 يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾ وَأَنَّ
 الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
 ﴿١٠﴾ وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالْشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ
 الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ
 فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
 لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
 وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾ وَكُلَّ
 إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبْعَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ أَقْرَأَ كِتَابَكَ
 كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَن
 أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا
 يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا
 مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ وَإِذَا أَرَدْنَا أَن
 نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
 الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن
 الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ
 حَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٧﴾

امید است که پروردگارتان به شما رحم فرماید، و اگر برگردید، ما هم باز می‌گردیم، و جهنم را برای کافران زندان قرار داده‌ایم. ﴿۸﴾ بی‌شک این قرآن، به راهی که آن استوارترین راه‌هاست؛ هدایت می‌کند، و به مؤمنانی که کارهای شایسته انجام می‌دهند بشارت می‌دهد که برای آن‌ها پاداش بزرگی است. ﴿۹﴾ و این که برای کسانی که به آخرت ایمان ندارند عذاب دردناکی را آماده کرده‌ایم. ﴿۱۰﴾ و انسان بدی‌ها را می‌طلبد، آن گونه که نیکی‌ها را طلب می‌کند، و انسان همیشه عجول است. ﴿۱۱﴾ و (ما) شب و روز را دو نشانه قرار دادیم، پس نشانه شب را محو کردیم، و نشانه روز را روشنی بخش ساختیم، تا (در پرتو آن) از پروردگارتان فضل (و روزی) بجوید، و تا شمارش سال‌ها و حساب را بدانید، و هر چیز را به تفصیل بیان کرده‌ایم. ﴿۱۲﴾ و هر انسانی اعمال (خیر و شر) را در گردنش آویخته‌ایم، و روز قیامت کتابی برای او بیرون می‌آوریم که آن را سرگشوده می‌بینید (که همانا نامه اعمالش است). ﴿۱۳﴾ (و به او می‌فرماییم: کتابت را بخوان، کافی است که امروز خود حساب گر خویش باشی. ﴿۱۴﴾ کسی که هدایت یابد برای خود هدایت یافته است، و کسی که گمراه گردد، فقط به زیان خود گمراه شده است. و هیچ کس بار (گناه) دیگری را به دوش نمی‌کشد، و ما هرگز عذاب نخواهیم کرد؛ مگر آنکه پیامبری بفرستیم. ﴿۱۵﴾ و هنگامی که بخواهیم دیاری را نابود کنیم، به مترفین (و سرکشان) آنجا فرمان (اطاعت) می‌دهیم، پس چون در آنجا به فسق (و فساد) برخاستند، آنگاه وعده (عذاب) بر آن‌ها محقق می‌گردد، پس آن‌ها را به کلی نابود گردانیم. ﴿۱۶﴾ چه بسیار نسل‌ها را که بعد از نوح (زندگی می‌کردند) هلاک کردیم، و کافی است که پروردگارت (نسبت) به گناهان بندگانش دانای بیناست. ﴿۱۷﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ
لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا
مَدْحُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾
كُلًّا نُمِدُّ هُنُوًا وَهَنُوًا ۖ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ ۗ وَمَا كَانَ
عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا
بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۗ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ
تَفَضُّلًا ﴿٢١﴾ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ۖ آخَرَ فَتَقَعُدَ
مَذْمُومًا مَحْذُورًا ﴿٢٢﴾ ۖ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا
إِلَّا إِيَّاهُ ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ
الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُمَّافٍ وَلَا
تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ
لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ
إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ
عَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَءَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ ۗ وَالْمَسْكِينِ
وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَلَا تُبْدِرْ تَبْدِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبْدِرِينَ
كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ
كَفُورًا ﴿٢٧﴾

هر کس که (دنیای) زود گذر را بخواهد، در آن (دنیا) برای
هر که بخواهیم؛ همان اندازه که بخواهیم؛ زود خواهیم داد،
سپس جهنم را برای او قرار خواهیم داد که نکوهیدهٔ مردود
در (آتش سوزان) آن درآید. ﴿۱۸﴾ و کسی که (سرای)
آخرت را بخواهد، و برای آن سعی و تلاش خود را بکند، در
حالی که مؤمن باشد، پس اینان سعی (و تلاش) شان مشکور
است (و پاداش داده خواهد شد). ﴿۱۹﴾ هر یک از اینان و
آنان (از هر دو گروه) از عطای پروردگارت (بهره و) کمک
می‌دهیم، و عطای پروردگارت هرگز (از کسی) باز داشته
شده نیست (مؤمن و کافر همه از نعمت‌های دنیوی بهره‌مند
می‌شوند) ﴿۲۰﴾ بنگر چگونه بعضی را بر بعضی دیگر برتری
داده‌ایم، و یقیناً درجات آخرت و برتری‌هایش از این هم
بیشتر است. ﴿۲۱﴾ (هرگز) معبود دیگری را با الله (شریک)
قرار مده، که آنگاه نکوهیدهٔ خوار (بی یار و یاور) خواهی
نشست. ﴿۲۲﴾ و پروردگارت (چنین) مقرر داشته است که:
جز او را نپرستید، و به پدر و مادر نیکی کنید، هرگاه یکی از
آن دو، یا هر دوی آنها نزد تو به سن پیری رسند، (حتی) به
آنها (کلمهٔ) اف (= کمترین کلمه رنج آور) نگو، و بر (سر)
آنها فریاد نزن، و با نیکی (و بزرگواری) با آنها سخن بگو.
﴿۲۳﴾ و از روی مهربانی بال فروتنی (و خاکساری) برای
آنها فرود آور، و بگو: «پروردگارا! به آنان رحمت آور،
همان‌گونه که مرا در کودکی پرورش دادند». ﴿۲۴﴾
پروردگارشما به آنچه در دل‌های تان است؛ آگاه‌تر است،
اگر صالح باشید، بی گمان او برای توبه کنندگان آمرزنده
است. ﴿۲۵﴾ و حق خویشاوندان را بپرداز، و (همچنین حق)
مسکین، و در راه مانده را (بپرداز) و هرگز اسراف (و تبذیر)
نکن. ﴿۲۶﴾ به راستی که تبذیرکنندگان؛ برادران شیاطین
هستند، و شیطان نسبت به پروردگارش بسیار ناسپاس است.

و اگر به انتظار رحمتی از پروردگارت که به آن امیدواری، از آنان (= مسکینان و در راه ماندگان) اعراض کنی، پس با گفتاری نرم با آنان سخن بگو. ﴿۲۸﴾ و (هرگز) دستت را به گردن خوددت نیند، (و ترک انفاق نمما) و بیش از حد آن را مگشا، آنگاه سرزنش شده در مانده بنشین. ﴿۲۹﴾ یقیناً پروردگارت روزی را برای هر کس که بخواهد گشاده و (یا) تنگ می‌دارد، بی گمان او به بندگانش دانای بیناست. ﴿۳۰﴾ و فرزندان تان را از ترس تنگدستی نکشید، ما آن‌ها و شما را روزی می‌دهیم، به راستی کشتن آن‌ها گناه بزرگی است. ﴿۳۱﴾ و نزدیک زنا نشوید، که کار بسیار زشت، و بد راهی است! ﴿۳۲﴾ و جانی که الله (خونش را) حرام شمرده، جز به حق نکشید، و کسی که مظلوم کشته شود، برای و لیش (برای حق قصاص) قدرتی قرار داده‌ایم، پس در کشتن (و خون خواهی) اسراف نکند، بی گمان او مورد حمایت است. ﴿۳۳﴾ و به مال یتیم نزدیک نشوید، جز به روشی که آن بهتر است، تا آنکه به (حد بلوغ) و رشدش برسد، و به عهد (خویش) وفا کنید، بی گمان از عهد سؤال می‌شود. ﴿۳۴﴾ و هنگامی که پیمانانه می‌کنید، پیمانانه را کامل (و تمام) دهید، و با ترازوی درست وزن کنید، این برای شما بهتر و عاقبتش نیکوتر است. ﴿۳۵﴾ و از آنچه به آن علم نداری، پیروی نکن، بدون شک گوش و چشم و دل، هر یک از این‌ها از آن باز خواست خواهند شد. ﴿۳۶﴾ و در (روی) زمین با تکبر راه مرو، بی گمان تو نمی‌توانی زمین را بشکافی، و (هرگز) در بلندی (و قامت) به کوه‌ها نمی‌رسی. ﴿۳۷﴾ همه این کارهای (ذکر شده) بدی (و گناه) آن نزد پروردگارت ناپسند است. ﴿۳۸﴾

وَأَمَّا تَعْرِضْنَ عَنْهُمْ أَبِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ حَشِيَّةَ إِمْلَاقٍ ۗ لَعَنَّا نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۗ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ ۗ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا ٱلنَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ ٱللَّهُ ۗ ٱلْأَبَٰلِحَاقِ ۗ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوٰلِيَّهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي ٱلْقَتْلِ ۗ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ ٱلْيَتِيمِ ۗ ٱلْأَبَٰلِي ۗ هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا بِٱلْعَهْدِ ۗ إِنَّ ٱلْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا بِٱلْكَفَالِ ۗ إِذَا كَلَّمْتُمْ وِزْنَ ۗ بِٱلْقِسْطَاسِ ٱلْمُسْتَقِيمِ ۗ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۗ إِنَّ ٱلسَّمْعَ وَٱلْبَصَرَ وَٱلْفُؤَادَ كُلُّ أُوْلَٰئِكَ كَانَ عَندهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾ وَلَا تَمْشِ فِي ٱلْأَرْضِ مَرَحًا ۗ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ ٱلْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ ٱلْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۗ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءَاخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٤١﴾ أَفَأَصْفِنَاكَ رَبُّكَ بِالْبَيِّنَاتِ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنْتًا ۚ إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٣﴾ قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ ءَالِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَاتَبَعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُقُولُونَ عَلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٥﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوٰتُ الْأَسْبَعُ وَالْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۗ وَلَكِن لَّا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٦﴾ وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا ﴿٤٧﴾ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرًا ﴿٤٨﴾ وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا ﴿٤٩﴾ لَّخَنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ ۗ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ حَوِيٌّ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٥٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ صَبَرُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٥١﴾ وَقَالُوا ءَأِذَا كُنَّا عِظْمًا وَّرُفْنًا ءَأِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٥٢﴾

این (احکام) از آن حکمتی است که پروردگارت به تو وحی فرستاده، و هرگز معبودی را با الله قرار نده، که نکوهیده مطرود در جهنم افکنده می شوی. ﴿۳۹﴾ آیا پروردگارتان برای شما پسران برگزید، و (خودش) از فرشتگان دختران را برگزیده است؟! بی گمان شما سخن بزرگ (وزشتی) می گوید. ﴿۴۰﴾ و به راستی (ما) در

این قرآن (سخنان) گوناگون آوردیم، تا متذکر شوند، ولی جز به رمیدن شان نمی افزاید. ﴿۴۱﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر آن چنان که آن ها (= مشرکان) می گویند با او معبودانی بود، در این صورت، (معبودان) سعی می کردند راهی به سوی (الله) صاحب عرش پیدا کنند» ﴿۴۲﴾ او منزه و پاک است، و از آنچه آن ها می گویند بسا برتر است. ﴿۴۳﴾ آسمان های هفتگانه و زمین و هر کس که در آن هاست همه تسبیح او می گویند، و هیچ چیز نیست؛ مگر آنکه به ستایش او تسبیح می گوید، و لیکن شما تسبیح آن ها را در نمی یابید، بی گمان او بردبار آمرزنده است. ﴿۴۴﴾ و (ای پیامبر!) هنگامی که قرآن بخوانی، میان تو و میان کسانی که به آخرت ایمان نمی آورند، پرده ای پوشیده قرار می دهیم. ﴿۴۵﴾ و بر دل های شان پوشش هایی قرار می دهیم تا آن را در نیابند، و در گوش های شان سنگینی (می گذاریم که نشنوند). و چون پروردگارت را در قرآن به یگانگی یاد کنی، آن ها با نفرت پشت می کنند (و می گریزند). ﴿۴۶﴾ و چون به تو گوش فرا می دهند، ما داناتریم به چه (منظور) به آن (= قرآن) گوش فرا می دهند، و (نیز) هنگامی که آنان نجوی می کنند، آنگاه که ستمگران می گویند: «شما جز از مردی که جادو شده پیروی نمی کنید». ﴿۴۷﴾ بنگر چگونه برای تو مثل ها زدند، پس گمراه شدند، لذا نمی توانند راهی (به سوی حق) بیابند. ﴿۴۸﴾ و (کافران) گفتند: «آیا هنگامی که ما استخوان هایی (پوسیده) و پراکنده شدیم، آیا دگر بار با آفرینش تازه ای برانگیخته خواهیم شد؟!» ﴿۴۹﴾

﴿قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥١﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥٢﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٣﴾ وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِن يَشَأْ يُرْحَمَكُمُ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبِكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٥﴾ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٦﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٨﴾ وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَحْنٌ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ آلِفِيَمَةَ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٩﴾﴾

بگو: «سنگ باشید یا آهن، ﴿۵۰﴾ یا (هر) مخلوقی که در خاطر تان بزرگ می نماید، (باز هم الله قادر است شما را دوباره زنده کند). پس خواهند گفت: «چه کسی ما را باز می گرداند؟!» بگو: «همان) کسی که نخستین بار شما را آفرید». پس آنان سرهایشان را (از روی تردید) به تو می جنبانند و می گویند: «آن چه زمانی خواهد بود؟!»

بگو: «شاید که نزدیک باشد، ﴿۵۱﴾ روزی که (الله) شما را (از قبرهایتان) فرا می خواند، پس شما هم سپاس گویان (دعوت) او را اجابت می کنید، و می پندارید جز مدت کوتاهی (در دنیا) درنگ نکرده اید». ﴿۵۲﴾ و به بندگانم بگو: «(با یکدیگر) سخنی بگویند که آن بهترین باشد، بی گمان شیطان میان آن ها فتنه (و فساد) می کند، به راستی که شیطان دشمن آشکاری برای انسان است». ﴿۵۳﴾ و پروردگار شما به (حال) شما داناتر است، اگر بخواهد بر شما رحمت می آورد، یا اگر بخواهد عذاب تان می کند، و (ای پیامبر!) ما تو را بر آن ها نگهبان نفرستاده ایم. ﴿۵۴﴾ پروردگار تو، به (حال هر) کسی که در آسمان ها و زمین است، داناتر است، و به راستی (ما) بعضی پیامبران را بر بعضی (دیگر) برتری دادیم، و به داود زبور عطا کردیم. ﴿۵۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «کسانی را که به جای او (معبود خود) می پندارید؛ بخوانید، پس آن ها نه می توانند بلا (و مشکلی) را از شما دور سازند، و نه تغییر دهند. ﴿۵۶﴾ کسانی را که (کافران) آنان را می خوانند، خودشان به سوی پروردگارشان وسیله (تقرب) می جویند، که کدام یک از آن ها نزدیکترند، و به رحمت او امیدوارند و از عذابش می ترسند، بی گمان عذاب پروردگارت همواره ترسناک است». ﴿۵۷﴾ و هیچ (آبادی و) قریه ای (از قریه های یاغیان و مفسدان) نیست؛ مگر اینکه پیش از (فرا رسیدن) روز قیامت، ما آنان را هلاک خواهیم کرد، یا به عذاب شدیدی عذاب شان می کنیم، این در کتاب (= لوح محفوظ) ثبت است. ﴿۵۸﴾

و (هیچ چیز) ما را از فرستادن معجزات باز نداشت؛ جز اینکه پیشینیان آن را تکذیب کردند، و به (قوم) ثمود، ماده شتر که (معجزه‌ای) روشن گر بود، دادیم، پس (آن‌ها) به آن ستم کردند (و آن را کشتند). و ما معجزات را جز برای ترسانیدن نمی‌فرستیم. ﴿۵۹﴾ (و ای پیامبر! به یاد آور) هنگامی را که به تو گفتیم: «بی‌شک پروردگارت به مردم احاطه (کامل) دارد، و رؤیایی را که (در شب اسراء و معراج عیاناً) به تو نشان دادیم و (همچنین) درخت ملعون را در قرآن، (چیزی) جز برای آزمایش مردم قرار ندادیم، ما آن‌ها را می‌ترسانیم، پس (این ترسانیدن) جز سرکشی بزرگ، چیزی بر آن‌ها نمی‌افزاید». ﴿۶۰﴾ (به یاد آور) چون به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید» پس (همگی) سجده کردند؛ جز ابلیس که گفت: «آیا برای کسی سجده کنم که (او را) از گل آفریده‌ای؟!». ﴿۶۱﴾ (سپس) گفت: «به من خبر بده، این کسی را که بر من برتری داده‌ای (به چه دلیل بوده است؟!)) اگر مرا تا روز قیامت مهلت دهی، فرزندانش را؛ جز عده کمی (گمراه و) ریشه کن خواهم کرد». ﴿۶۲﴾ (الله) فرمود: «برو، پس هر کس از آنان، از تو پیروی کند، بی‌تردید جهنم کیفر شماست، که کیفری کامل (و فراوان) است، ﴿۶۳﴾ و هر کس از آنان را که می‌توانی با صدایت برانگیزی، و با (یاری) سواران و پیادگان بر آن‌ها بتاز، و در اموال و فرزندان با آن‌ها شرکت جوی، و به آن‌ها وعده بده - و شیطان جز فریب به آن‌ها وعده نمی‌دهد - ﴿۶۴﴾ بی‌گمان تو هرگز بر بندگان من سلطه‌ای نخواهی داشت؛ و پروردگار تو برای نگرانی آن‌ها کافی است». ﴿۶۵﴾ پروردگار شما کسی است که کشتی را در دریا برای شما به حرکت در می‌آورد، تا از فضلش بهره‌مند شوید، بی‌گمان او نسبت به شما مهربان است. ﴿۶۶﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأُولُونَ ۚ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۚ وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخَوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ ۚ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ ۚ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخَّرْتَنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاؤُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبَ عَلَيْهِمُ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ ۚ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ ۚ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمْ الَّذِي يُزْجِي لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا
 إِلَيْهِ ۖ فَامَّا جُودُكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ الْإِنْسَانُ
 كَفُورًا ﴿٦٧﴾ أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ تَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ
 يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا
 ﴿٦٨﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ
 عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا
 تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾ * وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي
 آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ
 الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا
 تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾ يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمْمِهِمْ
 فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ
 كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَتْ فِي
 هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا
 ﴿٧٢﴾ وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا
 إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ ۖ وَإِذَا لَا تَأْخُذُوكَ خَلِيلًا
 ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ
 شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَا ذِقْنُ لَكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ
 وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

و هنگامی که در دریا سختی به شما برسد، جز او همه کسانی را که می خوانید؛ فراموش می کنید، پس چون شما را به خشکی نجات دهد؛ روی می گردانید، و انسان بسیار ناسپاس است. ﴿۶۷﴾ آیا از آن که شما را به کناره ای از خشکی فرو برد؛ یا تند بادی از سنگریزه بر شما بفرستد؛ ایمن شده اید؟! آنگاه برای خود هیچ نگهبان (و کارسازی) نیاید. ﴿۶۸﴾ آیا از آن که بار دیگر شما را به دریا باز گرداند؛ سپس تند باد کوبنده ای بر شما بفرستد، آنگاه شما را به (کیفر) کفرتان غرق کند؛ ایمن شده اید؟! سپس در برابر ما بازخواست کننده (و خونخواهی برای خود) نیاید. ﴿۶۹﴾ و به راستی ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم، و آن ها را در خشکی و دریا (بر مرکبها) حمل کردیم، و از انواع (روزیهای) پاکیزه به آن ها روزی دادیم، و آن ها را بر بسیاری از موجوداتی که آفریده ایم؛ چنانکه باید برتری بخشیدیم. ﴿۷۰﴾ (به یاد آورید) روزی را که هر گروهی را با پیشوایشان فرا خوانیم، پس کسی که نامه (اعمال) اش را به (دست) راستش داده شود، پس اینان نامه شان را (با شادمانی) می خوانند، و به اندازه رشته شکاف هسته خرمايي ستم نمی بینند. ﴿۷۱﴾ و (اما) کسی که در این (دنیا از دیدن حق) نا بینا بوده است؛ پس او در آخرت (نیز) نا بینا و گمراه تر است. ﴿۷۲﴾ و (ای پیامبر!) نزدیک بود (مشرکان) تو را (با وسوسه های خود) از آنچه بر تو وحی کرده ایم؛ منصرف کنند، تا غیر آن را به ما نسبت دهی، و آنگاه تو را دوست خود بگیرند. ﴿۷۳﴾ و اگر (ما) تو را ثابت قدم نمی کردیم؛ به راستی نزدیک بود اندکی به آن ها تمایل کنی. ﴿۷۴﴾ (اگر چنین می کردی) آنگاه دو چندان عذاب در زندگی دنیا و دو چندان عذاب (بعد از) مرگ به تو می چشاندیم، سپس در برابر ما برای خود یاوری نمی یافتی. ﴿۷۵﴾

و نزدیک بود (با مکر و توطئه) تو را از (سرزمین) مکه) بلغزانند، تا ترا از آن بیرون کنند، (و اگر چنین می کردند) آنگاه پس از تو جز مدت کمی (باقی) نمی ماندند. ﴿۷۶﴾

این (روش و) سنت (ما درباره) پیامبرانی است که پیش از تو فرستادیم، و (هرگز) برای سنت ما تغییر و دگرگونی نخواهی یافت. ﴿۷۷﴾ نماز را از زوال آفتاب (هنگام ظهر) تا تاریکی شب بر پا دار، و (نیز) قرآن فجر (= نماز صبح) را؛ بی گمان هنگام قرآن (خواندن، در نماز) فجر (فرشتگان) حاضر آیند. ﴿۷۸﴾ و پاسی از شب را (از خواب) برخیز و با آن (= قرآن) نماز بخوان، که برای تو افزون (بر دیگران) است، امید است پروردگارت تو را به مقامی پسندیده برانگیزد. ﴿۷۹﴾ و بگو: «پروردگارا! مرا به در آوردنی راست (به مدینه) در آور، و به بیرون آوردنی راست، مرا (از مکه) بیرون آور، و از سوی خود حجتی یاری کننده برایم قرار بده». ﴿۸۰﴾ و بگو: «حق آمد، و باطل نابود شد، بی گمان باطل نابود شدنی است». ﴿۸۱﴾ و از قرآن آنچه را که شفا و رحمت برای مؤمنان است؛ نازل می کنیم، و ستمکاران را جز زیان نمی افزاید. ﴿۸۲﴾ و هنگامی که برانسان نعمت بخشیم، (از حق) روی بگرداند، و (متکبرانه) پهلویش را دور کند، و هنگامی که (کمترین) بدی به او برسد، ناامید گردد. ﴿۸۳﴾ (ای پیامبر!) بگو: «هر کس به روش خود عمل می کند، پس پروردگارتان به کسی که او هدایت یافته تر است؛ داناتر است». ﴿۸۴﴾ و (ای پیامبر!) از تو درباره روح سؤال می کنند، بگو: «روح از فرمان پروردگار من است، و جز اندکی از دانش به شما داده نشده است». ﴿۸۵﴾ و اگر بخواهیم آنچه را که به تو وحی کرده ایم؛ (از سینه ات) می بریم، آنگاه در برابر ما برای خود هیچ کار سازی (و مدد کننده ای) نخواهی یافت، ﴿۸۶﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفْرِزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا ۗ وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خِلْفَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سُنَّةً مِّن قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا ۗ وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكَ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ ۗ إِنَّ قُرْءَانَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ ۗ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ﴿٧٩﴾

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ ۚ وَأَجْعَلْ لِي مِّن لَّدُنكَ سُلْطٰنًا نَّصِيرًا ﴿٨٠﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۗ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَاءٌ ۖ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۗ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسٰنِ أَعْرَضَ وَنَقَا بِنَجَانِهِ ۗ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُفُوسًا ﴿٨٣﴾

قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ ۗ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ۗ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

وَلَيْنَ شِئْنَا لَنذَهِبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ۗ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۚ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ
كَبِيرًا ﴿٨٧﴾ قُل لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ
عَلَىٰ أَن يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ
وَلَوْ كَانَتْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ وَلَقَدْ
صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ
أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَن نُّؤْمِنَ
لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ
تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ خَيْلٍ وَعَيْنٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ
خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ
عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾ أَوْ
يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّن زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَن
نُّؤْمِنَ لِرُفَيْكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ ۗ قُلْ
سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا
مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ
قَالُوا أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُل لَّو كَانَتْ فِي
الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنزَلْنَا
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ
كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ
بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

لیکن (باقی ماندنش به سبب) رحمتی از جانب پروردگارت است؛ بدون شک فضل او بر تو بزرگ است. ﴿۸۷﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر انس و جن (همگی) گرد آیند بر آن که همانند این قرآن را بیاورند، (هرگز) همانند آن را نخواهند آورد، هر چند برخی از آنان یاور برخی (دیگر) باشند». ﴿۸۸﴾ و به تحقیق (ما) در این قرآن، برای مردم هر مثلی را گوناگون بیان کردیم، پس بیشتر مردم جز ناسپاسی را قبول نکردند، ﴿۸۹﴾ و گفتند: «ما هرگز به تو ایمان نمی آوریم؛ تا اینکه از زمین چشمه‌ای برای ما جاری کنی. ﴿۹۰﴾ یا باغی از نخل و انگور داشته باشی، آنگاه نهرها در میان آن به خوبی جاری سازی. ﴿۹۱﴾ یا آسمان را آنچنان که می‌پنداری پاره پاره بر (سر) ما فرود آوری، یا الله و فرشتگان را روبروی (ما) بیاوری، ﴿۹۲﴾ یا اینکه خان‌های (پر نقش و نگار) از سیم و زر داشته باشی، یا در آسمان بالا روی، و هرگز به بالا رفتن ایمان نمی آوریم؛ مگر آنکه کتابی بر ما نازل کنی، که آن را بخوانیم». بگو: «پروردگارم منزه است، آیا من جز بشری فرستاده شده هستم؟!». ﴿۹۳﴾ و مردم را (هیچ چیز) باز نداشت، از آنکه ایمان آوردند هنگامی که هدایت به سوی آنان آمد؛ مگر این که گفتند: «آیا الله بشری را (بعنوان) پیامبر فرستاده است؟!». ﴿۹۴﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر در زمین فرشتگانی بودند که با آرامش (و مطمئن) راه می‌رفتند، مسلماً از آسمان فرشته‌ای را (بعنوان) پیامبر بر آن‌ها نازل می‌کردیم» (اما چون شما انسان هستید پیامبران نیز از خودتان است) ﴿۹۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «همین کافی است که الله میان من و شما گواه باشد، بی‌گمان او (نسبت) به بندگانش دانای بی‌نیاست. ﴿۹۶﴾»

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۖ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ
 مِنْ دُونِهِ ۗ وَخَشَرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيًّا
 وَبُكْمًا وَصُمًّا ۖ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا
 ﴿٩٨﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا
 عِظْمًا وَّرُفَاتًا أَيْنَا لَمَجْعُوثُونَ خَلَقًا جَدِيدًا ﴿٩٩﴾ * أَوْلَمْ
 يَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ
 يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ
 إِلَّا كُفُورًا ﴿١٠٠﴾ قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا
 لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ ۚ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠١﴾ وَلَقَدْ
 آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۖ فَسَأَلَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ
 جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَىٰ مَسْحُورًا
 ﴿١٠٢﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنزَلَ هَٰؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُورًا ﴿١٠٣﴾ فَآرَادَ أَنْ
 يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا
 ﴿١٠٤﴾ وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا
 جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٠٥﴾

و هر کسی را که الله هدایت کند، پس او هدایت یافته (واقعی) است، و هر کسی را که گمراه سازد؛ پس جز الله (سر پرستان و) دوستانی برای او نخواهی یافت، و روز قیامت آنان را بر چهره‌هایشان، نابینا و گنگ و کر محشور می‌کنیم، جایگاه‌شان جهنم است، هر گاه (آتش آن) فرو نشیند، بر آنان شعله‌ای (سوزان) می‌افزاییم. ﴿۹۷﴾ این کیفر آن‌هاست، به (خاطر) این که به آیات ما کافر شدند، و گفتند: «آیا هنگامی که ما استخوان‌هایی

(پوسیده) و پراکنده شدیم، آیا دگر بار با آفرینش تازه‌ای برانگیخته خواهیم شد؟!». ﴿۹۸﴾ آیا نمی‌دانند، که الله که آسمان‌ها و زمین را آفریده؛ قادر است که مانند آن‌ها را بیافریند، و برای آنان سرآمدی مقرر کرده که شکی در آن نیست، سپس ستمکاران جز ناسپاسی را قبول نکردند. ﴿۹۹﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر شما مالک گنجینه‌های (بخشش و) رحمت پروردگار من بودید، آنگاه از ترس فقر (و تنگدستی) از انفاق خوداری می‌کردید، و انسان بسیار بخیل (و تنگ نظر) است». ﴿۱۰۰﴾ و به راستی (ما) به موسیٰ نه معجزه روشن دادیم، پس (ای پیامبر) از بنی اسرائیل بپرس، آن زمان که (موسیٰ) به سوی آنان آمد، فرعون به او گفت: «ای موسیٰ، گمان می‌کنم تو سحر شده‌ای». ﴿۱۰۱﴾ (موسیٰ) گفت: «تو قطعاً می‌دانی که این (معجزها) را جز پروردگار آسمان‌ها و زمین؛ برای روشن‌گری نفرستاده است، و من ای فرعون، یقیناً تو را هلاک شده می‌پندارم». ﴿۱۰۲﴾ پس (فرعون) تصمیم گرفت که آنان (= بنی اسرائیل) را از آن سرزمین بیرون کند، پس (ما) او و همه کسانی را که با او بودند؛ غرق کردیم. ﴿۱۰۳﴾ و بعد از (هلاکت) او به بنی اسرائیل گفتیم: «در (این) سرزمین (شام) ساکن شوید، پس هنگامی که وعده آخرت فرا رسد، همه شما دسته‌جمعی خواهیم آورد». ﴿۱۰۴﴾

و (ما) این (قرآن) را به حق نازل کردیم، و به حق نازل شد، و تو را (ای پیامبر) جز بشارت دهنده و هشدار دهنده نفرستادیم. ﴿۱۰۵﴾ و قرآنی که (آیات و سوره‌هایش را) جدا ساختیم، تا آن را با درنگ (و تأتی) بر مردم بخوانی، و آن را تدریج (و کم کم) نازل کردیم. ﴿۱۰۶﴾ (ای پیامبر!) بگو: «(خواه) به آن ایمان آورید، یا ایمان نیاورید، بی گمان کسانی که پیش از آن به آن‌ها دانش داده شده، هنگامی که (آیات قرآن) بر آن‌ها خوانده می‌شود، سجده‌کنان به رو در می‌افتند». ﴿۱۰۷﴾ و می‌گویند: «منزه است پروردگار ما، که یقیناً وعده‌هایش انجام شدنی است». ﴿۱۰۸﴾ و (آن‌ها) گریه‌کنان به رو در می‌افتند، و (تلاوت این قرآن) بر فروتنی شان می‌افزاید. ﴿۱۰۹﴾ بگو: «الله» را بخوانید یا «رحمان» را بخوانید، هر کدام را بخوانید، پس (فرقی ندارد) برای او نام‌های نیکوست، و نمازت را نه زیاد بلند بخوان، و نه آنرا خیلی آهسته بخوان، و میان آن دو؛ راهی (معتدل) برگزین. ﴿۱۱۰﴾ و بگو: «ستایش برای الله است که فرزندی (برای خود) بر نگزیده و او را در فرمانروای هیچ شریکی نیست، و بخاطر ناتوانی (و ذلت حامی و) سرپرستی برای او نیست، و او را به شایستگی بزرگ بشمار». ﴿۱۱۱﴾

سوره کهف

به نام الله بخشنده مهربان

حمد و سپاس مخصوص الله است که بر بنده‌اش (محمد) کتاب (قرآن) را نازل کرد، و هیچ گونه کجی و انحرافی در آن قرار نداد. ﴿۱﴾ در حالی که ثابت و مستقیم (و نگاهبان کتاب‌های آسمانی) است، تا (بدکاران را) از عذاب سخت او بیم دهد، و مؤمنانی را که کارهای شایسته انجام می‌دهند، مژده دهد که پاداش نیکویی برای آن‌هاست. ﴿۲﴾ (همان بهشتی) که جاودانه در آن خواهند ماند. ﴿۳﴾ (و نیز) کسانی که گفتند: الله فرزندی (برای خود) برگزیده است، بیم دهد. ﴿۴﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿۱۰۵﴾ وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿۱۰۶﴾ قُلْ ءَامِنُوا بِهِمْ أَوْ لَا تُوْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿۱۰۷﴾ وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿۱۰۸﴾ وَخِرُونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿۱۰۹﴾ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿۱۱۰﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمَمْلَكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وِليٌّ مِنَ الدُّنْيَا وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ﴿۱۱۱﴾

سورة الكهف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ﴿۱﴾ قَيِّمًا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿۲﴾ مَكِينٍ فِيهِ أَبَدًا ﴿۳﴾ وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿۴﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ﴿٦﴾ فَلَعَلَّكَ بِنِعْمِ نَفْسِكَ عَلَىٰ آثَرِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٨﴾ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٩﴾ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿١٠﴾ إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١١﴾ فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا ﴿١٣﴾ خُنْ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٤﴾ وَرَبَطْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوًا مِنْ دُونِهِ إِلَّا هَا ظَلَمْنَا إِذًا شَطَطًا ﴿١٥﴾ هَتُّوْا قَوْمَنَا أَخَذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطٰنٍ بَيْنِ يَدَيْهِمْ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٦﴾

این سخن (قرآن) ایمان نیاورند. ﴿٦﴾ ما آنچه که روی زمین است، زینت آن قرار داده‌ایم، تا آن‌ها را بیازماییم که کدام یک‌شان عمل بهتر می‌کنند. ﴿٧﴾ و ما (سرانجام) آنچه که روی زمین است، (صاف می‌کنیم) به خاکی هموار و بی‌گیاه (بیابانی خشک) تبدیل می‌کنیم. ﴿٨﴾ آیا گمان کردی که اصحاب کهف (= غار) و رقیم (= نوشته) از جمله نشانه‌های شگفت‌انگیز ما بوده‌اند؟! ﴿٩﴾ (بیاد آور) آنگاه که آن جوانان به غار پناه بردند، و گفتند: «پروردگارا! ما را از سوی خود رحمتی عطا کن، و راه نجاتی برایمان ما فراهم ساز». ﴿١٠﴾ پس (ما پرده‌های خواب را) در غار بر گوش‌هایشان زدیم، و سال‌ها در خواب فرو رفتند. ﴿١١﴾ سپس آنان را بر انگیختیم تا بدانیم کدام یک از آن دو گروه مدت ماندن خود را بهتر حساب کرده است. ﴿١٢﴾ ما داستان آنان را به حق برای تو بازگو می‌کنیم. آن‌ها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند، و ما بر هدایت‌شان افزودیم. ﴿١٣﴾ و (ما) دل‌های آن‌ها را محکم ساختیم، هنگامی که قیام کردند، و گفتند: «پروردگار ما، پروردگار آسمان‌ها و زمین است، و ما هرگز غیر از او معبودی نمی‌پرستیم (اگر چنین کنیم) سخنی گزاف و بیهوده گفته‌ایم. ﴿١٤﴾ این قوم ما، معبودهای جز الله انتخاب کرده‌اند، چرا دلیل آشکاری (بر این معبودان) نمی‌آورند؟! چه کسی ستمکارتر است از آن فردی که بر الله دروغ ببندد؟!».

﴿١٥﴾

نه ایشان به این سخن علم و آگاهی دارند و نه پدران‌شان، سخن بزرگی از دهان‌شان بیرون می‌شود! آنان جز دروغ نمی‌گویند. ﴿٥﴾ پس گویی می‌خواهی در پی ایشان خود را از غم و اندوه هلاک سازی، اگر به

و (به آن‌ها گفتیم:) هنگامی که از آن‌ها و آنچه را جز الله می‌پرستند؛ کناره‌گیری کردید، پس به غار پناه برید، که پروردگارتان نعمتش را بر شما می‌گستراند، و راه آسایش و نجات از این امر را برای شما فراهم می‌سازد. ﴿۱۶﴾ و خورشید را می‌دیدید که به هنگام طلوع به سمت راست غارشان متمایل می‌گردد، و به هنگام غروب ایشان را وا گذاشته به سمت چپ متمایل می‌گردد، و آن‌ها در محل وسیعی از آن (غار) قرار داشتند، این از آیات الله است، هر کس را هدایت کند، پس او هدایت یافته (واقعی) است، و هر که را گمراه کند، سرپرست و راهنمایی هرگز برای او نخواهی یافت. ﴿۱۷﴾ و (اگر به آن‌ها نگاه می‌کردی) می‌پنداشتی بیدارند، در حالی که آن‌ها خفته بودند، و ما آن‌ها را به سمت راست و چپ می‌گرداندیم، و سگ آن‌ها دست‌های خود را (بحالت پاسبانی) بر دهانه غار گشوده بود. اگر به آن‌ها نگاه می‌کردی قطعاً فرار می‌کردی، و تو از آن‌ها سخت می‌ترسیدی (و وجودت از وحشت پر می‌شد). ﴿۱۸﴾ و این گونه ما آن‌ها را (از خواب) بر انگیختیم تا از یکدیگر سؤال کنند، یکی از آن‌ها گفت: «چه مدت خوابیدید؟» گفتند: «یک روز یا بخشی از یک روز» (وقتی که نتوانستند مدت خواب‌شان را بدانند) گفتند: «پروردگارتان دانایتر است که چقدر مانده‌اید، پس (اکنون) یک نفر از خودتان را با این سکه‌ای که دارید به شهر بفرستید، و باید بنگرد کدام یک از غذاها پاکیزه‌تر است، پس روزی و طعامی از آن برای شما بیاورد، و باید دقت کند، و هیچ کس را از حال شما آگاه نسازد. ﴿۱۹﴾ بدرستی که اگر آن‌ها (از وضع شما آگاه شوند و)، بر شما دست یابند، سنگسارتان می‌کنند، یا شما را به آئین خویش باز می‌گردانند، و در آن صورت هرگز رستگار نخواهید شد. ﴿۲۰﴾

وَإِذِ اعْتَرَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأُودُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ﴿١٦﴾ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَوُّرًا عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُهَا ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لِيَهْدِيَ اللَّهُ الْبَالِغِينَ ﴿١٧﴾ وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشَّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَنِيَّ ذُرَاعِهِ بَأَلْوَصِيدٍ لُوِ اطَّلَعَتْ عَلَيْهِمْ لَوْلِيَّتْ مِنْهُمْ فَارَأَى وَكَلَّمَتْ مِنْهُمْ رُعبًا ﴿١٨﴾ وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٢٠﴾

و این چنین مردم را متوجه حال آن‌ها کردیم، تا بدانند که وعدهٔ الله حق است، و آنکه در (قیام) قیامت شکی نیست، هنگامی که (مردم) میان خود در این باره نزاع می‌کردند، پس گروهی گفتند: «بنائی بر آن بسازید»، پروردگارشان به حال آن‌ها آگاه‌تر است. برخی دیگر که قدرت بدست (و اکثریت) داشتند گفتند: «بر (غار) ایشان پرستشگاهی می‌سازیم». ﴿۲۱﴾ (گروهی) خواهند گفت: «آن‌ها سه نفر بودند، که چهارمین آن‌ها سگ‌شان بود»، و (گروهی) می‌گویند: «پنج نفر بودند، که ششمین آن‌ها سگ‌شان بود» - همهٔ این‌ها سخنانی بدون دلیل است - و (گروهی) می‌گویند: «آن‌ها هفت نفر بودند، و هشتمین آن‌ها سگ‌شان بود»، بگو: «پروردگار من از تعداد آن‌ها آگاه‌تر است». جز گروه کمی تعداد آن‌ها را نمی‌دانند. پس دربارهٔ آنان گفتگوی مختصر و ساده (و مجادله روشن و آرام) داشته باش، و از هیچ کس دربارهٔ آن‌ها سؤال مکن. ﴿۲۲﴾ و هرگز دربارهٔ هیچ چیز نگو: «من فردا آن را انجام می‌دهم». ﴿۲۳﴾ مگر اینکه الله بخواهد، و هرگاه فراموش کردی (و ان شاء الله نگفتی) پروردگارت را به خاطر بیاور، و بگو: «امیدوارم که پروردگارم مرا به راهی روشن‌تر از این هدایت کند». ﴿۲۴﴾ و آن‌ها (= اصحاب کهف) مدت سیصد سال در غارشان درنگ کردند، و نه سال (نیز) بر آن افزودند. ﴿۲۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «الله از مدت ماندن‌شان (در غار) آگاه‌تر است، غیب آسمان‌ها و زمین از آن اوست، چقدر بیناست و چقدر شنواست! آن‌ها هیچ ولی (و سرپرستی) جز او ندارند، و او تعالی هیچ کس را در حکم خود شریک نمی‌کند». ﴿۲۶﴾ و آنچه از کتاب پروردگارت به سوی تو وحی شده؛ تلاوت کن، هیچ کسی نمی‌تواند سخنان پروردگارت را دگرگون سازد، و هرگز پناهگاهی جز او نمی‌یابی. ﴿۲۷﴾

وَكَذَلِكَ أَعْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُنْيَانًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٢٢﴾ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَهْرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٣﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبٍ مِنْ هَٰذَا رَشْدًا ﴿٢٥﴾ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ ۖ وَازْدَادُوا تِسْعًا ﴿٢٦﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصَرَ بِهِ ۖ وَأَسْمَعُ ۚ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٧﴾ وَأَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ ۚ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۚ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٨﴾

هر کس می خواهد کافر گردد». ما برای ستمکاران آتشی آماده کرده ایم که سرا پرده اش آنان را از هر طرف احاطه کرده است. و اگر تقاضای آب کنند، آبی، همچون فلز گداخته که صورتها را بریان می کند، برای آنان می آورند، چه بد نوشیدنی، و چه بد آرامگاهی است. ﴿۲۹﴾ بدرستی کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، همانا ما پاداش نیکو کاران را ضایع نخواهیم کرد. ﴿۳۰﴾ آنها کسانی هستند که بهشت های جاویدان از آن ایشان است، (بهشت های که) نهرها از زیر (کاخ ها و درختان) آن جاری است، در آنجا با دست بندهایی از طلا آراسته می شوند، و لباس هایی (فاخر) سبز رنگ از حریر نازک و ضخیم در بر می کنند، در حالی که بر تخت ها تکیه زده اند، چه پاداش خوبی و چه منزل نیکو و خوبی است. ﴿۳۱﴾ و (ای پیامبر!) برای آنها مثالی بزن، (مثال) آن دو مرد که برای یکی از آنها دو باغ از انواع انگورها قرار دادیم، و گرداگرد آن دو (باغ) را با درختان نخل پوشانیدیم، و در میان آن زراعت (پر برکتی) قرار دادیم. ﴿۳۲﴾ هر دو باغ، میوه آورده بود (میوه های بسیار) و چیزی فرو گذار نکرده بود، و میان آن دو (باغ)، نهر بزرگی جاری ساخته بودیم. ﴿۳۳﴾ (صاحب این دو باغ) میوه های بسیار (و درآمد فراوانی) داشت؛ پس به همین خاطر با دوستش در حالی که با او گفتگو می کرد گفت: «من از لحاظ ثروت از تو بیشترم و از لحاظ نفرت نیرومندترم». ﴿۳۴﴾

وَأَصْبَرَ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿۲۹﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَن شَاءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن شَاءَ فَلْيُكْفِرْ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ۚ وَإِن يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۚ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿۳۰﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَن أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿۳۱﴾ أُولَٰئِكَ هُم جَنَّاتُ عَدْنٍ يَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُخْلُونَ فِيهَا مِن أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ۚ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿۳۲﴾ * وَأَضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِّنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ﴿۳۳﴾ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ ءَاتَتْ أُكْلَهَا وَلَمْ تُظْلَمِ مِنْهُ شَيْئًا ۚ وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ﴿۳۴﴾ وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿۳۵﴾

و با کسانی باش که پروردگار خود را صبحگاهان و شامگاهان می خوانند، (و تنها) وجه او را می طلبند، و هرگز بخاطر زیورهای دنیا، چشمانت را از آنها بر مگیر، و پیروی نکن از کسانی که دل های شان را از یاد خود غافل ساخته ایم، و هوای نفس خویش را پیروی کردند، و کارهایشان از حد گذشته (و برباد) است. ﴿۲۸﴾ (ای پیامبر!) بگو: «(این قرآن) حق است از سوی پروردگارتان، پس هر کس می خواهد ایمان بیاورد، و

و در حالی که به خود ستمکار بود، در باغ خویش داخل شد، و گفت: «من باور نمی کنم هرگز این (باغ) نابود شود. ﴿۳۵﴾ و باور نمی کنم که قیامت بر پا گردد، و اگر به سوی پروردگارم باز گردانده شوم (به فرض این که قیامت باشد) قطعاً جایگاهی بهتر از این خواهم یافت. ﴿۳۶﴾ دوست وی - در حالی که با او گفتگو می کرد - به او گفت: «آیا به آن کسی که تو را از خاک، سپس از نطفه آفرید، آنگاه تو را مردی (کامل) قرار داد، کافر شدی؟! ﴿۳۷﴾ لیکن من (می گویم) الله پروردگار من است، و هیچ کس را شریک پروردگارم قرار نمی دهم. ﴿۳۸﴾ چرا هنگامی که به باغ خویش وارد شدی، نگفتی: ما شاء الله، نیرو و قوتی جز از ناحیه الله نیست، اگر مرا از نظر مال و فرزند کمتر از خود بینی. ﴿۳۹﴾ پس امید است که پروردگارم بهتر از باغ تو به من بدهد، و بر باغ تو آفتی از آسمان فرو فرستد؛ تا به زمینی بی گیاه لغزنده ای تبدیل گردد. ﴿۴۰﴾ یا آب آن در عمق زمین فرو رفته تا هرگز نتوانی آن را به دست آوری. ﴿۴۱﴾ (سر انجام عذاب الهی فرا رسید) و تمام میوه هایش را در بر گرفت و نابود شد. و او بخاطر هزینه هائی که صرف آن کرده بود؛ پیوسته دست هایش را به هم می مالید - در حالی که داربست های آن فرو ریخته بود- و می گفت: «ای کاش کسی را شریک پروردگارم قرار نداده بودم!» ﴿۴۲﴾ و او را گروهی نبود که در برابر الله یاریش کنند، و نتوانست که خود را یاری کند. ﴿۴۳﴾ در آنجا (ثابت گردید) که یاری و کمک از آن الله برحق است، اوست که بهترین پاداش و بهترین عاقبت را (برای مطیعان) دارد. ﴿۴۴﴾ (ای پیامبر!) برای آنان مثل زندگی دنیا را بزن که مانند آبی است که آن را از آسمان فرو فرستادیم، سپس گیاهان زمین با آن درهم آمیخت سپس خشک گردید، و بادهای آن را به هر سو پراکنده اش کردند. و الله بر همه چیز تواناست. ﴿۴۵﴾

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُودْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ سُخَّارٌ لَهُ أَكْفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾ وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسَىٰ رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنَّ خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَاهَا غُورًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ تَكُن لَّهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِن دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هَذَا لِكِ الْوَالِيَةِ لِلَّهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾ وَأَضْرَبَ لَهُم مَّثَلًا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذَرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ
 خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوْمَ نُسِيرُ الْجِبَالَ
 وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾
 وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ
 مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾ وَوَضَعَ الْكِتَابَ
 فَتَرَى الْمَجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ
 هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا
 وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾ وَإِذْ
 قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ
 الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ
 دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾ * مَا
 أَشْهَدْتَهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا
 كُنْتُمْ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾ وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا
 شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ
 وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾ وَرَأَى الْمَجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا
 أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

مال و فرزندان زینت زندگی دنیاست، و کارهای ماندگار شایسته، نزد پروردگارت بهترین ثواب دارد، و بهترین امید است. ﴿۴۶﴾ و (بیاد بیاور) روزی را که کوهها را به حرکت در آوریم، و زمین را آشکار (و صاف) می‌بینی، همگان را گرد می‌آوریم، و احدی از آنان را فرو نمی‌گذاریم. ﴿۴۷﴾ و ایشان به صف بر پروردگارت عرضه می‌شوند (و به آنها می‌فرماید:) «همگی نزد ما

آمدید، همان گونه که نخستین بار شمار را آفریدیم، بلکه شما گمان می‌کردید، ما هرگز موعدی برای شما قرار نخواهیم داد». ﴿۴۸﴾ و کتاب (نامه اعمال) در آنجا گذارده می‌شود، پس گنهکاران را می‌بینی که از آنچه در آن است ترسانند، و می‌گویند: «ای وای بر ما، این چه کتابی است که هیچ عمل کوچک و بزرگی را فرو نگذاشته؛ مگر اینکه آن را به شمار آورده است؟!» و آنچه را انجام داده‌اند؛ حاضر یابند و پروردگارت به هیچ کس ستم نمی‌کند. ﴿۴۹﴾ و (ای پیامبر! برایشان بیان کن) زمانی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید» پس (همه) سجده کردند، بجز ابلیس - که از جن بود - و از فرمان پروردگارش سرپیچید، آیا او و فرزندان او به جای من دوستان خود می‌گیرید، در حالی که آنها دشمن شما هستند؟! ستمکاران چه جایگزین بدی دارند. ﴿۵۰﴾ من آنان (= ابلیس و فرزندان او) را به هنگام آفرینش آسمان و زمین، و نه به هنگام آفرینش خودشان حاضر نکردم. و من هیچ وقت گمراه کنندگان را دست یار و مددکار خود قرار نمی‌دهم (و اصلاً نیازی ندارم). ﴿۵۱﴾ و (بیاد بیاورید) روزی را که الله می‌فرماید: شریک‌هایی را که برای من می‌پنداشتید، بخوانید (تا شما را از عذاب رها سازند). پس آنها را بخوانند، ولی اجابت‌شان نکنند، و ما در میان این دو گروه هلاکت گاهی قرار داده‌ایم. ﴿۵۲﴾ و گناهکاران آتش (دوزخ) را می‌بینند، پس یقین می‌کنند که در آن خواهند افتاد، و از آن هیچ راه گریزی نیابند. ﴿۵۳﴾

و به راستی در این قرآن، هر گونه مثلی برای مردم بیان کرده‌ایم، ولی انسان بیش از هر چیز به مجادله می‌پردازد. ﴿۵۴﴾ و چیزی مردم را باز نداشت از اینکه - وقتی هدایت به سوی‌شان آمد - ایمان بیاورند، و از پروردگارش طلب آمرزش کنند؛ جز اینکه (می‌خواستند) سر نوشت پیشینیان برای آنان بیاید، یا عذاب در برابر‌شان قرار گیرد. ﴿۵۵﴾ و ما پیامبران را جز بشارت‌دهنده و هشدار دهنده نمی‌فرستیم، و کسانی که کافر شدند، همواره به باطل مجادله می‌کنند تا بوسیله آن، حق را از میان بردارند، و آیات و نشانه‌های من و آنچه به آن بیم داده شده‌اند به باد مسخره گرفتند. ﴿۵۶﴾ و چه کسی ستم کارتر از آن کسی است که به آیات پروردگارش پند داده شود، سپس از آن روی گرداند، و آنچه را با دست‌های خود پیش فرستاده فراموش کرد؟! ما بر دل‌های آنان پرده‌هایی افکنده‌ایم تا نفهمند، و در گوش‌هایشان سنگینی (قرار داده‌ایم). و اگر آن‌ها را به سوی هدایت بخوانی، پس هرگز هدایت نمی‌شوند. ﴿۵۷﴾ و پروردگارت آمرزنده، و صاحب رحمت است، اگر به خاطر آنچه مرتکب شده‌اند، آن‌ها را مؤاخذه می‌کرد، قطعاً هر چه زودتر عذاب را برای آن‌ها می‌فرستاد، ولی برای آن‌ها موعدی است که هرگز از آن راه فراری نخواهند داشت. ﴿۵۸﴾ و این شهرها و آبادی‌ها هنگامی که ستم کردند؛ هلاک‌شان نمودیم، و برای هلاکت‌شان موعدی قرار دادیم. ﴿۵۹﴾ و (بیاد بیاور) هنگامی را که موسی به جوان (خدمت کار) خود (یوشع بن نون) گفت: «من دست از جستجو بر نمی‌دارم تا به محل برخورد دو دریا برسیم هر چند مدت طولانی به راه خود ادامه دهیم». ﴿۶۰﴾ پس چون به محل برخورد دو دریا رسیدند، ماهی خود را (که برای تغذیه همراه داشتند) فراموش کردند و ماهی راه خود را در دریا پیش گرفت (و رفت). ﴿۶۱﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرِ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَجُجِدِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَّا بَلْبَطِلٍ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا ﴿٥٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَاعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ الْعَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلْ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتْنِهِ لَآ أَبْرُحَ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

باشم، و ماهی بطرز شگفت آوری راه خود را در دریا پیش گرفت». ﴿۶۳﴾ (موسی) گفت: «آن همان چیزی بود که ما می‌خواستیم» پس جستجو کنان از همان راه باز گشتند. ﴿۶۴﴾ پس (در آنجا) بنده‌ای از بندگانم (= خضر) را یافتند که از جانب خود به او رحمتی عطا کرده و علم فراوانی از نزد خود به او آموخته بودیم. ﴿۶۵﴾ موسی به او گفت: «آیا از تو پیروی کنم تا از آنچه به تو آموخته شده و مایه رشد و صلاح است، به من بیاموزی؟». ﴿۶۶﴾ (خضر) گفت: «تو هرگز نمی‌توانی با من شکیبایی کنی!» ﴿۶۷﴾ و چگونه می‌توانی بر چیزی که به (راز) آن آگاه نیستی، شکیبایی کنی؟! ﴿۶۸﴾ (موسی) گفت: «به خواست الله مرا شکیبایی خواهی یافت، و در هیچ کاری تو را نا فرمانی نکنم». ﴿۶۹﴾ (خضر) گفت: «پس اگر همراهی مرا نمودی، از هیچ چیز مپرس تا آنکه خودم درباره آن برای تو سخن بگویم». ﴿۷۰﴾ پس آن دو به راه افتادند، تا آنکه سوار کشتی شدند (خضر) کشتی را سوراخ کرد. (موسی) گفت: «آیا آن را سوراخ کردی تا سرنشینان آن را غرق کنی؟ راستی چه کاربندی انجام دادی!» ﴿۷۱﴾ (خضر) گفت: «آیا نگفتم تو هرگز نمی‌توانی با من شکیبایی کنی؟!». ﴿۷۲﴾ (موسی) گفت: «بخاطر آنچه فراموش کردم، مرا مؤاخذه مکن و از این کارم بر من سخت مگیر». ﴿۷۳﴾ پس به راه خود ادامه دادند؛ تا هنگامی که به نوجوانی بر خوردند، پس (خضر) او را کشت، (موسی) گفت: «آیا انسان پاکی را، بدون آنکه کسی را کشته باشد؛ کشتی؟ براستی کار زشتی انجام دادی!» ﴿۷۴﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتْنَهُ ءَاتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنسَنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٤﴾ قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَىٰ ءِثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٥﴾ فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا ءَاتِيَنَّهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَهُ مِنَ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٦﴾ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَبِعُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عَلَّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٨﴾ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٧٠﴾ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧١﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٣﴾ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٤﴾ فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنِي نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٥﴾

پس هنگامی که (از آنجا) گذشتند، (موسی) به جوان (خدمت کار) خود (یوشع) گفت: «غذای مان را بیاور، که سخت از این سفرمان خسته شده‌ایم». ﴿۶۲﴾ گفت: «به یاد داری، هنگامی که (برای استراحت) به کنار آن تخته سنگ پناه بردیم، من (در آنجا) ماهی را فراموش کردم؛ و جز شیطان (کسی) آن را از یاد من نبرد تا به یادش

گفت: «آیا به تو نگفتم که هرگز نمی توانی با من صبر کنی؟!» ﴿۷۵﴾ (موسی) گفت: «بعد از این اگر از تو درباره چیزی سؤال کردم، دیگر با من همراهی نکن، به راستی از جانب من معذور خواهی بود.» ﴿۷۶﴾ پس به راه خود ادامه دادند، تا به اهل قریه ای رسیدند، از آنان خواستند که به ایشان غذا دهند، ولی آنان از مهمان نمودن آنان خود داری کردند. آنگاه در آنجا دیواری یافتند که می خواست فرو ریزد، پس (خضر) آن را راست و استوار کرد، (موسی) گفت: «اگر می خواستی (می توانستی) در مقابل این کار؛ مزدی بگیری» ﴿۷۷﴾ (خضر) گفت: «اینک زمان جدایی من و تو فرا رسیده، بزودی تو را از راز (و حکمت) آنچه که نتوانستی در برابر آن صبر کنی؛ آگاه خواهم ساخت.» ﴿۷۸﴾ اما کشتی، از آن بی نوا یانی بود که در دریا کار می کردند، پس من خواستم آن رامعیوب کنم، (چرا که) پشت سر آن ها پادشاهی (ستمگر) بود که هر کشتی (سالمی) را بزور می گرفت. ﴿۷۹﴾ و اما نوجوان، پدر و مادرش (هر دو) با ایمان بودند، پس بیم داشتیم که آنان را به سرکشی و کفر وا دارد. ﴿۸۰﴾ از این رو، خواستیم که پروردگارشان فرزند پاک تر و پر محبت تری بجای او به آن دو عطاء فرماید. ﴿۸۱﴾ و اما دیوار، از آن دو نوجوان یتیم در آن شهر بود، و زیر آن، گنجی متعلق به آن دو وجود داشت، و پدرشان مردی صالح بود، پس پروردگارت خواست که آنان به حد بلوغ برسند و گنج خود را بیرون آورند، این رحمتی از پروردگارت بود، این (کارها) را من خود سرانه انجام ندادم، این بود راز (و حکمت) کارهای که نتوانستی در برابر آن ها صبر کنی.» ﴿۸۲﴾ و (ای پیامبر!) از تو درباره «ذوالقرنین» می پرسند؛ بگو: «به زودی چیزی از سر گذشت او برای شما خواهم خواند.» ﴿۸۳﴾

﴿۱﴾ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿۱﴾ قَالَ إِنْ سَأَلْتَكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَحِّبْنِي ۖ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ﴿۲﴾ فَأَنْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطَعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ ﴿۳﴾ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿۴﴾ قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ ۚ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿۵﴾ أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿۶﴾ وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهَقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿۷﴾ فَأَرَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿۸﴾ وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۚ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ۚ ذَٰلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿۹﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ ۖ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ﴿۱۰﴾

خواهیم کرد، سپس به سوی پروردگارش باز گردانده می‌شود، آنگاه او را مجازات سختی خواهد کرد. ﴿۸۷﴾ و اما کسی که ایمان آورد و کار شایسته انجام داد، پس (در آخرت) پاداشی نیکو دارد، و ما دستور، آسانی به او خواهیم داد. ﴿۸۸﴾ سپس از اسبابی (که در اختیارش بود) استفاده کرد. ﴿۸۹﴾ تا آنکه به جایگاه برآمدن آفتاب رسید، (در آنجا) دید که آفتاب بر مردمانی طلوع می‌کند که در برابر (تابش) آفتاب برایشان پوششی قرار نداده بودیم. ﴿۹۰﴾ اینچنین بود (کار ذی‌القرنین) و به راستی ما از آنچه در اختیار داشت (و انجام می‌داد) کاملاً آگاه بودیم. ﴿۹۱﴾ سپس از وسایل و اسباب استفاده کرد. ﴿۹۲﴾ (و به سفر ادامه داد) تا به میان دو کوه رسید، و در کنار آن دو (کوه) مردمی را یافت که هیچ سخنی را نمی‌فهمیدند. ﴿۹۳﴾ (آنان به او) گفتند: «ای ذوالقرنین! یا جوج و مأجوج در این سرزمین فساد می‌کنند، پس آیا هزینه‌ای برای تو قرار دهیم، که میان ما و آن‌ها سدی بسازی؟!» ﴿۹۴﴾ (ذوالقرنین) گفت: «آنچه پروردگارم در اختیار من قرار داده (از قدرت و ثروت) بهتر است (از آنچه شما پیشنهاد می‌کنید) پس مرا با نیرو یاری کنید، تا میان شما و آن‌ها سدی محکمی بسازم. ﴿۹۵﴾ قطعات بزرگ آهن برایم بیاورید، (و روی هم بچینید) تا وقتی که کاملاً میان دو کوه را برابر کرد (و پوشانید)، گفت: «(در اطراف آن آتش بیفروزید) و در آن بدمید» (آن‌ها دمیدند) تا وقتی قطعات آهن را سرخ و گداخته کرد. گفت: «(اکنون) مس ذوب شده برایم بیاورید؛ تا بر روی آن بریزم». ﴿۹۶﴾ (سرانجام سد محکمی ساخت) پس آن‌ها (= یا جوج و مأجوج) اصلاً نتوانستند از آن بالا روند، و نتوانستند سوراخ و نقبی در آن ایجاد کنند. ﴿۹۷﴾

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَءَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٧﴾ فَاتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٨٨﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَّوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَبْنَؤُا الْفَرَقَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٩﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ﴿٩٠﴾ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحَسَنَىٰ وَسَنُقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ يَجْعَلْ لَهُم مِّنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٣﴾ كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩٤﴾ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٩٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٦﴾ قَالُوا يَبْنَؤُا الْفَرَقَيْنِ إِنْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٧﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٨﴾ ءَاتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَاتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ﴿٩٩﴾ فَمَا اسْطَبَعُوا أَن يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَبَعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿١٠٠﴾

یقیناً ما به او در زمین قدرت و حکومت دادیم، و اسباب هر چیز را در اختیارش گذاشتیم. ﴿۸۴﴾ پس او (از این) اسباب (پیروی و) استفاده کرد. ﴿۸۵﴾ تا آن که به غروب گاه آفتاب رسید، (چنین به نظرش رسید) که خورشید در چشمه‌ای گِل‌آلود و سیاه غروب می‌کند، و در آنجا مردمی را یافت، گفتیم: «ای ذوالقرنین! یا (آنان را) مجازات می‌کنی، و یا روش خوبی درباره آن‌ها انتخاب می‌نمایی». ﴿۸۶﴾ (ذو‌القرنین) گفت: «اما کسی که ستم کرده است، مجازات

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي فَاِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّآءً ۝
 وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ۝ * وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ
 فِي بَعْضٍ ۝ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَمَجَّعْنَاهُمْ مَّجْمَعًا ۝ وَعَرَضْنَا
 جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرَضًا ۝ الَّذِيْنَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ فِي
 غِطَآءٍ عَن ذِكْرِى وَاكَانُوْا لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَمْعًا ۝
 اَفَحَسِبَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنْ يَّتَّخِذُوْا عِبَادِيْ مِنْ دُوْنِيْ
 اَوْلِيَاً ۚ اِنَّا اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِيْنَ نَزْلًا ۝ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ
 بِالْاَخْسَرِيْنَ اَعْمَالًا ۝ الَّذِيْنَ ضَلَّ سَعِيْهُمُ فِي الْحَيٰوةِ
 اَلْاٰدِنِيَا وَهُمْ يَحْسَبُوْنَ اَنْهُمْ يَحْسَبُوْنَ صُنْعًا ۝ اُولٰٓئِكَ
 الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِآيٰتِ رَبِّهِمْ وَلِقَايَهٗ فَخَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَلَا
 نَقِيْمٌ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَرَنَّا ۝ ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا
 كَفَرُوْا وَآخِذُوْا بِآيٰتِيْ وَرُسُلِيْ هٰزُوْا ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
 وَعَمِلُوْا الصّٰلِحٰتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّٰتُ الْفِرْدَوْسِ نَزْلًا ۝
 خٰلِدِيْنَ فِيْهَا لَا يَبْغُوْنَ عَنْهَا حَوْلًا ۝ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ
 مِدَادًا لِّكَلِمٰتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمٰتُ رَبِّي
 وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهٖ مَدَدًا ۝ قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحٰى
 اِلَيَّ اِنَّمَا اِلٰهُكُمْ اِلٰهُ وَّاحِدٌ ۝ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهٖ
 فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٖ ۝ اَحَدًا ۝

(آنگاه) گفت: «این از رحمت پروردگار من است (و تا الله بخواید پا برجا می ماند) اما هنگامی که وعده پروردگارم فرا رسد، آن را درهم می کوبد، و وعده پروردگارم حق است.»
 ﴿۹۸﴾ و در آن روز (که جهان پایان می پذیرد) ما آن ها را (چنان) رها می کنیم که در هم موج می زنند، و در شیور دمیده می شود، سپس ما همه را (در یکجا) جمع می کنیم.

﴿۹۹﴾ و در آن روز، جهنم را بر کافران عرضه می داریم.
 ﴿۱۰۰﴾ (آن) کسانی که چشمان شان از یاد من در پرده (غفلت) بود، و توان شنیدن (حق را) نداشتند. ﴿۱۰۱﴾ آیا کسانی که کافر شدند؛ گمان می برند که بندگان مرا بجای من اولیای خود بگیرند؟! بی گمان ما جهنم را برای پذیرائی کافران آماده کرده ایم. ﴿۱۰۲﴾ (ای پیامبر!) بگو: «آیا شما را به زیان کارترین (مردم) در کارها، خیر دهیم. ﴿۱۰۳﴾ کسانی که تلاش و کوشش شان در زندگی دنیا تباه و ضایع شده، و با این حال گمان می کنند که کار نیک انجام می دهند». ﴿۱۰۴﴾ آن ها کسانی هستند که به آیات پروردگارشان و لقای او (در جهان آخرت) کافر شدند، در نتیجه اعمال شان تباه و نابود شد، سپس در روز قیامت برای آن ها (ارزشی قائل نیستیم) و زنی بر پا نخواهیم کرد. ﴿۱۰۵﴾ (آری) این (گونه) است سزای شان دوزخ است، بخاطر آنکه کافر شدند، و آیات من و پیامبرانم را مسخره گرفتند. ﴿۱۰۶﴾ بی گمان کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام دادند، باغ های (بهشت) برین محل پذیرائی آنان خواهد بود. ﴿۱۰۷﴾ جاودانه در آن خواهند ماند و هرگز تقاضای نقل مکان از آنجا نمی کنند. ﴿۱۰۸﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر دریا برای (نگارش) کلمات پروردگارم جوهر شود؛ قطعاً دریا به پایان می رسد، پیش از آنکه کلمات پروردگارم پایان یابد، هر چند همانند آن (دریا) به کمک آن بیاوریم». ﴿۱۰۹﴾ (ای پیامبر!) بگو: «من فقط بشری هستم مثل شما، (امتیاز من این است که) به من وحی می شود، که تنها معبود تان معبود یگانه است، پس هر که به لقای پروردگارش امید دارد، باید کار شایسته انجام دهد، و هیچ کس را در عبادت پروردگارش شریک نسازد.»
 ﴿۱۱۰﴾

سوره مریم

سوره مریم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

كَهَيْعَصَ ﴿١﴾ ذَكَرَ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا
 إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ﴿٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ
 بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ﴿٣﴾ وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ
 وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ
 وَلِيًّا ﴿٤﴾ يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ عَالِ يَعْقُوبَ وَأَجْعَلْهُ
 رَبِّ رَضِيًّا ﴿٥﴾ يَزَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ
 يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ
 مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ﴿٧﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ
 هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ
 شَيْئًا ﴿٨﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا
 تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ﴿٩﴾ فَخَرَجَ عَلَى
 قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً
 وَعَشِيًّا ﴿١٠﴾

کهیعص (کاف. ها. یا. عین. صاد). ﴿۱﴾ (این) بیان رحمت
 پروردگارت (نسبت) به بندهاش زکریا است. ﴿۲﴾ چون
 پروردگارش را به ندایی پنهان (به دعا) خواند. ﴿۳﴾ گفت:
 «پروردگارا! به راستی که استخوانم سست شده، و شعله پیری
 سرم را فرا گرفته (و موهایم سفید گشته است) و من (هرگز)
 در دعای تو، ای پروردگارم! محروم نبوده‌ام. ﴿۴﴾ و به
 راستی که من بعد از (مرگ) خودم از وارثانم بیمناکم، و
 همسرم نازا (و عقیم) است، پس از نزد خویش وارثی به من
 عطا فرما. ﴿۵﴾ که وارث من و (نیز) وارث آل یعقوب باشد،
 و پروردگارا! او را پسندیده قرار ده». ﴿۶﴾ (الله فرمود:) «ای
 زکریا! همانا ما تو را به پسری بشارت می‌دهیم که نامش
 یحیی است، (که) پیش از این همنامی برای او قرار نداده‌ایم».
 ﴿۷﴾ (زکریا) گفت: «پروردگارا! چگونه برای من پسری
 خواهد بود؟! درحالی که همسرم نازا است، و من (نیز) از
 شدت پیری به ناتوانی رسیده‌ام!» ﴿۸﴾ (فرشته) گفت: «این
 گونه است، پروردگارت فرموده است: این بر من آسان است،
 و به راستی پیش از این تو را آفریدم در حالی که چیزی
 نبود». ﴿۹﴾ (زکریا) گفت: «پروردگارا! برای من نشانه
 قرار ده» فرمود: «نشانه تو این است که سه شبانه (روز) در
 حالی که (تندرست و) سالمی؛ نتوانی با مردم سخن بگویی».
 ﴿۱۰﴾ پس (او) از محراب (= جایگاه عبادتش) بر قومش
 بیرون آمد، آنگاه به آنها اشاره کرد که: صبح و شام (الله را)
 تسبیح گوید». ﴿۱۱﴾

يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ ۖ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾
 وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً ۖ وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَبَرًّا
 بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلَّمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ
 وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ وَأَذْكُرُ فِي
 الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ اتَّيَبَتْ مِّنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾
 فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ
 لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ
 كُنْتُ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ
 غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ
 يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ
 هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ ۖ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا ۖ
 وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ ۖ
 مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾ فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ
 النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا
 مِّنْ سَيِّئًا ﴿٢٣﴾ فَنَادَاهَا مِن تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ
 تَحْتِكَ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهَزِيءَ إِلَيْكَ جِذْعُ النَّخْلَةِ تُسْقِطُ
 عَلَيْكَ رُطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(الله فرمود: ای یحیی! کتاب (تورات) را با قوت (و جدیت) بگیر، و در کودکی به او دانش (و نبوت) دادیم. ﴿۱۲﴾ و (نیز به او) شفقت و پاکیزگی از جانب خود (عطا کردیم). و (او) پرهیزگار بود. ﴿۱۳﴾ و (او) نسبت به پدر و

مادرش نیکو کار بود، و سرکش (و) نافرمان نبود. ﴿۱۴﴾ و سلام بر او باد، روزی که متولد شد، و روزی که می‌میرد، و روزی که زنده برانگیخته می‌شود. ﴿۱۵﴾ و در (این) کتاب (قرآن) مریم را یاد کن، هنگامی که از خانواده‌اش کناره گرفت، (و در) ناحیه شرقی (بیت المقدس) مستقر شد. ﴿۱۶﴾ پس میان خود و آن‌ها پرده کشید، آنگاه (ما) روح خود (= جبرئیل) را به سوی او فرستادیم، پس به هیئت انسانی کامل بر او ظاهر شد. ﴿۱۷﴾ (مریم) گفت: «همانا من از (شر) تو، به (الله) رحمان پناه می‌برم، اگر تو پرهیزگار هستی». ﴿۱۸﴾ (فرشته) گفت: «یقیناً من فرستاده پروردگار تو هستم، تا پسر پاکیزه‌ای به تو ببخشم». ﴿۱۹﴾ (مریم) گفت: «چگونه ممکن است مرا پسری باشد در حالی که تاکنون انسانی با من تماس نداشته است، و هرگز (زن) بدکاره‌ای (هم) نبوده‌ام؟!». ﴿۲۰﴾ (فرشته) گفت: «این گونه است، پروردگارت فرموده است: این (کار) بر من آسان است، و او را برای مردم نشانه‌ای قرار می‌دهیم، و (نیز) رحمتی از سوی ماست، و این امری است انجام یافته». ﴿۲۱﴾ پس (مریم) به او باردار شد، آنگاه با او به جایی دور دستی (رفت و از مردم) کناره گرفت. ﴿۲۲﴾ پس درد زایمان او را به سوی تنه (درخت) خرمایی کشاند، گفت: «ای کاش پیش از این مرده بودم، و بکلی از یادها رفته (و فراموش شده) بودم». ﴿۲۳﴾ ناگهان از (سمت) پایینش (فرشته یا عیسی) او را صدا زد که: «غمگین مباش، به راستی پروردگارت زیر (پای) تو چشمه‌ای (جاری) قرار داده است. ﴿۲۴﴾ و (این) تنه (درخت) خرما را به طرف خود تکان بده، (که) رطب تازه‌ای بر تو فرو می‌ریزد. ﴿۲۵﴾

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۖ فَمَا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا
فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ
إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهَا ۖ قَالُوا يَمْرَيْمُ لَقَدْ
جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يَتَّخِذَ هَرُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا
سَوًّا وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا
كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْأَمْهِدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ إِنِّي
عَبُدْتُ اللَّهَ ءَاتِنِي الْكِتَابَ وَجْعَلْنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَجْعَلْنِي
مُبَارَكًا أَيَّ مَا كُنْتُ وَأَوْصِنِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا
دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَبِرَأٍ بَوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا
﴿٣٢﴾ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي
فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ ۖ
سُبْحٰنَهُ ۗ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
﴿٣٥﴾ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ هَذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾ فَأَخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ
يَوْمَ يَأْتُونَنَا ۖ لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

را برداشته بود، نزد قومش آمد، گفتند: «ای مریم! به راستی کاری (بسیار) زشت (و شگفت انگیزی) انجام داده‌ای! ﴿۲۷﴾ ای خواهر هارون! پدرت مرد بدی نبود، و مادرت (نیز) زن بدکاره‌ای نبود! ﴿۲۸﴾ پس (مریم) به او (=عیسی) اشاره کرد، گفتند: «چگونه با کسی که کودک است در گهواره، سخن بگویم؟! ﴿۲۹﴾ (عیسی) گفت: «من بنده الله هستم، به من کتاب داده، و مرا پیامبر قرار داده است. ﴿۳۰﴾ و مرا هر جا که باشم پر برکت و فرخنده قرار داده، و تا زنده‌ام مرا به نماز و زکات سفارش کرده است. ﴿۳۱﴾ و (مرا) نسبت به مادرم نیکو کار (قرار داده) و مرا سرکش (و) بدبخت قرار نداده است. ﴿۳۲﴾ و سلام بر من، روزی که متولد شدم، و روزی که می‌میرم، و روزی که زنده برانگیخته شوم» ﴿۳۳﴾ این است (حکایت) عیسی پسر مریم، گفتار راستی که در آن تردید (و اختلاف) می‌کنند. ﴿۳۴﴾ (هرگز) شایسته الله نیست که فرزندی برگیرد، او منزه است، هرگاه کاری را فرمان دهد (و بخواهد)، فقط به آن می‌گوید: «موجود شو» پس (بی درنگ) موجود می‌شود. ﴿۳۵﴾ و (عیسی به قومش گفت: «یقیناً الله پروردگار من و پروردگار شماست، پس او را پرستش کنید، (که) راه راست این است. ﴿۳۶﴾ آنگاه گروه‌های (یهود و نصاری) در میان خود اختلاف کردند، پس وای بر کسانی که کافر شدند، از حضور (در آن) روز بزرگ (قیامت). ﴿۳۷﴾ (آن) روزی که نزد ما می‌آیند، چه خوب شنوا و چه خوب بینا هستند، لیکن ستمکاران امروز در گمراهی آشکارند. ﴿۳۸﴾

پس (از آن) بخور و (از آب چشمه) بنوش، و دیدگان را (به این مولود) روشن دار، پس اگر کسی از انسان‌ها را دیدی (با اشاره) بگو: «همانا من برای (الله) رحمان روزه (سکوت) نذر کرده‌ام، لذا امروز با هیچ بشری سخن نمی‌گویم». ﴿۲۶﴾ پس (مریم) در حالی که او (=عیسی)

وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾ إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٧﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٣٨﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٣٩﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٠﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤١﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٢﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ عَلَّمْتُكَ لِكُلِّ شَيْءٍ وَآتَيْتُكَ مِائَةَ أَلْفًا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فَقَالَ أَلَا أُوَدِّعُكَ وَرَبِّي وَإِنَّكَ بِبَعْدِ أَعْيُنِنَا ﴿٤٣﴾ فَذَكَّرْنَا إِبْرَاهِيمَ لَمَّا كَفَرَ أَنَّهُ رَبِّي فَأَوْبَدُ وَكَيْفَ يَكْفُرُ بِرَبِّهِ إِذْ يُصِرُّ بِالْحَقِّ كَافِرًا ﴿٤٤﴾ أَفَلَا يَرَى أَنَّهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ وَلَا يَشْعُرُ أَنَّهَا رَبُّهُ لَمَّا نَسِيَ مَا كَانَتْ آيَاتِنَا تُعَلِّمُهُ وَلَئِن لَّمْ يَلْمَسْهُ رَبُّهُ حَتَّى يَأْتِيَ الْهَيْبَةَ يَوْمَ الْمُلَاقَاةِ إِذْ يَقُولُ لوَدَّعْتُكُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٥﴾ فَلَمَّا آعَزَّهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٤٦﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٤٧﴾

و (ای پیامبر!) آن‌ها را از روز حسرت بترسان، آنگاه که کار پایان پذیرد، و آن‌ها (همچنان) در غفلتند و ایمان نمی‌آورند. ﴿۳۹﴾ همانا ما میم که زمین و کسانی را که بر آن هستند، به ارث می‌بریم، و (همگی) به سوی ما باز گردانده می‌شوند. ﴿۴۰﴾ و (ای پیامبر!) در (این) کتاب ابراهیم را یاد کن، بی‌گمان او پیامبری راستگو بود.

﴿۴۱﴾ هنگامی که به پدرش گفت: «ای پدر جان! چرا چیزی را پرستش می‌کنی که نه می‌شنود و نه می‌بیند، و نه هیچ نیازی از تو برآورده می‌سازد؟! ﴿۴۲﴾ ای پدر جان! یقیناً (از جانب الله) دانشی برای من آمده که برای تو نیامده است، پس از من پیروی کن، تا تو را به راه راست هدایت کنم. ﴿۴۳﴾ ای پدر جان! شیطان را پرستش نکن، زیرا که شیطان نسبت به (الله) رحمان نافرمان بود. ﴿۴۴﴾ ای پدر جان! من از این می‌ترسم که از (سوی الله) رحمان عذابی به تو برسد، آنگاه از دوستان شیطان (و همنشینان او در آتش) باشی». ﴿۴۵﴾ (پدرش) گفت: «ای ابراهیم! آیا تو از معبودهای من روی گردانی؟ اگر باز نیایی، قطعاً تو را سنگسار می‌کنم، و برای مدت طولانی از من دور شو». ﴿۴۶﴾ (ابراهیم) گفت: «سلام بر تو! به زودی از پروردگام برای تو طلب آمرزش خواهم کرد، بی‌گمان او نسبت به من مهربان است. ﴿۴۷﴾ و از شما و آنچه به جای الله می‌خوانید، کناره‌گیری می‌کنم، و پروردگام را می‌خوانم، امید است که در خواندن پروردگام محروم نباشم». ﴿۴۸﴾ پس چون از آن‌ها و آنچه به جای الله می‌پرستیدند کناره‌گیری کرد، اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم، و هر یک (از آنان) را پیامبر گردانیدیم. ﴿۴۹﴾ و از رحمت خود به آن‌ها عطا کردیم، و برایشان (در میان امت‌ها) ذکر خیر بلند آوازه‌ای قرار دادیم. ﴿۵۰﴾ و (ای پیامبر!) در (این) کتاب موسی را یاد کن، به راستی او مخلص بود، و فرستاده‌ای پیامبر بود. ﴿۵۱﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٢﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥٣﴾ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٤﴾ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٥٥﴾ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٦﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٧﴾ خُلِّفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٥٩﴾ جَنَّتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦٠﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيًا ﴿٦١﴾ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٢﴾ وَمَا نَنْزَلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٣﴾

و (ما) او را از طرف راست (کوه) طور ندا دادیم، و رازگویان او را (به خود) نزدیک ساختیم. ﴿۵۲﴾ و (ما) از رحمت خود برادرش هارون را - که پیامبر بود - به او عطا کردیم. ﴿۵۳﴾ و در (این) کتاب اسماعیل را یاد کن، بی گمان او راست وعده، و فرستاده‌ای پیامبر بود. ﴿۵۴﴾ و (او همواره) خانواده‌اش را به نماز و زکات فرمان می‌داد، و

نزد پروردگارش پسندیده بود. ﴿۵۵﴾ و در (این) کتاب ادريس را یاد کن بی شک او پیامبری راستگو بود. ﴿۵۶﴾ و (ما) او را به جایگاهی بلند فرا بردیم. ﴿۵۷﴾ اینان کسانی از پیامبران بودند که الله بر آنان انعام کرده بود، از فرزندان آدم و از کسانی که با نوح (بر کشتی) سوار کردیم، و از فرزندان ابراهیم و اسرائیل (= یعقوب) و از کسانی که آن‌ها را هدایت کردیم و بر گزیدیم. چون آیات (الله) رحمان بر آن‌ها تلاوت می‌شد، سجده‌کنان و گریان (به خاک) می‌افتادند. ﴿۵۸﴾ آنگاه پس از آنان (فرزندان) نا خلفانی جانشین شدند که نماز را (ضایع و) ترک کردند و از شهوات پیروی کردند، پس به زودی (کیفر) گمراهی (خود) را خواهند یافت. ﴿۵۹﴾ مگر آن که توبه کرد و ایمان آورد، و کار شایسته انجام داد، پس اینان به بهشت داخل می‌شوند، و بر آنان هیچ ستمی نخواهد شد. ﴿۶۰﴾ باغ‌های (بهشتی) جاودانی است که (الله) رحمان به غیب (= نادیده) بندگان را به آن وعده داده است، مسلماً وعده او فرا خواهد رسید. ﴿۶۱﴾ در آنجا سخن بیهوده نمی‌شنوند، جز سلام (می‌شنوند) و برای آن‌ها (هر) صبح و شام روزی‌شان (در بهشت آماده) است. ﴿۶۲﴾ این همان بهشتی است که از (میان) بندگان مان (به) آن کسی که (در دنیا) پرهیزگار بوده به ارث می‌دهیم. ﴿۶۳﴾ و (جبرئیل به پیامبر عرض کرد:) (ما فرشتگان) جز به فرمان پروردگارت نازل نمی‌شویم، (آگاهی از) آنچه پیش روی ما، و آنچه پشت سرما، و آنچه میان این دو است، (همه) از آن اوست، و پروردگارت هرگز فراموش کار نیست. ﴿۶۴﴾

رَّبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ ۗ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾ أَوْ لَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ﴿٦٧﴾ فَوَرَيْكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيَّنَّتْ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أُو۟لَئِكَ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنًا وَرِءْيَا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا ۗ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ ۗ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا هُدًى ۗ وَالْبَاقِيَتُ الصَّلِحَتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

(همان) پروردگار آسمان‌ها و زمین، و آنچه میان آن دو است، پس او را پرستش کن، و بر عبادتش شکبیا (و پایدار) باش. آیا (مانند و) هم‌نامی برای او می‌شناسی؟ ﴿۶۵﴾ و انسان (کافر) می‌گوید: «آیا زمانی که بمیریم، زنده (از گور) بیرون آورده خواهیم شد؟!» ﴿۶۶﴾ آیا انسان به یاد نمی‌آورد که ما پیش از این او را آفریدیم در حالی که هیچ چیز نبود؟! ﴿۶۷﴾ پس سوگند به

پروردگارت که محققاً (همه) آن‌ها را با شیاطین محشور خواهیم کرد، سپس (همه) آن‌ها را به زانو در آمده پیرامون جهنم حاضر می‌سازیم. ﴿۶۸﴾ آنگاه از هر گروه، کسانی را که در برابر (فرمان الله) رحمان (از همه) سرکش‌تر (و پر جرات‌تر) بوده‌اند، جدا خواهیم کرد. ﴿۶۹﴾ سپس ما به (حال) کسانی که (برای سوختن) در آتش (جهنم) سزاوارترند؛ داناتریم. ﴿۷۰﴾ و هیچ یک از شما نیست؛ مگر آن که وارد آن (= جهنم) شود، این (وعده) بر پروردگارت فرمانی حتمی (و شدنی) است. ﴿۷۱﴾ سپس کسانی را که تقوا پیشه کردند از آن رهایی می‌بخشیم، و ستمکاران را به زانو در آمده در آن رها می‌کنیم. ﴿۷۲﴾ و هنگامی که آیات روشن ما بر آن‌ها تلاوت شود، کسانی که کافر شدند به کسانی که ایمان آوردند؛ می‌گویند: «کدام یک از دو گروه (ما و شما) در جایگاه (و مقام) بهتر، و از لحاظ محفل، (محفل‌شان) نیکوتر است». ﴿۷۳﴾ چه بسیار نسل‌ها را پیش از آنان نابود کردیم که آن‌ها از لحاظ ثروت از این‌ها بهتر بودند و ظاهر‌شان (نیز) آراسته‌تر بود. ﴿۷۴﴾ (ای پیامبر!) بگو: «کسی که در گمراهی است، پس (الله) رحمان (از روی استدراج) او را به فزونی مهلت دهد، تا زمانی که آنچه را به آن وعده داده شده‌اند؛ یا عذاب و یا قیامت را ببینند، آنگاه به زودی خواهند دانست چه کسی جایگاهش بدتر، و سپاهش ناتوان‌تر است. ﴿۷۵﴾ و کسانی که هدایت یافته‌اند، الله بر هدایت‌شان می‌افزاید، و (آثار و) نیکی‌های شایسته‌ای ماندگار در نزد پروردگارت پاداش بهتر، و عاقبت خوبتر دارد. ﴿۷۶﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِفَأَيَّتِنَا وَقَالَ لَأُوتِينَ مَالًا وَّوَلَدًا
 أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمْ أَخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٧﴾ كَلَّا
 سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٨﴾ وَنَرْتُهُ
 مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٧٩﴾ وَأَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً
 لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨٠﴾ كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
 عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨١﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ
 تَوْرَهُمْ آزًا ﴿٨٢﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَذَابًا ﴿٨٣﴾
 يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ﴿٨٤﴾ وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ
 إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَرِدًّا ﴿٨٥﴾ لَا يَمْلِكُونَ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنِ اخْتَذَ عِنْدَ
 الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٨٦﴾ وَقَالُوا أَخَذَ الرَّحْمَنُ وُلَدًا ﴿٨٧﴾ لَقَدْ
 جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ﴿٨٨﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ
 الْأَرْضُ وَحُجْرُ الْجِبَالِ هُدًّا ﴿٨٩﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وُلَدًا ﴿٩٠﴾
 وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وُلَدًا ﴿٩١﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا ءَاتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٢﴾ لَقَدْ
 أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٣﴾ وَكُلُّهُمْ ءَاتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿٩٤﴾

آیا کسی را دیده‌ای به آیات ما کافر شد، و گفت: «قطعاً مال و فرزند (فراوانی) به من داده خواهد شد»؟! ﴿۷۷﴾ آیا بر غیب آگاهی یافته است، یا نزد (الله) رحمان عهدی گرفته است؟! ﴿۷۸﴾ (هرگز) چنین نیست، (ما) به زودی آنچه را می‌گویند خواهیم نوشت، و بر عذاب او بسیار می‌افزاییم. ﴿۷۹﴾ و آنچه را می‌گویند از او می‌گیریم، و تنها نزد ما می‌آید. ﴿۸۰﴾ و (آن‌ها) به جای الله معبودانی

را (برای خود) بر گزیدند، تا سبب عزت‌شان باشد. ﴿۸۱﴾ چنین نیست، (بلکه) به زودی (معبودها) عبادت آنان را انکار خواهند کرد، و بر ضدشان برخیزند. ﴿۸۲﴾ (ای پیامبر!) آیا ندیدی که ما شیاطین را بر کافران فرستادیم (و مسلط نبودیم) تا آن‌ها را سخت بر انگیزند. ﴿۸۳﴾ پس (ای پیامبر!) درباره آن‌ها شتاب نکن، ما با دقت (اجل و اعمال) آن‌ها را می‌شماریم. ﴿۸۴﴾ روزی که پرهیزگاران را (دسته‌جمعی) - به صورت مهمان - به سوی (الله) رحمان گرد آوریم. ﴿۸۵﴾ و مجرمان را تشنه‌کام به سوی جهنم برانیم. ﴿۸۶﴾ آن‌ها مالک شفاعت نیستند؛ مگر کسی که نزد (الله) رحمان عهدی گرفته باشد. ﴿۸۷﴾ و (مشرکان) گفتند: «(الله) رحمان فرزندی (برای خود) برگزیده است». ﴿۸۸﴾ به راستی چیزی بسیار زشت (و زنده‌ای، در میان) آوردید. ﴿۸۹﴾ نزدیک است آسمان‌ها از این (سخن) از هم متلاشی گردد، و زمین شکافته شود، و کوه‌ها درهم شکافته فرو ریزند. ﴿۹۰﴾ (از این رو) که برای (الله) رحمان فرزندی ادعا کرده‌اند. ﴿۹۱﴾ و هرگز برای (الله) رحمان سزاوار نیست که فرزندی برگزیند. ﴿۹۲﴾ هیچ چیز در آسمان‌ها و زمین نیست؛ مگر این که به بندگی سوی (الله) رحمان بیاید. ﴿۹۳﴾ یقیناً (الله همه) آن‌ها را سرشماری کرده، و به دقت شمرده است، ﴿۹۴﴾ و همه آن‌ها روز قیامت، تنها نزد او حاضر می‌شوند. ﴿۹۵﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٤٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ
لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ﴿٤٧﴾
وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هَلْ نُحِيسُ مِنْهُمْ مِّن
أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْرًا ﴿٤٨﴾

سورة طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ﴿١﴾ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ ﴿٢﴾ إِلَّا
تَذَكُّرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَنْزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ
وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَىٰ ﴿٤﴾ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ ﴿٥﴾
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ
الْأُتْرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَىٰ
﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلْ
أَتَيْتَكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿٩﴾ إِذْ رَأَىٰ نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ
امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدٍ
عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَمْوَسَىٰ ﴿١١﴾
إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاحْجَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًىٰ

﴿١٢﴾

بی گمان کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، (الله) رحمان برای آن‌ها محبتی (در دل‌ها) قرار می‌دهد. ﴿٩٦﴾ پس همانا (ای پیامبر!) ما آن (=قرآن) به زبان تو آسان نمودیم، تا پرهیزگاران را با آن بشارت دهی، و گروه ستیزه‌گران (سرسخت) را با آن هشدار دهی. ﴿٩٧﴾ و چه بسیار نسل‌ها که پیش از آن‌ها بودند هلاک کردیم، آیا کسی از آن‌ها را احساس می‌کنی، یا کمترین صدایی از آن‌ها می‌شنوی؟! ﴿٩٨﴾

سورة طه

به نام الله بخشنده مهربان

طه (طا. ها). ﴿١﴾ (ای پیامبر! ما) قرآن را بر تو نازل نکردیم که به مشقت افتی. ﴿٢﴾ مگر (آن) یاد آوری برای کسی است که (از الله) می‌ترسد. ﴿٣﴾ (این قرآن) فرو فرستاده شده از سوی کسی که زمین و آسمان‌ها ی بلند را آفریده است. ﴿٤﴾ (الله) رحمان (است که) بر عرش قرار گرفت. ﴿٥﴾ از آن اوست آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین، و آنچه میان آن دو است، و آنچه زیر خاک (پنهان) است. ﴿٦﴾ و اگر سخن آشکارا بگویی (یا آن را پنهان داری) بی گمان او (راز) پنهان و پنهان‌تر را می‌داند. ﴿٧﴾ (او) الله است، که هیچ معبودی جز او نیست؛ نام‌های نیکو از آن اوست. ﴿٨﴾ و (ای پیامبر!) آیا خبر موسی به تو رسیده است؟ ﴿٩﴾ هنگامی که آتشی را (از دور) دید، پس به خانواده خود گفت: «(لحظه‌ای) درنگ کنید، همانا من آتشی را دیده‌ام شاید شعله‌ای از آن برای شما بیاورم، یا بر آن آتش راهنمایی بیابم». ﴿١٠﴾ پس چون نزد آن (آتش) آمد، ندا داده شد که: «ای موسی! ﴿١١﴾ همانا من پروردگار تو هستم، پس کنش‌هایت را بیرون کن، که تو در وادی مقدس طوی هستی. ﴿١٢﴾»

وَأَنَا أَحْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَىٰ ﴿١٦﴾ وَمَا تَلَكَ بِيَمِينِكَ يَمْوَسَىٰ ﴿١٧﴾ قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَنَازِبُ أُخْرَىٰ ﴿١٨﴾ قَالَ أَلْقِهَا يَمْوَسَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ ﴿٢١﴾ وَأَضْمَمَ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِن غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَىٰ ﴿٢٢﴾ لِنُرْيِكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾ أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَبَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةً مِن لِسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾ هَٰرُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾ أَشَدُّ بِهِمْ أَزْرَىٰ ﴿٣١﴾ وَأَشْرَكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَمْوَسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ﴿٣٧﴾

و من تو را (به پیامبری) بر گزیدم، پس به آنچه (بر تو) وحی می‌شود، گوش فرا ده. ﴿۱۳﴾ یقیناً من «الله» هستم، هیچ معبودی (به حق) جز من نیست، پس مرا پرستش کن، و نماز را برای یاد من بر پا دار. ﴿۱۴﴾ قطعاً قیامت خواهد آمد،

می‌خواهم (وقت) آن را پنهان دارم، تا هر کس در برابر سعی (و اعمالی) که می‌کند جزا داده شود. ﴿۱۵﴾ پس مبادا کسی که به آن ایمان ندارد، و از هوس‌های خود پیروی می‌کند، تو را از آن باز دارد، که هلاک خواهی شد. ﴿۱۶﴾ و ای موسی! آن چیست به (دست) راست؟ ﴿۱۷﴾ گفت: «این عصای من است، بر آن تکیه می‌کنم، و با آن برای گوسفندانم (برگ درختان) فرو می‌ریزم، و مرا با آن کارهای دیگری (نیز) است (که برآورده می‌کنم). ﴿۱۸﴾ فرمود: «ای موسی! آن را بیفکن» ﴿۱۹﴾ پس (موسی) آن (عصا) را افکند، که ناگهان ماری شد که (به هر سو) می‌دوید. ﴿۲۰﴾ فرمود: «آن را بگیر و نترس، به زودی آن را به صورت اولش باز می‌گردانیم. ﴿۲۱﴾ و دستت را در بغل خود داخل کن، تا سفید (و) بی عیب بیرون آید، (این نیز) معجزه دیگری است. ﴿۲۲﴾ تا آیات (و نشانه‌های) بزرگ خود را به تو نشان دهیم. ﴿۲۳﴾ (اینک) به سوی فرعون برو، بی گمان او سرکشی کرده است». ﴿۲۴﴾ (موسی) گفت: «پروردگارا! سینه‌ام را برایم بگشا. ﴿۲۵﴾ و کارم را برایم آسان گردان. ﴿۲۶﴾ و گره از زبانم باز کن. ﴿۲۷﴾ تا سخنانم را بفهمند. ﴿۲۸﴾ و برای من (یاور و) وزیری از خاندانم قرار ده. ﴿۲۹﴾ برادرم هارون را. ﴿۳۰﴾ به (وسیله) او پشت مرا محکم کن، ﴿۳۱﴾ و او را در کار (رسالت) من شریک ساز، ﴿۳۲﴾ تا تو را بسیار تسبیح گویم، ﴿۳۳﴾ و بسیار تو را یاد کنیم، ﴿۳۴﴾ بی‌شک تو به (حال) ما خوب بینایی». ﴿۳۵﴾ فرمود: «ای موسی! هر چه خواستی به تو داده شد. ﴿۳۶﴾ و به تحقیق ما بار دیگر (نیز) بر تو منت نهاده‌ایم (و نعمت بخشیده‌ایم) ﴿۳۷﴾»

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٣٨﴾ أَنْ أَقْذِفِيهِ فِي
 التَّابُوتِ فَآقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ
 عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ ﴿٣٩﴾ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ حَبِطَةٌ مِّنِّي وَلَتَنْصَبَنَّ
 عَلَيَّ عَيْتِي ﴿٤٠﴾ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ
 عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ﴿٤١﴾ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا
 تَحْزَنَ ﴿٤٢﴾ وَفَقَلْتُمْ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا ﴿٤٣﴾
 فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَيَّ قَدَرٍ يَمْ مُوسَىٰ ﴿٤٤﴾
 وَأَصْطَنَعْنَاكَ لِنَفْسِي ﴿٤٥﴾ أَذْهَبَ أَنتَ وَأَخُوكَ
 بِأَيَّتِي وَلَا تَنبَأُ فِي ذِكْرِي ﴿٤٦﴾ أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ
 طَغَىٰ ﴿٤٧﴾ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لِّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ تَخْشَىٰ ﴿٤٨﴾
 قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ ﴿٤٩﴾
 قَالَا لَا نَخَافُ مِنْنَا مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرْىٰ ﴿٥٠﴾
 فَأَتَيْنَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي
 إِسْرَائِيلَ وَلَا تَعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكَ ﴿٥١﴾
 وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ أَهْدَىٰ ﴿٥٢﴾ إِنَّا قَدْ أُوْحِيَ إِلَيْنَا
 أَنَّ الْعَذَابَ عَلَيَّ مَن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٥٣﴾ قَالَ فَمَنْ
 رَبُّكُمْ يَا مُوسَىٰ ﴿٥٤﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ
 حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٥﴾ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥٦﴾

آن هنگام که به مادرت الهام کردیم، آنچه را که باید الهام می‌شد، ﴿۳۸﴾ که: «او را در صندوقی بگذار، آنگاه آن (صندوق) را به دریا بینداز، تا دریا او را به ساحل افکند، (و) دشمن من و دشمن او، او را برگیرد». و من محبتی از سوی خود بر تو افکندم و تا در برابر دیدگان من پرورش یابی. ﴿۳۹﴾ آنگاه که خواهرت می‌رفت و می‌گفت: «آیا کسی را به شما نشان دهم که سرپرستی‌اش را به عهده گیرد؟!» پس تو را به مادرت باز گردانیدیم، تا چشمش (به دیدار تو) روشن شود، و اندوهگین نگردد، و (بعدها) تو یک نفر (قبطی) را گشتی، پس (ما) تو را از اندوه (و گرفتاری) نجات دادیم، و بارها (چنانکه باید) تو را آزمودیم. پس (از آن) سال‌ها در میان مردم مدین ماندی، سپس ای موسی! بر (طبق) تقدیر (الهی به اینجا) آمدی. ﴿۴۰﴾ و تو را برای خودم خاص ساختم (و پرورش دادم). ﴿۴۱﴾ (اینک) تو و برادرت با آیات من برو، و در یاد من سستی نکنید. ﴿۴۲﴾ به سوی فرعون بروید، بی‌گمان او سرکشی کرده است. ﴿۴۳﴾ پس به نرمی با او سخن بگویید، شاید که او پند گیرد یا (از پروردگارش) بترسد، ﴿۴۴﴾ (موسی و هارون) گفتند: «پروردگارا! به راستی ما می‌ترسیم که بر ما پیش‌دستی نماید (و قبل از بیان حق ما را آزار دهد) یا طغیان کند» ﴿۴۵﴾ فرمود: «نترسید! بی‌شک من با شما هستم، می‌شنوم و می‌بینم. ﴿۴۶﴾ پس به نزد او بروید و بگویید: ما فرستادگان پروردگارت هستیم، بنی اسرائیل را با ما بفرست، و آن‌ها را آزار و شکنجه نکن، به راستی که ما نشانه‌های روشنی از سوی پروردگارت برای تو آورده‌ایم، و سلام بر آن کسی که از هدایت پیروی کند. ﴿۴۷﴾ همانا به ما وحی شده که محققاً عذاب (الهی) بر کسی است که (آیات و معجزات را) تکذیب کند، و (از ایمان) روی بگرداند.» ﴿۴۸﴾ (فرعون) گفت: «ای موسی! پروردگارت شما کیست؟» ﴿۴۹﴾ (موسی) گفت: «پروردگار ما کسی است که آفرینش هر چیزی را به او ارزانی داشته، سپس (آن‌ها را) هدایت کرده است» ﴿۵۰﴾ (فرعون) گفت: «پس حال (و سرنوشت) نسل‌های گذشته چه می‌شود؟» ﴿۵۱﴾

بی گمان در این (امور) نشانه‌های برای خردمندان است.

﴿۵۴﴾ (ما) شما را از آن (= زمین) آفریدیم، و در آن باز می‌گردانیم، و بار دیگر شما را از آن بیرون می‌آوریم.

﴿۵۵﴾ و به راستی (ما) همه آیات خود را به او نشان دادیم، پس (او همه را) تکذیب کرد و سر باز زد.

﴿۵۶﴾ گفت: «ای موسی! آیا به نزد ما آمده‌ای که با سحر خود، ما را از سرزمین مان بیرون کنی؟! ﴿۵۷﴾»

پس یقیناً ما هم سحری مانند آن برای تو می‌آوریم، پس (هم اکنون) در مکانی هموار (و مقبول همه) موعدی میان ما و خودت قرار بده که نه ما و نه تو از آن تخلف نکنیم، ﴿۵۸﴾ (موسی) گفت: «موعد شما روز (عید) زینت است و آن که (همه) مردم چاشتگاه گرد آورده شوند» ﴿۵۹﴾ آنگاه فرعون باز گشت، پس (همه) مکر و حيله خود را جمع کرد، سپس آمد. ﴿۶۰﴾ موسی به آن‌ها گفت: «وای بر شما! برالله دروغ نبندید، که شما را با عذابی نابود می‌سازد، و یقیناً کسی که (برالله) افترا بزند، ناکام (و نا امید) می‌شود» ﴿۶۱﴾ پس آن‌ها در کارشان میان خود اختلاف کردند، و رازشان را پنهان داشتند. ﴿۶۲﴾ گفتند: «مسلمان این دو (نفر) جادوگرند، می‌خواهند شما را با جادوشان از سرزمین تان بیرون کنند، و آیین (و راه و رسم) برتر شما را از بین ببرند.

﴿۶۳﴾ پس (همه) حيله (و تدبیر) خود را گرد آورید (و به کار بندید) سپس در یک صف (برای مبارزه) بیایید، و به راستی امروز کسی رستگار خواهد شد که چیره (و غالب) گردد. ﴿۶۴﴾»

قَالَ عَلَّمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى ﴿٥٤﴾
 الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَّكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ
 مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّى ﴿٥٥﴾
 كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَمَكُمُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٦﴾
 * مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٧﴾
 وَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ﴿٥٨﴾ قَالَ أَجِئْتَنَا
 لِتُخْرِجَنَا مِّنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٥٩﴾ فَلَمَّا تَيَسَّنَا
 بِسِحْرٍ مِّثْلِهِ فَأَجَعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا
 أَنْتَ مَكَانًا سُوًى ﴿٦٠﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ تُحْشَرَ
 النَّاسُ ضُحًى ﴿٦١﴾ فَنُؤَلِّى فِرْعَوْنَ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَىٰ ﴿٦٢﴾
 قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ وَيَلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
 فَيَسْحَتُكُمْ بِعَذَابٍ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَىٰ ﴿٦٣﴾ فَتَنَزَّعُوا
 أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَىٰ ﴿٦٤﴾ قَالُوا إِنَّ هَٰذِهِ
 لَسِحْرَانِ بُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا
 وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثَلَّىٰ ﴿٦٥﴾ فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ آتُوا
 صَفًّا ۖ وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَىٰ ﴿٦٦﴾

(موسی) گفت: «علم آن نزد پروردگرم در کتابی (ثبت) است، پروردگرم نه اشتباه می‌کند و نه فراموش می‌کند. ﴿۵۲﴾» (همان) کسی که زمین را برای شما گهواره (و محل آسایش) قرار داد، و برای شما در آن راه‌هایی ایجاد نمود، و از آسمان آبی فرو فرستاد پس با آن، انواع گوناگون گیاه را (از زمین) بیرون آوردیم. ﴿۵۳﴾» بخورید، و (نیز) چهار پایان‌تان را بچرانید،

قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوْلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿٦٥﴾
 قَالَ بَلْ أَلْقُوا ۗ فَإِذَا حِبَاهُمْ وَعَصِيهِمْ تَخِيلُ لِإِيهِ مِنْ
 سِحْرِهِمْ أَنَّهُا تَسْعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوْحَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَىٰ
 ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلْقِ مَا فِي
 يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا ۗ إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاحِرٌ وَلَا
 يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾ فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سُجَّدًا قَالُوا
 ءَأَمْنَا بَرَبِّ هَرُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾ قَالَ ءَأَمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ
 ءَأَذَنَ لَكُمْ ۗ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ
 فَلَا تُقْطِعْ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا صَلِّبَتْكُمْ فِي
 جُدُوعِ النَّخْلِ وَلْتَعْلَمَنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴿٧١﴾ قَالُوا
 لَنْ نُؤْتِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْيَقِينِ وَالَّذِي فَطَرَنَا
 فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ ۗ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾
 إِنَّا ءَأَمْنَا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطِيئَتَنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنْ
 السِّحْرِ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿٧٣﴾ إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ
 لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿٧٤﴾ وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا
 قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ ﴿٧٥﴾
 جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَٰلِكَ
 جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّىٰ ﴿٧٦﴾

(ساحران) گفتند: «ای موسی! یا این است که (اول) تو (عصا) را بیفکنی یا آنکه ما کسانی باشیم که اول بیفکنیم!» ﴿٦٥﴾ (موسی) گفت: «بلکه، (شما) بیفکنید» پس ناگهان ریسمان‌هایشان و عصاهایشان از (اثر) سحرشان چنان به نظرش رسید که حرکت می‌کند (و می‌دوند) ﴿٦٦﴾ پس

موسی در دل خود ترسی احساس کرد که (مبادا در ایمان مردم خللی ایجاد شود). ﴿٦٧﴾ گفتیم: «نترس! مسلماً تو (غالب و) برتری، ﴿٦٨﴾ و آنچه را که در دست راست خود داری بیفکن، تا (تمام) آنچه را که ساخته‌اند، ببلعد، بی‌شک آنچه ساخته‌اند، تنها مکر ساحر است، و ساحر هر جا رود رستگار (و موفق) نخواهد شد». ﴿٦٩﴾ (پس موسی عصای خود را افکند، ناگهان به مار بزرگی تبدیل شد و همه آن‌ها را که ساخته بودند بلعید) آنگاه ساحران (همگی) به سجده افتادند، گفتند: «(ما) به پروردگار هارون و موسی ایمان آوردیم». ﴿٧٠﴾ (فرعون) گفت: «آیا پیش از آن که به شما اجازه دهم به او ایمان آوردید؟! بی‌تردید او بزرگ شماست که به شما سحر آموخته است، پس یقیناً داستان تان و پاهای تان را بر خلاف یکدیگر قطع می‌کنم، و شما را بر تنه‌های نخل به دار می‌آوریم، و بی‌شک خواهید دانست که عذاب (و شکنجه) کدام یک از ما سخت‌تر است و پایدارتر است!». ﴿٧١﴾ گفتند: «سوگند به آن که ما را آفریده است، هرگز تو را بر این دلایل روشنی که برای ما آمده، ترجیح نمی‌دهیم، پس به هر حکمی که می‌خواهی حکم کن، تو تنها می‌توانی در این زندگی دنیا حکم کنی. ﴿٧٢﴾ همانا ما به پروردگارمان ایمان آورده‌ایم تا گناهان مان و آنچه را از سحر که ما را به آن وادار کردی، برای مان ببخشد، و الله بهتر و پایدارتر است». ﴿٧٣﴾ بی‌گمان کسی که گناه کار به نزد پروردگارش حاضر شود، پس آتش جهنم برای اوست، در آن جا نه می‌میرد، و نه زنده می‌ماند. ﴿٧٤﴾ و کسی که مؤمن نزد او آید، در حالی که کارهای شایسته انجام داده باشد، پس اینان برایشان درجات بلند است. ﴿٧٥﴾ باغ‌های جاویدان (بهشتی) که نهرها زیر (درختان) آن جاری است، همیشه در آن خواهند بود، و این است پاداش کسی که خود را (از شرک و گناهان) پاک نموده است. ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ۚ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ ۚ فَغَشِيَهُمْ مِنَ اللَّيْلِ مَا عَشِيَهُمْ ۖ وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ۖ وَيَنْبَغِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ ۖ وَوَعَدْنَاكَ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلْوَىٰ ۖ كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ۖ وَمَن تَحَلَّىٰ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَد هَوَىٰ ۖ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ ۖ وَمَا أَعْجَلَكَ عَن قَوْمِكَ يَمُوسَىٰ ۖ قَالَ هُم أَوْلَآءِ عَلَيَّ أَثَرِي وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ ۖ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِن بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۖ فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا ۖ قَالَ يَنْقُومِ آلُكُمْ يَاعِدُكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا ۚ أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَن نَّحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُم مَّوْعِدِي ۖ قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حَمَلْنَا أَوْزَارًا مِّن زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۖ

و به راستی (ما) به موسی وحی کردیم که: «شبانہ بندگان مرا (از مصر بیرون) ببر، سپس برای آنها در دریا راهی خشک بگشا، که نه از تعقیب (دشمنان) خواهی ترسید، و نه (از غرق شدن در دریا) هراسی داری. ﴿۷۷﴾ پس فرعون با لشکریانش آنان را دنبال کردند، آنگاه دریا چنانکه باید آنان را (بطور کامل در میان امواج خود) فرو پوشانید. ﴿۷۸﴾ و فرعون قوم خود را گمراه نمود، و هدایت نکرد. ﴿۷۹﴾ ای بنی اسرائیل! به راستی (ما) شما را از (دست) دشمنان تان نجات دادیم، و در طرف راست (کوه) طور با شما وعده گذاردیم، (تا تورات را بر شما نازل کنیم) و بر شما «من» (= ترنجبین) و «سلوی» (= بلدرچین) نازل کردیم. ﴿۸۰﴾ از پاکیزه‌ها آنچه به شما روزی داده‌ایم؛ بخورید، و در آن سرکشی نکنید، که خشم من بر شما وارد می‌شود، و کسی که خشم من بر او وارد شود، قطعاً نابود شده است. ﴿۸۱﴾ و همانا من آمرزنده‌ام برای کسی که توبه کرد و ایمان آورد، و کار شایسته انجام داد، سپس هدایت یافت. ﴿۸۲﴾ ای موسی! چه چیز سبب شد که از قوم خود پیشی گیری؟ ﴿۸۳﴾ (موسی) گفت: «پروردگارا! آنان به دنبال من هستند، و من به سوی تو شتاب کردم، تا (از من) خشنود شوی». ﴿۸۴﴾ فرمود: «بی‌گمان ما قوم تو را بعد از تو، آزمودیم، و سامری آنها را گمراه کرد». ﴿۸۵﴾ پس موسی خشمگین (و اندوهناک به سوی قومش بازگشت، (و) گفت: «ای قوم من! مگر پروردگارتان وعده نیکو به شما نداده بود؟ آیا مدت (جدایی من از شما) به درازا کشید، یا خواستید خشمی از (سوی) پروردگارتان بر شما نازل شود، که وعده مرا خلاف کردید؟». ﴿۸۶﴾ گفتند: «(ما) به اختیار خود وعده تو را خلاف نکردیم، لیکن بارهای سنگینی از زینت (و زیورهای) قوم (فرعون) که با خود داشتیم، آن را (در آتش) افکندیم» پس بدین سان سامری نیز (آنچه داشت) افکند. ﴿۸۷﴾

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا آهَرُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ
 وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ ﴿٨٨﴾ أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا
 يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ
 يَنْقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا
 أَمْرِي ﴿٩٠﴾ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَنكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا
 مُوسَىٰ ﴿٩١﴾ قَالَ يَهْتَرُونَ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾ أَلَّا
 تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمْ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي
 وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ
 تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَمِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ
 بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ
 فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾ قَالَ فَاذْهَبْ
 فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا
 لَّنْ يُخْلَفَهُ وَانظُرْ إِلَىٰ إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا
 لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾ إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ
 الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

آنگاه برای آن‌ها مجسمه گوساله‌ای که صدایی (چون صدای گوساله) داشت، پدید آورد، پس (سامری و پیروانش به مردم) گفتند: «این معبود شما، و معبود موسی است، که آن را فراموش کرده است». ﴿۸۸﴾ آیا نمی‌بینند که (این گوساله) هیچ پاسخی به آن‌ها نمی‌دهد، و مالک هیچ سود و زیانی برای آن‌ها نیست؟ ﴿۸۹﴾ بی‌شک هارون پیش از این به آن‌ها گفته بود: «ای قوم من! یقیناً شما به (وسیله) این (گوساله) آزمون شده‌اید، و

بی‌گمان پروردگار شما (الله) رحمان است، پس از من پیروی نمائید و فرمانم را اطاعت کنید». ﴿۹۰﴾ (آن‌ها) گفتند: «ما پیوسته پیرامون آن (برای پرستش) می‌نشینیم (و آن را عبادت می‌کنیم)، تا موسی به سوی ما باز گردد». ﴿۹۱﴾ (چون موسی آمد) گفت: «ای هارون! چه چیزی تو را باز داشت، هنگامی که آن‌ها را دیدی گمراه شده‌اند، ﴿۹۲﴾ از من پیروی نکردی؟ آیا فرمان مرا عصیان (و سرپیچی) کردی؟!». ﴿۹۳﴾ (هارون) گفت: «ای پسر مادرم! نه ریش مرا بگیر، و نه (موسی) سرم را، همانا من ترسیدم که بگویی میان بنی اسرائیل تفرقه‌انداختی، و سخن (و سفارش) مرا به کار نبستی». ﴿۹۴﴾ (موسی رو به سامری کرد و) گفت: «ای سامری! (این) کار تو چیست؟ (چرا چنین کرده‌ای؟)». ﴿۹۵﴾ گفت: «من چیزی را دیدم که آن‌ها ندیدند، پس مشت (خاک) از رد پای (اسب) رسول (= جبرئیل) را گرفتم، آنگاه آن را (بر پیکر) افکندم، و این چنین (هوای) نفسم (این کار را) برایم آراسته جلوه داد». ﴿۹۶﴾ (موسی) گفت: «پس برو، بی‌شک بهره تو در زندگی دنیا این است که بگویی: «(به من) دست نزنید (و نزدیک نشوید)» و همانا وعده‌ای (از عذاب) داری، که هرگز تخلف نخواهد شد، و (اکنون) به معبودت بنگر که پیوسته عبادتش می‌کردی (و آن را رها نمی‌کردی) آن را خواهیم سوزاند، سپس (خاکستر و ذرات) آن را در دریا پراکنده می‌سازیم. ﴿۹۷﴾ معبود شما تنها الله است که جز او هیچ معبودی نیست؛ و علم او همه چیز را فرا گرفته است». ﴿۹۸﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ
 مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿١١٠﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ وِزْرًا ﴿١١١﴾ خَلْدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا
 ﴿١١٢﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا
 ﴿١١٣﴾ يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١١٤﴾ حُنَّ أَعْلَمُ
 بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١١٥﴾
 وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١١٦﴾ فَيَذَرُهَا
 قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١١٧﴾ لَا تَبْقَى فِيهَا جَبَلٌ وَلَا أَمْتًا ﴿١١٨﴾ يَوْمَئِذٍ
 يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ ۖ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ
 لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١١٩﴾ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ
 إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٢٠﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
 أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ ۗ عِلْمًا ﴿١٢١﴾ *
 وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۗ وَقَدْ حَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا
 ﴿١٢٢﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ
 ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١٢٣﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا
 فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحَدِّثُ بِهِمْ ذِكْرًا ﴿١٢٤﴾

(ای پیامبر!) این گونه از خبرهای آنچه گذشته است بر تو باز گو می کنیم، و به راستی (ما) از جانب خود به تو ذکر (= قرآن) داده ایم. ﴿۹۹﴾ کسی که از آن (قرآن) روی گردان شود، پس بی گمان او روز قیامت بار سنگینی (از گناه) بر دوش خواهد کشید. ﴿۱۰۰﴾ که در آن (رنج) جاودانه خواهند ماند، و برای آن ها روز قیامت بد باری است. ﴿۱۰۱﴾ (همان) روزی که در «صور» دمیده شود، و مجرمان را کبود (چشم) در آن روز گرد آوریم. ﴿۱۰۲﴾

آن ها در میان خود آهسته سخن می گویند، (و به یکدیگر می گویند): «(شما) فقط ده روز (در دنیا) درنگ کرده اید». ﴿۱۰۳﴾ ما به آنچه می گویند؛ داناتریم، چون نیکو روش ترین آن ها بگویند: «(شما) تنها یک روز درنگ کرده اید». ﴿۱۰۴﴾ و (ای پیامبر!) از تو درباره کوه ها می پرسند، پس بگو: «پروردگرم آن ها را سخت متلاشی (و پراکنده) خواهد کرد، ﴿۱۰۵﴾ پس آن ها را (زمینی) صاف و هموار می گرداند، ﴿۱۰۶﴾ که در آن هیچ پستی و بلندی را نبینی». ﴿۱۰۷﴾ (در) آن روز، (همگی) دعوت کننده را پیروی کنند، هیچ راه سرپیچی (و مخالفت) نیست، و همه صداها در برابر (الله) رحمان خاشع می شود، پس جز صدای آهسته (چیزی) نمی شنوی. ﴿۱۰۸﴾ آن روز شفاعت (هیچ کس) سود نمی بخشد، جز کسی که (الله) رحمان به او اجازه داده، و گفتار او را پسندیده است. ﴿۱۰۹﴾ آنچه را پیش رو دارند، و آنچه را پشت سرشان است می داند، و آن ها به علم او احاطه ندارند. ﴿۱۱۰﴾ و (همه) چهره ها در برابر (الله) زنده پاینده فروتن می شود، و آن که (بار) ستم بر دوش دارد، ناکام (و مأیوس) می گردد. ﴿۱۱۱﴾ و کسی که کارهای شایسته انجام دهد در حالی که او مؤمن باشد، پس نه از ستمی می ترسد و نه از کم و کاستی، (در حقش می هراسد). ﴿۱۱۲﴾ و این گونه آن را قرآنی عربی نازل کردیم، و وعید (و هشدارهای) گوناگون را در آن بیان داشتیم، شاید آن ها تقوا پیشه کنند، یا این کتاب برای آن ها پندی پدید آورد. ﴿۱۱۳﴾

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١١٦﴾ فَقُلْنَا يَتَقَدَّمَ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٧﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١١٨﴾ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿١١٩﴾ فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَقَدَّمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةٍ أَخْلَدُ وَمُلْكٍ لَا يَبْيَأُ ﴿١٢٠﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لَهُمَا سَوَاءُ تَهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴿١٢١﴾ ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فِيمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

پس بلند مرتبه است الله که فرمانروای حق است، به (تلاوت) قرآن شتاب مکن؛ پیش از آن که وحی آن بر تو تمام شود، و بگو: «پروردگارا! به علم من بیفز». ﴿۱۱۴﴾ و به راستی پیش از این به آدم سفارش کردیم (و عهد بستیم) پس او فراموش کرد، و برای او عزمی (استوار) نیافتیم. ﴿۱۱۵﴾ و (به یاد آور) آنگاه که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید» پس (همگی)

سجده کردند؛ جز ابلیس که سر باز زد. ﴿۱۱۶﴾ پس گفتیم: «ای آدم! بی گمان این (ابلیس) دشمن تو و (دشمن) همسرت است، پس مبادا شما را از بهشت بیرون کند که به رنج (و مشقت) افتی. ﴿۱۱۷﴾ همانا برای تو این است که در آن نه گرسنه می شوی و نه برهنه می مانی. ﴿۱۱۸﴾ و آن که تو در آن نه تشنه می شوی و نه گرما (و سوزش آفتاب) می یابی. ﴿۱۱۹﴾ پس شیطان او را به وسوسه انداخت، گفت: «ای آدم! آیا (می خواهی) تو را به درخت جاودانگی و فرمانروایی بی زوال راهنمایی کنم؟!». ﴿۱۲۰﴾ آنگاه (آدم و حوا) از آن (درخت) خوردند، (و لباس های بهشتی آن ها ریخت) پس عورت شان برایشان آشکار گشت، و شروع کردند که از برگ (درختان) بهشت بر خودشان می چسپانند، و آدم پروردگارش را نافرمانی کرد، پس گمراه شد. ﴿۱۲۱﴾ سپس پروردگارش او را برگزید، پس توبه اش را پذیرفت، و (او را) هدایت کرد. ﴿۱۲۲﴾ فرمود: «شما دو تن با ابلیس) همگی از آن (بهشت) فرود آید، در حالی که دشمن یکدیگر خواهید بود، پس اگر از (سوی) من هدایتی برای شما بیاید، هر کس از هدایت من پیروی کند، پس نه گمراه می شود و نه به رنج افتد (و بدبخت شود). ﴿۱۲۳﴾ و کسی که از یاد من روی گردان شود، پس بی گمان زندگانی (سخت و) تنگی خواهد داشت، و روز قیامت او را نابینا برانگیزیم. ﴿۱۲۴﴾ گوید: «پروردگارا! چرا مرا نابینا برانگیختی؟ و حال آنکه من (در دنیا) بینا بودم!». ﴿۱۲۵﴾

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا ۖ وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسى ﴿١٢٦﴾ وَكَذَلِكَ نُجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ ۚ وَلِعَذَابِ الْآخِرَةِ أَشدُّ وَأَبْقَى ﴿١٢٧﴾ أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٢٨﴾ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزِمَامِ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿١٢٩﴾ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا ۖ وَمِنْ آنَايِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿١٣٠﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٣١﴾ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ۖ لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا ۚ لَنْ نَرْزُقَكَ ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ﴿١٣٢﴾ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ ۚ أَوَلَمْ تَأْتِهِم بَيِّنَةٌ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٣٣﴾ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنُحْزَىٰ ﴿١٣٤﴾ قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا ۗ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿١٣٥﴾

هدایت (و بیداری) آن‌ها کافی نیست که پیش از اینان چه بسیار از نسل‌ها را هلاک کردیم که در مساکن آن‌ها راه می‌روند؟! بی‌گمان در این (امر) نشانه‌های برای خردمندان است. ﴿۱۲۸﴾ و اگر فرمانی که پیش از این از پروردگارت مقرر شده (مبنی بر تأخیر عذاب) و وقت معین، نبود، مسلماً (عذاب الهی) بر آن‌ها محقق می‌شد. ﴿۱۲۹﴾ پس (ای پیامبر!) بر آنچه می‌گویند، صبر کن، و پیش از طلوع آفتاب و قبل از غروب آن به ستایش پروردگارت تسبیح گوی، و (نیز) در ساعاتی از شب و اطراف روز تسبیح گوی، باشد که خشنود شوی. ﴿۱۳۰﴾ و هرگز چشمان خود را به (سوی) آنچه (از نعمت‌ها و متاع دنیوی) که گروه‌هایی از آنان را از آن بهره‌مند ساخته‌ایم، ندوز، این‌ها زینت‌ها (و شکوفه‌های) زندگی دنیا است، تا آنان را در آن یازماییم، و روزی پروردگارت تو بهتر و پایدارتر است. ﴿۱۳۱﴾ و خانواده‌ات را به نماز فرمان بده، و (خود) بر (انجام) آن شکیا باش، (ما) از تو روزی نمی‌خواهیم، (بلکه) ما به تو روزی می‌دهیم، و سرانجام نیک برای پرهیزگاران است. ﴿۱۳۲﴾ و (مشرکان) گفتند: «چرا معجزه‌ای از جانب پروردگارش برای ما نمی‌آورد؟! بگو: «آیا دلایل روشنی که در کتاب‌های پیشین بوده برای آن‌ها نیامده است؟! ﴿۱۳۳﴾ اگر (ما) آن‌ها را پیش از آمدن او (= پیامبر) با عذابی هلاک می‌کردیم؛ قطعاً (روز قیامت) می‌گفتند: «پروردگارا! چرا پیامبری به سوی ما نفرستادی، تا پیش از آن که خوار و رسوا شویم از آیات تو پیروی کنیم؟!». ﴿۱۳۴﴾ (ای پیامبر!) بگو: «همه منتظرند، شما (نیز) منتظر باشید، پس به زودی خواهید دانست که چه کسی اصحاب راه راست، و چه کسی هدایت یافته‌اند». ﴿۱۳۵﴾

فرمود: «همان گونه که آیات ما برای تو آمد پس آن‌ها را فراموش کردی؛ و این گونه امروز (تو در آتش) فراموش خواهی شد». ﴿۱۲۶﴾ و این گونه کسی را که اسراف کند، و به آیات پروردگارش ایمان نیاورد؛ جزا می‌دهیم، و یقیناً عذاب آخرت شدیدتر و پایدارتر است. ﴿۱۲۷﴾ آیا برای

سورة الانبياء

سوره انبياء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

أَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ ﴿١﴾
 مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ
 وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾ لَا هِيََ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ النَّجْوَى
 الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ
 السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾ قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ
 الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 ﴿٤﴾ بَلْ قَالُوا أَضْغَتْ أَحْلَمٌ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ
 شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوْلُونَ ﴿٥﴾ مَا
 ءَامَنْتَ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ
 ﴿٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ
 فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾
 وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا
 كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾ ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ
 وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا
 إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

حساب مردم به آن‌ها نزدیک شده است، در حالی که آن‌ها در غفلت روی گردانند. ﴿۱﴾ هیچ پند تازه‌ای از جانب پروردگارشان برای آن‌ها نمی‌آید، مگر آنکه بازی کنان به آن گوش می‌دهند. ﴿۲﴾ (در حالی که) دل‌های شان غافل (و در لهو سرگرم) است. و کسانی که ستمکار بودند پنهانی نجوی کردند (و گفتند): «آیا جز این است که او بشری مانند شماست؟! آیا به جادو روی می‌آورید، در حالی که (حقیقت را) می‌بینید؟!» ﴿۳﴾ (پیامبر) گفت: «پروردگار هر سخنی را که در آسمان و زمین باشد، می‌داند، و او شنوای داناست.» ﴿۴﴾ بلکه (آن‌ها) گفتند: «(آنچه او آورده) خواب‌های آشفته است، بلکه آن را به دروغ (به الله) افترا بسته است، (نه) بلکه او شاعر است، پس (اگر راست می‌گوید) برای ما معجزه‌ای بیاورد، چنانکه پیامبران پیشین (با معجزات) فرستاده شدند.» ﴿۵﴾ پیش از آن‌ها هیچ (آبادی و) قریه‌ای که آن را هلاک کردیم؛ ایمان نیاورده بودند، آیا این‌ها ایمان می‌آورند؟! ﴿۶﴾ و (ای پیامبر!) پیش از تو، جز مردانی را که به آن‌ها وحی می‌کردیم؛ نفرستادیم، پس (ای مردم!) اگر نمی‌دانید از اهل کتاب بپرسید. ﴿۷﴾ و (ما) آن‌ها را پیکرهایی که غذا نخورند، قرار ندادیم، و (در دنیا) جاوید هم نبودند. ﴿۸﴾ سپس وعده‌ای را که به آن‌ها داده بودیم راست گردانیدیم (و وفا کردیم) پس آن‌ها و هر که را خواستیم (از دشمنان‌شان) نجات دادیم، و مسرفان را هلاک کردیم. ﴿۹﴾ به راستی به سوی شما کتابی نازل کردیم که آوازه (و عزت) شما در آن است، آیا خرد نمی‌ورزید؟ ﴿۱۰﴾

چه بسیار شهرهایی را که (ساکنانش) ستمکار بودند؛ درهم شکستیم، و بعد از آن‌ها قوم دیگری را پدید آوردیم. ﴿۱۱﴾ پس چون عذاب ما را احساس کردند، ناگهان آن‌ها از آنجا می‌گریختند. ﴿۱۲﴾ (گفتیم): فرار نکنید، به سوی خانه‌هایتان و نعمت‌های که در آن آسوده بودید، باز گردید، باشد که باز خواست شوید. ﴿۱۳﴾ گفتند: «وای بر ما، یقیناً ما ستمکار بودیم». ﴿۱۴﴾ پس پیوسته فریادشان این بود، تا آنکه آن‌ها را (چون کشت) درو شده خاموش ساختیم. ﴿۱۵﴾ و (ما) آسمان و زمین، و آنچه را که در میان آن دو است به بازیچه نیافریدیم. ﴿۱۶﴾ (به فرض محال) اگر می‌خواستیم که سر گرمی بگیریم، همانا آن را از نزد خودمان بر می‌گرفتیم، اگر (چنین کاری) می‌کردیم. ﴿۱۷﴾ بلکه ما حق را بر باطل می‌افکنیم، پس آن را درهم می‌شکند و ناگاه آن (باطل) نابود می‌شود، و وای بر شما (ای کافران) از آنچه توصیف می‌کنید. ﴿۱۸﴾ و هر کس که در آسمان‌ها و زمین است، از آن اوست، و آنان که نزد او هستند، (هیچ‌گاه) از عبادتش سرکشی نمی‌کنند، و (هرگز) خسته نمی‌شوند. ﴿۱۹﴾ شب و روز تسبیح می‌گویند، سستی نمی‌ورزند. ﴿۲۰﴾ آیا آن‌ها معبودانی از زمین برگزیده‌اند، که آن‌ها (مردگان را) بر می‌انگیزند. ﴿۲۱﴾ اگر در این دو (= آسمان و زمین) معبودانی جز «الله» بود، مسلماً هر دو (= آسمان و زمین) تباه می‌شدند (و نظام هستی به هم می‌خورد) پس منزله است الله، پروردگار عرش، از آنچه آن‌ها توصیف می‌کنند. ﴿۲۲﴾ (او) از آنچه می‌کند، باز خواست نمی‌شود، و آنان باز خواست می‌شوند. ﴿۲۳﴾ آیا به جز او معبودانی را بر گزیده‌اند؟! بگو: «دلیل تان را بیاورید، این پند کسانی است که با من هستند، و پند آنان که پیش از من بودند» بلکه بیشتر آن‌ها حق را نمی‌دانند، لذا آن‌ها (از آن) روی گردانند. ﴿۲۴﴾

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾ فَلَمَّا أَحْسُوا بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾ لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَىٰ مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَمِدِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعِبِينِ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ هَوًا لَآتَخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ اتَّخَذُوا ءَالِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾ لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٣﴾ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۗ هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

و (ما) پیش از توهیح پیامبری را نفرستادیم، مگر آنکه به او وحی کردیم که: «معبودی جز من نیست، پس تنها مرا عبادت کنید». ﴿۲۵﴾ و گفتند: «(الله) رحمان فرزندی برگزیده است» او منزّه است، بلکه آنان (= فرشتگان) بندگان گرامی (او) هستند، ﴿۲۶﴾ (هرگز) در سخن بر او پیشی نمی گیرند، و به فرمان او کار می کنند. ﴿۲۷﴾ (الله) آنچه که در پیش روی آنها است، و آنچه که پشت سر آنهاست می داند، و آنها جز برای کسی که (الله از او خشنود باشد و) بپسندد، شفاعت نمی کنند، و آنها از ترس او بیمناک اند. ﴿۲۸﴾ و هر کس از آنها بگوید: «همانا من به جای او معبود هستم» پس سزای چنین کسی را جهنم می دهیم، و ستمکاران را این گونه سزا می دهیم. ﴿۲۹﴾ آیا کسانی که کافر شدند؛ ندیدند که آسمانها و زمین به هم پیوسته بودند، پس (ما) آنها را از یکدیگر باز کردیم، و هر چیز زنده‌ای را از آب پدید آوردیم؟! آیا ایمان نمی آورند؟! ﴿۳۰﴾ و در زمین، کوه‌ها (ی استوار) قرار دادیم، که (مبادا) آنها را بلرزاند، و در آن راه‌هایی گشاده قرار دادیم؛ باشد که آنان راه یابند. ﴿۳۱﴾ و آسمان را سقفی محفوظ قرار دادیم، و آنها از آیات آن روی گردانند. ﴿۳۲﴾ و او کسی است که شب و روز، و خورشید و ماه را آفرید، هر یک در مداری شناورند. ﴿۳۳﴾ و پیش از تو (ای پیامبر!) برای هیچ بشری جاودانگی قرار ندادیم، آیا اگر تو بمیری، پس آنها جاوید خواهند بود؟! ﴿۳۴﴾ هر کسی چشده مرگ است، و شما را به بدی و نیکی (کاملاً) آزمایش می کنیم، و به سوی ما باز گردانده می شوید. ﴿۳۵﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾ وَمَنْ يُقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌُ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكْ كُفْرٌ بِهِمْ فَأُولَٰئِكَ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢٩﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣١﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا ۖ وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ۖ أَفَأَنْتَ مِتَّ فَهُمْ يَخْلَدُونَ ﴿٣٥﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۖ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْحَيْرِ فَتْنَةً ۖ وَلِيْنَا تَرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾ خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُرُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٩﴾ بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾ قُلْ مَنْ يَكْلُؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وِءَابَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ؕ أَفَهُمْ الْعَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

و کسانی که کافر شدند؛ هنگامی که تو را ببینند، فقط تو را به ریشخند می گیرند، (و می گویند): «آیا این همان کسی است که معبودان شما را (به بدی) یاد می کند؟!» در حالی که خودشان یاد (الله) رحمان را انکار می کنند. ﴿۳۶﴾ انسان از شتاب آفریده شده، به زودی آیات خود را به شما نشان خواهیم داد، پس شتاب نکنید. ﴿۳۷﴾ و می گویند: «اگر راست می گویند، این وعده (قیامت) کی خواهد بود؟!». ﴿۳۸﴾ اگر کسانی که کافر شدند؛ می دانستند زمانی که (قیامت فرا رسد) نمی توانند (شعله های) آتش را از چهره هایشان و نه از پشت هایشان باز دارند، و نه کسی آن ها را یاری می کند، (چنین نمی گفتند). ﴿۳۹﴾ بلکه (حق این است که آن) ناگهانی به سراغشان می آید، پس مبهوت شان می کند، آنگاه نمی توانند آن را دفع کنند، و نه به آن ها مهلت داده شود. ﴿۴۰﴾ و به راستی به پیامبران پیش از تو (نیز) استهزاء شد (و مورد تمسخر قرار گرفتند)، پس آنچه را مسخره می کردند، (از عذاب الهی) دامان کسانی از آن ها را که مسخره می کردند گرفت (و هلاک شدند). ﴿۴۱﴾ ای پیامبر! بگو: «چه کسی شما را در شب و روز از (عذاب الله) رحمان نگاه می دارد؟ بلکه (حق این است که) آن ها از یاد پروردگارشان روی گردانند. ﴿۴۲﴾ آیا آن ها معبودانی دارند که (می توانند) آن ها را در برابر (عذاب) ما (حفظ کنند و) باز دارند. (آن ها) نمی توانند خودشان را یاری دهند، و نه آن ها از (عذاب) ما محفوظ هستند. ﴿۴۳﴾ بلکه، (ما) آن ها و پدران شان را (از نعمت های دنیوی) بهره مند ساختیم، تا اینکه عمرشان به درازا کشید (و مغرور شدند) آیا نمی بینند که ما پیوسته به سراغ (سر) زمین (کفر) می آییم، که آن را از اطراف (و دامنه هایش) می کاهیم؟! آیا آن ها پیروزند، یا (ما)؟! ﴿۴۴﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ
 الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِن مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ
 مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا
 ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقَاسِطَ لِيَوْمِ
 الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِن كَانَ
 مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا
 حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ
 الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ الَّذِينَ
 تَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
 مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ
 لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن
 قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ
 مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾
 قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبَادِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ
 كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا
 أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَلِ
 رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ
 وَأَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾ وَتَاللَّهِ
 لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾

(ای پیامبر!) بگو: «من تنها شما را به وحی هشدار می‌دهم»
 و کران هنگامی که هشدار می‌شوند، ندا را نمی‌شنوند.
 ﴿۴۵﴾ اگر شمه‌ای از عذاب پروردگارت به آن‌ها برسد،
 قطعاً خواهند گفت: «ای وای بر ما! بی‌گمان ما (همگی)
 ستمکار بودیم». ﴿۴۶﴾ و (ما) در روز قیامت ترازوهای
 عدل را می‌نهیم، پس به هیچ کس، هیچ ستمی نمی‌شود، و
 اگر (عملی) به مقدار سنگینی یک دانه خردل باشد، آن را
 (به حساب) می‌آوریم، و حساب‌رسی ما کافی است.
 ﴿۴۷﴾ و به راستی به موسی و هارون فرقان (= جدا کننده
 حق از باطل) و روشنی و پندی برای پرهیزگاران، دادیم.
 ﴿۴۸﴾ (همانا) کسانی که در نهان از پروردگارشان
 می‌ترسند، و آنان از قیامت بیم دارند. ﴿۴۹﴾ و این (قرآن)
 پند مبارکی است که آن را نازل کردیم، آیا شما آن را
 انکار می‌کنید؟! ﴿۵۰﴾ به راستی (ما) پیش از این به
 ابراهیم رشد (و راه یابی اش) را دادیم، و به (حال) او آگاه
 بودیم. ﴿۵۱﴾ چون به پدرش و قومش گفت: «این
 مجسمه‌ها چیست که شما به (پرستش) آن‌ها دل نهاده‌اید؟!
 ﴿۵۲﴾ گفتند: «ما پدران خود را پرستش کنندگان آن‌ها
 یافته‌ایم». ﴿۵۳﴾ (ابراهیم) گفت: «به راستی شما و
 پدران‌تان، در گمراهی آشکار بوده‌اید». ﴿۵۴﴾ گفتند: «آیا
 برای ما (سخن) حق را آورده‌ای، یا تو از بازی کنندگانی
 (و شوخی می‌کنی)؟! ﴿۵۵﴾ گفت: «بلکه پروردگار شما،
 پروردگار آسمان‌ها و زمین است، آن که آن‌ها را پدید
 آورد، و من بر این (سخن) از گواهانم. ﴿۵۶﴾ و (آهسته
 گفت:): به الله سوگند، بعد از آن که پشت کنان روی
 بگردانید برای (نابودی) بت‌های شما تدبیری خواهم
 اندیشید. ﴿۵۷﴾

پس (در غیاب بت پرستان) همه آن‌ها - جز (بت) بزرگ‌شان - را قطعه قطعه کرد، باشد که به سوی او باز گردند. ﴿۵۸﴾ (و هنگامی که به بت خانه آمدند و دیدند) گفتند: «هر کسی که با معبودان ما چنین کرده است، مسلماً او از ستمکاران است». ﴿۵۹﴾ (عده‌ای) گفتند: «شنیدیم جوانی که او را ابراهیم می‌گویند، آن‌ها (=بت‌ها) را (به بدی) یاد می‌کرد». ﴿۶۰﴾ گفتند: «پس او را در برابر دیدگان مردم بیاورید، باشد که آن‌ها گواهی دهند». ﴿۶۱﴾ (هنگامی که ابراهیم را حاضر کردند) گفتند: «ای ابراهیم! آیا تو این (کار) را با معبودان ما کرده‌ای؟!». ﴿۶۲﴾ گفت: «بلکه این بزرگ‌شان این (کار) را کرده است، پس از آن‌ها پرسید اگر سخن می‌گویند!». ﴿۶۳﴾ آنگاه (آن‌ها) به خود باز گشتند، پس گفتند: «بی‌گمان شما خود ستمکار هستید». ﴿۶۴﴾ سپس (با شرمندگی) سر به زیر انداختند (و گفتند: «مسلماً تو می‌دانی که این‌ها سخن نمی‌گویند»). ﴿۶۵﴾ (ابراهیم) گفت: «آیا به جای الله چیزی را می‌پرستید که هیچ نفعی برای شما ندارد، و نه زبانی به شما می‌رساند؟!». ﴿۶۶﴾ اف بر شما، و بر آنچه به جای الله می‌پرستید، آیا نمی‌اندیشید؟!». ﴿۶۷﴾ گفتند: «او را بسوزانید، و معبودان خود را یاری کنید، اگر کننده (کاری) هستید». ﴿۶۸﴾ (سر انجام آن‌ها او را به آتش انداختند، ولی ما) گفتیم: «ای آتش! بر ابراهیم سرد و سلامت باش». ﴿۶۹﴾ و آن‌ها خواستند برای (نابودی) او نیرنگ (خطرناکی) ورزند، پس آن‌ها را زیانکارترین (مردم) قرار دادیم. ﴿۷۰﴾ و او و لوط را به سرزمینی که در آن برای جهانیان برکت داده‌ایم، نجات دادیم. ﴿۷۱﴾ و اسحاق، و افزون (بر اونو‌ه‌اش) یعقوب را به او بخشیدیم، و همه آنان را شایسته قرار دادیم. ﴿۷۲﴾

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَاتُوا بِهِ عَلَىٰ عَيْنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نَكَسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْنَا يَنَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾ وَخَجِنَهُ وُلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ﴿٧٢﴾ وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٣﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ
فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ
وَكَانُوا لَنَا عَبِيدِينَ ﴿٧٢﴾ وَلَوْ طَآءَ آتَيْنَاهُ حُكْمًا
وَعِلْمًا وَخَجَيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ
الْخَبِيثَاتِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسْقِينَ ﴿٧٣﴾
وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٤﴾
وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ
وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٥﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ
الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ
سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٦﴾ وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ
تَحَكَّمَا فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ
وَكَانَا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٧٧﴾ فَفَهَّمْنَاهَا
سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ
دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكَانَا فاعِلِينَ
﴿٧٨﴾ وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ
بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٧٩﴾ وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ
عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا
وَكَانَا بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمِينَ ﴿٨٠﴾

و (نیز) آن‌ها را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما (مردم را) هدایت می‌کردند، و انجام کارهای نیک و برپاداشتن نماز و ادای زکات را به آن‌ها وحی کردیم، و آن‌ها (همه) عبادت‌گزار ما بودند. ﴿۷۳﴾ و لوط را حکمت (= نبوت) و دانش دادیم، و او را از شهری که (مردمانش) اعمال زشت (و پلید) انجام می‌دادند، نجات دادیم، بی‌شک آن‌ها مردم بد فاسقی بودند. ﴿۷۴﴾ و او را در رحمت خود داخل کردیم، بی‌گمان او از صالحان بود. ﴿۷۵﴾ و (ای پیامبر!) نوح را (به یاد آور) هنگامی که پیش از آن (ما را) ندا داد، پس ما (دعایش) را برای او اجابت کردیم، آنگاه او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات دادیم. ﴿۷۶﴾ و او را بر قومی که آیات ما را تکذیب کرده بودند؛ یاری دادیم، بی‌گمان آن‌ها قوم بدی بودند، پس همه آن‌ها را غرق کردیم. ﴿۷۷﴾ و داود و سلیمان را (به یاد آور) هنگامی که در (بارۀ) کشت‌زاری که گوسفندان قوم، شبانه در آن چریده بودند، داوری می‌کردند، و ما بر حکم (و قضاوت) آن‌ها شاهد بودیم. ﴿۷۸﴾ پس آن (شیوۀ قضاوت عادلانه و درست) را به سلیمان فهماندیم، و به هر یک از آنان حکمت (= داوری) و دانش عطا کردیم، و کوه‌ها و پرندگان را با داود مسخر ساختیم که (همراه او) تسبیح می‌گفتند، و ما این (همه) را انجام دادیم. ﴿۷۹﴾ و ساختن زره را بخاطر شما به او آموختیم، تا شما را از (آسیب) جنگ‌های تان محفوظ دارد، پس آیا شکر گزار هستید؟! ﴿۸۰﴾ و تند باد را مسخر (و مطیع) سلیمان کردیم، که به فرمان او به سوی سرزمینی که در آن برکت دادیم، حرکت می‌کرد، و ما بر هر چیز آگاهیم. ﴿۸۱﴾

و (نیز) از شیاطین کسانی را (مسخر کردیم) که برایش غواصی می‌کردند، و کارهایی غیر از این (نیز) انجام می‌دادند، و (ما) حافظ آن‌ها بودیم. ﴿۸۲﴾ و (ای پیامبر!) ایوب را (به یاد آور) هنگامی که پروردگارش را ندا داد: «رنج و بیماری به من رسیده است، و تو مهربان‌ترین مهربانانی». ﴿۸۳﴾ پس (ما) دعای او را اجابت کردیم، و رنج و ناراحتی که داشت بر طرف ساختیم، و خانواده‌اش و (نیز) همانندشان را با آن‌ها به او بازگردانیدیم، (تا) رحمتی از جانب ما، و پندی برای عبادت کنندگان باشد. ﴿۸۴﴾ و اسماعیل و ادریس و ذوالکفل را (به یاد آور) که همگی از صابران بودند. ﴿۸۵﴾ و (ما) آن‌ها را در رحمت خود وارد کردیم، بی‌گمان آن‌ها از صالحان بودند. ﴿۸۶﴾ و ذوالنون (= یونس) را (به یاد آور) هنگامی که خشمگین (از میان قومش) رفت، پس چنین پنداشت که ما هرگز بر او تنگ نمی‌گیریم، پس (وقتی که در شکم ماهی فرو رفت) در تاریکی‌ها ندا داد که: «پروردگارا! هیچ معبودی بر حق جز تو نیست، تو منزهی! بی‌گمان من از ستمکاران بودم». ﴿۸۷﴾ پس دعای او را اجابت کردیم، و از اندوه نجاتش دادیم، و این گونه مؤمنان را نجات می‌دهیم. ﴿۸۸﴾ و زکریا را (به یاد آور) هنگامی که پروردگارش را ندا داد: «پروردگارا! مرا تنها مگذار، و تو بهترین وارثانی». ﴿۸۹﴾ پس دعای او را اجابت کردیم، و یحیی را به او بخشیدیم، و همسرش را (بعد از آن که نازا بود) برایش شایسته (و آماده بار داری) گردانیدیم. بی‌گمان آن‌ها همواره در کارهای خیر می‌شتافتند، و در حال بیم و امید ما را می‌خواندند، و پیوسته برای ما (خاشع و) فروتن بودند.

﴿۹۰﴾

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَن يَغْوُونَ لَهُ
وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ
حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي
مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّهِ
وَأَتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً
مِّنْ عِنْدِنَا وَذَكَرَىٰ لِلْعَبِيدِ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ
كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾ وَأَدْخَلْنَاهُمْ
فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾
وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضَبًا
فَطَنَّ أَن لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ فِي
الظُّلُمَاتِ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
وَجَعَلْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّا إِذْ
نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾ فَاسْتَجَبْنَا
لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا
لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا
وَرَهْبًا ﴿٩٠﴾ وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴿٩٠﴾

داشت، پس (ما) از روح خود در آن دمیدیم^(۱)، و او و فرزندش را نشانه‌ای برای جهانیان قرار دادیم. ﴿۹۱﴾ بی‌تردید این است آیین شما که آیینی یگانه است، و من پروردگار شما هستم، پس مرا پرستش کنید. ﴿۹۲﴾ و (گروهی از پیروان انبیا) در میان خود در امر (دین) شان فرقه فرقه شدند، همگی به سوی ما باز می‌گردند. ﴿۹۳﴾ پس کسی که از کارهای شایسته را انجام دهد در حالی که مؤمن باشد، کوشش او ناسپاسی نخواهد شد، و بی‌گمان ما (اعمالش را) برایش می‌نویسیم. ﴿۹۴﴾ و (مردم) هر شهری را که (بر اثر کفر و گناه) آن را هلاک کردیم، محال است که (به دنیا) باز گردند. ﴿۹۵﴾ تا وقتی که (سد) یا جوج و مأجوج گشوده شود، و آن‌ها از هر (تبه و) بلندی شتابان سرازیر گردند. ﴿۹۶﴾ و وعده حق (= قیامت) نزدیک شود، پس در آن هنگام چشم‌های کسانی که کافر شدند (از وحشت) خیره ماند (گویند): ای وای بر ما که از این (واقعه) در غفلت بودیم، بلکه ما ستمکار بودیم! ﴿۹۷﴾ یقیناً شما و آنچه به جای الله می‌پرستید، هیزم جهنم هستید، شما در آن وارد خواهید شد. ﴿۹۸﴾ اگر این‌ها (= بت‌ها) معبودانی (برحق) بودند، هرگز وارد آن نمی‌شدند، و (آن‌ها) همگی در آن جاودان خواهند ماند. ﴿۹۹﴾ برای آن‌ها در آن (= جهنم) ناله‌های (دردناکی) است، و آن‌ها در آن (چیزی) نمی‌شنوند. ﴿۱۰۰﴾ به راستی کسانی که پیشتر از سوی ما (وعده) نیکویی برای آن‌ها مقرر شده است، آن‌ها از آن (= جهنم) دور نگاه داشته می‌شوند. ﴿۱۰۱﴾

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَهَا وَأَبْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾ إِنَّ
هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ
فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ
كُلُّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ
مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ
لِسَعِيهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾ وَحَرَامٌ عَلَيَّ
قَرِيَّةٌ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾
حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِّن
كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾ وَأَقْتَرَبَ الْوَعْدُ
الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا
يَوْتِلُنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلَّ كُنَّا
ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ حَصْبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ
﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ آلهَةً مَا وَرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ
فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ
لَهُم مِّنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

۱- گفته می‌شود که جبرئیل علیه السلام در گریبان حضرت مریم علیها السلام دمید، آنگاه به فرمان الله متعال حامله شد. (تفسیر قرطبی)

و (ای پیامبر! به یاد آور) زنی را که شرمگاهش را پاک نگاه

آن‌ها (حتی) صدایش را نمی‌شنوند، و در آنچه دل‌شان بخواهد جاودانه (متنعم) هستند. ﴿۱۰۲﴾ و حشت بزرگ (قیامت) آن‌ها را اندوهگین نسازد، و فرشتگان به استقبال‌شان آیند (گویند): «این همان روز تان است که به شما وعده داده می‌شد». ﴿۱۰۳﴾ روزی که آسمان را چون طوماری نوشته شده درهم می‌پیچیم، همان گونه که نخستین آفرینش را آغاز کردیم، (دیگر بار) آن را باز می‌گردانیم، (این) وعده‌ای بر ما است، قطعاً آن را انجام خواهیم داد. ﴿۱۰۴﴾ و به راستی بعد از ذکر (= تورات) در زبور نوشتیم که: «زمین را بندگان صالح من به ارث خواهند برد». ﴿۱۰۵﴾ بی‌گمان در این (امر) برای گروه عبادت‌کنندگان پیام روشنی است. ﴿۱۰۶﴾ و (ای پیامبر!) تو را جز رحمتی برای جهانیان نفرستادیم. ﴿۱۰۷﴾ بگو: «تنها به سوی من وحی می‌شود که همانا معبود شما، معبود یگانه است، پس آیا شما تسلیم می‌شوید؟!». ﴿۱۰۸﴾ پس اگر (باز) روی گردان شوند، بگو: «من شما را یکسان آگاه کردم (و اعلام خطر می‌کنم) و نمی‌دانم آنچه که به شما وعده داده می‌شود؛ نزدیک است یا دور؟!». ﴿۱۰۹﴾ بی‌شک او سخن آشکار را می‌داند، و (نیز) آنچه را (در دل خود) کتمان می‌کنید؛ می‌داند. ﴿۱۱۰﴾ و من نمی‌دانم، شاید این (تأخیر عذاب) برای شما آزمایشی، و بهره‌مندی تا مدتی (معین) باشد». ﴿۱۱۱﴾ (و پیامبر) گفت: «ای پروردگارا! به حق داوری کن، و پروردگار ما (الله) رحمان است، که از او استمداد می‌شود در برابر آنچه شما بیان می‌کنید».

﴿۱۱۲﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا أُشْتَهَتْ
 أَنْفُسُهُمْ خَلِدُونَ ﴿١٠٢﴾ لَا تَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ
 الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ
 الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾ يَوْمَ نَطْوِي
 السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا
 أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّا عَلَيْهَا إِنَّا كُنَّا
 فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ
 بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ
 الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ
 عَابِدِينَ ﴿١٠٦﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً
 لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا
 إِلَهُكُمْ إِلَهُهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ
 ﴿١٠٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ
 وَإِنِّي أَدْرِيٰ أَقْرَبُ أَم بَعِيدٌ مَا تُوعَدُونَ
 ﴿١٠٩﴾ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
 تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾ وَإِنِّي أَدْرِيٰ لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ
 لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾ قُلْ رَبِّ أَحْكُم بِالْحَقِّ
 وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

سورة الحج

سورة حج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ آتِفُوا رَبِّكُمْ إِن زَلَزَلَتِ السَّاعَةَ
 شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ
 عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا
 وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ
 عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ
 فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾
 كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَآنَهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ
 عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ
 مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تَرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ
 مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُّخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ
 لَكُمْ وَيُنقِرُ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
 نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبَلِّغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ
 مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ
 لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
 هَامِدَةً فَاِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ
 وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾

به نام الله بخشنده مهربان

ای مردم! از پروردگارتان بترسید، بدون شک زلزله قیامت حادثه عظیمی است. ﴿۱﴾ روزی که آن را می بینید، هر مادر شیر دهی، (کودک) شیر خوارش از یاد خود می برد، و هر (زن) بارداری، بار خود را بر زمین می گذارد، و مردم را مست می بینی، در حالی که مست نیستند، و لیکن عذاب الله شدید است. ﴿۲﴾ و بعضی از مردم، بدون (هیچ) علم و دانشی، در (باره) الله به مجادله بر می خیزند، و از هر شیطان سرکشی پیروی می کنند، ﴿۳﴾ (در قضای الهی) بر او (= شیطان) نوشته شده که هر کس با او دوستی کند، مسلماً او گمراهش می کند، و او را به عذاب (آتش) سوزان (جهنم) می کشاند. ﴿۴﴾ ای مردم! اگر از برانگیخته شدن در شک هستید، پس (به این نکته دقت کنید): همانا ما شما را از خاک آفریدیم، سپس از نطفه، و بعد از خون بسته شده، سپس از مضغه (= پاره گوشتی) شکل یافته و شکل نایافته، تا (قدرت و حکمت خود را) برای شما آشکار سازیم، و هر چه را که بخواهیم تا زمانی معین در رحم (مادران) نگه می داریم، آنگاه شما را به صورت طفل بیرون می آوریم، سپس تا به حد رشد (و بلوغ) خود برسید، و از شما کسی هست که می میرد، و از شما کسی هست که (آنقدر عمر می کند که) به نهایت فرتوتی (و پیری) باز برده می شود، تا آنکه پس از (آن همه) علم و دانش، چیزی نداند، و (به مثال دیگر توجه کنید): زمین را خشکیده می بینی، پس هنگامی که آب (باران) بر آن فرو فرستیم، به حرکت در آید، و رشد کند، و از هر نوع گیاه زیبا (و خرم) برویاند. ﴿۵﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٨﴾ ثَانِي عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ط وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ط فَإِنِ أَصَابَهُ خَيْرٌ ط اطْمَأَنَّ بِهِ ط وَإِنِ أَصَابَتْهُ فَتْنَةٌ اُنْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ط ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾ يَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا نَفْعَ لَهُ ط ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾ يَدْعُوا لِمَن ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ ط لَبِئْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ط إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾ مَن كَانَ يَظُنُّ أَن لَّن يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

این به خاطر آن است که (بدانید) الله حق است، و آنکه او مردگان را زنده می‌کند، و آن که او بر هر چیز تواناست. ﴿٦﴾ و آنکه قیامت آمدنی است، شکی در آن نیست، و

آنکه الله (همه) کسانی که در گورها هستند، بر می‌انگیزد. ﴿٧﴾ از مردم کسی است که بدون هیچ دانش و هیچ هدایت و کتاب روشنی بخشی درباره الله مجادله می‌کند. ﴿٨﴾ (تکبر کنان) پهلو (و گردن) خود را می‌پیچد، تا (مردم را) از راه الله گمراه سازد، برای او در دنیا رسوایی است، و روز قیامت آتش سوزان را به او می‌چشانیم. ﴿٩﴾ (و به او می‌گوییم:) این (کیفر) در برابر چیزی است که دست‌هایت از پیش فرستاده است، و بی‌گمان الله (هرگز) به بندگان ستم نمی‌کند. ﴿١٠﴾ (از (میان) مردم کسی است که الله را بر کناره (با تردید) می‌پرستد (و ایمانش بسیار ضعیف و سست است) پس اگر خیری به او برسد (دلش) به آن آرام می‌گیرد، و اگر بلائی (برای آزمایش) به او برسد، روی می‌گرداند (و به کفر باز می‌گردد)، در دنیا و آخرت زیان کرده است، این همان زیان آشکار است، ﴿١١﴾ (او) به جای الله چیزی را می‌خواند که نه زبانی به او می‌رساند و نه سودی به او می‌بخشد، این همان گمراهی دور است. ﴿١٢﴾ (او) کسی را می‌خواند که زبانش نزدیکتر از نفعش است، چه بد (سر پرست و) یاور است، و چه بد (همدم و) معاشری است. ﴿١٣﴾ بی‌گمان الله کسانی را که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، به باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، مسلماً الله آنچه را می‌خواهد، انجام می‌دهد. ﴿١٤﴾ کسی که گمان می‌کند که الله او (= پیامبر) را در دنیا و آخرت یاری نخواهد کرد، (و بدین خاطر عصبانی است) پس ریسمانی به سقف (خانه‌اش) بیاویزد (و خود را حلق آویز کند) سپس آن را قطع کند، آنگاه بنگرد آیا (این) تدبیرش خشم او را از میان خواهد برد؟! ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنَّصْرَىٰ وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ ۗ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ۗ وَمَن يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّكْرِمٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾ هَذَانِ حَصَمَانِ أَحْتَصِمُوا فِي رَيْبِهِمْ ۗ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّن نَّارٍ يُصَبُّ مِن فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ ﴿١٩﴾ يُصْهَرُ بِهِ مِمَّا فِي بُطُونِهِمْ وَالجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَهُمْ مَّقَمِعٌ مِّن حديدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن تَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تَجْلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۗ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

و این گونه (ما) آن (=قرآن) را (بصورت) آیات روشن نازل کردیم، و بی گمان الله هر کس را بخواهد هدایت می کند. ﴿۱۶﴾ یقیناً کسانی که ایمان آوردند، و کسانی که یهودی شدند، و صابثان (= بی دینان) و نصاری و مجوس و کسانی که (به الله) شرک آوردند، همانا الله در میان آنها روز قیامت داوری می کند، بی گمان الله بر هر چیز گواه است. ﴿۱۷﴾ آیا ندیدی که هر کس در آسمانها و هر کس که در زمین است، و خورشید و ماه و ستارگان و کوهها و درختان و جنبندگان و بسیاری از مردم برای الله سجده می کنند، و بسیارند که (فرمان) عذاب بر آنان تحقق یافته است، و هر که را الله خوار سازد، پس کسی او را گرامی نخواهد داشت، بی گمان الله هر چه را بخواهد، می کند. ﴿۱۸﴾ این دو (گروه) دشمنان یکدیگرند درباره پروردگارشان (ستیز و) خصومت کردند، پس کسانی که کافر شدند لباس هایی از آتش برای آنها بریده شده است، از بالای سرشان آب سوزان ریخته می شود. ﴿۱۹﴾ که آنچه در درونشان است و (نیز) پوست های (شان) با آن گذاخته می شود. ﴿۲۰﴾ و برای (زدن) آنها گرزهای از آهن (داغ) است. ﴿۲۱﴾ هر گاه بخواهند از (شدت) اندوه از آنجا (=دوزخ) خارج شوند، به آن باز گردانده می شوند، و (به آنها گفته می شود): عذاب سوزان (جهنم) را بچشید. ﴿۲۲﴾ بی گمان الله کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند به باغ هایی (از بهشت) وارد می کند که از زیر (درختان) آن نهرها جاری است، در آنجا به دستبندهای از طلا و مروارید آراسته می شوند، و لباس شان در آنجا ابریشم است. ﴿۲۳﴾

وَهُدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ
 الْحَمِيدِ ﴿٢٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنِ
 سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ
 سَوَاءً أَلْعَكْفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ
 بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٥﴾ وَإِذْ بَوَّأْنَا
 لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا
 وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
 السُّجُودِ ﴿٢٦﴾ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ
 رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ
 عَمِيقٍ ﴿٢٧﴾ لِيَشْهَدُوا مَنَفِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ
 اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ بَهِيمَةٍ
 آلَا نَعْمَ ۗ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ﴿٢٨﴾
 ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلِيَطَّوَّفُوا
 بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ
 فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۗ وَأُحِلَّتْ لَكُمْ الْآنَعَامُ إِلَّا
 مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۗ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ
 الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

و به سوی گفتار پاکیزه هدایت می شوند، و به راه (الله) ستوده
 راهنمایی می گردند. ﴿۲۴﴾ بی گمان کسانی که کافر شدند،
 و (مردم را) از راه الله باز می دارند و (همچنین از) مسجد
 الحرام، که آن را برای (همه) مردم یکسان قرار دادیم، (چه)
 مقیم در آنجا و یا وارد بر آن، و کسی که از روی ستم در
 آنجا کج روی (و انحراف از حق را) بخواهد، از عذاب
 دردناک به او می چشانیم. ﴿۲۵﴾ (به یاد آور) زمانی را که
 جای خانه (کعبه) را برای ابراهیم تعیین کردیم؛ (و گفتیم):
 چیزی را شریک من قرار مده، و خانه مرا برای طواف
 کنندگان و قیام کنندگان و رکوع (و) سجود کنندگان پاک
 گردان. ﴿۲۶﴾ و در (میان) مردم به حج ندا بده، تا پیاده و
 (سوار) بر هر (مرکب و) شتر لاغری از هر راه دوری به سوی
 تو بیایند.^(۱) ﴿۲۷﴾ تا شاهد منافع (گوناگون) خویش باشند،
 و در روزهای معین (به هنگام قربانی) نام الله را بر چهارپایانی
 که به آن ها روزی داده ایم؛ یاد کنند، پس از (گوشت) آن
 بخورید، و بی نوای فقیر را (نیز) اطعام کنید. ﴿۲۸﴾ سپس،
 باید آلودگی هایشان را بر طرف سازند، و به نذرهای خود
 وفا کنند، و (برگرد) خانه های کهن سال (کعبه) طواف کنند.
 ﴿۲۹﴾ (حکم) این است، و هر کس (مقدسات و) حرمت
 نهاده های الله را بزرگ دارد، پس این (کار) نزد پروردگارش
 برای او بهتر است. و چهارپایان برای شما حلال شده، مگر
 آنچه بر شما خوانده می شود، پس از پلیدی بت ها اجتناب
 کنید، و از گفتار باطل (و دروغ) دوری کنید.^(۲) ﴿۳۰﴾

۱- ابوهریره رضی الله عنه می گوید: شنیدم که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «هر کس به خاطر
 (رضای) الله حج نماید و از مقاربت جنسی و مقدمات آن (در زمان حج)
 پرهیز کند و مرتکب معصیت نشود، (چنان از گناه پاک شده) برمی گردد
 گویا که تازه از مادر متولد شده است.» (صحیح بخاری: ۱۵۲۱)

۲- به سوره مائده حاشیه آیه ۳۲ رجوع فرمایید.

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنْ السَّمَاءِ فَتَخَطَفَهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهَوَّى بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾ ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظِمَ شَعْبِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۗ فَأَلْهَكُمُ إِلَهُهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ۗ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعْبِيرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۗ فَأَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ ۗ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْقَانِعَ وَالْمَعْتَرَّ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾ لَنْ يَنَالَ اللَّهُ حُومَهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ الْقَتُّوفَىٰ مِنْكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْنَاكُمْ ۗ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

در حالی که حق گرا و مخلص الله و شریک نیاورندگان به او باشید، و کسی که به الله شرک آورد، پس گویی از آسمان سقوط کرده است، آنگاه پرندگان (گوشت خوار) او را می ربایند، یا باد او را به جایی بسیار دور پرتاب می کند. ﴿۳۱﴾ (حکم) این است، و کسی که شعائر الهی را بزرگ دارد، پس بی گمان این (کار) از پرهیزگاری دل هاست. ﴿۳۲﴾ در آن (چهارپایان قربانی) تا زمان معین برای شما منافع (و بهره ها) است، پس قربانگاه آن ها خانه کهن سال (کعبه) است. ﴿۳۳﴾ و برای هر امتی (رسم) قربانی دادیم، تا نام الله را (به هنگام ذبح) بر چهارپایانی که روزی شان کرده است؛ ببرند، پس معبود شما، معبود یگانه است، (همه) برای او تسلیم شوید، و به فروتنان بشارت ده. ﴿۳۴﴾ (همان) کسانی که چون نام الله برده شود، دل های شان ترسان گردد، و شکیبایان در برابر مصیبت هایی که به آن ها می رسد، و آن ها که نماز را بر پا می دارند، و از آنچه روزی شان کرده ایم؛ انفاق می کنند. ﴿۳۵﴾ و (قربانی) شتران (فربه) را (در حج) برای شما از شعائر الهی قرار دادیم، در آن برای شما خیر (و برکت) است. پس (هنگام قربانی) در حالی که بر پا ایستاده اند؛ نام الله را بر آن ها ببرید، آنگاه چون پهلوهایشان (بر زمین) افتاد، از (گوشت) آن ها بخورید، و (فقیران) قانع (غیر سائل) و (فقیران) سائل را اطعام کنید. این گونه (ما) آن ها را برای شما رام کردیم؛ باشد که شما سپاس گذاری کنید. ﴿۳۶﴾ گوشت های قربانی و خون های آن ها هرگز به الله نمی رسد، و لیکن پرهیزگاری شما به او می رسد، این گونه (الله) آن ها را برای شما مسخر کرده تا الله را به (شکرانه) آن که شما را هدایت کرده است؛ بزرگ بشمارید، و نیکوکاران را بشارت ده. ﴿۳۷﴾ یقیناً الله از کسانی که ایمان آورده اند؛ دفاع می کند، بی گمان الله هیچ خیانت کار ناسپاسی را دوست ندارد. ﴿۳۸﴾

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٦﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ هَدَمْتَ صَوْمِعَ وَيَبْعَ وَصَلَوَاتُ وَمَسْجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٣٧﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهْمُ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٣٨﴾ وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٣٩﴾ وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۗ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَتْ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ ۗ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤١﴾ فَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَبُرُّ مُعْتَلِةٌ ۗ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ ﴿٤٢﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ ءَاذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۗ فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾

به کسانی که با آنان جنگ می شود، اجازه (جهاد) داده شده است، از آن روی که مورد ستم قرار گرفته اند، و یقیناً الله بر یاری آنها تواناست. ﴿۳۹﴾ (همان) کسانی که به ناحق از دیارشان رانده شدند؛ جز اینکه می گفتند: «پروردگار ما الله است». و اگر الله بعضی از مردم را به (وسیله) بعضی دیگر دفع نمی کرد، بی گمان دیرهای (راهبان) و کلیساهای (مسیحیان) و کنشتهای (یهودیان) و مساجدی که نام الله در آنها بسیار برده می شود؛ ویران می گردید، و مسلماً الله یاری می کند کسی که (دین) او را یاری دهد، بی گمان الله قوی پیروزمند است. ﴿۴۰﴾ (همان) کسانی که اگر در زمین به آنها قدرت (و حکومت) بخشیم، نماز را بر پا می دارند، و زکات را می دهند، و امر به معروف و نهی از منکر می کنند، و سرانجام کارها از آن الله است. ﴿۴۱﴾ (ای پیامبر) اگر (این قوم بت پرست) تو را تکذیب می کنند، (غمگین نباش) به راستی پیش از آنها قوم نوح و عاد و ثمود (پیامبران شان را) تکذیب کردند. ﴿۴۲﴾ (همچنین) قوم ابراهیم و قوم لوط. ﴿۴۳﴾ (اصحاب مدین (قوم شعیب)، و موسی (نیز) تکذیب شد، پس به کافران مهلت دادم آنگاه آنها را فرو گرفتم، پس (بنگر) انکار (و عقوبت) من چگونه بود! ﴿۴۴﴾ پس چه بسیار آبادی ها را در حالی که (مردمش) ستمگر بودند؛ نابودشان کردیم، پس (اینک) بر سقف هایش فرو ریخته (و ویران شده) است، و (چه بسیار) چاه (پر آب) که بی حاصل مانده، و (چه) قصر (های) بر افراشته استوار (که بی صاحب مانده است). ﴿۴۵﴾ آیا آنها در زمین سیر نکردند، تا دل های ی داشته باشند که با آن (حقیقت را) دریابند، یا گوش های که با آن (اخبار گذشتگان را) بشنوند؟! پس بی گمان چشم های (ظاهر) نابینا نمی شود، و لیکن دل های ی که در سینه هاست؛ نابینا می شود. ﴿۴۶﴾

و آنها به شتاب از تو عذاب می طلبند، و الله هرگز و عده اش را خلاف نمی کند، و بی گمان یک روز نزد پروردگارت، مانند هزار سال از آنچه است که (شما) می شمارید. ﴿۴۷﴾ و چه بسیار آبادی ها که به آنها مهلت دادم؛ در حالی که (مردمش) ستم گر بودند، آنگاه آنها را گرفتم، و باز گشت (همه) به سوی من است. ﴿۴۸﴾ (ای پیامبر!) بگو: «ای مردم! جز این نیست که من برای شما بیم دهنده آشکاری هستم.» ﴿۴۹﴾ پس کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، برای آنها آمرزش و روزی نیک است. ﴿۵۰﴾ و کسانی که مبارزه کتان در (انکار) آیات ما تلاش کردند، پنداشتند که ما را به ستوه می آورند (آنان اهل دوزخ هستند. ﴿۵۱﴾ و (ما) هیچ رسول و پیامبری را پیش از تو نفرستادیم؛ مگر اینکه چون (آیات ما را) تلاوت می کرد، شیطان در تلاوت او (چیزی) القاء می کرد، آنگاه الله آنچه شیطان القاء می کند؛ از میان می برد، سپس الله آیاتش را استوار (و محکم) می دارد، و الله دانای حکیم است. ﴿۵۲﴾ تا (الله) آنچه را که شیطان القاء می کند، آزمونی قرار دهد برای کسانی که در دل های شان بیماری است، و آن هایی که دل های شان سخت است، و بی گمان ستمکاران در مخالفت (و دشمنی) دور (و دراز) هستند. ﴿۵۳﴾ و تا کسانی که به آنان دانش داده شده بدانند که مسلماً آن (قرآن) از سوی پروردگارت حق است، پس به آن ایمان بیاورند، آنگاه دل های شان برای آن (حق) خاضع گردد، و یقیناً الله کسانی را که ایمان آوردند به راه راست هدایت می کند. ﴿۵۴﴾ و کسانی که کافر شدند همواره در آن (= قرآن) شک دارند، تا آنکه ناگهان قیامت فرارسد یا عذاب روز نحس بر آنها (فرود) آید. ﴿۵۵﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ تُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ
وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ
﴿٤٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ أَمَلْتُمْ هَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
ثُمَّ أَخَذْتُمَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ
إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾
وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا
نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ
اللَّهُ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ ءَايَاتِهِ ۗ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً
لِّلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ
فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَى
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا
فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

است، و هر کس به همان مقدار که به او ستم شده مجازات کند، سپس بر او ستم کنند، بدون شک الله او را یاری خواهد کرد، یقیناً الله بخشنده آمرزنده است. ﴿۶۰﴾ این (نصرت مظلوم) از آن روست که الله (قادر است چیزی را بر دیگری غالب کند چنان که) شب را در روز داخل می کند (و ظلمت مغلوب می شود) و روز را در شب در می آورد، و بی گمان الله شنوای بیناست. ﴿۶۱﴾ این بخاطر آن است که الله حق است، و آنچه جز او می خوانند باطل است، و به راستی که الله بلند مرتبه بزرگ است. ﴿۶۲﴾ آیا ندیدی که الله از آسمان آبی فرو فرستاد، سپس زمین (بر اثر آن) سبز و خرم می گردد؟ بی گمان الله باریک بین آگاه است. ﴿۶۳﴾ آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست^(۱)، و بدون شک الله بی نیاز ستوده است. ﴿۶۴﴾

أَمَلَكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ تَحَكُّمٌ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۵۶﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّزُقِينَ ﴿۵۸﴾ لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَرِضُونَهُ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿۵۹﴾ * ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ۖ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿۶۰﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿۶۱﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۶۲﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً ۗ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿۶۳﴾ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۶۴﴾

فرمانروایی در آن روز از آن الله است، میان آنها داوری می کند، پس کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده اند؛ در باغهای پر نعمت (بهشت) هستند. ﴿۵۶﴾ و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، برای آنها عذاب خوار کننده ای است. ﴿۵۷﴾ و کسانی که در راه الله هجرت کردند، سپس کشته شدند یا (به مرگ طبیعی) مردند، مسلماً الله به آنها روزی نیکویی می دهد، یقیناً الله بهترین روزی دهندگان است. ﴿۵۸﴾ بدون شک آنها را به جایگاهی وارد می کند که از آن خشنود باشند، و بی گمان الله دانای برد بار است. ﴿۵۹﴾ (احکام) این

۱- حتی نیز تولد انسان، ملکیت، تصرف همه در اختیار اوست، لذا تمام مخلوقات به او محتاج اند و او به کسی محتاج نیست چرا که او غنی یعنی بی نیاز است، و او ذاتی است که منبع تمام اختیارات و کمالات می باشد، پس اوست که شایسته حمد و ستایش می باشد.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفَلَكَ
تَجَرَّى فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۖ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ
عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ
رَّحِيمٌ ﴿٦٥﴾ وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۗ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ أُمَّةٍ
جَعَلْنَا مَنَسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ ۗ فَلَا يُنْزِعُ عَنْكَ فِي
الْأَمْرِ ۚ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۗ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ
﴿٦٧﴾ وَإِنْ جَدَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾
اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۖ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ
عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ
يُنزَلْ بِهِ سُلْطَنًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ ۗ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٧١﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا
بَيَّنَّتْ تَعْرِفَ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ الْمُنْكَرُ
يَكَادُونَ يَسْطُونُ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ
آيَاتِنَا ۗ قُلْ أَفَأَنْتُمْ بَشَرٌ مِّن ذَٰلِكُمُ النَّارُ وَعَدَهَا
اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَبئسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

آیا ندیدی که الله آنچه را در زمین است مسخر شما کرده است، و (نیز) کشتی‌ها به فرمان او در دریا روان است، و آسمان را از آن که بر زمین افتد - جز به فرمانش - نگه می‌دارد، بی‌گمان الله (نسبت) به مردم رؤوف مهربان است. ﴿۶۵﴾ و او کسی است که شما را زنده کرد، سپس شما را می‌میراند، آنگاه بار دیگر زنده می‌کند، به راستی که انسان بسیار ناسپاس است. ﴿۶۶﴾ برای هر امتی (روش عبادت و) آیینی مقرر کردیم که آنان به آن عمل کنند، پس نباید در این امر با تو به نزاع برخیزند، به سوی پروردگارت دعوت کن، بی‌گمان تو بر هدایت مستقیم قرار داری. ﴿۶۷﴾ و اگر با تو مجادله کردند، پس بگو: «الله به آنچه انجام می‌دهید؛ داناتر است، ﴿۶۸﴾ الله روز قیامت میان شما در آنچه در آن اختلاف می‌کردید، داوری می‌کند». ﴿۶۹﴾ آیا ندانسته‌ای که الله آنچه را در آسمان و زمین است می‌داند؟! بی‌گمان (همه) این‌ها در کتابی (ثبت) است، مسلماً این بر الله آسان است. ﴿۷۰﴾ و (آن‌ها) به جای الله چیزی را می‌پرستند که (او) هیچ دلیلی بر آن نازل نکرده است، و چیزی را که علم به آن ندارند، و برای ستمگران هیچ یآوری نیست. ﴿۷۱﴾ و هنگامی که آیات روشن ما بر آنان خوانده می‌شود، در چهره کسانی که کافر شدند (آثار) ناخوشی (و انکار) را می‌شناسی که نزدیک است بر کسانی که آیات ما را بر آنان می‌خواند، حمله ور شوند، بگو: «آیا شما را به بدتر از این خبر دهم؟ (همان) آتش (جهنم) است که الله به کسانی که کافر شدند؛ وعده داده است، و بد سرانجامی است». ﴿۷۲﴾

ای مردم! مثلی زده شده است، پس به آن گوش فرا دهید: بی گمان کسانی را که به جای الله (به خدایی) می خوانید؛ هرگز نمی توانند مگسی را بیافرینند، اگر چه (همگی) برای این (کار) گرد آیند، و اگر مگس چیزی را از آن ها برآید، نمی توانند از آن باز پس گیرند، (آری) طالب و مطلوب (= عابد و معبود) ناتوانند. ﴿۷۳﴾ (آن ها) الله را چنانکه سزاوار اوست نشناختند، یقیناً الله قوی پیروزمند است. ﴿۷۴﴾ الله از فرشتگان رسولانی را بر می گزیند، و (نیز) از مردم، بی گمان الله شنوای بیناست. ﴿۷۵﴾ آنچه را در پیش روی آن ها، و آنچه پشت سر آن هاست می داند، و (همه) کارها به سوی الله باز گردانده می شود. ﴿۷۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! رکوع کنید، و سجده کنید، و پروردگارتان را پرستید، و کار نیک انجام دهید باشد که رستگار شوید. ﴿۷۷﴾ و در راه الله جهاد کنید، چنانکه سزاوار جهاد (در راه) او است، او شما را بر گزید، و در دین برای شما هیچ سختی (و تنگنایی) قرار نداد^(۱)، (همان) آیین پدرتان ابراهیم است، او (= الله) پیش از این (در کتب سابقه) و در این (قرآن نیز) شما را مسلمان نامید، تا پیامبر گواه بر شما باشد و شما گواهان بر مردم باشید، پس نماز را بر پا دارید، و زکات را بدهید، و به الله تمسک جوید، که او مولای شماست، چه خوب مولا، و چه خوب یآوری است. ﴿۷۸﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرْبَ مَثَلٍ فَاستَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَعَبُدُوا رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾ وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِثْلَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ

فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

۱- رسول الله ﷺ فرمود: «دین آسان است، و اگر کسی آن را بر خود سخت بگیرد سرانجام خسته خواهد شد. بنابراین، راه راست و میانه را در پیش گیرید، خوشحال باشید و از عبادت صبح و شام و پاسی از شب کمک بگیرید». (صحیح بخاری: ۳۹)

سورة المؤمنون

سوره مؤمنون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
 ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
 لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾
 إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
 مَلُومِينَ ﴿٦﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
 الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَسَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ
 ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ
 ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا
 النَّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ
 عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ
 فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ
 لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾
 وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ
 غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

به راستی مؤمنان رستگار شدند. ﴿١﴾ همان کسانی که در
 نمازشان خاشع (و فروتن) هستند. ﴿٢﴾ و کسانی که از لغو (و
 کارهای بیهوده) روی گردانند. ﴿٣﴾ و کسانی که زکات را
 انجام می‌دهند. ﴿٤﴾ و آن‌ها که شرمگاه‌شان را حفظ
 می‌کنند. ﴿٥﴾ جز بر همسران‌شان یا (بر) کنیزان‌شان، پس
 بی‌گمان اینان (در بهره‌گیری از آنان) ملامت نمی‌شوند.
 ﴿٦﴾ پس کسی که فراتر از این بخواهد، آنانند که تجاوز
 کنند. ﴿٧﴾ و کسانی که امانت‌های‌شان و عهد خود را
 رعایت می‌کنند. ﴿٨﴾ و کسانی که بر نمازهای‌شان مواظبت
 می‌نمایند. ﴿٩﴾ (آری) اینانند که وارثند. ﴿١٠﴾ کسانی که
 (بهشت) فردوس را ارث می‌برند، و جاودانه در آن خواهند
 ماند. ﴿١١﴾ و به راستی انسان را از چکیده‌ای از گِل
 آفریدیم. ﴿١٢﴾ سپس او را از نطفه‌ای در قرار گاهی استوار
 (= رحم) قرار دادیم. ﴿١٣﴾ سپس نطفه را (به صورت) علقه
 (= خون بسته) گردانیدیم، آنگاه علقه را (به صورت) مضغه (=
 پاره گوشتی) در آوردیم، آنگاه مضغه را (به صورت)
 استخوان‌هایی گردانیدیم، پس بر استخوان‌ها گوشت
 پوشانیدیم، سپس آن را آفرینشی دیگر بخشیدیم، پس (پر
 برکت و) بزرگوار است، الله که بهترین آفرینندگان است.
 ﴿١٤﴾ سپس مسلماً شما بعد از این خواهید مرد. ﴿١٥﴾
 آنگاه یقیناً شما روز قیامت برانگیخته می‌شوید. ﴿١٦﴾ و به
 راستی بر فرازتان هفت آسمان آفریدیم، و (ما هرگز) از
 آفرینش (خود) غافل نبوده‌ایم. ﴿١٧﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَهُ فِي الْأَرْضِ ط
وَأَنَا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ ۖ لَقَدْ رُؤِنَ ﴿١٨﴾ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ
بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ خَيْلٍ وَأَعْنَبٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ
تَنْبُتُ بِالذَّهْنِ وَصَبْغٍ لِلْأَكْلِينَ ﴿٢٠﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي
الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۗ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا
مَنْفَعٌ كَثِيرٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تَحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ
يَقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ أَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ الْمَلَأُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي
آبَائِنَا الْأُولِينَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ
فَتَرَبَّصُوا بِهِ ۖ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا
كَدَّبُونِ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ
بِأَعْيُنِنَا ووَحِينَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ
فَأَسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا
مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۗ وَلَا تُخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ
ظَلَمُوا ۗ إِنَّهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٧﴾

و از آسمان آبی به اندازه معین نازل کردیم، پس آن را در
زمین جای دادیم، و بی گمان ما بر از بین بردن آن کاملاً قادر
هستیم. ﴿۱۸﴾ پس بوسیله آن باغ‌هایی از درختان خرما و
انگور برای شما پدید آوردیم، شما را در آن (باغ‌ها)
میوه‌های بسیار است، و از آن می‌خورید. ﴿۱۹﴾ و (نیز)
درختی را که از طور سینا بیرون می‌آید (= درخت زیتون)
که از آن روغن و (نان) خورش برای خوردگان فراهم
می‌شود. ﴿۲۰﴾ و بی گمان برای شما در چهارپایان عبرتی
است، از آنچه درون‌شان است (= از شیر آن‌ها) شما را
سیراب می‌کنیم؛ و برای شما در آن‌ها منافع فراوان است، و از
(گوشت) آن‌ها می‌خورید. ﴿۲۱﴾ و بر آن‌ها و بر کشتی‌ها
سوار می‌شوید. ﴿۲۲﴾ و به راستی (ما) نوح را به سوی
قومش فرستادیم، پس (او به آن‌ها) گفت: «ای قوم من! الله را
پرستید، که جز او معبودی برای شما نیست، آیا پرهیز
نمی‌کنید؟! ﴿۲۳﴾ پس اشراف قومش، (آن) کسانی که کافر
بودند؛ گفتند: «این (مرد) جز بشری همچون شما نیست، که
می‌خواهد بر شما برتری جوید، اگر الله می‌خواست، همانا
فرشتگانی را نازل می‌کرد، ما (هرگز) چنین چیزی را در
(میان) نیاکان خود نشنیده‌ایم. ﴿۲۴﴾ او مرد دیوانه‌ای بیش
نیست، پس تا مدتی درباره او صبر کنید، ﴿۲۵﴾ (نوح)
گفت: «پروردگارا! مرا در برابر تکذیب آن‌ها یاری کن»
﴿۲۶﴾ پس به او وحی کردیم که: «به دیدگان ما و به وحی
ما کشتی را بساز، پس هنگامی که فرمان ما فرارسد، و آب از
تنور بجوشد، آنگاه از هر نوع (حیوان) یک جفت (نر و ماده)
در کشتی سوار کن و (نیز) خانواده خود را (سوار کن) جز
کسی از آنان را که وعده (هلاک) از پیش بر او مقرر شده
است. و در (باره) کسانی که ستم کردند، با من سخن مگو،
که آنان غرق شدنی هستند». ﴿۲۷﴾

فَإِذَا أَسْتَوَيْتِ أُنْتِ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفَلَكَ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾ وَقُلِ رَبِّ أَنْزِلْنِي
 مُنزَلاً مُبَارَكاً وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿٣٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
 وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٣﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ
 ﴿٣٤﴾ فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ
 إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ آلِ آخِرَةٍ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا
 هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا
 تَشْرَبُونَ ﴿٣٦﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَسِرُونَ
 ﴿٣٧﴾ أَيْعِدُكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظْمًا أَنْكُمْ
 مُخْرَجُونَ ﴿٣٨﴾ * هِيَآتْ هِيَآتْ لِمَا تُوْعَدُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ
 هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٤٠﴾
 إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ
 بِمُؤْمِنِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٤٢﴾ قَالَ
 عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ﴿٤٣﴾ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ
 فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبَعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ
 بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٥﴾

هنگامی که تو و همراهانت بر کشتی سوار شدید؛ بگو:
 «ستایش برای الله است که ما را از قوم ستمگر نجات
 داد». ﴿۲۸﴾ و (نیز) بگو: «پروردگارا! ما را در منزلگاهی
 پر برکت فرود آور، و تو بهترین فرود آورندگان». ﴿۲۹﴾
 بی گمان در این (ماجرا) نشانه‌هایی است، و (ما)
 به راستی آزمایش می‌کنیم. ﴿۳۰﴾ سپس قوم دیگری را

بعد از آن‌ها به وجود آوردیم. ﴿۳۱﴾ پس از خودشان
 پیامبری در (میان) آنان فرستادیم که: «الله را بپرستید، که
 جز او معبودی برای شما نیست، آیا پرهیز نمی‌کنید؟!»
 ﴿۳۲﴾ و گروهی از اشراف قومش که کافر بودند، و
 دیدار آخرت را تکذیب می‌کردند، و در زندگی دنیا به
 آن‌ها نعمت و آسایش داده بودیم، گفتند: «این (مرد)
 بشری همچون شما است، از آنچه که (شما) می‌خورید،
 می‌خورد، و از آنچه که شما می‌نوشید، می‌نوشد. ﴿۳۳﴾
 و اگر از بشری همچون خود اطاعت کردید، یقیناً شما
 زیان کار خواهید شد. ﴿۳۴﴾ آیا (او) به شما وعده
 می‌دهد: که همانا شما چون مردید و خاک و
 استخوان‌هایی (پوسیده) شدید، (بار دیگر از گور) بیرون
 آورده می‌شوید؟! ﴿۳۵﴾ هیهات، هیهات (= دور است،
 دور است) آنچه به شما وعده داده می‌شود. ﴿۳۶﴾ جز
 زندگی دنیوی ما چیزی نیست، می‌میریم و زنده
 می‌شویم، و هرگز برانگیخته نخواهیم شد. ﴿۳۷﴾ او جز
 مردی نیست که بر الله دروغ بسته است، و ما به او ایمان
 نمی‌آوریم. ﴿۳۸﴾ (پیامبرشان) گفت: «پروردگارا! مرا
 در برابر تکذیب آن‌ها یاری کن». ﴿۳۹﴾ (الله) فرمود:
 «به زودی (از کار خود) پشیمان خواهند شد» ﴿۴۰﴾ پس
 صیحه (= بانگ مرگبار) آن‌ها را به حق فرو گرفت،
 آنگاه آن‌ها را (همچون) خاشاکی (بر سیلاب) قرار
 دادیم، پس قوم ستمکار (از رحمت الله) دور (و نابود)
 باد. ﴿۴۱﴾ سپس اقوام دیگری را بعد از آن‌ها پدید
 آوردیم. ﴿۴۲﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَعْجِرُونَ ﴿٤٣﴾ ثُمَّ أَرْسَلْنَا
رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا مَا جَاءَ أُمَّةً رُسُوهَا كَذَّبُوهُ فَأَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ
بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ
أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾
فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عٰبِدُونَ ﴿٤٧﴾
فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَىٰ الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ
آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾ يٰٓأَيُّهَا
الرُّسُلُ كُلُّوْا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صٰلِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ هٰذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ
فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾ فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا
لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾
أَتَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ
فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشِيَةِ
رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾
وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

هیچ امتی از اجل خود پیشی نمی گیرد، و نه تأخیر می کند.
﴿۴۳﴾ سپس پیامبران خود را پی در پی فرستادیم، هر
زمان پیامبری برای (هدایت) امتی می آمد، او را تکذیب
می کردند، پس (ما نیز) آن‌ها (= امت‌های کافر) را یکی
پس از دیگری هلاک کردیم، و آن‌ها را افسانه‌هایی (برای
آیندگان) قرار دادیم. پس دور باد قومی که ایمان
نمی آورند. ﴿۴۴﴾ سپس موسی و برادرش هارون را با

آیات خود، و دلایل آشکار فرستادیم، ﴿۴۵﴾ به سوی
فرعون و اشراف (قوم) او، پس آن‌ها تکبر کردند، و
مردمی (سرکش و) برتری جوی بودند. ﴿۴۶﴾ پس گفتند:
«آیا (ما) به دو انسان مانند خود ایمان بیاوریم، در حالی که
قوم آن‌ها بردگان (و زیر دستان) ما هستند؟!» ﴿۴۷﴾ پس
(آن‌ها) آن دو (پیامبر) را تکذیب کردند، سرانجام
(همگی) از هلاک شدگان گشتند. ﴿۴۸﴾ و به راستی به
موسی کتاب (تورات) دادیم، باشد که آنان (= بنی
اسرائیل) هدایت شوند. ﴿۴۹﴾ و پسر مریم و مادرش را
آیتی قرار دادیم، و آن‌ها را در مکانی بلند و هموار که
دارای امنیت و آب جاری بود، جای دادیم. ﴿۵۰﴾ ای
پیامبران! از (غذاهای) پاکیزه بخورید، و کار شایسته انجام
دهید، بی شک من به آنچه انجام می دهید؛ آگاهم. ﴿۵۱﴾
و بی گمان این امت شما، امت واحدی است، و من
پروردگار شما هستم، پس از من بترسید. ﴿۵۲﴾ پس آن‌ها
در میان خود در کار (دین) شان فرقه فرقه و پراکنده شدند،
و هر گروه به آنچه نزد خود دارند؛ خوشحالند. ﴿۵۳﴾ پس
(ای پیامبر!) آن‌ها را تا مدتی در جهل و غفلت شان بگذار.
﴿۵۴﴾ آیا گمان می کنند که آن مال و فرزندان که با آن‌ها
آنان را یاری می دهیم. ﴿۵۵﴾ برای این است که شتابان
خیرات (و نیکی‌ها) به آن‌ها برسانیم؟! (چنین نیست) بلکه
آن‌ها (حقیقت را) در نمی یابند. ﴿۵۶﴾ بی گمان
کسانی که از خوف پروردگارشان بیمناکند. ﴿۵۷﴾ و
کسانی که به آیات پروردگارشان ایمان می آورند. ﴿۵۸﴾
و کسانی که به پروردگارشان شرک نمی آورند. ﴿۵۹﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾
 أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْحَيَاتِ وَهُمْ هَاهَا سَاقِفُونَ ﴿٦١﴾ وَلَا
 نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ وَلَدَيْنَا مَكْتَبٌ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا
 يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَذَا وَهُمْ أَعْمَلٌ مِّنْ
 دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَهَا عَمَلُونَ ﴿٦٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمْ
 بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ تَجْرُّونَ ﴿٦٤﴾ لَا تَجْرُؤُوا الْيَوْمَ إِنَّكُمْ مِنَّا
 لَا تَنْصُرُونَ ﴿٦٥﴾ قَدْ كَانَتْ آيَاتِي عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ
 أَعْقَابِكُمْ تَنْكِبُونَ ﴿٦٦﴾ مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَمِرًا تَهْجُرُونَ
 ﴿٦٧﴾ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمْ
 الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾
 أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ ۗ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَأَكْثَرُهُم لِلْحَقِّ
 كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾ وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ
 السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۗ بَلْ أَتَيْنَهُم بِذِكْرِهِمْ
 فَهُمْ عَن ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا
 فَخَرَّاجَ رَبِّكَ خَيْرٌ ۗ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ
 إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
 عَنِ الصِّرَاطِ لَنُكِبُونَ ﴿٧٤﴾

و کسانی که (در راه الله) آنچه را باید بدهند، می دهند، و (با این حال) دل های شان بیمناک است، که بی گمان آنان به سوی پروردگارشان باز می گردند. ﴿۶۰﴾ (آری) اینانند که در نیکی ها شتاب می کنند، و در انجام آن (از دیگران) پیشی می گیرند. ﴿۶۱﴾ (ما) هیچ کس را جز به اندازه توانش تکلیف نمی کنیم، و نزد ما کتابی است که به حق

سخن می گوید، و به آن ها هیچ ستمی نمی شود. ﴿۶۲﴾ بلکه دل های آن ها از این (کتاب) در غفلت است، و آن ها جز این؛ اعمال (زشت) دیگری (نیز) دارند که پیوسته آن را انجام می دهند. ﴿۶۳﴾ تا زمانی که متنعمان آن ها را به عذاب گرفتار کنیم، در این هنگام آن ها ناله و فریاد سر می دهند. ﴿۶۴﴾ (به آن ها گفته می شود:) امروز فریاد نکنید، یقیناً شما از سوی ما یاری نخواهید شد. ﴿۶۵﴾ به راستی آیات من پیوسته بر شما خوانده می شد، پس شما (از حق اعراض می کردید و) به عقب باز می گشتید. ﴿۶۶﴾ در حالی که در برابر آن تکبر می کردید، (و در مجالس) شبانه (خود) به بدگویی می پرداختید (و افسانه سرایی می کردید) ﴿۶۷﴾ آیا (آن ها) در این گفتار نیندیشیدند، یا (اینکه) چیزی برای آنان آمده که برای نیاکان نخستین شان نیامده است؟! ﴿۶۸﴾ یا (اینکه) پیامبران را نشناخته اند، پس او را انکار می کنند؟! ﴿۶۹﴾ یا می گویند او جنون دارد؟ (چنین نیست) بلکه (او) حق را برای آن ها آورده است، و بیشترشان از حق کراهت دارند. ﴿۷۰﴾ و اگر حق از هوس های آن ها پیروی کند، آسمان ها و زمین و هر که در آن هاست، تباه شوند، بلکه (ما) برای آن ها پند و اندرزشان آورده ایم، پس آن ها از پندشان روی گردانند. ﴿۷۱﴾ یا (اینکه) تو از آن ها مزدی طلب می کنی؟ پس پاداش پروردگارت بهتر است، و او بهترین روزی دهندگان است. ﴿۷۲﴾ و یقیناً تو آن ها را به راه راست دعوت می کنی. ﴿۷۳﴾ و بی گمان کسانی که به آخرت ایمان ندارند از (این) راه (راست) منحرف هستند. ﴿۷۴﴾

و اگر به آنها رحم کنیم و بلا و رنجی را که بدان گرفتارند، از آنها برطرف سازیم، در طغیان خود لجاجت (و پافشاری) می کنند (و) سرگردان می مانند. ﴿۷۵﴾ و به راستی (ما) آنها را به عذاب (و بلا) گرفتار ساختیم، (تا بیدار شوند) پس برای پروردگارشان فروتنی نمودند، و (به درگاهش تضرع و) زاری نکردند. ﴿۷۶﴾ تا زمانی که دری از عذاب سخت به روی آنها گشودیم، آنگاه آنها در آن بکلی نا امید گردند. ﴿۷۷﴾ و او کسی است که برای شما گوش و چشم و دل پدید آورد، چه اندک سپاس می گزارید. ﴿۷۸﴾ و او کسی است که شما را در زمین (آفرید و) پراکنده نمود، و به سوی او گرد آورده می شوید. ﴿۷۹﴾ و او کسی است که زنده می کند و می میراند، و رفت و آمد شب و روز از آن اوست، آیا نمی اندیشید؟! ﴿۸۰﴾ (چنین نکردند) بلکه آنها (نیز) مثل آنچه پیشینیان گفته بودند، گفتند. ﴿۸۱﴾ گفتند: «آیا هنگامی که مردیم و خاک و استخوان های (پوسیده) شدیم، آیا (دوباره) برانگیخته می شویم، ﴿۸۲﴾ به راستی این وعده به ما و نیاکان ما از قبل داده شده، این (چیزی) جز افسانه های پیشینیان نیست». ﴿۸۳﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر می دانید، زمین و هر که در آن است از آن کیست؟!». ﴿۸۴﴾ به زودی خواهند گفت: «(همه) از آن الله است» بگو: «آیا پند نمی گیرید؟!». ﴿۸۵﴾ بگو: «چه کسی پروردگار آسمان های هفتگانه، و پروردگار عرش عظیم است؟!». ﴿۸۶﴾ خواهند گفت: «(همه) از آن الله است» بگو: «آیا (از الله) نمی ترسید؟!». ﴿۸۷﴾ بگو: «اگر می دانید، چه کسی فرمانروایی همه موجودات در دست دارد، و او پناه می دهد، و کسی در برابر او پناه داده نمی شود؟!». ﴿۸۸﴾ خواهند گفت: «از آن الله است» بگو: «پس چگونه جادو می شوید؟!». ﴿۸۹﴾

﴿۷۵﴾ وَلَوْ رَحِمْنَهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرِّ لَلْجَوَّابِ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۷۵﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿۷۶﴾ حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿۷۷﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۷۸﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۷۹﴾ وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۸۰﴾ بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿۸۱﴾ قَالُوا أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَأَنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿۸۲﴾ لَقَدْ وَعَدْنَا حَنُوءَ أَبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۸۳﴾ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۴﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۸۵﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۸۶﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۸۷﴾ قُلْ مَنْ مِنْ بَيْدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُحْيِي وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۸﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿۸۹﴾

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٢﴾ مَا أَخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ
وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذًا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ
وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهُ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩٣﴾
عَلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٤﴾ قُلْ
رَبِّ إِمَّا تُرِيدُنِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٥﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٦﴾ وَإِنَّا عَلَىٰ أَنْ نُزَيِّكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَدِيرُونَ
﴿٩٧﴾ أَدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ ۗ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا
يَصِفُونَ ﴿٩٨﴾ وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ
﴿٩٩﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ تَحْضُرُونِ ﴿١٠٠﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ
أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿١٠١﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا
فِيمَا تَرَكْتُ ۚ كَلَّا ۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ
يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٢﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ
يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠٣﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٥﴾ تَلْفَحُ
وُجُوهُهُمْ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٦﴾

(چنین نیست) بلکه حق را برای آنها آوردیم، و بی گمان
آنان دروغگو هستند. ﴿۹۰﴾ الله هرگز فرزندی بر نگزیده
است، و هیچ معبود (دیگری) با او نیست، (اگر چنین بود)
آنگاه هر معبودی آنچه را که آفریده بود؛ می برد، و مسلماً
بعضی بر بعضی دیگر برتری می جستند، الله منزه (و پاک)
است از آنچه آنها توصیف می کنند. ﴿۹۱﴾ دانای نهان و
آشکار است، پس برتر است از آنچه شریک او می سازند.

﴿۹۲﴾ (ای پیامبر!) بگو: «پروردگارا! اگر آنچه را که به
آنها وعده داده می شود، به من نشان دهی. ﴿۹۳﴾
پروردگارا! پس مرا در (زمره) قوم ستمگران قرار مده».
﴿۹۴﴾ و یقیناً ما تواناییم که آنچه را به آنها وعده
می دهیم؛ به تو نشان دهیم. ﴿۹۵﴾ بدی را به روشی که آن
بهرتر است، دفع کن، ما به آنچه توصیف می کنند؛ داناتریم.
﴿۹۶﴾ و بگو: «پروردگارا! من از وسوسه های شیطان به تو
پناه می برم، ﴿۹۷﴾ و پروردگارا! از اینکه آنان نزد من
حاضر شوند، به تو پناه می برم». ﴿۹۸﴾ (کافران پیوسته به
راه و روش خود ادامه می دهند) تا زمانی که مرگ یکی از
آنها فرا رسد، گوید: «پروردگارا! مرا (به دنیا) باز گردان،
﴿۹۹﴾ باشد که در آنچه (در دنیا) ترک (و کوتاهی)
کرده ام، کار شایسته انجام دهم». هرگز چنین نیست،
بی گمان این سخنی است که او به زبان می گوید، (و به
فرض محال اگر باز گردد، به کارهای گذشته اش ادامه
می دهد) و پشت سر آنها برزخی است تا روزی که
برانگیخته شوند. ﴿۱۰۰﴾ پس هنگامی که در صور دمیده
شود، در آن روز هیچ گونه پیوندهای خویشاوندی در میان
آنها نخواهد بود، و از (حال) یکدیگر نپرسند. ﴿۱۰۱﴾ و
کسانی که (کفه) ترازوی (اعمال) شان سنگین شود، پس
آنانند که رستگار هستند. ﴿۱۰۲﴾ و کسانی که (کفه)
ترازوی (اعمال) شان سبک باشد، پس آنها کسانی هستند
که (وجود خود را از دست داده و) به خود زیان رسانده اند
و در جهنم جاودانه خواهند ماند. ﴿۱۰۳﴾ (شعله های)
آتش چهره هایشان را می سوزاند، و آنها در آن ترشو (و
عبوس) هستند. ﴿۱۰۴﴾

أَلَمْ تَكُنْ تَكُنْ ءَايَتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾
 قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ أَحْسَبُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا فَرِيقًا مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا أَمَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُم ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِّنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾ إِنِّي جَزَيْتَهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قُلْ كَمْ لَبِئْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْئَلُ الْعَادِينَ ﴿١١٣﴾ قُلْ إِن لَّبِئْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١١٤﴾ لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٥﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٦﴾ فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٧﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٨﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٩﴾

(به آن‌ها گفته می‌شود): مگر آیات من بر شما خوانده نمی‌شد، پس شما آن‌ها را تکذیب می‌کردید؟! ﴿۱۰۵﴾ (در پاسخ) گویند: «پروردگارا! بدبختی ما بر ما چیره شد، و ما قومی گمراه بودیم. ﴿۱۰۶﴾ پروردگارا! ما را از این (جهنم) بیرون کن، پس اگر (به کفر و نافرمانی) باز گردیم، قطعاً ستمکار خواهیم بود. ﴿۱۰۷﴾ (الله) می‌فرماید: «در آن گم شوید و با من سخن مگویید. ﴿۱۰۸﴾ بی‌گمان گروهی از بندگام می‌گفتند: پروردگارا! (ما) ایمان آوردیم، پس ما را ببخش و بر ما رحم کن، و تو بهترین رحم‌کنندگانی. ﴿۱۰۹﴾ پس شما آن‌ها را به مسخره گرفتید؛ تا یاد مرا فراموش‌تان کردند، و شما به آن‌ها می‌خندیدید! ﴿۱۱۰﴾ همانا من امروز آن‌ها را بخاطر صبوری که کرده‌اند پاداش دادم، قطعاً آن‌ها کامیاب هستند. ﴿۱۱۱﴾ (الله) می‌فرماید: «(شما) چند سال در زمین درنگ کردید؟! ﴿۱۱۲﴾ گویند: «یک روز، یا قسمتی از یک روز درنگ کرده‌ایم، پس از حسابگران پیرس. ﴿۱۱۳﴾ می‌فرماید: «(آری) اگر می‌دانستید، شما جز مقدار اندکی (در دنیا) درنگ نکردید، ﴿۱۱۴﴾ آیا گمان کردید که ما شما را بیهوده آفریده‌ایم، و همانا شما به سوی ما باز گردانده نمی‌شوید؟! ﴿۱۱۵﴾ پس بلند مرتبه (و برتر) است الله که فرمانروای حق است، هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، پروردگار عرش کریم است. ﴿۱۱۶﴾ و هر کس که با الله معبود دیگری را بخواند، مسلماً هیچ دلیلی بر (حقانیت) آن نخواهد داشت، جز این نیست که حسابش نزد پروردگارش خواهد بود، یقیناً کافران رستگار نمی‌شوند. ﴿۱۱۷﴾ و (ای پیامبر) بگو: «پروردگارا! ببخش و رحم کن! و تو بهترین رحم‌کنندگانی. ﴿۱۱۸﴾»

سورة النور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾ الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْشَهِدَ عَذَابُهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَدَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾ وَالْخَمْسَةَ أَنْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٧﴾ وَيَدْرُؤُا غَنَاءَ الْعَذَابِ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٨﴾ وَالْخَمْسَةَ أَنْ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

سورة نور

به نام الله بخشنده مهربان

(این) سوره است که آن را نازل کرده ایم، و (احکام) آن واجب نموده ایم، و در آن آیات روشنی نازل کرده ایم، شاید شما پسند گیرید. ﴿۱﴾ هر یک از زن و مرد زنا کار را صد تازیانه بزنید، و اگر به الله و روز آخرت ایمان دارید نباید در (اجرای احکام) دین الله نسبت به آن دو (زن و مرد) رأفت (و رحمت کاذب) داشته باشید، و باید گروهی از مؤمنان بر مجازاتشان (شاهد و) حاضر باشند. ﴿۲﴾ مرد زنا کار جز با زن زنا کار یا مشرک ازدواج نمی کند، و زن زنا کار را جز مرد زنا کار یا مشرک به ازدواج خود در نمی آورد، و این (امر) بر مؤمنان حرام شده است. ﴿۳﴾ و کسانی که زنان پاکدامن را (به زنا) متهم می کنند، سپس چهار شاهد نمی آورند، پس آن ها را هشتاد تازیانه بزنید، و هرگز شهادتشان را نپذیرید، و اینانند که فاسق اند. ﴿۴﴾ مگر کسانی که بعد از آن توبه کردند، و (اعمال خود را) اصلاح (و جبران) نمودند، پس بی گمان الله آمرزنده مهربان است. ﴿۵﴾ و کسانی که همسران خود را (به زنا) متهم می کنند، و جز خودشان گواهانی ندارند، پس هر یک از آن ها باید چهار مرتبه به نام الله سوگند یاد کنند که او از راستگویان است. ﴿۶﴾ و پنجمین بار (چنین گوید:) که لعنت الله بر او باد؛ اگر از دروغگویان باشد. ﴿۷﴾ و از آن (زن) کیفر (رجم) را دور می کند، (به) آن که چهار بار الله را شاهد بگیرد (و سوگند یاد کند) که او (= شوهرش) از دروغگویان است. ﴿۸﴾ و بار پنجم (بگوید:) که خشم الله بر او باد؛ اگر (شوهرش) از راستگویان باشد. ﴿۹﴾ و اگر فضل الله و رحمت او بر شما نمی بود، و اینکه الله توبه پذیر حکیم است (گرفتار عقوبت الهی می شدید). ﴿۱۰﴾

مسلمان کسانى که تهمت بزرگ (درباره ام المؤمنین عایشه - رضی الله عنها-) آوردند، گروهى از خود شما هستند، گمان نکنید که این (ماجرا) برای شما بد است، بلکه آن برای شما خیر است، برای هر کدام از آنها سهمى از گناه است که مرتکب شده است، و کسى از آنان که (بخش) بزرگى (و مهمى) از آن (تهمت) را به عهده داشته است^(۱)، برای او عذاب عظیمى است. ﴿۱۱﴾ چرا هنگامى که این (تهمت) را شنیدید، مردان و زنان مؤمن نسبت به خود گمان خیر نبردند، و نگفتند: این تهمتى (بزرگ و) آشکار است. ﴿۱۲﴾ چرا چهار شاهد بر آن نیاوردند؟! پس چون گواهان را نیاوردند، آنان در نزد الله دروغگویانند. ﴿۱۳﴾ و اگر فضل الله و رحمت او در دنیا و آخرت نبود، قطعاً در آنچه به آن پرداختید، عذاب (سخت و) بزرگى به شما مى رسید. ﴿۱۴﴾ زمانى که آن (شایعه) را از زبان یکدیگر مى گرفتید، و بادهان خود سخنى مى گفتید که به آن علم (و یقین) نداشتید، و آن را سهل (و کوچک) مى پنداشتید در حالى که آن نزد الله بسیار بزرگ است. ﴿۱۵﴾ چرا هنگامى که آن را شنیدید؛ نگفتید: «ما حق نداریم که آن (سخن) را بر زبان آوریم، (الهی) تو منزهی! این بهتان بزرگى است؟!». ﴿۱۶﴾ الله شما را اندرز مى دهد که اگر مؤمن هستید؛ هرگز به چنین کارى باز نگردید. ﴿۱۷﴾ و الله آیات (خود) را برای شما بیان مى کند، و الله دانای حکیم است. ﴿۱۸﴾ بی گمان کسانى که دوست دارند زشتى ها در (میان) مؤمنان شایع شود، عذاب دردناکى برای آنها در دنیا و آخرت است، و الله مى داند و شما نمى دانید. ﴿۱۹﴾ و اگر فضل الله و رحمت او بر شما نمى بود، و اینکه الله رؤوف مهربان است، (عقوبت سختى شما را در بر مى گرفت). ﴿۲۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا نَحْسَبُهُ شَرًّا لَّكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ أَمْرٍِ مِّنْهُمْ مَا أَكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ ۗ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾ لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِنَفْسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ ۚ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَٰئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالْإِسْنَةِ كُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾ وَيُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

۱- عبدالله بن ابى سردهسته منافقان، عامل بخش شایعه بود.

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۚ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ يَوْمَئِذٍ يُؤْفِكُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٢٦﴾ الْحَبِيثَاتُ لِلْحَبِيثِينَ وَالْحَبِيثُونَ لِلْحَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٧﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْذِنُوا ۖ وَتَسْلِمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾﴾

ای کسانی که ایمان آوردید! از گام‌های شیطان پیروی نکنید، و هر کس که از گام‌های شیطان پیروی کند، پس بی گمان (گمراهش می کند، و) او (= شیطان) به فحشا و منکر فرمان می دهد، و اگر فضل الله و رحمت او بر شما نمی بود، هر گز کسی از شما پاک نمی شد، و لیکن الله هر که را بخواهد پاک می کند، و الله شنوای داناست. ﴿۲۱﴾ کسانی از میان شما که توانگر و (دارای) وسعت (زندگی) هستند، نباید سوگند بخورند بر آن که به

خویشاوندان و مستمندان و مهاجران در راه الله چیزی ندهند، آن‌ها باید عفو کنند و چشم ببوشند^(۱)، آیا دوست نمی دارید که الله شما را ببخشد؟! و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۲۲﴾ بی گمان کسانی که زنان پاکدامن بی خبر (از هر گونه بدکاری و) مؤمن را متهم (به زنا) می سازند، در دنیا و آخرت لعنت شده اند، و عذاب بزرگی برای آن‌هاست. ﴿۲۳﴾ روزی که زبان‌ها یشان و دست‌هایشان و پاهایشان به آنچه می کردند بر علیه آن‌ها گواهی می دهند. ﴿۲۴﴾ آن روز، الله جزای واقعی آن‌ها را به تمام (و بی کم و کاست) می دهد، و خواهند دانست که الله همان حق آشکار است. ﴿۲۵﴾ زنان ناپاک از آن مردان نا پاکند، و مردان ناپاک (نیز) برای زنان ناپاک هستند، و زنان پاک از آن مردان پاک، و مردان پاک از آن زنان پاک اند. اینان از آنچه (مردم درباره شان) می گویند، مبرا (و پاک) هستند، برای آن‌ها آمرزش (الهی) و روزی ارزشمندی است. ﴿۲۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! وارد خانه‌هایی جز خانه‌های خود نشوید، تا اجازه بگیرید، و براهل آن (خانه) سلام کنید، این برای شما بهتر است، باشد که پند گیرید. ﴿۲۷﴾

۱- مسطح بن اثانه پسر خاله ابوبکر صدیق فردی مسکین بود که ابوبکر مخارج وی را تأمین می کرد، او نیز در این شایعه پراکنی شرکت داشت لذا ابوبکر صدیق ﷺ سوگند یاد کرد که دیگر به او کمک نکند، آنگاه الله متعال این آیه را نازل فرمود: ﴿وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ﴾ (تفسیر ابن کثیر).

پس اگر کسی در آن (خانه) نیافتید، وارد نشوید، تا به شما اجازه داده شود، و اگر به شما گفته شد: «باز گردید» پس باز گردید، که آن برای شما پاکیزه تر است، و الله به آنچه انجام می دهید؛ داناست. ﴿۲۸﴾ و بر شما گناهی نیست که وارد خانه‌هایی غیر مسکونی بشوید، که در آن متاعی دارید، و الله می داند آنچه را آشکار می سازید و آنچه را پنهان می کنید. ﴿۲۹﴾ (ای پیامبر!) به مردان مؤمن بگو چشم‌های خود را (از نگاه به نا محرم) فرو گیرند، و شرمگاه‌شان را حفظ کنند، این (کار) برای آن‌ها پاکیزه تر است، بی گمان الله به آنچه انجام می دهند؛ آگاه است. ﴿۳۰﴾ و به زنان مؤمن بگو چشم‌های خود را (از نگاه به نامحرم) فرو گیرند، و شرمگاه‌شان را حفظ کنند، و زینت خود را آشکار نکنند؛ جز آنچه از آن که (طبعاً خودش) نمایان است، و باید (اطراف) مقنعه‌های خود را بر گریبان‌ها نشان بیفکنند (تا چهره و گردن و سینه با آن پوشیده گردد) و زینت خود را آشکار ن سازند؛ مگر برای شوهران‌شان، یا پدران‌شان، یا پدر شوهران‌شان، یا پسران‌شان یا پسران شوهران‌شان، یا برادران‌شان یا پسران برادران‌شان، یا پسران خواهران‌شان یا زنان (هم کیش) شان یا بردگان‌شان یا مردان (سفیه) خدمت کاری که رغبتی (به زنان) ندارند، یا کودکانی که بر شرمگاه زنان آگاهی نیافته‌اند، و (زنان) نباید (هنگام راه رفتن) پاهای خود را (به زمین) بکوبند، تا آنچه از زینت‌شان را که پنهان کرده‌اند، دانسته شود، و ای مؤمنان! همگی به سوی الله توبه کنید، تا رستگار شوید.

﴿۳۱﴾

فَإِنْ لَمْ يَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۗ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ آرْجِعُوا فَآرْجِعُوا ۗ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَعٌ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۗ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۗ وَلْيَضْرِبْنَ خُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرَ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۗ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ ۗ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۗ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

مردان و زنان مجرد (و بی همسر) خود را همسر دهید، و (نیز) غلامان و کنیزان تان که شایسته (و نیکو کار) هستند، (همسر دهید) اگر فقیر باشند، الله از فضل (و کرم) خویش آن‌ها را بی نیاز می‌کند، و الله گشایش دهنده آگاه است. ﴿۳۲﴾ و کسانی که (اسباب و امکانات) ازدواج را نمی‌یابند، باید پاکدامنی پیشه کنند؛ تا الله آنان را از فضل خود بی‌نیاز گرداند، و کسانی از بردگان تان که خواستار مکاتبه (= باز خریدن خویش) هستند، پس با آن‌ها قرار داد ببندید، اگر خیر و صلاح در آن‌ها احساس می‌کنید، و چیزی از مال الله را که به شما داده است؛ به آن‌ها بدهید، و کنیزان خود را که می‌خواهند پاکدامنی کنند، برای بدست آوردن متاع ناچیز زندگانی دنیا به زنا وادار نکنید، و کسی که آن‌ها را (بر این کار) مجبور کند، پس بی گمان الله بعد از اجبار آن‌ها (برای آنان) آمرزنده مهربان است. ﴿۳۳﴾ و به راستی ما بر شما آیاتی روشن را نازل کردیم، و مثلی از (حال) کسانی که پیش از شما گذشتند، و اندرزی برای پرهیزگاران. ﴿۳۴﴾ الله نور آسمان‌ها و زمین است، مثل نور او همانند چراغدانی است که در آن چراغی (افروخته) باشد، که آن چراغ در (میان) شیشه است، آن شیشه گویی ستاره درخشان است، این چراغ با (روغن) درخت پر برکت زیتون افروخته می‌شود، که نه شرقی است و نه غربی، نزدیک است که روغنش بدون تماس با آتش شعله‌ور شود، نوری است افزون بر نور، و الله هر کس را بخواهد به نور خود هدایت می‌کند، و الله برای مردم مثل‌ها می‌زند، و الله به هر چیزی آگاه است. ﴿۳۵﴾ (این چراغ پر نور) در خانه‌های است که الله اجازه داده است که بلند شود، و نامش در آن‌ها برده شود، (و) صبح و شام در آن‌ها تسبیح او گویند. ﴿۳۶﴾

وَأَنْكِحُوا الْأَيْمَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأِمَائِكُمْ ۚ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٢﴾ ۝ وَلَيْسَتَعَفِيفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ
نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَالَّذِينَ يَبْتِغُونَ
الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ
فِيهِمْ خَيْرًا ۗ وَءَاتُوهُمْ مِّنْ مَّالِ اللَّهِ الَّذِي ءَاتَاكُمْ ۚ وَلَا
تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرَدْنَ حَخْصًا
لِّتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا ۚ وَمَنْ يُكْرِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ
مِن بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٣﴾ ۝ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ ءَايَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن
قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٤﴾ ۝ اللَّهُ نُورٌ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ مَثَلُ نُورِهِ ۚ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا
مِصْبَاحٌ ۚ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۚ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا
كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبْرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا
شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ
نَارٌ ۚ نُورٌ عَلَىٰ نُورٍ ۗ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ ۚ
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
﴿٣٥﴾ ۝ فِي بُيُوتٍ أُذِنَ لِلَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا
أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٣٦﴾

رِجَالٌ لَّا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ
 الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ سَخِفُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ
 الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٢٧﴾ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا
 عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ
 بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلُهُمْ
 كَسَرَابٍ بِقِيَعَةٍ تَحْسَبُهُ الظَّمْثَانُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ
 لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فَوَفَّيْتُهُ حِسَابَهُ ۗ
 وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٩﴾ أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّيٍّ
 يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ سَحَابٌ
 ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدُهُ لَمْ يَكَدْ
 يَرَاهَا ۗ وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ
 ﴿٣٠﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّتْ كُلُّ قَدِّعَةٍ صَلَاتَهُ
 وَتَسْبِيحَهُ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣١﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٣٢﴾ أَلَمْ تَرَ
 أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَّامًا
 فَتَرَى الْوَدْقَ تَخْرُجُ مِّن خِلَالِهِ ۗ وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
 مِّن جِبَالٍ فِيهَا مِن بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ
 وَيَصْرِفُهُ عَن مَّن يَشَاءُ ۗ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ
 بِالْأَبْصَارِ ﴿٣٣﴾

مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروشی آنها را از یاد الله و بر پاداشتن نماز و ادای زکات غافل نمی کند، (آنها) از روزی می ترسند که در آن دلها و چشمها دگرگون (و بی تاب) می شود. ﴿۳۷﴾ تا الله بهتر از آنچه انجام داده اند به آنها پاداش دهد، و از فضل خود بر پاداش آنها بیفزاید، و الله هر کس را که بخواهد بی حساب روزی می دهد. ﴿۳۸﴾ و کسانی که کافر شدند؛ اعمالشان همچون سرابی است در بیابانی، که (انسان) تشنه (از دور) آن را آب می پندارد، تا آنکه به آن نزدیک شود، چیزی نمی یابد، و الله را نزد خود یابد که حساب او را کامل بدهد، و الله زود شمار است. ﴿۳۹﴾ یا (اعمالشان) همچون تاریکی هایی در دریای پهناور که موج آن را پوشانده، و بر فراز آن موج دیگری است، (و) بر فراز آن ابری (تاریک) است، تاریکی هایی است یکی بر فراز دیگری، (آن گونه که) هرگاه دست خود را بیرون آورد، ممکن نیست آن را ببیند، و کسی را که الله نوری برای او قرار نداده است، پس (هیچ) نوری برای او نیست. ﴿۴۰﴾ آیا ندیدی که همه آنان که در آسمانها و زمین هستند، و پرندگان بال گسترده الله را تسبیح می گویند. هر یک از آنها نماز و تسبیح خود را می داند، و الله به آنچه انجام می دهند؛ داناست. ﴿۴۱﴾ و فرمانروایی آسمانها و زمین از آن الله است، و بازگشت (همه) به سوی الله است. ﴿۴۲﴾ آیا ندیدی که الله ابرهایی را به آرامی می راند، سپس بین آنها پیوند می دهد، آنگاه آن را متراکم می کند، پس قطره (باران) را می بینی که از میان آن بیرون می شود، و از آسمان، از کوه های که در آنجاست، دانه های تگرگ نازل می کند، پس آن را به هر کس که بخواهد می رساند، و آن را از هر کس که بخواهد باز می دارد، نزدیک است درخشندگی برق آن (نور) چشمها را (از بین) ببرد. ﴿۴۳﴾

الله شب و روز را دگرگون می‌سازد، بی‌گمان در این (امر) برای دیده‌وران عبرتی است. ﴿۴۴﴾ و الله هر جنبه‌ای را از آب آفرید، پس برخی از آن‌ها بر شکم خود راه می‌روند، و برخی بر دو پا راه می‌روند، و برخی از آن‌ها بر چهار (پا) راه می‌روند، الله هر چه را بخواهد می‌آفریند، بی‌گمان الله بر همه چیز تواناست. ﴿۴۵﴾ به راستی (ما) آیات روشنگری نازل کردیم، و الله هر کس را که بخواهد به راه راست هدایت می‌کند. ﴿۴۶﴾ و (منافقان) می‌گویند: «به الله و به پیامبر (او) ایمان آوردیم، و اطاعت کردیم» سپس گروهی از آن‌ها بعد از این (ادعا) روی گردان می‌شوند، و اینان (در حقیقت) مؤمن نیستند. ﴿۴۷﴾ و هنگامی که به سوی الله و پیامبرش فراخوانده شوند تا در میان‌شان داوری کند، ناگهان گروهی از آن‌ها اعراض می‌کنند. ﴿۴۸﴾ و اگر حق با آن‌ها باشد، گردن نهاده (با سرعت) به سوی او می‌آیند. ﴿۴۹﴾ آیا در دل‌های شان بیماری است؟ یا تردید و شک دارند؟ یا می‌ترسند که الله و پیامبرش بر آن‌ها ستم کنند؟! (نه) بلکه آن‌ها خودشان ستم‌گرند. ﴿۵۰﴾ سخن مؤمنان هنگامی که به سوی الله و پیامبرش خوانده شوند تا میان آن‌ها داوری کند، فقط این است که می‌گویند: «شنیدیم و اطاعت کردیم» و اینان همان رستگارانند. ﴿۵۱﴾ و کسی که الله و پیامبرش را اطاعت کند، و از الله بترسد، و از (مخالفت فرمان) او بپرهیزد، پس اینانند که کامیاب (واقعی) هستند. ﴿۵۲﴾ (منافقان) با (نهایت تاکید و) سخت‌ترین سوگندهایشان، به الله سوگند یاد کردند که اگر به آن‌ها فرمان دهی (برای جهاد) بیرون می‌روند، (ای پیامبر! به آن‌ها) بگو: «سوگند یاد نکنید، طاعت پسندیده (و خالصانه مطلوب) است، بی‌گمان الله به آنچه انجام می‌دهید؛ آگاه است». ﴿۵۳﴾

يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾ وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِّن مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ تَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾ لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾ وَيَقُولُونَ ءَأَمَّنَّا بِاللَّهِ وَبِالرُّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّن بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِن يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٤٩﴾ أَفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَن تَحْيِفَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ وَرَسُولُهُ رِجْلًا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾ وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَخَشِيَ اللَّهَ وَتَتَقَهٗ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٢﴾ * وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُل لَّا تُقْسِمُوا طَاعَةً مَّعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ حَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ الْأَمِينُ ﴿٥٤﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْأَمْصِرُ ﴿٥٧﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَسْتَعِذْنَ كُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيرَةِ وَمِن بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

(ای پیامبر!) بگو: «الله را اطاعت کنید، و از پیامبر اطاعت کنید، پس اگر سر پیچی کردید، بر او (= پیامبر) است آنچه که به آن مکلف شده است، و بر شماست آنچه که بر آن تکلیف شده‌اید، و اگر از او اطاعت کنید؛ هدایت خواهید شد، و بر (عهده) پیامبر (چیزی) جز ابلاغ آشکار نیست.» ﴿۵۴﴾
 الله به کسانی از شما که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند؛ وعده داده است که قطعاً آن‌ها را در زمین جانشین (و حکمران) خواهد کرد، همان گونه که کسانی را که پیش از آن‌ها بودند جانشین (و حکمران) ساخت، و دین‌شان را که برای آن‌ها پسندیده است برای آن‌ها استوار (و پا برجا) سازد، و یقیناً (خوف و) ترس‌شان را به آرامش و امنیت مبدل می‌کند، تنها مرا پرستش می‌کنند و چیزی را با من شریک نمی‌سازند، و کسانی که بعد از این کافر شوند، اینانند که فاسقند. ﴿۵۵﴾ و نماز را بر پا دارید و زکات را بدهید، و پیامبر (الله) را اطاعت کنید، تا شما مورد رحمت قرار گیرید. ﴿۵۶﴾ گمان مبر کسانی که کافر شدند؛ می‌توانند ما را در زمین به ستوه آورند (و از عقوبت ما فرار کنند) جایگاه‌شان آتش است، و چه بد بازگشتگاهی است. ﴿۵۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! باید بردگان شما، و کسانی از (کودکان) شما که به حد بلوغ نرسیده‌اند، در سه وقت از شما اجازه بگیرند: پیش از نماز صبح، و نیم‌روز هنگامی که لباس‌هایتان را بیرون می‌آورید، و بعد از نماز عشا، (این سه وقت) وقت عورت (و خلوت) برای شما است. بعد از این سه وقت) بر شما و بر آن‌ها هیچ گناهی نیست (که بدون اجازه وارد شوند). آن‌ها بر اطراف (و پیرامون) شما در رفت آمدند (و) بعضی بر بعضی دیگر (وارد می‌شوید). این گونه الله آیات (خود) را برای شما بیان می‌کند، و الله دانای حکیم است. ﴿۵۸﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَدِثُوا كَمَا
 اسْتَدَذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
 لَكُمْ آيَاتِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾
 وَالْفَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ
 عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ
 مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ ۗ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ ۗ
 وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ
 وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا
 عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
 آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ
 أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَمِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
 عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ
 أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ ۗ لَيْسَ
 عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا ۗ
 فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَاسْلَمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ
 عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةً طَيِّبَةً ۗ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
 لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

و هنگامی که کودکان شما به سن بلوغ رسیدند؛ باید اجازه بگیرند، همانند کسانی که پیش از آن‌ها بودند، اجازه می‌گرفتند، این گونه الله آیاتش را برای شما بیان می‌کند و الله دانای حکیم است. ﴿۵۹﴾ و (پیر) زنان (یائسه) از کار افتاده که امید ازدواج ندارند، بر آن‌ها گناهی نیست که لباس‌های (رویین) خود را بگذارند، در صورتی که زینت (و زیبایی خود) را آشکار نکنند، و اگر خود داری کنند (و خود را بپوشانند) برای آن‌ها بهتر است، و الله شنوای داناست. ﴿۶۰﴾ بر نابینا گناهی نیست، و بر (افراد) لنگ گناهی نیست، و بر بیمار (نیز) گناهی نیست، و (همچنین) بر خود شما گناهی نیست؛ در آن که از خانه‌های خود، یا خانه‌های پدران‌تان یا خانه‌های مادران‌تان یا خانه‌های برادران‌تان یا خانه‌های خواهران‌تان یا خانه‌های عموهایتان یا خانه‌های عمه‌هایتان یا خانه‌های دایه‌هایتان یا خانه‌های خاله‌هایتان، یا خانه‌ای که کلیدش در اختیار شماست، یا (خانه‌های) دوستان‌تان (چیزی) بخورید، بر شما گناهی نیست که دسته‌جمعی یا جداگانه (غذا) بخورید^(۱)، پس هنگامی که به خانه‌ها وارد شدید بر خویشان سلام کنید که تحیتی مبارک (و) پاکیزه از سوی الله (مقرر) است، این گونه الله آیات (خود) را برای شما روشن می‌کند، باشد که شما خرد ورزید. ﴿۶۱﴾

۱- از این آیه معلوم می‌گردد که انسان می‌تواند طبق میل خود به طور جداگانه یا دسته جمعی غذا خورد. البته خوردن به طور دسته‌جمعی موجب برکت است، رسول الله ﷺ می‌فرماید: «دسته‌جمعی غذا بخورید و از هم پراکنده نشوید، زیرا برکت در جماعت نهفته است». (سنن ابن ماجه: ۳۲۸۷)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ فَإِذَا أَسْتَأْذِنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٢﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُم لُوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ ۚ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

مؤمنان (واقعی) کسانی هستند که به الله و پیامبرش ایمان آورده‌اند و هنگامی که در کار همگانی با او باشند (به جایی) نمی‌روند تا از او اجازه بگیرند، بی گمان کسانی که از تو اجازه می‌گیرند، آن‌ها کسانی اند که به الله و پیامبرش ایمان آورده‌اند، پس اگر برای بعضی کارهای (مهم) خود از تو اجازه بخواهند، به هر کس از آن‌ها که می‌خواهی اجازه بده، و برایشان از الله آمرزش بخواه، یقیناً الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۶۲﴾ صدا زدن پیامبر (الله) را در میان خود همچون صدا زدن یکدیگر قرار ندهید، یقیناً الله کسانی از شما را که پشت سر دیگران پنهان می‌شوند، و یکی بعد از دیگری فرار می‌کنند می‌داند، پس کسانی که با فرمان او مخالفت می‌کنند؛ باید بترسند از این که فتنهٔ ایشان را فرا گیرد، یا عذابی دردناک به آن‌ها برسد! ﴿۶۳﴾ آگاه باشید، بی گمان آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن الله است، و یقیناً او آنچه را که شما بر آن هستید؛ می‌داند، و روزی که به سوی او باز گردانده می‌شوند، آن‌ها را به آنچه انجام داده‌اند؛ آگاه می‌سازد، و الله به هر چیزی داناست. ﴿۶۴﴾

سوره فرقان

به نام الله بخشندهٔ مهربان

پر برکت و بزرگوار است کسی که فرقان (= قرآن) را بر بنده‌اش نازل کرد؛ تا بیم دهندهٔ جهانیان باشد. ﴿۱﴾ (همان) کسی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و فرزندی (برای خود) برگزیده است، و در فرمانروایی هیچ شریکی ندارد، و همه چیز را آفرید، پس اندازهٔ هر چیز را چنان که می‌باید؛ معین کرده است.

﴿۲﴾

سورة الفرقان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ الَّذِي لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَأَتَّخِذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً لَّا تَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ
تَخْلُقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا
نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَوَةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا هَذَا إِلَٰهٌ آفَتْنَاهُ وَأَعَانَهُ
عَلَيْهِ قَوْمٌ ءَاخِرُونَ ۗ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾
وَقَالُوا أَأَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۗ أَكُتِبَتْهَا فِيهِ تُمْلَى
عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ
الْغَيْبَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ ۗ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ
مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ
كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۗ وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾
أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا فَلَا
يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ
لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ ۗ
وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

و (مشركان) به جای او معبودانی (برای خود) بر گزیدند
که چیزی نمی آفرینند، و خودشان مخلوقند، و مالک
زیان و سود خود نیستند، و (نیز) مالک مرگ و حیات و
برانگیختن نیستند. ﴿۳﴾ و کسانی که کافر شدند؛ گفتند:
«این (قرآن) جز دروغی نیست که (خود) بافته است، و
گروهی دیگر او را بر این (کار) یاری داده‌اند» به راستی
آن‌ها (با این سخن شان) ستم و دروغ بزرگی را مرتکب
شده‌اند. ﴿۴﴾ و گفتند: «(این همان) افسانه‌های پیشینیان
است که آن را رونویسی کرده و هر صبح و شام بر او
املا می‌شود» ﴿۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «کسی آن را نازل
کرده که راز (نهان) آسمان‌ها و زمین را می‌داند،
بی‌گمان او آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۶﴾ و گفتند: «این
پیامبر را چه شده است که غذا می‌خورد و در بازارها راه
می‌رود؟! چرا فرشتهٔ بر او نازل نشده است؛ پس همراه او
بیم‌دهنده باشد؟! ﴿۷﴾ یا گنجی (از آسمان) بر او افکنده
شود، و یا باغی داشته باشد که از (میوه‌های) آن
بخورد؟!» و ستمگران گفتند: «شما فقط از مردی سحر
شده پیروی می‌کنید». ﴿۸﴾ بنگر چگونه برای تو مثل‌ها
زدند، پس گمراه شدند (آن گونه) که نمی‌توانند راهی
را بیابند. ﴿۹﴾ پر برکت و بزرگوار است کسی که اگر
بخواهد برای تو بهتر از این قرار می‌دهد: باغ‌هایی که
نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، و (نیز) برایت
کاخ‌هایی (مجلل) قرار می‌دهد. ﴿۱۰﴾ (این‌ها همه بهانه
است) بلکه (حقیقت این است که) آن‌ها قیامت را
تکذیب کرده‌اند، و (ما) برای کسی که قیامت را تکذیب
کند، آتش سوزان (جهنم) فراهم کرده‌ایم. ﴿۱۱﴾

هنگامی که (جهنم) آن‌ها را از مکانی دور ببیند؛ از آن خشم و خروشی (وحشتناک) می‌شنوند. ﴿۱۲﴾ و هنگامی که دست و پا بسته (باغل و زنجیر) در مکان تنگی از آن انداخته شوند، در آنجا مرگ (و نابودی خود) را به فریاد می‌خوانند. ﴿۱۳﴾ (به آن‌ها گفته شود): امروز یک بار مرگ (و نابودی) را نخوانید، و (بلکه) بسیار (و بارها) فریادش کنید. ﴿۱۴﴾ (ای پیامبر!) بگو: «آیا این بهتر است؛ یا بهشت جاویدانی که به پرهیزگاران وعده داده شده است؟! (بهشتی) که پاداش آن‌ها، و بازگشت گاه‌شان است». ﴿۱۵﴾ هر چه بخواهند در آنجا برایشان (مهیا) است؛ جاودانه در آن خواهند ماند، این وعده است بر (عهده) پروردگارت که (تحقق) آن را از او خواسته‌اند. ﴿۱۶﴾ و روزی که (همه) آن‌ها و آنچه را که به جای الله می‌پرستیدند؛ گرد آورد، پس (به معبودان باطل) می‌فرماید: «آیا شما این بندگان مرا گمراه کردید، یا خودشان راه را گم کردند؟!» ﴿۱۷﴾ گویند: «تو منزهی! برای ما شایسته نبود که به جای تو (اولیاء و) دوستانی برگزینیم، و لیکن آن‌ها و پدران‌شان را (از نعمت‌ها) بهره‌مند نمودی تا اینکه یاد (تو) را فراموش کردند، و گروهی هلاک (و تباه) شده شدند». ﴿۱۸﴾ (الله به آن‌ها می‌فرماید): به راستی (این معبودان) شما را در آنچه می‌گویید؛ تکذیب کردند، پس (اکنون) نمی‌توانید (عذاب را) برطرف کنید، و نه (از کسی) یاری بجوید، و هر کس از شما که ستم (= شرک) کند، عذاب بزرگی به او می‌چشانیم. ﴿۱۹﴾ (ای پیامبر!) پیش از تو هیچ پیامبری را نفرستادیم، مگر اینکه آن‌ها هم غذا می‌خورند، و در بازارها راه می‌رفتند، و ما بعضی از شما را وسیله آزمایش بعضی دیگر قرار داده‌ایم، آیا صبر می‌کنید؟! و پروردگار تو بیناست. ﴿۲۰﴾

إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَ زَفِيرًا ﴿١٢﴾ وَإِذَا أَلْقَا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرِنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَم جَنَّةُ الْخَالِدِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ؕ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَ مَصِيرًا ﴿١٥﴾ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ؕ كَانَتْ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ؕ أَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَتُوْلَاءِ ؕ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يُنْبِغِي لَنَا أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِن أَوْلِيَاءَ وَلٰكِن مَّتَّعْتَهُمْ وءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا ؕ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُدِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ ؕ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ ؕ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

﴿ وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا
 الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ
 وَعَتَوْا عُتُوًا كَبِيرًا ﴿٢١﴾ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَى
 يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾
 وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً
 مَنْثُورًا ﴿٢٣﴾ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا
 وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾ وَيَوْمَ تَشَقُّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَمِ
 وَنُزِلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾ الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ
 لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾
 وَيَوْمَ يَعِضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَلِيَّتَنِي أَخَذْتُ
 مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾ يَتَوَيْلَتِي لَيْتَنِي لَمْ أَخَذْ
 فُلَانًا حَلِيلًا ﴿٢٨﴾ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ
 جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾
 وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ
 مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ
 الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾ وَقَالَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً
 كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

کسانی که به دیدار ما امید ندارند گفتند: «چرا فرشتگانی بر ما
 نازل کرده نشدند، یا (چرا) پروردگاران ما را نمی بینیم؟!» به
 راستی آن‌ها درباره خود تکبر ورزیدند، و طغیان (و سرکشی)
 بزرگی کردند. ﴿٢١﴾ روزی که فرشتگان را ببینند، در آن
 روز هیچ بشارتی برای مجرمان نخواهد بود؛ (بلکه روز
 مجازات و عذاب است) و (فرشتگان) می گویند: «(بهشت) بر
 شما ممنوع (و حرام) است (و بهره جز حرمان ندارید)».
 ﴿٢٢﴾ و ما به سراغ هرگونه عملی که انجام داده‌اند؛
 می رویم، پس آن را (چون) غبار پراکنده (در هوا) قرار
 می دهیم. ﴿٢٣﴾ بهشتیان در آن روز جایگاهشان (از همه)
 بهتر، و استراحت گاهشان نیکوتر است. ﴿٢٤﴾ و (به یاد آور)
 روزی را که آسمان با ابرها شکافته شود، و فرشتگان چنانکه
 باید (پی در پی) فرود آورده شوند. ﴿٢٥﴾ فرمانروایی
 راستین (و حقیقی) در آن روز از آن (الله) رحمان است، و
 (آن روز) روز سختی بر کافران خواهد بود. ﴿٢٦﴾ و (به یاد
 آور) روزی که ستمکار (از حسرت) دست خود را می گزد،
 می گوید: «ای کاش من با رسول (الله) راهی بر گزیده بودم،
 ﴿٢٧﴾ ای وای بر من، ای کاش فلانی را دوست نمی گرفتم.
 ﴿٢٨﴾ به راستی او مرا از ذکر (= قرآن) گمراه ساخت، بعد
 از آن که به سوی من آمده بود، و شیطان همواره انسان را
 تنها (و خوار) می گذارد». ﴿٢٩﴾ و پیامبر (الله) گوید:
 «پروردگارا! بی گمان قوم من این قرآن را رها کردند».
 ﴿٣٠﴾ و این گونه برای هر پیامبری دشمنی از مجرمان قرار
 دادیم، و پروردگار تو برای راهنمایی و یاری (تو) کافی
 است. ﴿٣١﴾ و کسانی که کافر شدند؛ گفتند: «چرا قرآن
 یکباره بر او نازل کرده نمی شود؟!» این گونه (آن را بخش
 بخش نازل کردیم) تا با آن قلب تو را استوار داریم، و آن را
 آرام آرام (و به تدریج بر تو) بخوانیم. ﴿٣٢﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ
تَفْسِيرًا ﴿٣٣﴾ الَّذِينَ تَحْشُرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ
جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٣٤﴾
وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ
هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾ فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَىٰ الْقَوْمِ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾
وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ
وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ ءَايَةً ۗ وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾ وَعَادًا وَثَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّسِّ
وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ
الْأَمْثَالَ ۗ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ أَنزَلْنَا عَلَىٰ
الْقَرْيَةِ الَّتِي أَمْطَرْنَا مَطَرًا سَوْءًا ۚ أَفَلَمْ يَكُونُوا
يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾ وَإِذَا
رَأَوْكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ
رَسُولًا ۖ إِن كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا لَوْلَا
أَنَّ صَبْرَنَا عَلَيْهَا ۗ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَن أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤١﴾ أَرَأَيْتَ مَن
أَتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ ۗ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٢﴾

و (کافران) هیچ (اعتراض و) مثلی برای تو نمی آورند؛ مگر آن که برای تو حق و (پاسخی) نیک بیان تر می آوریم. ﴿۳۳﴾ کسانی که بر چهره‌هایشان به سوی جهنم محشور می‌شوند، اینان بد جایگاه‌تر و گمراه‌تر هستند. ﴿۳۴﴾ و به راستی (ما) به موسی کتاب (تورات) دادیم، و برادرش هارون را همراه او مددکار (او) قرار دادیم. ﴿۳۵﴾ آنگاه گفتیم: «شما دو نفر سوی قومی که آیات ما را تکذیب کردند، بروید» پس آن‌ها را بشدت (هلاک و) نابود کردیم. ﴿۳۶﴾ و قوم نوح را هنگامی که پیامبران را تکذیب کردند، آن‌ها را غرق کردیم، و آن‌ها را برای مردم (نشانه و) عبرت قرار دادیم، و برای ستمکاران عذاب دردناکی آماده کرده‌ایم. ﴿۳۷﴾ (همچنین) عاد و ثمود و اصحاب رس و نسل‌های بسیار را که بین آن‌ها بودند (هلاک کردیم). ﴿۳۸﴾ و برای هر یک از آن‌ها مثل‌ها زدیم، و همگی (آن‌ها) را سخت نابود (و هلاک) کردیم. ﴿۳۹﴾ و به راستی آن‌ها (= مشرکان مکه) بر قریه که باران بلا بر آن باریده بود، گذشتند، آیا آن را نمی‌دیدند؟! (آری، می‌دیدند) بلکه به (قیامت و) زنده شدن امید (و ایمان) ندارند. ﴿۴۰﴾ و هنگامی که تو را ببینند، فقط تو را به ریشخند (و مسخره) می‌گیرند، (و می‌گویند:) آیا این همان کسی است که الله او را به پیامبری فرستاده است؟! ﴿۴۱﴾ اگر ما بر (پرستش) معبودمان استقامت نمی‌کردیم، نزدیک بود که ما را از (پرستش) آن‌ها گمراه کند! و چون عذاب (الهی) را ببینند؛ به زودی خواهند دانست چه کسی گمراه‌تر (بوده) است. ﴿۴۲﴾ آیا دیدی کسی را که هوای (نفس) خود را معبود خود برگزیده است؟! آیا تو می‌توانی بر او (وکیل و) نگهبان باشی؟! ﴿۴۳﴾

آیا گمان می‌کنی بیشتر آن‌ها می‌شنوند یا می‌فهمند؟! آن‌ها همچون چهارپایانی بیش نیستند، بلکه اینان گمراه‌ترند. ﴿۴۴﴾ آیا ندیدی چگونه پروردگارت سایه را گسترانیده است، و اگر می‌خواست آن را ساکن قرار می‌داد، پس خورشید را بر (وجود) آن دلیل قرار دادیم. ﴿۴۵﴾ سپس آن (سایه) را اندک اندک به سوی خود باز می‌گیریم. ﴿۴۶﴾ و او کسی است که شب را برای شما پوششی قرار داد، و خواب را مایهٔ آسایش، و روز را (هنگام) برخاستن (و جنبش) قرار داد. ﴿۴۷﴾ و او کسی است که بادها را بشارت دهندگانی پیشاپیش رحمتش فرستاد، و از آسمان آبی پاک نازل کردیم. ﴿۴۸﴾ تا به آن سرزمین مردهٔ را زنده کنیم، و آن را به چهارپایان و انسان‌های بسیاری را که آفریده‌ایم؛ بنوشانیم. ﴿۴۹﴾ و به راستی (ما) آن (آب باران) را در میان آن‌ها تقسیم کردیم تا متذکر شوند، پس بیشتر مردم جز ناسپاسی را قبول نکردند. ﴿۵۰﴾ و اگر می‌خواستیم در هر قریه و دیاری بیم دهندهٔ می‌فرستادیم. ﴿۵۱﴾ پس (ای پیامبر!) از کافران اطاعت مکن، و بوسیلهٔ آن (=قرآن) با آن‌ها جهاد بزرگی بنما. ﴿۵۲﴾ و او کسی است که دو دریا را به هم آمیخت، این گوارا و شیرین، و آن شور تلخ است، و در میان آن دو حائل و مانعی استوار قرار داد. ﴿۵۳﴾ و او کسی است که از آب انسانی را آفرید، آنگاه او را (پیوند) نسبی و سببی قرار داد، و پروردگار تو تواناست. ﴿۵۴﴾ و (مشرکان) به جای الله چیزی را می‌پرستند که نه به آن‌ها سود می‌بخشد و نه به آن‌ها زیانی می‌رساند. و کافر پیوسته در برابر پروردگارش پشیمان (یکدیگر و یاور شیطان) است. ﴿۵۵﴾

أَمْ حَسِبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ
 إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا
 ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ
 إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ أَلِيلَ
 لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ
 الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۚ
 وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِيَ بِهِ
 بَلَدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنْسَابًا
 كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى
 أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا
 فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
 وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي
 مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ
 وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ
 الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ
 وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا
 لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ
 ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

و (ای پیامبر!) ما تو را جز بشارت دهنده و بیم دهنده نفرستادیم. ﴿۵۶﴾ بگو: «من در برابر (تبلیغ) آن هیچ گونه مزدی از شما نمی طلبم، مگر کسی که بخواهد راهی به سوی پروردگارش برگزیند» ﴿۵۷﴾ و برزنده که هرگز نمی میرد؛ توکل کن، و به ستایش او تسبیح گوی، و همین بس که او به گناهان بندگانش آگاه است. ﴿۵۸﴾ (همان) کسی که آسمانها و زمین و آنچه را در میان آن دو است، در شش روز آفرید، سپس بر عرش قرار گرفت (او الله) رحمان است. پس درباره او (تعالی) از کسی (= پیامبر) پرس که آگاه است. ﴿۵۹﴾ و هنگامی که به آنها گفته شود: «برای (الله) رحمان سجده کنید» گویند: «رحمان چیست؟! (او را نمی شناسیم) آیا برای چیزی که تو به ما فرمان می دهی سجده کنیم؟!» و بر نفرت (و گریزشان) افزوده شد. ﴿۶۰﴾ بر برکت و بزرگواری است کسی که در آسمان برج هایی قرار داد، و در (میان) آن چراغ روشن و ماه تابانی قرار داد. ﴿۶۱﴾ و او (همان) کسی است که شب و روز را در پی یکدیگر قرار داد برای کسی که بخواهد متذکر شود یا بخواهد شکر گذاری کند. ﴿۶۲﴾ و بندگان (خاص) رحمان، کسانی هستند که با فروتنی (و آرامش) بر زمین راه می روند، و هنگامی که جاهلان آنها را مخاطب قرار دهند (و سخنان نا بخردانه و ناسزا گویند) به آنها سلام گویند (و از آنها روی می گردانند). ﴿۶۳﴾ و کسانی که شب را برای پروردگارشان سجده کنان و قیام کنان می گذرانند. ﴿۶۴﴾ و کسانی که می گویند: «پروردگارا! عذاب جهنم را از ما برطرف کن، بی تردید عذابش (سخت و) پایدار است. ﴿۶۵﴾ بی گمان آن (جهنم) بد قرارگاه و (بد) اقامت گاهی است. ﴿۶۶﴾ و کسانی که چون انفاق کنند، اسراف نمی نمایند و سختگیری نمی کنند، و بین این دو (روش) اعتدال دارند. ﴿۶۷﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿۵۶﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿۵۷﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ ﴿۵۸﴾ وَكَفَىٰ بِهِ بِدُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ﴿۵۹﴾ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَىٰ الْعَرْشِ ﴿۶۰﴾ فَسَأَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿۶۱﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿۶۲﴾ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿۶۳﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿۶۴﴾ وَالرَّحْمَنُ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَمًا ﴿۶۵﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَمًا ﴿۶۶﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۶۷﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿۶۸﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿۶۹﴾

و کسانی که با الله معبود دیگر را نمی خوانند، و نفسی را که الله (کشتنش را) حرام کرده است، جز به حق نمی کشند، و زنا نمی کنند، و هر کس چنین کند، مجازات گناه (خود) را خواهد دید. ﴿۶۸﴾ عذاب او در روز قیامت مضاعف می گردد و با خواری (و ذلت) در آن جاودان خواهد ماند. ﴿۶۹﴾ مگر کسی که توبه کند و ایمان آورد، و عمل صالح انجام دهد، پس اینانند که الله بدی هایشان را به نیکی ها مبدل می کند، و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۷۰﴾ و کسی که توبه کند و عمل صالح انجام دهد، پس بی گمان او چنانکه باید به سوی الله بازگشت می کند. ﴿۷۱﴾ و کسانی که شهادت دروغ نمی دهند، و چون بر (کار) لغو (و بیهوده) بگذرند، بزرگوارانه (از آن) می گذرند. ﴿۷۲﴾ و کسانی که چون به آیات پروردگارشان پند داده شدند، کر و کور بر روی آن نمی افتند. ﴿۷۳﴾ و کسانی که می گویند: «پروردگارا! از همسران مان، و فرزندان مان مایه روشنی چشم به ما عطا فرما، و ما را برای پرهیزگاران پیشوا قرار بده». ﴿۷۴﴾ (آری) اینان به (خاطر) صبری که کرده اند درجات (و منازل) عالی (بهشت) به آن ها پاداش داده می شود، و در آن با تحیت و سلام استقبال می شوند. ﴿۷۵﴾ در آن جاودانه خواهند ماند، چه نیکو قرارگاه و (نیکو) اقامت گاهی است. ﴿۷۶﴾ (ای پیامبر!) بگو: «پروردگار به شما اعتنایی ندارد؛ اگر دعای شما نباشد، به راستی شما (حق را) تکذیب کردید، پس به زودی (کیفرش، گردن گیر و) ملازم تان خواهد بود. ﴿۷۷﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ تَخْرُجُوا عَلَيْهَا ضُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُولَئِكَ تُجْزَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾ خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقْرَرًا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾ قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

سورة الشعراء

سورة شعراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

طسّم ﴿١﴾ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ لَعَلَّكَ
 بَخِيعٌ نَّفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ
 عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ ءَايَةٌ فَظَلَّتْ أَعْنَفُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ
 ﴿٤﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا
 عَنْهُ مُعْرِضِينَ ﴿٥﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبُؤٌ مَا كَانُوا
 بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾ أُولَئِكَ يَرَوْنَ إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْبَأْنَا فِيهَا
 مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّمَنْ كَانَ
 أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾
 وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ أَنْتَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾
 قَوْمَ فِرْعَوْنَ ؕ أَلَا يَتَّقُونَ ﴿١١﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ
 يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾ وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي
 فَأَرْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ﴿١٣﴾ وَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ
 يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾ قَالَ كَلَّا ؕ فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ
 مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾ فَأَتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٧﴾ قَالَ
 أَلَمْ نُزِدْكَ فِيْنَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِيْنَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ﴿١٨﴾
 وَفَعَلْتَ فَعَلْتَنَا الَّذِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

طسم (طا. سین. میم) ﴿۱﴾ این آیات کتاب روشن است.
 ﴿۲﴾ گویی می خواهی از (شدت غم و اندوه) این که آن ها
 ایمان نمی آورند؛ خود را هلاک کنی! ﴿۳﴾ اگر بخواهیم از
 آسمان بر آن ها نشانه نازل می کنیم که گردن های شان در برابر
 آن تسلیم (و خاضع) گردد. ﴿۴﴾ و هیچ پند تازه از سوی
 (الله) رحمان برای آن ها نمی آید؛ مگر این که از آن روی
 گردان هستند. ﴿۵﴾ به راستی آن ها تکذیب کردند، پس به
 زودی اخبار آنچه را که به آن استهزاء (و تمسخر) می کردند؛
 به آن ها خواهد رسید. ﴿۶﴾ آیا به زمین ننگریسته اند که چه
 قدر از هر گونه گیاهان (نیکو و) پر ارزش در آن
 رویانده ایم؟! ﴿۷﴾ بی گمان در این نشانه (بزرگی) است، و
 بیشتر آن ها مؤمن نیستند. ﴿۸﴾ و به راستی پروردگار تو
 پیرومند مهربان است. ﴿۹﴾ و (به یاد بیاور) هنگامی را که
 پروردگارت موسی را ندا داد که به سوی قوم ستمکار برو،
 ﴿۱۰﴾ قوم فرعون، آیا آن ها نمی ترسند؟! ﴿۱۱﴾ (موسی)
 گفت: «پروردگارا! من می ترسم که مرا تکذیب کنند!» ﴿۱۲﴾
 و سینه ام تنگ گردد و زبانم باز نشود، پس (برادرم) هارون را
 (نیز) رسالت ده (تا مرا یاری کند). ﴿۱۳﴾ و آن ها بر (گردن)
 من (ادعای) گناهی دارند، پس می ترسم که مرا بکشند». ﴿۱۴﴾
 ﴿۱۴﴾ (الله) فرمود: «چنین نیست، پس شما هر دو با آیات ما
 بروید، یقیناً ما با شما شنوندگان هستیم. ﴿۱۵﴾ پس (به نزد)
 فرعون بروید، و بگویید: «ما فرستاده پروردگار جهانیان
 هستیم، ﴿۱۶﴾ که بنی اسرائیل را با ما بفرست». ﴿۱۷﴾
 (فرعون) گفت: «آیا ما تو را در کودکی نزد خود پرورش
 ندادیم، و سال هایی از عمرت را در میان ما نگذراندی؟! ﴿۱۸﴾
 و (بالآخره) آن کارت را (که نایست انجام می دادی)
 انجام دادی، و تو از ناسپاسانی». ﴿۱۹﴾

قَالَ فَعَلْتَهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾ فَفَرَرْتُ
 مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي
 مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُّهَا عَلَىٰ أَنْ
 عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَمَا بَيْنَهُمَا ۗ إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ
 أَلَا تَسْتَبْعُونَ ﴿٢٥﴾ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
 الْأُولِينَ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ
 لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا
 بَيْنَهُمَا ۗ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَ لَنْ آتُخَذتَ إِلَهًا
 غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ
 أُولَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾ قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ
 كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا
 هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ
 لِلنَّظِيرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَ لِلْمَلَأِ حَوْلَهُ ۗ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ
 عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ
 بِسِحْرِهِ ۗ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ
 وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ
 سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾ فَجَمَعَ السَّحَرَةَ لِمِيقَاتِ يَوْمِ
 مَعْلُومٍ ﴿٣٨﴾ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

(موسی) گفت: «(من) آن (کار) را آنگاه انجام دادم که من
 از بی‌خبران بودم. ﴿۲۰﴾ پس چون از شما ترسیدم از شما
 فرار کردم، آنگاه پروردگرم به من دانش (و نبوت) بخشید و
 مرا از پیامبران قرار داد. ﴿۲۱﴾ و آیا این نعمتی است که تو
 بر من منت می‌گذاری که بنی اسرائیل را برده خود ساخته؟! ﴿۲۲﴾
 (موسی) گفت: «پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن
 دو است، اگر اهل یقین هستید». ﴿۲۳﴾ (فرعون) به آن‌های
 که در اطرافش بودند؛ گفت: «آیا نمی‌شنوید؟» ﴿۲۴﴾
 (موسی) گفت: «(او) پروردگار شما و پروردگار نیاکان
 پیشین شماست. ﴿۲۵﴾ (فرعون) گفت: «بی‌تردید پیامبرتان
 که به سوی شما فرستاده شده دیوانه است». ﴿۲۶﴾ (موسی)
 گفت: «(او) پروردگار مشرق و مغرب و آنچه میان آن دو
 است، اگر بیندیشید». ﴿۲۷﴾ (فرعون) گفت: «اگر معبودی
 جز من برگزینی، البته تو را از زندانیان قرار خواهم داد».
 ﴿۲۸﴾ (موسی) گفت: «حتی اگر معجزه روشنی برای تو
 آورده باشم؟! ﴿۲۹﴾ (فرعون) گفت: «پس اگر از
 راستگویانی، آن را بیاور». ﴿۳۰﴾ پس (موسی) عصای خود
 را افکند، که ناگهان آن ازدهایی آشکار شد. ﴿۳۱﴾ و دست
 خود را (در گریبان فرو برد و) بیرون آورد که ناگهان در
 برابر بینندگان سفید (و روشن) بود. ﴿۳۲﴾ (فرعون) به
 اشرافی که اطراف او بودند؛ گفت: «بی‌گمان این (مرد)
 جادوگر دانایی است. ﴿۳۳﴾ (او) می‌خواهد با سحرش شما
 را از سرزمین‌تان بیرون کند، پس شما چه نظر می‌دهید؟! ﴿۳۴﴾
 گفتند: «(کار) او و برادرش را به تأخیر انداز، و جمع
 آوری کنندگان را در (همه) شهرها بفرست». ﴿۳۵﴾ تا هر
 جادوگر ماهر (و) دانایی را نزد تو آورند». ﴿۳۶﴾ پس
 (سرانجام) جادوگران برای وعده‌گاه روز معینی گرد آورده
 شدند. ﴿۳۷﴾ و به مردم گفته شد: «آیا شما (نیز) جمع
 می‌شوید، ﴿۳۸﴾»

می خواهید بیفکنید، بیفکنید» ﴿۴۳﴾ پس آن‌ها ریسمان‌ها و عصاهای خود را افکندند، و گفتند: «به عزت فرعون سوگند که، قطعاً ما پیروزیم». ﴿۴۴﴾ پس موسی عصایش را افکند، ناگهان آنچه را به دروغ بر ساخته بودند، بلعید. ﴿۴۵﴾ پس ساحران سجده کنان (به زمین) افتادند. ﴿۴۶﴾ گفتند: «ما به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم» ﴿۴۷﴾ پروردگار موسی و هارون. ﴿۴۸﴾ (فرعون) گفت: «آیا پیش از آن که به شما اجازه دهم به او ایمان آوردید؟! مسلماً او بزرگتر شماس است که سحر را به شما یاد داده است، پس به زودی خواهید دانست! دستان‌تان و پاهایتان را به عکس یکدیگر قطع می‌کنم، و همه شما را به دار می‌آویزم». ﴿۴۹﴾ گفتند: «باکی نیست، ما به سوی پروردگار مان باز می‌گردیم. ﴿۵۰﴾ ما امیدواریم که پروردگارمان خطاهای ما را ببخشد، که ما از نخستین ایمان آورندگان بودیم». ﴿۵۱﴾ و به موسی وحی کردیم که: «شبانہ بندگانم را (از مصر) بیرون ببر، بی گمان شما تعقیب می‌شوید». ﴿۵۲﴾ پس فرعون (چون از ماجرا آگاه گردید) گرد آورندگان (نیرو) را به شهرها فرستاد. ﴿۵۳﴾ (و گفت: این‌ها (= بنی اسرائیل) گروهی اندک (و ناچیز) هستند، ﴿۵۴﴾ و این‌ها ما را به خشم آورده‌اند، ﴿۵۵﴾ و ما همگی آماده (و بیدار) هستیم». ﴿۵۶﴾ پس آن‌ها را از باغ‌ها و چشمه‌ها بیرون کردیم. ﴿۵۷﴾ و (نیز) از گنج‌ها و منزل‌گاه نیکو (و قصرهای مجلل بیرون راندم). ﴿۵۸﴾ (آری) این چنین (کردیم) و بنی اسرائیل را وارث آن‌ها ساختیم. ﴿۵۹﴾ پس آن‌ها (صبحگاهان به) هنگام طلوع آفتاب به تعقیب‌شان پرداختند. ﴿۶۰﴾

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحْرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۳﴾ فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرَةَ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَيُّنَّا لَنَا لِأَجْرٍ إِنْ كُنَّا خُنُّنُ الْغَالِبِينَ ﴿۴۴﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۴۵﴾ قَالَ هُمْ مُوسَى الْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿۴۶﴾ فَأَلْقَوْا حِبَاهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿۴۷﴾ فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿۴۸﴾ فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ ﴿۴۹﴾ قَالُوا يَا مَنَّا رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۰﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۵۱﴾ قَالَ يَا مَنُّمُّ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَذِنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السَّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۵۲﴾ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ وَلَا صَلْبِنَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۵۳﴾ قَالُوا لَا صَبِيرًا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿۵۴﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۵﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكَ مُتَّبَعُونَ ﴿۵۶﴾ فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي أَلْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿۵۷﴾ إِنَّ هَذَا لَشَرٌّ لِّمَنْ قَلِيلُونَ ﴿۵۸﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ﴿۵۹﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ ﴿۶۰﴾ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِّنْ جَنَّتِ وَعَيْوْنَ ﴿۶۱﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿۶۲﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۶۳﴾ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿۶۴﴾

تا اگر ساحران پیروز شدند، ما از آن‌ها پیروی کنیم؟! ﴿۴۰﴾ پس هنگامی که ساحران آمدند، به فرعون گفتند: «اگر ما پیروز شویم، آیا ما پاداشی خواهیم داشت؟! ﴿۴۱﴾ گفت: «آری، و بی گمان آنگاه شما از مهربان خواهید بود». ﴿۴۲﴾ موسی به آن‌ها گفت: «هر چه

فرعون و فرعونیان) را (نیز) به آنجا نزدیک ساختم.
 ﴿۶۴﴾ و موسی و همراهانش را همگی نجات دادیم.
 ﴿۶۵﴾ سپس دیگران را غرق کردیم. ﴿۶۶﴾ بی گمان
 در این (ماجرا) نشانه (روشن) است، ولی بیشتر مردم
 ایمان نمی آورند. ﴿۶۷﴾ و بی تردید پرورگار تو پیروزمند
 مهربان است. ﴿۶۸﴾ و خبر ابراهیم را بر آن‌ها بخوان.
 ﴿۶۹﴾ هنگامی که به پدر و قومش گفت: «چه چیز را
 می پرستید؟!». ﴿۷۰﴾ گفتند: «بت‌هایی را می پرستیم، و
 پیوسته برای (عبادت) آن‌ها معتکف هستیم. ﴿۷۱﴾ (ابراهیم)
 گفت: «آیا هنگامی که آن‌ها را می خوانید
 (صدای) شما را می شنوند؟! ﴿۷۲﴾ یا سود و زیانی به
 شما می رسانند؟!». ﴿۷۳﴾ گفتند: «(نه) بلکه ما نیاکان
 خود را یافتیم که چنین می کردند». ﴿۷۴﴾ (ابراهیم)
 گفت: «آیا دیدید چیزهایی را که پیوسته عبادت
 می کردید، ﴿۷۵﴾ شما و نیاکان پیشین شما. ﴿۷۶﴾ پس
 همه آن‌ها دشمن من هستند، جز پروردگار جهانیان.
 ﴿۷۷﴾ (همان) کسی که مرا آفرید، پس او مرا هدایت
 می کند. ﴿۷۸﴾ و کسی که او به من غذا می دهد و
 سیراب می نماید. ﴿۷۹﴾ و هنگامی که بیمار شوم پس او
 مرا شفا می دهد. ﴿۸۰﴾ و کسی که مرا می میراند؛ سپس
 زنده می کند. ﴿۸۱﴾ و کسی که امیدوارم گناهانم را در
 روز جزا برایم ببخشد. ﴿۸۲﴾ پروردگارا! به من (دانش
 و) حکمت ببخش، و مرا به صالحان ملحق کن. ﴿۸۳﴾

فَلَمَّا تَرَاءَا الْجَمْعَانَ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿۶۴﴾
 قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿۶۵﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ
 أَضْرِبْ بَعْصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ
 الْعَظِيمِ ﴿۶۶﴾ وَأَزَلَفْنَا ثَمَّ الْأَخْرِبِينَ ﴿۶۷﴾ وَأُخْبِيتَنَا مُوسَىٰ وَمَنْ
 مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۶۸﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْأَخْرِبِينَ ﴿۶۹﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
 وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۷۰﴾ وَإِنْ رَبُّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
 ﴿۷۱﴾ وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿۷۲﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا
 تَعْبُدُونَ ﴿۷۳﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا مَّا فَنَظَلُّ لَهَا عَظِيمِينَ ﴿۷۴﴾
 قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿۷۵﴾ أَوْ يَنفَعُونَكُمْ أَوْ يُضُرُّونَ
 ﴿۷۶﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿۷۷﴾ قَالَ
 أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿۷۸﴾ أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ
 ﴿۷۹﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۸۰﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ
 يَهْدِينِ ﴿۸۱﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿۸۲﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ
 فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿۸۳﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿۸۴﴾ وَالَّذِي
 أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿۸۵﴾ رَبِّ هَبْ لِي
 حُكْمًا وَالْحَقْفَىٰ بِالصَّالِحِينَ ﴿۸۶﴾

پس چون دو گروه یکدیگر را دیدند، یاران موسی
 گفتند: «یقیناً ما (در چنگال فرعونیان) گرفتار شدیم».
 ﴿۶۴﴾ (موسی) گفت: «چنین نیست، بی گمان
 پروردگارم با من است، به زودی مرا هدایت خواهد
 کرد» ﴿۶۵﴾ پس به موسی وحی کردیم: «عصایت را به
 دریا بزن» آنگاه (دریا) شکافته شد، پس هر بخشی (از
 آن) همچون کوه عظیمی شد. ﴿۶۶﴾ و دیگران (=

وَأَجْعَلِ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ
 جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَأَعْفِرْ لِأَيِّبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾
 وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾
 إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَزْلَفْتِ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾
 وَبُرَزَّتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾
 مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكَبُّوا
 فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُودٌ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا
 وَهُمْ فِيهَا تَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٩٧﴾
 إِذْ نُسُوبِكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمَجْرُمُونَ ﴿٩٩﴾
 فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ أَنَّ
 لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ
 أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾
 كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا
 تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 رَبَّ ﴿١٠٨﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ
 وَأَتَّبَعَكُمُ الْأَزْدُلُونَ ﴿١١١﴾

و برای من در میان آیندگان آوازه نیک (و ذکر خیر) قرار
 بده. ﴿۸۴﴾ و مرا از وارثان بهشت پر نعمت بگردان.
 ﴿۸۵﴾ و پدرم را بیامرز، بی گمان او از گمراهان بود.
 ﴿۸۶﴾ و در روزی که (همه مردم) برانگیخته می شوند، مرا
 رسوا (و شرمنده) مکن. ﴿۸۷﴾ روزی که مال و فرزندان
 سودی نبخشند. ﴿۸۸﴾ مگر کسی که با قلب سلیم (خالی از

شرك و كفر و نفاق) به پیشگاه الله بیاید. ﴿۸۹﴾ و (در آن
 روز) بهشت برای پرهیزگاران نزدیک آورده شود. ﴿۹۰﴾
 و دوزخ برای گمراهان آشکار کرده شود. ﴿۹۱﴾ و به
 آن ها گفته می شود: «کجا هستند آنچه که به جای الله
 پرستش می کردید؟! ﴿۹۲﴾ آیا آن ها شما را یاری
 می کنند، یا (خود) انتقام می گیرند؟! ﴿۹۳﴾ پس آن ها و
 گمراهان (به رو) در آن افکنده می شوند. ﴿۹۴﴾ و (نیز)
 همه لشکریان ابلیس. ﴿۹۵﴾ آن ها در آنجا در حالی که با
 یکدیگر مخاصمه می کنند، گویند: ﴿۹۶﴾ «به الله سوگند
 که ما در گمراهی آشکار بودیم. ﴿۹۷﴾ چون شما را با
 پروردگار جهانیان برابر می دانستیم. ﴿۹۸﴾ و کسی جز
 مجرمان ما را گمراه نکرد. ﴿۹۹﴾ پس (اکنون) هیچ
 شفاعت کنندگانی برای ما نیست. ﴿۱۰۰﴾ و نه هیچ
 دوست (مخلص و) مهربانی. ﴿۱۰۱﴾ پس ای کاش بار
 دیگر (به دنیا) باز گردیم، تا از مؤمنان باشیم. ﴿۱۰۲﴾
 بی گمان در این (ماجرا) نشانه (روشن) است، و بیشتر آن ها
 مؤمن نبودند. ﴿۱۰۳﴾ و بی تردید پروردگار تو پیروزمند
 مهربان است. ﴿۱۰۴﴾ قوم نوح پیامبران را تکذیب کردند.
 ﴿۱۰۵﴾ هنگامی که برادرشان نوح به آن ها گفت: «آیا (از
 الله) نمی ترسید؟! ﴿۱۰۶﴾ مسلماً من برای شما پیامبری
 امین هستم. ﴿۱۰۷﴾ پس از الله بترسید، و مرا اطاعت کنید.
 ﴿۱۰۸﴾ و من بر (رساندن) این (دعوت) هیچ مزدی از شما
 نمی طلبم، مزد من تنها بر (عهده) پروردگار جهانیان است.
 ﴿۱۰۹﴾ پس از الله بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۱۰﴾
 گفتند: «آیا به تو ایمان بیاوریم در حالی که فرومایگان از تو
 پیروی کرده اند؟! ﴿۱۱۱﴾

قَالَ وَمَا عَلَّمِي مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٧﴾ إِنَّ حِسَابَهُمْ إِلَّا
 عَلَىٰ رَبِّي لَوَ تَشْعُرُونَ ﴿١١٨﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٩﴾ إِنَّ
 أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٢٠﴾ قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنْتَهَ يَنْبُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ
 الْأَمْجُومِينَ ﴿١٢١﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١٢٢﴾ فَافْتَحْ
 بَيْتِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٣﴾
 فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٢٤﴾ ثُمَّ أَعْرَفْنَا
 بَعْدَ الْأَبْقَيْنِ ﴿١٢٥﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ﴿١٢٦﴾ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
 مُّؤْمِنِينَ ﴿١٢٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ كَذَّبَتْ عَادُ
 الْأَمْرَسَلِينَ ﴿١٢٩﴾ إِذْ قَالَتْ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودُ أَلا تَتَّقُونَ ﴿١٣٠﴾ إِنِّي
 لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٣١﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿١٣٢﴾ وَمَا
 أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٣﴾
 أَتَّبِعُونَ بِكُلِّ رِيحٍ ءَايَةٌ تَعْبَثُونَ ﴿١٣٤﴾ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ
 لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿١٣٥﴾ وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٦﴾
 فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿١٣٧﴾ وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ
 ﴿١٣٨﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَمٍ وَبِنِينٍ ﴿١٣٩﴾ وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٠﴾ إِنِّي
 أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٤١﴾ قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا
 أَوَعَضْتُمُ امْرَأَتَنَا تَكُنَّ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٤٢﴾

(نوح) گفت: «من چه می دانم آن ها چه کارها کرده اند!
 ﴿۱۱۲﴾ اگر می فهمید، حساب آن ها تنها با پروردگار
 من است. ﴿۱۱۳﴾ و من (هرگز) مؤمنان را طرد نخواهم
 کرد. ﴿۱۱۴﴾ من جز بیم دهنده آشکار نیستم. ﴿۱۱۵﴾
 گفتند: «ای نوح! اگر (از دعوت) دست برداری، حتماً
 سنگسار خواهی شد. ﴿۱۱۶﴾ (نوح) گفت: «پروردگار!

همانا قوم من، مرا تکذیب کردند. ﴿۱۱۷﴾ پس میان من
 و آن ها داوری کن، و مرا و مؤمنانی را که با من هستند؛
 نجات بده. ﴿۱۱۸﴾ پس او و کسانی را که همراه او
 بودند، در (آن) کشتی پر (و انباشته) نجات دادیم.
 ﴿۱۱۹﴾ سپس بقیه را غرق کردیم. ﴿۱۲۰﴾ بی گمان در
 این (ماجرا) نشانه (روشن) است، و بیشتر آن ها مؤمن
 نبودند. ﴿۱۲۱﴾ و بی تردید پروردگار تو پیروزمند
 مهربان است. ﴿۱۲۲﴾ (قوم) عاد (نیز) پیامبران (الله) را
 تکذیب کردند. ﴿۱۲۳﴾ هنگامی که برادرشان هود به
 آن ها گفت: «آیا (از الله) نمی ترسید؟! ﴿۱۲۴﴾ به راستی
 من برای شما پیامبری امین هستم. ﴿۱۲۵﴾ پس از الله
 بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۲۶﴾ و من بر (رساندن)
 این (دعوت) هیچ مزدی از شما نمی طلبم، مزد من تنها بر
 (عهده) پروردگار جهانیان است. ﴿۱۲۷﴾ آیا بر هر مکان
 مرتفعی نشانه (از روی هوا و هوس و) بیهوده می سازید؟!
 ﴿۱۲۸﴾ و قصرها (و قلعه های) محکم و استوار بنا
 می کنید، گویی که (در دنیا) جاودانه می مانید. ﴿۱۲۹﴾
 و چون (کسی را) کیفر دهید، همچون جباران کیفر
 می دهید. ﴿۱۳۰﴾ پس از الله بترسید و مرا اطاعت کنید.
 ﴿۱۳۱﴾ و از کسی بترسید که شما را به آنچه می دانید
 مدد کرده است. ﴿۱۳۲﴾ شما را به چهارپایان و فرزندان
 مدد (و یاری) فرموده است. ﴿۱۳۳﴾ و (همچنین به)
 باغ ها و چشمه ها. ﴿۱۳۴﴾ همانا من از عذاب روزی
 بزرگ بر شما می ترسم! ﴿۱۳۵﴾ گفتند: «برای ما
 یکسان است، چه ما را پند دهی یا پند ندهی. ﴿۱۳۶﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ط وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمْرًا ﴿١٤٤﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا ههْنَا ءَامِينَ ﴿١٤٦﴾ فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلَعُهَا هُضِيمٌ ﴿١٤٨﴾ وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِيهِينَ ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَمْرًا ﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمَسْحَرِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ط وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

این جز (همان) روش پیشینیان نیست. ﴿۱۳۷﴾ و ما (هرگز) عذاب نخواهیم شد. ﴿۱۳۸﴾ پس او (= هود) را تکذیب کردند، در نتیجه ما آنها را هلاک کردیم، بی گمان در این (ماجرا) نشانه است، و بیشتر آنها مؤمن نبودند. ﴿۱۳۹﴾ و بی تردید پروردگار تو پیروزمند مهربان است. ﴿۱۴۰﴾ (قوم) ثمود پیامبران (الله) را

تکذیب کردند. ﴿۱۴۱﴾ هنگامی که برادرشان صالح به آنها گفت: «آیا (از الله) نمی ترسید؟! ﴿۱۴۲﴾ بی گمان من برای شما پیامبری امین هستم. ﴿۱۴۳﴾ پس از الله بترسید و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۴۴﴾ و من بر (رساندن) این (دعوت) هیچ مزدی از شما نمی طلبم، مزد من تنها بر (عهده) پروردگار جهانیان است. ﴿۱۴۵﴾ آیا (می پندارید که) شما در (نعمت هایی) اینجا ایمن رها خواهید شد؟! ﴿۱۴۶﴾ در (این) باغ ها و چشمه ها. ﴿۱۴۷﴾ و (در این) زراعت ها و نخل هایی که شکوفه هایش (نرم و) رسیده است؟! ﴿۱۴۸﴾ و شادمانه از کوه ها خانه هایی می تراشید؟! ﴿۱۴۹﴾ پس از الله بترسید و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۵۰﴾ و فرمان اسراف کاران را اطاعت نکنید. ﴿۱۵۱﴾ (همان) کسانی که در زمین فساد می کنند و اصلاح نمی کنند. ﴿۱۵۲﴾ گفتند: «ای صالح) جز این نیست که تو از جادو شدگانی. ﴿۱۵۳﴾ تو جز بشری همانند ما نیستی، پس اگر از راستگویانی نشانه بیاور». ﴿۱۵۴﴾ (صالح) گفت: «این ماده شتری است، که برای او یک نوبت آب خوردن، و برای شما (نیز) نوبت روز معینی است. ﴿۱۵۵﴾ و (کمترین) آزاری به آن نرسانید، که عذاب روزی بزرگ شما را فرو می گیرد». ﴿۱۵۶﴾ پس آن را پی کردند، آنگاه (از کرده خود) پشیمان شدند. ﴿۱۵۷﴾ پس عذاب (الهی) آنها را فرو گرفت، بی گمان در این (ماجرا) نشانه است، و بیشتر آنها مؤمن نبودند. ﴿۱۵۸﴾ و بی تردید پروردگار تو پیروزمند مهربان است. ﴿۱۵۹﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَوْطَاعِيكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٣﴾ أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٥﴾ قَالُوا لَنْ نَمُوتَ نَحْنُ وَنِسَاءُ نَحْنُ بِمُتَذَرِينَ ﴿١٦٦﴾ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِقَوْمٍ أَلْمَاحِجِينَ ﴿١٦٧﴾ قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾ رَبِّ اجْنُوبْ وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾ فَنجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٧١﴾ ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِينَ ﴿١٧٢﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ ﴿١٧٣﴾ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِقَوْمٍ أَلْمَاحِجِينَ ﴿١٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾ كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٨﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَوْطَاعِيكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧٩﴾ * أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨٠﴾ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨١﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٢﴾

قوم لوط (نیز) پیامبران (الله) را تکذیب کردند. ﴿۱۶۰﴾ هنگامی که برادرشان لوط به آن‌ها گفت: «آیا (از الله) نمی ترسید؟! ﴿۱۶۱﴾ بی گمان من برای شما پیامبری امین هستم. ﴿۱۶۲﴾ پس از الله بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۶۳﴾ و من بر (رساندن) این (دعوت) هیچ

مزدی از شما نمی طلبم، مزد من تنها بر (عهده) پروردگار جهانیان است. ﴿۱۶۴﴾ آیا در میان جهانیان شما به سراغ مردان می روید؟! ﴿۱۶۵﴾ و همسرانی که الله برای شما آفریده است؛ رها می کنید، بلکه شما قومی متجاوز هستید. ﴿۱۶۶﴾ گفتند: «ای لوط، اگر دست بر نداری، یقیناً از اخراج شدگان خواهی بود». ﴿۱۶۷﴾ (لوط) گفت: «من دشمن سرسخت عمل شما هستم. ﴿۱۶۸﴾ پروردگارا! من و خانواده ام را از (عاقبت) آنچه (این‌ها) انجام می دهند، نجات بده». ﴿۱۶۹﴾ پس او و خانواده اش را همگی نجات دادیم. ﴿۱۷۰﴾ مگر پیر زنی که در میان بازماندگان بود. ﴿۱۷۱﴾ سپس دیگران را نابود ساختیم. ﴿۱۷۲﴾ و بر آن‌ها بارانی (از سنگ) بارانیدیم، پس باران بیم داده شدگان چه بد بود. ﴿۱۷۳﴾ بی گمان در این (ماجرا) نشانه است، و بیشتر آن‌ها مؤمن نبودند. ﴿۱۷۴﴾ و بی تردید پروردگار تو پیروزمند مهربان است. ﴿۱۷۵﴾ اصحاب ایکه (= قوم شعیب) پیامبران (الله) را تکذیب کردند. ﴿۱۷۶﴾ هنگامی که شعیب به آن‌ها گفت: «آیا (از الله) نمی ترسید؟! ﴿۱۷۷﴾ همانا من برای شما پیامبری امین هستم. ﴿۱۷۸﴾ پس از الله بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۱۷۹﴾ و من بر (رساندن) این (دعوت) هیچ مزدی از شما نمی طلبم، مزد من تنها بر (عهده) پروردگار جهانیان است. ﴿۱۸۰﴾ پیمانها را تمام بدهید، و از کاهندگان (و کم فروشان) نباشید. ﴿۱۸۱﴾ و با ترازوی درست وزن کنید. ﴿۱۸۲﴾ و چیزهای مردم را کم ندهید (و حق آن‌ها را ضایع نکنید) و در زمین به فساد نکوشید. ﴿۱۸۳﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْحَبِيلَةَ الْأُولِينَ ﴿١٨٤﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمَسْحُورِينَ ﴿١٨٥﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَطُنُّكَ لَمِنْ الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾ فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾ قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾ وَإِنَّهُ لَنَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأُولِينَ ﴿١٩٦﴾ أَوْلَمَ يَكُنْ لَهُمْ ءَايَةٌ أَنْ يَأْتِيَهِمُ الْعِلْمُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾ كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

و از کسی که شما و آفریدگان نخستین را آفرید بترسید. ﴿۱۸۴﴾ گفتند: «ای شعیب! جز این نیست که تو از جادو شدگانی، ﴿۱۸۵﴾ تو جز بشری همانند ما نیستی، و تو را از دروغگویان می‌پنداریم. ﴿۱۸۶﴾ پس اگر از راستگویانی، پاره‌ای از آسمان را بر (سر) ما بینداز» ﴿۱۸۷﴾ (شعیب) گفت: «پروردگارم! به آنچه انجام

می‌دهید؛ داناتر است. ﴿۱۸۸﴾ پس او را تکذیب کردند، آنگاه عذاب روز سایه آنها را فرو گرفت، بی‌گمان آن عذاب روز بزرگی بود. ﴿۱۸۹﴾ بی‌گمان در این (ماجرا) نشانه است، و بیشتر آنها مؤمن نبودند. ﴿۱۹۰﴾ و بی‌تردید پروردگار تو پیروزمند مهربان است. ﴿۱۹۱﴾ و همانا این (قرآن) نازل شده (از جانب) پروردگار جهانیان است. ﴿۱۹۲﴾ روح الامین (= جبرئیل) آن را فرود آورده است. ﴿۱۹۳﴾ بر قلب تو، تا از هشدار دهندگان باشی. ﴿۱۹۴﴾ (آن را) به زبان عربی روشن (نازل کرد). ﴿۱۹۵﴾ و همانا (توصیف) آن در کتاب‌های پیشینیان (نیز آمده) است. ﴿۱۹۶﴾ آیا همین نشانه برای آنها کافی نیست که علمای بنی اسرائیل^(۱) از آن (قرآن) آگاهند؟! ﴿۱۹۷﴾ و اگر آن را بر بعضی از عجمیان (= غیر عرب‌ها) نازل می‌کردیم. ﴿۱۹۸﴾ پس او آن را برایشان می‌خواند، به آن ایمان نمی‌آوردند. ﴿۱۹۹﴾ (آری) این گونه آن (تکذیب) را در دل‌های مجرمان در آوردیم. ﴿۲۰۰﴾ به آن ایمان نمی‌آوردند تا عذاب دردناک را (با چشم خود) ببینند. ﴿۲۰۱﴾ پس ناگهان در حالی که بی‌خبرند به سراغ آنها می‌آید. ﴿۲۰۲﴾ آنگاه می‌گویند: «آیا مهلتی به ما داده خواهد شد؟! ﴿۲۰۳﴾ آیا برای عذاب ما شتاب می‌کنند؟! ﴿۲۰۴﴾ آیا دیدی که اگر سالیانی آنها را (از این زندگی دنیا) بهره‌مند سازیم. ﴿۲۰۵﴾ سپس آنچه که به آنها وعده داده شده است به سراغشان بیاید. ﴿۲۰۶﴾

۱- مانند عبدالله بن سلام و دیگران. (تفسیر ابن کثیر)

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ﴿٢١٧﴾ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرِيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢١٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢١٩﴾ وَمَا تَزَلَّتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢٠﴾ وَمَا يَبْغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢٢١﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٢٢٢﴾ فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءَاخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمَعْذِبِينَ ﴿٢٢٣﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢٢٤﴾ وَأَحْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٥﴾ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي بِرِيءٍ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢٦﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢٢٧﴾ الَّذِي يَرِنَكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢٢٨﴾ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدِينَ ﴿٢٢٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٣٠﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٣١﴾ تَنْزَلُ عَلَىٰ كُلِّ آفَاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٣٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٣٣﴾ وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٣٤﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٣٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٣٦﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٣٧﴾

این بهره‌مندیشان (از دنیا) سودی برای آن‌ها نخواهد داشت. ﴿۲۰۷﴾ و هیچ قریه را هلاک نکردیم؛ مگر این که هشدار دهندگانی (از پیامبران) داشتند. ﴿۲۰۸﴾ برای پند دادن، و ما هرگز ستمکار نبودیم. ﴿۲۰۹﴾ و شیطان‌ها (هرگز) این (قرآن) را نازل نکرده‌اند. ﴿۲۱۰﴾ و برای آن‌ها سزاوار نیست؛ و نمی‌توانند. ﴿۲۱۱﴾ بی‌گمان آن‌ها از شنیدن (وحی، و استراق سمع)

بر کنارند. ﴿۲۱۲﴾ پس (ای پیامبر!) هیچ معبودی را با الله مخوان، که از عذاب شدگان خواهی بود. ﴿۲۱۳﴾ و خویشاوندان نزدیکت را هشدار بده. ﴿۲۱۴﴾ و بال (رحمت و فروتنی) خود را برای مؤمنانی که از تو پیروی می‌کنند؛ بگستر. ﴿۲۱۵﴾ پس اگر از (فرمان) تو سرپیچی کردند، بگو: «همانا من از آنچه انجام می‌دهید؛ بیزارم». ﴿۲۱۶﴾ و بر الله پیروزمند مهربان توکل کن. ﴿۲۱۷﴾ (همان) کسی که تو را به هنگامی که (برای عبادت) بر می‌خیزی می‌بیند. ﴿۲۱۸﴾ و (نیز) حرکت (و نشست و برخاست) تو را میان سجده‌کنندگان (می‌بیند). ﴿۲۱۹﴾ همانا او شنوای داناست. ﴿۲۲۰﴾ آیا به شما خبر دهم که شیاطین بر چه کسی نازل می‌شوند؟! ﴿۲۲۱﴾ بر هر دروغگوی گنهکار نازل می‌گردند. ﴿۲۲۲﴾ (به شیاطین) گوش فرا می‌دهند و بیشترشان دروغگو هستند. ﴿۲۲۳﴾ و شاعران (کسانی) هستند که گمراهان از آن‌ها پیروی می‌کنند. ﴿۲۲۴﴾ آیا ندیدی که آن‌ها در هر وادی سرگشته (و حیران) هستند؟! ﴿۲۲۵﴾ و بی‌گمان آن‌ها چیزی می‌گویند که (خود به آن) عمل نمی‌کنند؟! ﴿۲۲۶﴾ مگر کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند و الله را بسیار یاد کردند، و بعد از آن که ستم دیدند، انتقام گرفتند، (و با شعر خود از اسلام و مسلمین دفاع نمودند)، و کسانی که ستم کردند؛ به زودی خواهند دانست به چه بازگشتگاهی باز می‌گردند. ﴿۲۲۷﴾

سورة النمل

سورة نمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طس ۱ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ۱ هُدًى
وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ۲ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۳ إِنَّ الَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيْنَانَا هُمْ أَعْمَلُهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ۴
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ
الْأَخْسَرُونَ ۵ وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنِّ
حَكِيمٍ عَلِيمٍ ۶ إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ
نَارًا سَاءَ تِلْكَ مَنَابِقُ النَّارِ أَوْ تُسَاطِرُهَا فَاسْتَوَىٰ
وَوَجَدَهُمْ يَصْطَلُونَ ۷ فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مِنْ فِي
النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۸
يَمْوَسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۹ وَأَلْقِ عَصَاكَ
فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ
يَمْوَسَىٰ لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَى الْمَرْسَلُونَ ۱۰
إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَلِيَنِّي غُفُورٌ رَحِيمٌ
۱۱ وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرِّجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ
فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ ۱۲ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ۱۳ فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ۱۴

به نام الله بخشنده مهربان

طس (طا، سین) این آیات قرآن و کتاب مبین است. ﴿۱﴾ که هدایت و بشارت برای مؤمنان است. ﴿۲﴾ (همان) کسانی که نماز را بر پا می‌دارند، و زکات را ادا می‌کنند، و آنان به آخرت یقین دارند. ﴿۳﴾ بی‌گمان کسانی که به آخرت ایمان نمی‌آورند، اعمال‌شان را برای آن‌ها زینت داده‌ایم، پس آن‌ها سرگردان می‌شوند. ﴿۴﴾ آن‌ها کسانی هستند که عذاب بد (و درد ناک) برایشان است، و آن‌ها در آخرت زیانکارترینند. ﴿۵﴾ و بی‌تردید تو (این) قرآن را از سوی (الله) حکیم دانا دریافت می‌داری. ﴿۶﴾ (به یاد بیاور) هنگامی را که موسی به خانواده خود گفت: «بایستید همانا من آتشی (از دور) دیده‌ام، به زودی خبری از آن برای شما می‌آورم یا شعله آتشی از آن می‌آورم تا گرم شوید». ﴿۷﴾ پس چون به آن (آتش) رسید، ندا داده شد که: «مبارک باد کسی که در آتش است و کسی که پیرامون آن است. و منزه است الله که پروردگار جهانیان است. ﴿۸﴾ ای موسی! همانا من الله پیرومند حکیم هستم. ﴿۹﴾ و عصایت را بیفکن - پس چون آن را دید که (با سرعت) می‌جنبد، گویی که آن ماری است، (ترسید و) به عقب برگشت، و پشت سر خود نگاه نکرد - ای موسی! نترس، که پیامبران در نزد من نمی‌ترسند. ﴿۱۰﴾ مگر کسی که ستم کند، پس (توبه کند و) بدی را به نیکی تبدیل نماید، پس بی‌گمان من آمرزنده مهربان هستم. ﴿۱۱﴾ و دست را در گریبان فرو کن، که سفید (و درخشنده) بی‌عیب بیرون بیاید، (این معجزه) در زمره معجزات نه‌گانه است، به سوی فرعون و قومش (برو) که آن‌ها قومی فاسقند. ﴿۱۲﴾ پس چون آیات روشن (و کاملاً آشکار) ما به سراغ آن‌ها آمد؛ گفتند: «این جادویی آشکار است». ﴿۱۳﴾

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ
 وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ
 مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ
 يَأْتِيهَا النَّاسُ عِلْمًا مِّنْطِقِ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
 إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَحُثِرَ لِسُلَيْمَانَ
 جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾
 حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ
 ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا تَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ
 وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ
 رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ
 وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي
 عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ
 لَا أَرَى الْهَدْيَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾
 لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَأْذَنَّهُهُ أَوْ لِيَأْتِيَنِي
 بِسُلْطَنٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَتْ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا
 لَمْ حُطِّ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَأٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

و آن را از روی ستم و سرکشی انکار کردند، در حالی که
 دل‌های شان به آن یقین داشت، پس بنگر عاقبت مفسدان
 چگونه بود. ﴿۱۴﴾ و به راستی به داوود و سلیمان دانش
 (عظیمی) دادیم، و (آنان) گفتند: «ستایش از آن الله است که
 ما را بر بسیاری از بندگان مؤمن خود برتری بخشید». ﴿۱۵﴾
 و سلیمان وارث داوود شد، و گفت: «ای مردم! زبان پرندگان
 به ما آموخته شده، و از هر چیز به ما عطا شده، بی‌تردید این
 فضل آشکاری است». ﴿۱۶﴾ و برای سلیمان لشکریانش از
 جن و انس و پرندگان گرد آورده شدند، آنگاه نگاه داشته
 شدند (تا همه آنها به یکدیگر بیوندند). ﴿۱۷﴾ (بعد
 حرکت کردند) تا هنگامی که به وادی مورچگان رسیدند،
 مورچه گفت: «ای مورچگان! به لانه‌های خود بروید تا
 سلیمان و لشکریانش شما را پایمال نکنند در حالی که
 نمی‌فهمند». ﴿۱۸﴾ پس (سلیمان) از سخن آن (مورچه)
 تبسمی کرد (و) خندید، گفت: «پروردگارا! به من توفیق ده تا
 شکر نعمت‌هایی را که بر من و بر پدر و مادرم ارزانی داشته
 بجای آورم، و (توفیق عطا فرما تا) کار (های) شایسته که تو
 خشنود شوی، انجام دهم، و مرا به رحمت خود در (زمره)
 بندگان صالحت در آور». ﴿۱۹﴾ و (سلیمان) از حال
 پرندگان جويا شد، و گفت: «مرا چه شده است که هدهد را
 نمی‌بینم، یا اینکه او از غایبان است؟! ﴿۲۰﴾ قطعاً او را به
 کیفر شدید کیفر خواهم داد، یا او را ذبح خواهم کرد، یا
 (باید) دلیلی روشن (برای غیبتش) برای من بیاورد». ﴿۲۱﴾
 پس درنگش چندان طول نکشید (که هدهد آمد) آنگاه
 گفت: «من به چیزی دست یافته‌ام که تو به آن دست نیافته، و
 از (سرزمین) سبا برایت خبر قطعی آورده‌ام. ﴿۲۲﴾»

من زنی را یافتم که بر آن‌ها فرمانروایی می‌کند، و (به او) از هر گونه نعمتی داده شده است، و تخت عظیمی دارد. ﴿۲۳﴾ او و قومش را دیدم که به جای الله برای خورشید سجده می‌کنند، و شیطان اعمال آن‌ها را در نظرشان آراسته پس آن‌ها را از راه (الله) باز داشته است، از این رو آن‌ها هدایت نمی‌شوند. ﴿۲۴﴾ چرا برای الله سجده نمی‌کنند که آنچه را در آسمان‌ها و زمین پنهان است بیرون می‌آورد، و آنچه را پنهان می‌دارید و آنچه را آشکار می‌کنید (همه را) می‌داند. ﴿۲۵﴾ الله که جز او معبودی نیست، پروردگار عرش عظیم است. ﴿۲۶﴾ (سلیمان) گفت: «اکنون خواهیم دید که آیا راست گفته‌ای یا از دروغ گویان هستی. ﴿۲۷﴾ این نامه مرا ببر، و بر آن‌ها بيفکن، سپس از آن‌ها روی بگردان، پس (در گوشه توقف کن) بنگر که چه جواب می‌دهند. ﴿۲۸﴾ (ملکه سبا) گفت: «ای بزرگان، به راستی نامه پر ارزشی به سوی من افکنده شده! ﴿۲۹﴾ همانا آن (نامه) از سلیمان است، و چنین است: به نام الله بخشنده مهربان. ﴿۳۰﴾ بر من برتری مجوید، و تسلیم شده نزد من بیایید. ﴿۳۱﴾ (ملکه) گفت: «ای بزرگان، در کار من رأی دهید، که من هیچ کار مهمی را بدون حضور (و مشورت) شما تصمیم نگرفته‌ام (و انجام نداده‌ام)» ﴿۳۲﴾ گفتند: «ما دارای نیروی کافی و جنگ جویان با قدرتی هستیم، و اختیار (و تصمیم نهایی) با توست، پس بنگر که چه فرمان می‌دهی. ﴿۳۳﴾ گفت: «بی تردید پادشاهان هنگامی که وارد قریه شوند آن را ویران (و تباہ) سازند، و عزیزانش را ذلیل می‌کنند، و این گونه رفتار می‌کنند. ﴿۳۴﴾ و همانا من هدیه برای آن‌ها می‌فرستم، پس می‌نگرم که فرستادگان چه جواب می‌آورند.»

﴿۳۵﴾

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَهَذَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾ أَلَا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾ * قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ أَذْهَبَ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْفَهْهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ ﴿٢٩﴾ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾ أَلَا تَعْلَمُونَ عَلَيَّ وَأَتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾ قَالُوا خُنُّوا أُولُوا قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَاجَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾ وَإِنِّي مُرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاطِرَةٌ بِمِ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالِ أُمَّتِنَا اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا آتَيْنَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدْيِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٨﴾ أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَهُمْ بِجُنُودٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٩﴾ قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَيْكُمُ يَا بَنِي بَعْرَثَها قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ عَفْرَيْتُ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا ءَاتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٤١﴾ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا ءَاتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤٢﴾ قَالَ نَكَرُوا هَٰذَا عَرْشَهَا نَنظُرُ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا جَاءَتْ قَبِلَ أَهْكَذَا عَرْشِكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوْتِينَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسَاهِبِينَ ﴿٤٤﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٥﴾ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَن سَاقِهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّن قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

پس چون (فرستادهٔ ملکه) نزد سلیمان آمد، (سلیمان) گفت: «آیا می‌خواهید مرا با مال یاری کنید؟! آنچه الله به من داده، بهتر است از آنچه به شما داده است. بلکه شما به هدیهٔ تان شادمان می‌شوید. ﴿۳۶﴾ (اکنون) به سوی آن‌ها باز گرد، پس البته با لشکریانی به سوی آن‌ها خواهیم آمد که قدرت مقابله با آن را نداشته باشند، و بی‌تردید آن‌ها را از آن (سرزمین) با ذلت و خواری بیرون می‌کنیم! ﴿۳۷﴾

(سلیمان) گفت: «ای بزرگان! کدام یک از شما تخت او را برای من می‌آورد، پیش از آن که تسلیم شده نزد من آیند؟» ﴿۳۸﴾ عفریتی از جن گفت: «من آن را نزد تو می‌آورم پیش از آنکه از جای برخیزی، و همانا من بر آن توانای امین هستم.» ﴿۳۹﴾ کسی که دانشی از کتاب (الهی) داشت گفت: «من پیش از آن که چشم بر هم زنی، آن را نزد تو می‌آورم.» پس چون (سلیمان) آن (تخت) را نزد خود مستقر دید؛ گفت: «این از فضل پروردگار من است، تا مرا بیازماید که آیا شکر او را به جای می‌آورم یا ناسپاسی می‌کنم!» پس هر که شکر کند، تنها به نفع خود شکر می‌کند، و هر که ناسپاسی کند پس (به زیان خود نموده است)، بی‌گمان پروردگار من بی‌نیاز کریم است. ﴿۴۰﴾ (سلیمان) گفت: «تخت او را برایش ناشناس کنید، (تا) بینیم آیا (آن را) باز می‌شناسد، یا از آن‌هاست که باز نتوانند شناخت. ﴿۴۱﴾ پس چون (ملکهٔ سبا) آمد، (به او) گفته شد: «آیا تخت تو این گونه است؟» گفت: «گویي همان است، و ما پیش از این هم (به قدرت الله و حقانیت سلیمان) دانش یافته بوده‌ایم، و مسلمان (و فرمانبردار) بودیم. ﴿۴۲﴾ و آنچه به جای الله می‌پرستید او را (از ایمان به الله) باز داشته بود، بی‌گمان او (=ملکه سبا) از قوم کافران بود. ﴿۴۳﴾ به او گفته شد: «به صحن (قصر) داخل شو» پس هنگامی که آن را دید پنداشت که آب عمیقی است، و دو ساق (پای) خود را برهنه کرد (تا از آب بگذرد، سلیمان) گفت: «(این آب نیست) این صحنی صاف از آبگینه است.» (ملکه) گفت: «پروردگارا! من به خود ستم کردم، و (اینک) با سلیمان برای الله پروردگار جهانیان تسلیم شدم» ﴿۴۴﴾

و به راستی به سوی (قوم) ثمود، برادرشان صالح را فرستادیم که: الله یگانه را پرستید، آنگاه آن‌ها دو گروه شدند که به مخاصمه پرداختند. ﴿۴۵﴾ (صالح) گفت: «ای قوم من! چرا پیش از نیکی بر بدی می‌شتابید (و بجای رحمت، عذاب الهی را می‌طلبید) چرا از الله آمرزش نمی‌خواهید، تا شاید مورد رحمت قرار گیرید؟!» ﴿۴۶﴾ گفتند: «ما به تو و کسانی که با تو هستند فال بد زده‌ایم» (صالح) گفت: «فال بد شما نزد الله است، بلکه شما گروهی هستید که مورد آزمایش قرار می‌گیرید.» ﴿۴۷﴾ و در (آن) شهر (حجر) نه نفر بودند که در زمین فساد می‌کردند و اصلاح نمی‌کردند. ﴿۴۸﴾ گفتند: «به الله سوگند یاد کنید که حتماً بر او (= صالح) و خانواده‌اش شیخون می‌زنیم، (و آن‌ها را می‌کشیم) سپس به ولی (دم) او می‌گوییم: ما هنگام هلاکت و نابودی خانواده‌اش؛ هرگز حاضر نبودیم (و از آن‌ها خبر نداریم) و بی‌گمان ما راستگو هستیم.» ﴿۴۹﴾ و آن‌ها (برای قتل صالح و پیروانش) حيله و نیرنگی به کار بردند و ما (نیز) حيله و تدبیری (برای هلاک آن‌ها و نجات صالح و پیروانش) اندیشیدیم، در حالی که آن‌ها نمی‌دانستند. ﴿۵۰﴾ پس بنگر عاقبت نیرنگ‌شان چه شد؟! ما آن‌ها و قوم‌شان همگی را نابود کردیم. ﴿۵۱﴾ پس این خانه‌های آن‌هاست که به سزای ستمی که می‌کردند خالی مانده است، بی‌گمان در این (ماجرا) نشانه است برای گروهی که می‌دانند. ﴿۵۲﴾ و کسانی را که ایمان آورده، و پرهیزگار بودند، نجات دادیم. ﴿۵۳﴾ و لوط را (به یاد آور) هنگامی که به قومش گفت: «آیا کار بسیار زشت (لواط) مرتکب می‌شوید؛ در حالی که خود (سرانجام و زشتی آن را) می‌بینید؟! ﴿۵۴﴾ آیا شما به جای زنان، از روی شهوت سراغ مردان می‌روید؟! بلکه شما مردمی نادان هستید.» ﴿۵۵﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾ قَالَ يَاقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا أَطِيرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَيْرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكْرُؤًا مَكَرًا وَمَكْرَنَا مَكَرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾ فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأَخِيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾ أَيُّكُمْ لَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ﴿٥٥﴾ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُجَاهِلُونَ ﴿٥٦﴾

پس جواب قومش جز این نبود که (به یکدیگر) گفتند: «خاندان لوط را از قریه خود بیرون کنید، که این‌ها مردمانی (پاکدامن و) پاکیزه‌جو هستند!» ﴿۵۶﴾ آنگاه او و خانواده‌اش را نجات دادیم؛ مگر همسرش که مقدر کردیم او را بازماندگان (در آن شهر) باشد. ﴿۵۷﴾ و بارانی (از سنگ) بر (سر) آن‌ها بارانیدیم، پس باران بیم داده‌شدگان چه بد است! ﴿۵۸﴾ (ای پیامبر) بگو: «حمد و سپاس مخصوص الله است، و سلام بر بندگانش، کسانی که او (آن‌ها را) برگزیده است.» آیا الله بهتر است یا آن چیزهای که شرک می‌آورند؟ ﴿۵۹﴾ (آیا این معبودان باطل شما بهتر اند) یا کسی که آسمان‌ها و زمین را آفرید، و از آسمان برای شما آبی نازل کرد، پس با آن باغ‌های خرم (و زیبا) رویانیدیم، که شما هرگز توان رویاندن درختان آن را نداشتید، آیا معبودی دیگری با الله است؟! (نه) بلکه آن‌ها گروهی هستند که (از حق منحرف می‌شوند و بت‌ها را) هم طراز (الله) قرار می‌دهند. ﴿۶۰﴾ (آیا این بت‌ها بهتر اند) یا کسی که زمین را قرارگاه ساخت، و میان آن نه‌هایی قرار داد، و برای آن کوه‌های (ثابت و استوار) پدید آورد، و میان دو دریا مانعی قرار داد، آیا معبود دیگری با الله است؟! (نه) بلکه بیشترشان نمی‌دانند. ﴿۶۱﴾ (آیا این بت‌ها بهتر اند) یا کسی که (دعای) مضطر (= در مانده) را اجابت می‌کند؛ چون او را بخواند، و گرفتاری را بر طرف می‌سازد، و شما را جان‌نیشان زمین قرار می‌دهد، آیا معبودی دیگری با الله است؟! چه اندک پند می‌گیرید. ﴿۶۲﴾ (آیا این بت‌ها بهتر اند) یا کسی که شما را در تاریکی‌های بیابان و دریا هدایت می‌کند، و کسی که پیش از (باران) رحمت خود بادها را به مژده می‌فرستد، آیا معبودی دیگر با الله است؟! الله برتر است از آنچه برای او شریک قرار می‌دهند. ﴿۶۳﴾

﴿۵۶﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿۵۷﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ قَدَّرْنَا مِنَ الْعَذِيبِ ﴿۵۸﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذِرِينَ ﴿۵۹﴾ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۶۰﴾ أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتِ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنبِتُوا شَجَرَهَا ۗ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ بَلَّ هُمْ قَوْمٌ يَعِدُلُونَ ﴿۶۱﴾ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ بَلَّ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۶۲﴾ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ۗ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿۶۳﴾ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ تَعَالَىٰ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۶۴﴾

(آیا این معبودان باطل بهتر اند) یا کسی که آفرینش را آغاز کرد، سپس آن را (بار دیگر) باز می گرداند، و کسی که شما را از آسمان و زمین روزی می دهد، آیا معبود دیگری با الله است؟! (ای پیامبر!) بگو: «اگر راست می گویند دلیل تان را بیاورید». ﴿۶۴﴾ بگو: «در آسمانها و زمین جز الله هیچ کس غیب نمی داند و (آن معبودان باطل) نمی دانند که کی برانگیخته می شوند. ﴿۶۵﴾ بلکه علم آنها (= مشرکان) درباره آخرت به پایان رسیده است (و هیچ اطلاعی ندارند) بلکه آنها در (وقوع) آن شک دارند، بلکه آنها نسبت به آن ناینیاند. ﴿۶۶﴾ و کسانی که کافر شدند؛ گفتند: «آیا هنگامی که ما و پدران مان خاک شدیم، آیا (باز زنده می شویم و از گورها) بیرون آورده می شویم؟! ﴿۶۷﴾ به راستی این وعده است که از پیش به ما و نیاکانمان داده شده است، این جز افسانه های پیشینیان نیست». ﴿۶۸﴾ (ای پیامبر!) بگو: «در زمین سیر کنید، پس بنگرید عاقبت مجرمان چگونه بود». ﴿۶۹﴾ و بر آنها غمگین مباش و از آنچه مکر می ورزند؛ دل تنگ نشو. ﴿۷۰﴾ و می گویند: «اگر راست می گویند، این وعده کی خواهد بود؟! ﴿۷۱﴾ (ای پیامبر!) بگو: «شاید پاره ای از آنچه را که به شتاب می طلبید به شما نزدیک شده باشد». ﴿۷۲﴾ و بی گمان پروردگار تو نسبت به مردم دارای فضل (و رحمت) است، و لیکن بیشترشان شکر نمی گزارند. ﴿۷۳﴾ و بی تردید پروردگار تو آنچه در سینه هایشان پنهان می دارند و آنچه را آشکار می کنند؛ بخوبی می داند. ﴿۷۴﴾ و هیچ پنهانی در آسمان و زمین نیست؛ مگر آن که در کتاب روشن (لوح محفوظ، نوشته شده) است. ﴿۷۵﴾ بی گمان این قرآن بر بنی اسرائیل بیشتر چیزهایی را که آنها در آن اختلاف دارند، بیان می کند. ﴿۷۶﴾

أَمْ يَبْدُوْا اَلْحَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ
وَالْاَرْضِ اَءَلَهُ مَعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهٰنَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿٦٤﴾ قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّٰنَ يُبْعَثُوْنَ
﴿٦٥﴾ بَلِ اَدْرٰكٌ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهَا
بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اءِذَا كُنَّا
تُرٰبًا وَّءِآبٰؤُنَا اَيِّنَّا لَمُخْرَجُوْنَ ﴿٦٧﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا
هٰذَا نَحْنُ وَّءِآبٰؤُنَا مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسْطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ
﴿٦٨﴾ قُلْ سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَاَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عٰقِبَةُ
الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٦٩﴾ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا
يَمْكُرُوْنَ ﴿٧٠﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسٰى اَنْ يَكُوْنَ رَدْفٌ لَّكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلٰى
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٤﴾ وَمَا مِنْ
غَآيِبَةٍ فِي السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِي كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿٧٥﴾ اِنْ
هٰذَا الْقُرْءَانُ يَقْصُ عَلٰى بَنِي اِسْرٰءِيْلَ اَكْثَرَ الَّذِي
هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٧٦﴾

وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۖ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾
إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمَعُ الضُّمَّ الدَّعَاءَ إِذَا
وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعَمَىٰ عَن
ضَلَالَتِهِمْ ۗ إِنَّ تَسْمَعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾ * وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ
أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ
كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِن
كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم
بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا عِلْمًا أَمْ آذًا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٨٤﴾ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا
يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنُوا
فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَن فِي
السَّمَوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ ۚ وَكُلُّ
أَنفَةٍ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً
وَهِيَ تَمْرٌ مَّرَّ السَّحَابِ ۚ صَنَعَ اللَّهُ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ
شَيْءٍ ۗ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

و به راستی آن (قرآن) هدایت و رحمت برای مؤمنان است.
﴿۷۷﴾ مسلماً پروردگار تو میان آن‌ها (در قیامت) به حکم خود
داوری می‌کند، و او پیروزمند داناست. ﴿۷۸﴾ پس (ای پیامبر!) بر
الله توکل کن، بی‌شک تو بر حق آشکار هستی. ﴿۷۹﴾ و بی‌گمان
تو نمی‌توانی (سخن را) به (گوش) مردگان بشنوانی، و نمی‌توانی
کران را هنگامی که پشت کنان روی می‌گردانند؛ سخن (و ندای
خود را) بشنوانی. ﴿۸۰﴾ و تو نمی‌توانی کوران را از گمراهی‌شان
(باز گردانی و) هدایت کنی، تو تنها می‌توانی (سخن خود را) به
کسانی بشنوانی که به آیات ما ایمان دارند؛ پس آن‌ها (در برابر
حق) تسلیم شدگان هستند. ﴿۸۱﴾ و هنگامی که فرمان (عذاب) بر
آن‌ها واقع شود (و حادثه قیامت نزدیک شود) جنبنده‌ای را از
زمین برای آن‌ها بیرون می‌آوریم که با آن‌ها سخن گوید، که
مردم به آیات ما یقین نمی‌آورند. ﴿۸۲﴾ و (به یاد آور) روزی را
که ما از هر امتی گروهی را از آنان که آیات ما را تکذیب
می‌کردند؛ محشور می‌کنیم، آنگاه آن‌ها (به صف) نگاه داشته
می‌شوند. ﴿۸۳﴾ تا هنگامی که (به سرزمین محشر) می‌آیند (الله)
می‌فرماید: «آیا مرا تکذیب کردید در حالی که به آن احاطه علمی
نداشتید، یا چه (کاری) بود که می‌کردید؟!» ﴿۸۴﴾ و بخاطر
ستمی که کرده‌اند؛ فرمان (عذاب) بر آن‌ها واقع می‌شود، پس
آن‌ها هیچ سخنی نمی‌گویند. ﴿۸۵﴾ آیا ندیدند که ما شب را
برای آرامش آن‌ها قرار دادیم، و روز را روشنی بخش (قرار
دادیم) بی‌گمان در این (امور) نشانه‌های (روشنی) است برای
گروهی که ایمان می‌آورند. ﴿۸۶﴾ و (به یاد آور) روزی را که
در صور دمیده می‌شود، پس (تمام) کسانی که در آسمان‌ها و زمین
هستند وحشت کنند (و بترسند) جز کسی که الله بخواهد، و همگی
با خواری (و ذلت) به پیشگاه او (تعالی) بیایند. ﴿۸۷﴾ و کوه‌ها را
می‌بینی، (و) آن‌ها را جامد (و بی‌حرکت) پنداری، در حالی که
مانند حرکت ابرها در حرکت هستند (این) صنع (و آفرینش) الله
است که هر چیزی را محکم (و استوار) ساخته است، بی‌گمان او
از آنچه انجام می‌دهید؛ با خبر است. ﴿۸۸﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِمَّا وَهُمْ مَنْ فَرَعَ يَوْمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴿٨٨﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٩﴾ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ الَّتِي حَرَمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩١﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ ءَايَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٢﴾

هر کس که نیکی آورد، پس (پاداشی) بهتر از آن خواهد داشت، و آنان از وحشت آن روز در امان هستند. ﴿۸۹﴾ و هر کس که بدی آورد، پس چهره‌های‌شان در آتش نگونسار شود، (و به آن‌ها گفته می‌شود): آیا جزایی جز آنچه می‌کردید به شما داده می‌شود؟ ﴿۹۰﴾ (ای پیامبر! بگو): من فقط مأمورم که پروردگار این شهر (مکه) را عبادت کنم، همان کسی که این (شهر) را حرمت بخشید، و همه چیز از آن اوست، و من مأمورم که از مسلمانان باشم. ﴿۹۱﴾ و این که قرآن را تلاوت کنم، پس هر کس هدایت شود به نفع خود هدایت شده است، و هر کس که گمراه گردد؛ بگو: «من فقط از هشدار دهندگان هستم». ﴿۹۲﴾ و بگو: «حمد و ستایش مخصوص الله است، به زود آیاتش را به شما نشان می‌دهد، پس آن‌ها را خواهید شناخت، و پروردگار تو از آنچه انجام می‌دهید؛ غافل نیست. ﴿۹۳﴾

سورة القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّم ﴿١﴾ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ نَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضَعِفُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾ وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعَفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَيْمَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

سورة قصص

به نام الله بخشنده مهربان

طسم (طا. سین. میم) ﴿۱﴾ این آیات کتاب مبین است. ﴿۲﴾ از داستان موسی و فرعون به حق بر تو می‌خوانیم، برای گروهی که ایمان می‌آورند. ﴿۳﴾ بی‌گمان فرعون در زمین برتری جست و اهل آن را گروه گروه کرد، گروهی از آن‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند، پسران‌شان را سر می‌برید و زنان‌شان را (برای خدمت) زنده نگه می‌داشت، بی‌تردید او از مفسدان بود. ﴿۴﴾ و می‌خواهیم بر کسانی که در زمین به استضعاف کشیده شده‌اند، منت گذاریم و آنان را پیشوایان سازیم، و آنان را وارثان (زمین) قرار دهیم. ﴿۵﴾

وَنُمَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾
 وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فإِذَا خِفَتْ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي ۗ إِنَّا رَأَوْنَاهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾
 فَالْتَقَطَهُ آءَالُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا ۗ إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ ﴿٨﴾ وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قَرَّتْ عَيْنِي لِىَ وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرِيغًا ۗ إِنَّ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتِ لِأُخْتِهِ قُصِّيه فَبَصُرَتْ بِهِ عَن جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾ وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَىٰ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۗ وَلَتَعْلَمَنَّ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

و آنها را در زمین تمکن (و حکومت) دهیم و به فرعون و هامان و لشکریان آن دو، از (دست) آنها (= بنی اسرائیل) آنچه را که از آن می ترسیدند، نشان دهیم^(۱). ﴿۶﴾ و به مادر موسی الهام کردیم که: «او را شیر بده، پس هنگامی که بر او ترسیدی، او را به دریای (نیل) بینداز، و نترس، و اندوهگین مشو، یقیناً ما او را به تو باز می گردانیم و او را از پیامبران قرار می دهیم». ﴿۷﴾ پس (هنگامی که مادر موسی او را به دریا افکند) خاندان فرعون او را (از آب) بر گرفتند، تا سرانجام دشمن و مایه اندوه شان شود، مسلماً فرعون و هامان و لشکریان شان خطا کار بودند. ﴿۸﴾ و (آسیه) همسر فرعون گفت: «این کودک (نور چشم من و توست! او را نکشید، شاید به ما سود بخشد، یا او را به فرزندی گیریم» و آنان (از عاقبت آن) بی خبر بودند (و نمی فهمیدند). ﴿۹﴾ و قلب مادر موسی (از همه چیز) تهی گشت، اگر دل او را (به ایمان) محکم نکرده بودیم تا از باور دارندگان باشد، نزدیک بود آن (راز) را فاش کند. ﴿۱۰﴾ و (مادر موسی) به خواهر او گفت: «به دنبالش برو» پس (خواهرش) او را از دور دید، در حالی که آن ها بی خبر بودند. ﴿۱۱﴾ و (پستان) همه زنان شیرده را از پیش بر او حرام کردیم، آنگاه (خواهرش) گفت: «آیا شما را به خانواده ای راهنمایی کنم که او را برایتان نگه دارند در حالی که آن ها خیر خواه او باشند؟!». ﴿۱۲﴾ پس او را به مادرش باز گردانیم تا چشمش روشن شود و غمگین نباشد، و تا بداند که وعده الله حق است، و لیکن بیشتر آن ها نمی دانند. ﴿۱۳﴾

۱- یعنی آن اندیشه ای که تخت فرعون و لشکر او به دست یک شخص اسرائیلی نبود خواهد شد ما آن را به حقیقت در آوردیم.

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۗ
 وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ
 عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ
 يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ ۗ
 فَاسْتَغْثَهُ الَّذِي مِنَ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِّنْ
 عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ ۗ قَالَ هَذَا مِنْ
 عَمَلِ الشَّيْطَانِ ۗ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ قَالَ
 رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ ۗ إِنَّهُ هُوَ
 الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ
 أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾ فَأَصْبَحَ فِي
 الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اُسْتَنْصَرَهُ
 بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ ۗ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَعَوِيٌّ
 مُّبِينٌ ﴿١٨﴾ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ
 لَهُمَا قَالَ يَمْوَسَىٰ أُتْرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ
 نَفْسًا بِالْأَمْسِ ۗ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي
 الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمَصْلُحِينَ ﴿١٩﴾
 وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَمْوَسَىٰ
 إِنَّ الْمَلَائِيَّةَ يَأْتِمُرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ ۗ إِنَّ لَكَ
 مِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ۗ
 قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

و چون (موسی) به (مرحله بلوغ و) کمال قوت رسید و
 برومند شد، به او حکمت و علم دادیم، و این گونه
 نیکوکاران را پاداش می دهیم. ﴿۱۴﴾ او هنگامی به شهر وارد
 شد که اهل آن در غفلت بودند، ناگهان دو مرد را دید با هم
 نزاع (و جنگ) می کردند، یکی از آنها از پیروان او بود، و
 دیگری از دشمنانش، پس آن که از پیروان او بود بر (علیه)
 کسی که از دشمنانش بود از وی یاری خواست. پس (موسی)
 به او مشت (محکمی) زد و کارش را ساخت، (و مُرد،
 موسی) گفت: «این از عمل شیطان بود، بی گمان او دشمن
 گمراه کننده آشکاری است». ﴿۱۵﴾ (سپس)
 گفت: «پروردگارا! من به خود ستم کردم، پس مرا ببخش»
 آنگاه (الله) او را بخشید، بی تردید او آمرزنده مهربان است.
 ﴿۱۶﴾ گفت: «پروردگارا! به شکرانه نعمتی که بر من عطا
 کردی، پس هرگز پشتیبان مجرمان نخواهم بود». ﴿۱۷﴾ پس
 (موسی) در شهر ترسان، و چشم به راه حادثه (شب را) صبح
 نمود، که ناگهان (دید) همان کسی که دیروز از او یاری
 خواسته بود، او را فریاد می زند (و کمک می خواهد) موسی
 به او گفت: «بی گمان تو آشکارا (انسان ماجرا جو و) گمراه
 هستی». ﴿۱۸﴾ پس هنگامی که (موسی) خواست به کسی که
 دشمن هر دوی آنها بود، حمله برد (و بزند، او فریاد زد و)
 گفت: «ای موسی! آیا می خواهی مرا بکشی همان گونه که
 دیروز کسی را کشتی؟! تو فقط می خواهی در زمین جباری
 باشی، و نمی خواهی که از مصلحان باشی!». ﴿۱۹﴾ (در این
 هنگام) مردی از دورترین نقطه شهر شتابان آمد (و)
 گفت: «ای موسی! همانا بزرگان (و اشراف قوم) درباره تو
 مشورت می کنند؛ تا تو را بکشند، پس بی درنگ (از شهر)
 بیرون شو، بی تردید من از خیر خواهان تو هستم». ﴿۲۰﴾ پس
 ترسان و چشم به راه حادثه، از شهر بیرون شد،
 گفت: «پروردگارا! مرا از قوم ستمکار نجات بده». ﴿۲۱﴾

و هنگامی که به (جانب شهر) مدین رو آورد؛ گفت: «امید است پروردگرم مرا به راه راست هدایت کند». ﴿۲۲﴾ و چون به (چاه) آب مدین رسید، بر آن (چاه) گروهی از مردم را دید که (چهارپایان خود را) آب می دهند، و در کنار آنان دو زن را دید که (گوسفندان خود را) باز می دارند (و به چاه نزدیک نمی شوند، موسی) گفت: «کار شما چیست؟ (چرا گوسفندان خود را آب نمی دهید؟! گفتند: «ما (آن ها را) آب نمی دهیم تا چوپان ها باز گردند (و بروند) و پدر ما پیر کهن سال است (و توانایی این کار را ندارد)». ﴿۲۳﴾ پس (موسی) برای گوسفندان آن دو آب داد، سپس رو به سایه آورد، آنگاه گفت: «پروردگارا! من هر خیری که بر من بفرستی نیازمند هستم». ﴿۲۴﴾ آنگاه یکی از آن دو (زن) در حالی که با نهایت حیا گام بر می داشت، نزد او آمد، گفت: «همانا پدرم تو را دعوت می کند؛ تا مزد آب دادن (گوسفندان) را که برای ما انجام دادی، به تو بدهد» پس چون (موسی) به نزد او آمد و داستان (سرگذشت خود) را بر او حکایت کرد، گفت: «نترس، از گروه ستمکاران نجات یافتی». ﴿۲۵﴾ یکی از آن دو (دختر) گفت: «پدرجان! او را اجیر کن، بی تردید بهترین کسی را که می توانی اجیر کنی، کسی است که نیرومند امین باشد (و او چنین است)». ﴿۲۶﴾ (شعیب) گفت: «من می خواهم یکی از این دو دختر را به ازدواج تو در بیاورم به شرطی که هشت سال برای من کار کنی، و اگر (آن را) تا ده سال تمام کنی، پس (لطف و) محبتی از سوی توست، من نمی خواهم بر تو سختگیری کنم، اگر الله بخواهد مرا از صالحان خواهی یافت». ﴿۲۷﴾ (موسی) گفت: «این (قرار داد) میان من و تو باشد که هر کدام از این دو مدت را انجام دادم بر من ستمی نخواهد بود، و الله بر آنچه می گویم گواه است». ﴿۲۸﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّيَ أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصَدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتَا إِحْدَاهُمَا يَتَّابِتُ اسْتَفْجَرُهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَعْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حِجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾

﴿ فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ ۚ آنَسَ
 مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي
 آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ
 النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ
 مِنْ شَطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ
 الشَّجَرَةِ أَن يَمُوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَن أَلْقِي عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ
 كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمُوسَىٰ أَقْبَلَ وَلَا
 تَخَفْ ۗ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾ أَسْلُكَ يَدَكَ فِي
 جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ
 جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ ۗ فَذَانِكَ بُرْهَنَانِ مِنَ
 رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
 فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا
 فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ
 أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۗ إِنِّي
 أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾ قَالَ سَنُنْشِدُ عُضُدَكَ
 بِأَخِيكَ وَجَعَلُ لَكُمَا سُلْطَنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا
 بِعَايَتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٣٥﴾

پس هنگامی که موسی (آن) مدت (معین) را به پایان رسانید، و همراه خانواده‌اش حرکت کرد، از سوی (کوه) طور آتشی دید؛ به خانواده‌اش گفت: «درنگ کنید، همانا من آتشی دیدم، شاید خبری از آن برای شما بیاورم، یا شعله از آتش (بیاورم) تا شما (با آن) گرم شوید». ﴿۲۹﴾ پس هنگامی که به (نزدیکی) آن رسید، از کرانه راست وادی در جایگاه پر برکت، از (میان) یک درخت ندا داده شد که «ای موسی! یقیناً من الله، پروردگار جهانیانم. ﴿۳۰﴾ و اینکه عصایت را بیفکن» - پس چون آن را دید که (با سرعت) می‌جنبد گویی که آن ماری است، (ترسید و) به عقب برگشت و پشت سر خود را نگاه نکرد - (الله فرمود: «ای موسی! پیش آی، و نترس، بی گمان تو از ایمنان هستی. ﴿۳۱﴾ دستت را در گریبان خود فرو کن، که سفید (و درخشانده) بی‌عیب بیرون بیاید، و بازویت را (برای حذر) از ترس به سوی خود (بیار و) جمع کن، پس این دو (معجزه عصا و ید بیضا) دو برهان (روشن) از پروردگارت به سوی فرعون و اشراف (قوم) اوست، بی‌گمان آن‌ها گروهی فاسق هستند». ﴿۳۲﴾ (موسی) گفت: «پروردگارا! همانا من یک تن از آن‌ها را کشته‌ام، پس می‌ترسم که مرا بکشند. ﴿۳۳﴾ و برادرم هارون زبانش از من فصیح‌تر است، پس او را همراه من بفرست تا یاورم باشد و مرا تصدیق کند، زیرا که می‌ترسم مرا تکذیب کنند». ﴿۳۴﴾ (الله) فرمود: «به زودی بازوی تو را با برادرت قوی (و نیرومند) خواهیم کرد، و برای شما سلطه و برتری قرار می‌دهیم، پس به سبب آیات ما، بر شما دست نیابند، و شما دو نفر و کسی که از شما پیروی کند؛ پیروزید» ﴿۳۵﴾

پس هنگامی که موسی با آیات روشن ما به سوی آنها آمد، گفتند: «این (چیزی) جز سحر ساختگی نیست، و ما چنین چیزی را در نیاکان پیشینیان خود نشیده‌ایم.» ﴿۳۶﴾
 و موسی گفت: «پروردگار من از (حال) کسی که هدایت را از نزد او آورده، و کسی که سرانجام سرای (دیگر) از آن اوست، داناتر است، بی گمان ستمکاران رستگار نخواهند شد»^(۱). ﴿۳۷﴾ و فرعون گفت: «ای بزرگان! من معبودی جز خودم برای شما نمی‌شناسم، پس ای هامان! برایم آتشی بر گِل بیفروز (و آجر پز) آنگاه برایم برج بلندی بساز، شاید که از الله موسی با خبر شوم، و هر چند من گمان می‌کنم که او از دروغ‌گویان است.» ﴿۳۸﴾ و او (= فرعون) و لشکریانش به ناحق در زمین سرکشی کردند، و پنداشتند که آنها به سوی ما باز گردانده نمی‌شوند. ﴿۳۹﴾ پس (ما) او و لشکریانش را فرو گرفتیم، آنگاه در دریا انداختیم، پس بنگر عاقبت ستمکاران چگونه بود؟! ﴿۴۰﴾ و آنها را پیشوایانی قرار دادیم که به سوی آتش (دوزخ) دعوت می‌کنند، و روز قیامت یاری نخواهند شد. ﴿۴۱﴾ در این دنیا لعنتی به دنبال آنان روانه کردیم؛ و روز قیامت از زشت رویانند. ﴿۴۲﴾ و به راستی بعد از آنکه امت‌های پیشین را هلاک نمودیم؛ به موسی کتاب (تورات) دادیم که برای مردم بصیرت و هدایت و رحمت باشد، شاید پند گیرند. ﴿۴۳﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَن تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَتَأْتِيهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَهْمَنُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَل لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾ وَأَسْتَكْبِرُ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فأنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَجَعَلْنَاهُمْ أَيمَةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾ وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِن بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

۱- مراد از «ظالم» مشرک و کافر است. چرا که ظلم یعنی گذاشتن چیزی در جای غیر مختص به خود، و مشرک چون که کسانی را در مقام الوهیت قرار می‌دهند که لایق آن نیستند، ظلم شمرده می‌شوند و همچنین کافر چون که از حقیقت مقام پروردگار کاملاً جاهل و ناآشنا می‌باشند ظالم شمرده شده‌اند. لذا آنها از همه ظالم‌ترند و به رستگاری روز آخرت نخواهند رسید و نیز از این آیه روشن می‌گردد که اصل رستگاری، رستگاری در روز آخرت است نه رستگاری در مال و ثروت دنیوی، لذا چنین رستگاری موقت به کافر و مشرک در دنیا داده می‌شود.

و تو (ای پیامبر!) در ناحیه غربی نبودی، هنگامی که فرمان (نبوت) را به موسی دادیم و تو از حاضران نبودی. ﴿۴۴﴾ و لیکن (ما) نسل‌هایی آفریدیم که عمر دراز یافتند، و تو در میان اهل مدین اقامت نداشتی که آیات ما را بر آن‌ها بخوانی، و لیکن ما بودیم که (پیامبرانی) می‌فرستادیم. ﴿۴۵﴾ و تو در کنار طور نبودی آنگاه که ندا دادیم، ولی این (وحی) رحمتی از جانب پروردگارت است؛ تا گروهی را بیم دهی که پیش از تو بیم‌دهنده برای آن‌ها نیامده بود، شاید که آن‌ها پند گیرند. ﴿۴۶﴾ و اگر آن نبود که به (سبب) اعمالی که مرتکب شده‌اند؛ مصیبتی به آن‌ها برسد، آنگاه بگویند: «پروردگارا! چرا به سوی ما پیامبری نفرستادی تا از آیات تو پیروی کنیم و از مؤمنان باشیم؟». ﴿۴۷﴾ پس هنگامی که حق از نزد ما برای آن‌ها آمد، گفتند: «چرا (به این پیامبر) مانند آنچه به موسی داده شد، داده نشده است؟! آیا به آنچه پیش از این به موسی داده شد، کفر نورزیدند؟ گفتند: «این دو (قرآن و تورات) جادوی تأیید کننده یکدیگرند» و گفتند: «همانا ما به هر کدام (از آن‌ها) کافریم». ﴿۴۸﴾ بگو: «اگر راست می‌گویید، پس کتابی هدایت کننده‌تر از این دو (کتاب) از نزد الله بیاورید، تا من از آن پیروی کنم». ﴿۴۹﴾ پس اگر (این سخن) تو را نپذیرفتند، بدان که آن‌ها فقط از هوس‌های خود پیروی می‌کنند، و گمراه‌تر از آن کس که هوای نفس خویش را بدون (هیچ) هدایتی از (سوی) الله پیروی می‌کند؛ کیست؟! بی‌گمان الله گروه ستمکاران را هدایت نمی‌کند. ﴿۵۰﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ
وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا
قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِي
أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِّنْ
نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾ وَوَلَا أَنْ
تُصِيبَهُمْ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا
لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِّنْ
عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
أَوْلَمَ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا
سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ
فَاتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا
لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ
مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

و به راستی (ما این) سخن را یکی پس از دیگری برای آنها آوردیم؛ شاید متذکر شوند. ﴿۵۱﴾ کسانی که پیش از این (قرآن) به آنان کتاب (آسمانی) داده‌ایم؛ به آن ایمان می‌آورند. ﴿۵۲﴾ و چون (قرآن) بر آنها خوانده شود، گویند: «به آن ایمان آوردیم، بی‌تردید، این حق از سوی پروردگار ما است، همانا ما پیش از (نزول) آن هم مسلمان بودیم». ﴿۵۳﴾ اینان (کسانی اند که) به (سبب) صبری که کرده‌اند، پاداش‌شان دوبار (به آنان) داده می‌شود، و (این‌ها) با نیکی‌ها بدی‌ها را دفع می‌کنند، و از آنچه به آنها روزی داده‌ایم؛ انفاق می‌کنند. ﴿۵۴﴾ و هنگامی که سخن لغو (و بیهوده) بشوند، از آن روی می‌گردانند و گویند: «اعمال ما از آن ماست، و اعمال شما از آن شما، سلام بر شما ما خواستار جاهلان نیستیم». ﴿۵۵﴾ (ای پیامبر!) بی‌تردید تو هر کس را دوست داری نمی‌توانی هدایت کنی، ولی الله هر کس را بخواهد هدایت می‌کند، و او به هدایت شدگان آگاه‌تر است. ﴿۵۶﴾ (مشرکان) گفتند: «اگر به همراه تو از هدایت پیروی کنیم، ما را از سرزمین مان می‌ربایند» آیا ما (آنها را) در حرم امنی جای‌شان ندادیم، که ثمرات (و فرآورده‌های) هر چیزی (از هر سو) به سوی آن آورده می‌شود، (این) رزقی است از جانب ما، و لیکن بیشتر آنها نمی‌دانند. ﴿۵۷﴾ و چه بسیار از قریه‌ها (و آبادی‌ها) بی‌ی را که بر اثر فزونی نعمت، مست و مغرور شده بودند؛ هلاک کردیم، پس این خانه‌های (ویران شده) آنهاست، که بعد از آنها جز اندکی (کسی) در آنها سکونت نکرد، و ما وارث آنها بودیم. ﴿۵۸﴾ و پروردگار تو هرگز نابود کننده قریه‌ها (و آبادی‌ها) نبود، تا اینکه در کانون آنها پیامبری بفرستد، که آیات ما بر آنها بخواند، و ما هرگز قریه‌ها (و آبادی‌ها) را هلاک نکردیم؛ مگر آن که اهالی آن ستمکار بودند. ﴿۵۹﴾

﴿۵۱﴾ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۱﴾
 الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ ءُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾
 وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا ءَأَمَّا بِهِ ءِِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا ءِإِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۵۳﴾ أُولَٰئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿۵۴﴾ وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَّا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ سَلَمٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿۵۵﴾ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿۵۶﴾ وَقَالُوا إِن نَّبَعِ أَهْدَىٰ مَعَكَ نُنْخِطُفَ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا ءَأَمِنَّا يُجَبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِّن لَّدُنَّا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۷﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَكِنُهُمْ لَمَّا نُسَّكُنَ مِنْ بَعْدِهِمْ ءِإِلَّا قَلِيلًا ۖ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿۵۸﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي ءَأَمَّهَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ ءَأَيِّنَّا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ ءِإِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿۵۹﴾

و آنچه به شما داده شده، متاع زندگی دنیا و زینت آن است، و آنچه نزد الله است، بهتر و پایدار تر است، آیا نمی‌اندیشید؟! ﴿۶۰﴾ آیا کسی که به او وعده نیک داده‌ایم، پس او به آن (وعده) خواهد رسید، همانند کسی است که او را از متاع زندگی دنیا بهرمنند ساخته‌ایم، سپس روز قیامت از احضار شدگان (در عذاب) خواهد بود؟ ﴿۶۱﴾ و روزی که (الله) آنان را ندا دهد، آنگاه فرماید: «کجا هستید، شریکانی که برای من می‌پنداشتید؟!» ﴿۶۲﴾ کسانی (از معبودان) که فرمان (عذاب) بر آنان تحقیق یافته است. می‌گویند: «پروردگارا! این‌ها (= عابدان) کسانی اند که گمراه شان کردیم؛ (آری) آن‌ها را گمراه کردیم، همان گونه که (خودمان) گمراه شدیم، از آن‌ها به سوی تو بیزاری می‌جوئیم، آن‌ها (در حقیقت) ما را نمی‌پرستیدند (بلکه آن‌ها شیطان را پرستش می‌کردند)» ﴿۶۳﴾ و (به عابدان) گفته می‌شود: «معبودهای تان را (که شریک الله می‌پنداشتید) بخوانید (تا شما را یاری کنند)» پس آن‌ها را می‌خوانند، ولی جوابی به ایشان نمی‌دهند، و عذاب (الهی) را (با چشم خود) ببینید، (و آرزو کنند) که ای کاش هدایت یافته بودند. ﴿۶۴﴾ و روزی که (الله) آنان را ندا دهد، آنگاه فرماید: «پیامبران را چه پاسخی دادید؟!» ﴿۶۵﴾ در آن روز همه خبرها (و حجت‌ها) بر آن‌ها پوشیده ماند، (و همه چیز را فراموش کنند) پس آنان از یکدیگر نپرسند. ﴿۶۶﴾ اما کسی که توبه کرد و ایمان آورد و عمل شایسته انجام داد، پس امید است که از رستگاران باشد. ﴿۶۷﴾ و پروردگار تو هر چه بخواهد می‌آفریند، و (هر چه بخواهد) بر می‌گزیند، آنان را (هیچ) اختیاری نیست، الله منزّه و برتر است از آنچه شریک او قرار می‌دهند. ﴿۶۸﴾ و پروردگار تو می‌داند آنچه را که سینه‌های آنان پنهان می‌دارد، و آنچه را آشکار می‌کنند. ﴿۶۹﴾ و او ذاتی است که هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، ستایش در دنیا و آخرت برای اوست، و حکم (و فرمانروایی) از آن اوست، و (همه شما) به سوی او باز گردانده می‌شوید. ﴿۷۰﴾

وَمَا أوتِيتُمْ مِّن شَيْءٍ فَمَتَّعِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّهَا
وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَن
وَعَدَنَّهُ وَعَدًّا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَن مَّتَّعْنَاهُ مَتَّعَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ
﴿٦١﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُم كَمَا
غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ ۗ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾
وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ
وَرَأَوْا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ
يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾
فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ
﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَن
يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۗ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ ۗ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

(ای پیامبر!) بگو: «به من خبر دهید اگر الله شب را تا روز قیامت بر شما پایدار سازد، کیست معبودی جز الله که برای شما روشنی آورد؟! آیا نمی شنوید؟!». ﴿۷۱﴾ بگو: «به من خبر دهید اگر الله روز را تا روز قیامت بر شما پایدار گرداند، کیست معبودی جز الله که برای شما شیبی آورد که در آن آرام بگیرید؟! آیا نمی بینید؟! ﴿۷۲﴾ و از رحمت خویش شب و روز را برای شما قرار داد، تا در آن (= شب) آرام بگیرید، و تا (در روز) از فضل او (روزی) بجوید، و شاید سپاس گزایید. ﴿۷۳﴾ و روزی که (الله) آنان را ندا دهد، آنگاه فرماید: «کجا هستید، شریکانی را که برای من می پنداشتید؟! ﴿۷۴﴾ و از هر امتی گواهی بر می گزینیم، آنگاه می گوئیم: «دلیل خود را بیاورید» آنگاه بدانند که حق از آن الله است، و (تمام) آنچه را افترا می بستند از (نظر) آنان ناپدید شود (و تباہ گردد). ﴿۷۵﴾ بی گمان قارون از قوم موسی بود، پس بر آن‌ها ستم کرد، آنقدر از گنج‌ها به او داده بودیم که حمل کلیدهایش بر گروهی زورمند دشوار (و سنگین) بود. هنگامی که قومش به او گفت: «(به خاطر مالت این همه مغرورانه) شادی نکن، همانا الله شادی کنندگان (مغرور) را دوست ندارد. ﴿۷۶﴾ و در آنچه الله به تو داده، سرای آخرت را بجوی و بهرات را از دنیا فراموش نکن^(۱)، و همان گونه که الله به تو نیکی کرده است؛ نیکی کن، و هرگز در زمین در پی فساد مباش، بی گمان الله مفسدان را دوست ندارد» ﴿۷۷﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهُ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهُ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾ وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾ * إِنْ قَرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٦﴾ وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا ۗ وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ ۗ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

۱- یعنی در مباحات دنیا نیز اسراف و ولخرجی نکن. مباحات دنیا مانند خوردن، نوشیدن، لباس، خانه، ازدواج و غیره. مطلب اینست که همچنانکه بایستی حق پروردگار ادا کرد نیز باید حق بدن خود و زن و بچه و مهمان‌ها و غیره را ادا کرد. یعنی باید حق هر حق داری را به جای آورد.

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۗ أَوَلَمْ يَعْلَمَ
 أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ
 هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا ۗ وَلَا يُسْئَلُ عَن
 ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي
 زِينَتِهِ ۗ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
 يَلَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قُرُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ
 عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ
 ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا
 يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ
 الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ
 اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ
 الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَآفُ
 اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَيَقْدِرُ
 لَوْلَا أَن مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۗ وَيَكَآفُهُ لَا يُفْلِحُ
 الْكَافِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ ۗ جَعَلَهَا لِلَّذِينَ لَا
 يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا ۗ وَالْعَاقِبَةُ
 لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾ مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا ۗ
 وَمَن جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا تُجْزَىٰ الَّذِينَ عَمِلُوا
 السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

(قارون) گفت: «تنها به سبب دانشی که نزد من است آن
 (مال و ثروت) به من داده شده است» آیا او نمی‌دانست که
 الله پیش از او اقوامی را هلاک کرد که از او نیرومندتر و
 ثروتمندتر بودند؟! و مجرمان از گناهان‌شان پرسیده
 نمی‌شوند. ﴿۷۸﴾ پس (روزی قارون) با آرایش و زینت
 خویش بر قومش بیرون آمد، کسانی که خواهان زندگی
 دنیا بودند، گفتند: «ای کاش همانند آنچه به قارون داده
 شده است؛ ما نیز داشتیم، به راستی که او از بهره‌ عظیمی
 برخوردار است». ﴿۷۹﴾ و کسانی که دانش به آن‌ها داده
 شده بود، گفتند: «وای بر شما! ثواب الله برای کسی که
 ایمان آورد و کار شایسته انجام دهد بهتر است، و آن
 (سخن را کسانی) جز صابران نمی‌پذیرند» ﴿۸۰﴾ پس او و
 خانه‌اش را در زمین فرو بردیم، و هیچ گروهی نداشت که
 او را در برابر (عذاب) الله یاری کنند، و خود (نیز)
 نمی‌توانست خویش را یاری کند^(۱). ﴿۸۱﴾ و کسانی که
 دیروز آرزو می‌کردند به جای او باشند، می‌گفتند: «وای
 بر ما! گویی الله روزی را برای هر کس از بندگانش که
 بخواهد فراخ می‌گرداند، و (یا) تنگ می‌گیرد، اگر الله بر ما
 منت نهاده بود، بی‌تردید ما را (نیز به قعر زمین) فرو
 می‌برد، ای وای! گویی کافران هرگز رستگار نمی‌شوند.
 ﴿۸۲﴾ (آری) این سرای آخرت را (فقط) برای کسانی
 قرار می‌دهیم که نه خواهان برتری جویی هستند و نه
 خواهان فساد، و سرانجام نیک برای پرهیزگاران است.
 ﴿۸۳﴾ کسی که نیکی آورد، پس برای او پاداش بهتر از
 آن است، و کسی که بدی آورد، پس کسانی که بدی‌ها
 انجام دادند، جز (به‌اندازه) آنچه می‌کردند، مجازات
 نخواهند داشت. ﴿۸۴﴾

۱- سرانجام متکبران چنین خواهد بود.

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ۚ
 قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ
 ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا
 رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ ۗ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ۗ وَلَا
 يَصُدُّنَكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ ۗ وَادْعُ
 إِلَىٰ رَبِّكَ ۗ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۗ ﴿٨٦﴾ وَلَا تَدْعُ
 مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۗ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا
 وَجْهَهُ ۗ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

بی تردید کسی که قرآن را بر تو فرض (و نازل) کرد، قطعاً تو را به جایگاهت (= مکه) باز می گرداند. بگو: «پروردگار من بهتر می داند چه کسی هدایت آورده، و چه کسی در گمراهی آشکار است». ﴿۸۵﴾ و تو امید نداشتی که کتاب (آسمانی) بر تو القا شود، جز این که رحمت پروردگارت بود، پس هرگز پشتیبان کافران مباش. ﴿۸۶﴾ و هرگز (کافران) تو را از آیات الله، بعد از آن که بر تو نازل شد، باز ندارند، و به سوی پروردگارت دعوت کن، و هرگز از مشرکان مباش. ﴿۸۷﴾ و معبود دیگری با الله مخوان، هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، همه چیز جز روی (= ذات) او نابود می شود، فرمانروایی (تنها) از آن اوست، و (همه) به سوی او باز گردانده می شوی. ﴿۸۸﴾

سورة العنكبوت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿١﴾ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا
 وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ
 فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ
 ﴿٣﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ
 يَسْبِقُونَا ۗ سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٤﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا
 لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 ﴿٥﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
 لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

به نام الله بخشنده مهربان

الم (الف. لام. میم). ﴿۱﴾ آیا مردم پنداشتند که چون بگویند: «ایمان آوردیم» (به حال خود) رها می شوند، و آنان آزمایش نمی شوند؟! ﴿۲﴾ و به راستی کسانی را که پیش از آن ها بودند؛ آزمودیم، پس البته الله کسانی را که راست گفتند معلوم می دارد، و دروغگویان را (نیز) معلوم خواهد داشت. ﴿۳﴾ آیا کسانی که اعمال بد انجام می دهند؛ گمان کردند که از ما پیشی می گیرند؟ چه بد داوری می کنند! ﴿۴﴾ کسی که به دیدار الله امید دارد، پس به راستی که عده الله خواهد آمد، و او شنوای داناست. ﴿۵﴾ کسی که (در راه الله) جهاد کند، تنها برای (نفع) خودش جهاد می کند، بی گمان الله از (همه) جهانیان بی نیاز است. ﴿۶﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولَنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۖ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ ﴿١٢﴾ مِن خَطِيئَتِهِمْ مِّن شَيْءٍ ۗ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَاهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ ۗ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٥﴾

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، قطعاً گناهان‌شان را از آنان می‌زداییم، و آنان را به بهترین اعمالی که انجام می‌داند، پاداش می‌دهیم. ﴿۷﴾ و انسان را به نیک رفتاری (نسبت) به پدر و مادرش سفارش کردیم، و اگر آن دو (مشرک باشند و) تلاش کنند که تو چیزی را که به آن علم نداری شریک من قرار دهی، پس از آنان اطاعت نکن، بازگشت شما به سوی من است، آنگاه شما را به آنچه انجام می‌دادید؛ آگاه خواهیم کرد. ﴿۸﴾ و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، هر آینه آن‌ها را در (زمره) صالحان در می‌آوریم. ﴿۹﴾ و از مردم کسانی هستند که می‌گویند: «به الله ایمان آورده‌ایم» پس هنگامی که در راه الله آزار بیند، آزار (و اذیت) مردم را همچون عذاب الله بشمار می‌آورد، و اگر پیروزی از سوی پروردگارت (برای شما) بیاید؛ حتماً می‌گویند: «به راستی که ما (نیز) با شما بودیم» آیا الله به آنچه در سینه‌های جهانیان است؛ داناتر نیست؟! ﴿۱۰﴾ و مسلماً الله کسانی را که ایمان آوردند معلوم می‌دارد، و یقیناً منافقان را (نیز) معلوم خواهد داشت. ﴿۱۱﴾ و کسانی که کافر شدند به کسانی که ایمان آوردند؛ گفتند: «از راه ما پیروی کنید، و البته ما (بار) گناهان‌تان را بر می‌داریم». و آن‌ها هرگز چیزی از گناهان ایشان را بر نخواهند داشت، بی‌گمان آن‌ها دروغگو هستند. ﴿۱۲﴾ و البته بارهای سنگین (گناهان) خویش را بر می‌دارند، و (همچنین) بارهای دیگری را با بارهای سنگین خود بر می‌دارند، و روز قیامت یقیناً از آنچه افترا می‌بستند پرسیده خواهند شد. ﴿۱۳﴾ و به راستی که (ما) نوح را به سوی قومش فرستادیم، پس او در میان آنان هزار سال به جز پنجاه سال (= نهصد و پنجاه سال) درنگ کرد، آنگاه طوفان (و سیلاب) آنان را فرو گرفت در حالی که ستمکار بودند.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَبَ السَّفِينَةَ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً
 لِلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾ وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا
 اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ۖ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
 تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
 أَشْئًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكَاً ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ
 مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِندَ
 اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ ۗ إِلَيْهِ
 تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَإِن تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
 مِّن قَبْلِكُمْ ۖ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾
 أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
 يُعِيدُهُ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيرُوا
 فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ
 يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾
 يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ ۗ وَإِلَيْهِ
 تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
 وَلَا فِي السَّمَاءِ ۗ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ
 وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ
 وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَئِسُوا مِن رَّحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ هُم
 عَذَابُ الْأَلِيمِ ﴿٢٣﴾

آنگاه او و سرنشینان کشتی را نجات دادیم، و آن
 (کشتی) را نشانه (عبرتی) برای جهانیان قرار دادیم.
 ﴿۱۵﴾ و ابراهیم را (نیز فرستادیم)، هنگامی که به قومش
 گفت: «الله را پرستید و از او بترسید، که اگر بدانید این
 برای شما بهتر است. ﴿۱۶﴾ شما به جای الله فقط بت‌های
 (از سنگ و چوب) را می‌پرستید، و دروغی (بزرگ) به
 هم می‌بافید، بی‌گمان کسانی را که به جای الله
 می‌پرستید، مالک هیچ رزقی برای شما نیستند، پس
 روزی را تنها (از) نزد الله طلب کنید، و او را پرستید، و
 شکر او را بجای آورید، که به سوی او باز گردانیده
 می‌شوید. ﴿۱۷﴾ و اگر شما تکذیب کنید (عجیب
 نیست) به راستی که امت‌هایی پیش از شما نیز تکذیب
 کردند، و بر (عهده) پیامبر (الله) چیزی جز تبلیغ آشکار
 نیست. ﴿۱۸﴾ آیا ندیدند که الله چگونه آفرینش را
 آغاز می‌کند، سپس باز می‌گرداند؟! بی‌تردید این (کار)
 بر الله آسان است. ﴿۱۹﴾ (ای پیامبر!) بگو: «در زمین
 بگردید؛ آنگاه بنگرید (الله) چگونه آفرینش را آغاز
 کرد، سپس الله (به همین گونه) پیدایش باز پسین را پدید
 می‌آورد، بی‌گمان الله بر هر چیز تواناست. ﴿۲۰﴾ هر
 کس را بخواهد عذاب می‌کند، و هر کس را بخواهد
 مورد رحمت قرار می‌دهد، و (شما) به سوی او باز
 گردانیده می‌شوید. ﴿۲۱﴾ و شما هرگز نمی‌توانید ما را
 در زمین و نه در آسمان به ستوه آورید (و از عقوبت ما
 فرار کنید) و برای شما جز الله هیچ کار ساز و یآوری
 نیست. ﴿۲۲﴾ و کسانی که به آیات الله و دیدار او کافر
 شدند، اینانند که از رحمت من نا امید هستند، و آنان
 برایشان عذاب دردناکی است. ﴿۲۳﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾ وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٢٥﴾ * فَأَمَّا لَوْطُ لَهُ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ أَتَيْتُكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقَاطِعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَتَيْنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

آنگاه جواب قوم او (= ابراهیم) جز این نبود که گفتند: «او را بکشید، یا او را بسوزانید» پس الله او را از آتش نجات داد، بی گمان در این (ماجرا) نشانه‌هایی است برای گروهی که ایمان می‌آورند. ﴿٢٤﴾ و (ابراهیم) گفت: «شما غیر از الله بت‌هایی را برای خود برگزیده‌اید که مایه دوستی و محبت میان شما در زندگی دنیا باشد، سپس روز قیامت برخی از شما برخی (دیگر) را انکار می‌کند، و برخی از شما برخی (دیگر) را لعنت می‌کند، و جایگاه شما آتش است، و هیچ یآوری برای شما نخواهد بود. ﴿٢٥﴾ پس لوط به او (= ابراهیم) ایمان آورد، و (ابراهیم) گفت: «من به سوی پروردگارم هجرت می‌کنم، بی گمان او پیروزمند حکیم است» ﴿٢٦﴾ و اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم، و در فرزندانش نبوت و کتاب (آسمانی) قرار دادیم، و پاداش او را در دنیا دادیم، و بی تردید او در آخرت از صالحان است. ﴿٢٧﴾ و لوط را (فرستادیم) هنگامی که به قومش گفت: «بی گمان شما (عمل) بسیار زشتی انجام می‌دهید، که هیچ کس از جهانیان پیش از شما آن را انجام نداده است! ﴿٢٨﴾ آیا شما (برای کامجویی) به سراغ مردان می‌روید، و راه را قطع می‌کنید، و در محافل خود اعمال ناپسند انجام می‌دهید؟!» پس جواب قومش جز این نبود که گفتند: «اگر از راستگویانی عذاب الله را برای ما بیاور». ﴿٢٩﴾ (لوط) گفت: «پروردگارا! مرا بر قوم مفسدان یاری فرما». ﴿٣٠﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ ۗ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَ إِنْ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنَنْجِيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا حُزْنَ ۗ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا أُمَّرَأَتَكَ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَنْقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْأَخِيرَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثْمِينَ ﴿٣٧﴾ وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَّيَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسْكِنِهِمْ ۗ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

و هنگامی که فرستادگان ما ابراهیم را بشارت (تولد فرزند) آوردند، گفتند: «به راستی ما اهل این قریه (سدوم) را هلاک خواهیم کرد، بی شک اهل آن ستمکار بودند». ﴿۳۱﴾ (ابراهیم) گفت: «همانا لوط در آنجاست!» (فرشتگان) گفتند: «ما به هر کس که در آنجاست داناتریم، یقیناً او و خانواده اش را نجات می دهیم، جز همسرش که از بازماندگان خواهد بود». ﴿۳۲﴾ و چون فرستادگان ما نزد لوط آمدند، از (دیدن) آن ها اندوهگین، و به خاطر آن ها دل تنگ شد، و (فرشتگان) گفتند: «نترس، و غمگین مباش، بی گمان ما تو و خانواده ات را نجات خواهیم داد؛ جز همسرت که از بازماندگان خواهد بود». ﴿۳۳﴾ همانا ما بر اهل این قریه به (خاطر) آن که نافرمانی (و گناه) می کردند، عذابی از آسمان فرو خواهیم ریخت». ﴿۳۴﴾ و به راستی از آن (قریه) نشانه (و عبرت) روشنی برای گروهی که خرد می ورزند؛ باقی گذاشتیم. ﴿۳۵﴾ و به سوی مدین برادرشان شعیب را فرستادیم، پس گفت: «ای قوم من! الله را بپرستید، و به روز باز پسین امیدوار باشید، و در زمین به فساد نکوشید». ﴿۳۶﴾ آنگاه او را تکذیب کردند، پس زلزله آنان را فرو گرفت، پس در خانه های خود به رو افتادند (و مردند). ﴿۳۷﴾ و (قوم) عاد و ثمود را (نیز هلاک کردیم) و یقیناً برخی از مساکن (ویران شده) آن ها برای شما آشکار شده است. و شیطان اعمال شان را برای آن ها بیاراست، پس آن ها را از راه (الله) بازداشت در حالی که بینا بودند. ﴿۳۸﴾

وَقَرُّورَ وَفِرْعَوْنَ وَهَمَانَ وَوَلَقَدْ جَاءَهُمْ
 مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا
 سَاقِيْنَ ﴿٣٩﴾ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ
 أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ
 وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ
 أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا
 أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾ مَثَلُ الَّذِينَ أَخَذُوا
 مِنَ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ
 بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنكَبُوتِ لَوْ
 كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
 يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ
 وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
 لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾ أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ
 الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۗ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ
 الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
 تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

و قارون و فرعون و هامان را (نیز هلاک کردیم) و به
 راستی موسی با دلایل روشن نزد آنان آمد، پس آن‌ها در
 زمین سرکشی کردند و پیشی گیرندگان (بر الله) نبودند.
 ﴿۳۹﴾ آنگاه هر یک از آن‌ها را به (کیفر) گناهش
 گرفتیم، پس بر بعضی از آن‌ها طوفانی از سنگریزه
 فرستادیم، و بعضی از آن‌ها را صیحه (= بانگ مرگبار)
 فرو گرفت، و بعضی را در زمین فرو بردیم، و بعضی را
 غرق کردیم، و الله هرگز به آن‌ها ستم نکرد، و لیکن
 آن‌ها (خود) بر خویشان ستم می‌کردند. ﴿۴۰﴾ مثل
 کسانی که بجای الله اولیاء (و دوستانی برای خود) بر
 گزیدند، همچون مثل عنکبوت است، که خانه (برای
 خود) برگزیده است، و بی گمان سست‌ترین خانه‌ها خانه
 عنکبوت است^(۱)، اگر می‌دانستند. ﴿۴۱﴾ یقیناً الله هر
 آنچه را که به جای او می‌خوانند، می‌داند، و او پیروزمند
 حکیم است. ﴿۴۲﴾ و این مثال‌هایی است که آن‌ها را
 برای مردم می‌زنیم، و جز دانایان آن‌ها را در نمی‌یابند.
 ﴿۴۳﴾ الله آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید، بی گمان در
 این نشانه (بزرگ) برای مؤمنان است. ﴿۴۴﴾ (ای
 پیامبر!) آنچه را از (این) کتاب بر تو وحی شده است
 تلاوت کن، و نماز را بر پا دار، یقیناً نماز (انسان را) از
 زشتی‌ها و منکر باز می‌دارد، و البته یاد الله بزرگ‌تر
 است، و الله آنچه را انجام می‌دهید؛ می‌داند. ﴿۴۵﴾

۱- یعنی همانگونه که خانه عنکبوت سست و ناپایدار و با کوچکترین اشاره
 دست از بین می‌رود، معبودان خود ساخته خود که آن را مشکل‌گشا و
 حاجت‌روا می‌پندارید بدینگونه تماماً بیهوده و پوچ می‌باشند، چرا که از هر
 لحاظ قادر به کاری نیستند، بدین سبب آن معبودان غیر از الله متعال مانند
 خانه عنکبوت ناپایدار می‌باشند و اگر واقعاً آن‌ها قادر به کاری و یا
 سودبخش بودند چرا نتوانستند ملت‌های گذشته را از نابودی نجات دهند.

﴿وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
 إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ
 إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ
 لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
 الْكِتَابَ فَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
 بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا تَجْحَدُ بِآيَاتِنَا
 إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾ وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ
 كِتَابٍ وَلَا تَخْطُوهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لِآرْتَابِ
 الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾ بَلْ هُوَ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا تَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا
 الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَاتٌ
 مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ
 مُبِينٌ ﴿٥٠﴾ أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ
 الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً
 وَذِكْرًا لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ
 بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْبَطْلِ وَكَفَرُوا
 بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

و با اهل کتاب جز به روشی که آن بهتر است مجادله
 نکنید، مگر کسانی از آنان که ستم کردند، و بگویید: «به
 آنچه (از سوی الله) بر ما نازل شده و آنچه بر شما نازل
 شده، ایمان آورده‌ایم، و معبود ما و معبود شما یکی
 است، و ما برای او تسلیم هستیم». ﴿۴۶﴾ و این گونه
 کتاب (= قرآن) را بر تو نازل کردیم، پس کسانی که به
 آن‌ها کتاب (آسمانی) دادیم، به آن ایمان می‌آورند، و از
 همین گروه (مشرکان نیز) کسی است که به آن ایمان
 می‌آورد، و آیات ما را جز کافران انکار نمی‌کنند.
 ﴿۴۷﴾ و تو (هرگز) پیش از این (قرآن) هیچ کتابی را
 نمی‌خواندی، و با (دست) راست خود چیزی نمی‌نوشتی،
 اگر چنین بود، باطل گرایان به شک (و تردید)
 می‌افتادند. ﴿۴۸﴾ بلکه آن (قرآن) آیات روشنی است
 که در سینه کسانی که دانش داده شده‌اند، جای دارد، و
 آیات ما را جز ستمکاران انکار نمی‌کنند. ﴿۴۹﴾ و
 گفتند: «چرا نشانه‌هایی از سوی پروردگارش بر او نازل
 نشده است؟!» (ای پیامبر!) بگو: «همانا نشانه‌ها (همه) نزد
 الله است (و به فرمان او نازل می‌شود) و من تنها
 هشداردهنده‌ای آشکار هستم». ﴿۵۰﴾ آیا برای آن‌ها
 کافی نیست که همانا ما (این) کتاب (قرآن) را بر تو نازل
 کردیم که (پیوسته) بر آن‌ها تلاوت می‌شود؟! بی‌گمان
 در این (قرآن) رحمت و پندی است برای کسانی که
 ایمان می‌آورند. ﴿۵۱﴾ بگو: «همین بس که الله میان من
 و شما گواه است، آنچه را در آسمان‌ها و زمین است
 می‌داند، و کسانی که به باطل ایمان آوردند و به الله کافر
 شدند، اینان زیانکاران (واقعی) هستند» ﴿۵۲﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ ۚ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٢﴾
يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٣﴾ يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾
يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ ﴿٥٥﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٧﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾ وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مِّن مَّن خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦٠﴾ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَيَقْدِرُ لَهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾
وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مِّن نَّزْلِ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

و آنها با شتاب عذاب را از تو طلب می کنند، و اگر موعد مقرر تعیین نشده بود، یقیناً عذاب (الهی) به (سراغ) آنها می آمد، و ناگهان در حالی که نمی دانند به (سراغ) آنها خواهد آمد. ﴿۵۲﴾ و آنها با شتاب عذاب را از تو می طلبند، و بی گمان جهنم به کافران احاطه دارد. ﴿۵۳﴾ روزی که عذاب آنها را از بالای (سر)شان و از زیر پاهای شان در بر می گیرد، و (الله به آنها) می فرماید: «بچشید آنچه را انجام می دادید. ﴿۵۴﴾ ای بندگان من که ایمان آورده اید! بی گمان زمین من وسیع است، پس تنها مرا پرستید». ﴿۵۵﴾ هر کسی چشنده مرگ است، سپس به سوی ما باز گردانده می شوید. ﴿۵۶﴾ و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، قطعاً آنها را در غرفه هایی از بهشت جای می دهیم که نهرها در زیر آن جاری است، جاودانه در آن خواهند ماند، چه خوب است پاداش عمل کنندگان. ﴿۵۷﴾ (همان) کسانی که صبر کردند و تنها بر پروردگارشان توکل می کنند. ﴿۵۸﴾ و چه بسیار جنبدگانی که روزی خود را بر دوش نمی گیرند، الله به آنها و شما روزی می دهد، و او شنوای داناست. ﴿۵۹﴾ و اگر از آنها پرسید: «چه کسی آسمان ها و زمین را آفریده، و خورشید و ماه را مسخر کرده است؟!» البته می گویند: «الله» پس چگونه (از حق) منحرف می شوند؟! ﴿۶۰﴾ الله روزی را برای هر کس از بندگانش که بخواهد فراخ می گرداند، و (یا) برایش تنگ می دارد، بی گمان الله به همه چیز داناست. ﴿۶۱﴾ و اگر از آنها پرسید: «چه کسی از آسمان آبی را نازل کرد، آنگاه با آن (آب) زمین را بعد از مردنش زنده کرد؟» البته می گویند: «الله» بگو: «حمد و ستایش مخصوص الله است» بلکه بیشتر آنها در نمی یابند. ﴿۶۲﴾

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ
 الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
 ﴿٦٤﴾ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
 الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيْنَهُمْ إِلَى الْأَرْضِ إِذَا هُمْ يَشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾
 لِيَكْفُرُوا بِمَا ءَاتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ
 يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا
 وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ
 وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى
 عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ
 فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا
 فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

و این زندگی دنیا (چیزی) جز سرگرمی و بازیچه نیست، و
 بی تردید اگر می دانستند سرای آخرت همان زندگی
 (واقعی) است. ﴿۶۴﴾ پس هنگامی که در کشتی سوار
 شوند، الله را با اخلاص می خوانند، پس چون (الله) آن ها را
 (با آوردن) به خشکی نجات داد، باز آنان شرک می آورند.
 ﴿۶۵﴾ تا آنچه را به آن ها داده ایم؛ کفران کنند، و تا (از
 لذات زندگی دنیا) بهره گیرند، پس به زودی خواهند
 دانست. ﴿۶۶﴾ آیا ندیدند که همانا ما حرم امنی (برای
 آن ها) قرار دادیم، در حالی که مردم از اطراف آنان ربوده
 می شوند؟! آیا به باطل ایمان می آورند و به نعمت الله
 ناسپاسی می کنند؟! ﴿۶۷﴾ و کیست ستمکارتر از آن
 کسی که بر الله دروغ بندد یا حق را چون به سوی او آید
 تکذیب کند؟! آیا جایگاه کافران در جهنم نیست؟! ﴿۶۸﴾
 و کسانی که در راه ما (کوشش و) جهاد کنند؛ قطعاً به
 راه های خویش هدایت شان می کنیم، و یقیناً الله با
 نیکوکاران است. ﴿۶۹﴾

سورة الروم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَرِّ ﴿١﴾ غَلَبَتِ الرُّومُ ﴿٢﴾ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ
 مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بَضْعِ
 سِنِينَ ﴿٤﴾ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ
 يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥﴾ بِنَصْرِ اللَّهِ ﴿٦﴾ يَنْصُرُ
 مَنْ يَشَاءُ ﴿٧﴾ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾

سورة روم

به نام الله بخشنده مهربان

الم (الف. لام. میم). ﴿۱﴾ رومیان مغلوب شدند. ﴿۲﴾
 در نزدیکترین سرزمین، و آن ها بعد از مغلوب شدن شان
 به زودی غالب خواهند شد. ﴿۳﴾ در (ظرف) چند سال؛
 پیش از (این پیروزی) و بعد از این (پیروزی) فرمان از
 آن الله است، و در آن روز مؤمنان شادمان خواهند شد.
 ﴿۴﴾ به (سبب) یاری الله، و (الله) هر که را بخواهد یاری
 می کند، و او پیروزمند مهربان است. ﴿۵﴾

الله وعده داده است، الله هرگز وعده خویش را خلاف نمی کند، و لیکن بیشتر مردم نمی دانند. ﴿۶﴾ آن ها فقط ظاهری از زندگی دنیا را می دانند، و آن ها از آخرت غافلند^(۱). ﴿۷﴾ آیا در ضمیر خود نیندیشیده اند که (دریابند) الله آسمان ها و زمین و آنچه را میان آن دو است؛ جز به حق و (تا) زمان معینی نیافریده است؟! و بی تردید بسیاری از مردم به دیدار پروردگارشان (در روز قیامت) نا باورند. ﴿۸﴾ آیا در زمین گردش نکردند، تا بنگرند عاقبت کسانی که پیش از آن ها بودند؛ چگونه بود؟! (آن ها) نیرومندتر از اینان بودند، و در زمین دگرگونی به وجود آوردند و آن را بیشتر از آنچه (اینان) آبادش کرده اند، آباد کردند، و پیامبران شان با دلایل روشن به سوی آن ها آمدند، پس الله بر آن نبود که بر آن ها ستم کند، و لیکن (آن ها) به خودشان ستم می کردند. ﴿۹﴾ سپس سرانجام کسانی که بدی کردند، بدتر شد، که آیات الله را تکذیب کردند، و آن را به مسخره می گرفتند. ﴿۱۰﴾ الله آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را باز می گرداند، آنگاه به سوی او باز گردانده می شوید. ﴿۱۱﴾ و روزی که قیامت بر پا شود، مجرمان نا امید شوند. ﴿۱۲﴾ و برای آن ها از معبودان شان شفیعی نخواهد بود، و نسبت به معبودان شان (که آن ها را همتای الله قرار داده بودند) کافر می شوند. ﴿۱۳﴾ و روزی که قیامت بر پا شود، آن روز (مردم) از هم جدا می شوند. ﴿۱۴﴾ اما کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام داده اند، آنان در باغی (از بهشت) شادمان و مسرور خواهند بود. ﴿۱۵﴾

وَعَدَ اللَّهُ لَا تُخْلَفُ اللَّهُ وَعَدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ يَتَفَكَّرُونَ فِي أَنفُسِهِمْ ۗ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾ أُولَئِكَ يَسِيرُونَ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُونَ كَيْفَ كَانَ عَنقَبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۗ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ ثُمَّ كَانَ عَنقَبَةُ الَّذِينَ أَسْتَوُوا أَلْسُوًا أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُؤْمِنُونَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٤﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

۱- یعنی اغلب مردم از معاملات دنیوی خوب علم دارند چنانچه هنرمهارت خود را که بهره آن مؤقت و ثابت نیست ظاهر می کنند و از معاملات اخروی که پایدار و سودمند می باشد به کلی غافل هستند یعنی به امور دنیوی خوب آشنایی دارند و از دین تماماً بی خبرند.

و اما کسانی که کافر شدند و آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب کردند، پس اینان در عذاب (الهی) احضار شوند. ﴿۱۶﴾ پس الله را تسبیح گوید؛ هنگامی که شام می‌کنید و هنگامی که صبح می‌کنید. ﴿۱۷﴾ و حمد و ستایش مخصوص اوست، در آسمان‌ها و زمین، و عصر گاهان و هنگامی که ظهر می‌کنید. ﴿۱۸﴾ زنده را از مرده بیرون می‌آورد، و مرده را از زنده بیرون می‌آورد، و زمین را پس از مردنش زنده می‌سازد، و همین گونه (روز قیامت از گورها) بیرون آورده می‌شوید. ﴿۱۹﴾ و از نشانه‌های او (این) است که شما را از خاک آفرید، پس ناگاه شما انسان‌های (زیادی شدید و در زمین) پراکنده گشتید. ﴿۲۰﴾ و از نشانه‌های او (این) است که همسرانی از جنس خودتان برای شما آفرید؛ تا به آن‌ها آرام گیرید، و در میان‌تان مودت و رحمت قرار داد، بی‌گمان در این (امر) نشانه‌های است برای گروهی که تفکر می‌کنند. ﴿۲۱﴾ و از نشانه‌های او آفرینش آسمان‌ها و زمین، و اختلاف زبان‌ها یتان و رنگ‌هایتان است، بی‌تردید در این نشانه‌های برای دانایان است. ﴿۲۲﴾ و از نشانه‌های او خوابیدن شما در شب و روز است، و تلاش و بهره‌جستن شما از فضل اوست، بی‌شک در این نشانه‌های است؛ برای گروهی که می‌شنوند. ﴿۲۳﴾ و از نشانه‌های او (این) است که برق را برای بیم و امید به شما نشان می‌دهد، و از آسمان آبی نازل می‌کند، آنگاه زمین را بعد از مردنش به آن (آب) زنده می‌کند؛ بی‌گمان در این نشانه‌های است؛ برای گروهی که می‌اندیشند. ﴿۲۴﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾ فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتَلَفُ اللَّسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾
 وَ لَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَانِتُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدُؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ ۚ وَ لَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ ۖ هَلْ لَكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَّا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقَمَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ * مُبَيِّنِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا ۖ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

و از نشانه‌های او (این) است که آسمان‌ها و زمین به فرمانش (بر جای) می‌ایستند، پس هنگامی که با ندایی شما را از زمین فرا خواند، ناگهان شما خارج می‌شوید. ﴿۲۵﴾
 و از آن اوست هر که در آسمان‌ها و زمین است، و همگی فرمانبردار او هستند. ﴿۲۶﴾ و او کسی است آفرینش را آغاز می‌کند، سپس آن را باز می‌گرداند و این (باز گرداندن) بر او آسان‌تر است، و توصیف برتر در آسمان‌ها و زمین برای اوست، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۲۷﴾
 (الله) برای شما از خودتان مثلی زده است؛ آیا بردگان‌تان در آنچه به شما روزی دادیم، با شما شریک هستند، تا شما در آن برابر (و یکسان) باشید، همان‌گونه که شما از (شرکای آزاد) خود بیم دارید از آن‌ها هم بیم داشته باشید؟! این چنین آیات را برای گروهی که تعقل می‌کنند به روشنی بیان می‌کنیم. ﴿۲۸﴾ بلکه ستمکاران بدون علم و آگاهی از هوی و هوس‌های خود پیروی کردند، پس آن را که الله گمراه کرده است چه کسی هدایت می‌کند؟! و برای آن‌ها هیچ یآوری نخواهد بود. ﴿۲۹﴾ پس روی خود را با حق‌گرایی (و اخلاص) به سوی دین آور، فطرت الهی است، که (الله) مردم را بر آن آفریده است، دگرگونی در آفرینش الله نیست، این است دین استوار، و لیکن بیشتر مردم نمی‌دانند. ﴿۳۰﴾ به سوی او باز گردید، و از او بترسید، و نماز را بر پا دارید، و از مشرکان نباشید. ﴿۳۱﴾
 از کسانی که دین خود را پاره پاره کردند، و فرقه فرقه شدند^(۱)، و هر گروهی به آنچه نزد خود دارند؛ خوشحالند. ﴿۳۲﴾

۱- در این آیه تفرقه و فرقه‌گرایی سخت مذمت شده است.

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا
 أَذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ
 ﴿٣٣﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا ءَاتَيْنَاهُمْ^ع فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ
 يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَا أَذَقْنَا
 النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا^ط وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ^ط بِمَا
 قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ
 اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ^ج إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾ فَفَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ
 وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ^ج ذَلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
 يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ^ط وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾
 وَمَا ءَاتَيْتُم مِّن رِّبَا لِّيَرْبُوَا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوَا
 عِنْدَ اللَّهِ وَمَا ءَاتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
 فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٣٩﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ^ط هَلْ مِنْ
 شُرَكَائِكُمْ مَّنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَٰلِكُمْ مِّن شَيْءٍ^ج سُبْحٰنَهُ
 وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ
 وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ
 الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

و هنگامی که (رنج و) زبانی به مردم برسد پروردگارش را
 می خوانند، (و توبه کنان) به سوی او باز می گردند، سپس
 هنگامی که رحمتی از خودش به آنان بچشاند، ناگاه گروهی
 از آنان به پروردگارش شرک می آورند. ﴿۳۳﴾ تا به آنچه
 که به آن ها داده ایم؛ کفران کنند، پس (از لذات دنیا) بهره
 بگیرید، که به زودی خواهید دانست. ﴿۳۴﴾ آیا دلیل
 محکمی بر آن ها نازل کردیم، پس آن (دلیل) از چیزی که با
 الله شریک می سازند، سخن می گوید؟! ﴿۳۵﴾ و هنگامی که
 رحمتی به مردم بچشانیم به آن خوشحال می شوند، و اگر به
 خاطر اعمالی که انجام داده اند؛ رنج و مصیبتی به آن ها برسد،
 ناگهان مأیوس می شوند. ﴿۳۶﴾ آیا ندیدند که الله روزی را
 برای هر کس که بخواهد فراخ می گرداند، و (یا) تنگ
 می گیرد؟! بی گمان در این (گشایش و تنگی) نشانه هایی
 است برای گروهی که ایمان می آورند. ﴿۳۷﴾ پس حق
 خویشاوندان و مسکینان و در راه ماندگان را بده، این برای
 کسانی که رضا و روی الله را می طلبند؛ بهتر است، و اینانند که
 رستگارند. ﴿۳۸﴾ و آنچه (به قصد) ربا می دهید تا در اموال
 مردم فزونی یابد، نزد الله فزونی نخواهد یافت، و آنچه را (به
 عنوان) زکات می پردازید که تنها وجه الله را می طلبید (برکت
 و فزونی می یابد) پس (کسانی که چنین کنند) اینان فزونی
 یافتگانند. ﴿۳۹﴾ الله همان کسی است که شما را آفرید،
 آنگاه به شما روزی داد، پس شما را می میراند، آنگاه شما را
 زنده می کند، آیا هیچ یک از شریکان تان می توانند چیزی از
 این (کارها) انجام دهند؟! او منزّه و برتر است از آنچه شریک
 او قرار می دهند. ﴿۴۰﴾ به سبب کارهای که مردم انجام
 داده اند، فساد در خشکی و دریا آشکار شده است، تا (الله)
 جزای بعضی از آنچه را که انجام داده اند، به آنان بچشاند،
 باشد که آنان (به سوی حق) باز گردند. ﴿۴۱﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٤٢﴾ فَأَقِمْ
 وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ
 لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدَّعُونَ ﴿٤٣﴾ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ
 كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسِهِمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾
 لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ
 فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ
 أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ
 وَلِتَجْرِيَ الْفَلَكَ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
 وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا
 إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَنْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ
 أَجْرَمُوا ۗ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾
 اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي
 السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَنَزِّلُ الْمَوَدَّ
 تَخْرُجُ مِنْ خَلِيلِهِ ۗ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
 عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ
 أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ ﴿٤٩﴾ فَانظُرْ
 إِلَىٰ ءَأَثَرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ تُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
 ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتَىٰ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

(ای پیامبر!) بگو: «در زمین سیر کنید، پس بنگرید عاقبت
 کسانی که پیش از این بودند؛ چگونه بود، بیشتر آن‌ها مشرک
 بودند. ﴿۴۲﴾ پس روی خود را به آیین پایدار بیاور، پیش از
 آن که روزی فرا رسد که برایش هیچ بازگشتی از (سوی) الله
 نیست، آن روز (مردم) متفرق شوند. ﴿۴۳﴾ کسی که کفر
 ورزد، پس کفرش بر زیان (خود) اوست، و کسی که کار
 شایسته انجام دهد، پس برای خودشان آماده می‌سازند.
 ﴿۴۴﴾ تا (الله) کسانی را ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته
 انجام داده‌اند از فضل خود پاداش دهد، بی‌گمان او کافران را
 دوست نمی‌دارد. ﴿۴۵﴾ و از نشانه‌های (عظمت) او آن است
 که بادهای مژده‌دهنده را می‌فرستد، و تا از رحمت خود به
 شما بچشاند، و تا کشتی‌ها به فرمان او حرکت کنند، و تا از
 فضل او (روزی) بجوید، و باشد که سپاس گوید. ﴿۴۶﴾ و
 به راستی پیش از تو پیامبرانی را به سوی قوم‌شان فرستادیم،
 پس با دلایل روشن نزدشان آمدند، آنگاه از کسانی که گناه
 کردند، انتقام گرفتیم، (و مؤمنان را یاری دادیم) و یاری دادن
 مؤمنان بر (عهده) ما بود. ﴿۴۷﴾ الله همان کسی است که
 بادهای او را می‌فرستد، آنگاه ابرها را به حرکت در می‌آورد،
 سپس آن (ابرها) را در آسمان آن‌گونه که بخواهد
 می‌گستراند، و آن را پاره پاره می‌گرداند، پس می‌بینی که
 دانه‌های باران از لابه لای آن خارج می‌شود. پس هنگامی که
 این (باران حیات بخش) را به هر کس از بندگانش که
 بخواهد برساند، ناگهان آنان خوشحال می‌شوند. ﴿۴۸﴾ و
 اگر چه پیش از آن که (باران رحمت) بر آنان نازل شود؛
 مأیوس بودند. ﴿۴۹﴾ پس به آثار رحمت الله بنگر که چگونه
 زمین را بعد از مردنش زنده می‌کند، یقیناً این (الله) زنده
 کنندهٔ مردگان است، و او بر همه چیز تواناست. ﴿۵۰﴾

وَلَيْنَ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ
يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْكَلِمَاتِ وَلَا تَسْمَعُ الصَّوْتِ
الَّذِي إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعَمَىٰ عَنِ
ضَلَالَتِهِمْ ۗ إِن تَسْمَعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ
﴿٥٣﴾ * اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ
ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ ۗ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يُقَسِّمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ ۗ كَذَلِكَ كَانُوا
يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ
لَبِثْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ ۗ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ
وَلَكِنَّا كُنَّا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾
وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَيْنَ
جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۗ وَلَا
يَسْتَخْفَنَّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْقِنُونَ ﴿٦٠﴾

و اگر بادی بفرستیم (گرم و سوزان) آنگاه آن (کشتزارها) را
زرد شده ببینند، (مأیوس شده، و) پس از آن ناسپاس
می شوند. ﴿۵۱﴾ پس (ای پیامبر!) تو نمی توانی (سخنت را)
به (گوش) مردگان بشنوانی، و نمی توانی کران را هنگامی که
پشت کنان روی می گردانند؛ سخن (و ندای خود را) بشنوانی.
﴿۵۲﴾ و تو نمی توانی کوران را از گمراهی شان (باز گردانی
و) هدایت کنی، تو تنها می توانی (سخن خود را) به کسانی
بشنوانی که به آیات ما ایمان دارند، پس آن ها (در برابر حق)
تسلیم شدگان هستند. ﴿۵۳﴾ الله همان کسی است که شما را
ناتوان آفرید، سپس بعد از ناتوانی، قوت بخشید، و آنگاه بعد
از قوت ناتوانی و پیری قرار داد، هر چه بخواهد می آفریند، و
او دانای تواناست. ﴿۵۴﴾ و روزی که قیامت بر پا شود،
مجرمان سوگند یاد می کنند که جز ساعتی (در دنیا) درنگ
نکردند! (آری) این گونه (از حقیقت و راه حق) باز گرداننده
می شوند. ﴿۵۵﴾ و کسانی که دانش و ایمان داده شده اند،
گویند: «به راستی شما به فرمان کتاب الله (لوح محفوظ) تا
روز رستاخیز درنگ کردید، پس این روز رستاخیز است،
لیکن شما نمی دانستید». ﴿۵۶﴾ پس آن روز کسانی که ستم
کردند؛ عذر خواهی شان سودی ندارد و به آنان مهلت (توبه)
داده نخواهد شد. ﴿۵۷﴾ به راستی برای مردم در این قرآن از
هر گونه مثلی آوردیم، و اگر نشانه برای آنان بیاوری، البته
کسانی که کافر شدند، گویند: «شما جز بیهوده گویان نیستید».
﴿۵۸﴾ این گونه الله بر دل های کسانی که نمی دانند، مهر
می نهد. ﴿۵۹﴾ پس (ای پیامبر گرامی!) صبر پیشه کن،
بی گمان وعده الله حق است، و هرگز کسانی که یقین ندارند
تو را سبک سر نگردانند. ﴿۶۰﴾

سورة لقمان

سورة لقمان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الْم ﴿١﴾ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ هُدًى
 وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
 وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾
 أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
 الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ
 الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
 وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾
 وَإِذَا تَتَلَا عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّى مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ
 يَسْمَعْهَا كَأَن فِي أُذُنِهِ قِرَاطٌ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾
 إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ هُمْ جَنَّاتُ
 النَّعِيمِ ﴿٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ ﴿٩﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا
 وَاللَّيْلِ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا
 مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا
 مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي
 مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ

مُبين ﴿١١﴾

الم (الف. لام. میم). ﴿١﴾ این آیات کتاب حکیم است.
 ﴿٢﴾ هدایت و رحمت برای نیکوکاران است. ﴿٣﴾
 کسانی که نماز را بر پا می‌دارند، و زکات را می‌پردازند،
 و آنها به آخرت یقین دارند. ﴿٤﴾ اینان از جانب
 پروردگارشان بر هدایت هستند، و اینان رستگارانند. ﴿٥﴾
 و از مردم کسی هست که سخنان بیهوده را می‌خرد؛ تا به
 نادانی (مردم را) از راه الله گمراه سازد، و آن (آیات) را
 به ریخشد می‌گیرد، اینان برایشان عذاب خوارکننده‌ای
 است. ﴿٦﴾ و هنگامی که آیات ما بر او خوانده شود،
 تکبرکنان روی می‌گرداند، گویا که آن را نشنیده است،
 گویا در گوش‌هایش سنگینی است، پس او را به عذابی
 دردناک بشارت ده. ﴿٧﴾ بی‌گمان کسانی که ایمان
 آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، برای آنها
 باغ‌های پر نعمت (بهشت) است. ﴿٨﴾ جاودانه در آن
 خواهند ماند، وعده الله راست است، و او پیروزمند حکیم
 است. ﴿٩﴾ (الله) آسمان‌ها را بدون ستون آفرید که
 می‌بینید، و در زمین کوه‌های استوار افکند تا شما را
 نلرزاند، و از هرگونه جنبنده در آن بپراکند، و از آسمان
 آبی نازل کردیم، آنگاه در آن (زمین) هر جفت (گیاه)
 پر ارزش (و نیکو) رویانیدیم. ﴿١٠﴾ این آفرینش الله
 است، پس به من نشان دهید کسانی که غیر او هستند، چه
 چیزی را آفریده‌اند؟! بلکه ستمکاران در گمراهی
 آشکاری هستند. ﴿١١﴾

و به راستی به لقمان حکمت دادیم، (و به او گفتیم) که: شکر
 الله را به جای آور؛ و هر کس شکر کند تنها به سود خود
 شکر کرده است، و هر کس که کفران کند، پس بی تردید
 الله بی نیاز ستوده است. ﴿۱۲﴾ و (به یاد آور) هنگامی را که
 لقمان به فرزندش در حالی که او را پند می داد، گفت: «ای
 پسرک من! به الله شرک نیاور، بی گمان شرک، ستم بزرگی
 است. ﴿۱۳﴾ و به انسان درباره پدر و مادرش سفارش
 کردیم، مادرش او را با ناتوانی روی ناتوانی حمل کرد، و از
 شیر باز گرفتنش در دو سال است، (آری، سفارش کردیم)
 که برای من و برای پدر و مادرت شکر به جای آور که
 بازگشت (همه شما) به سوی من است. ﴿۱۴﴾ و اگر آن دو
 (مشرک باشند و) تلاش کنند که تو چیزی را که به آن علم
 نداری شریک من قرار دهی، پس از آنان اطاعت نکن، و در
 دنیا با آنان به شایستگی رفتار کن، و از راه کسی پیروی کن
 که (توبه کنان) به سوی من باز آمده است، سپس بازگشت
 (همه شما) به سوی من است، آنگاه شما را از آنچه انجام
 می دادید؛ آگاه می کنم. ﴿۱۵﴾ ای پسرک من! اگر (عمل
 نیک یا بد) به اندازه سنگینی دانه خردل باشد، آنگاه در درون
 تخته سنگی یا در آسمانها یا در زمین باشد، الله آن را (در
 روز قیامت برای حساب) می آورد، بی گمان الله باریک بین
 آگاه است. ﴿۱۶﴾ ای پسرک من! نماز را بر پا دار، و امر به
 معروف کن و نهی از منکر کن، و بر هر آنچه به تو برسد
 صبر کن، بی تردید این از کارهای سترگ است. ﴿۱۷﴾ و با
 بی اعتنایی از مردم روی مگردان، و مغرورانه در زمین راه
 مرو، بی گمان الله هیچ متکبر خودستای را دوست ندارد.
 ﴿۱۸﴾ و در راه رفتنت اعتدال را رعایت کن، و از صدای
 خود بگناه (و هرگز فریاد زن) زیرا زشت ترین صداها؛ صدای
 خران است. ﴿۱۹﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ
 يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ
 غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ
 يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ
 عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
 وَهَنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصْلُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي
 وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى
 أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
 وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
 أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ
 تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ يَا بُنَيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
 حَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي
 الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾ يَا بُنَيَّ
 أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُورِ
 ﴿١٧﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي
 الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾
 وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ
 الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَهْرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ
 النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
 وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ
 اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَنْتَعِ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلًا
 كَانِ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾
 * وَمَن يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ
 اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ
 ﴿٢٢﴾ وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحْزَنكَ كُفْرُهُ ۖ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ
 فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾
 نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ
 ﴿٢٤﴾ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 لَيَقُولَنَّ اللَّهُ ۗ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا
 يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
 هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن
 شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ ۖ سَبْعَةُ أَنْحَارٍ
 مَّا نَفَدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَّا
 خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً ۗ إِنَّ اللَّهَ
 سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

آیا ندیدید که الله آنچه را که در آسمانها و آنچه را که در
 زمین است؛ مسخر شما کرده است، و نعمت‌های خود را
 آشکار و پنهان (بطور فراوان) بر شما ارزانی داشته است؟! و
 از مردم کسی هست که بدون هیچ دانش و هدایت و کتاب
 روشنگری درباره الله مجادله می‌کند. ﴿۲۰﴾ و هنگامی که به
 آنان گفته شود: «از آنچه الله نازل کرده است؛ پیروی کنید»
 گویند: «(نه) بلکه ما از چیزی پیروی می‌کنیم که نیاکان خود
 را بر آن یافتیم». آیا حتی اگر شیطان آنان را به سوی عذاب
 (آتش) سوزان دعوت کند (باز هم از آنها پیروی می‌کنند؟!)
 ﴿۲۱﴾ و کسی که روی خویش را تسلیم الله کند در حالی که
 نیکوکار باشد، به راستی به دستگیره محکمی چنگ زده
 است، و سرانجام (همه) کارها به سوی الله است. ﴿۲۲﴾ و
 کسی که کافر شود، پس کفر او تو را غمگین نسازد،
 بازگشت (همه) آنان به سوی ماست، پس آنان را از آنچه
 انجام داده‌اند؛ آگاه خواهیم کرد، بی‌تردید الله به آنچه درون
 سینه‌هاست؛ دانا است. ﴿۲۳﴾ آن‌ها را اندکی (از متاع دنیا)
 بهره‌مند می‌کنیم، سپس آن‌ها را به (تحمل) عذاب سختی
 ناگزیر سازیم. ﴿۲۴﴾ و اگر از آن‌ها پرسید: «چه کسی
 آسمان‌ها و زمین را آفرید؟!»، مسلماً می‌گویند: «الله». بگو:
 «حمد و ستایش مخصوص الله است» بلکه بیشتر آن‌ها
 نمی‌دانند. ﴿۲۵﴾ آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن الله
 است، بی‌گمان الله است که بی‌نیاز ستوده است. ﴿۲۶﴾ و اگر
 (همه) درختان روی زمین قلم شود، و دریا (مرکب گردد) و
 هفت دریای دیگر به مدد آن بیاید، سخنان الله پایان نمی‌یابد،
 بی‌تردید الله پیروزمند حکیم است. ﴿۲۷﴾ آفرینش و بر
 انگیزتن (همه) شما (در روز قیامت) جز مانند (آفرینش و
 زنده کردن) یک تن بیش نیست، بی‌گمان الله شنوای بیناست.

آیا ندیدی که الله شب را در روز داخل می کند، و روز را در شب داخل می گرداند، و خورشید و ماه را مسخر کرده که هر یک تا زمانی معین در حرکت است، و یقیناً الله به آنچه انجام می دهد؛ آگاه است. ﴿۲۹﴾ این بدان (سبب) است که الله حق است، و همانا آنچه به جز او می خوانند؛ باطل است، و همانا الله است که بالا و بلند مرتبه بزرگ است. ﴿۳۰﴾ آیا ندیدی که کشتی به (فرمان و) نعمت الله در دریا حرکت می کند، تا (الله) بخشی از نشانه های خود را به شما نشان دهد؟! بی گمان در این برای هر شکیبای سپاسگزار نشانه هایی است. ﴿۳۱﴾ و هنگامی که (در دریا) موجی همچون سایه بان آن ها را بپوشاند، الله را با اخلاص می خوانند، پس چون آن ها را (با آوردن) به خشکی نجات داد، آنگاه بعضی از آنان راه اعتدال را پیش می گیرند. (و بر ایمان و عهد خود می مانند، در حالی که بعضی دیگر راه کفر را پیش می گیرند) و آیات ما را هیچ کس جز پیمان شکنان ناسپاس؛ انکار نمی کند. ﴿۳۲﴾ ای مردم! از پروردگارتان بترسید، و از روزی بترسید که نه پدر کیفر فرزندش را به عهده می گیرید، و نه فرزند چیزی از کیفر (اعمال) پدرش را عهده دار می شود، یقیناً وعده الله حق است، پس زندگی دنیا شما را نفریید، (شیطان) فریبکار شما را نسبت به الله نفریید. ﴿۳۳﴾ بی گمان علم (وقوع) قیامت نزد الله است، و (او) باران را نازل می کند، و آنچه را که در رحم هاست می داند، و هیچ کس نمی داند فردا چه چیز به دست می آورد، و هیچ کس نمی داند که در کدام سرزمین می میرد، یقیناً الله دانای آگاه است. ﴿۳۴﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۲۹﴾
 ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۳۰﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيكُمْ مِّنْ آيَاتِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۳۱﴾
 وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَاطِلٌ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُمُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿۳۲﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْفِقُوا رَبِّكُمْ وَأَخْشَوْا يَوْمًا لَا تَجْزِي وَالِدٌ عَن وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَن وَالِدِهِ شَيْئًا ۚ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿۳۳﴾ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۚ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۳۴﴾

سورة السجدة

سورة سجده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 ۲ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ
 قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ
 ۳ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
 أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ
 وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۗ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝
 ۴ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ
 أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ۝
 ۵ ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝
 ۶ الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۗ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِنْ طِينٍ ۝
 ۷ ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ۝
 ۸ ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ ۗ وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ
 قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۝
 ۹ وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ۗ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ
 كَافِرُونَ ۝
 ۱۰ قُلْ يَتَوَفَّنُكُمْ مَلِكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ۝

الم (الف. لام. میم) ﴿۱﴾ نازل شدن (این) کتاب، که در آن هیچ شکی نیست، از سوی پروردگار جهانیان است. ﴿۲﴾ آیا می گویند: «محمد-صلی الله علیه وسلم- آن را به دروغ بافته است؟» (نه) بلکه آن حق است، از جانب پروردگار توست، تا هشدار دهی قومی را که پیش از تو هشدار دهنده ای برایشان نیامده است، شاید هدایت شوند. ﴿۳﴾ الله کسی است که آسمانها و زمین و آنچه را میان آنهاست در شش روز آفرید، سپس بر عرش قرار گرفت، شما را جز او هیچ کار ساز و شفیعی نیست، آیا پند نمی گیرید؟! ﴿۴﴾ کار (جهان هستی) را از آسمان تا زمین تدبیر می کند، سپس در روزی که مقدار آن هزار سال از سالهایی است که شما می شمارید؛ به سوی او بالا می رود. ﴿۵﴾ این (توصیف) دانای پنهان و آشکار، پیروزمند مهربان است. ﴿۶﴾ (همان) کسی که هر چه را آفرید به نیکوترین (وجه) آفرید، و آفرینش انسان را از گل آغاز کرد. ﴿۷﴾ سپس نسل او را از عصاره از آب ناچیز پدید آورد. ﴿۸﴾ آنگاه (اندام) او را سامان داد، و از روح خود در آن دمید، و برای شما گوش و چشمها و دلها قرار داد، چه اندک سپاس می گزارید. ﴿۹﴾ (کافران) گفتند: «آیا هنگامی که (مردیم و) در زمین نا پدید شدیم، آیا در آفرینش تازه خواهیم بود؟!» بلکه آنان به دیدار پروردگارشان کافرند. ﴿۱۰﴾ (ای پیامبر!) بگو: «فرشته مرگ که بر شما گماشته شده؛ جان تان را می گیرد، سپس به سوی پروردگارتان باز گردانده می شوید». ﴿۱۱﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمَجْرُمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا
 أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾
 وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
 لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾
 فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا
 عَذَابَ الْحَلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا
 الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
 وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ
 الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
 يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
 جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ
 فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾ أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا
 الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا
 أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهِ
 تُكذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

و اگر بینی مجرمان را هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان
 سرهایشان به زیر افکنده‌اند، (گویند): «پروردگارا! دیدیم، و
 شنیدیم، پس ما را بازگردان تا کار شایسته انجام دهیم،
 بی گمان ما (به قیامت) یقین داریم» ﴿۱۲﴾ و اگر می‌خواستیم
 به هر کس هدایتش را می‌دادیم، و لیکن سخن (و و عده) من
 حق است که جهنم را از جنیان و آدمیان همگی پُر می‌کنم.
 ﴿۱۳﴾ پس به کیفر آن که دیدار امروزتان را فراموش
 کردید، (عذاب را) بچشید، بی گمان ما (نیز) شما را فراموش
 کردیم. و عذاب جاودان را بخاطر اعمالی که انجام می‌دادید؛
 بچشید. ﴿۱۴﴾ تنها کسانی به آیات ما ایمان می‌آورند که
 چون به آن پند داده شوند، سجده‌کنان (به زمین) افتند، و
 پروردگارشان را به پاکی بستانند، و آنان تکبر نمی‌کنند.
 ﴿۱۵﴾ پهلوهایشان از بسترها (در دل شب) دور می‌شود،
 پروردگارشان را با بیم و امید می‌خوانند، و از آنچه به آن‌ها
 روزی داده‌ایم انفاق می‌کنند. ﴿۱۶﴾ پس هیچ کس نمی‌داند
 چه پاداش‌های (عظیمی) که مایه روشنایی چشم‌هاست برای
 آن‌ها نهفته شده است، به (پاس) آنچه که (در دنیا) انجام
 می‌دادند. ﴿۱۷﴾ آیا کسی که مؤمن است همچون کسی
 است که فاسق است؟! (نه) هرگز برابر نیستند. ﴿۱۸﴾ اما
 کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، پس
 برای آن‌ها باغ‌های بهشت جاویدان خواهد بود، (این به
 عنوان) محل پذیرایی (از آن‌ها) است؛ به پاداش آنچه که
 انجام می‌دادند. ﴿۱۹﴾ و اما کسانی که فاسق شدند، پس
 جایگاه‌شان آتش (جهنم) است، هرگاه که بخواهند از آن
 خارج شوند، به آن باز گردانده شوند، و به آن‌ها گفته شود:
 «بچشید عذاب آتشی را که آن را تکذیب می‌کردید».

هدایت می کردند، چون شکیبایی ورزیدند، و به آیات ما یقین داشتند. ﴿۲۴﴾ مسلماً پروردگار توست که در روز قیامت میان آن‌ها در آنچه اختلاف می کردند؛ داوری می کند. ﴿۲۵﴾ آیا برای آن‌ها روشن نشده است که چه نسل‌های بسیاری را پیش از آن‌ها هلاک کردیم؟! که اینان در خانه‌های (ویران شده) آن‌ها راه می‌روند، بی گمان در این نشانه‌ها (و عبرت‌ها) است، آیا نمی‌شنوند؟! ﴿۲۶﴾ آیا ندیدند که ما آب را به سوی زمین خشک (و بی گیاه) می‌رانیم، پس به (و سیله) آن کشتزار را بیرون می‌آوریم، که چهارپایان‌شان و خودشان از آن می‌خورند، آیا نمی‌بینند؟! ﴿۲۷﴾ و گویند: «اگر راست‌گویید، این پیروزی کی خواهد بود؟!» ﴿۲۸﴾ بگو: «روز پیروزی (هنگام نزول عذاب یا روز قیامت)، کسانی که کافر شدند؛ ایمان‌شان سودی نخواهد داشت، و نه به آن‌ها مهلت داده می‌شود». ﴿۲۹﴾ سپس (ای پیامبر!) از آن‌ها روی بگردان، و منتظر باش که آن‌ها (نیز) منتظر هستند. ﴿۳۰﴾

وَلْتَذِيقَنَّهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْأَذَىٰ ذُوْنَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٤﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ۗ إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ﴿٢٥﴾
وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُن فِي مِرْيَةٍ مِّن لِّقَائِهِ ۗ
وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً
يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ۗ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٧﴾
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٨﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِمْ مِّن
الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ ۗ أَفَلَا
يَسْمَعُونَ ﴿٢٩﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْحَرَّةِ فَنَخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ ۗ
أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٣٠﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيْمَانُهُمْ
وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٣٢﴾ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ إِنَّهُمْ
مُنْتَظَرُونَ ﴿٣٣﴾

و یقیناً به آنان از عذاب نزدیک (این دنیا) پیش از عذاب بزرگ (آخرت) می‌چشانیم، شاید باز گردند. ﴿۲۱﴾ و کیست ستمکارتر از آن کسی که به آیات پروردگارش پند داده شد، آنگاه از آن اعراض کند؟ بی گمان ما از مجرمان انتقام خواهیم گرفت. ﴿۲۲﴾ به راستی به موسی کتاب (تورات) دادیم، پس (ای پیامبر گرامی!) از دیدار او (= موسی) در شک و تردید مباش و ما آن (تورات) را (و سیله) هدایت برای بنی اسرائیل قرار دادیم. ﴿۲۳﴾ و از آنان پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما (مردم را)

سورة الاحزاب

سورة احزاب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ ۗ
 اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١﴾ وَاَتَّبِعْ مَا يُوحٰى
 اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿٢﴾
 وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِیْلًا ﴿٣﴾ مَا جَعَلَ
 اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِىْ جَوْفِهِ ۗ وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمْ
 الَّتِىْ تُظَهِّرُوْنَ مِنْهُنَّ اُمَّهَاتِكُمْ ۗ وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَاءَكُمْ
 اَبْنَاءَكُمْ ۗ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْ ۗ وَاللّٰهُ يَقُوْلُ الْحَقَّ
 وَهُوَ يَهْدِى السَّبِيْلَ ﴿٤﴾ اَدْعُوْهُمْ لِاَبَائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ
 عِنْدَ اللّٰهِ ۗ فَاِنْ لَّمْ تَعْلَمُوْا اَبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِى الدِّیْنِ
 وَمَوٰلِیْكُمْ ۗ وَلَيْسَ عَلَیْكُمْ جُنَاحٌ فِیْمَا اَخْطَاْتُمْ بِهٖ
 وَلٰكِنْ مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوْبُكُمْ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا
 ﴿٥﴾ النَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِيْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ ۗ وَاَزْوَاجُهُ
 اُمَّهَاتُهُمْ ۗ وَاُولُو الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِى
 كِتٰبِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ اِلَّا اَنْ
 تَفْعَلُوْا اِلٰى اَوْلِيَآئِكُمْ مَّعْرُوْفًا ۗ كَانَ ذٰلِكَ فِى
 الْكِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿٦﴾

به نام الله بخشنده مهربان

ای پیامبر! از الله بترس، و از کافران و منافقان اطاعت نکن، بی گمان الله دانای حکیم است. ﴿۱﴾ و از آنچه از سوی پروردگارت به تو وحی می شود؛ پیروی کن، یقیناً الله به آنچه انجام می دهد؛ آگاه است. ﴿۲﴾ و بر الله توکل کن، و الله (به عنوان) کارساز (و مدافع) بسنده است. ﴿۳﴾ الله برای هیچ کس دو قلب در درونش قرار نداده است، و هرگز همسران تان را که مورد ظهار قرار می دهید^(۱)؛ مادران شما قرار نداده است، و (نیز) فرزند خوانده های شما را فرزند (حقیقی) شما قرار نداده است، این سخن (باطل) شماست که به دهان خود می گوید، و الله سخن حق را می گوید، و او به راه راست هدایت می کند. ﴿۴﴾ آن ها (= فرزند خوانده ها) را به نام پدران شان بخوانید که این (کار) نزد الله منصفانه تر است، پس اگر پدران شان را نمی شناسید، برادران دینی شما، و موالی شما هستند. و در آنچه که (قبلاً) اشتباه کرده اید؛ گناهی بر شما نیست، و لیکن آنچه را که دل های شما از روی عمد می خواهد (و می گوید، گناه است) و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۵﴾ پیامبر نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است، و همسران او مادران آن ها هستند، و در کتاب الله خویشاوندان برخی از آنان به برخی (دیگر) از (سایر) مؤمنان و مهاجران سزاوارترند^(۲)، مگر این که به دوستان تان نیکی کنید (و سهمی از اموال خود را به آنان بدهید) این (حکم) در کتاب (لوح محفوظ) نوشته شده است. ﴿۶﴾

۱- به سوره مجادله آیه ۲ و ۳ رجوع شود.

۲- یعنی باید مؤمنان پیامبر گرامی ﷺ را از جان خود بیشتر دوست داشته باشند.

و (ای پیامبر گرامی! به یاد آور) هنگامی را که از پیامبران پیمان شان را گرفتیم و (همچنین) از تو و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی بن مریم، و از همه آنان پیمان محکمی گرفتیم. ﴿۷﴾ تا (الله) راستگویان را از صدق شان پرسد، و برای کافران عذابی دردناک آماده کرده است. ﴿۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! نعمت الله را بر خود به یاد آورید، هنگامی که لشکریایی به سوی شما آمدند، پس ما تند باد (سختی) بر آنها فرستادیم، و لشکریایی (از فرشتگان) که آنها را نمی‌دیدید، (و آنها را درهم کوبیدیم) و الله به آنچه انجام می‌دهید؛ بیناست. ﴿۹﴾ هنگامی که آنها (= دشمنان در غزوه احزاب) از (سمت) بالای (شهر) شما و از (سمت) پایین (شهر) تان به سوی شما آمدند (و شما را محاصره کردند) و زمانی را که چشم‌ها (از شدت و حشت) خیره شد، و دل‌ها به حنجره‌ها رسید، و گمان‌های گوناگونی به الله می‌بردید. ﴿۱۰﴾ آنجا بود که مؤمنان آزمایش شدند و به سختی تکان خوردند. ﴿۱۱﴾ و (نیز به یاد آورید) هنگامی را که منافقان و کسانی که در دل‌های شان بیماری است، می‌گفتند: «الله و پیامبرش جز فریب به ما و عده نداده است.» ﴿۱۲﴾ و (نیز) هنگامی که گروهی از آنان گفتند: «ای اهل یترب! اینجا جای ماندن شما نیست، پس (به خانه‌های خود) برگردید» و گروهی از آنان از پیامبر اجازه (بازگشت) می‌خواستند، می‌گفتند: «بی‌شک خانه‌های ما بی‌حفاظ است» در حالی که بی‌حفاظ نبود، آنها فقط می‌خواستند (از جهاد) فرار کنند. ﴿۱۳﴾ و اگر (لشکر دشمنان) از اطراف مدینه بر آنان وارد می‌شدند (و خانه‌هایشان را محاصره می‌کردند، سپس پیشنهاد بازگشت به کفر و شرک (به آنها) می‌کردند، قطعاً می‌پذیرفتند، و جز اندکی برای (انتخاب) آن درنگ نمی‌کردند. ﴿۱۴﴾ و به راستی که آنان پیش از این با الله عهد کرده بودند که پشت (به دشمن) نکنند، و عهد (و پیمان) الله باز خواست دارد. ﴿۱۵﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾ لِيَسْئَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾ إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا ﴿١٣﴾ وَيَسْتَعِذُّنَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٤﴾ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَأَتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا يَسِيرًا ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُولُونَ إِلَّا الْأَدْبَرَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٦﴾

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوْ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمَعْوِقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾ أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُؤْتِيكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ ﴿١٩﴾ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٢٠﴾ تَحْسَبُونَ أَنَّ حَزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابَ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢١﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ﴿٢٣﴾ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٢٤﴾

(ای پیامبر!) بگو: «اگر از مرگ یا کشته شدن فرار کنید، هرگز فرار سودی به حال شما نخواهد داشت، و آنگاه جز اندکی (از زندگی دنیا) بهره‌مند نخواهید شد.» ﴿۱۶﴾ (ای پیامبر!) بگو: «چه کسی است که شما را از (اراده) الله حفظ می‌کند، اگر (او) برای شما بدی اراده کرده باشد، یا رحمتی برای شما اراده کرده باشد؟!» و آن‌ها برای خود جز الله هیچ دوست و یآوری نخواهند یافت. ﴿۱۷﴾ قطعاً الله باز دارندگان را (از جهاد) از شما، و آنان را که به برادران‌شان گفتند: «به سوی ما بیایید» و جز اندکی به کارزار نمی‌آیند؛ می‌شناسد. ﴿۱۸﴾ (در حالی که) آن‌ها بر شما بخل می‌ورزند، پس هنگامی که (زمان) ترس (پیش) آید، می‌بینی که به تو نگاه می‌کنند، در حالی که چشم‌هایشان (در حلقه) می‌چرخد، مانند کسی که از (سکرات) مرگ بی‌هوش شده باشد، پس چون ترس (و وحشت) بر طرف شد، شما را با زبان‌های تیز (و تند خود) می‌رنجانند، در حالی که بر مال (غنایم) سخت حریص و آزمندند، اینان (هرگز) ایمان نیاورده‌اند، لذا الله اعمال‌شان را تباه (و نابود) کرد، و این (کار) بر الله آسان است. ﴿۱۹﴾ آن‌ها گمان می‌کنند که (لشکریان) احزاب (هنوز) نرفته‌اند، و اگر (لشکریان) احزاب (بار دیگر) بر گردند، آرزو می‌کنند، ای کاش! آنان در میان اعراب باده‌نشین بودند، که از اخبار شما جويا می‌شدند، و اگر در میان شما باشند؛ جز اندکی پیکار نکنند. ﴿۲۰﴾ یقیناً برای شما در زندگی رسول الله سرمشق نیکویی است، برای آنان که به الله و روز آخرت امید دارند، و الله را بسیار یاد می‌کنند. ﴿۲۱﴾ و چون مؤمنان (لشکر) احزاب را دیدند، گفتند: «این همان چیزی است که الله و پیامبرش به ما وعده داده، و الله و پیامبرش راست گفته‌اند» و (این امر) جز بر ایمان و تسلیم‌شان نیفزود. ﴿۲۲﴾

مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ^ط
فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ خُبْرَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَلُوا
تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
وَيُعَذِّبَ الْمُنْفِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ^ع إِنَّ
اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِعَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا^ع وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ
الْقِتَالَ^ع وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ
ظَهَرُواهُمْ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ
فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
وَأَرْضًا لَّمْ تَطْفُوهَا^ع وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلًا لِأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُنَّ
تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ
أُمْتِعَنَّ وَأَسْرِحُكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَإِن
كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ^ع وَالِدَارَ الْأَخْرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ
أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾ يَمْسَأَنَّ
النَّبِيُّ مَنْ يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَفَ لَهَا
الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ^ع وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

از مؤمنان مردانی هستند که به عهد و پیمانی که با الله بسته بودند (صادقانه) وفا کردند، پس کسی از آنان هست که پیمان خود را به آخر رساند (و شهید شد) و از آنان کسی هست که در انتظار (و چشم براه) است، و هرگز تغییر و تبدیلی (در پیمان خود) نیاورده‌اند. ﴿۲۳﴾ تا الله راستگویان را به (خاطر) صدق‌شان پاداش دهد، و منافقان را اگر بخواهد عذاب کند، یا توبه آن‌ها را بپذیرد، بی‌تردید الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۲۴﴾ و (در غزوهٔ احزاب) الله کافران را با خشم‌شان (از مدینه) باز گرداند، (در حالی که) هیچ خیر و منفعتی نیافتند، و الله مؤمنان را از جنگ بی‌نیاز کرد، (و پیروزی نصیب‌شان ساخت) و الله توانای پیروزمند است. ﴿۲۵﴾ و (الله) کسانی از اهل کتاب (= یهود بنی قریظه) را که از آن‌ها (= مشرکان) حمایت کرده بودند؛ از قلعه‌هایشان فرود آورد، و در دل‌های‌شان و حشت انداخت، (و شما) گروهی را می‌کشید و گروهی را اسیر می‌گرفتید. ﴿۲۶﴾ و (الله) زمین آنان و خانه‌هایشان و اموال‌شان را به شما وا گذاشت و (همچنین) زمینی را که در آن گام نهاده بودید، و الله بر هر چیز تواناست. ﴿۲۷﴾ ای پیامبر! به همسرانت بگو: «اگر شما زندگی دنیا و زینت آن می‌خواهید، پس بیایید تا (با هدیهٔ مناسب) شما را بفرستد سازم، و شما را به طرز نیکوئی رها کنم. ﴿۲۸﴾ و اگر شما الله و پیامبرش و سرای آخرت را می‌خواهید، پس (بدانید که) الله برای نیکوکارانتان پاداش عظیمی آماده کرده است.» ﴿۲۹﴾ ای زنان پیامبر! هر کس از شما که (گناه) نا شایسته آشکاری مرتکب شود، عذاب او دو چندان افزوده می‌شود، و این بر الله آسان است. ﴿۳۰﴾

و هر کس از شما برای الله و پیامبرش خضوع (و فرمانبرداری) کند، و عمل صالح انجام دهد، پاداش او را دوبار به او خواهیم داد، و روزی ارزشمندی برای او آماده کرده ایم. ﴿۳۱﴾ ای زنان پیامبر! شما مانند هیچ یک از زنان (عادی دیگر) نیستید، اگر پرهیزگاری کنید؛ پس در سخن گفتن نرمی نکنید که آنگاه کسی که در دلش بیماری است؛ طمع کند، و سخن شایسته بگوید. ﴿۳۲﴾ و در خانه‌های خود بمانید، و به شیوه جاهلیت نخستین زینت‌های خود را آشکار نکنید^(۱)، و نماز را بر پا دارید، و زکات را بدهید، و الله و پیامبرش را اطاعت کنید، الله قطعاً می‌خواهد پلیدی را از شما اهل بیت دور کند و چنانکه باید شما را پاک سازد. ﴿۳۳﴾ و آنچه را در خانه‌هایتان از آیات الله و حکمت (= سنت پیامبر) خوانده می‌شود یاد کنید؛ بی‌گمان الله باریک‌بین آگاه است. ﴿۳۴﴾ همانا مردان مسلمان و زنان مسلمان، مردان مؤمن و زنان مؤمن، مردان فرمانبردار و زنان فرمانبردار، مردان راستگو و زنان راستگو، مردان صابر و زنان صابر، مردان با خشوع و زنان با خشوع، مردان صدقه‌دهنده و زنان صدقه‌دهنده، مردان روزه دار و زنان روزه دار، مردانی که شرمگاه خود را حفظ می‌کنند، و زنانی که شرمگاه خود را حفظ می‌کنند، و مردانی که الله را بسیار یاد می‌کنند، و زنانی که الله را بسیار یاد می‌کنند، الله برای (همه) آنان آمرزش و پاداش عظیمی آماده کرده است. ﴿۳۵﴾

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ صَالِحًا نُؤْتَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿۳۱﴾
 يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِّنَ النِّسَاءِ ۚ إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿۳۲﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ ۗ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۳۳﴾ وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِّنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿۳۴﴾ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿۳۵﴾

۱- مقاتل بن حیان می‌گوید: شیوه جاهلیت این است که زن چادر خود را محکم نبندد و گردن و گردن‌بند و گوشواره‌هایش نمودار گردد.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾ وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَخُفِيَ فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ ۗ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ۗ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ ۗ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۗ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾ الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَخَشَوْنَهُ وَلَا تَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ۗ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ ۗ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾ وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّيٰ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

و هیچ مرد مؤمن و زن مؤمنی را نسزد؛ هنگامی که الله و پیامبرش کاری را حکم کند، آنکه آن‌ها در کارشان اختیاری باشد، و هر کس الله و پیامبرش را نافرمانی کند، به راستی که در گمراهی آشکاری گرفتار شده است. ﴿۳۶﴾ و (به یاد بیاور) زمانی را که به آن کس که الله به او نعمت داده بود، و تو (نیز) به او نعمت داده بودی، می‌گفتی: «همسرت را نگاه دار و از الله بترس» و در دل خود چیزی را پنهان می‌داشتی که الله آن را آشکار می‌کند، و از مردم می‌ترسیدی؛ در حالی که الله سزاوارتر است که از او بترسی، پس چون زید (بن حارثه - رضی الله عنه-) از او حاجت خویش بگزارد، (و طلاقش داد) او را به ازدواج تو در آوریم؛ تا بر مؤمنان در (بارۀ ازدواج با) زنان پسر خوانندگان‌شان هیچ حرجی نباشد؛ هنگامی که حاجت خویش از او بگزارده (و طلاق‌شان داده) باشند، و فرمان الله انجام شدنی است. ﴿۳۷﴾ بر پیامبر در آنچه الله برای او حلال (و مقرر) کرده است؛ هیچ حرجی نیست، این سنت الله است در (بارۀ) کسانی که پیش از این بوده‌اند، و فرمان الله حساب شده و دقیق است. ﴿۳۸﴾ (همان) کسانی که پیام‌های الله را می‌رسانند و از او می‌ترسند و از هیچ کس جز او نمی‌ترسند، و الله برای حساب‌گری (اعمال‌شان) کافی است. ﴿۳۹﴾ محمد (ﷺ) پدر هیچ‌یک از مردان شما نیست، و لیکن رسول الله و خاتم پیامبران است، و الله به هر چیز آگاه است. ﴿۴۰﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! الله را بسیار یاد کنید. ﴿۴۱﴾ و صبح و شام او را تسبیح گوید. ﴿۴۲﴾ او کسی است که بر شما درود می‌فرستد، و فرشتگانش (نیز بر شما درود می‌فرستند) تا شما را از تاریکی‌ها به سوی نور بیرون برد، و (الله) نسبت به مؤمنان مهربان است. ﴿۴۳﴾

حَيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾
 يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا
 وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيَا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا
 ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا
 ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعِ أَذْنَهُمْ
 وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾ يَتَأْتِيهَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ
 طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ بِمَا لَكُمْ
 عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَخُوهُنَّ
 سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ
 أَزْوَاجَكَ الَّتِي ءَاتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
 يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ
 عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَتِكَ الَّتِي
 هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا
 لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ
 دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي
 أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ
 عَلَيْكَ حَرَجٌ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

تحت آنان در روزی که با او دیدار می کنند «سلام»
 است، و برای آن‌ها پاداش ارزشمندی آماده کرده است.
 ﴿۴۴﴾ ای پیامبر! ما تو را گواه، و بشارت‌دهنده و
 بیم‌دهنده فرستادیم. ﴿۴۵﴾ و دعوت کننده به سوی الله
 به فرمان او، و چراغی روشنی بخش قرار دادیم.^(۱)
 ﴿۴۶﴾ و مؤمنان را بشارت ده که برای آن‌ها از سوی الله
 فضل بزرگی است. ﴿۴۷﴾ و از کافران و منافقان اطاعت
 مکن، و آزارشان را و اگذار (و به آنان اعتنای نکن) و بر
 الله توکل کن، و الله (به عنوان) کارساز (و مدافع) بسنده
 است. ﴿۴۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که
 با زنان با ایمان ازدواج کردید، آنگاه پیش از آن که با
 آن‌ها همبستری کنید، طلاق‌شان دادید، پس عده^۲ برای
 شما بر آن‌ها نیست که شما آن را بشمارید، لذا آن‌ها را
 (با هدیه^۳ مناسب) بهره‌مند سازید و به نیکوترین وجه
 رهای‌شان کنید. ﴿۴۹﴾ ای پیامبر! ما همسرانت را که
 مهرشان را پرداخته‌ای برای تو حلال کردیم، و (نیز)
 کنیزانی را که (از طریق غنایم جنگی) الله به تو ارزانی
 داشته است، و دختران عمویت، و دختران عمه‌هایت و
 دختران دایی‌ات، و دختران خاله‌هایت که با تو هجرت
 کرده‌اند، (ازدواج با آن‌ها برای تو حلال کرده‌ایم) و
 (نیز) زن مؤمنی را که اگر خود را به پیامبر ببخشد، اگر
 پیامبر بخواهد او را به زنی گیرد، (این حکم) ویژه^۴
 توست؛ نه دیگر مؤمنان، به راستی که ما می‌دانیم آنچه را
 که بر آن‌ها در (بارۀ) همسران‌شان و کنیزان‌شان واجب
 کرده‌ایم، تا بر تو هیچ حرجی نباشد، و الله آمرزنده^۵
 مهربان است. ﴿۵۰﴾

۱- یعنی همانگونه که با وجود چراغ، تاریکی دور می‌گردد بدینگونه به دریغ
 شما نیز تاریکی‌های کفر و شرک دور می‌گردد.

﴿ تَرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُمْ وَتُوَيِّ إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ
 أَبْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ
 أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَءَ أَعْيُنُهُمْ وَلَا تَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا
 ءَأَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ
 اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾ لَا تَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ
 بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
 حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ رَقِيبًا ﴿٥٢﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَأَمَنُوا لَا تَدْخُلُوا
 بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرِ
 نَظْرِينَ إِنَّهُ وَلَكِنَّ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ
 فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَعْسَبِينَ لِحَدِيثٍ ءِنْ ذَلِكَ كَمَا كَانَ
 يُؤْذَى النَّبِيُّ فَيَسْتَحِيءُ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحِيءُ
 مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ
 وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا
 كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ
 تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا ءِنْ ذَلِكَ كَمَا كَانَ
 عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ ءِنْ تَبَدُّوا شَيْئًا أَوْ خُفُّوا فِإِنَّ
 اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

(نوبت) هر یک از همسرانت را که بخواهی (می توانی) به
 تأخیر اندازی، و هر کدام را بخواهی نزد خود جای دهی، و
 اگر (بعضی) از آن‌ها که بر کنار ساخته بخواهی نزد خود
 جای دهی، هیچ گناهی بر تو نیست، این (گزینش) نزدیکتر
 است برای آن که چشم آنان روشن گردد و این که غمگین
 نباشند، و همگی شان به آنچه به آنان می دهی خشنود گردند،
 و الله آنچه را که در دل‌های شماست می داند، و الله دانای
 بردبار است. ﴿۵۱﴾ بعد از این، (دیگر) هیچ زنی برای تو
 حلال نیست، و نه (حلال است) آن که همسران دیگری
 جایگزین آن‌ها کنی، هر چند زیبایی آن‌ها تو را به شگفت
 آورد، مگر آنچه که (بصورت کنیز) دست تو مالک شد، و
 الله بر همه چیز نگهبان است. ﴿۵۲﴾ ای کسانی که ایمان
 آورده‌اید! به خانه‌های پیامبر داخل نشوید؛ مگر آنکه برای
 (صرف) غذا به شما اجازه داده شود، بی آنکه منتظر پخته
 شدنش باشید، ولی چون دعوت شدید، داخل شوید، پس
 هنگامی که غذا خوردید؛ پراکنده شوید، و (بعد از صرف
 غذا) برای بحث و گفتگو ننشینید، بی گمان این (عمل) پیامبر
 را آزار می دهد، پس (او) از شما شرم می کند (و چیزی
 نمی گوید) و الله از (بیان) حق شرم نمی کند، و هنگامی که
 چیزی (از وسایل زندگی به عاریت) خواستید، پس از آنان
 (= زنان پیامبر) از پشت پرده بخواهید، این (کار) برای
 دل‌های شما و دل‌های آنان پاکیزه تر است، و شما را نسزد که
 پیامبر الله را بیازارید، و نه آن که همسرانش را بعد از او هرگز
 به همسری گیرید، بی تردید این (کار) نزد الله (گناهی)
 بزرگ است. ﴿۵۳﴾ اگر چیزی را آشکار کنید یا آن را
 پنهان دارید، پس بی گمان الله به هر چیز آگاه است. ﴿۵۴﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيْ ءَابَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا
 إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا
 نِسَاءِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَتَقِيْنَ اللّٰهَ إِنَّ
 اللّٰهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ اللّٰهَ
 وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يُؤْذُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ
 يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيٍ مَا
 أَكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ
 يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلْبِيْبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ
 يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَّ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٥٩﴾
 * لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ
 وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِيْنَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا
 يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيْلًا ﴿٦٠﴾ مَلْعُونِيْنَ أَيُّمًا
 تُقِفُوا أَخِذُوا وَقْتِكُمْ لِقِيْلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي
 الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا

بر آنان (= زنان) گناهی نیست (که) در (حضور) پدران‌شان و پسران‌شان و برادران‌شان و پسران برادران‌شان و پسران خواهران‌شان و زنان (هم‌دین) شان و بردگان‌شان (بدون حجاب باشند) و (ای زنان!) از الله بترسید، قطعاً الله بر همه چیز گواه است. ﴿۵۵﴾ بی‌گمان الله و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر او درود فرستید، و سلام بگویید، سلامی نیکو. ﴿۵۶﴾ همانا کسانی که الله و پیامبرش را آزار می‌دهند، الله آن‌ها را در دنیا و آخرت لعنت کرده، و برای آن‌ها عذاب خوارکننده‌ای آماده کرده است. ﴿۵۷﴾ و کسانی که مردان مؤمن و زنان مؤمن را بی‌هیچ گناهی که مرتکب شده باشند؛ آزار می‌دهند، به راستی (بار) بهتان و گناه آشکاری را به دوش کشیده‌اند. ﴿۵۸﴾ ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو: «چادرهای خود را بر خویش فرو افکنند، (و با آن سر و صورت و سینه‌هایشان را بپوشانند) این مناسب‌تر است تا شناخته شوند؛ پس مورد آزار قرار نگیرند، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۵۹﴾ اگر منافقان و کسانی که در دل‌های شان بیماری است، و شایعه پراکنان در مدینه (از کار خود) باز نایستند، یقیناً تو را بر (ضد) آن‌ها می‌شورانیم (و بر آن‌ها مسلط می‌گردانیم) سپس جز اندکی در کنار تو در آن (شهر مدینه) نباشند. ﴿۶۰﴾ طرد شدگانند، هر کجا یافت شوند، گرفته خواهند شد، و به سختی کشته خواهند شد. ﴿۶۱﴾ (این) سنت الله است در (بارۀ) کسانی که پیش از این گذشتند، و هرگز برای سنت الله دگرگونی نخواهی یافت. ﴿۶۲﴾

ای پیامبر! مردم تو را از (زمان قیام) قیامت می پرسند، بگو: «علم آن تنها نزد الله است» و تو چه می دانی شاید که قیامت نزدیک باشد. ﴿۶۳﴾ بی تردید الله کافران را لعنت کرده، و برای آنها آتش سوزان آماده کرده است. ﴿۶۴﴾ که جاودانه در آن خواهند ماند، هیچ دوست و یابوری نخواهند یافت. ﴿۶۵﴾ روزی که صورت هایشان در آتش (جهنم) گردانیده شود (پشیمان می شوند و) می گویند: «ای کاش الله را اطاعت کرده بودیم، و رسول (الله) را اطاعت کرده بودیم» ﴿۶۶﴾ و گفتند: «پروردگارا! ما از سروران و بزرگان خود اطاعت کردیم، پس ما را از راه به در بردند (و گمراه کردند) ﴿۶۷﴾ پروردگارا! آنها را از عذاب دو چندان ده، و آنها را به لعنتی بزرگ (و سخت) لعنت فرما» ﴿۶۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! مانند کسانی نباشید که موسی را آزار دادند، آنگاه الله او را از آنچه (در حق او) گفته بودند؛ میرا ساخت، و (او) نزد الله آبرومند (و صاحب منزلت) بود. ﴿۶۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! از الله بترسید، و سخن درست (و حق) بگویید. ﴿۷۰﴾ تا (الله) کارهای تان را برایتان اصلاح کند، و گناهان تان را بپامزد، و هر کس که از الله و پیامبرش اطاعت کند؛ یقیناً به کامیابی عظیمی نائل شده است. ﴿۷۱﴾ همانا ما امانت (خویش) را بر آسمانها و زمین و کوهها عرضه داشتیم، پس آنها از تحمل آن سرباز زدند و از آن ترسیدند، و انسان آن را بر دوش گرفت که او بسیار ستمکار نادان است. ﴿۷۲﴾ تا (سرانجام) الله مردان منافق و زنان منافق و مردان مشرک و زنان مشرک را عذاب کند، و الله توبه مردان مؤمن و زنان مؤمن را بپذیرد (و از گناهان شان در گذرد) و الله آمرزنده مهربان است. ﴿۷۳﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ۗ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَتُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ ءَادَوْا مُوسَىٰ فَبَرَأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا ۗ وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصَلِّحْ لَكُمْ ءَعْمَلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ يُطِيعُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ تَحْمِلَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ ۗ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

سُورَةُ سَبِّإٍ

سُورَةُ سَبِّإٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ
 ﴿١﴾ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا
 يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ
 الْغَفُورُ ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ
 قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عِلْمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ
 عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا
 أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ
 ﴿٣﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 أُولَئِكَ هُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ
 سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ هُمْ عَذَابٌ مِّنْ
 رَّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ
 إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
 الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ
 عَلَىٰ رَجُلٍ يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلَّ مَزْقٍ إِنَّكُمْ لَفِي
 خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾

حمد (و ستایش) مخصوصاً لله است که آنچه در آسمان‌ها و
 آنچه در زمین است از آن اوست، و ستایش در (سرای)
 آخرت (نیز) از آن اوست، و او حکیم آگاه است. ﴿۱﴾
 آنچه را که در زمین فرو می‌رود و آنچه را که از آن بیرون
 می‌آید، و آنچه را که از آسمان نازل می‌شود و آنچه را
 که در آن بالا می‌رود؛ می‌داند، و او مهربان آمرزنده است.
 ﴿۲﴾ و کسانی که کافر شدند، گفتند: «قیامت به سراغ ما
 نخواهد آمد» (ای پیامبر!) بگو: «آری، به پروردگرم (آن)
 دانای غیب سوگند که حتماً به سراغ شما خواهد آمد،
 به اندازه ذره در آسمان‌ها و در زمین از او پنهان نیست، و نه
 کوچکتر از آن و نه بزرگتر، مگر (اینکه) در کتابی آشکار
 (ثبت) است. ﴿۳﴾ تا کسانی را که ایمان آورده‌اند و
 کارهای شایسته انجام داده‌اند؛ پاداش دهد، آنان برایشان
 مغفرت و روزی ارزشمندی است. ﴿۴﴾ و کسانی که
 مبارزه‌کنان در (انکار) آیات ما تلاش کردند (و گمان
 کردند که ما را به ستوه می‌آورند) برای آنان عذابی از
 کیفر دردناک خواهد بود. ﴿۵﴾ و کسانی که به ایشان علم
 داده شده است؛ می‌دانند آنچه را که از سوی پروردگارت
 بر تو نازل شده، حق است، و به راه (الله) پیروزمند ستوده
 هدایت می‌کند. ﴿۶﴾ و کسانی که کافر شدند، گفتند: «آیا
 مردی به شما نشان دهیم که به شما خبر می‌دهد هنگامی که
 (مردید و) کاملاً متلاشی (و پراکنده) شدید، همانا شما (بار
 دیگر) در آفرینش تازه خواهید بود؟! ﴿۷﴾

آیا بر الله دروغ بسته یا به او دیوانگی است؟!» (چنین نیست) بلکه کسانی که به آخرت ایمان نمی آورند در عذاب و گمراهی دور و درازی هستند. ﴿۸﴾ آیا به آنچه پیش روی و آنچه پشت سر آنان از آسمان و زمین است، نگاه نکرده اند؟! اگر بخواهیم آن‌ها را در زمین فرو می بریم، یا تکه از آسمان را بر (سر) آنان می افکنیم، بی گمان در این نشانه برای هر بنده بازگشت کننده است. ﴿۹﴾ و به راستی (ما) به داوود از سوی خود فضیلتی (بزرگ) دادیم، (گفتیم): ای کوه‌ها و ای پرندگان! با او (در تسبیح گفتن) هم آواز شوید، و آهن را برای او نرم کردیم. ﴿۱۰﴾ (و به او دستور دادیم) که زره‌های بلند (و فراخ) بساز و در بافتن (حلقه‌ها) اندازه نگه دار، و کار شایسته انجام دهید، همانا من به آنچه انجام می دهید؛ بینا هستم. ﴿۱۱﴾ و برای سلیمان باد را (مسخر ساختیم) که صبحگاهان مسیر یک ماه را طی می کرد، و شامگاهان مسیر یک ماه را، و چشمه مس (مذاب) را برایش روان ساختیم، و از جن کسانی را (مسخر کردیم) که به فرمان پروردگارش در پیش او کار می کردند، و هر که از آنان که از فرمان ما سرپیچی می کرد، او را از عذاب آتش سوزان می چشاندیم. ﴿۱۲﴾ (سلیمان) هر چه می خواست (جن‌ها) برایش می ساختند: از قبیل) معبد‌ها، و تمثال‌ها، و کاسه‌هایی (غذا خوری) همچون حوض‌ها، و دیگ‌های ثابت (که از بزرگی قابل حمل و نقل نبود، و به آن‌ها گفتیم): ای آل داوود! سپاس (این همه نعمت را) به جا آوردید، و اندکی از بندگان من سپاسگزارند. ﴿۱۳﴾ پس چون مرگ را بر او (= سلیمان) مقرر داشتیم، (کسی) آن‌ها را از مرگش آگاه ساخت؛ مگر جنبنده زمین (= موریانه) که عصایش را می خورد، پس چون (بر زمین) افتاد، جنیان دریافتند که اگر غیب می دانستند در (آن) عذاب خوار کننده نمی ماندند. ﴿۱۴﴾

أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٨﴾
 أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ نَشْأَهُمْ لَخِطَفٌ بِالْأَرْضِ أَوْ نُسِقَطُ عَلَيْهِمْ كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٩﴾ * وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يٰجِبَالُ أُوْبِي مَعَهُ وَالطَّيْرُ وَأَلْنَا لَهُ الْحَدِيدَ ﴿١٠﴾ أَنْ أَعْمَلَ سَبْعَتِ وَقَدَّرَ فِي السَّرْدِ وَأَعْمَلُوا صَاحِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١﴾
 وَلَسَلِمَنَّ الرِّيحُ عُذُوهَا شَهْرٌ وَرَوَّاحُهَا شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَّحْرِبٍ وَتَمَثِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَتٍ أَعْمَلُوا ءَالَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ
 وَشِمَالٍ كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُمْ بَلَدَةٌ
 طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ ﴿٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِیْ أُكُلٍ
 حَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَیْءٍ مِّنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿٦﴾ ذَٰلِكَ
 جَزَايَنَّهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكَافِرَ ﴿٧﴾
 وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرَى
 ظَهْرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِيَّ وَأَيَّامًا
 ءَامِنِينَ ﴿٨﴾ فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا
 أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ﴿٩﴾
 إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٠﴾ وَلَقَدْ
 صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ
 إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ
 وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿١٢﴾ قُلِ ادْعُوا
 الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ
 مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا هُمْ
 فِيهِمَا مِنْ شَرِكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ ﴿١٣﴾

همانا برای (قوم) سبا در مساکن شان نشانه بود، دو باغ
 (بزرگ) از راست و چپ، (و به آن‌ها گفتیم:) از روزی
 پروردگارتان بخورید و برای او شکر گزایید، شهری است
 پاکیزه، و پروردگاری آمرزنده. ﴿۱۵﴾ پس آن‌ها روی
 گرداندند، آنگاه سیلی ویران‌گر را بر آن‌ها فرستادیم، و دو
 باغ (پر میوه) شان را به دو باغ (بی ارزش) با میوه‌های تلخ و
 (درختان) شوره‌گز و اندکی از (درخت) کنار مبدل ساختیم.
 ﴿۱۶﴾ این کیفر را به (خاطر) آن‌که نا سپاسی کردند؛ به
 آن‌ها دادیم، و آیا جز نا سپاسان را مجازات می‌کنیم؟!
 ﴿۱۷﴾ و میان آن‌ها و قریه‌هایی که برکت داده بودیم،
 قریه‌هایی (آباد و) به هم پیوسته (بر سر راه) قرار دادیم، و در
 (میان) آن‌ها آمد و رفت مقرر داشتیم (و به آنان گفتیم:) در
 این (آبادی‌ها) با امن (و امان) شب‌ها و روزها سفر کنید.
 ﴿۱۸﴾ پس گفتند: «پروردگارا! میان سفرهای ما دوری
 بیفکن» و بر خویشان ستم کردند، پس ما آن‌ها را داستان‌هایی
 (برای عبرت دیگران) قرار دادیم، و آنان را سخت پراکنده
 (و متلاشی) ساختیم، بی‌گمان در این (ماجرا) برای هر صبر
 کننده سپاسگزاری نشانه‌هایی است. ﴿۱۹﴾ و یقیناً ابلیس
 گمان خود را درباره آن‌ها درست یافت، پس (همگی) از او
 پیروی کردند؛ جز گروهی (اندک) از مؤمنان. ﴿۲۰﴾ و او
 (= شیطان) را بر آنان هیچ سلطه نبود؛ مگر اینکه (خواستیم)
 معلوم بداریم کسی را که به آخرت ایمان می‌آورد، از
 کسی که او از آن در شک (و تردید) است. و پروردگار تو
 بر همه چیز نگاهبان است. ﴿۲۱﴾ (ای پیامبر!) بگو: «کسانی
 را که غیر از الله (معبود خود) می‌پندارید، (به فریاد) بخوانید،
 (آن‌ها) هم‌وزن ذره در آسمان‌ها و در زمین مالک نیستند، و
 در (آفرینش و تدبیر) آن دو هیچ شرکتی ندارند، و او (= الله)
 از میان آن‌ها یاور و پشتیبانی ندارد. ﴿۲۲﴾

و شفاعت نزد او سود نبخشد؛ مگر برای کسی که (او خود) برایش اجازت داده باشد، تا زمانی که اضطراب (و نگرانی) از دل‌های شان بر طرف شود، گویند: «پروردگارتان چه گفت؟» گویند: «حق را (فرمود)، و او بالا و بلند مرتبه بزرگ است» ﴿۲۳﴾ (ای پیامبر! به مشرکان) بگو: «چه کسی شما را از آسمان‌ها و زمین روزی می‌دهد؟» (در پاسخ) بگو: «الله، و ما یا شما بر (طریق) هدایت یا در گمراهی آشکار هستیم».

﴿۲۴﴾ بگو: «شما از گناهی که ما مرتکب شده‌ایم؛ باز خواست نمی‌شوید، و ما (نیز) از آنچه شما انجام می‌دهید؛ باز خواست نمی‌شویم». ﴿۲۵﴾ بگو: «پروردگار ما، (همه) ما (و شما) را گرد می‌آورد؛ سپس در میان ما به حق داوری می‌کند، و او داور داناست». ﴿۲۶﴾ بگو: «کسانی را که به عنوان شریک به او ملحق ساخته‌اید؛ به من نشان دهید، (هرگز) چنین نیست، بلکه او الله پیروزمند حکیم است».

﴿۲۷﴾ و (ای پیامبر!) ما تو را برای همه مردم؛ جز بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده نفرستادیم، و لیکن بیشتر مردم نمی‌دانند. ﴿۲۸﴾ و می‌گویند: «اگر راستگوید؛ این وعده (قیامت) کی خواهد بود؟!» ﴿۲۹﴾ بگو: «میعاد شما روزی خواهد بود که نه ساعتی از آن تأخیر می‌کنید و نه (بر آن) پیشی می‌گیرید» ﴿۳۰﴾ و کسانی که کافر شدند، گفتند: «ما هرگز به این قرآن ایمان نمی‌آوریم و نه به آن (کتاب‌های) که پیش از آن بوده». (ای پیامبر!) اگر ببینی (در روز قیامت) هنگامی که ستمکاران در پیشگاه پروردگارشان (برای حساب‌رسی) نگه داشته شده‌اند، (از حال آن‌ها به شگفت می‌آیی) برخی از آن‌ها سخن برخی دیگر را پاسخ می‌دهند (و هر کدام گناه خود را به گردن دیگری می‌اندازد) کسانی که به استضعاف کشیده شده‌اند، به کسانی که استکبار (و سرکشی) نمودند، گویند: «اگر شما نبودید ما قطعاً مؤمن

بودیم». ﴿۳۱﴾

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ ۗ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ۗ قَالُوا الْحَقُّ ۗ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾ ۗ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ قُلْ لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلْ تَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَاتِحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ ۗ كَلَّا ۗ بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَّا تَسْتَعْجِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا اَلْحَنُ صَدَدْنَكُمْ
 عَنِ اَلْهُدٰى بَعَدَ اِذْ جَاَءَكُمْ ۗ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِيْنَ ﴿۳۱﴾
 وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ الْاَلِيلِ
 وَالنَّهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَ اَنْ نَّكْفِرَ بِاللّٰهِ وَجَعَلَ لَهُۥ اَنْدَادًا ۗ
 وَاَسْرُوْا اَلنَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوْا اَلْعَذَابَ وَجَعَلْنَا اَلْاَعْلٰلَ فِيْ
 اَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوْا ۗ هَلْ تَجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ
 ﴿۳۲﴾ وَمَا اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالِ مَتْرُفُوْهَا اِنَّا
 بِمَاۤ اُرْسَلْتُمْ بِهٖءِ كٰفِرُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَقَالُوْا اَلْحَنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا
 وَاَوْلَادًا وَمَا لِحُنِّ بِمُعَدِّيْنَ ﴿۳۴﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ
 الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَمَا اَمْوَالِكُمْ وَاَلْوٰلِدُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ
 عِنْدَنَا زُلْفٰى اِلَّا مَنۢ ءَامَنَ وَعَمِلَ صٰلِحًا فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
 جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوْا وَهُمْ فِي الْعُرْفَتِ ءَامِنُوْنَ ﴿۳۶﴾
 وَالَّذِيْنَ يَسْعَوْنَ فِيْ ءَايٰتِنَا مُعْجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ فِي
 الْعَذَابِ مُخْضَرُوْنَ ﴿۳۷﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
 لِمَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهٖءِ وَيَقْدِرُ لَهُۥ ۗ وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ
 فَهُوَ يُخْلِفُهٗ ۗ وَهُوَ خَيْرُ الرَّٰزِقِيْنَ ﴿۳۸﴾

کسانی که سرکشی (و تکبر) کردند (= مستکبران) به
 کسانی که به استضعاف کشیده شده‌اند، (= مستضعفان)
 گویند: «آیا ما شما را از هدایت باز داشتیم بعد از آن که به
 سراغ شما آمد؟! (هرگز نه) بلکه شما خود مجرم بودید».
 ﴿۳۲﴾ و مستضعفان به مستکبران گویند: «بلکه، مکر و حیلۀ
 شب و روز شما (سبب شد که از هدایت بازمانیم) هنگامی که
 به ما دستور می‌دادید که به الله کافر شویم و برای او همتیانی
 قرار دهیم». و هنگامی که عذاب (الهی) را ببینند، پشیمانی
 (خود) را (در دل) پنهان دارند، و ما غل‌ها در گردن‌های
 کسانی که کافر شدند؛ بگذاریم، آیا جز آنچه عمل
 می‌کردند، به آن‌ها جزا داده می‌شود؟! ﴿۳۳﴾ ما در هیچ قریۀ
 هشداردهنده‌ای نفرستادیم؛ مگر اینکه متعلمان آن‌ها (که
 مست ناز و نعمت و قدرت بودند) گفتند: «بی‌تردید ما به
 آنچه فرستاده شده‌اید؛ کافریم». ﴿۳۴﴾ و گفتند: «اموال و
 اولاد ما (از شما) بیشتر است، (و این دلیل آن است که الله از
 ما خشنود است) و ما هرگز مجازات نخواهیم شد». ﴿۳۵﴾
 (ای پیامبر!) بگو: «بی‌گمان پروردگام روزی را برای هر
 کس که بخواهد فراخ و (یا) تنگ می‌کند، (و این نشانه
 محبت و رضایت الله نیست) و لیکن بیشتر مردم نمی‌دانند».
 ﴿۳۶﴾ و اموال‌تان و اولادتان چیزی نیستند که شما را نزد ما
 نزدیک و مقرب سازند، جز کسانی که ایمان آوردند و عمل
 صالح انجام دادند، پس اینان پاداش مضاعف در برابر
 کارهای که انجام داده‌اند؛ دارند، و آن‌ها در غرفه‌های (بلند
 بهشتی) در امن و (امان) هستند». ﴿۳۷﴾ و کسانی که
 مبارزه‌کنان در (انکار) آیات ما تلاش کردند (و گمان کردند
 که ما را به ستوه می‌آورند) اینان در عذاب احضار می‌شوند.
 ﴿۳۸﴾ (ای پیامبر!) بگو: «بی‌گمان پروردگام روزی را برای
 هر کس که بخواهد فراخ می‌گرداند، و (یا) برای او تنگ (و
 محدود) می‌سازد، و هر چیزی را (در راه الله) انفاق کنید،
 پس او عوض آن را می‌دهد، و او بهترین روزی دهندگان
 است». ﴿۳۹﴾

و (به یاد آور) روزی را که (الله) همهٔ آنان را بر می‌انگیزد، سپس به فرشتگان می‌گوید: «آیا این‌ها شما را پرستش می‌کردند؟!». ﴿۴۰﴾ (فرشتگان) گویند: «تو منزهی! (تنها) توی (و کار ساز) ما هستی، نه آن‌ها، (آنان هرگز ما را پرستش نمی‌کردند) بلکه جن (و شیاطین) را پرستش می‌کردند، بیشترشان به آن‌ها ایمان داشتند». ﴿۴۱﴾ پس امروز برخی از شما برای برخی دیگر مالک هیچ سود و زبانی نیست، و به کسانی که ستم (= شرک) کردند، می‌گوییم: «بجشید عذاب آتشی را که آن را تکذیب می‌کردید». ﴿۴۲﴾ و هنگامی که آیات روشن (و واضح) ما بر آنان خوانده شود، گویند: «این (محمد ﷺ) جز مردی نیست که می‌خواهد شما را از آنچه نیاکان‌تان می‌پرستیدند؛ باز دارد» و گویند: «این (قرآن) جز دروغ بزرگی که به هم بافته شده نیست». و کسانی که کافر شدند، هنگامی که حق به سراغ آن‌ها آمد، دربارهٔ آن گفتند: «این (قرآن) جز سحری آشکار نیست». ﴿۴۳﴾ و ما (پیش از این) چیزی از کتاب‌های (آسمانی) را به آن‌ها نداده‌ایم که آن را بخوانند (و بر اساس آن تو را تکذیب کنند) و پیش از تو هیچ هشداردهنده‌ای به سوی آن‌ها نفرستادیم. ﴿۴۴﴾ و کسانی که پیش از آن‌ها بودند (نیز پیامبران ما را) تکذیب کردند، در حالی که این‌ها به یک دهم آنچه به آن‌ها داده بودیم؛ نرسیده‌اند، آنگاه آن‌ها پیامبران مرا تکذیب کردند، (بنگر) مجازات من چگونه بود؟! ﴿۴۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «همانا من شما را به یک (خصلت) اندرز می‌دهم، که: دو نفر دو نفر یا یک نفر یک نفر برای الله بر خیزید، سپس بیندیشید که این همنشین شما (= محمد ﷺ) هیچ‌گونه دیوانگی ندارد، او برای شما جز هشداردهندهٔ پیشاپیش عذاب شدید نیست». ﴿۴۶﴾ (ای پیامبر!) بگو: «هر مزدی که از شما خواسته‌ام؛ پس آن برای خود شما باد، پاداش من تنها بر (عهدۀ) الله است، و او بر همه چیز گواه است». ﴿۴۷﴾ (ای پیامبر!) بگو: «بی‌گمان پروردگرم حق را (بر قلب پیامبران خود) می‌افکند، (آن پروردگاری که) دانای غیب‌هاست». ﴿۴۸﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْتُولَاءِ
 إِلَيْكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۴۰﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ
 وَلِيْنَا مِنْ دُونِهِمْ ۗ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ ۗ
 أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ
 بَعْضُكُم لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا
 ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿۴۲﴾
 وَإِذَا تَتَلَا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا
 رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاءَكُمْ
 وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرَىٰ ۚ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
 لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿۴۳﴾
 وَمَا آتَيْنَهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ
 قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿۴۴﴾ وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا
 بَلَّغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي ۗ فَكَيْفَ
 كَانَ نَكِيرٍ ﴿۴۵﴾ * قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ
 تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِيَ وَفِرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا ۗ مَا
 بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ
 عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿۴۶﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ
 لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾ قُلْ إِنْ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمُ الْغُيُوبِ

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٦﴾ قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي ۖ وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٤٧﴾ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا ءَأَمْنَا بِهِ ءِ وَآنَىٰ لَهُمُ التَّنَاوُسُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٩﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ ءِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْدِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٠﴾ وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُّبِينٍ ﴿٥١﴾

(ای پیامبر!) بگو: «حق آمد، و (معبودان) باطل نه (آفرینش را) آغاز می کند، و نه (دوباره) باز می گرداند.» ﴿۴۹﴾ (ای پیامبر!) بگو: «اگر من گمراه شوم، تنها بر زیان خودم گمراه می شوم، و اگر هدایت یابم، پس به (خاطر) آن چیزی است که پروردگارم به من وحی می کند، یقیناً او شنوای نزدیک است.» ﴿۵۰﴾ و (ای پیامبر!) اگر ببینی هنگامی که مضطرب (و نگران) شوند، آنگاه رهایی (از عذاب) نباشد، و از جای نزدیکی گرفته شوند (تعجب خواهی کرد) ﴿۵۱﴾ و (در آن حال) گویند: «به آن (قرآن) ایمان آوردیم» ولی چگونه می توانند از فاصله دور به آن دست یابند؟! ﴿۵۲﴾ در حالی که آن ها پیش از این (در دنیا) به آن کافر شدند، و از جای دور نادیده (و بدون آگاهی، تیری) می افکنند. ﴿۵۳﴾ و میان آن ها و آنچه می خواستند جدایی افکنده شد، همان گونه که از پیش با امثال آن ها انجام شد، بی گمان آن ها سخت در شک (و تردید) بودند. ﴿۵۴﴾

سوره فاطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِئِكَ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنَحَةٍ مِّثْنَىٰ وَتُلَّتْ وَرُبِعٌ ۚ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا ۖ وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ يَتَأَيُّهَا النَّاسُ أَدْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۚ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ فَنَنْتَفِعُ بِتُوفِيقِهِ ۚ

سوره فاطر

به نام الله بخشنده مهربان

حمد (و ستایش) مخصوص الله است، آفریننده آسمان ها و زمین، (کسی) که فرشتگان را رسولانی قرار داد؛ دارای بال های دو گانه و سه گانه و چهار گانه، هر چه بخواهد در آفرینش می افزاید، بی گمان الله بر هر چیزی تواناست. ﴿۱﴾ (هر) رحمتی را که الله برای مردم بگشاید، کسی نمی تواند که بازش دارد، و آنچه را باز دارد کسی جز او نمی تواند آن را روان سازد، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۲﴾ ای مردم! نعمت الله را بر خود به یاد آورید، آیا آفریننده جز الله هست که شما را از آسمان و زمین روزی دهد؟! هیچ معبودی جز او نیست، پس چگونه (از حق) منحرف می شوید؟! ﴿۳﴾

و اگر تو را تکذیب کنند (غمگین نباش) همانا پیامبران پیش از تو (نیز) تکذیب شدند، و (همه) کارها به سوی الله باز گردانده می شود. ﴿۴﴾ ای مردم! یقیناً وعده الله حق است، پس زندگی دنیا شما را نفریبید، و (شیطان) فریبکار شما را نسبت به الله نفریبید. ﴿۵﴾ مسلماً شیطان دشمن شماست، پس او را دشمن بگیرید، او فقط پیروانش را دعوت می کند تا (همه) از اهل آتش سوزان (جهنم) باشند. ﴿۶﴾ کسانی که کافر شدند، برای آنان عذابی سخت است، و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، برایشان آمرزش و پاداش بزرگی است. ﴿۷﴾ آیا کسی که کردار بدش برای او آراسته شده، پس آن را نیک (و زیبا) می بیند (همانند کسی است که چنین نیست؟) پس بی گمان الله هر کس را که بخواهد گمراه می سازد و هر کس را که بخواهد هدایت می کند، پس نباید که جانبت به خاطر شدت تأسف (و حسرت) بر آنان از بین برود، بی شک الله به آنچه انجام می دهند؛ داناست. ﴿۸﴾ و الله کسی است که بادها را فرستاد، آنگاه (آن بادها) ابرها را بر می انگیزند، پس آن (ابرها) را به سوی سرزمین مرده رانندیم، آنگاه بوسیله آن زمین را بعد از مردنش زنده کردیم، بر انگیزختن (مردگان از گورها نیز) چنین است. ﴿۹﴾ کسی که خواهان عزت است، پس (بداند که) عزت همگی از آن الله است، سخن پاکیزه به سوی او بالا می رود، و (الله) عمل صالح را بالا می برد، و کسانی که (نقشه و) نیرنگ های بد می کشند، برای آن ها عذاب سختی است، و (نیرنگ و) نقشه های بد (آن ها نابود می شود). ﴿۱۰﴾ و الله شما را از خاک، سپس از نطفه آفرید، آنگاه شما را جفت های یکدیگر قرار داد، و هیچ ماده باردار نمی شود، و نمی زاید؛ مگر به علم او، و هیچ سالخورده عمر طولانی نمی کند، و (یا) از عمرش کاسته نمی شود؛ مگر آنکه در کتاب (لوح محفوظ ثبت) است، بی گمان این (کارها) بر الله آسان است. ﴿۱۱﴾

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَلَا تَغْرَنَكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغْرَنَكُم بِاللَّهِ الْعِزُّورُ ﴿٥﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ أَفَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِن آتَى اللَّهُ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ فَلَا تَذْهَب نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾ وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَهُ إِلَى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ﴿٩﴾ كَذَلِكَ النُّشُورُ ﴿١٠﴾ مَن كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ﴿١١﴾ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ ﴿١٢﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِّنْ أُنثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِمَّنْ مَّعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِّنْ عُومَرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٣﴾

و (آن) دو دریا یکسان نیستند: این یکی (آبش) شیرین گوارا است که نوشیدنش خوش گوار است، و آن یکی شور تلخ است، و از هر دو گوشتی تازه می‌خورید، و (از آن‌ها) چیزهایی زینتی بیرون می‌آورید که می‌پوشید، و کشتی‌ها را در آن (دریا) می‌بینی که (امواج را) می‌شکافد (و به سوی مقصد خویش پیش می‌رود) تا از فضل الله (روزی) بجویید، و شاید که سپاس گزارید. ﴿۱۲﴾ (او) شب را در روز داخل می‌کند و روز را در شب داخل می‌گرداند، و خورشید و ماه را مسخر کرده که هر یک تا زمانی معین در حرکت است، این است الله پروردگار شما، فرمانروایی از آن اوست، و کسانی را که به جای او می‌خوانید (هم‌وزن) پوست نازک هسته خرما مالک نیستند. ﴿۱۳﴾ اگر آن‌ها را بخوانید (صدای) خواندن شما را نمی‌شنوند، و (به فرض) اگر بشنوند به شما پاسخ نمی‌دهند، و روز قیامت شرک شما را انکار می‌کنند، و هیچ کس مانند (الله) آگاه خبردارت نمی‌کند. ﴿۱۴﴾ ای مردم! شما (همگی) به الله نیازمندید، و (تنها) الله است که بی‌نیاز ستوده است. ﴿۱۵﴾ اگر بخواهد شما را (از بین) می‌برد، و آفرینش تازه می‌آورد. ﴿۱۶﴾ و این (کار) بر الله دشوار نیست. ﴿۱۷﴾ و هیچ کس بار (گناه) دیگری را به دوش نمی‌کشد، و اگر (شخص) گرانباری (دیگری را) برای حمل بار (گناه) خود بخواند، چیزی از آن (بار) برداشته نمی‌شود، هر چند خویشاوند (نزدیک او) باشد. تو (ای پیامبر!) تنها کسانی را هشدار می‌دهی که از پروردگارشان در پنهانی می‌ترسند، و نماز را بر پا می‌دارند، و هر کس پاک گردد (و تقوا پیشه کند) پس (بداند که) تنها به سود خویش پاک شده است، و باز گشت (همه) به سوی الله است. ﴿۱۸﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِن كُلِّ تَاكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاجِرَ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۲﴾ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿۱۳﴾ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ ﴿۱۴﴾ * يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۱۵﴾ إِنْ يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۶﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿۱۷﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَمَلِهَا لَا تُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ تَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَرَكَنَّ فَاِنَّمَا يَتَرَكَ لِنَفْسِهِ ﴿۱۸﴾ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿۱۹﴾

و نابینا و بینا (هرگز) برابر نیستند. ﴿۱۹﴾ و نه تاریکی‌ها و نور، ﴿۲۰﴾ و نه سایه و باد سوزان. ﴿۲۱﴾ و (هرگز) زندگان و مردگان یکسان نیستند، بی گمان الله هر کس را بخواهد می شنواند، و تو (ای پیامبر!) نمی توانی (سخت را) به در گور خفتگان بشنوانی. ﴿۲۲﴾ تو جز هشداردهنده ای نیستی، ﴿۲۳﴾ یقیناً ما تو را به حق بشارت دهنده و هشداردهنده فرستادیم، و هیچ امتی نیست؛ مگر آن که در (میان) آن هشداردهنده ای (آمده و) گذشته است. ﴿۲۴﴾ و اگر تو را تکذیب کنند، (چیز تازه نیست) همانا کسانی که پیش از آنان بودند (نیز پیامبران خود را) تکذیب کردند، پیامبران شان با دلایل روشن و نوشته های (مشمول بر پند و موعظه) و کتاب روشنگر به سراغ آن ها آمدند. ﴿۲۵﴾ سپس کسانی که کفر ورزیدند؛ فرو گرفتیم، پس (بنگر) مجازات من چگونه بود؟! ﴿۲۶﴾ آیا ندیدی همانا الله از آسمان آبی را نازل کرد که بوسیله آن میوه هایی با رنگ های گوناگون (از زمین) بیرون آوردیم، و از کوه ها (نیز) راه های (به رنگ) سفید و سرخ رنگارنگ و به غایت سیاه (پدید آوردیم). ﴿۲۷﴾ و همچنین از مردم و جنبندگان و چهارپایان با رنگ های مختلف (پدید آوردیم)، جز این نیست که از میان بندگان الله دانایان از او می ترسند، بی تردید الله پیروزمند آمرزنده است. ﴿۲۸﴾ بی گمان کسانی که کلام الله را تلاوت می کنند و نماز را بر پا می دارند، و از آنچه روزی شان داده ایم؛ پنهان و آشکار انفاق می کنند، به تجارتنی (پر سود) که هرگز زیان (و کساد) ندارد؛ امید دارند. ﴿۲۹﴾ تا (الله) پاداش آن ها را به تمامی بدهد و از فضل خود بر آن ها بیفزاید، بی گمان او آمرزنده سپاسگزار است. ﴿۳۰﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿١٩﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٠﴾ وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٦﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا ۗ وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بِيضٌ وَحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿٢٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِّ وَأَلْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ ۗ كَذَٰلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجْرَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ لِيُؤْفِقَهُمُ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

و (ای پیامبر!) آنچه از (این) کتاب به تو وحی کردیم؛ حق است که تصدیق کننده آنچه پیش از آن است، یقیناً الله به (حال) بندگانش آگاه بیناست. ﴿۳۱﴾ سپس (این) کتاب را به کسانی از بندگان مان که بر گزیده بودیم؛ به میراث دادیم، پس (برخی) از آنان بر خود ستم کردند و (برخی) از آنان میانه رو بودند، و (برخی) از آنان به فرمان الله در نیکی‌ها پیشتازند، این همان فضل (و بخشایش) بزرگی است. ﴿۳۲﴾ (پادشاه آن‌ها) باغ‌های جاویدان (بهشتی) است که به آن وارد می‌شوند، در آنجا به دستبندهای از طلا و مروارید آراسته می‌گردند، و لباس‌هایشان در آنجا حریر است. ﴿۳۳﴾ و گویند: «حمد (و ستایش) مخصوص الله است که اندوه را از ما دور کرد، یقیناً پروردگار ما آمرزنده سپاس‌گزار است. ﴿۳۴﴾ (همان) کسی که از فضل خویش ما را در این سرای اقامت (جاویدان) جای داد که در آنجا هیچ رنجی به ما نمی‌رسد، و در آنجا هیچ خستگی (و واماندگی) به ما نمی‌رسد. ﴿۳۵﴾ و کسانی که کافر شدند؛ برای آن‌ها آتش جهنم است، نه فرمان (مرگ) بر آن صادر شود تا بمیرند (و راحت گردند) و نه چیزی از عذابش از آن‌ها کاسته شود، این گونه هر ناسپاسی را کیفر می‌دهیم. ﴿۳۶﴾ و آن‌ها در آن (آتش) فریاد می‌زنند: «پروردگارا! ما را بیرون آر تا عمل صالحی انجام دهیم؛ غیر از آنچه انجام می‌دادیم» (در پاسخ آنان می‌فرماییم: آیا آن قدر شما را عمر ندادیم که پند گیرندگان در آن پند گیرند؟! و هشدار دهنده (نیز) به سراغ شما آمد؟! پس (طعم عذاب را) بچشید که برای ستمکاران هیچ یآوری نیست. ﴿۳۷﴾ بی‌گمان الله دانای نهای آسمان‌ها و زمین است و همانا او به آنچه در درون سینه‌هاست؛ دانا است.

﴿۳۸﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُكَلِّونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿٣٦﴾ وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٣٧﴾ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

او کسی است که شما را در زمین جانشینان (پیشینیان) قرار داد، پس هر کس که کافر شود، او به زیان خودش خواهد بود، و کافران را کفرشان جز خشم (و دشمنی) در نزد پروردگارشان (چیزی) نمی‌افزاید، و (نیز) کافران را کفرشان جز زیان (چیزی) نمی‌افزاید. ﴿۳۹﴾ (ای پیامبر!) بگو: «آیا معبودان تان که به جای الله می‌خوانید؛ دیده‌اید؟ به من نشان دهید چه چیزی از زمین را آفریده‌اند؟ یا اینکه در (آفرینش) آسمان‌ها شرکتی دارند؟ یا به آن‌ها کتابی داده‌ایم که آن‌ها دلیلی از آن (برای شرک خود) دارند؟» (نه هیچ‌یک از این‌ها نیست) بلکه ستمکاران جز فریب به یکدیگر وعده نمی‌دهند. ﴿۴۰﴾ بی‌تردید الله آسمان‌ها و زمین را نگه می‌دارد از آن که (از نظام خود) منحرف شوند، و اگر منحرف گردند، کسی جز او نمی‌تواند آن‌ها را نگه دارد، بی‌گمان او بردبار آمرزنده است. ﴿۴۱﴾ (کفار قریش) با محکم‌ترین سوگندهای شان (و با نهایت تأکید) به الله سوگند یاد کردند که اگر هشداردهنده‌ای برای آنان بیاید، از هدایت یافته‌ترین امت‌ها خواهند بود، پس چون (پیامبر) هشداردهنده‌ای بر آنان آمد، جز (فرار و) نفرت (از حق چیزی) بر آنان نیفزود. ﴿۴۲﴾ (این‌ها) بخاطر استکبار در زمین و نیرنگ‌های بد (شان) بود، و نیرنگ‌های بد جز دامن‌گیر صاحبانش نمی‌گردد، آنگاه آیا آنان (چیزی) جز سنت (و شیوه الله با) پیشینیان را انتظار دارند؟! پس هرگز برای سنت (و شیوه) الله تغییری پیدا نمی‌کند و هرگز درطرز کار الله دگرگونی نمی‌یابد. ﴿۴۳﴾ آیا (آن‌ها) در زمین نگشته‌اند؛ تا ببینند عاقبت کسانی را که پیش از آن‌ها بودند؛ چگونه بود؟! در حالی که آنان از اینان نیرومندتر بودند، و هیچ چیزی در آسمان‌ها و زمین نیست که الله را ناتوان سازد (و از حوزه قدرت او بیرون رود) بی‌گمان او دانای تواناست. ﴿۴۴﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ آتَيْنَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِّنْهُ بَلْ إِن يَبْغُوا الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾ إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾ اسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ نَّجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ نَّجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿٤٣﴾ أُولَٰئِكَ يَسِيرُونَ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُونَ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

و اگر الله مردم را به (سبب) آنچه که انجام داده‌اند؛ مجازات کند، هیچ جنبنده را بر روی آن (= زمین) باقی نخواهد گذاشت، و لیکن آن‌ها را تا زمانی معین به تأخیر می‌اندازد، پس هنگامی که اجل آن‌ها فرا رسد، یقیناً الله به بندگانش بیناست. ﴿۴۵﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَىٰ ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ فِإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿۴۵﴾

سوره یس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یس ﴿۱﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَکِیمِ ﴿۲﴾ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِینَ ﴿۳﴾ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِیمٍ ﴿۴﴾ تَنْزِیلَ الْعَزِیزِ الرَّحِیمِ ﴿۵﴾ لِنُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ ءَابَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿۶﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۷﴾ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿۸﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۹﴾ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَحَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَیْبِ فَبَثَّرَهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿۱۱﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَءَاثِرَهُمْ ۚ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿۱۲﴾

سوره یس

به نام الله بخشنده مهربان

یس (یا. سین) ﴿۱﴾ سوگند به قرآن حکیم ﴿۲﴾ که تو قطعاً از پیامبران (ما) هستی. ﴿۳﴾ بر راه راست (قرار داری). ﴿۴﴾ (این قرآن) فرو فرستاده (الله) پیروزمند مهربان (است). ﴿۵﴾ تا گروهی را هشدار دهی که نیاکان‌شان هشدار نیافته‌اند، پس آنان غافلند. ﴿۶﴾ به راستی فرمان (الهی) بر بیشتر آنان تحقق یافته است، پس آنان ایمان نمی‌آورند. ﴿۷﴾ بی‌گمان ما در گردن‌های آنان غل‌هایی قرار دادیم پس آن (غل‌ها) تا چانه‌ها است، لذا سرهای‌شان را بالا نگاه داشته است. ﴿۸﴾ و پیش روی آنان سدی (= دیواری) و از پشت سرشان (نیز) سدی قرار دادیم، آنگاه (دیدگان) آنان را پوشانیدیم، لذا آنان نمی‌بینند. ﴿۹﴾ و (ای پیامبر) بر آنان یکسان است، چه آن‌ها را هشدار دهی و یا هشدارشان ندهی، ایمان نمی‌آورند. ﴿۱۰﴾ (ای پیامبر) تو تنها کسی را هشدار می‌دهی که از (این) پند پیروی کند، و در نهان از (الله) رحمان بترسد، پس او را به آمرزش و پاداشی گرامی بشارت ده. ﴿۱۱﴾ یقیناً ما میم که مردگان را زنده می‌کنیم، و آنچه را (از اعمال نیک و بد) که از پیش فرستاده‌اند، و آثار (و گام‌های) شان را می‌نویسیم، و همه چیز را در کتاب روشنگر (لوح محفوظ) شمار کرده‌ایم. ﴿۱۲﴾

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾
 إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ سَمَاءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَيَّرْنَاكُمْ مَعَكُمْ أَيْنَ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَنْفِقُمْ أَنْتُمْ يَا مَعْرُوسِينَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْتَلِكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ أَأَخِذُ مِنْ دُونِهِ عَالِهَةً إِنْ يُرَدَّنَ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِي عَنِّي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِدُونَ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

شده ایم. ﴿۱۶﴾ و بر (عهده) ما جز رساندن (پیام) آشکار نیست. ﴿۱۷﴾ (آن‌ها) گفتند: «بی گمان ما شما را به فال بد گرفته ایم، اگر دست بر ندارید البته سنگسارتان خواهیم کرد، و از سوی ما عذاب (و شکنجه) دردناکی به شما خواهد رسید». ﴿۱۸﴾ (پیامبران) گفتند: «شومی (و فال بد) تان با خود شماست، اگر به شما پند داده شود (چنین می گوید، و به فال بد می گیرید؟!)) بلکه (حقیقت این است که) شما مردمی اسراف کار هستید. ﴿۱۹﴾ و مرد (مؤمنی) از دورترین نقطه شهر شتابان آمد، (و خطاب به مردم) گفت: «ای قوم من! پیامبران (الله) را پیروی کنید. ﴿۲۰﴾ کسانی را پیروی کنید که از شما مزدی طلب نمی کنند، و خودشان هدایت یافته اند. ﴿۲۱﴾ و چه شده است مرا که پرستش نکنم کسی را که مرا آفریده است، (همه) به سوی او باز گردانده می شوید؟ ﴿۲۲﴾ آیا غیر از او معبودهایی را بر گزینم که اگر (الله) رحمان بخواهد به من زیانی برساند، شفاعت آن‌ها چیزی را از من دفع نمی کند (و کمترین فایده برایم ندارد) و مرا نجات نخواهند داد؟! ﴿۲۳﴾ (اگر چنین کنم) یقیناً آنگاه من در گمراهی آشکاری خواهم بود. ﴿۲۴﴾ من به پروردگارتان ایمان آورده ام، پس (سخنان) مرا بشنوید. ﴿۲۵﴾ (پس او را شهید کردند) به او گفته شد: «وارد بهشت شو» گفت: ای کاش قوم من می دانستند^(۱)، ﴿۲۶﴾ که پروردگارم مرا آمرزیده و از گرامی شدگان قرار داده است! ﴿۲۷﴾

و (ای پیامبر) برای آن‌ها مثال (و داستان) مردم آن قریه (انطاکیه) را بزن، چون رسولان (ما) بدان جا آمدند. ﴿۱۳﴾ آنگاه که دو نفر (از رسولان) را به سوی آن‌ها فرستادیم، پس آنان را تکذیب کردند، سپس با (فرستادن) شومی (آن دو را) تقویت کردیم، پس گفتند: «همانا ما به سوی شما فرستاده شده ایم». ﴿۱۴﴾ (آن‌ها در پاسخ) گفتند: شما جز بشری همانند ما نیستید، و (الله) رحمان چیزی را نازل نکرده است، شما فقط دروغ می گوید. ﴿۱۵﴾ (پیامبران) گفتند: «پروردگار ما می داند که ما قطعاً به سوی شما فرستاده

(۱) - نجات تنها در فرمانبرداری از الله و رسولش می باشد، و راه هدایت و راهی

که به بهشت منتهی می شود نیز همین است.

ابو موسی اشعری رضی الله عنه می گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «مثال من و آنچه که الله مرا بدان فرستاده است، مانند مردی است که نزد قومی می آید و می گوید: من با چشمان خودم، سپاه دشمن را دیدم، و به شما اعلام خطر می کنم، بشتابید، بشتابید، پس گروهی از آنها از او اطاعت کردند، پس شبانه بدون عجله حرکت کردند، و سرانجام نجات یافتند، اما گروهی دیگر او را تکذیب کردند، بنابراین سپاه دشمن ناگهانی به آنها حمله کرد، و آنها را نابود ساخت.»

(صحیح بخاری ۶۴۸۲ و مسلم ۲۲۸۳).

می شوند. ﴿۳۲﴾ و زمین مرده برایشان نشانه (و عبرتی) است که ما آن را زنده گردانیدیم، و دانه (غذایی) که از آن می خورند، بیرون آوردیم. ﴿۳۳﴾ و در آن باغ‌هایی از نخل‌ها و انگورها قرار دادیم، و در آن چشمه‌های جاری ساختیم. ﴿۳۴﴾ تا از میوه آن بخورند در حالی که دست آنان (در تولید آن‌ها) هیچ دخالتی نداشته است^(۱)، آیا سپاس نمی گویند. ﴿۳۵﴾ منزه است کسی که همه جفت‌ها را آفرید، از آنچه زمین می‌رویاند، و از (جنس) خودشان، و از آنچه نمی‌دانند. ﴿۳۶﴾ و شب (نیز) برای آن‌ها نشانه (و عبرتی) است ما روز را از آن بر می‌کشیم، پس آنگاه همه در تاریکی فرو می‌روند. ﴿۳۷﴾ و خورشید (نیز که) پیوسته به سوی قرارگاهش^(۲) در حرکت است، این تقدیر (الله) پیرومند دانا است. ﴿۳۸﴾ و برای ماه منزلگاه‌های مقدر کرده‌ایم، تا چون شاخه (خشک و) کهنه خرما باز گردد. ﴿۳۹﴾ نه خورشید را سزد که به ماه رسد، و نه شب بر روز پیشی می‌گیرد، و هر یک در مدار خود شناورند. ﴿۴۰﴾

﴿۳۲﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿۳۳﴾ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ ﴿۳۴﴾ يَحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رُّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۳۵﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿۳۶﴾ وَإِن كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿۳۷﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيِّتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿۳۸﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿۳۹﴾ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿۴۰﴾ سُبْحٰنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿۴۲﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۴۳﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿۴۴﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۴۵﴾

و بعد از او بر قومش هیچ لشکری از آسمان فرو نفرستادیم و ما فرو فرستنده نبودیم. ﴿۲۸﴾ (بلکه کیفر آن‌ها) جز یک بانگ مرگبار نبود، پس ناگاه همه خاموش (=هلاک) شدند. ﴿۲۹﴾ ای افسوس بر (این) بندگان، هیچ پیامبری به سوی آن‌ها نمی‌آمد مگر اینکه او را استهزاء می‌کردند! ﴿۳۰﴾ آیا ندیدند که پیش از آن‌ها چه بسیار نسل‌ها را نابود کردیم، که آن‌ها هرگز به سوی ایشان باز نمی‌گردند؟! ﴿۳۱﴾ و همه آن‌ها (برای حساب) نزد ما جمع و احضار

(۱) - و یا: «از دست آورد خود (و آنچه که با دست خود ساخته اند) بخورند».

(۲) - ابوذر رضی الله عنه می‌گوید: هنگام غروب آفتاب همراه رسول الله صلی الله علیه و آله در مسجد بودم رسول الله صلی الله علیه و آله از من پرسید: «ای ابوذر! آیا می‌دانی این آفتاب کجا غروب می‌کند؟! عرض کردم: الله و رسولش داناتر اند.

فرمود: «این خورشید می‌رود تا اینکه در زیر عرش سجده می‌کند، و این مقصود از آیه ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ﴾ است». (صحیح بخاری ۴۸۰۲).

و روایت دیگر آمده: ابوذر رضی الله عنه می‌گوید: درباره آیه ﴿وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا﴾ از رسول الله صلی الله علیه و آله سؤال کردم؟ فرمود: «مستقر (و قرارگاهش) زیر عرش است». (صحیح بخاری ۴۸۰۳)

وَأَيُّهُ هُمْ أَنَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفَلَكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾
 وَخَلَقْنَا هُمْ مِنْ مَثَلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا
 صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنقذُونَ ﴿٤٣﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَى
 حِينٍ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
 كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ
 اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ
 أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى
 هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً
 وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
 تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
 فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا
 يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ
 وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً
 وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَّمُ
 نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

نشانه (دیگر) برای آنان این است که فرزندان شان را بر
 کشتی پر بار سوار کردیم. ﴿۴۱﴾ و (مرکب های
 دیگری) همانند آن برای آن ها آفریدیم، که سوار
 می شوند. ﴿۴۲﴾ و اگر بخواهیم آن ها را غرق
 می کنیم، پس آن ها را هیچ فریاد رسی نباشد، و نه
 آن ها رهایی یابند. ﴿۴۳﴾ مگر اینکه رحمتی از سوی
 ما (شامل حال آن ها شود) و تا زمان معینی (از دنیا) بهره

بگیرند. ﴿۴۴﴾ و هنگامی که به آن ها گفته شود: «از آنچه
 پیش روی شماست، و از آنچه پشت سر شماست، بترسید،
 شاید مورد رحمت قرار گیرید» (اعراض می کنند). ﴿۴۵﴾
 و هیچ آیه از آیات پروردگارشان برای آن ها نیاید مگر
 آنکه از آن روی بگردانند. ﴿۴۶﴾ و هنگامی که به آن ها
 گفته شود: از آنچه الله به شما روزی داده، انفاق کنید،
 کسانی که کافر شدند، به کسانی که ایمان آوردند
 می گویند: آیا ما کسی را طعام بدهیم که اگر الله
 می خواست، (خود) به او طعام می داد و شما جز در
 گمراهی آشکار نیستید. ﴿۴۷﴾ و می گویند: «اگر
 راست می گویند، این وعده (عذاب) کی خواهد
 بود؟!» ﴿۴۸﴾ آن ها جز انتظار یک بانگ مرگبار
 نمی کشند، که آن ها را فرو گیرد در حالی که سرگرم
 جدال (و دشمنی) هستند. ﴿۴۹﴾ پس (در آن وقت)
 نمی توانند وصیتی کنند، و نه به سوی خانواده خود باز
 گردند. ﴿۵۰﴾ و (چون بار دیگر) در صور دمیده شود،
 پس ناگهان آن ها از قبرها (بیرون آیند) شتابان به سوی
 پروردگارشان می روند. ﴿۵۱﴾ گویند: «وای بر ما چه
 کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟!» (به آن ها گفته
 شود): این همان است که (الله) رحمان وعده داده بود، و
 پیامبران (الله) راست گفتند. ﴿۵۲﴾ (آن) جز یک بانگ
 مرگبار نخواهد بود، پس ناگهان همه نزد ما جمع و
 احضار می شوند. ﴿۵۳﴾ پس امروز به هیچ کس ذره ستم
 نخواهند شد، و جز به آنچه عمل می کردید، جزا داده
 نمی شوید. ﴿۵۴﴾

بی گمان اهل بهشت امروز در کاری (لذت بخش) مشغولند (و) شادمان هستند. ﴿۵۵﴾ آن‌ها و همسران‌شان در سایه‌هایی (گسترده بهشتی) بر تخت‌ها تکیه زده‌اند. ﴿۵۶﴾ برای آن‌ها در آن (= بهشت، انواع) میوه است، و هر چه که بخواهند برایشان (فراهم) است. ﴿۵۷﴾ (به آن‌ها گفته می‌شود) سلام (بر شما باد) این سخنی است از جانب پروردگار مهربان. ﴿۵۸﴾ ای گنهکاران امروز (از نیکان) جدا شوید. ﴿۵۹﴾ ای فرزندان آدم! آیا با شما پیمان نبستم که شیطان را نپرستید، که او برای شما دشمن آشکار است؟! ﴿۶۰﴾ و اینکه مرا پرستید، این راه مستقیم است. ﴿۶۱﴾ و به راستی او گروه زیادی از شما را گمراه ساخت آیا اندیشه نکردید؟! ﴿۶۲﴾ این (همان) جهنمی است که به شما وعده داده می‌شد. ﴿۶۳﴾ امروز به سزای کفری که ورزیده‌اید به آن در آیید. ﴿۶۴﴾ امروز بر دهان‌ها یشان مَهر می‌نهم، و دست‌هایشان با ما سخن می‌گویند، و پاهایشان به آنچه می‌کردند گواهی می‌دهند. ﴿۶۵﴾ و اگر بخواهیم چشمان‌شان را محو (و نابود) می‌کنیم، پس شتابان قصد راه می‌کنند، اما چگونه می‌توانند ببینند؟! ﴿۶۶﴾ و اگر بخواهیم آن‌ها را در جایگاه‌شان مسخ (و میخ کوب) می‌کنیم، پس نتوانند که به پیش قدم بردارند، و نه به عقب باز گردند. ﴿۶۷﴾ و هر کس را طول عمر دهیم، در آفرینش دگرگونش کنیم، (و به حالت ناتوانی کودکی بر می‌گردانیم) آیا اندیشه نمی‌کنند؟! ﴿۶۸﴾ ما (هرگز) شعر به او (=رسول) نیاموخته‌ایم و شایسته او نیست، این (کتاب چیزی) جز اندرز، و قرآنی روشن‌گر نیست. ﴿۶۹﴾ تا هر کس را که زنده (دل) باشد، بیم دهد و سخن حق بر کافران ثابت شود. ﴿۷۰﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ﴿۵۵﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَّكُونَ ﴿۵۶﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿۵۷﴾ سَلَّمَ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ ﴿۵۸﴾ وَأَمْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿۵۹﴾ أَلَمْ أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَبْنَیْ آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿۶۰﴾ وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۱﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿۶۲﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۶۳﴾ أَصَلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۶۴﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۶۵﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿۶۶﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿۶۷﴾ وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۶۸﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ ﴿۶۹﴾ لِيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۷۰﴾

أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَمًا
فَهُمْ لَهَا مَلَائِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ
وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُمْ فِيهَا مَنَّعُ وَمَشَارِبٌ أَفْلا
يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلهَةً
لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ
وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحَضَّرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا تَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ
إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾ أَوْلَمْ يَرَ
الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ حَصِيمٌ
مُؤْتِنٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ
يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي
أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي
جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ
تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ
يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ
مَلَائِكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

آیا ندیدند که ما برای آن‌ها از آنچه ساخته دست‌های ماست، چهار پایانی را آفریده‌ایم، پس آنان مالک آن هستند. ﴿٧١﴾ و آن‌ها را برایشان رام کردیم، پس بر بعضی سوار می‌شوند، و از (گوشت) بعضی می‌خورند. ﴿٧٢﴾ و برای آن‌ها بهره‌های دیگر، و نوشیدنی‌ها در آن (حیوانات) است، آیا سپاس نمی‌گویند؟! ﴿٧٣﴾ و آن‌ها غیر از الله معبودانی (برای خود) بر گزیدند، (به این امید) شاید که یاری شوند. ﴿٧٤﴾ آن‌ها قادر به یاری ایشان نیستند، و آنان (= مشرکان) برای این‌ها (= معبودان) لشکری احضار شده (و آماده) هستند. ﴿٧٥﴾ پس (ای پیامبر) سخن آنان تو را غمگین نسازد، بی‌گمان ما آنچه را که پنهان می‌دارند و آنچه را که آشکار می‌کنند، می‌دانیم. ﴿٧٦﴾ آیا انسان ندیده است که ما او را از نطفه آفریده‌ایم، پس او ستیزه جویی آشکار شده است. ﴿٧٧﴾ و برای ما مثلی زد، و آفرینش خود را فراموش کرد، گفت: «چه کسی (این) استخوان‌ها را (دوباره) زنده می‌کند در حالی که پوسیده است؟!». ﴿٧٨﴾ بگو: «همان» کسی آن را زنده می‌کند که نخستین بار آن را پدید آورد، و او به هر آفرینشی داناست، ﴿٧٩﴾ همان کسی که از درخت سبز برای شما آتش پدید آورد، پس آنگاه شما از آن (آتش) می‌افروزید. ﴿٨٠﴾ آیا کسی که آسمان‌ها و زمین را آفریده است، نمی‌تواند همانند آن‌ها (= انسان‌ها) را بیافریند؟! آری (می‌تواند) و او آفریننده داناست. ﴿٨١﴾ جز این نیست که فرمان او، چون چیزی را اراده کند، (این است) که به آن می‌گوید: «موجود شو» پس (بی‌درنگ) موجود می‌شود. ﴿٨٢﴾ پس منزّه است، کسی که پادشاهی همه چیز در دست اوست، و (همه) به سوی او باز گردانده می‌شوند. ﴿٨٣﴾

۱- گویند: عاص بن وائل سهمی - و در روایتی ابی بن خلف - نزد رسول الله ﷺ آمد در حالی استخوانی در دست داشت، سپس آن را ریزه ریزه کرد، و گفت: آیا الله این استخوان را بعد از اینکه پوسیده و ریزه ریزه شده دوباره زنده می‌کند؟
رسول الله ﷺ فرمود: «آری و تو را می‌میراند، سپس تو را زنده می‌گرداند، آنگاه تو را به جهنم وارد می‌کند». بعد این آیات نازل شد. (تفسیر طبری و ابن کثیر).

سورة الصفات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّفَاتِ صَفًا ﴿١﴾ فَالزَّجْرَاتِ زَجْرًا ﴿٢﴾ فَالتَّلَايُتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾
 إِنَّ إِلَهَهُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٤﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
 بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ﴿٥﴾ إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ
 الْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾ لَّا
 يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَىٰ وَيُقَدِّفُونَ مِّنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾
 دُحُورًا ۗ وَهُمْ عَذَابٌ وَأَصِيبٌ ﴿٩﴾ إِلَّا مَن حَطَفَ الْخَطْفَةَ
 فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهْمَ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَن
 خَلَقْنَا ۗ إِنَّا خَلَقْنَهُمْ مِّنْ طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ
 وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً
 يَسْتَسْخَرُونَ ﴿١٤﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أءِذَا
 مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوءِ آبَاؤُنَا
 الْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾ فَلِنَمَّا هِيَ زَجْرَةٌ
 وَاحِدَةٌ فِإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا يَوَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ
 ﴿٢٠﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِء تَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾
 أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِّنْ
 دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقَفُوهُمْ ۗ إِنَّهُمْ
 مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾

سورة صفات

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به (فرشتگان) صف کشیده^(۱). ﴿۱﴾ پس سوگند به (فرشتگان) باز دارنده،
 ﴿۲﴾ و به تلاوت کنندگان ذکر (=قرآن)، ﴿۳﴾ که همانا معبود شما یکی
 است. ﴿۴﴾ پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آنهاست، و پروردگار
 مشرق‌ها. ﴿۵﴾ بی‌گمان ما آسمان دنیا (=پایین) را به زیور ستارگان
 بیاراستیم. ﴿۶﴾ و از هر شیطان سرکشی حفظ کردیم. ﴿۷﴾ (تا) به
 (سخنان) عالم بالا گوش فرادهند، و از هر سو (بوسیله شهاب) زده (و
 رانده) می‌شوند. ﴿۸﴾ (آن‌ها به سختی) عقب رانده می‌شوند، و برای
 آن‌ها عذاب دائمی است. ﴿۹﴾ مگر کسی که ناگهان چیزی را برآید،
 پس شهابی درخشان او را دنبال می‌کند. ﴿۱۰﴾ پس (ای پیامبر) از آن‌ها
 بپرس که آیا آفرینش آن‌ها سخت‌تر است، یا (آفرینش) آنچه ما آفریده‌ایم،
 ما آن‌ها را از گل چسپنده آفریدیم. ﴿۱۱﴾ بلکه تو (از انکار آن‌ها) در
 شگفت شدی، و آن‌ها مسخره می‌کنند. ﴿۱۲﴾ و هنگامی که پند داده
 شوند، پند نمی‌پذیرند. ﴿۱۳﴾ و هنگامی که معجزه ببینند (آنرا) مسخره
 می‌کنند. ﴿۱۴﴾ و می‌گویند: «این جز جادویی آشکار نیست، ﴿۱۵﴾ آیا
 هنگامی که مردیم و به خاک و استخوان‌های (پوسیده، مبدل) شدیم،
 (دوباره) برانگیخته خواهیم شد؟! ﴿۱۶﴾ آیا نیاکان نخستین ما (نیز بر
 انگیزته می‌شوند؟! ﴿۱۷﴾ بگو: «آری، و شما خوار و زبون (زنده)
 می‌شوید. ﴿۱۸﴾ پس آن تنها یک بانگ (سه‌نواک) است، ناگهان آن‌ها (از
 قبرها بیرون می‌آیند و) می‌نگرند. ﴿۱۹﴾ و گویند: «وای بر ما این (همان) روز
 جزا است! ﴿۲۰﴾ (آری) این (همان) روز داوری است، که شما آن را
 تکذیب می‌کردید. ﴿۲۱﴾ (به فرشتگان فرمان داده می‌شود) گرد
 آورید کسانی را که ستم کردند، و (همپایگان و) همراهانشان و آنچه
 را می‌پرستیدند. ﴿۲۲﴾ به جای الله، پس (همه) آن‌ها را به راه دوزخ
 هدایت کنید. ﴿۲۳﴾ و آن‌ها را نگاه دارید که یقیناً باز خواست خواهند
 شد. ﴿۲۴﴾

۱- جابر بن سمره رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله خطاب به ما فرمود: «آیا مانند صف
 بستن فرشتگان نزد پروردگارشان، صف نمی‌بندید؟!» عرض کردیم:
 فرشتگان چگونه صف می‌بندند؟ فرمود: «صف‌های جلو را تکمیل می‌کنند، و در
 صف فشرده و کنار هم می‌ایستند.» (صحیح مسلم ۴۳۰) و حدیثی از رسول الله صلی الله علیه و آله
 روایت می‌کند که فرمود: «به سه چیز بر سایر مردمان برتری داده شده‌ایم: اول:
 صف‌های ما (در نماز) مانند صف‌های فرشتگان است. دوم: تمام زمین برای
 ما مسجد (و جایگاه نماز) قرار داده شد. سوم: و خاک آن برای ما پاک
 کننده (جهت تیمم) قرار داده شده، در صورتی که آب نیابیم.» (صحیح
 مسلم ۵۲۲)

بر شما نداشتیم، بلکه شما خود گروهی سرکش بودید. ﴿۳۰﴾ پس فرمان پروردگاران بر ما ثابت شد، البته ما چشندۀ (عذاب) خواهیم بود. ﴿۳۱﴾ پس شما را گمراه کردیم، بی گمان ما (نیز) خود گمراه بودیم. ﴿۳۲﴾ پس مسلماً در آن روز همه آن‌ها (= پیروان و سردمداران) در عذاب شریک خواهند بود. ﴿۳۳﴾ بی شک ما با مجرمان این گونه رفتار می‌کنیم! ﴿۳۴﴾ آن‌ها (در دنیا چنان) بودند که چون به آن‌ها گفته می‌شد: «معبودی (به حق) جز الله نیست» سرکشی (و تکبر) می‌کردند. ﴿۳۵﴾ و می‌گفتند: «آیا ما معبودان مان را به خاطر (سخن) شاعری دیوانه رها کنیم؟!» ﴿۳۶﴾ (چنین نیست) بلکه (پیامبر الله) حق را آورد، و پیامبران (پیشین) را تصدیق کرد. ﴿۳۷﴾ مسلماً شما عذاب دردناک را خواهید چشید. ﴿۳۸﴾ و جز به آنچه می‌کردید، کیفر داده نمی‌شوید. ﴿۳۹﴾ مگر بندگان مخلص الله، ﴿۴۰﴾ (که) آن‌ها رزق و روزی معین دارند. ﴿۴۱﴾ (انواع) میوه‌ها، و آنان گرامی داشتگانند. ﴿۴۲﴾ در باغ‌هایی پر نعمت (بهشت)، ﴿۴۳﴾ بر تخت‌ها رو به روی یکدیگر (نشسته‌اند). ﴿۴۴﴾ گرداگردشان جامی از (شراب) روان می‌گردانند. ﴿۴۵﴾ (شرابی) سفید (و لذت‌بخش برای نوشندگان است. ﴿۴۶﴾ نه در آن تبهکاری (و فساد) است، و نه آن‌ها از آن (شراب) مست شوند. ﴿۴۷﴾ و نزدشان (همسرانی) سیه چشم، دیده فرو هشته (که تنها به شوهران خود نظر دارند) خواهند بود. ﴿۴۸﴾ گویی آن‌ها بیضه‌های (شتر مرغ) در پرده پوشیده‌اند. ﴿۴۹﴾ پس آن‌ها سوال کنان رو به یکدیگر کنند. ﴿۵۰﴾ یکی از آن‌ها گوید: «به راستی من (در دنیا) همنشینی داشتم. ﴿۵۱﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنصَرُونَ ﴿۲۵﴾ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿۲۶﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۲۷﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا تَاتُونَنا عَنِ الْيَمِينِ ﴿۲۸﴾ قَالُوا بَلْ لَمَّ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۲۹﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ ۖ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِينَ ﴿۳۰﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ۖ إِنَّا لَذٰئِقُونَ ﴿۳۱﴾ فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غٰوِينَ ﴿۳۲﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾ إِنَّا كَذٰلِكَ نَفَعُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۳۴﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۳۵﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَارِكُوا ۖ الْهَيْئَةَ لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿۳۶﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳۷﴾ إِنَّكُمْ لَذٰئِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿۳۸﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴۰﴾ أُولَٰئِكَ هُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿۴۱﴾ فَوَاكِهِ ۖ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿۴۲﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۴۳﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿۴۴﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ﴿۴۵﴾ بِيضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّرِبِينَ ﴿۴۶﴾ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ﴿۴۷﴾ وَعِنْدَهُمْ قَصْرٰتُ الْمَرْفَعِ عِينٌ ﴿۴۸﴾ كَأَنَّهُنَّ بِيضٌ مَّكْنُونٌ ﴿۴۹﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۵۰﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿۵۱﴾

شما را چه شده است که یکدیگر را یاری نمی‌دهید؟! ﴿۲۵﴾ بلکه آن‌ها امروز (همه) تسلیم (و فرمانبردار) هستند. ﴿۲۶﴾ آن‌ها سوال کنان رو به یکدیگر کنند، ﴿۲۷﴾ (به سردمداران) گویند: «به راستی که شما (برای گمراه کردن ما) از (راه) خیر خواهی به نزد ما می‌آمدید». ﴿۲۸﴾ (سردمداران در پاسخ) گویند: «بلکه، شما خودتان مؤمن نبودید (تقصیر ما چیست؟! ﴿۲۹﴾ و ما هیچ‌گونه تسلطی

يَقُولُ أَأَيْنِكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٦﴾ أَيْدَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظْمًا أَأَيْنَا لَمَدِينُونَ ﴿٥٧﴾ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ﴿٥٨﴾
فَاطَّلَعَ فَرَأَاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٩﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدَتْ
لُتْرِدِينَ ﴿٦٠﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾
أَفَمَا حُنَّ بِمَيِّتِينَ ﴿٦٢﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَى وَمَا حُنَّ بِمُعْذِبِينَ
﴿٦٣﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾ لِمَثَلٍ هَذَا فَلَيعْمَلِ
الْعَامِلُونَ ﴿٦٥﴾ أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزُّقُومِ ﴿٦٦﴾ إِنَّا
جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٧﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ
الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾ طَلَعَهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيْطَانِ ﴿٦٩﴾ فَإِنَّهُمْ
لَا كَلُونَ مِنْهَا فَمَا لُفُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٧٠﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا
لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٧١﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرَجِعَهُمْ لِآلِ الْجَحِيمِ ﴿٧٢﴾
إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ ﴿٧٣﴾ فَهُمْ عَلَى آثَرِهِمْ يُرْعَوُونَ
﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأُولِينَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
فِيهِمْ مُنذِرِينَ ﴿٧٦﴾ فَأَنْظَرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذِرِينَ ﴿٧٧﴾
إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٧٨﴾ وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوحًا فَلَنِعْمَ
الْمُجِيبُونَ ﴿٧٩﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٨٠﴾

که (پیوسته) می گفت: آیا (واقعاً) تو از باورکنندگان (بعث و قیامت) هستی؟! ﴿۵۲﴾ آیا وقتی که مردیم و خاک و استخوان‌های (پوسیده) شدیم، (زنده می‌شویم) (و) کیفرمان می‌دهند؟! ﴿۵۳﴾ (او به دوستان بهشتی‌اش) گوید: «آیا شما می‌توانید (به دوزخیان) بنگرید (و از او خبری بگیری‌د)؟! ﴿۵۴﴾ پس (چشم برگرداند و) نگرست، ناگاه او را در میان دوزخ دید. ﴿۵۵﴾ گوید:

به الله سوگند، نزدیک بود که مرا به هلاکت افکنی. ﴿۵۶﴾ و اگر نعمت پروردگارم نبود، من (نیز) از احضار شدگان (دوزخ) بودم. ﴿۵۷﴾ (سپس به دوستان بهشتی خود گوید:): آیا ما (هرگز) نمی‌میریم (و در بهشت جاودان هستیم) ﴿۵۸﴾ جز همان مرگ نخستین خود، (دیگر مرگی به سراغ‌مان نخواهد آمد) و ما (هرگز) عذاب نخواهیم شد؟! ﴿۵۹﴾ بی‌گمان این همان کامیابی بزرگ است! ﴿۶۰﴾ (آری) عمل کنندگان باید برای چنین (پاداشی) عمل کنند. ﴿۶۱﴾ آیا برای پذیرایی این (نعمت‌های بهشتی) بهتر است یا درخت زقوم؟ ﴿۶۲﴾ همانا ما آن را ابتلای برای ستمکاران قرار دادیم. ﴿۶۳﴾ به راستی آن درختی است که از قعر جهنم می‌روید. ﴿۶۴﴾ شکوفه‌اش همانند سرهای شیاطین است. ﴿۶۵﴾ پس حتماً آن‌ها (= جهنمیان) از آن می‌خورند، و شکم‌ها را از آن پر می‌کنند. ﴿۶۶﴾ آنگاه بر روی آن (خوراک) آمیزه از آب گرم (سوزان) دارند. ﴿۶۷﴾ سپس بازگشت آن‌ها به سوی جهنم است. ﴿۶۸﴾ بی‌گمان آن‌ها نیاکان خود را گمراه یافتند. ﴿۶۹﴾ پس این‌ها در دنبال آنان شتابان می‌روند. ﴿۷۰﴾ و به راستی پیش از آن‌ها بیشتر پیشینیان گمراه شدند. ﴿۷۱﴾ و به تحقیق ما هشدار دهندگانی در میان آن‌ها فرستادیم. ﴿۷۲﴾ پس بنگر عاقبت هشدار یافتگان چگونه بود! ﴿۷۳﴾ مگر بندگان مخلص الله. ﴿۷۴﴾ و یقیناً نوح ما را ندا داد، پس (ما) چه خوب اجابت کننده هستیم. ﴿۷۵﴾ و او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات دادیم. ﴿۷۶﴾

چیزی را می‌پرستید؟! ﴿۸۵﴾ آیا به جای الله، معبودهای دروغین می‌خواهید؟! ﴿۸۶﴾ پس شما نسبت به پروردگار جهانیان چه گمان می‌برید؟! ﴿۸۷﴾ پس (ابراهیم) یک نگاه به ستارگان نگریست. ﴿۸۸﴾ آنگاه گفت: «من بیمارم (و با شما به جشن نمی‌آیم)» ﴿۸۹﴾ پس آن‌ها پشت کنان از او دور شدند (و رفتند). ﴿۹۰﴾ آنگاه پنهانی نزد معبودان‌شان رفت و گفت: «آیا (چیزی) نمی‌خورید؟» ﴿۹۱﴾ شما را چه شده است که سخن نمی‌گویید. ﴿۹۲﴾ پس به سوی آنان روی آورد (و) ضربه محکم (با دست راست) بر آن‌ها زد (و بجز بُت بزرگ همه بت‌ها را درهم شکست). ﴿۹۳﴾ پس آن‌ها (= قومش) شتابان به سوی او روی آوردند. ﴿۹۴﴾ (ابراهیم) گفت: «آیا چیزی را می‌پرستید که خود تراشیده‌اید؟! ﴿۹۵﴾ در حالی که الله شما را و آنچه را که انجام می‌دهید (و می‌سازید) آفریده است؟! ﴿۹۶﴾ (بت پرستان) گفتند: «بنای (بلندی) برایش بسازید، و او را در (خرمن) آتش بیفکنید». ﴿۹۷﴾ پس آن‌ها در حق او نیرنگ و مکر ورزیدند و ما آن‌ها را (مغلوب و) پست ساختیم. (و آتش به فرمان الله سرد شد). ﴿۹۸﴾ و (ابراهیم) گفت: «من به سوی پروردگارم می‌روم، (او) مرا هدایت خواهد کرد. ﴿۹۹﴾ پروردگارا! به من (فرزندی) از صالحان عطا فرما». ﴿۱۰۰﴾ ما او را به (تولد) پسری بردبار^(۲) بشارت دادیم. ﴿۱۰۱﴾ پس هنگامی که (فرزندش) با او به (سن) سعی و کوشش رسید گفت: «ای فرزندم! من در خواب^(۳) دیدم که تو را قربانی می‌کنم، بین، تو چه نظر داری؟!» گفت: «پدرم، به آنچه مأمور شده، عمل کن، اگر الله بخواهد، مرا از صابران خواهی یافت». ﴿۱۰۲﴾

وَجَعَلْنَا دُرِّيَّتَهُ هُرًّا بَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾
 سَلَّمُوا عَلَىٰ نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَّاكَ تَجْرِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾
 إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنَّ
 مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ
 لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَفَبِكُلِّ عِلْمٍ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾
 فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾
 فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ آلِهِمْ
 فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا
 بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾
 وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا أَبْنُؤُا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفُوهُ
 فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾ وَقَالَ
 إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيِّدِينَ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾
 فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَأَمَّا بَلَعُ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَئِي إِنِّي أَرَىٰ
 فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ ﴿١٠٢﴾ قَالَ يَتَأَبَّتْ أَعْمَلُ مَا تَوَمَّرُ
 سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٣﴾

و تنها فرزندانش را باقی گذاشتیم^(۱). ﴿۷۷﴾ و برای او در میان امت‌های بعد (نام نیک) بر جای نهادیم. ﴿۷۸﴾ در میان جهانیان سلام بر نوح باد. ﴿۷۹﴾ بی‌گمان ما این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم. ﴿۸۰﴾ یقیناً او از بندگان مؤمن ما بود. ﴿۸۱﴾ آنگاه دیگران (= تکذیب کنندگان) را غرق کردیم. ﴿۸۲﴾ و همانا ابراهیم از پیروان او بود. ﴿۸۳﴾ چون با قلب سلیم (خالی از شرک و شک و شهوت) به پیشگاه پروردگارش آمد. ﴿۸۴﴾ چون به پدر و قومش گفت: «چه

(۱) - تمام انسان‌ها از نسل سه فرزند نوح علیه السلام بنام: سام، و حام و یافث هستند، (به تفسیر ابن کثیر رجوع کنید)، و در این زمینه حدیثی نیز در سنن ترمذی ۳۲۳۰، ۳۲۳۱ و مسند احمد ۱۰۹/۵ روایت شده که اسنادش ضعیف است.

(۲) - آن پسر، حضرت اسماعیل علیه السلام بود که به اتفاق مسلمانان و اهل کتاب از حضرت اسحاق علیه السلام بزرگتر بود. (تفسیر ابن کثیر).

(۳) - خواب پیامبران علیهم السلام وحی است.

پس چون هردو تسلیم شدند، و (ابراهیم) او را به پیشانی (بر زمین) افکند. ﴿۱۰۳﴾ و او را ندا دادیم: «ای ابراهیم! ﴿۱۰۴﴾ یقیناً خواب (خویش) را تحقق بخشیدی». بدون شک ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم. ﴿۱۰۵﴾ مسلماً این (خواب) آزمایشی آشکار بود. ﴿۱۰۶﴾ و او را به ذبح بزرگی^(۱) فدا دادیم. ﴿۱۰۷﴾ و برای او در (میان) امت های بعد (نام نیک) بر جای نهادیم. ﴿۱۰۸﴾ سلام بر ابراهیم. ﴿۱۰۹﴾ این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم. ﴿۱۱۰﴾ بی گمان او از بندگان مؤمن ما بود. ﴿۱۱۱﴾ و او را به (تولد) اسحاق پیامبری از شایستگان بشارت دادیم. ﴿۱۱۲﴾ و (ما) بر او و اسحاق برکت دادیم، و از دودمان آن دو، (افرادی) نیکوکار بودند، و (افرادی) آشکار بر خود ستم کردند. ﴿۱۱۳﴾ و به راستی (ما) بر موسی و هارون منت نهادیم. ﴿۱۱۴﴾ و آن دو و قوم شان را از اندوه بزرگ نجات دادیم. ﴿۱۱۵﴾ و یاریشان کردیم، پس آنان پیروز شدند. ﴿۱۱۶﴾ و به آن دو کتاب روشنگر دادیم. ﴿۱۱۷﴾ و آن دو را به راه راست هدایت کردیم. ﴿۱۱۸﴾ و برای آنان در (میان) امت های بعد (نام نیک) باقی گذاشتیم. ﴿۱۱۹﴾ سلام بر موسی و هارون! ﴿۱۲۰﴾ بی گمان ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم. ﴿۱۲۱﴾ یقیناً آن دو از بندگان مؤمن ما بودند. ﴿۱۲۲﴾ و بی گمان الیاس از رسولان (ما) بود. ﴿۱۲۳﴾ چون به قومش گفت: «آیا پرهیزگاری نمی کنید؟! ﴿۱۲۴﴾ آیا (بت) «بعل» را می خوانید، و بهترین آفرینندگان را رها می کنید؟! ﴿۱۲۵﴾ الله که پروردگار شما و پروردگار نیاکان نخستین شماست». ﴿۱۲۶﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿۱۰۳﴾ وَنَدَيْنَاهُ أَنْ يَتَّزِرْهُمُ ﴿۱۰۴﴾ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۵﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْبَلْتُوا الْمِيْنُ ﴿۱۰۶﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۷﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۰۸﴾ سَلَّمَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۰۹﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۰﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۱﴾ وَدَشَرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۲﴾ وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۳﴾ وَوَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۴﴾ وَجَعَيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۱۵﴾ وَنَصَرْنَاهُمْ فَاكُونُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿۱۱۶﴾ وَءَاتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿۱۱۷﴾ وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿۱۱۸﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۱۹﴾ سَلَّمْ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۰﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۱﴾ وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۲﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۲۳﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱۲۴﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ﴿۱۲۵﴾

(۱) - عبدالله بن عباس رضی الله عنه می گوید: قوجی بود که چهل سال در بهشت چریده = بود. (تفسیر طبری و ابن کثیر)

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٣٦﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٣٥﴾
 وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٣٨﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ إِذْ يَبْسُوقُ ﴿١٣٧﴾
 إِنَّا كَذَّلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٩﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
 الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ حَجَّيْنَاهُ
 وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٢﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَدِيرِ ﴿١٤٣﴾ ثُمَّ دَمَرْنَا
 الْآخِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَإِنَّا لَنَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ ﴿١٤٥﴾ وَبِاللَّيْلِ
 أَفْلا تَعْقِلُونَ ﴿١٤٦﴾ وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤٧﴾ إِذْ
 أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٨﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ
 الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤٩﴾ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٥٠﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ
 كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٥١﴾ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٥٢﴾
 * فَابْتَدَأَهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٥٣﴾ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً
 مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٥٤﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٥٥﴾
 فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٥٦﴾ فَاسْتَفْتَاهُمُ الرَّبُّكَ الْبَنَاتُ
 وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٥٧﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنثًا وَهُمْ
 شَاهِدُونَ ﴿١٥٨﴾ أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥٩﴾ وَلَدَ
 اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٦٠﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٦١﴾

پس (آن‌ها) او را تکذیب کردند، و یقیناً (همه) آنان (به جهنم) احضار خواهند شد. ﴿۱۲۷﴾ مگر بندگان مخلص الله. ﴿۱۲۸﴾ و برای او در (میان) امت‌های بعد (نام نیک) باقی گذاشتیم. ﴿۱۲۹﴾ سلام بر «ال یاسین» (= الیاس). ﴿۱۳۰﴾ ما این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم. ﴿۱۳۱﴾ بی گمان او از بندگان مؤمن ما بود. ﴿۱۳۲﴾ و یقیناً لوط از رسولان (ما) بود. ﴿۱۳۳﴾ هنگامی که او و خانواده‌اش را همگی نجات دادیم. ﴿۱۳۴﴾ مگر پیر زنی که از باقی ماندگان بود.

﴿۱۳۵﴾ سپس دیگران را هلاک کردیم. ﴿۱۳۶﴾ و شما (پیوسته) صبحگاهان بر (ویرانه‌های شهرهای) آن‌ها می‌گذرید. ﴿۱۳۷﴾ و (همچنین) شامگاهان آیا نمی‌اندیشید؟! ﴿۱۳۸﴾ و یقیناً یونس از رسولان (ما) بود.^(۱) ﴿۱۳۹﴾ هنگامی که کشتی پر (از مسافر و بار) گریخت. ﴿۱۴۰﴾ پس (اهل کشتی) قرعه زدند، پس (قرعه بنام او افتاد و) مغلوب شد. ﴿۱۴۱﴾ آنگاه ماهی (عظیمی) او را بلعید، در حالی که او سزاوار نکوهش بود. ﴿۱۴۲﴾ پس اگر او از تسیح گویان نبود.^(۲) ﴿۱۴۳﴾ یقیناً تا روزی که (مردم) بر انگیخته می‌شوند، در شکمش باقی می‌ماند. ﴿۱۴۴﴾ پس او را به سرزمین خشک (و خالی از گیاه) افکندیم، در حالی که او بیمار بود، ﴿۱۴۵﴾ و درخت کدویی بر (فراز) او رویاندیم (تا زیر سایه آن آرام بگیرد). ﴿۱۴۶﴾ و او را بسوی یکصد هزار نفر (از قوش) یا بیشتر فرستادیم. ﴿۱۴۷﴾ پس (آن‌ها) ایمان آوردند، بنا براین تا مدتی آنان را (از نعمت‌های زندگی) بهره‌مند ساختیم. ﴿۱۴۸﴾ پس (ای پیامبر) از آنان (= مشرکان) بپرس: آیا دختران از آن پروردگارت است، و پسران از آن آن‌هاست؟ ﴿۱۴۹﴾ آیا ما فرشتگان را مؤنث آفریدیم و آن‌ها حاضر بودند؟ ﴿۱۵۰﴾ آگاه باش! بی گمان آن‌ها از (روی تهمت و) دروغ‌گویی‌شان است که می‌گویند: ﴿۱۵۱﴾ «الله (فرزندی) زاده است» و یقیناً آن‌ها دروغ‌گو هستند. ﴿۱۵۲﴾ آیا (الله) دختران را بر پسران ترجیح داد؟ ﴿۱۵۳﴾

(۱) - عبدالله بن عباس رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله روایت می‌کند که فرمود: «برای هیچ هیچ بنده‌ای شایسته نیست که بگوید: من از یونس بن متی بهترم.» (صحیح بخاری ۳۴۱۳ و صحیح مسلم ۲۳۷۶)

(۲) - چنانکه در سوره انبیاء آیه ۸۷ آمده: ﴿فَتَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۱۵۹﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۶۰﴾ أَمْ لَكُمْ
 سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿۱۶۱﴾ فَاتُوا بِكُتُبِكُمْ إِن كُنتُمْ صٰدِقِينَ ﴿۱۶۲﴾
 وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسَبًا ﴿۱۶۳﴾ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ
 لَمُحْضَرُونَ ﴿۱۶۴﴾ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۱۶۵﴾ إِلَّا عِبَادَ
 اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱۶۶﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿۱۶۷﴾ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ
 بِفٰتِنِينَ ﴿۱۶۸﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿۱۶۹﴾ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ
 مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿۱۷۰﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصّٰفُّونَ ﴿۱۷۱﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ
 الْمُسَبِّحُونَ ﴿۱۷۲﴾ وَإِن كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿۱۷۳﴾ لَو أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا
 مِنَ الْآوَّلِينَ ﴿۱۷۴﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱۷۵﴾ فَكَفَرُوا
 بِهِ ۗ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۱۷۶﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَمِتْنَا لِعِبَادِنَا
 الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷۷﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۱۷۸﴾ وَإِنَّا جُنْدَنَا
 لَهُمُ الْغٰلِبُونَ ﴿۱۷۹﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿۱۸۰﴾ وَأَبْصَرَهُمْ
 فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۱۸۱﴾ أَفَعَبَدَا بِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۱۸۲﴾ فَإِذَا نَزَلَ
 بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۱۸۳﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ
 حِينٍ ﴿۱۸۴﴾ وَأَبْصَرَ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۱۸۵﴾ سُبْحٰنَ رَبِّكَ
 رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿۱۸۶﴾ وَسَلٰمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۸۷﴾
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ ﴿۱۸۸﴾

شما را چه شده است؟ چگونه حکم می کنید؟! ﴿۱۵۴﴾ آیا نمی اندیشید؟! ﴿۱۵۵﴾ یا شما (بر ادعای خود) دلیل روشنی دارید؟! ﴿۱۵۶﴾ پس اگر راستگوید، کتابتان را بیاورید. ﴿۱۵۷﴾ و آنها (= مشرکان) میان او (= الله) و جنیان (نسب و خویشاوندی قرار دادند، در حالی که جنیان به خوبی می دانند که آنان احضار خواهند شد. ﴿۱۵۸﴾ الله منزله است

از آنچه توصیف می کنند. ﴿۱۵۹﴾ مگر بندگان مخلص الله. ﴿۱۶۰﴾ پس شما (مشرکان) و آنچه می پرستید. ﴿۱۶۱﴾ (هرگز) نمی توانید بر (پرستش) آن (بت‌ها کسی را) گمراه کنید. ﴿۱۶۲﴾ مگر کسی که راهی (آتش) جهنم باشد. ﴿۱۶۳﴾ (فرشتگان گفتند: «او هیچ کس از ما نیست، مگر آن که جایگاه (و مقام) معلومی دارد. ﴿۱۶۴﴾ و همانا ما (برای اطاعت فرمان الله) به صف ایستاده‌ایم. ﴿۱۶۵﴾ و بی گمان ما تسبیح گویان (او) هستیم». ﴿۱۶۶﴾ و (کافران) پیوسته می گفتند: ﴿۱۶۷﴾ «اگر نزد ما کتابی از (کتاب‌های) پیشینیان می بود. ﴿۱۶۸﴾ مسلماً ما از بندگان مخلص الله می شدیم». ﴿۱۶۹﴾ پس (هنگامی که پیامبر برای آنها قرآن آورد) آنها به آن (قرآن) کافر شدند، و به زودی خواهند دانست. ﴿۱۷۰﴾ و به راستی وعده ما برای بندگان فرستاده ما از پیش صادر شده است. ﴿۱۷۱﴾ که هر آینه آنها یاری شدگانند. ﴿۱۷۲﴾ و بی گمان لشکر ما پیروزند. ﴿۱۷۳﴾ پس (ای پیامبر) تا مدتی از آنها (= مشرکان) روی بگردان. ﴿۱۷۴﴾ و آنها را ببین، پس (آنها نیز، نتیجه کردار خود را) به زودی خواهند دید. ﴿۱۷۵﴾ آیا آنها برای (دیدن) عذاب ما شتاب دارند؟! ﴿۱۷۶﴾ پس چون (عذاب) بر آستانه خانه‌هایشان فرود آید، هشدار یافتگان چه صبحگاه بدی خواهند داشت. ﴿۱۷۷﴾ و تا مدتی از آنها روی بگردان. ﴿۱۷۸﴾ و (آنها را) ببین، پس (آنها نیز) به زودی خواهند دید. ﴿۱۷۹﴾ پاک و منزله است پروردگار تو، پروردگار عزت، از آنچه (مشرکان) توصیف می کنند. ﴿۱۸۰﴾ و سلام، بر رسولان. ﴿۱۸۱﴾ و سپاس و ستایش مخصوص الله است که پروردگار جهانیان است. ﴿۱۸۲﴾

سورة ص

سورة ص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صَّ وَالْقُرَّاءِ ذِي الذِّكْرِ ۝ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ۝ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوا وَّلَاتَ حِينٍ مِّنَاصٍ ۝ وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكَاْفِرُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَّابٌ ۝ أَجْعَلُ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ۝ وَانطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنْ آمَسُوا وَأَصْبَرُوا عَلَىٰ ءَالِهَتِكُمْ ۝ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ۝ مَا سَعَيْنَا بِهَذَا فِي الْآخِرَةِ إِنَّ هَذَا إِلَّا آخْتَلَقُ ۝ أُنزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا ۝ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي ۝ بَلْ لَمَّا يَدُوقُوا عَذَابِ ۝ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۝ أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ۝ جُنْدٌ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ۝ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ۝ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ ۝ أُولَٰئِكَ الْأَحْزَابُ ۝ إِنَّ كُلًّا إِلَّا كَذَّبَ الرَّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ۝ وَمَا يَنْظُرُ هَتُوْلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ۝ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْنَآ قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝

به نام الله بخشنده مهربان

ص (صاد) سوگند به قرآنی که دارای پند و اندرز است. ﴿۱﴾ بلکه، کسانی که کافر شدند در سرکشی و اختلافند. ﴿۲﴾ چه بسیار نسل‌های را که پیش از آن‌ها هلاک کردیم، پس (هنگام نزول عذاب) فریاد می‌زدند، اما (آن زمان) وقت نجات نبود. ﴿۳﴾ و آن‌ها به شگفت آمدند که (پیامبر) هشداردهنده‌ای از میان (خود) شان به سوی‌شان آمده است، و کافران گفتند: «این جادوگری بسیار دروغگو است، ﴿۴﴾ آیا (همه) معبودان را یک معبود قرار داده است؟ بی‌گمان این چیزی عجیبی است.» ﴿۵﴾ و بزرگان (و اشراف) شان، به راه افتادند و گفتند: «بروید و بر (پرستش) معبودان تان پایدار باشید، بی‌گمان این (دعوت) چیزی است خواسته شده (که شما را گمراه کنند). ﴿۶﴾ ما (هرگز) این (چنین سخنی) در آیین واپسین نشنیده‌ایم، این جز دروغ (چیزی) نیست. ﴿۷﴾ آیا از میان (همه) ما قرآن بر او نازل شده است؟!» (در حقیقت چنین نیست که آن‌ها می‌گویند) بلکه آن‌ها در (وحی) قرآن من تردید دارند، بلکه هنوز عذاب را نچشیده‌اند. ﴿۸﴾ یا آنکه گنجینه‌های رحمت پروردگار پیروزمند بخشنده‌ات نزد آن‌هاست؟ ﴿۹﴾ یا فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن دوست از آن آن‌هاست؟! پس (اگر چنین است) با ریسمان (و هر وسیله دیگر به آسمان) بالا روند. ﴿۱۰﴾ (این‌ها) لشکری شکست خورده از احزاب هستند. ﴿۱۱﴾ پیش از آن‌ها قوم نوح و عاد و فرعون صاحب میخ‌ها (و سپاه، نیز پیامبران ما را) تکذیب کردند. ﴿۱۲﴾ و (نیز) ثمود، و قوم لوط، و اصحاب ایکه (= قوم شعیب) این‌ها احزاب (و گروه‌های) بودند (که پیامبران را تکذیب کردند). ﴿۱۳﴾ هر یک (از این‌ها) بودند که پیامبران را تکذیب کردند، پس عقوبت (من) تحقق یافت. ﴿۱۴﴾ و این‌ها جز بانگی سهمناک را انتظار نمی‌کشند، که هیچ مهلت بازگشتی ندارد. ﴿۱۵﴾ و (آن‌ها) گفتند: «پروردگارا! بهره ما را (از عذاب) پیش از فرا رسیدن روز حساب به ما بده.» ﴿۱۶﴾

بر آنچه می گویند، صبر کن، و بنده ما داود صاحب (نیرو و) قوت را یاد آور، بی گمان او بسیار رجوع کننده بود. ﴿۱۷﴾ همانا ما کوه‌ها را با او مسخر (و رام) کردیم، که شامگاهان و صبحگاهان (با او) تسیح می گفتند. ﴿۱۸﴾ و پرندگان را (نیز، مسخر او کردیم) که گرد می آمدند، همه (این‌ها) فرمانبردار (و باز گشت کننده به سوی) او بودند. ﴿۱۹﴾ و فرمانروایی او را استوار و محکم کردیم، و به او حکمت و سخنان فصیح (فیصله کننده) عطا کردیم. ﴿۲۰﴾ و آیا خبر شاکیان هنگامی که از (دیوار) عبادتگاه (داود) بالا رفتند، به تو رسیده است؟! ﴿۲۱﴾ چون بر داود وارد شدند، پس (او) از آن‌ها وحشت کرد، (آن‌ها) گفتند: «ترس، دو نفر شاکی هستیم که یکی از ما بر دیگری ستم کرده است. پس بین ما به حق داوری کن، و ستم نکن، و ما را به راه راست راهنمایی کن. ﴿۲۲﴾ بی گمان این برادر من است، او نود و نه میش دارد، و من یک میش دارم. پس (او) می گوید: آن (یک میش) را به من وا گذار، و در سخن بر من غلبه کرده است. ﴿۲۳﴾ (داوود) گفت: به راستی او با در خواست یک میش تو که آن را به میش‌هایش بیفزاید بر تو ستم کرده است، و البته بسیاری از شریکان به یکدیگر ستم می کنند، مگر کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، و اینان (نیز) اندک هستند. و داوود دانست که ما او را آزموده‌ایم، پس از پروردگارش آمرزش خواست، (و فرو تانه) به (رکوع =) سجده افتاد^(۱) و (به سوی الله) رجوع کرد. ﴿۲۴﴾ پس ما او را بخشیدیم، و بی گمان برای او نزد ما (قرب و) مقامی والا و بازگشت نیکوست. ﴿۲۵﴾ ای داوود! ما تو را در زمین خلیفه (= فرمانروا) قرار دادیم، پس به حق در میان مردم داوری کن، و از هوای (نفس) پیروی نکن که تو را از راه الله گمراه می کند، بی گمان کسانی که از راه الله گمراه می شوند، به خاطر آنکه روز حساب را فراموش کردند، عذاب شدیدی (در پیش) دارند. ﴿۲۶﴾

أَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾ إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَاَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصِمَانِ بَغِي بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً وَاِلَىٰ نَعَجَةٍ وَاحِدَةٍ فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ﴿٢٤﴾ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ ﴿٢٥﴾ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٦﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ ﴿٢٧﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّكَابٍ ﴿٢٨﴾ يٰدَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٣٠﴾

(۱) - عبدالله بن عباس می گوید: رسول الله ﷺ در سوره «ص» سجده کردند، و فرمودند: «داوود علیه السلام برای توبه سجده کرد، و ما برای شکر سجده می کنیم».

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٣٢﴾ أَمْ جَعَلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ جَعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفَجَارِ ﴿٣٣﴾ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا ءَايَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٣٤﴾ وَوَهَبْنَا لِداوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٥﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّفِيَنَتُ الْحَيَّادُ ﴿٣٦﴾ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٧﴾ رُدُّوهَا عَلَيَّ ۖ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٨﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَيَّ كُرْسِيَهُ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ آغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٤٠﴾ فَسَخَرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٤١﴾ وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بِنَاءٍ وَغَوَاصٍ ﴿٤٢﴾ وَءَاخِرِينَ مُفْرِنِينَ فِي الْآصْفَادِ ﴿٤٣﴾ هٰذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٤﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحَسَنَ مَّكَابٍ ﴿٤٥﴾ وَادُّكَّرْ عِبَدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ ۗ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤٦﴾ ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٧﴾

(ما) آسمان و زمین و آنچه میان آن‌هاست بیهوده نیافریده‌ایم، این گمان کسانی است که کافر شدند، پس وای بر کسانی که کافر شدند از آتش (دوزخ!) ﴿۲۷﴾ آیا کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، مانند مفسدان در زمین قرار می‌دهیم؟! آیا پرهیزگاران را مانند بدکاران قرار می‌دهیم؟ ﴿۲۸﴾ کتابی است پر برکت، که آن را بر تو نازل کردیم، تا در آیاتش تدبّر کنند، و خردمندان پند گیرند. ﴿۲۹﴾ و (ما) سلیمان را به داوود عطا کردیم، چه بنده خوبی! بی‌گمان او بسیار رجوع کننده بود. ﴿۳۰﴾ (به یاد بیاور) چون عصر گاهان اسبان چابک تیزرو بر او عرضه شد، ﴿۳۱﴾ پس گفت: «من این اسبان را

به خاطر (فرمان) پروردگرم دوست دارم» (و پیوسته به آن‌ها نگاه می‌کرد) تا از دیدگانش پنهان شدند^(۱). ﴿۳۲﴾ گفت: «آن اسبان را نزد من باز گردانید». سپس به ساق‌ها و گردن‌های (آن‌ها) دست کشید (و نوازش کرد)^(۲). ﴿۳۳﴾ و به راستی (ما) سلیمان را آزمودیم، و بر تخت او جسدی افکندیم، سپس (او) رو (به درگاه الله) آورد (و توبه کرد). ﴿۳۴﴾ گفت: «پروردگارا! مرا ببخش، و به من فرمانروایی عطا فرما که پس از من کسی را سزاوار نباشد، بی‌گمان تو بخشاینده‌ای»^(۳). ﴿۳۵﴾ پس (ما) باد را برای او مسخر کردیم، تا به فرمانش به نرمی حرکت کند، هر کجا می‌خواست، برود. ﴿۳۶﴾ و (نیز) دیوان را، هر بنا و غواصی (از آن‌ها را برای او مسخر کردیم). ﴿۳۷﴾ و (گروه) دیگری (از دیوان) را (که همه) در غل و زنجیر بودند (برایش مسخر کردیم). ﴿۳۸﴾ این عطای ماست، پس (به هر کس می‌خواهی) ببخش، و یا نگه دار، حسابی بر تو نیست. ﴿۳۹﴾ و بی‌گمان برای او (= سلیمان) نزد ما (قرب و) مقامی والا، و بازگشت نیکوست. ﴿۴۰﴾ و به یاد بیاور، بنده ما ایوب را، هنگامی که پروردگارش را ندا داد که: همانا شیطان به من رنج و عذاب رسانده است. ﴿۴۱﴾ (به او فرمان دادیم): پای خود را بر زمین بکوب، (چشمه می‌جوشد) این (چشمه آبی) خنک برای شستشو و آشامیدنی است. ﴿۴۲﴾

(۱) - یا: تا اینکه آفتاب در پرده پنهان شد و غروب کرد.

(به تفسیر ابن کثیر و طبری رجوع کنید).

(۲) - برخی مفسرین نوشته‌اند: مشغول دیدن اسبان شد، و نماز عصرش فوت

گردید، آنگاه آنها را ذبح کرد و کشت. (تفسیر ابن کثیر)

(۳) - در حدیث آمده: رسول الله ﷺ فرمود: «در هنگام نماز عفریتی از جنیان،

شعله‌ای از آتش را آورد، که چهره‌ام را بسوزاند، (و نمازم را قطع کند) پس

او را گرفتم، و خواستم که به ستون‌های مسجد بیندم؛ تا او را ببیند (و

کودکان مدینه با او بازی کنند) و لی دعای برادرم سلیمان علیه السلام را

بیاد آوردم ﴿قَالَ رَبِّ آغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي﴾

پس او را رها کردم». (صحیح بخاری ۴۸۰۸ و صحیح مسلم ۵۴۱ و ۵۴۲

تفسیر ابن کثیر).

بی گمان ما او را شکبیا یافتیم، چه بنده خوبی، که بسیار رجوع کننده بود. ﴿۴۴﴾ و (ای پیامبر) به یاد آور، بندگان ما، ابراهیم، و اسحاق و یعقوب را، صاحبان دست‌های (توانمند) و چشم‌های (بینا). ﴿۴۵﴾ ما آن‌ها را با خصلت ویژه، که آن یاد سرای آخرت بود، خالص گردانیدیم، ﴿۴۶﴾ و یقیناً آن‌ها نزد ما از بر گزیدگان نیکان بودند. ﴿۴۷﴾ و به یاد آور، اسماعیل، و الیسع و ذوالکفل را که همگی از نیکان بودند. ﴿۴۸﴾ این (قرآن) پندی است، و بی گمان برای پرهیزگاران منزلگاهی نیکوست. ﴿۴۹﴾ باغ‌های جاویدان (بهشتی) که دره‌ایش برای آنان باز است. ﴿۵۰﴾ در آنجا تکیه زده‌اند، و در آن میوه فراوان و نوشیدنی را می‌طلبند. ﴿۵۱﴾ و نزد آنان (همسرانی) فرو هشته چشم همسال (که تنها به شوهران خود نظر دارند) است. ﴿۵۲﴾ این است چیزهایی که برای روز حساب به شما وعده داده می‌شود. ﴿۵۳﴾ بی گمان این روزی ماست که آن را هیچ پایانی نیست. ﴿۵۴﴾ این (پاداش پرهیزگاران) است، و بی گمان برای سرکشان بدترین بازگشتگاه است. ﴿۵۵﴾ جهنم، که در آن وارد می‌شوند، پس چه بد آرامگاهی است. ﴿۵۶﴾ این (عذاب) آب جوشان و چرک و خونابه است، که باید آن را بچشند. ﴿۵۷﴾ و (کیفرهای) دیگر همانند آن به انواع گوناگون (دارند) ﴿۵۸﴾ (به سرداران آن‌ها گفته می‌شود): این گروهی است که با شما (به جهنم) وارد می‌شوند، (آن‌ها می‌گویند): خوش آمد (و گشایش) بر آن‌ها مباد. بی گمان آن‌ها داخل شدگان به آتش هستند. ﴿۵۹﴾ (پیروان) گویند: «بلکه، شما را خوش آمد مباد، که این (عذاب) را پیشاپیش شما برای ما فراهم کرده‌اید، پس چه بد قرارگاهی است». ﴿۶۰﴾ (سپس) گویند: پروردگارا! هر کس که این (عذاب) را پیشاپیش برای ما فراهم کرده است، پس عذابی دو چنان در آتش بر او بیفزارد. ﴿۶۱﴾

وَوَهَبْنَا لَهُمْ أَهْلَهُمْ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَى لَأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿۴۴﴾ وَحُذِّبِيكَ ضِعْفًا فَأَضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نَعَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۴۵﴾ وَادْذُرْ عِبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولِي الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿۴۶﴾ إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿۴۷﴾ وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ ﴿۴۸﴾ وَادْذُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿۴۹﴾ هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ ﴿۵۰﴾ جَنَّاتٍ عِدْنٍ مُمْتَحِنَةٍ هُمْ فِيهَا فِي الْأَبْوَابِ ﴿۵۱﴾ مُتَّكِنِينَ فِيهَا يُدْعُونَ فِيهَا بِفِكَهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿۵۲﴾ * وَعِنْدَهُمْ قَنْصِرَتُ الْأَطْرَفِ الْأُتْرَابِ ﴿۵۳﴾ هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۵۴﴾ إِنَّ هَذَا لَرْزُقْنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ﴿۵۵﴾ هَذَا وَإِنَّ لِلطَّغْيِينَ لَشَرَّ مَآبٍ ﴿۵۶﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْهَادِئِ ﴿۵۷﴾ هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ ﴿۵۸﴾ وَآخِرُ مِنْ شَكْلِهِمْ أَزْوَاجٌ ﴿۵۹﴾ هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿۶۰﴾ قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿۶۱﴾ قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿۶۲﴾

و خانواده‌اش و همانند آنان همراه‌شان را به او بخشیدیم، که رحمتی از سوی ما و اندرزی برای خردمندان باشد. ﴿۴۳﴾ و (به او فرمان دادیم که) دسته از شاخه‌های (باریک) را برگیر، پس با آن (همسرت را) بزن، و سوگند خود را مشکن^(۱)،

(۱) - مفسرین می‌گویند: همسر حضرت ایوب علیه السلام در ایام بیماری همیشه او را خدمت می‌کرد، یکبار در خدمت کوتاهی نمود، حضرت ایوب علیه السلام خشمگین شد، و سوگند یاد کرد، چون شفا یابد او را صد

تاز یانه بزند، الله او را امر فرمود؛ که جاروی از خوشه‌های خرما که صد شاخه داشته باشد؛ بگیرد، و او را بزند. (تفسیر طبری و ابن کثیر).

و گویند: «ما را چه شده است، مردمانی را که ما آن‌ها را اشرار می‌شمردیم، (در جهنم) نمی‌بینیم؟! ﴿۶۲﴾ آیا آن‌ها را به مسخره گرفتیم یا (اینکه) از نظرها دور مانده‌اند؟! ﴿۶۳﴾ بی‌گمان این مخاصمه (و گفتگوی) دوزخیان حق (و واقعیت) است. ﴿۶۴﴾ (ای پیامبر) بگو: به درستی که من تنها یک هشدار دهنده‌ام، و هیچ معبودی (به حق) جز الله یکتای قهار نیست. ﴿۶۵﴾ پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن دو است، (آن) پیروزمند آمرزنده. ﴿۶۶﴾ (ای پیامبر) بگو: «این خبری بزرگ است، ﴿۶۷﴾ که شما از آن روی می‌گردانید! ﴿۶۸﴾ من از ساکنان عالم بالا (=فرشتگان) چون (درباره) آفرینش آدم) با یکدیگر جدال می‌کردند، خبری ندارم^(۱). ﴿۶۹﴾ به من وحی نمی‌شود مگر این که من هشداردهنده‌ای آشکار هستم. ﴿۷۰﴾ (و به یاد آور) هنگامی که پروردگارت به فرشتگان گفت: بی‌تردید من بشری را از گل می‌آفرینم، ﴿۷۱﴾ پس هنگامی که درستش کردم، و از روح خود در آن دمیدم، برای او سجده‌کنان بیفتید». ﴿۷۲﴾ پس فرشتگان همگی یکپارچه سجده کردند. ﴿۷۳﴾ جز ابلیس که تکبر ورزید و از کافران بود. ﴿۷۴﴾ (الله) فرمود: «ای ابلیس! چه چیز مانع تو شد، از آنکه برای آنچه من با دو دست خود آفریده‌ام، سجده کنی؟ آیا تکبر ورزیدی یا از بلند پایگان هستی؟! ﴿۷۵﴾ گفت: «من از او بهترم، مرا از آتش آفریده‌ای، و او را از گل آفریده‌ای». ﴿۷۶﴾ فرمود: «پس از اینجا بیرون شو، که تو رانده شده‌ای. ﴿۷۷﴾ و همانا لعنت من تا روز قیامت بر تو خواهد بود». ﴿۷۸﴾ (ابلیس) گفت: «پروردگارا! پس مرا تا روزی که (دوباره) برانگیخته می‌شوند، مهلت ده». ﴿۷۹﴾ (الله) فرمود: «همانا تو از مهلت یافتگانی، ﴿۸۰﴾ تا آن روز زمان معین». ﴿۸۱﴾ (ابلیس) گفت: «پس به عزتت سوگند، که همه آن‌ها را گمراه خواهم کرد، ﴿۸۲﴾ مگر بندگان مخلص تو را، از میان آن‌ها». ﴿۸۳﴾

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رَجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَخَذْنَاهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذَلِكَ لِحَقُّنَا خَصْمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنِّي إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٦٦﴾ قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾ مَا كَانَ لِي مِنِّ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ الْأَعْلَىٰ إِذْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾ إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٠﴾ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿٧٦﴾ قَالَ فَأَخْرِجْهَا مِنَّا فَإِنَّكَ رَاجِمٌ ﴿٧٧﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

(۱) - به سوره بقره آیه ۳۰ رجوع کنید.

(الله) فرمود: «پس (این سخن) حق است، و حق را می گویم، ﴿۸۴﴾ یقیناً جهنم را از تو و از آنان که از تو پیروی کنند، پر خواهم کرد.» ﴿۸۵﴾ (ای پیامبر) بگو: «من بر (رساندن) این (دین) هیچ مزدی از شما در خواست نمی کنم، و من از متکلفان نیستم.» ﴿۸۶﴾ این (قرآن) جز پند برای جهانیان نیست. ﴿۸۷﴾ و قطعاً خبر (صدق) آن را بعد از مدتی خواهید دانست. ﴿۸۸﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿۸۴﴾ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۵﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿۸۶﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۸۷﴾ وَلَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿۸۸﴾

سورة الزمر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿۲﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۳﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿۴﴾ لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا تَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ ۗ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۵﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۗ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿۶﴾

سورة زمر

به نام الله بخشنده مهربان

نازل شدن (این) کتاب از سوی الله پیروزمند حکیم است. ﴿۱﴾ بی گمان ما (این) کتاب را به حق بر تو نازل کردیم، پس الله را پرستش کن و دین را برای او خالص گردان. ﴿۲﴾ آگاه باشید که دین خالص از آن الله است، و کسانی که به جای او معبودان (و اولیای) گرفتند (و گفتند) این ها را نمی پرستیم جز برای این که ما را به الله نزدیک کنند بی گمان الله (روز قیامت) میان آن ها در آنچه اختلاف داشتند، داوری می کند، الله آن کسی را که دروغگوی ناسپاس است، هدایت نمی کند. ﴿۳﴾ اگر (به فرض مُحال) الله می خواست فرزندی بگیرد، مسلماً از میان آنچه را می آفریند، چیزی را که می خواست بر می گزید، او پاک و منزّه است، او الله یکتای قهار است. ﴿۴﴾ آسمان ها و زمین را به حق آفرید، شب را بر روز می پیچد، و روز را بر شب می پیچد، و خورشید و ماه را مسخر (و رام) گردانید، هر کدام تا زمانی معین در حرکتند، آگاه باشید، که او پیروزمند آمرزنده است. ﴿۵﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنْ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَةَ أَزْوَاجٍ تَخْلُقُكُمْ فِي
بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلْمَتٍ
ثَلَاثَ دَلِيقٍ ۚ إِنَّكُمْ رَبُّكُمْ لَهُ الْمَلَكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾ ۚ إِنَّ تَكْفُرًا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ
لَكُمْ ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾ ۚ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا
رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا
كَانَ يَدْعُوًا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ
عَنْ سَبِيلِهِ ۚ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا ۚ إِنَّكَ مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾ ۚ أَمَّنْ هُوَ قَنْتِ ۚ ءَأَنَاءَ اللَّيْلِ
سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْأَخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ۗ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْمَلُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْمَلُونَ ۗ
إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾ ۚ قُلْ يَٰعِبَادِ الَّذِينَ
ءَامَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۚ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا
حَسَنَةٌ ۗ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ ۗ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ
أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

(او) شما را از یک تن آفرید، سپس همسرش را از آن پدید آورد، و از چهار پایان برای شما هشت جفت فرو فرستاد، و شما را در شکم‌های مادران‌تان آفرینشی بعد از آفرینش دیگر، در تاریکی‌های سه گانه، می‌آفریند، این الله، پروردگار شماست که فرمانروایی از آن اوست، و جز او معبودی (به حق) نیست، پس چگونه (از حق) منحرف (و روی گردان) می‌شوید؟! ﴿۶﴾ اگر ناسپاسی کنید، پس (بدانید که) الله از شما بی‌نیاز است، و هرگز ناسپاسی را برای بندگانش نمی‌پسندد. و اگر شکر او را به جای آورید آن را برای شما می‌پسندد. و هیچ کس بار گناه دیگر را بر دوش نمی‌کشد، پس بازگشت‌تان به سوی پروردگارتان است، آنگاه شما را به آنچه انجام می‌دادید، آگاه می‌کند، یقیناً او به راز دل‌ها آگاه است. ﴿۷﴾ و هنگامی که به انسان (رنج و) زیانی برسد، پروردگارش را می‌خواند، و به سوی او باز می‌گردد، پس هنگامی که نعمتی از سوی خود به او بخشید، آنچه را که از پیش برای آن دعا می‌کرد فراموش می‌کند، و برای الله همتایانی قرار می‌دهد، تا (مردم را) از راه او گمراه کند. بگو: «اندکی از کفرت (در دنیا) بهره‌مند شو، بی‌شک تو از دوزخیان خواهی بود». ﴿۸﴾ آیا (این مشرک بهتر است، یا) کسی که در ساعات شب در حال سجده و قیام به عبادت مشغول است، و از (عذاب) آخرت بیم ناک است، و به رحمت پروردگارش امیدوار است؟! بگو: «آیا کسانی که می‌دانند، و کسانی که نمی‌دانند یکسان هستند؟! تنها خردمندان پند می‌پذیرند». ﴿۹﴾ (ای پیامبر) بگو: «ای بندگان من که ایمان آورده‌اید! از پروردگارتان بترسید، برای کسانی که در این دنیا نیکی کرده‌اند، پاداش نیکوست، و (اگر در شکنجه و آزار مشرکان بودید، هجرت کنید، که زمین الله وسیع است، جز این نیست که صابران، پاداش خود را بی‌شمار و تمام دریافت می‌دارند». ﴿۱۰﴾

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١٥﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٧﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٨﴾ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿٢٠﴾ هُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ﴿٢١﴾ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ ۗ يَعْبَادُونَ فَاتَّقُوا ﴿٢٢﴾ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطُّغْيَانَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبَتْرَىٰ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿٢٤﴾ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْأُولَاءُ ﴿٢٥﴾ أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتُ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿٢٦﴾ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ هُمْ غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرْفٌ مَبْنِيَةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۗ وَعَدَّ اللَّهُ لَا تُخْلِفُ اللَّهُ الْمِعَادَ ﴿٢٧﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ نَخَّرُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهْبِجُ فَتَرَاهُ مُمْصِقًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَمًا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢٨﴾

بگو: «من مأمور شده‌ام که الله را پرستش کنم، در حالی که دینم را برای او خالص گردانم». ﴿۱۱﴾ و مأمور شده‌ام که نخستین مسلمانان باشم». ﴿۱۲﴾ بگو: «همانا من اگر نافرمانی پروردگارم کنم، از عذاب روز بزرگ (قیامت) می‌ترسم». ﴿۱۳﴾ (ای پیامبر) بگو: «من الله را می‌پرستم، در حالی که دینم را برای او خالص می‌گردانم، ﴿۱۴﴾ پس شما هر چه را که می‌خواهید به جای او پرستش کنید. بگو: «بی گمان

زیانکاران (واقعی) کسانی اند که خود و خاندان‌شان را در روز قیامت از دست داده‌اند، آگاه باشید این همان زیان آشکار است. ﴿۱۵﴾ برای آن‌ها از بالای (سر) شان سایبان‌هایی از آتش، و در زیر (پای) شان (نیز) سایبان‌هایی است، این (چیزی) است که الله با آن بندگانش را می‌ترساند، ای بندگان من! از من بترسید. ﴿۱۶﴾ و کسانی که از طاغوت (= شیطان و بت‌ها) اجتناب کردند از آنکه آن را عبادت کنند، و رو به سوی الله آوردند، برای آنان بشارت است، پس بندگان مرا بشارت ده. ﴿۱۷﴾ (همان) کسانی که سخن (ها) را می‌شنوند، پس (از) نیکوترین آن پیروی می‌کنند، آن‌ها کسانی هستند که الله هدایت‌شان کرده است، و آن‌ها خردمندانند. ﴿۱۸﴾ آیا (تو می‌توانی) کسی را که فرمان عذاب بر او تحقق یافته است (نجات دهی؟! آیا تو (می‌توانی) کسی را که در آتش است نجات دهی؟! ﴿۱۹﴾ لکن برای کسانی که از پروردگارشان ترسیدند، غرفه‌هایی^(۱) (در بهشت) است، که بر فراز آن‌ها غرفه‌های دیگر بنا شده است، و از زیر آن‌ها نهرها جاری است، (این) وعده الله است (و) الله وعده خود را خلاف نمی‌کند. ﴿۲۰﴾ آیا ندیدی که الله از آسمان آبی را نازل کرد، پس آن را بصورت چشمه‌هایی در زمین به جریان در آورد، سپس با آن کشت و زرع می‌کند که رنگ‌های گوناگون دارد بیرون می‌آورد، آنگاه خشک می‌شود، و آن را زرد می‌بینی، سپس آن را (ریزه ریزه و) درهم می‌شکند؟! بی گمان در این (امر) پندی برای خردمندان است. ﴿۲۱﴾

(۱) - در حدیث آمده: «همانا در بهشت صد درجه وجود دارد، که الله آنها را برای مجاهدین در راه خود، آماده نموده است، و فاصله هر درجه تا درجه دیگر به اندازه فاصله زمین تا آسمان است».

در حدیث دیگر آمده: «همانا در بهشت غرفه‌ها (و قصرهای) وجود دارد که از داخل آنها بیرون دیده می‌شود، و از بیرون (زیبای) درون آن دیده می‌شود». فردی اعرابی عرض کرد: یا رسول الله! اینها برای چه کسانی است؟ فرمود: «برای کسی که سخنان پاکیزه (و نیک) گوید، و طعام دهد، و شب هنگامی که مردم در خواب هستند نماز (شب) بخواند».

(سنن ترمذی ۱۹۸۴، ۲۵۲۷ و مسند احمد ۱/۱۰۰)

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِ ۗ
 فَوَيْلٌ لِّلْفَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِّن ذِكْرِ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلٰلٍ
 مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَبِهًا
 مَّثَانِي تَقْشَعُرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ
 جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۗ ذٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي
 بِهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَمَن يُضَلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٢٣﴾
 أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَقِيلَ
 لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن
 قَبْلِهِمْ فَاَتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾
 فَاذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۗ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ
 أَكْبَرُ ۗ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي
 هٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْءَانَا
 عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾ ضَرَبَ اللَّهُ
 مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشٰكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ
 هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۗ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
 ﴿٢٩﴾ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ
 الْقِيٰمَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

(= همانند یکدیگر، و) مکرر است که از (شنیدن) آن پوست‌های کسانی که از پروردگارشان می‌ترسند، به لرزه می‌افتد، آنگاه پوست‌هایشان و دل‌هایشان با یاد الله نرم می‌شود (و آرام می‌گیرد). این هدایت الله است که هر کس را بخواهد با آن هدایت می‌کند، و هر کس را که گمراه سازد، پس برای او هیچ هدایت کننده نخواهد بود. ﴿۲۳﴾ آیا کسی که با چهره‌اش سختی عذاب روز قیامت را (از خود) دور می‌سازد، (همانند بهشتیان هستند؟! و به ستمکاران گفته می‌شود: «بچشید (کیفر) آنچه را که بدست می‌آوردید». ﴿۲۴﴾ کسانی که پیش از آن‌ها بودند (نیز آیات ما را) تکذیب کردند، پس عذاب (الهی) از جایی که نمی‌دانستند، به سراغشان آمد. ﴿۲۵﴾ پس الله (طعم) خواری را در زندگی دنیا به آن‌ها چشانده و مسلماً عذاب آخرت بزرگتر (و سخت‌تر) است، اگر می‌دانستند. ﴿۲۶﴾ و به راستی ما برای مردم در این قرآن از هر (نوع) مثلی زده‌ایم، شاید که آنان پند گیرند. ﴿۲۷﴾ قرآنی عربی، بی‌هیچ انحراف (و کجی را نازل کردیم) شاید آنان تقوا پیشه کنند. ﴿۲۸﴾ الله مردی (مملوک) را مثل زده که در (بردگی) او شریکانی است که پیوسته با هم اختلاف (و مشاجره) دارند، و مردی (مملوک) که تنها تسلیم یک شخص است، آیا (این دو) در وصف یکسانند؟! حمد و ستایش مخصوص الله است، بلکه بیشتر آن‌ها نمی‌دانند. ﴿۲۹﴾ (ای پیامبر) قطعاً تو خواهی مرد، و آن‌ها (نیز) خواهند مرد. ﴿۳۰﴾ سپس بی‌گمان شما روز قیامت نزد پروردگارتان محاصمه^(۱) (و جدال) می‌کنید. ﴿۳۱﴾

(۱) - هنگامی که این آیه: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ﴾ نازل شد، زبیر گفت: ای رسول الله! آیا آنچه در دنیا بین ما و دیگران از خصومت و گناه بوده بر ما تکرار می‌شود (و محاسبه می‌شویم)؟! فرمود: «بله، چنان تکرار می‌شود، که به هر صاحب حقی حق او داده شود». زبیر گفت: سوگند به الله پس این امر بسیار دشوار است. (سنن ترمذی ۳۲۳۶ و سنن کبری نسائی ۱۱۴۴۷ و مسند احمد ۱/۱۶۷).

آیا کسی که الله سینه‌اش را برای (پذیرش) اسلام گشوده است، پس او از سوی پروردگارش بر نور (و روشنی) است (همچون سخت دلان است؟! پس وای بر آنان که دل‌هایشان در برابر ذکر الله سخت است. آنان در گمراهی آشکار هستند. ﴿۲۲﴾ الله بهترین سخن را نازل کرده است، کتابی که (آیاتش) متشابه

﴿ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴾ (۳۵) وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۳۶﴾ هُمْ مَّا يَشَاءُونَ ۚ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۷﴾ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۸﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۗ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ ۚ مِنْ دُونِهِ ۚ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۹﴾ وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿۴۰﴾ وَلَٰئِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ ۗ اللَّهُ ۚ قُلْ اَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ اِنْ اَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفٰتُ ضُرِّيْهِ ۗ اَوْ اَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هِيَ ۗ مُمَسِّكٰتُ رَحْمَتِيْهِ ۚ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۴۱﴾ قُلْ يَنْقُومِ اَعْمَالُوٓا عَلٰى مَكَاتَتِكُمْ اِنِّىْ عَمِلٌ ۗ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۴۲﴾ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ مُّخْتَلِفٌ وَّيُحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۳﴾

به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند پاداش دهد^(۱). ﴿۳۵﴾ آیا الله برای بنده‌اش کافی نیست؟! و تو را به کسانی غیر از او می‌ترسانند، و هر کس را الله گمراه کند، پس او را هیچ هدایت‌گری نیست. ﴿۳۶﴾ و هر کس را الله هدایت کند، پس او را هیچ گمراه‌کننده‌ای نیست. آیا الله پیروزمند انتقام‌گیر نیست؟! ﴿۳۷﴾ و اگر از آن‌ها (= مشرکان) بپرسی: «چه کسی آسمان‌ها و زمین را آفریده است؟» مسلماً گویند: «الله» بگو: «آیا دیدید آنچه را که به جای الله می‌خوانید، اگر الله زیانی برای من بخواهد، آیا آن‌ها (= معبودان) خواهند توانست زیان او را بر طرف کنند؟! و یا اگر رحمتی برای من بخواهد، آیا آن‌ها خواهند توانست رحمت او را باز دارند؟!». بگو: «الله مرا کافی است، و (همه) توکل کنندگان بر او توکل می‌کنند». ﴿۳۸﴾ بگو: «ای قوم من! شما بر روش خود عمل کنید، من (نیز به روش خود) عمل می‌کنم، پس به زودی خواهید دانست، ﴿۳۹﴾ چه کسی عذاب خوارکننده‌ای به سراغش می‌آید، و عذابی دایم بر او فرود می‌آید». ﴿۴۰﴾

پس چه کسی ستمکارتر است از کسی که بر الله دروغ ببندد، و سخن راست را چون به سراغ او آمد تکذیب کند؟ آیا در جهنم جایگاهی برای کافران نیست؟! ﴿۳۲﴾ و کسی که سخن راست را آورد و آن را تصدیق کرد، اینانند که پرهیزگاراند. ﴿۳۳﴾ برایشان هر چه بخواهند نزد پروردگارشان (آماده) است، این پاداش نیکوکاران است. ﴿۳۴﴾ تا الله بدترین اعمالی را که مرتکب شده‌اند، از آن‌ها دور کند (و بزدايد) و آن‌ها را

(۱) - این آیه بیان گر فضل و بخشش الله است، و در حدیث آمده است که: «پذیرفتن اسلام، و هجرت نمودن در راه الله، و ادا کردن حج، گناهان گذشته را محو می‌کند». (صحیح مسلم ۱۲۱)
و در حدیث دیگر چنین آمده است: «هر گاه بنده‌ای اسلام بپذیرد، و مسلمان خوبی شود، الله گناهان گذشته اش را می‌بخشد، سپس در ازای هر نیکی، ده الی هفت صد برابر پاداش دارد، اما در برابر کارهای بد، تنها به اندازه همان یک عمل مؤاخذه می‌شود. مگر اینکه الله از او بگذارد و عفو نماید». (صحیح بخاری ۴۱).

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَا أَنْتَ بِعَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۖ فِيمِمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ أَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ ۚ قُلْ أَوْلُو كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا ۖ لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ۖ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾ قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِمْتَ أَلْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

اندیشه می کنند. ﴿۴۲﴾ آیا غیر از الله شفیعی گرفته اند؟! (به آن‌ها) بگو: اگر چه مالک چیزی نباشند، و (چیزی را) درک نکنند (باز هم از آن‌ها شفاعت می طلبد). ﴿۴۳﴾ بگو: «تمام شفاعت از آن الله است، فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، سپس (همگی) به سوی او باز گردانده می شوید». ﴿۴۴﴾ و هنگامی که الله به تنهایی یاد شود دل‌های کسانی که به آخرت ایمان ندارند متنفر (و بیزار) می شود، و هنگامی که کسانی غیر از او یاد شوند، آنگاه است که آن‌ها شادمان می شوند. ﴿۴۵﴾ بگو: پروردگارا! (ای) آفریننده آسمان‌ها و زمین دانای نهان و آشکار، تو در میان بندگانت در آنچه اختلاف می کردند، داوری خواهی کرد^(۱). ﴿۴۶﴾ و اگر تمام آنچه که در روی زمین است و همانند آن همراهش از آن کسانی باشد که ستم کردند^(۲)، یقیناً همه را بخاطر سختی عذاب روز قیامت (برای رهایی خود از عذاب) فدا کنند، و برای آن‌ها از سوی الله چیزهایی آشکار می شود که هرگز گمان نمی کردند. ﴿۴۷﴾

بی گمان ما (این) کتاب (آسمانی) را برای مردم به حق بر تو نازل کردیم، پس هر کس که هدایت شود به سود خود اوست، و هر کس که گمراه شود، تنها به زیان خودش خواهد بود، و تو بر آن‌ها نگهبان نیستی (که آن‌ها را به هدایت اجبار کنی). ﴿۴۱﴾ الله جان‌ها را به هنگام مرگ‌شان قبض می کند، و (نیز جان) آن‌ها را که در خواب خود نمرده اند، (قبض می کند) آنگاه (جان) کسانی که فرمان مرگ‌شان را صادر کرده نگه می داد، و (جان) دیگری را تا مدتی معین باز پس می فرستد، بی گمان در این (امر) نشانه‌های (روشنی) است برای گروهی که

(۱) - ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه و آله هر گاه برای نماز شب می ایستاد، نمازش را با این دعا آغاز می فرمود: «اللهم رب جبریل و میکائیل، و اسرافیل، فاطر السموات والأرض، عالم الغیب والشهادة، أنت تحكم بین عبادك فیما كانوا فیہ یختلفون، اهدنی لما اختلف فیہ من الحق یا ذنک، إنک تهدی من تشاء إلى صراط مستقیم». الهی! پروردگار جبریل و میکائیل و اسرافیل، ای پدید آورنده آسمان‌ها و زمین، و دانای نهان و آشکار، تو در میان بندگانت در آنچه که در آن اختلاف می ورزند، داوری خواهی کرد، مرا به آنچه که از حق در آن اختلاف شده است با فرمان خودت هدایت کن، چرا که تو هر که را بخواهی به راه راست هدایت می نمائی. (صحیح مسلم ۲۰۰)

(۲) - (ظلم): ستم، در اینجا بمعنای شرک و کفر است، چنانکه در سوره لقمان آیه

۱۳ می فرماید: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَّا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۵۰﴾ فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْتَهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلَّ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّا أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۱﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۵۲﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَّا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِن هُنَّوَلَاءَ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتٌ مَّا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۵۳﴾ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۴﴾ * قُلْ يَعْبَادِي الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۵۵﴾ وَأَيُّبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ ۗ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصِرُونَ ﴿۵۶﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ ۗ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿۵۷﴾ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَحْسَرُنِي عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿۵۸﴾

و بدی‌های آنچه انجام داده‌اند برای آن‌ها آشکار می‌شود و آنچه به آن مسخره می‌کردند، آن‌ها را فرو می‌گیرد. ﴿۴۸﴾ پس چون به انسان (رنج و) زبانی برسد ما را می‌خواند، آنگاه چون از جانب خود به او نعمتی عطا کنیم، می‌گوید: «به سبب دانایی (و لیاقت) خودم به من داده شده» بلکه این آزمایشی است، و لیکن بیشترشان نمی‌دانند. ﴿۴۹﴾ به راستی این سخن را کسانی که پیش از آن‌ها بودند (نیز) گفتند، پس آنچه را بدست آوردند، برای آن‌ها سودی نبخشید (و عذاب را دفع نکرد).

﴿۵۰﴾ پس بدی‌های آنچه می‌کردند به آن‌ها رسید، و کسانی از آن‌ها که ستم کردند (نیز) بدی‌های آنچه می‌کردند به زودی به آن‌ها خواهد رسید، و آن‌ها (الله) را عاجز کننده نیستند (و راه گریزی ندارند). ﴿۵۱﴾ آیا آن‌ها ندانستند که الله روزی را برای هر کس که بخواد گسترده یا تنگ می‌سازد، بی‌گمان در این، نشانه‌هایی است برای گروهی که ایمان می‌آورند. ﴿۵۲﴾ (ای پیامبر، از جانب من) بگو: «ای بندگان من که بر خود اسراف (و ستم) کرده‌اید! از رحمت الله نا امید نشوید، همانا الله همه گناهان را می‌بخشد، یقیناً او بسیار آمرزنده مهربان است»^(۱). ﴿۵۳﴾ و به سوی پروردگارتان باز گردید و در برابر او تسلیم شوید، پیش از آنکه عذاب به سراغ شما آید، آنگاه (از سوی هیچ کس) یاری نشوید. ﴿۵۴﴾ و از نیکوترین چیزی که از جانب پروردگارتان بر شما نازل شده پیروی کنید، پیش از آنکه ناگهان عذاب به سراغ شما آید، در حالی که شما از آن بی‌خبرید. ﴿۵۵﴾ تا (مبادا) کسی (در روز قیامت) بگوید: «ای افسوس بر من، که در حق الله کوتاهی کردم، و بی‌گمان از مسخره‌کنندگان (آیین او) بودم». ﴿۵۶﴾

(۱) - همه گناهان با توبه بخشیده می‌شود، و گناه هر چند بزرگ باشد، نباید از رحمت الله نا امید شد. (تفسیر ابن کثیر) و به سوره فرقان آیه ۷۰ نیز رجوع فرمائید.

برای متکبران نیست؟! ﴿۶۰﴾ و الله کسانی را که پرهیزگاری کردند با رستگاری شان نجات می‌دهد، نه رنجی به آن‌ها رسد، و نه آن‌ها اندوهگین شوند. ﴿۶۱﴾
 الله آفریدگار همه چیز است، و او بر همه چیز نگهبان است. ﴿۶۲﴾ کلیدهای آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و کسانی که به آیات الله کافر شدند، اینان زیانکارانند. ﴿۶۳﴾ بگو: «ای نادانان آیا به من فرمان می‌دهید که غیر الله را پرستش کنم؟» ﴿۶۴﴾ و به راستی که به تو و به کسانی که پیش از تو بودند، وحی شد که اگر شرک آوری، یقیناً اعمالت (تباه و) نابود می‌شود، و از زیان کاران خواهی بود. ﴿۶۵﴾ بلکه تنها الله را پرستش کن، و از شکر گزاران باش. ﴿۶۶﴾ و آن‌ها (= مشرکان) الله را چنانکه سزاوار بزرگی اوست نشناختند در حالی که روز قیامت تمام زمین در مشت اوست و آسمان‌ها درهم پیچیده در دست راست اوست^(۱)، او منزّه و برتر است از آنچه شریک او می‌پندارند. ﴿۶۷﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿۶۰﴾
 أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۶۱﴾ بَلَىٰ قَدْ جَاءَ نَكَآئِنِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِينَ ﴿۶۲﴾ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۶۳﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِغْفَارَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۶۴﴾ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۶۵﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيٰتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿۶۶﴾ قُلْ أَفَعَيِّرُ اللَّهَ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿۶۷﴾ وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿۶۸﴾ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۶۹﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ مَطْوِيٰتٌ بِيَمِينِهِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۷۰﴾

یا بگوید: «اگر الله مرا هدایت می‌کرد، یقیناً از پرهیزگاران بودم» ﴿۵۷﴾ یا هنگامی که عذاب را می‌بیند، بگوید: «ای کاش بار دیگر (به دنیا) باز می‌گشتم تا از نیکوکاران می‌شدم». ﴿۵۸﴾ (الله می‌فرماید): آری، آیات من برایت آمد، و تو آن را تکذیب نمودی، و تکبر ورزیدی، و از کافران بودی. ﴿۵۹﴾ و روز قیامت کسانی را که بر الله دروغ بسته‌اند، می‌بینی که چهره‌هایشان سیاه شده است، آیا در جهنم جایگاهی

(۱) - ابوهریره رضی الله عنه می‌گوید: شنیدم که رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «در روز قیامت الله، زمین را در مشت می‌گیرد، و آسمان‌ها را در هم پیچیده در دست راست می‌گیرد، سپس می‌فرماید: من پادشاه هستم، پادشاهان زمین کجا هستند؟!». (صحیح بخاری ۴۸۱۲)
 و عبدالله بن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: یکی از علمای یهود، نزد رسول الله صلی الله علیه و آله آمد، و گفت: ای محمد، ما در (تورات) دیده‌ایم، که الله آسمان‌ها را بر یک انگشت، و زمین را بر یک انگشت، و درختان را بر یک انگشت و آب و خاک را بر یک انگشت، و سایر خلایق را بر یک انگشت، قرار می‌دهد، آنگاه می‌گوید: من پادشاه هستم، رسول الله صلی الله علیه و آله برای تصدیق سخن او خنجد، به طوری که دندان‌های پیشین ایشان آشکار شد، سپس رسول الله صلی الله علیه و آله آیه: ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ﴾ را تلاوت فرمود. (صحیح بخاری ۴۸۱۱)

بمیرند. سپس بار دیگر در آن دمیده می شود، ناگهان آن ها به پا خیزند (و) می نگرند. ﴿۶۸﴾ و زمین به نور پروردگارش روشن می شود، و نامه (اعمال) نهاده شود، و پیامبران و گواهان را بیاورند، و در میان آن ها به حق داوری شود، و به آن ها ستم نخواهند شد. ﴿۶۹﴾ و به هر کس (پاداش) آنچه کرده است به تمام داده شود، و او به آنچه انجام می دهند داناتر است. ﴿۷۰﴾ و کسانی که کافر شدند گروه گروه به سوی جهنم رانده می شوند، تا وقتی به (کنار) آن (= دوزخ) رسند درهایش گشوده شود، و نگهبانانش به آنان گویند: «آیا پیامبرانی از میان خودتان به سوی شما نیامدند که آیات پروردگارتان را برای شما بخوانند، و شما را از دیدار امروztان هشدار دهند؟!» گویند: «آری، ولیکن فرمان عذاب (الهی) بر کافران محقق شده است». ﴿۷۱﴾ گفته شود: «از درهای جهنم وارد شوید، جاودانه در آن بمانید، پس چه بد است، جایگاه متکبران». ﴿۷۲﴾ و کسانی که از پروردگارشان ترسیده اند، گروه گروه به بهشت برده می شوند، تا وقتی به (کنار) آن رسند، و درهایش گشوده شود، و نگهبانانش به آنان گویند: «سلام بر شما پاکیزه بوده اید (خوش باشید) پس جاودانه به آن (= بهشت) وارد شوید». ﴿۷۳﴾ و (بهشتی ها) گویند: «حمد و ستایش مخصوص الله است که وعده اش در حق ما راست بود، و سرزمین (بهشت) را به ارث به ما داد، که از بهشت هر جا که بخواهیم منزل می گیریم، پس چه نیکو است پاداش عمل کنندگان». ﴿۷۴﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾
 وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجَاءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾
 وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾
 وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾
 قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ فَبئسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُوهُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

و در «صور» دمیده شود^(۱)، پس هر که در آسمان ها و هر که در زمین است) جز آن ها که الله بخواهد (بی هوش شده و)

(۱) - این دمیدن دوم است، که با آن تمام کسانی که در زمین و آسمان هستند، - بجز کسانی که الله بخواهد - می میرند، چنانکه در حدیث «صور» مشهور آمده است. (تفسیر ابن کثیر)

ابوهریره رضی الله عنه روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «فاصله میان دو دمیدن (صور)، چهل است» گفتند: ای ابوهریره! چهل روز؟ گفت: در این مورد چیزی نمی گویم، گفتند: چهل سال؟ گفت: چیزی نمی گویم، گفتند: چهل ماه؟ گفت: باز هم چیزی نمی گویم.

سپس گفت: «تمام اعضای بدن انسان از بین می رود، جز (دنبالچه) بیخ دم که آفرینش از آن شروع می شود». (صحیح بخاری ۴۸۱۴ و صحیح مسلم

و فرشتگان را می بینی که بر گرد عرش حلقه زده اند به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند، و در میان مردم به حق داوری می شود، و گفته شود: «حمد و ستایش مخصوص الله پروردگار جهانیان است». ﴿۷۵﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِيَةً مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۖ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

سورة غافر

سورة غافر

به نام الله بخشنده مهربان

حم (حا. میم) ﴿۱﴾ نازل شدن (این) کتاب از سوی الله پیروزمند داناست. ﴿۲﴾ آمرزنده گناه، و پذیرنده توبه، سخت عقوبت، صاحب نعمت است، هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، بازگشت به سوی اوست. ﴿۳﴾ در آیات الله جز کسانی که کافر شدند، جدال نمی کنند، پس رفت و آمد آنان در شهرها تو را نفریید. ﴿۴﴾ پیش از آنها قوم نوح و گروه های (دیگر) که پس از آنان (بودند، پیامبران شان را) تکذیب کردند، و هر امتی اراده ان کرد که پیامبرش را دستگیر، و به باطل جدال کردند، تا با آن حق را از میان بردارند، پس من آنها را (فرو) گرفتم پس (بنگر) عقوبت من چگونه بود؟! ﴿۵﴾ و این گونه فرمان پروردگارت بر کسانی که کافر شدند محقق شد، که آنها اهل آتشند. ﴿۶﴾ کسانی که عرش را حمل می کنند، و آنان که بر گرد آن هستند به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند، و به او ایمان دارند و برای کسانی که ایمان آورده اند استغفار می کنند. (می گویند:) «پروردگارا! رحمت و علم تو همه چیز را فرا گرفته است، پس برای کسانی که توبه کرده اند، و راه تو را پیروی کرده اند، بیامرز، و آنان را از عذاب دوزخ نگه دار». ﴿۷﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾
غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي
الطُّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهَ الْمَصِيرِ ﴿٣﴾ مَا تَجَدَّلُ
فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرَكَ تَقْلُوبُهُمْ فِي
الْبَلَدِ ﴿٤﴾ كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ
مِنْ بَعْدِهِمْ ۖ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ
وَجَدُّوهُ بِالْبَطْلِ لِيُذْخِرُوا بِهِ الْحَقُّ فَأَخَذْتَهُمْ ۖ
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ
رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾
الَّذِينَ تَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةٌ وَعِلْمًا فَاعْفِرْ لِلَّذِينَ
تَابُوا وَاتَّبِعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

گویند: «پروردگارا! ما را دوبار میراندی و دو با زنده کردی^(۱)، پس (اکنون) به گناهان خود اعتراف کردیم، آیا راهی برای خروج (از جهنم) وجود دارد؟» ﴿۱۱﴾ (به آن‌ها گفته می‌شود: این (عذاب) بدان سبب است که چون الله به تنهایی خوانده می‌شد، انکار می‌کردید، و اگر به او شرک آورده می‌شد ایمان می‌آوردید، پس (اینک) داوری از آن الله بلند مرتبه است. ﴿۱۲﴾ او کسی است که آیات خود را به شما نشان می‌دهد و از آسمان برای شما روزی می‌فرستد، تنها کسی پند می‌گیرد که (به سوی الله) رجوع می‌کند. ﴿۱۳﴾ پس الله را در حالی که دین خود را برای او خالص گردانیدید بخوانید، و اگر چه کافران خوش نداشته باشند^(۲). ﴿۱۴﴾ (او) بالا برنده درجات^(۳) صاحب عرش، که روح (= وحی) را به فرمان خویش بر هر کس از بندگانش که بخواهد می‌فرستد، تا (او مردم را) از روز ملاقات (= قیامت) بترساند. ﴿۱۵﴾ روزی که (همه) آنان آشکار شوند چیزی از آن‌ها بر الله پوشیده نخواهد ماند، (الله می‌فرماید: «امروز فرمانروایی از آن کیست؟»^(۴) (آنگاه خود می‌فرماید: از آن الله یگانه قهار است. ﴿۱۶﴾

(۱) - این آیه همانند آیه ۲۸ سوره بقره است که فرمود: ﴿كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ (تفسیر ابن کثیر).

(۲) - رسول الله ﷺ بعد از نمازهای فرض چنین می‌فرمود: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ».

معبودی (به حق) جز الله نیست، یگانه اوست، و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، و او بر همه چیز تواناست، هیچ نیرو و قوتی، جز نیرو و قوت الله و وجود ندارد، هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، جز او کسی را پرستش نمی‌کنیم، نعمت و فضل از آن اوست، و ستایش نیکو مخصوص اوست، معبودی جز او نیست، همه ما با اخلاص او را بندگی می‌کنیم، هر چند کافران خوش نداشته باشند. (صحیح مسلم ۱۳۹)

(۳) - یا او صاحب درجات بلند است.

(۴) - در حدیث «صور» آمده: «الله ارواح همه خلایق را قبض می‌کند، و جز ذات اقدسش کسی باقی نمی‌ماند، آنگاه می‌فرماید: «امروز پادشاهی از آن کیست؟» سه بار تکرار می‌فرماید، آنگاه خود پاسخ می‌دهد: «لِلَّهِ الْوَحْدِ الْقَهَّارِ» (تفسیر ابن کثیر)

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۷﴾
وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۸﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿۱۹﴾ قَالُوا رَبَّنَا أَمَتْنَا أَتَيْنْتَنِي وَأَحْيَيْنَا أَتَيْنْتَنِي فَأَعْرَفْنَا بِدُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۲۰﴾
ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوَمَّنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿۲۱﴾ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿۲۲﴾
فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿۲۳﴾
رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿۲۴﴾ يَوْمَ هُمْ بَرْزُورٌ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۲۵﴾

پروردگارا! و آن‌ها را به باغ‌های جاویدان (بهشت) که به آن‌ها وعده داده‌ای وارد کن، و (همچنین) هر که صالح باشد از پدران‌شان، و همسران‌شان و فرزندان‌شان (به همان بهشت وارد کن) همانا تویی که پیروزمند حکیمی. ﴿۱۸﴾ و آن‌ها را از بدی‌ها نگاهدار، و هر کس را که در آن روز از (کیفر) بدی‌ها نگاهداری مسلماً به او رحم کرده‌ای، و این همان کامیابی بزرگ است. ﴿۱۹﴾ بی‌گمان کسانی که کافر شدند (روز قیامت) ندا می‌زنند که: حقا که خشم (و دشمنی) الله (نسبت به شما) از خشم (و دشمنی) خودتان (نسبت به خودتان) بیشتر است، آنگاه که به (سوی) ایمان دعوت می‌شدید، پس شما انکار می‌کردید. ﴿۲۰﴾

أَلْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ أَلْيَوْمَ
 إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ
 الْأَازِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَتُظْمِينٍ ۚ مَا
 لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿١٨﴾ يَعْلَمُ
 خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفَى الصُّدُورُ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ
 يَقْضِي بِالْحَقِّ ۗ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
 يَقْضُونَ شَيْئًا ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾ *
 أَوْلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
 وَءَانثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
 لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ
 تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ
 قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ
 بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٢٣﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
 وَهَمَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾
 فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ
 الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ ۗ وَمَا
 كَيْدُ الْكٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿٢٥﴾

امروز هر کس به (حسب) آنچه کرده است، پاداش داده
 می‌شود، امروز هیچ ستمی نیست، بی‌گمان الله زود شمار
 است. ﴿۱۷﴾ و آنها را از روز نزدیک (= قیامت) بترسان،
 آنگاه که دل‌ها لبریز از غم به حنجره‌ها رسد، برای
 ستمکاران نه دوستی وجود دارد، و نه شفيعی که
 (شفاعتش) پذیرفته شود. ﴿۱۸﴾ (الله) خیانت چشم‌ها و
 آنچه را که سینه‌ها پنهان می‌دارند، می‌داند^(۱). ﴿۱۹﴾
 و الله به حق داوری می‌کند، و کسانی را که بجای او
 می‌خوانند، به هیچ چیزی داوری نمی‌کنند، بی‌گمان الله
 همان شنوای بیناست. ﴿۲۰﴾ آیا آنها در زمین سیر
 نکرده‌اند پس بنگرند که سرانجام کسانی که پیش از آنها
 بودند، چگونه بود؟! آنها در توانایی و (پدید آوردن) آثار
 در زمین از این‌ها برتر (و سخت‌تر) بودند، پس الله آنها را
 به (سبب) گناهان‌شان (فرو) گرفت، و برای آنها از
 (عذاب) الله هیچ پناه دهنده نبود. ﴿۲۱﴾ این بدان سبب بود
 که پیامبران‌شان با دلایل روشن به سوی آنها می‌آمدند
 پس آنها کفر می‌ورزیدند، بنابراین الله آنها را (فرو)
 گرفت، بی‌گمان او نیرومند سخت‌گیر است. ﴿۲۲﴾ به
 راستی ما موسی را با آیات خود و حجتی آشکار فرستادیم.
 ﴿۲۳﴾ به سوی فرعون و هامان و قارون، پس (آنها)
 گفتند: «(او) جادوگری دروغ‌گوست». ﴿۲۴﴾ پس چون
 حق را از جانب ما برای آنها آورد، گفتند: «پسران کسانی
 را که با او ایمان آورده‌اند، بکشید و زنان‌شان را (برای
 خدمت کاری) زنده بگذارید». و نیرنگ کافران جز در
 گمراهی نیست. ﴿۲۵﴾

۱- این آیه بیانگر علم کامل الله متعال می‌باشد که به همه چیز حتی به
 کوچک‌ترین ذره نیز آگاه است، پس انسان باید کوشش کند که تا حد
 امکان از نافرمانی او بپرهیزد و ترس از او را در وجود خود جای دهد.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذُرِّيَّتِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنَِّّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ مُوسَى إِنَّيْ عَذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾ وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٧﴾ يَنْقَوْمِ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٨﴾ وَقَالَ الَّذِي ءَامَنَ يَنْقَوْمِ إِنَّيْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٢٩﴾ مِثْلَ ذَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ وَيَنْقَوْمِ إِنَّيْ أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣١﴾ يَوْمَ تُنَادُونَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٢﴾

و فرعون گفت: «بگذارید موسی را بکشم، و او پروردگارش را (برای نجات) بخواند، بی گمان من می ترسم که دین شما را دگرگون کند یا در (این) سرزمین فساد انگیزد.» ﴿۲۶﴾ و موسی گفت: «من از (شر) هر متکبری که به روز حساب ایمان نمی آورد، به پروردگارم و پروردگار شما پناه می برم»^(۱). ﴿۲۷﴾ و مرد مؤمنی از آل فرعون^(۲) که ایمانش را پنهان می داشت، گفت: آیا مردی

را می کشید (برای آن) که می گوید: پروردگار من الله است، و همانا دلایل روشنی از سوی پروردگارتان برای شما آورده است؟! ﴿۳﴾ و اگر او درگسو باشد، (گناه) دروغش بر گردن اوست، و اگر راست گو باشد پاره ای از آنچه به شما وعده می دهد به شما خواهد رسید، بی گمان الله کسی را که اسراف کار دروغگو است، هدایت نمی کند. ﴿۲۸﴾ «ای قوم من! امروز فرمانروایی از آن شماست، در این سرزمین پیروزید پس چه کسی ما را از عذاب الله یاری می دهد، اگر (عذاب) بیاید». فرعون گفت: «من شما را جز به راهی که (مصلحت) می بینم، (سفارش نمی کنم) و شما را جز به راه صحیح (و رشد) هدایت نمی کنم». ﴿۲۹﴾ و کسی که ایمان آورده بود، گفت: «ای قوم من! به راستی من بر شما (از روزی) همانند روز گروه های (پیشین) می ترسم». ﴿۳۰﴾ مانند (حال و) شیوه قوم نوح و عاد و ثمود، و کسانی که بعد از آنها بودند، و الله برای بندگانش خواستار ستم نیست. ﴿۳۱﴾ وای قوم من! بی گمان من بر شما از روزی که (مردم) یکدیگر را صدا می زنند، (روز قیامت) می ترسم، ﴿۳۲﴾ (همان) روزی که پشت کنان روی می گردانید، و برای شما هیچ نگه دارنده از (عذاب) الله نیست، و هر کس را که الله گمراه کند، پس هدایت کننده برای او نیست. ﴿۳۳﴾

(۳) - عروه بن زبیر می گوید: به عبدالله بن عمر و بن العاص گفتم: مرا از سخت ترین رفتاری که قریش با رسول الله ﷺ نمود؛ خبر بده. گفت: هنگامی که رسول الله ﷺ در کنار خانه الله مشغول نماز بود، عقبه بن ابی معیط آمد، و شانه رسول الله را گرفت، و پیراهنش را سخت به دور گردنش پیچاند (طوری که نفس کشیدن برای رسول الله ﷺ دشوار گردید) آنگاه ابوبکر صدیق ﷺ آمد، شانه عقبه را گرفت و با قوت او را از پیامبر ﷺ دور کرد، سپس گفت: آیا مردی را می کشید که می گوید:

پروردگارم الله است، و دلایل روشن از سوی الله برای شما آورده است؟

(صحیح بخاری ۴۸۱۵)

(۱) - و بدین خاطر در حدیث آمده است که: رسول الله ﷺ هر گاه از قومی ترس و اندیشه داشت چنین می فرمود: «پروردگار! ما از شر آنها به تو پناه می آوریم، و تو را در مقابل آنان قرار می دهیم». (سنن نسائی کبری ۸۶۳۱ و تفسیر ابن کثیر)

(۲) - مشهور این است که آن مرد مؤمن فردی قبطی از خاندان فرعون بود.

(تفسیر ابن کثیر)

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ نَبْعَثَ اللَّهَ مِنْ بَعْدِهِ رُسُلًا ۚ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِينَ تَجَدَّلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَتْهُمْ كُتُبٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۚ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمَنُ ابْنُ لِي صِرَاحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٣٦﴾ أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعُ إِلَىٰ آلِهِ مُوْسَىٰ وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كَذِبًا ۚ وَكَذَلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ ۚ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾ وَقَالَ الَّذِي ءَامَنَ يَنْقَوْمٍ يَنْقَوْمٍ أَتَّبِعُونَ أَهْدِيكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾ يَنْقَوْمٍ إِنَّمَا هَٰذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعُ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمَلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا ۗ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنتَىٰ ۗ وَهُوَ مُؤْمِنٌ ۗ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

و به راستی پیش از این یوسف با دلایل روشن به (نزد) شما آمده بود، پس شما از آنچه او برای شما آورده بود پیوسته در شک بودید، تا زمانی که او مرد گفتید: «هرگز الله بعد از او پیامبری را مبعوث نخواهد کرد». این گونه الله کسی را که اسراف کار شکاک است گمراه می‌سازد. ﴿۳۴﴾ (همان) کسانی که بی آنکه حجتی برایشان آمده باشد، در آیات الله مجادله می‌کنند (این عمل) نزد الله و نزد کسانی که ایمان آورده‌اند سخت ناپسند (و موجب خشم) است. این گونه الله بر دل هر متکبر سرکشی مهر می‌نهد. ﴿۳۵﴾ و فرعون گفت: «ای هامان! برای من کوشک بلندی بساز، باشد که به آن درها (و راه‌ها) دست یابم. ﴿۳۶﴾ (راه‌ها و) درهای آسمان‌ها، تا به معبود موسی بنگرم (و از او آگاه شوم)، و البته من او را دروغگو می‌پندارم». و این گونه برای فرعون زشتی کردارش (در نظرش) آراسته شد، و از راه (حق) باز داشته شد، و حيله (و نیرنگ) فرعون جز در تباهی نبود. ﴿۳۷﴾ و کسی که ایمان آورده بود، گفت: «ای قوم من! از من پیروی کنید، تا شما را به راه درست (و صواب) هدایت کنم». ﴿۳۸﴾ ای قوم من! این زندگی دنیا تنها متاع (زود گذر) است و همانا آخرت سرای همیشگی است، ﴿۳۹﴾ هر کس کار بدی مرتکب شود، پس جز به همانند آن کیفر نیابد، و هر کس از مرد یا زن در حالی که مؤمن است، کار شایسته‌ای انجام دهد^(۱)، پس آن‌ها وارد بهشت می‌شوند، و در آن روزی بی‌شمار به آن‌ها داده خواهد شد. ﴿۴۰﴾

۱- مراد اینست که ایمان بدون عمل نیکو و یا عمل نیکو بدون ایمان ارزشی ندارد، و برای رسیدن به رستگاری باید ایمان همراه با عمل نیکو باشد.

وای قوم من! چیست مرا که من شما را به سوی نجات می خوانم، و (شما) مرا به سوی آتش می خوانید؟! ﴿۴۱﴾ مرا دعوت می کنید که به الله کافر شوم و چیزی را که به آن علم ندارم شریک او قرار دهم، و من شما را به سوی (الله) پیروزمند آمرزگار دعوت می کنم. ﴿۴۲﴾ قطعاً آنچه مرا به سوی آن دعوت می دهید نه (حق) دعوت در دنیا دارد و نه در آخرت، و همانا بازگشت ما به سوی الله است و بی گمان اسراف کارانند که اهل آتشند. ﴿۴۳﴾ پس به زودی آنچه را به شما می گویم به یاد خواهید آورد، من کار خودم را به الله و اگذار می کنم، بی گمان الله (نسبت) به بندگان بیناست. ﴿۴۴﴾ پس الله او را از آسیب آنچه که (برایش) مکر کرده بودند، حفظ کرد، و بدترین عذاب آل فرعون را در میان گرفت. ﴿۴۵﴾ (آن عذاب) آتش (دوزخ است) که هر صبح و شام بر آن عرضه می شوند^(۱). و روزی که قیامت بر پا می شود (گفته می شود): «آل فرعون را در سختترین عذاب وارد کنید». ﴿۴۶﴾ و چون در آتش (جهنم) باهمدیگر مجادله (و کشمکش) می کنند، پس ناتوانان به کسانی که تکبر ورزیدند، می گویند: «بی شک ما (در دنیا) پیرو شما بودیم، پس آیا شما (امروز) می توانید بخشی از آتش را که نصیب ما شده از ما دور کنید؟!» ﴿۴۷﴾ کسانی که تکبر ورزیدند، گویند: «بی گمان ما همگی در آن (آتش) هستیم، همانا الله در میان بندگان داوری کرده است». ﴿۴۸﴾ و کسانی که در آتشند به نگهبانان جهنم می گویند: «از پروردگارتان بخواهید تا یک روز عذاب را از ما بکاهد». ﴿۴۹﴾

﴿۴۱﴾ وَيَقَوْمٍ مَا لِي اَدْعُوَكُمْ اِلَى النَّجْوَةِ
وَتَدْعُونِي اِلَى النَّارِ ﴿۴۱﴾ تَدْعُونِي لِاَكْفُرَ
بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَاَنَا
اَدْعُوَكُمْ اِلَى الْعَزِيْزِ الْعَفْرِ ﴿۴۲﴾ لَا جَرَمَ اَنَّمَا
تَدْعُونِي اِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِى الدُّنْيَا وَلَا فِى
الْآخِرَةِ وَاَنْ مَّرَدَّنَا اِلَى اللّٰهِ وَاَنْ الْمُسْرِفِيْنَ هُمْ
اَصْحَابُ النَّارِ ﴿۴۳﴾ فَسْتَذْكُرُوْنَ مَا اَقُولُ
لَكُمْ وَاُفْوِضُ اَمْرِيْ اِلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيْرٌ
بِالْعِبَادِ ﴿۴۴﴾ فَوَقَّهٗ اللّٰهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوْا
وَحَاقَ بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿۴۵﴾ النَّارُ
يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ اَدْخِلُوْا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿۴۶﴾
وَإِذْ يَتَحَاجُّوْنَ فِى النَّارِ فَيَقُوْلُ الضُّعْفَتُوْا
لِلَّذِيْنَ اَسْتَكْبَرُوْا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ
مُغْنُوْنَ عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ النَّارِ ﴿۴۷﴾ قَالَ
الَّذِيْنَ اَسْتَكْبَرُوْا اِنَّا كُلُّ فِیْهَا اِنَّ اللّٰهَ قَدْ
حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿۴۸﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ فِى النَّارِ
لِحَزْرَةِ جَهَنَّمَ اَدْعُوْا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ
الْعَذَابِ ﴿۴۹﴾

(۱) - این آیه به عذاب قبر دلالت دارد، و احادیثی که درباره عذاب قبر آمده

بسیار است. (تفسیر ابن کثیر)

قَالُوا أَوْلَمَ تَكُنْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا
 فَادْعُوا وَمَا دُعَاؤُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾ إِنَّا لَنَنْصُرُ
 رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ
 الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
 وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا
 بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾ هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولَى
 الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ
 وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَرِ ﴿٥٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 يُجَادِلُونَ فِي ءَايَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَنٍ أَتَتْهُمْ إِنْ فِي
 صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِبَلِّغِيهِ فَاستَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ
 السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾ لَخَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ
 خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَمَا
 يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 وَلَا الْمَسِيءُ قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

(آن‌ها) می‌گویند: «آیا پیامبران شما با دلایل روشن نزد شما نیامدند؟!» گویند: «آری» (نگهبانان) گویند: «پس (خودتان) دعا کنید، و دعای کافران جز در تباهی نیست». ﴿۵۰﴾ یقیناً ما پیامبران خود و کسانی را که ایمان آورده‌اند، در زندگی دنیا و روزی که گواهان (برای گواهی) بر خیزند، یاری می‌کنیم. ﴿۵۱﴾ روزی که عذر خواهی ستمکاران سودی ندهد، و لعنت (الله) برای آنان است، و (نیز) سرای بد (= جهنم) برای آن‌هاست. ﴿۵۲﴾ و به راستی ما به موسی هدایت عطا کردیم، و بنی اسرائیل را وارثان کتاب (تورات) قرار دادیم. ﴿۵۳﴾ (کتابی که) برای خردمندان هدایت و پند است. ﴿۵۴﴾ پس (ای پیامبر) صبر کن، بی‌گمان وعده‌الله حق است، و برای گناهت آمرزش بخواه^(۱) و هر صبح و شام به ستایش پروردگارت تسبیح گوی. ﴿۵۵﴾ همانا کسانی که در آیات الله بدون هیچ حجت (و دلیلی) که برای آن‌ها آمده باشد، مجادله می‌کنند، در سینه‌هایشان جز تکبر نیست، که خود به آن نخواهند رسید، پس به الله پناه ببر، بی‌گمان اوست که شنوای بیناست. ﴿۵۶﴾ مسلماً آفرینش آسمان‌ها و زمین بزرگتر از آفرینش مردم است، و لیکن بیشتر مردم نمی‌دانند. ﴿۵۷﴾ و هرگز نابینا و بینا یکسان نیستند و (همچنین) کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده‌اند با (افراد) بدکار (یکسان نباشند) چه اندک پند می‌پذیرید. ﴿۵۸﴾

۱- مراد از گناه لغزش‌های کوچکی است که از هر انسانی سر زده می‌شود و از طرف الله متعال مورد بخشش قرار می‌گیرد. یا این که استغفار نیز عبادت است و جهت افزایش اجر و ثواب به استغفار حکم داده شده است. یا این که مراد از آن پندی است به مسلمان‌ها که از استغفار غافل نشوند.

یقیناً قیامت آمدنی است، شکی در آن نیست و لیکن بیشتر مردم ایمان نمی آورند. ﴿۵۹﴾ و پروردگار شما فرمود: «مرا بخوانید، تا (دعای) شما را اجابت کنم همانا کسانی که از عبادت من سرکشی می کنند، به زودی با خواری به جهنم وارد می شوند»^(۱). ﴿۶۰﴾ الله کسی است که شب را برای شما قرار داد تا در آن آرام گیرید، و روز را روشن (قرار داد)، بی گمان الله بر مردم فضل (و کرم) دارد، و لیکن بیشتر مردم سپاس نمی گزارند. ﴿۶۱﴾ این است الله، پروردگار شما، (که) آفریننده همه چیز (است) هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، پس چگونه (از حق) منحرف می شوید؟! ﴿۶۲﴾ این گونه کسانی که آیات الله را انکار می کردند، (از حق) منحرف می شوند. ﴿۶۳﴾ الله کسی است که زمین را برای شما قرارگاه، و آسمان را (همچون) سقفی قرار داد، و شما را صورت بخشید، پس صورتتان را نیکو گرداند، و از چیزهای پاکیزه به شما روزی داد این است الله پروردگار شما، پس پر برکت و بزرگوار است الله که پروردگار جهانیان است. ﴿۶۴﴾ او زنده است، هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، پس در حالی که دین خود را خالص گردانیده او را بخوانید، حمد و ستایش مخصوص الله پروردگار جهانیان است. ﴿۶۵﴾ (ای پیامبر) بگو: «همانا من نهی شده‌ام از اینکه کسانی را پرستش کنم که شما بجای الله می خوانید، چون نشانه‌های روشن از جانب پروردگارم برای من آمده است، و مأمور شده‌ام که برای پروردگار جهانیان تسلیم باشم».

﴿۶۶﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۵۹﴾ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿۶۰﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۶۱﴾ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿۶۲﴾ كَذَٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِعَايَتِ اللَّهِ تَجْحَدُونَ ﴿۶۳﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۴﴾ هُوَ الْحَيُّ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۵﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۶﴾

(۱) - نعمان بن بشیر رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله روایت می کند که فرمود:

«یقیناً دعا عبادت است» سپس آیه ﴿ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ را تلاوت کرد.

(مسند احمد ۲۷۱/۴ و سنن ابوداود ۱۴۷۹ و ترمذی ۲۹۶۹).

او کسی است که شما را از خاک آفرید، سپس از نطفه، سپس از خون بسته، سپس شما را (به صورت) کودکی (از شکم مادر) بیرون می آورد، سپس (بزرگ می شود) تا به کمال نیرو و قوت خود می رسید، سپس (زندگی می کنید) تا بعد از آن پیر می شوید، و از (میان) شما کسی است که پیش از این (مرحله) می میرد و (به بعضی از شما مهلت می دهد) تا به اجل معین برسید، و شاید بیندیشید. ﴿۶۷﴾ او کسی است که زنده می کند و می میراند، پس هنگامی که چیزی را بخواهد، تنها به او می گوید: «موجود شو» پس (بی درنگ) موجود می شود. ﴿۶۸﴾ آیا ندیدی کسانی را که در آیات الله مجادله می کنند، چگونه (از راه حق) منحرف می شوند؟! ﴿۶۹﴾ کسانی که کتاب (آسمانی) و آنچه پیامبران مان را بدان فرستاده ایم، تکذیب کردند، پس به زودی خواهند دانست. ﴿۷۰﴾ آنگاه که غلها و زنجیرها در گردنشان خواهد بود، و کشیده می شوند. ﴿۷۱﴾ در آب جوش، سپس در آتش (جهنم) افروخته می شوند. ﴿۷۲﴾ آنگاه به آنها گفته می شود: آنچه را که شریک (الله) قرار می دادید، کجایند؟ ﴿۷۳﴾ (همان معبودانی که) جز الله (عبادت می کردید؟) گویند: «از (نظر) ما ناپدید شدند، بلکه ما هرگز پیش از این چیزی را نمی خواندیم». این گونه الله کافران را گمراه می کند. ﴿۷۴﴾ این بدان (سبب) است که به ناحق در زمین شادمان می شدید، و به آنکه می نازیدید. ﴿۷۵﴾ از درهای جهنم وارد شوید، جاودانه در آن بمانید، پس جایگاه متکبران چه بد است. ﴿۷۶﴾ پس (ای پیامبر) صبر کن، بی گمان وعده الله حق است، پس اگر قسمتی از چیزهایی را که به آنها وعده داده ایم به تو نشان دهیم، یا تو را بمیرانیم، پس (در هر صورت) به سوی ما باز گرداننده می شوند (و آنجا کیفر می شوند). ﴿۷۷﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِيَتَّكُونُوا شُيُوخًا ۚ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّىٰ مِنْ قَبْلُ ۗ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّىٰ وَلِعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾
هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۗ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَجَدَّلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّىٰ يُصْرَفُونَ ۗ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَإِمْآءًا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾ إِذِ الْأَغْلُلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٧٠﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧١﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا ۗ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٣﴾ ذَٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ وَمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٤﴾ أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ فَبئْسَ مَثْوًىٰ لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٥﴾ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۗ فَإِنَّمَا نُرِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ ۗ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا يُرْجَعُونَ ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِغَايَةِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَءِثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَعْنَىٰ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُم مِّنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾ فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا ۗ سُنَّتَ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ ۗ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

و به راستی پیش از تو پیامبرانی فرستادیم، (داستان) بعضی از آن‌ها را برای تو بازگو کردیم و (داستان) بعضی را برای تو بازگو نکرده‌ایم، و هیچ پیامبری را اجازه نیست که معجزه جز به فرمان الله بیاورد، پس چون فرمان الله در رسد، به حق داوری شود، و آنجا بیهوده‌گویان (اهل باطل) زیان خواهند کرد. ﴿۷۸﴾ الله کسی است که چهار پایان را برای شما آفرید، تا بر بعضی از آن‌ها سوار شوید، و از بعضی بخورید. ﴿۷۹﴾ و برای شما در آن‌ها منافی است، و تا (با سوار شدن) بر آن‌ها به مقصدی که در دل دارید برسید، و بر آن‌ها و (نیز) بر کشتی (ها) سوار می‌شوید. ﴿۸۰﴾ و (الله) آیاتش را به شما نشان می‌دهد، پس کدام یک از آیات الله را انکار می‌کنید. ﴿۸۱﴾ آیا در (روی) زمین سیر نکردند، پس ببینند سرانجام کسانی که پیش از آن‌ها بودند، چگونه بود؟ آن‌ها (از لحاظ) تعداد افراد از این‌ها بیشتر بودند، و در توانایی (و پدید آوردن) آثار در زمین از این‌ها برتر (و سخت‌تر) بودند، پس آنچه بدست می‌آوردند نتوانست آن‌ها را بی‌نیاز کند (و عذاب‌شان را دور نماید). ﴿۸۲﴾ پس چون پیامبران‌شان با دلایل روشن به سوی آن‌ها آمدند، به دانشی که نزد خود داشتند خوشحال شدند، و آنچه را که مسخره‌اش می‌گرفتند آن‌ها را فرا گرفت. ﴿۸۳﴾ پس چون عذاب ما را دیدند گفتند: «تنها به الله ایمان آوردیم، و به معبودهایی که شریک او قرار داده بودیم، کافر شدیم». ﴿۸۴﴾ پس هنگامی که عذاب ما را دیدند، ایمان‌شان برای آن‌ها سودی نبخشید، (چنین) است سنت الله که در میان بندگانش گذشته است، و آنجا کافران زیان کار شدند^(۱). ﴿۸۵﴾

(۱) - این حکم و سنت الهی درباره تمام کسانی است که هنگام مشاهده عذاب ایمان می‌آورند، و لذا در حدیث آمده است: «الله توبه بندگان را می‌پذیرد تا زمانی که روح‌شان به غرغره نرسیده است». (مسند احمد ۱۳۲/۲ و سنن ابن ماجه ۴۲۵۳ و به تفسیر ابن کثیر رجوع کنید).

سوره فصلت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾ تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ كِتَابٌ فُصِّلَتْ
 آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
 فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا
 فِيْ أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِيْ ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا
 وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّنَا عَمَلُونَ ﴿٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا
 بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا
 إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ
 الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾
 ﴿٩﴾ قُلْ أَيْتَكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ
 وَتَجْعَلُونَ لَهُ ءَآدَادًا ۗ ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَجَعَلَ فِيهَا
 رَوَاسِيَ مِّنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِيْ أَرْبَعَةِ
 أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ﴿١١﴾ ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ
 دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا
 طَائِعِينَ ﴿١٢﴾

سوره فصلت

به نام الله بخشنده مهربان

حم (ح.ا. میم) ﴿۱﴾ نازل شدن (این کتاب) از سوی (الله) بخشنده مهربان است. ﴿۲﴾ کتابی است که آیاتش به روشنی بیان شده است، در حالی که (بزبان) عربی است، برای گروهی که می دانند. ﴿۳﴾ بشارت دهنده، و هشدار دهنده است، پس بیشتر آن‌ها روی گردان شدند، پس آن‌ها نمی شنوند. ﴿۴﴾ و گفتند: «دل‌های ما از آنچه ما را به آن دعوت می کنی در پوشش‌های است، و در گوش‌هایمان سنگینی است، و میان ما و تو حجابی است، پس تو (به شیوه خود) عمل کن، ما (نیز به شیوه خود) عمل می کنیم». ﴿۵﴾ بگو: «من فقط انسانی مانند شما هستم، به من وحی می شود که معبود شما معبود یگانه است، پس به او روی آورید و از او طلب آموزش کنید، و او بر مشرکان! ﴿۶﴾ (همان) کسانی که زکات نمی دهند^(۱)، و آن‌ها که به آخرت ایمان ندارد. ﴿۷﴾ بی گمان کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، برای آن‌ها پاداش بی پایان است. ﴿۸﴾ بگو: آیا شما به آن کسی که زمین را در دو روز آفرید کافر می شوید، و برای او همتیانی قرار می دهید؟! او پروردگار جهانیان است. ﴿۹﴾ و در آن (زمین) کوه‌ها را از فرازش پدید آورد، و در آن برکت داد، و خوراک (و رزق، اهل) آن را مقدر (و معین) فرمود، (این‌ها همه) در چهار روز بود، (بنا بر این) برای سؤال کنندگان (و واضح و روشن گردید. ﴿۱۰﴾ سپس به سوی آسمان متوجه شد، در حالی که بصورت دود بود، پس به آن و به زمین فرمود: «خواستہ یا ناخواستہ بیایید» گفتند: «به دلخواه آمدیم». ﴿۱۱﴾

(۱) - اکثر مفسرین گفته اند: «یعنی زکات اموالشان را پرداخت نمی کنند». (تفسیر طبری) ولی امام ابن کثیر می گوید: مراد از «زکات» در این آیه تزکیه و پاک نمودن نفس از اخلاق رذیله است، که مهمترین آن، تزکیه و پاک کردن نفس از شرک است. (تفسیر ابن کثیر).

عاد و ثمود بیم می‌دهم»^(۱). ﴿۱۳﴾ چون پیامبران از پیش رو و پشت سر (از هر سو) نزدشان آمدند، (گفتند) که جز الله را نپرستید، (آن‌ها) گفتند: «اگر پروردگار ما می‌خواست، فرشتگانی را نازل می‌کرد، پس ما به آنچه شما بدان فرستاده شده‌اید، کافر هستیم». ﴿۱۴﴾ اما (قوم) عاد به ناحق در زمین تکبر ورزیدند، و گفتند: «چه کسی از ما نیرومندتر است؟! آیا ندیدند الله ذاتی که آنان را آفریده از آن‌ها نیرومندتر است؟! و آن‌ها همواره آیات ما را انکار می‌کردند. ﴿۱۵﴾ پس (ما) تند بادی شدید (و سرد) در روزهایی شوم بر آن‌ها فرستادیم، تا عذاب خوار کننده را در زندگی دنیا به آن‌ها بچشانیم، و بی‌گمان عذاب آخرت خوار کننده‌تر است، و آن‌ها (از هیچ سوئی) یاری نخواهند شد. ﴿۱۶﴾ و اما (قوم) ثمود را هدایت کردیم، پس آن‌ها ناینایی را بر هدایت ترجیح دادند، لذا به (خاطر) آنچه می‌کردند، صاعقه عذاب خوار کننده آن‌ها را (فرو) گرفت. ﴿۱۷﴾ و کسانی را که ایمان آورده بودند و پرهیزگار بودند، نجات دادیم. ﴿۱۸﴾ و روزی که دشمنان الله را به سوی آتش گرد آورده شوند، پس آن‌ها (برای پیوستن دیگران) باز داشته شوند. ﴿۱۹﴾ تا چون (همگی) به آن (آتش دوزخ) برسند، گوش‌هایشان و چشم‌هایشان و پوست‌هایشان به آنچه می‌کردند بر علیه آن‌ها گواهی می‌دهند. ﴿۲۰﴾

فَقَضْنَهُنَّ سَبَّحَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَرَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَحِفْظًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۱۳﴾ فَإِنِ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿۱۴﴾ إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۱۵﴾ فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِعَائِنَتِنَا جَاهِلِينَ ﴿۱۶﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنُنذِقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ ﴿۱۷﴾ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةٌ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۱۸﴾ وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿۱۹﴾ وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿۲۰﴾ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

پس آن‌ها را (بصورت) هفت آسمان در دو روز ساخت، و در هر آسمانی کار (و تدبیر) آن (آسمان) را وحی کرد، و آسمان دنیا را با چراغ‌هایی (= ستارگان) بیاراستیم (و از شیاطین) حفظ کردیم، این است تقدیر (الله) پیروزمند دانا. ﴿۱۲﴾ پس اگر آن‌ها روی گردانند، بگو: «من شما را از صاعقه همانند صاعقه

(۱) - گویند: عتبه بن ربیعہ که از بزرگان قریش بود، نزد رسول الله ﷺ آمد، آنگاه بزعم خودش برخی پیشنهادات برای رسول الله ﷺ پیشنهاد کرد، رسول الله ﷺ به سخنان او گوش فرا داد، آنگاه فرمود:

«ای ابوالولید، سخنان تمام شد؟»

عتبه گفت: بله، فرمود: «حالا گوش کن»، پس از اول سوره فصلت تا این آیه: ﴿فَإِنِ أَعْرَضُوا...﴾ را تلاوت فرمود، آنگاه عتبه دست خود را بر دهان رسول الله گذاشت، و او را به حق خویشاوندی سوگند داد که ادامه ندهد، و او از تلاوت رسول الله متأثر شد، و نزد قریش برگشت...

(امام بغوی در تفسیر روایت نموده است، و امام ابن کثیر اسنادش را اندکی ضعیف دانسته است).

و آن‌ها به پوست‌هایشان گویند: «چرا بر علیه ما گواهی دادید؟!» (در جواب) گویند: «همان الهی که هر چیز را به سخن آورده است، ما را گویا ساخته است، و او نخستین بار شما را آفرید، و به سوی او باز گردانده می‌شوید.» ﴿۲۱﴾ از اینکه (مبادا) گوش‌هایتان و چشم‌هایتان و پوست‌هایتان بر علیه شما گواهی دهند (گناهان‌تان را) پنهان نمی‌کردید، و لیکن شما گمان می‌کردید که الله بسیار از آنچه را که انجام می‌دهید نمی‌داند. ﴿۲۲﴾ این گمان (بد) شما بود، که دربارهٔ پروردگارتان داشتید، شما را هلاک کرد، پس از زیانکاران شدید. ﴿۲۳﴾ پس اگر صبر کنند آتش (جهنم) جایگاه‌شان است، و اگر پوزش بخواهند، پس عذرشان پذیرفته نمی‌شود. ﴿۲۴﴾ و ما برای آن‌ها همنشینانی (از شیاطین) قرار دادیم، پس (زشتی‌ها را) از پیش رو و پشت سر آن‌ها برایشان بیاراستند، و بر آن‌ها نیز همانند امت‌هایی از جن و انس که پیش از آن‌ها بودند، فرمان (عذاب) تحقق یافت، بی‌گمان آن‌ها زیانکار بودند. ﴿۲۵﴾ و کسانی که کافر شدند گفتند: «به این قرآن گوش فرادهید، و در (هنگام تلاوت) آن جنجال کنید (و سخنان بیهوده بگویید) شاید پیروز گردید.» ﴿۲۶﴾ پس یقیناً کسانی را که کافر شدند، عذاب سختی می‌چشانیم، و آن‌ها را به (خاطر) بدترین اعمالی که انجام می‌دادند، کیفر می‌دهیم. ﴿۲۷﴾ این آتش کیفر دشمنان الله است، که آنان در آن سرای جاوید دارند، کیفری است به (سب) آنکه آیات ما را انکار می‌کردند. ﴿۲۸﴾ و کسانی که کافر شدند، گفتند: «پروردگارا! آن دو کسانی از جن و انس که ما را گمراه کردند، به ما نشان بده، که آن دو را زیر پای خود قرار دهیم (و لگد کوب‌شان کنیم) تا از پست‌ترین (مردم) باشند.» ﴿۲۹﴾

وَقَالُوا لَجُلُودِهِمْ لَمْ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾ وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾ ﴿٢٥﴾ وَقَيِّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٢٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ هُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ ﴿٢٩﴾ جَزَاءُ مَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ أُضْلَلْنَا مِنْ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لِنَجْعَلَهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٣١﴾

بی گمان کسانی که گفتند: «پروردگار ما الله است» سپس استقامت کردند^(۱)، فرشتگان بر آنها نازل می‌شوند (و می‌گویند): «نترسید، و اندوهگین نباشید، و بشارت باد، به بهشتی که شما وعده داده می‌شدید. ﴿۳۰﴾ ما در زندگی دنیا و (نیز) در آخرت دوستان (و یاران) شما هستیم، و برای شما در آن (بهشت) هر چه دل‌تان بخواهد فراهم است، و هر چه در خواست کنید برایتان (حاضر) است. ﴿۳۱﴾ (این‌ها) پذیرایی از سوی (الله) آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۳۲﴾ و چه کسی خوش‌گفتارتر است از کسی که به سوی الله دعوت کند، و کار شایسته انجام دهد، و گوید: «بی‌شک من از مسلمانان هستم؟!» ﴿۳۳﴾ و (هرگز) نیکی و بدی یکسان نیست، همیشه به نیکوترین شیوه پاسخ ده، پس ناگاه (می‌بینی) همان کس که میان تو و او دشمنی است، گویی دوست صمیمی است. ﴿۳۴﴾ و (اما) جز کسانی که شکیا باشند آن را نپذیرند، و جز دارندهٔ بهرهٔ بزرگ (از ایمان و اخلاق) آن را نپذیرد. ﴿۳۵﴾ و هرگاه وسوسهٔ (باز دارنده) از سوی شیطان تو را باز گرداند، پس به الله پناه ببر، یقیناً اوست که شنوای داناست. ﴿۳۶﴾ و از نشانه‌های او، شب و روز، و خورشید و ماه است، برای خورشید و برای ماه سجده نکنید، و برای الله که آنها را آفریده است، سجده کنید، اگر تنها او را می‌پرستید. ﴿۳۷﴾ پس اگر (کافران) تکبر کنند، (باکی نیست) پس کسانی که نزد پروردگارت هستند، شب و روز او را تسبیح می‌گویند و آنان خسته نمی‌شوند. ﴿۳۸﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۳۰﴾ لَنْ أُولِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿۳۱﴾ نَزَلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿۳۲﴾ وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۳﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾ وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿۳۵﴾ وَإِنَّمَا يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۶﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿۳۷﴾ فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿۳۸﴾

(۱) - سفیان بن عبدالله بجلی رضی الله عنه می‌گوید: عرض کردم: ای رسول الله! سخنی در اسلام برایم بگویند، که بعد از شما دربارهٔ آن از کسی سوال نکنم. فرمود: «بگو: به الله ایمان آوردم، سپس بر آن استقامت کن». (صحیح مسلم

و از نشانه‌های او (این) است که زمین را خشک (و بی‌جان) می‌بینی، پس هنگامی که آب (باران) را بر آن فرو فرستیم، به جنبش در آید و برویاند، بی‌گمان کسی که آن را زنده کرد، یقیناً مردگان را زنده می‌کند، بی‌شک او بر هر چیز تواناست. ﴿۳۹﴾ بی‌گمان کسانی که در آیات ما کجروی می‌کنند، بر ما پوشیده نیستند، آیا کسی که در آتش انداخته شود بهتر است، یا کسی که روز قیامت ایمن (و بدون وحشت) بیاید؟! هر چه می‌خواهید بکنید، مسلماً او به آنچه انجام می‌دهید بیناست. ﴿۴۰﴾ بی‌گمان کسانی که به ذکر (= قرآن) هنگامی که برای (هدایت) آنان آمده کافر شدند، (نیز بر ما پوشیده نیستند). و به راستی که آن کتابی ارجمند است. ﴿۴۱﴾ که هیچ‌گونه باطلی نه از پیش روی آن و نه از پشت سر آن، به او راه نیابد، از سوی حکیم ستوده نازل شده است. ﴿۴۲﴾ (ای پیامبر) به تو (چیزی) گفته نمی‌شود، مگر آنچه به پیامبران پیش از تو گفته شد، مسلماً پروردگار تو دارای آرمزش، و (هم) دارای مجازات دردناک است. ﴿۴۳﴾ و اگر آن را قرآنی عجمی (= غیر عربی) قرار می‌دادیم، یقیناً می‌گفتند: «چرا آیاتش روشن (و واضح) نیست؟! آیا (قرآن) عجمی است، و (مخاطب آن) عربی است؟!» بگو: «این (قرآن) برای کسانی که ایمان آوردند، هدایت و شفاست، و کسانی که ایمان نمی‌آورند، در گوش‌هایشان سنگینی است، و آن (قرآن) برایشان (مایه) کوری است، آنان (همچون کسانی اند که گویا) از جایی دور ندا داده می‌شوند». ﴿۴۴﴾ و به راستی ما به موسی کتاب (تورات) دادیم، پس در آن اختلاف شد، و اگر فرمانی از پروردگار تو پیش از این نبود، مسلماً در میان آن‌ها داوری می‌شد، و بی‌گمان آن‌ها درباره آن (= قرآن) در شکی قوی هستند. ﴿۴۵﴾ هر کس که کار شایسته انجام دهد، پس به سود خود اوست، و هر کس بدی کند، پس به زیان اوست، و پروردگار تو هرگز به بندگان ستم نمی‌کند. ﴿۴۶﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ^ج إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَىٰ فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِيَّ ءَامِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ^ج أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ ^ط تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَد قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ ^ط ءَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ ^ط وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ^ج أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاحْتَلَفَ فِيهِ ^ط وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ^ج وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾ مَنْ عَمَلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ^ط وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ^ط وَمَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

* إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ تَمَرَاتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا
 وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ
 شُرَكَاءِي قَالُوا أَدْنَبْنَاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾ وَضَلَّ عَنْهُمْ
 مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظُنُّوا مَا لَهُمْ مِنَ حَيْصٍ ﴿٤٨﴾ لَا
 يَسْمَعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَسْأَلْ عَن قُنُوطٍ
 ﴿٤٩﴾ وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتَهُ لَيَقُولَنَّ
 هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي
 عِنْدَهُ لَلْحُسْبَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ
 مِنَ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ
 وَتَوَّأَنَّا بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ ﴿٥١﴾ قُلْ
 أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ
 مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ سُنِّبَهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي
 أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ
 كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾ أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرِيَّةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا يَنْهَوهُ
 بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ﴿٥٤﴾

علم (وقوع) قیامت تنها به سوی او (الله) باز گردانده
 می شود^(۱)، و هیچ میوه از غلافش بیرون نمی شود و هیچ ماده
 باردار نمی شود و نمی زاید مگر به علم او، و روزی که آن‌ها
 را ندا می دهد (و می فرماید): کجایند شریکانی (که برای)
 من (می پنداشتید؟! گویند: «پروردگارا!» ما (در درگاه
 تو) عرضه داشتیم که هیچ کس از ما (بر شرک) گواهی

نمی دهد». ﴿۴۷﴾ و آنچه را پیش از این می خواندند، از
 (نظرشان) ناپدید (و نابود) شد، و دریافتند که (در آن روز)
 هیچ راه گریزی ندارند. ﴿۴۸﴾ انسان (هرگز) از طلب
 خیر (و نیکی) خسته نمی شود، و اگر شر (و بدی) به او
 برسد، مأیوس و ناامید می شود. ﴿۴۹﴾ و اگر پس از
 رنجی که به او رسیده است، رحمتی از سوی خود به او
 بچشانیم، مسلماً می گوید: «این حق من است، و گمان
 نمی کنم قیامت بر پا می شود، و (به فرض) اگر به سوی
 پروردگارم باز گردانده شوم، بی گمان برای من نزد او
 (پاداش‌های) نیکو (و خوش) است». پس بی گمان
 کسانی که کافر شدند به آنچه کرده‌اند آگاه خواهیم کرد،
 و از عذاب سخت به آن‌ها می چشانیم. ﴿۵۰﴾ و هرگاه بر
 انسان (خیر و) نعمتی عطاء نمائیم، روی می گرداند، و
 متکبرانه (از حق) دور می شود، و هرگاه شر (و بدی) به او
 برسد، پس دعا (و تقاضا) یش (برای دفع آن) افزون
 می شود. ﴿۵۱﴾ (ای پیامبر!) بگو: «به من خبر دهید اگر
 این (قرآن) از سوی الله باشد، سپس شما به آن کافر
 شوید، چه کسی گمراه‌تر خواهد بود از کسی که (با آن)
 در مخالفت (شدید و) دور است. ﴿۵۲﴾ به زودی
 نشانه‌های خود را در آفاق و در نفس خودشان به آن‌ها
 نشان خواهیم داد، تا برای آن‌ها روشن گردد که او حق
 است، آیا کافی نیست که پروردگارت بر همه چیز گواه
 است؟! ﴿۵۳﴾ آگاه باش، که آن‌ها از لقای
 پروردگارشان در شک اند، و آگاه باش که او به همه
 چیز احاطه دارد. ﴿۵۴﴾

(۱) - سید المرسلین محمد ﷺ در جواب پرسش جبریل علیه السلام، که پرسید:
 قیامت کی است؟ فرمود: «سؤال شده از سؤال کننده در این مورد دانایتر
 نیست». یعنی در دانستن وقت قیامت دانش ما هر دو برابر است، و نمی
 دانیم. (صحیح بخاری ۵۰ و صحیح مسلم ۱۰)

سورة الشورى

سورة شوری

به نام الله بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ۱ عَسَقَ ۲ كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۳ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۴ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ ۵ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ ۶ أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۷ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۸ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۹ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ ۱۰ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۱۱ أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۱۲ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۱۳ وَمَا آخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۱۴

حم (حا. ميم). ﴿۱﴾ عسق (عين. سين. قاف). ﴿۲﴾ این گونه الله پیروزمند حکیم به سوی تو و پیامبرانی که پیش از تو بودند، وحی می کند.^(۱) ﴿۳﴾ آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست، و او بلند مرتبه بزرگ است. ﴿۴﴾ نزدیک است که آسمانها (بخاطر عظمت الهی) بر فراز یکدیگر شکافته (و متلاشی) شوند، و فرشتگان به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند، و برای کسانی که در زمین هستند آموزش می طلبند، آگاه باش، همانا الله آمرزنده مهربان است. ﴿۵﴾ و کسانی که جز او دوستان (و سرپرستانی) گرفته اند، الله بر آنها نگیهان (و مراقب) است، و تو (ای پیامبر) بر آنها متعهد (و مسئول) نیستی. ﴿۶﴾ و این چنین قرآنی عربی به تو وحی کردیم تا «ام القرى» (=مکه) و کسانی را که پیرامون آن هستند هشدار دهی، و از روز جمع شدن (= روز قیامت) که در آن شک و تردیدی نیست، بترسانی، (که در آن روز) گروهی در بهشت، و گروهی در آتش سوزانند! ﴿۷﴾ و اگر الله می خواست یقیناً (همه) آنها را یک امت قرار می داد، و لیکن هر کس را که بخواهد در رحمتش داخل می کند، و برای ستمکاران هیچ یار و یآوری نیست. ﴿۸﴾ آیا آنها جز او دوستانی (برای خود) بر گزیده اند؟ در حالی که الله فقط کارساز (و دوست حقیقی) است، و اوست که مردگان را زنده می کند، و اوست که بر هر چیزی تواناست. ﴿۹﴾ و در هر چیزی که در آن اختلاف کنید، پس حکم (و داوری) آن با الله است، این الله، پروردگار من است. بر او توکل کردم، و به (سوی) او باز می گردم. ﴿۱۰﴾

(۱) - ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها روایت می کند که حارث بن هشام از رسول الله صلی الله علیه و آله پرسید و گفت: ای رسول الله! وحی چگونه بر تو نازل می گردد؟ رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «گاهی مانند صدای زنگ (بصورت زمزمه) نازل می شود، و این، سخت ترین نوع آن است، و پس از فرا گرفتن وحی، این کیفیت تمام می شود، گاهی هم فرشته وحی بصورت انسان می آید و با من سخن می گوید، و من گفته هایش را حفظ می کنم». ام المؤمنین عایشه می گوید: در فصل زمستان و شدت سرما، هنگامی وحی تمام می شد، می دیدم که از پیشانی رسول الله صلی الله علیه و آله عرق می چکد. (صحیح بخاری ۲ و صحیح مسلم ۲۳۳۳).

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ * شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

(او) آفرینندهٔ آسمان‌ها و زمین است، و از خودتان برای شما همسرانی قرار داد، و (نیز) جفت‌هایی از چهار پایان (آفرید) شما را بدین (و سیله) افزون می‌کند، هیچ چیز همانند او نیست، و او شنوای بیناست. ﴿۱۱﴾ کلیدهای آسمان‌ها و زمین از آن اوست، روزی هر که را بخواهد گسترش می‌دهد، و (برای هر کس که بخواهد) تنگ می‌گیرد، به درستی که او به همه چیز داناست. ﴿۱۲﴾ دینی را برای شما تشریح کرد، از همان گونه که به نوح توصیه کرده بود، و از آنچه بر تو وحی کرده‌ایم، و به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کرده‌ایم^(۱)، که دین را بر پا دارید و در آن فرقه فرقه نشوید، بر مشرکان گران است، آنچه شما آن‌ها را بدان دعوت می‌کنید. الله هر که را بخواهد بر می‌گزیند، و هر که به سوی او باز گردد، هدایت می‌کند. ﴿۱۳﴾ آن‌ها پراکنده نشدند مگر بعد از آنکه علم (و دانش) به سراغشان آمد (و کاملاً آگاهی یافتند، آن‌هم) از روی حسادت در میان خود (بود) و اگر فرمانی پیش از این از جانب پروردگارت صادر نشده بود، (که آن‌ها) را تا زمانی معین (مهلت) داده است، یقیناً در میان آن‌ها داوری می‌شد، و بی‌گمان کسانی که بعد از آن‌ها وارث کتاب شده‌اند، دربارهٔ آن سخت در شک و تردیدند، (و نسبت به آن بدبینند). ﴿۱۴﴾ پس به این (دین) دعوت کن، و همان گونه که مأمور شده‌ای پایداری (و استقامت) ورز، و از هوی و هوس‌های آنان پیروی مکن، و بگو: «به هر کتابی که الله نازل کرده است، ایمان آورده‌ام، و مأمورم در میان شما به عدالت رفتار کنم، الله پروردگار ما، و پروردگار شماست، (نتیجه) اعمال ما از آن ما، و (نتیجه) اعمال شما از آن شماست، بین ما و شما هیچ جدال (و خصومتی) نیست، الله ما و شما را (در یک جا) گرد می‌آورد، و بازگشت (همه) به سوی اوست». ﴿۱۵﴾

(۱) - رسول الله ﷺ فرمود: «انبیاء برادرانی هستند که از یک پدر و چند مادر متولد شده‌اند، که دین آنها یکی است». (صحیح بخاری ۳۴۴۳).

و کسانی که در (بارۀ) الله محاجه می کنند، پس از آنکه (فرمان) او پذیرفته شد، دلیل شان نزد پروردگارش باطل (و بی اساس) است، و خشم (الله) بر آنهاست. و عذاب شدیدی برای آنهاست. ﴿۱۶﴾ الله کسی است که کتاب و میزان را به حق نازل کرد، و تو چه می دانی شاید قیامت نزدیک باشد! ﴿۱۷﴾ کسانی که به آن ایمان ندارند، در (رسیدن) آن شتاب می کنند، و کسانی که ایمان آورده اند (پیوسته) از آن بیمناکند، و می دانند که آن حق است، آگاه باشید، بی گمان کسانی که در (بارۀ) قیامت جدال می کنند، در گمراهی دور و دراز هستند. ﴿۱۸﴾ الله نسبت به بندگانش لطیف (و مهربان) است، هر کس را بخواهد روزی می دهد، و او توانای پیرومند است. ﴿۱۹﴾ کسی که کشت آخرت را بخواهد، در کشت او (برکت می دهیم، و) می افزایشیم، و کسی که کشت دنیا را بخواهد، از آن به او می دهیم، و او در آخرت هیچ (نصیب و) بهره ندارد. ﴿۲۰﴾ آیا (مشرکان) معبودانی دارند که بدون اجازه الله آیینی برای آنها مقرر داشته اند؟! و اگر و عده فیصله بخش (سابق، در تأخیر عذاب شان) نبود، یقیناً در میان آنها داوری می شد، و بی گمان برای ستمکاران عذابی دردناک است. ﴿۲۱﴾ (در روز قیامت) ستمکاران را می بینی که از آنچه به دست آورده اند، بیمناکند، و (کیفر) آن به آنها خواهد رسید. و کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام داده اند در باغ های بهشتند، و هر چه بخواهند نزد پروردگارش برای آنها (مهیا) است. این همان فضل (و بخشش) بزرگ است.

﴿۲۲﴾

وَالَّذِينَ تَخَاجَتُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾ اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ ﴿٢٢﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ هُمْ مَّا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ﴿٢٣﴾ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٤﴾

این همان چیزی است که الله بندگانش را که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، به آن مژده می‌دهد. بگو: «من بر (رساندن) آن هیچ پاداشی از شما در خواست نمی‌کنم، جز محبت خویشاوندی، (که بجای آورید)»^(۱). و هر کس که نیکی کند، بر نیکی‌اش می‌افزایم، بی‌گمان الله آمرزنده قدر شناس است. ﴿۲۳﴾ آیا می‌گویند: «بیامبر) بر الله دروغ بسته است؟! پس اگر الله بخواهد بر قلب تو مهر می‌زند، و الله باطل را محو می‌کند، و حق را با سخنان خویش محقق (و پا برجاست) می‌سازد، بی‌گمان او به راز سینه‌ها آگاه است. ﴿۲۴﴾ و او کسی است که از بندگانش توبه می‌پذیرد، و از بدی‌ها در می‌گذرد، و آنچه را انجام می‌دهید می‌داند»^(۲). ﴿۲۵﴾ (دعای کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، اجابت می‌کند، و از فضل (و کرم) خویش آنان را افزون می‌دهد، و برای کافران، عذاب شدیدی است. ﴿۲۶﴾ و اگر الله روزی را برای بندگانش فراخ (و گشاده) می‌گرداند، یقیناً در زمین فساد می‌کردند، و لکن به اندازه‌ای که بخواهد نازل می‌کند، بی‌گمان او به بندگانش دانای بی‌نیاست. ﴿۲۷﴾ و او کسی است که باران (سودمند) را پس از آنکه ناامید شدند، نازل می‌کند، و رحمت خود را می‌گستراند، و او کارساز ستوده است. ﴿۲۸﴾ و از نشانه‌های او آفرینش آسمان‌ها و زمین است، و آنچه از جنندگان که در آن دو پراکنده است. و او هر گاه بخواهد، بر گرد آوری آنها تواناست. ﴿۲۹﴾ و هر مصیبتی که به شما رسد، به خاطر کارهایی است که انجام داده‌اید، و (الله) از بسیاری (گناهان) در می‌گذرد. ﴿۳۰﴾ و شما هر گز در زمین عاجز کننده نیستید (و نمی‌توانید از او بگریزید) و شما را غیر از الله، هیچ یار و یاور نیست.

﴿۳۱﴾

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۗ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۗ فَإِن يَشَأِ اللَّهُ يُخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَن عِبَادِهِ ۖ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾ * وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِن يُنَزِّل بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۗ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾ وَمِنَ ءَايَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِن دَابَّةٍ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ وَمَا أَصَابَكُمْ مِّن مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَن كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

(۱) - عبد الله بن عباس رضی الله عنه می‌گوید: هیچ تیره‌ای از قریش نبود، مگر اینکه با رسول الله صلی الله علیه و آله نسبت خویشاوندی داشت، پس رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «از شما چیزی جز ادا کردن حق خویشاوندی که میان من و شما است، نمی‌خواهم.» (صحیح بخاری ۴۸۱۸).

(۲) - رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «به الله سوگند، من در روز بیش از هفتاد بار از الله طلب مغفرت می‌کنم و به سوی او توبه می‌نمایم.»

(صحیح بخاری ۶۳۰۷).

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ ﴿۳۲﴾ إِنَّ يَشَأْ يُسْكِنَ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۳۳﴾ أَوْ يُبَقِّهِنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿۳۴﴾ وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا هُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿۳۵﴾ فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعْ حَيَوةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۳۶﴾ وَالَّذِينَ يَحْتَسِبُونَ كِبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿۳۷﴾ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿۳۹﴾ وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾ وَلَمَنْ آتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۴۱﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۴۲﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۴۳﴾ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿۴۴﴾

﴿۴۴﴾

واز نشانه‌های او کشتی‌هایی است که همچون کوه در دریا روانند. ﴿۳۲﴾ اگر بخواهد باد را (از حرکت) باز می‌دارد، پس کشتی‌ها بر پشت آن (دریا) بی حرکت بمانند، بی گمان در این نشانه‌هایی برای هر صبر کننده شکرگزاری است. ﴿۳۳﴾ یا (اگر بخواهد) آن‌ها (= سرنشینان کشتی) را به خاطر اعمال‌شان نابود (و غرق) می‌سازد، و از بسیاری (گناهان) در می‌گذرد. ﴿۳۴﴾ و (تا) کسانی که در آیات ما مجادله می‌کنند، بدانند که هیچ گریز گاهی ندارند. ﴿۳۵﴾ پس آنچه به شما داده است، متاع زود گذر زندگی دنیاست، و آنچه نزد الله است برای کسانی که ایمان آورده‌اند و بر پروردگارشان توکل می‌کنند بهتر و پایدارتر است. ﴿۳۶﴾ و (همان) کسانی که از گناهان بزرگ^(۱) و زشتی‌ها اجتناب می‌کنند، و هنگامی که خشمگین شوند، گذشت می‌کنند. ﴿۳۷﴾ و کسانی که (دعوت) پروردگارشان را اجابت کردند، و نماز را بر پا می‌دارند، و کارهای‌شان بین آنان به (صورت) مشورت است، و از آنچه به آن‌ها روزی داده‌ایم. (در راه الله) انفاق می‌کنند. ﴿۳۸﴾ و کسانی که چون ستمی به آن‌ها برسد، انتقام می‌گیرند. ﴿۳۹﴾ و جزایی بدی، بدی است همانند آن، پس هر کس که در گذرد، و اصلاح (و آشتی) کند، پاداشش بر الله است، بی گمان او ستمکاران را دوست ندارد. ﴿۴۰﴾ و کسی که پس از ستمی که بر او رفته است، انتقام بگیرد، پس اینانند که هیچ راه (ملامتی) بر آنان نیست. ﴿۴۱﴾ تنها راه (ملامت) بر کسانی است که به مردم ستم می‌کنند، و در زمین به ناحق سرکشی (و ستم) می‌کنند، اینانند که برایشان عذابی دردناک است. ﴿۴۲﴾ و کسی که شکیبایی کند، و در گذرد، بی گمان این از کارهای سترگ (پسندیده) است. ﴿۴۳﴾ و کسی را که الله گمراه کند، پس بعد از او برایش هیچ ولی (و کارسازی) نیست، و ستمکاران را (روز قیامت) می‌بینی که چون عذاب (الهی) را مشاهده کنند، می‌گویند: «آیا هیچ راهی به سوی بازگشت وجود دارد؟!». ﴿۴۴﴾

(۱) - گناهان کبیره و بزرگ، مانند: شرک، نافرمانی پدر و مادر، قتل، دزدی، زنا، گواهی دروغ ... (به سوره انعام آیه ۱۵۱ - ۱۵۲ رجوع کنید).

و آن‌ها را می‌بینی که بر آن (= آتش) عرضه می‌شوند، که از شدت خواری خاشعند، از گوشه چشم نیم گشوده، نگاه می‌کنند، و کسانی که ایمان آورده‌اند می‌گویند: «بی‌گمان زیانکاران کسانی هستند که در روز قیامت خود و خانواده خویش را به زیان افکندند». آگاه باشید که ستمکاران در عذابی دایم خواهند بود. ﴿۴۵﴾ و آن‌ها جز الله، یاورانی ندارند، که یاری‌شان کنند، و کسی را که الله گمراه سازد، پس برایش هیچ راه (نجاتی) نیست. ﴿۴۶﴾ (دعوت) پروردگارتان را اجابت کنید، پیش از آنکه روزی فرا رسد که از (جانب) الله (راه) بازگشتی در آن نیست، در آن روز پناهی نخواهید داشت، و هیچ مدافعی (و راه انکاری) ندارید. ﴿۴۷﴾ پس (ای پیامبر) اگر (مشرکان اعراض کنند، نگران نباش)، ما تو را نگاهبان بر آن‌ها فرستاده‌ایم، بر (عهده) تو جز تبلیغ (رسالت) نیست، و ما چون رحمتی از سوی خود به انسان بچشانیم، به آن شاد می‌شود، و اگر به خاطر کارهایی که انجام داده‌اند بلایی به آن‌ها برسد، پس (به ناسپاسی می‌پردازند) بی‌گمان انسان بسیار ناسپاس است. ﴿۴۸﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله است، هر چه را بخواهد می‌آفریند، به هر کس بخواهد دختر می‌بخشد، و به هر کس بخواهد پسر می‌بخشد. ﴿۴۹﴾ یا پسر و دختر - هر دو - با هم می‌دهد، و هر کس را که بخواهد عقیم می‌گرداند، بی‌گمان او دانای قادر است. ﴿۵۰﴾ و برای هیچ بشری (ممکن) نیست که الله با او سخن بگوید، مگر با وحی یا از پس پرده یا رسولی بفرستد که به فرمان او (= الله) آنچه را بخواهد (به او) وحی کند، بی‌گمان او بلند مرتبه حکیم است. ﴿۵۱﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ الْذُلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ الْآخْسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٤٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾ أَسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ ۗ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۗ إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغَ ۗ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ سَخَّلَ مَا يَشَاءُ ۗ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنثًا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ۗ أَوْ يَزْوِجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنثًا ۗ وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٤٩﴾ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحِيًّا أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بآذُنِهِ مَا يَشَاءُ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٠﴾

و این گونه بر تو (ای پیامبر) روحی (=قرآن کریم) را به فرمان خود وحی کردیم، تو (پیش از این) نمی دانستی کتاب و ایمان چیست، ولی ما آن را نوری قرار دادیم، با آن هر کس از بندگان مان را که بخواهیم، هدایت می کنیم، و مسلماً تو (ای پیامبر) به راه راست هدایت می کنی. ﴿۵۲﴾ راه الهی که آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست، آگاه باشید، که (همه) کارها به سوی الله باز می گردد. ﴿۵۳﴾

سوره زخرف

به نام الله بخشنده مهربان

حم (حا. میم). ﴿۱﴾ سوگند به کتاب روشنگر. ﴿۲﴾ بی گمان ما این (کتاب) را قرآنی عربی قرار دادیم، شاید که شما (آن را) دریابید. ﴿۳﴾ و به راستی که آن درام کتاب (لوح محفوظ) نزد ما بلند مرتبه (و) حکمت آمیز است. ﴿۴﴾ آیا بدان سبب که شما (مشرکان) گروهی اسراف کارید، اعراض کنان این پند (قرآن) را از شما بگیریم؟! ﴿۵﴾ و چه بسیار پیامبرانی که (برای هدایت) به میان پیشینیان فرستادیم. ﴿۶﴾ و هیچ پیامبری به سوی آنان نیامد، مگر این که او را مسخره (و استهزاء) می کردند. ﴿۷﴾ پس ما (کافرانی) نیرومندتر از اینها (= کفار قریش) را هلاک کردیم، و داستان پیشینیان گذشت. ﴿۸﴾ (ای پیامبر) اگر از آنها (= مشرکان) بپرسی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟» یقیناً می گویند: «(الله) پیروزمند دانا آنها را آفریده است». ﴿۹﴾ (همان) کسی که زمین را برای شما گهواره (و محل آسایش) قرار داد، و برای شما در آن راههایی قرار داد، باشد که هدایت شوید. ﴿۱۰﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي
مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ
مَنْ نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ
﴿۱﴾ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿۲﴾

سورة الزخرف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ﴿۱﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ
قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۳﴾ وَإِنَّهُ فِي
أَمْرِ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيَّ حَكِيمٌ ﴿۴﴾ أَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا
مُّسْرِفِينَ ﴿۵﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ
﴿۶﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيِّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ
﴿۷﴾ فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ
الْأَوَّلِينَ ﴿۸﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ
الْعَلِيمُ ﴿۹﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا
وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۰﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٠﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١١﴾ لِيَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٢﴾ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٣﴾ وَجَعَلُوا لَهُ مِن عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٤﴾ أَمْ أَنَا خَلَقْتُ مِمَّا سَخَلْتُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنِينَ ﴿١٥﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٦﴾ أَوْ مَن يَنْشَأُ فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ﴿١٧﴾ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ إِنثًا أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ سَتَكْتَبُ شَهَادَتَهُمْ وَيُسْأَلُونَ ﴿١٨﴾ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٩﴾ أَمْ آتَيْنَهُمْ كِتَابًا مِّن قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢٠﴾ بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّهْتَدُونَ

﴿٢٢﴾

و (آن) کسی که از آسمان آبی به اندازه (معین) فرو فرستاد، پس با آن (آب) سرزمین مرده را زنده کردیم شما (نیز) این گونه (پس از مرگ، از گورها) بیرون آورده می شوید. ﴿۱۱﴾ و (آن) کسی که همه اصناف را (جفت) آفرید، و برای شما از کشتی و چهار پایان مرکب‌هایی قرار داد که (بر آنها) سوار شوید. ﴿۱۲﴾ تا بر پشت‌شان (درست) قرار گیرید، آنگاه چون بر آنها قرار گرفتید (و سوار شدید) نعمت پروردگارتان را یاد کنید، و بگویید: «پاک و منزه است کسی که این را برای ما مسخر گرداند، و (گر نه) ما توانایی آن را نداشتیم، ﴿۱۳﴾ و ما به سوی پروردگار ما باز می گردیم». ﴿۱۴﴾ و آنها برای او (الله) از میان بندگانش جزئی (= فرزندی) قرار دادند، بی گمان انسان نا سپاس آشکاری است. ﴿۱۵﴾ آیا از (میان) آنچه می آفریند دختران را (برای خود) انتخاب کرده است، و پسران را برای شما برگزیده است؟! ﴿۱۶﴾ و چون یکی از آنها را به (تولد) همان چیزی که برای (الله) رحمان نسبت داده، مژده دهند، (از شدت ناراحتی) چهره‌اش سیاه گردد، و او خشمگین شود. ﴿۱۷﴾ آیا کسی را که در زیور (و زینت) پرورده می شود، و او در (هنگام) جدال (قادر به) آشکار (و تبیین مقصودش) نیست (به الله نسبت می دهید؟! ﴿۱۸﴾ و آنها فرشتگان را که بندگان (الله) رحمان هستند، مونث پنداشتند، آیا به هنگام آفرینش آنها (آنجا) حاضر بوده‌اند؟ به زودی گواهی آنان نوشته خواهد شد، و (از آن) باز خواست می شوند. ﴿۱۹﴾ و گفتند: «اگر (الله) رحمان می خواست، ما آنها را پرستش نمی کردیم» آنان به این (امر) هیچ گونه علمی ندارند، آنان جز دروغ (چیزی) نمی گویند. ﴿۲۰﴾ آیا پیش از این (قرآن) کتابی به آنان داده‌ایم پس آنان به آن تمسک می جویند؟! ﴿۲۱﴾ بلکه می گویند: «بی گمان ما نیاکان خود را بر آیینی یافتیم، و ما (نیز) از بی آنها (می رویم و) هدایت یافته‌ایم». ﴿۲۲﴾

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا
 قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ
 آثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٢﴾ قُلْ أُولُو جِنَّتِكُمْ
 بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا
 أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٣﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظُرْ
 كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٢٤﴾ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ
 لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا
 الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٥﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً
 بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ مَتَّعْتُ
 هَؤُلَاءِ وِآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ
 ﴿٢٧﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ
 كَافِرُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ
 رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٢٩﴾ أَهْمُ يَقْسِمُونَ
 رَحْمَتَ رَبِّكَ لَحْنٌ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ
 بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا ۗ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا
 تَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً
 لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُؤْتِيَهُمْ سُقْفًا مِّنْ
 فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣١﴾

و این گونه در هیچ (شهر و) قریه‌ای پیش از تو هشدار دهنده‌ای
 نفرستادیم، مگر اینکه متنعمانش گفتند: «ما نیاکان خود را بر
 آیینی یافتیم، و بی گمان ما به (اعمال و) آثار آنها اقتداء
 می‌کنیم». ﴿۲۲﴾ (پیامبرشان) گفت: «آیا اگر برای شما چیزی
 هدایت کننده‌تر از آنچه که نیاکانتان را بر آن یافتید، آورده
 باشم؟! (باز هم به آنها اقتداء می‌کنید؟! گفتند: «آری،)
 ما به آنچه که شما به آن فرستاده شده‌اید، کافریم». ﴿۲۳﴾ بنا
 بر این از آنها انتقام گرفتیم، پس بنگر سرانجام تکذیب
 کنندگان چگونه بود! ﴿۲۴﴾ و (به یاد آور) راهنگامی که
 ابراهیم به پدرش و قومش گفت: «بی گمان من از آنچه
 می‌پرستید، بیزارم، ﴿۲۵﴾ مگر آن کسی که مرا آفریده، و او
 به زودی هدایت‌م خواهد کرد». ﴿۲۶﴾ و (ابراهیم) این کلمه
 (توحید) را (کلمه پاینده) در نسل‌های بعد از خود قرار داد،
 باشد که (به سوی الله) باز گردند. ﴿۲۷﴾ بلکه، آنان و
 پدران‌شان را (از زندگی) بهره‌مند ساختیم، تا حق و فرستاده
 آشکار برایشان آمد. ﴿۲۸﴾ و هنگامی که حق برایشان آمد،
 گفتند: «این سحراست، و ما (نسبت) به آن کافریم». ﴿۲۹﴾ و
 گفتند: «چرا این قرآن بر مرد بزرگ، از (مردم) این دو شهر
 (مکه و طایف) نازل نشده است؟!». ﴿۳۰﴾ آیا آنها رحمت
 پروردگارت را تقسیم می‌کنند؟! ما روزی (و معیشت) آنها را
 در زندگی دنیا میان‌شان تقسیم کردیم، و بعضی را بر بعضی
 (درجات و) برتری دادیم، تا بعضی از آنان بعضی دیگر را به
 خدمت گیرند، و رحمت پروردگارت از (تمام) آنچه گرد
 می‌آورند، بهتر است. ﴿۳۱﴾ اگر (چنین) نبود که همه مردم
 یک امت می‌شدند، یقیناً ما برای خانه‌های کسانی که به (الله)
 رحمان کافر می‌شدند، سقف‌های از نقره قرار می‌دادیم، و (نیز)
 نردبان‌هایی که از آن بالا روند. ﴿۳۲﴾

و برای خانه‌هایشان درها و تخت‌هایی (نقره، قرار می‌دادیم) که بر آن تکیه زنند. ﴿۳۴﴾ و تجمل (و زینت‌های) فراوان (برایشان قرار می‌دادیم) و تمام این‌ها بهره (نا چیز) زندگی دنیاست، و آخرت نزد پروردگارت برای پرهیزگاران است. ﴿۳۵﴾ و هر کس از یاد (الله) رحمان غافل (و روی گردان) شود، برای او شیطانی بر می‌گماریم، پس همواره آن (شیطان) قرین (و هم‌نشین) او باشد. ﴿۳۶﴾ و آن‌ها (= شیاطین) این‌ها (= انسان‌ها) را از راه (الله) باز می‌دارند، و گمان می‌کنند که آنان هدایت یافته‌اند. ﴿۳۷﴾ تا زمانی که (در روز قیامت) نزد ما آید، (به هم‌نشین خود) می‌گوید: «ای کاش میان من و تو مسافت شرق و غرب فاصله بود، پس تو چه بد هم‌نشینی بودی». ﴿۳۸﴾ (الله می‌فرماید: «چون ستم کردید، امروز (این گفته‌ها) هرگز سودتان ندهد، چرا که (همه) شما در عذاب شریک هستید». ﴿۳۹﴾ (ای پیامبر) آیا تو می‌توانی به کران (سخنی) بشنوانی، یا کوران، و آن‌هایی را که در گمراهی آشکار هستند، هدایت کنی؟! ﴿۴۰﴾ پس اگر تو را (از این دنیا) بیریم، بی‌گمان ما از آن‌ها انتقام خواهیم گرفت. ﴿۴۱﴾ یا آنچه را که به آن‌ها وعده داده‌ایم، به تو نشان می‌دهیم، پس یقیناً ما بر آن‌ها توانا هستیم. ﴿۴۲﴾ پس به چیزی که به تو وحی شده است تمسک بجوی، که بی‌شک تو بر راه راست هستی. ﴿۴۳﴾ و بی‌گمان این (قرآن) برای تو و قومت پند (و سربلندی) است، و به زودی باز خواست خواهید شد. ﴿۴۴﴾ و از پیامبرانی که پیش از تو فرستادیم پرس: آیا غیر از (الله) رحمان، معبودانی برای پرستش قرار دادیم؟! ﴿۴۵﴾ و به راستی ما موسی را با نشانه‌های خود به سوی فرعون و درباریان او فرستادیم، پس گفت: «بی‌گمان من فرستاده پروردگار جهانیان هستم». ﴿۴۶﴾ پس چون با نشانه‌های ما (به سوی) آن‌ها آمد، ناگاه (همه) از آن خندیدند. ﴿۴۷﴾

وَلِبِئُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرَرًا عَلَيْهَا يَتَكُونَ ﴿٣٤﴾
 وَزُخْرَفًا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾ وَمَنْ يَعِشْ عَنْ
 ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾
 وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّوهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
 مُهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي
 وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينٌ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ
 يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ
 مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾ أَفَأَنْتَ تَسْمَعُ الْوَصْمَ أَوْ نَهْدِي
 الْعَمَىٰ وَمَنْ كَانَتْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾ فَأِمَّا
 نَذَهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾ أَوْ نُرِيَنَّكَ
 الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾
 فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ
 مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ
 تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾ وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
 أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
 بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُزِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا^ط
 وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا
 يَا أَيُّهُ السَّاحِرُ الْادَّاعِ لَنَا رَبُّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا
 لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ
 يَنْكُثُونَ ﴿٥٠﴾ وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ
 يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي
 مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا
 الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾ فَلَوْلَا أُلْفِيَ
 عَلَيْهِ آسُورَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَأِيكَةُ
 مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاطَاعُوهُ إِنَّهُمْ
 كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾ فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا
 مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾ فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا
 وَمَثَلًا لِّلَّآخِرِينَ ﴿٥٦﴾ * وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ
 مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾ وَقَالُوا
 ءَأَلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ
 هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾ إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا
 عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ وَلَوْ نَشَاءُ
 لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ تَخَلَّفُونَ ﴿٦٠﴾

و ما هیچ نشانه (و معجزه) به آن‌ها نشان نمی‌دادیم، مگر اینکه از دیگری بزرگتر (و مهم‌تر) بود، و آن‌ها را به عذاب گرفتار کردیم، باشد که (توبه کنند و) باز گردند. ﴿۴۸﴾ و (به موسی) گفتند: «ای جادوگر! پروردگارت را با عهده‌ای که با تو کرده، برای ما بخوان، بی‌گمان ما هدایت خواهیم یافت». ﴿۴۹﴾ پس چون عذاب را از آن‌ها برطرف ساختیم، آنگاه آن‌ها عهد شکنی کردند. ﴿۵۰﴾ و فرعون در (میان) قوم خود ندا داد، گفت: «ای قوم من! آیا فرمانروایی مصر، و این نهرها که زیر (کاخ) من روان است، از آن من نیست؟! آیا نمی‌بینید؟! ﴿۵۱﴾ بلکه من بهترم، از این مردی که خوار است، و نمی‌تواند درست سخن بگوید. ﴿۵۲﴾ پس چرا بر او دستبدهای طلا فرو فرستاده نشده، یا (چرا) فرشتگان صف کشیده همراه او نیامده‌اند، (تا او را یاری کنند)؟! ﴿۵۳﴾ پس (فرعون) قوم خود را (بی‌خرد و) سبک شمرد، پس آن‌ها از او اطاعت کردند، بی‌گمان آن‌ها گروهی فاسق بودند. ﴿۵۴﴾ پس چون ما را به خشم آوردند از آن‌ها انتقام گرفتیم، و همگی‌شان را (در دریا) غرق کردیم. ﴿۵۵﴾ آنگاه آن‌ها را در شمار گذشتگان و عبرتی (برای آیندگان) قرار دادیم. ﴿۵۶﴾ و چون (درباره آفرینش) فرزند مریم مثلی زده شد، ناگهان قوم تو از آن (شادی کنان) داد و فریاد زدند. ﴿۵۷﴾ و گفتند: «آیا معبودان ما بهترند یا او؟». آن‌ها آن (مثل) را جز برای جدال (و لجاجت) با تو نزدند، بلکه آن‌ها گروهی ستیزه جویند^(۱). ﴿۵۸﴾ او (=عیسی) جز بنده نبود که ما بر او نعمت بخشیدیم، و او را (مایه) عبرت برای بنی اسرائیل گردانیدیم. ﴿۵۹﴾ و اگر می‌خواستیم به جای شما فرشتگانی قرار می‌دادیم که در (روی) زمین جانشین (شما) باشند. ﴿۶۰﴾

(۱) - این آیه اشاره به آیه ۹۸ سوره انبیاء دارد که می‌فرماید: ((شما و آنچه غیر از الله می‌پرستید، هیزم جهنم خواهید بود)). مشرکان مسخره کنان گفتند: عیسی نیز پرستش شده پس او هم وارد جهنم می‌شود ...
 (به تفسیر طبری و ابن کثیر رجوع کنید).

وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٦٣﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾ فَاحْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ أَلِيمٍ ﴿٦٥﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا خِلَافٌ يَوْمَئِذٍ لِّبَعْضِ عَدُوِّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾ يَنْعَبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِغَايَتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

و بی گمان او (= عیسی) نشانه برای قیامت است^(۱)، پس هرگز در آن (= قیامت) شک نکنید، و از من پیروی کنید، (که) این راه راست است. ﴿۶۱﴾ و شیطان شما را (از راه حق) باز ندارد، بی گمان او برای شما دشمنی آشکار است. ﴿۶۲﴾ و چون عیسی با دلایل (و معجزات) روشن آمد، گفت: «من برای شما حکمت آورده ام، و (آمده ام) تا چیزهایی را که در آن اختلاف دارید، برایتان روشن کنم، پس از الله بترسید، و از من اطاعت کنید. ﴿۶۳﴾ بی گمان الله پروردگار من، و پروردگار شماست، پس او را بپرستید، (که) این راه راست است. ﴿۶۴﴾ آنگاه گروههای (مختلف، بنی اسرائیل) میان خود (درباره عیسی) اختلاف کردند، پس وای بر کسانی که ستم کردند، از عذاب روز دردناک! ﴿۶۵﴾ آیا (چیزی) جز قیامت را انتظار می کشند، که ناگهان و در حالی که بی خبرند به سراغشان بیاید. ﴿۶۶﴾ دوستان در آن روز (قیامت) دشمن یکدیگرند، جز پرهیزگاران. ﴿۶۷﴾ ای بندگان من! امروز نه ترسی بر شما است، و نه شما اندوهگین می شوید. ﴿۶۸﴾ (همان) کسانی که به آیات ما ایمان آوردند و مسلمان بودند. ﴿۶۹﴾ شما و همسران تان با شادمانی (و اکرام) به بهشت وارد شوید. ﴿۷۰﴾ بر (گرداگرد) آنها سینی های زرین (غذا) و (نیز) جام های (طلایی، شراب) می گردانند، و در آن (بهشت) آنچه دل ها تمنا می کند، و چشم ها از آن لذت می برد، وجود دارد، و شما در آن همیشه خواهید بود. ﴿۷۱﴾ (این) همان بهشتی است، که به (پاداش) آنچه که انجام می دادید، آن را به ارث برده اید. ﴿۷۲﴾ در آن (بهشت) برای شما میوه فراوانی است، که از آن می خورید. ﴿۷۳﴾

(۱) - نزول حضرت عیسی علیه السلام از نشانه های قیامت است، و روایات نزول حضرت عیسی علیه السلام از آسمان، متواتر می باشد. به کتاب «نشانه های قیامت در پرتو روایات صحیح» رجوع فرمائید.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ
وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمْ
الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا يَمْلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ
مَكْتُوبُونَ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْتَكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ
كَاهِنُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْ إِنَّا مِنْ مُبْرَمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ نَحْسَبُونَ
أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾
قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وُلْدٌ فَأَنَّا أُولُ الْعَبِيدِ ﴿٨١﴾ سُبْحَانَ رَبِّ
الْأَسْمَانِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾ فَذَرَهُمْ
تَخَوُّوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٨٣﴾
وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌُ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾ وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾ وَلَا
يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ
بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولَنَّ
اللَّهُ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ وَقِيلَ لَهُ يَرْبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلِّمْ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

بی گمان مجرمان در عذاب جهنم جاوداندند. ﴿۷۴﴾ (عذاب) از آن‌ها کاهش نمی‌یابد، و آن‌ها در آن (از همه چیز) ناامید هستند. ﴿۷۵﴾ و (ما) به آن‌ها ستم نکردیم، لیکن آنان خود ستمکار بودند. ﴿۷۶﴾ و (آن‌ها) فریاد می‌زنند: «ای مالک، (بخواه) که پروردگارت کار ما را یکسره کند (و بمیراند)». (او) گوید: «بی گمان شما (در این جا) ماندنی هستید». ﴿۷۷﴾ به راستی ما حق را برای شما آوردیم، و لیکن بیشترتان از حق کراهت داشتید. ﴿۷۸﴾ آیا آن‌ها (= مشرکان مکه) تصمیم

قاطع بر کاری گرفتند، پس ما (نیز) تصمیم (و ارده) قاطع (درباره آن‌ها) داریم. ﴿۷۹﴾ آیا آن‌ها می‌پندارند که ما راز گویی و (سخنان) در گوشه آنان را نمی‌شنویم؟! آری، (می‌شنویم) و فرستادگان ما (از فرشتگان) نزد آن‌ها (هستند) و می‌نویسند. ﴿۸۰﴾ (ای پیامبر، به مشرکان بگو: «اگر (به فرض محال) برای (الله) رحمان فرزندی بود، پس من نخستین پرستندگانش بودم». ﴿۸۱﴾ پاک و منزه است پروردگار آسمان‌ها و زمین، پروردگار عرش، از آنچه آن‌ها توصیف می‌کنند. ﴿۸۲﴾ پس (ای پیامبر) آن‌ها را (به حال خود) رها کن، تا (در باطل) غوطه بخورند، و به بازی سرگرم باشند، تا روزی را که به آن‌ها وعده شده است، ملاقات کنند (و سزای اعمال خود را ببینند). ﴿۸۳﴾ و او کسی است که در آسمان معبود است، و در زمین (نیز) معبود است، و او حکیم داناست. ﴿۸۴﴾ و پر برکت و بزرگوار است کسی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه در میان آن دو است، از آن اوست. و علم (برپا شدن) قیامت نزد اوست، و (همه) به سوی او باز گردانده می‌شوید. ﴿۸۵﴾ و کسانی را که به جای او می‌خوانند، اختیار شفاعت ندارند، مگر کسانی که به حق گواهی دادند، و آنان (به خوبی) می‌دانند. ﴿۸۶﴾ و اگر از آن‌ها (= مشرکان) بررسی، چه کسی آن‌ها را آفریده است، قطعاً می‌گویند: «الله» پس چگونه (از حق) منحرف می‌شوند؟! ﴿۸۷﴾ و (شکایت و) گفتار او (= پیامبر) (این بود): «پروردگار! بی گمان این‌ها قومی هستند که ایمان نمی‌آورند». ﴿۸۸﴾ پس (ای پیامبر) از آن‌ها در گذر، و بگو: «سلام (بر شما)». پس به زودی خواهند دانست^(۱). ﴿۸۹﴾

(۱) - این آیات پیش از فرض شدن جهاد نازل شده است. (تفسیر طبری و ابن کثیر).

سورة الدخان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ۝ وَالْكِتَابِ الْمُمِينِ ۝ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبْرَكَةٍ ۝ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ۝ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ۝ أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا ۝ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۝ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ ۝ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ إِن كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ۝ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۝ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ۝ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعُبُونَ ۝ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ۝ يَغْشَى النَّاسَ ۝ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ رَبَّنَا اكشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۝ أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ۝ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ۝ إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا ۝ إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ۝ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى ۝ إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ۝ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۝ أَنْ أَدُّوا إِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ ۝ إِنِّي لَكُم رَسُولٌ أَمِينٌ ۝

سورة دخان

به نام الله بخشنده مهربان

حم (حا. میم). ﴿۱﴾ سوگند به کتاب روشنگر. ﴿۲﴾ بی گمان ما آن را در شب مبارک (و فرخنده قدر) نازل کردیم، بی شک ما (همواره) هشدار دهنده بوده ایم. ﴿۳﴾ در آن شب هر امر با حکمت (و استواری) فیصله (و تدبیر) می شود^(۱). ﴿۴﴾ فرمانی از جانب ما (بود)، بی گمان ما فرستنده (آن) بوده ایم. ﴿۵﴾ رحمتی است از سوی پروردگارت، بی گمان او ست که شنوای

(۱) - آنچه از روزی و عمر و مصیبت، برای انسانها فیصله شده است، و در لوح محفوظ ثبت است، به فرشتگان سپرده می شود. (تفسیر ابن کثیر).

داناست. ﴿۶﴾ پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان آن دو است، اگر شما یقین دارید. ﴿۷﴾ هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، زنده می کند و می میراند، پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شماست. ﴿۸﴾ بلکه، آنها در شک اند (و بازی می کنند). ﴿۹﴾ پس (ای پیامبر) منتظر روزی باش که آسمان دودی آشکار (پدید) آورد^(۲). ﴿۱۰﴾ که (تمام) مردم را فرامی گیرد، این عذابی دردناک است. ﴿۱۱﴾ (آنگاه کافران می گویند): «پروردگارا! (این) عذاب را از ما برطرف کن، بی گمان ما ایمان می آوریم»^(۳). ﴿۱۲﴾ چگونه (و از کجا) پند می پذیرند در حالی که پیامبر روشنگر برایشان آمد! ﴿۱۳﴾ سپس از او روی گرداندند، و گفتند: «او) آموزش یافته دیوانه است». ﴿۱۴﴾ بی گمان ما اندکی عذاب را برطرف می کنیم، (ولی) شما (به کفر و اعمال زشت خود) باز می گردید. ﴿۱۵﴾ روزی که به گرفتگی سخت (آنها را) فروگیریم، بی گمان ما انتقام گیرنده ایم. ﴿۱۶﴾ و به راستی ما پیش از آنها قوم فرعون را آزمودیم، و پیامبری بزرگوار به سوی شان آمد. ﴿۱۷﴾ (و به آنها گفت:) که «بندگان الله (= بنی اسرائیل) را به من و اگذارید، بی گمان من برای شما فرستاده امینی هستم. ﴿۱۸﴾

(۲) - عبد الله بن مسعود^(۱) می گوید: هنگامی که قریش ایمان نیاوردند، و نافرمانی رسول الله^(ص) را نمودند، رسول الله^(ص) بر آنان دعا کرد که: «پروردگارا! سالهای قحطسالی و گرسنگی مانند سالهای قحطی زمان حضرت یوسف بر آنان بیاور»، آنگاه مردم از شدت گرسنگی وقتی که به آسمان نگاه می کردند، چیزی مانند دود در آسمان مشاهده می کردند ... (صحیح بخاری ۴۷۷۴).

(۳) - عبد الله بن عباس و جمعی از تابعان و ائمه معتقدند که این دود قبل از قیامت خواهد بود، و از نشانه های بزرگ قیامت است. (به کتاب «شانه های قیامت» رجوع فرمائید).

(۴) - ابن مسعود^(۱) می گوید: رسول الله^(ص) دعا فرمود، و الله نیز عذاب را از آنان بر طرف نمود، و لی آنها بار دیگر به کفر بازگشتند، آنگاه الله در روز بدر، از آنان انتقام گرفت. (صحیح بخاری ۴۸۲۲).

و (نیز) بر الله برتری مجوید، بی تردید من برای شما دلیل روشنی آورده ام. ﴿۱۹﴾ و همانا من به پروردگار خود و پروردگار شما پناه می‌برم، از اینکه مرا سنگسار کنید. ﴿۲۰﴾ و اگر به من ایمان نمی‌آورید، پس از من کناره بگیرید. ﴿۲۱﴾ آنگاه به درگاه پروردگارش دعا کرد که: این‌ها گروهی مجرمند. ﴿۲۲﴾ پس (به او حکم داده شد): بندگان مرا شبانه ببر، یقیناً شما تعقیب می‌شوید. ﴿۲۳﴾ و دریا را آرام و گذار، بی گمان آن‌ها لشکری غرق شده خواهند بود. ﴿۲۴﴾ چه بسیار باغ‌ها و چشمه‌ها را (بعد از غرق شدنشان) رها کردند. ﴿۲۵﴾ و (نیز) زراعت‌ها و قصرهای نیکو (و زیبا). ﴿۲۶﴾ و نعمتی که در آن (شادمان) بودند. ﴿۲۷﴾ اینچنین بود، و ما (همه) آن‌ها را به مردمی دیگر وا گذاشتیم. ﴿۲۸﴾ پس آسمان و زمین بر آن‌ها نگریست، و (به آن‌ها) مهلت داده نشد. ﴿۲۹﴾ و مسلماً بنی اسرائیل را از عذاب ذلت بار نجات دادیم. ﴿۳۰﴾ از فرعون، که او سرکشی از اسراف کاران بود. ﴿۳۱﴾ و به راستی ما آن‌ها را با علم (و آگاهی) بر جهانیان (زمان‌شان) برگزیدیم. ﴿۳۲﴾ و از نشانه‌ها آنچه به آن‌ها دادیم که آزمایش آشکاری در آن بود. ﴿۳۳﴾ بی گمان این‌ها (= مشرکان) می‌گویند: ﴿۳۴﴾ «سرانجام جز همین مرگ نخستین ما نیست، و ما هرگز برانگیخته نخواهیم شد. ﴿۳۵﴾ پس اگر راست می‌گویید: نیاکان ما را (زنده کنید و) بیاورید». ﴿۳۶﴾ آیا آن‌ها بهترند یا قوم «تبع» و کسانی که پیش از آن‌ها بودند؟ ما آن‌ها را هلاک نمودیم، بی گمان آن‌ها مجرم بودند. ﴿۳۷﴾ و (ما) آسمان‌ها و زمین و آنچه را که در میان آن دو است، به بازیچه نیافریده‌ایم. ﴿۳۸﴾ و (ما) آن دو را جز به حق نیافریدیم، و لیکن بیشتر آن‌ها نمی‌دانند. ﴿۳۹﴾

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿۱۹﴾ وَإِنِّي عَذْتُ رَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿۲۰﴾ وَإِن لَّمْ تَوْمِنُوا لِي فَأَعْتَزَلُونَ ﴿۲۱﴾ فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هَتُوْلَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ﴿۲۲﴾ فَأَمْرٌ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ﴿۲۳﴾ وَأَتْرِكُ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ ﴿۲۴﴾ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۲۵﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿۲۶﴾ وَنَعْمَةً كَانُوا فِيهَا فَانْكَبِينَ ﴿۲۷﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿۲۸﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿۲۹﴾ وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿۳۰﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾ وَلَقَدْ أَخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿۳۲﴾ وَءَاتَيْنَاهُمْ مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلْتُوْا مُبِينٌ ﴿۳۳﴾ إِنَّ هَتُوْلَآءِ لَيَقُولُونَ ﴿۳۴﴾ إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿۳۵﴾ فَاتُوا بِبَابِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۶﴾ أَهْمُ خَيْرٌ أَمْ قَوْمٌ تُبَعِّ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿۳۷﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعِبَادٍ ﴿۳۸﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ
عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ
إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ﴿٥٠﴾
طَعَامٌ لِالْأَثِيمِ ﴿٥١﴾ كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٥٢﴾ كَغَلِي
الْحَمِيمِ ﴿٥٣﴾ خُذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٤﴾ ثُمَّ
صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٥٥﴾ ذُقْ إِنَّكَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٥٦﴾ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٧﴾
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥٨﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ
يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٩﴾
كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَهُمْ نَحُورٍ عِينٍ ﴿٦٠﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ
فَنَكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٦١﴾ لَا يَدْخُلُونَ فِيهَا الْمَوْتِ إِلَّا
الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ ۗ وَوَقَّهَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٦٢﴾ فَضَلًّا مِّنْ
رَّبِّكَ ۗ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٦٤﴾ فَأَرْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ﴿٦٥﴾

بی گمان روز داوری و جدایی (= روز قیامت) و عده گاه همه آن هاست. ﴿۴۰﴾ روزی که هیچ دوستی برای دوست خود سودمند نباشد، و آن‌ها (از سوی کسی) یاری نمی‌شوند. ﴿۴۱﴾ مگر کسی که الله او را مورد رحمت قرار داده، یقیناً او پیروزمند مهربان است. ﴿۴۲﴾ بی گمان درخت زقوم. ﴿۴۳﴾ غذای گناهکاران است. ﴿۴۴﴾ همانند مس گداخته در شکم‌ها می‌جوشد. ﴿۴۵﴾ جوششی همچون آب جوشان. ﴿۴۶﴾ (آنگاه به فرشتگان می‌گوییم): او را

بگیرید، پس به سختی او را میان دوزخ بکشید. ﴿۴۷﴾ سپس بر سرش از عذاب جوشان بریزید. ﴿۴۸﴾ (و به او می‌گوییم): بجش که تو (به پندار خود) پیروزمند بزرگواری. ﴿۴۹﴾ بی گمان این (همان) چیزی است که در آن شک داشتید. ﴿۵۰﴾ یقیناً پرهیزگاران در جایگاه امنی هستند. ﴿۵۱﴾ در (میان) باغ‌ها و (کنار) چشمه‌ها. ﴿۵۲﴾ (لباس‌هایی) از دیبای نازک و دیبای ضخیم می‌پوشند، رو بروی هم می‌نشینند. ﴿۵۳﴾ بدین سان (است) و حوریان گشاده چشم (بهشتی) را به همسری آن‌ها در می‌آوریم. ﴿۵۴﴾ در آن (بهشت) با امن (و آرامش خاطر) هر میوه را (که بخواهند) می‌طلبند. ﴿۵۵﴾ در آن (بهشت) مرگ را نمی‌چشند، مگر همان مرگ نخستین (که در دنیا چشیده‌اند)^(۱) و (الله) آن‌ها را از عذاب دوزخ حفظ کند. ﴿۵۶﴾ (این) بخششی است از (سوی) پروردگارت، این همان کامیابی بزرگ است. ﴿۵۷﴾ پس (ای پیامبر) ما آن (= قرآن) را به زبان تو آسان کردیم، تا که آن‌ها پند گیرند. ﴿۵۸﴾ پس (ای پیامبر) منتظر (وعده‌های الهی) باش، بی گمان آن‌ها (نیز) منتظرند. ﴿۵۹﴾

(۱) - در حدیث صحیح رسول الله ﷺ فرموده: «مرگ را به شکل قوچ سیاه و سفیدی می‌آورند و در میان بهشت و دوزخ نگه می‌دارند، سپس بهشتیان را ندا می‌زند، و آنان نگاه می‌کنند، به آنها گفته می‌شود: این را می‌شناسید! می‌گویند: بله، این مرگ است، سپس دوزخیان را ندا می‌زند، آنها نیز نگاه می‌کنند، پرسیده می‌شوند: این را می‌شناسید! می‌گویند: بله، مرگ است، آنگاه آن را ذبح می‌کنند، سپس منادی ندا می‌دهد: ای بهشتیان زندگی جاوید خواهید داشت و مرگی نیست، و ای دوزخیان! در عذاب جاویدان هستید و مرگی نیست...». (صحیح بخاری ۴۷۳۰ و صحیح مسلم ۲۸۴۹).

سورة الجاثية

سورة جاثیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

حَمَّ ۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۲ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۳ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۴ وَأَخْتَلَفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۵ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يَوْمُنُونَ ۶ وَيَلِّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ۷ يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِيرُهُ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۸ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ هُمُ عَذَابُ مُهِينٍ ۹ مِّنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ ۱۰ وَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۱۱ هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ هُمُ عَذَابُ مِّنْ رَّجَزٍ أَلِيمٌ ۱۲ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفَلَكَ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۱۳ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۱۴ وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۱۵ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۱۶

حم (ح. ميم). ﴿۱﴾ نازل شدن (این) کتاب از سوی الله پیروزمند حکیم است. ﴿۲﴾ یقیناً در آسمان‌ها و زمین نشانه‌های برای مومنان است. ﴿۳﴾ و (نیز) در آفرینش شما، و (در) آنچه از جنندگان پراکنده می‌سازد، نشانه‌های است برای گروهی که یقین دارند. ﴿۴﴾ و (نیز در) آمد و شد شب و روز، و رزقی (= بارانی) که الله از آسمان نازل کرده پس بوسیله آن زمین را بعد از مردنش زنده گرداند و (نیز در) وزش بادهای، نشانه‌های است برای گروهی که خرد می‌ورزند. ﴿۵﴾ این‌ها آیات الله است که ما آن‌ها را به حق، بر تو می‌خوانیم، پس به کدام سخن بعد (از سخن) الله، و آیات او ایمان می‌آورند؟! ﴿۶﴾ وای بر هر دروغگوی گنهکار. ﴿۷﴾ که آیات الله را که بر او خوانده می‌شود، می‌شنود، سپس متکبرانه اصرار (بر کفر) دارد، گویی که آن را نشینده است، پس او را به عذابی دردناک بشارت ده. ﴿۸﴾ و هرگاه چیزی از آیات ما را فراگیرد، آن را به مسخره می‌گیرد، اینان برایشان عذاب خوارکننده‌ای است. ﴿۹﴾ از پشت سرشان جهنم است، و آنچه را بدست آورده‌اند به حال‌شان هیچ سودمند نخواهد بود، و نه آنچه به جای الله (برای خود) دوست (و معبود) بر گزیده‌اند (آن‌ها را نجات می‌دهد) و برای آن‌ها عذاب بزرگی است. ﴿۱۰﴾ این (قرآن) هدایت است، و کسانی که به آیات پروردگارش کافر شدند، برایشان عذابی از سخت‌ترین عذاب‌های درد آور است. ﴿۱۱﴾ الله (همان) کسی است که دریا را برای شما مسخر کرد، تا کشتی‌ها به فرمان او در آن روان باشند، و (نیز) تا شما (با سفر و تجارت) از فضل او (روزی) بجویید، و باشد که شما سپاسگزارید. ﴿۱۲﴾ و آنچه را که در آسمان‌ها و آنچه را که در زمین است همگی از آن اوست که برای شما مسخر (و رام) کرد، بی‌گمان در این نشانه‌های است برای گروهی که اندیشه می‌کنند. ﴿۱۳﴾

شود، پس به زیان خود اوست، آنگاه (همه) به سوی پروردگارتان باز گردانده می‌شوید. ﴿۱۵﴾ و یقیناً ما بنی اسرائیل را کتاب (آسمانی) و حکومت و نبوت بخشیدیم، و از پاکیزه‌ها روزیشان دادیم، و آن‌ها را بر جهانیان (زمانشان) برتری دادیم. ﴿۱۶﴾ و آن‌ها را در امر (دین) نشانه‌های روشنی عطا کردیم، پس آن‌ها اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه برای آنان علم و دانش آمد، (آن هم) از روی تجاوز (و ستم) به یکدیگر بود. بی‌گمان پروردگارتو روز قیامت در آنچه اختلاف می‌کردند در میان آن‌ها داوری می‌کند. ﴿۱۷﴾ سپس تو را (ای پیامبر) بر راه (و شریعتی) روشن از دین قرار دادیم. پس از آن پیروی کن، و از (هوی و) هوس‌های کسانی که نمی‌دانند پیروی نکن. ﴿۱۸﴾ بی‌شک آن‌ها هرگز نمی‌توانند تو را از الله بی‌نیاز کنند، (و عذاب او را از تو دفع نمایند) و مسلماً ستمکاران برخی شان یاور برخی دیگراند، و الله یاور پر هیزگاران است. ﴿۱۹﴾ این (قرآن) برای مردم مایه بصیرت است، و برای گروهی که یقین دارند، هدایت و رحمت است. ﴿۲۰﴾ آیا کسانی که مرتکب بدیها شدند، گمان کردند که (ما) آن‌ها را همچون کسانی قرار می‌دهیم که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، که زندگی شان و مرگشان یکسان باشد؟! چه بد داوری می‌کنند! ﴿۲۱﴾ و الله آسمان‌ها و زمین را به حق آفریده است، و تا هر کس را در برابر آنچه که انجام داده است پاداش دهد، و به آن‌ها ستمی نخواهد شد. ﴿۲۲﴾

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٥﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾ وَءَاتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ ۖ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٨﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۚ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٠﴾ هَذَا بَصِطِرٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ يُوفُونَ ﴿٢١﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُم كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ۚ سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٢٢﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٣﴾

(ای پیامبر) به مؤمنان بگو: «از (خطای) کسانی که به ایام الله (= روزهای گرفت و پیروزی ایمان بر کفر) امید ندارند، در گذرند^(۱)، تا (الله) هر گروهی را به (سبب) آنچه که انجام می‌دادند، سزا دهد». ﴿۱۴﴾ هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، پس به سود خود اوست، و کسی که مرتکب کار بدی

(۱) - حکم این آیه با نازل شدن آیه ۳۶ سوره توبه ﴿وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ﴾

کافه منسوخ گردید. (تفسیر طبری و ابن کثیر).

دنیای ما، (در کار) نیست، می میریم و زنده می شویم، و جز طبیعت (و روزگار) ما را هلاک نمی سازد» و آن‌ها به این (امر) هیچ علمی ندارند، و آن‌ها جز (وهم و) گمان می کنند. ﴿۲۴﴾ و هنگامی که آیات روشن ما بر آن‌ها خوانده شود، حجتشان جز این نیست که گویند: «اگر راستگوئید، نیاکان ما را (زنده کنید و) بیاورید». ﴿۲۵﴾ (ای پیامبر) بگو: «الله شما را زنده می کند، سپس شما را می میراند، باز شما را در روز قیامت - که تردیدی در آن نیست - جمع می کند. و لیکن بیشتر مردم نمی دانند. ﴿۲۶﴾ و فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله است، و روزی که قیامت بر پا شود، اهل باطل زیان خواهند کرد. ﴿۲۷﴾ و (در آن روز) هرامتی را می بینی که به زانو در آمده، هرامتی به سوی نامه اعمالش خوانده می شود، (و به آن‌ها گفته می شود): «امروز در برابر آنچه می کردید، پاداش می یابید». ﴿۲۸﴾ این کتاب ماست که به حق بر علیه شما سخن می گوید (و گواهی می دهد) البته ما آنچه را که می کردید، می نوشتیم. ﴿۲۹﴾ پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، پروردگارش آن‌ها در رحمت خود (= بهشت) داخل می کند، این همان کامیابی بزرگ است. ﴿۳۰﴾ و اما کسانی که کافر شدند، (به آن‌ها گفته می شود): آیا آیات من بر شما خوانده نمی شد، پس شما تکبر کردید، و قومی مجرم بودید؟! ﴿۳۱﴾ و چون گفته می شود: «بی گمان و عده الله حق است، و (در آمدن) قیامت هیچ شکی نیست» می گفتید: «ما نمی دانیم قیامت چیست؟ ما فقط گمانی داریم، و ما (درباره آن) یقین کننده نیستیم». ﴿۳۲﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنْ أَخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مَنْ بَعْدَ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِدَلَالِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ إِن هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٥﴾ وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتُّوَابًا بِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٦﴾ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُحْسِرُ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٨﴾ وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰ إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾ هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ۗ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣١﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَتِي تُلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ ۗ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّقِينَ ﴿٣٣﴾

آیا دیده‌ای کسی را که معبود خود را هوای (نفسانی) خویش قرار داد، و الله از روی علم او را گمراه کرد، و بر گوشش و دلش مهر نهاد، و بر دیده اش پرده قرار داد؟! پس (اگر الله هدایتش نکند) چه کسی بعد از الله او را هدایت خواهد کرد؟! آیا پند نمی گیرید؟! ﴿۲۳﴾ و (مشرکان) گفتند: «چیزی جز (این) زندگانی

و بدیهای آنچه کرده‌اند، برای آنان آشکار شد، و آنچه که مسخره اش می‌کردند آن‌ها را فرو گرفت. ﴿۳۳﴾ و (به آن‌ها) گفته می‌شود: «امروز شما را فراموش می‌کنیم، همان گونه که (شما) دیدار امروزتان را فراموش کردید، و جایگاه شما آتش (دوزخ) است، و شما هیچ یآوری ندارید. ﴿۳۴﴾ این بدان سبب است که شما آیات الله را به مسخره گرفتید، و زندگی دنیا شما را فریفت. پس امروز نه آن‌ها از آن (دوزخ) بیرون آورده می‌شوند، و نه هیچ عذری از آن‌ها پذیرفته می‌شود. ﴿۳۵﴾ پس ستایش مخصوص الله است، پروردگار آسمان‌ها و پروردگار زمین، پروردگار جهانیان. ﴿۳۶﴾ و کبریاء و بزرگی در آسمان‌ها و زمین، از آن اوست^(۱)، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۳۷﴾

سوره احقاف

به نام الله بخشنده مهربان

حم، ﴿۱﴾ نازل شدن (این) کتاب از سوی الله پیروزمند حکیم است. ﴿۲﴾ ما آسمان‌ها و زمین و آنچه را که در میان آن دواست جز به حق و (برای) مدتی معین نیافریده‌ایم. و کسانی که کافر شدند از آنچه بیم شان می‌دهند روی گردانند. ﴿۳﴾ (ای پیامبر، به آن‌ها) بگو: «آیا دیده‌اید آنچه را که جز الله می‌خوانید، به من نشان دهید چه چیزی از زمین را آفریده‌اند؟ یا اینکه آن‌ها در (آفرینش) آسمان‌ها شرکت داشته‌اند؟! اگر راست می‌گویید کتابی (آسمانی) پیش از این (قرآن)، یا اثری از علم (گذشتگان، بر صدق ادعای خود) برای من بیاورید». ﴿۴﴾ و چه کسی گمراه‌تر است از آن که (معبودی) غیر از الله را می‌خواند که تا روز قیامت (هم دعای) او را اجابت نکند، و آن‌ها (= معبودان باطل) از خواندن (و دعای) ایشان (کاملاً) بی‌خبرند؟! ﴿۵﴾

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۳۳﴾ وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِيكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿۳۴﴾ ذَالِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَغَرَّبْتُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا تَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿۳۵﴾ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۶﴾ وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۳۷﴾

سورة الاحقاف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم ﴿۱﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۲﴾ مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ﴿۳﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿۴﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۵﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿۶﴾

(۱) - ابو هريره رضي الله عنه از رسول الله صلى الله عليه وسلم روایت می‌کند که فرمود: «الله متعال عز و جل می‌فرماید: کبریاء ردای من است، و عظمت (و بزرگی) ازار من، پس کسی که در یکی از آن دو با من منازعه کند، او را در آتش دوزخم جای می‌دهم». (صحیح مسلم ۲۶۲۰ و مسند احمد ۲/۳۷۶).

شما نمی‌توانید در برابر (عذاب و خشم) الله از من دفاع کنید، (تنها) او به آنچه شما درباره آن (=قرآن می‌گویید و گفتگو می‌کنید) آگاه‌تر است، و گواهی او (=الله) میان من و شما کافی است، و او آمرزندهٔ مهربان است». ﴿۸﴾ (ای پیامبر) بگو: «من از میان پیامبران (و جودی) نو ظهور نیستم. و نمی‌دانم که با من و شما چگونه رفتار خواهد شد، من تنها از چیزی پیروی می‌کنم که به من وحی می‌شود، و جز بیم‌دهندهٔ آشکاری نیستم». ﴿۹﴾ (ای پیامبر) بگو: «به من خبر دهید اگر (این قرآن) از سوی الله باشد، و شما به آن کافر شوید، و شاهی از بنی اسرائیل بر (نشانه‌های) آن (در تورات) شهادت داد پس (او) ایمان آورد^(۲)، و شما سرکشی (و تکبر) می‌ورزید (چه بر سر شما خواهد آمد؟) مسلماً الله گروه ستمگر را هدایت نمی‌کند». ﴿۱۰﴾ و کسانی که کافر شدند به کسانی که ایمان آوردند گفتند: «اگر (این دین) بهتر بود، هرگز آن‌ها (در پذیرش آن) بر ما پیشی نمی‌گرفتند». و چون بدان هدایت نشدند، خواهند گفت: «این (یک) دروغ قدیم است». ﴿۱۱﴾ و پیش از آن، کتاب موسی پیشوا و رحمت بود، و این (قرآن) کتابی است تصدیق‌کننده (آن) که به زبان عربی است، تا کسانی که ستم کردند بیم دهد و برای نیکوکاران بشارتی باشد. ﴿۱۲﴾ بی‌گمان کسانی که گفتند: «پروردگار ما الله است، سپس استقامت کردند، پس بر آن‌ها ترسی نیست و نه آن‌ها اندوهگین شوند. ﴿۱۳﴾ آن‌ها اهل بهشتند، جاودانه در آن باشند، (این) پاداش اعمالی است که انجام می‌دادند. ﴿۱۴﴾

وَإِذَا حُيِّرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿۱﴾
وَإِذَا تَتَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿۲﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۳﴾ قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۴﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَقَامَنْ وَأَسْتَكْبَرْتُمْ إِنْ أَنَّىٰ لِلَّهِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿۶﴾ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِنُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَنُذِرِي لِلْمُحْسِنِينَ ﴿۷﴾ إِنْ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۸﴾ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹﴾

و هنگامی که مردم (در قیامت) گرد آورده شوند، آن‌ها (معبودان باطل) دشمنانشان خواهند بود، و عبادت شان را انکار می‌کنند^(۱). ﴿۶﴾ و هنگامی که آیات روشن ما بر آن‌ها خوانده شود، کسانی که کافر شدند، در برابر حقی که برای آن‌ها آمده است گویند: «این جادویی آشکار است». ﴿۷﴾ یا می‌گویند: «(پیامبر خود) آن را بافته (و به الله نسبت داده) است». (ای پیامبر) بگو: «اگر من آن را بافته (و به الله نسبت داده) باشم پس

(۲) - اکثر مفسرین می‌نویسند این آیه دربارهٔ عبد الله بن سلام رضی الله عنه نازل شده است، در حالی که این آیه مکی است و عبد الله بن سلام در مدینه مسلمان شده است، امام ابن کثیر می‌گوید: این آیه عام است، شامل عبد الله بن سلام و دیگران می‌باشد، زیرا که این پیش از اسلام عبد الله بن سلام در مکه نازل شده است. (تفسیر ابن کثیر و تفسیر بغوی).

(۱) - سوره بقره آیه ۱۶۵ ملاحظه فرمائید.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا ط حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
 وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا ط وَحَمَلُهُ وَفَصَّلَتْهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
 أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
 الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
 وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ط إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٥١﴾
 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ
 سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ط وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِي كَانُوا
 يُوعَدُونَ ﴿٥٢﴾ وَالَّذِي قَالَ لَوْلَايَ أَفٍّ لَّكُمْ مَا أَتَعَدَانِي أَنْ
 أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَكْبِرَانِ اللَّهُ
 وَيَلَاكُ ءَامِنٌ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيزُ
 الْأَوَّلِينَ ﴿٥٣﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ
 خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ ط إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ
 ﴿٥٤﴾ وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوفيَهُمْ أَعْمَلُهُمْ وَهُمْ لَا
 يُظْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَّذِينَ
 طَبَّعْتُمْ فِي حَيَاتِكُمْ الدُّنْيَا وَأَسْتَمْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْرَوْنَ
 عَذَابَ أَلْهُونَ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
 كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٥٦﴾

ما به انسان سفارش کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند^(۱)،
 مادرش او را به دشواری حمل می کند، و به دشواری بر زمین
 گذارد، و دوران حمل او و از شیر باز گرفتن او سی ماه

است^(۲)، تا هنگامی که به کمال (توانمندی و) رشدش برسد، و
 به (سن) چهل سالگی برسد، گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا
 شکر نعمت را که بر من و بر پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای به
 جای آورم و کار شایسته‌ای انجام دهم که تو از آن خشنود
 شوی، و فرزندانم را صالح گردان، بی گمان من به سوی تو
 باز گشتم (و توبه نمودم)، و بی شک من از مسلمانانم». ﴿۱۵﴾
 آن‌ها کسانی هستند که ما نیکوترین کارشان را می پذیریم، و از
 گناهانشان می گذریم و در زمره اهل بهشت هستند، این و عده
 راستی است که وعده داده می شدند. ﴿۱۶﴾ و کسی که به پدر
 و مادرش گفت: «اف بر شما! آیا شما به من وعده‌ای می دهید
 که (از گورم) بیرون آورده می شوم؟ در حالی که نسلی پیش از
 من گذشته اند؟! (و هرگز برانگیخته نشدند) و آن دو (= پدر و
 مادر) الله را به یاری می طلبند که: «وای بر تو! ایمان بیا و ر، یقیناً
 و عده الله حق است»، پس (او) می گوید: «این‌ها چیزی جز
 افسانه‌های پیشینیان نیست». ﴿۱۷﴾ آن‌ها کسانی هستند که
 همان سخن (= و عده عذاب) در (زمره) امتهای که پیش از
 آن‌ها از جن و انس گذشته اند، بر آن‌ها محقق شده است،
 بی گمان آن‌ها زیانکار بودند. ﴿۱۸﴾ و برای هر یک (از
 آن‌ها) درجاتی است به (حسب) آنچه انجام داده اند، و تا الله
 (پاداش) کارهایشان را به تمامی به آن‌ها بدهد، و به آن‌ها هیچ
 ستمی نخواهد شد. ﴿۱۹﴾ و روزی که کسانی که کافر شدند بر
 آتش عرضه کنند، (و به آن‌ها گفته شود): «در زندگی دنیا
 (نعمت‌های) پاکیزه (و لذت‌های) خود را از بین بردید و از
 آن‌ها بهره مند شدید، پس (ای کافران) امروز به عذاب خوار
 کننده پاداشتان می دهند، (و این) به (خاطر) گردنکشی (و
 استکباری) که به نا حق در زمین می کردید، و به (خاطر)
 نافرمانی (و گناهی) که انجام می دادید. ﴿۲۰﴾

(۱) - در سوره بقره مدت رضاعت دو سال بیان کرده است، و در اینجا مدت
 بارداری و رضاعت ۳۰ ماه بیان شده است، لذا فقهاء و دانشمندان اسلامی
 می گویند: کمترین مدت بار داری شش ماه می باشد.

(۱) - ابو هریره رضی الله عنه روایت می کند: شخصی نزد رسول الله صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد:
 چه کسی برای خوش رفتاری من از دیگران سزاوار تر است؟ فرمود:
 «مادر» عرض کرد: سپس چه کسی؟ فرمود: «مادر» پرسید: بعد از او
 چه کسی؟ فرمود: «مادر» او باز عرض کرد: سپس چه کسی؟ فرمود:
 «پدر». (صحیح بخاری ۵۹۷۱).

﴿وَأَذْكُرَ آخَا عَادٍ إِذْ أُنذِرَ قَوْمَهُ بِأَلَّا حَقَافٍ وَقَدَّ خَلَّتِ الْنُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ ﴿٢١﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَّ عَنْ آهَاتِنَا فَآتَيْنَا بِمَا نَعِدُنَا إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ إِنَّمَا أَلْعَلُّمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسَلْتُ بِهِ وَلَنْكُنِّي أَرْكُكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تَدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَكِنُهُمْ ﴿٢٥﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيْمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَرًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا تَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٧﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنْ الْقُرَى وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾ فَلَوْلَا نَصْرُهُمْ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا ءِالِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٩﴾

(ای پیامبر، داستان هود) برادر (قوم) عاد، را به یاد آور که چون قومش را در (سرزمین) «احقاف» (= ریگستان‌ها) هشدار داد، و به راستی هشدار دهندگانی پیش از او و بعد از او گذشته بودند - که: جز الله را نپرستید، بی گمان من از عذاب روزی بزرگ بر شما می ترسم. ﴿٢١﴾ (آن‌ها) گفتند: «آیا آمده‌ای تا ما را از (پرستش) معبودهایمان برگردانی، پس اگر از راستگویی آنچه به ما وعده داده‌ای برایمان بیاور.» ﴿٢٢﴾ (هود) گفت: «علم (تحقق آن وعده‌ها) تنها نزد الله است، و من آنچه را که به آن فرستاده شده‌ام به شما

می‌رسانم، و لیکن من شما را قومی می‌بینم که (پیوسته) نادانی می‌کنید.» ﴿٢٣﴾ پس هنگامی که آن (عذاب) را به صورت ابری که رو به راه و ادیهایشان است، دیدند، (خوشحال شدند) گفتند: «این ابری است که بر ما (باران) می‌بارد»^(۱). (هود گفت: نه)، بلکه این همان (عذابی) است که در آمدنش شتاب می‌کردید، بادی است که عذاب دردناکی در آن است. ﴿٢٤﴾ همه چیز را به فرمان پروردگارش (ویران و) نا بود می‌کند، پس چنان شدند که جز خانه‌هایشان دیده نمی‌شد، ما این گونه گروه مجرمان را کیفر می‌دهیم. ﴿٢٥﴾ به راستی ما به آن‌ها (= قوم عاد) چنان (تمکن و) قدرتی دادیم که به شما آن قدرت (و تمکن) نداده‌ایم و برای آن‌ها گوش و چشمها و دلها قرار دادیم. پس گوش‌هایشان و نه چشم‌هایشان و نه دل‌هایشان چیزی (از عذاب الهی) را از آن‌ها دفع نکرد (و به حالشان سودی نبخشید)، چون آیات الله را انکار می‌کردند، و (سرانجام) آنچه را که به (مسخره و) ریشخند می‌گرفتند آن‌ها را فرو گرفت. ﴿٢٦﴾ و به راستی ما قریه‌ها (و آبادیها) یی را که اطراف شما بوده‌اند هلاک کردیم، و آیات (خود) را (به صورتهای) گوناگون (برای آن‌ها) بیان کردیم، تا شاید باز گردند. ﴿٢٧﴾ پس چرا کسانی را که آن‌ها به جای الله برای (قصد) تقرب (به خدا) معبود (خود) گرفتند، یاریشان نکردند؟ بلکه از نظرشان گم شدند، و این بود (نتیجه) دروغشان، و آنچه را افترا می‌بستند.

﴿٢٨﴾

(۱) - ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها می‌فرماید: رسول الله صلی الله علیه و آله هرگاه ابری را در آسمان می‌دیدند، به جلو و عقب می‌رفتند، و به خانه می‌آمدند و بیرون می‌شدند، و چهره اش دگرگون می‌شد، و همین که باران می‌بارید، این حالتش بر طرف می‌شد، ام المؤمنین عایشه سبب جویا شد، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: «نمی‌دانم، شاید این همانند ابری باشد که چون قوم عاد آن را دیدند، گفتند: این ابری است که بر ما باران می‌بارد....» (صحیح بخاری ۳۲۰۶).

(به یکدیگر) گفتند: «خاموش باشید» آنگاه چون (تلاوت قرآن) به پایان رسید، (همچون) بیم دهندگانی به سوی قوم خود باز گشتند. ﴿۲۹﴾ گفتند: «ای قوم ما! یقیناً ما کتابی را شنیدیم که بعد از موسی نازل شده است که تصدیق کننده (کتابهای) پیش از خود است، به سوی حق و به سوی راه راست هدایت می کند. ﴿۳۰﴾ ای قوم ما! (دعوت، این) دعوت کننده الله را اجابت کنید، و به او ایمان آورید تا (الله) برخی از گناهاتان را برای شما بپارزد، و شما را از عذابی دردناک پناه دهد. ﴿۳۱﴾ و هر کس (دعوت) دعوت کننده الله را پاسخ نگوید، پس هرگز نمی تواند در زمین (از عذاب خدا) بگریزد و او را غیر از الله هیچ یآوری نیست، آنان در گمراهی آشکاری هستند. ﴿۳۲﴾ آیا ندیدند الهی که آسمانها و زمین را آفریده است، و در آفرینش آنها (ناتوان و) در مانده نشده، قادر است بر آنکه مردگان را زنده کند؟! آری، او بر هر چیزی تواناست. ﴿۳۳﴾ و (روز قیامت) روزی (است) که کسانی که کافر شدند (برای عذاب) بر آتش عرضه می شوند، (و به آنها گفته می شود): «آیا این (عذاب) حق نیست؟» گویند: «چرا، سوگند به پروردگاران (که حق است)». گوید: «پس به خاطر کفری که می ورزیدید عذاب را بچشید». ﴿۳۴﴾ پس (ای پیامبر) صبر کن، همچنانکه پیامبران اولو العزم صبر کردند^(۲)، و برای (عذاب) آنها شتاب نکن، روزی که آنچه را که وعده داده می شوند ببینند، گویی جز ساعتی از روز (در دنیا) درنگ نکرده اند، این (قرآن) ابلاغی است، پس آیا (قومی) جز قوم فاسق (و نافرمان) هلاک می شوند؟! ﴿۳۵﴾

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفْرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمْعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصَبُوا لِمَا قُضِيَ وَلَوَّا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿۲۹﴾ قَالُوا يَنْقُومَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِن بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿۳۰﴾ يَنْقُومَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿۳۱﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۳۲﴾ أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَعْ يَخْلُقْهُنَّ بِقَدْرِ عَلَىٰ أَنْ تُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۳﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۴﴾ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبُثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّن نَّهَارٍ بَلَّغَ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۳۵﴾

و (بیاد آور، ای پیامبر) هنگامی که گروهی از جن را به سوی تو متوجه ساختم که قرآن را بشنوند^(۱)، پس چون نزد او (= پیامبر) حضور یافتند،

(۱) - عبد الله بن عباس رضی الله عنه می گوید: روزی رسول الله صلی الله علیه و آله با تنی چند از یارانش به سوی بازار عکاظ براه افتادند، و این در زمانی بود که از دسترسی شیاطین (جنها) به اخبار آسمانها جلوگیری شده بود، و شهابهای آسمانی، آنها را تعقیب می کرد، پس شیاطین (جنها) نزد قوم خود بازگشتند، قومشان از آنها پرسیدند: شما را چه شده، چرا برگشتید؟ گفتند: بین ما و اخبار آسمانها جلوگیری شده است، و شهابهای آسمانی به تعقیب ما فرستاده شده است، آنها گفتند: حتماً اتفاق مهمی بوقوع پیوسته است، بروید شرق و غرب زمین را بگردید، تا ببینید سبب جلوگیری چیست؟ پس آن عده (از جنیها) که مأمور تحقیق بودند، گروهی بسوی تهمامه رفتند، در آنجا با رسول الله صلی الله علیه و آله مواجه شدند که عازم بازار عکاظ بودند، و در محلی بنام

«نخله» با یارانش در حال خواندن نماز فجر بودند، پس چون جنها صدای قرآن را شنیدند، به آن گوش فرا دادند، و به یکدیگر گفتند: به الله سوگند، این (قرآن) همان چیزی است که بین ما و اخبار آسمانها مانع شده است، این بود که به سوی قوم خود برگشتند، و گفتند: ای قوم! ما قرآن شکفت انگیزی شنیدیم ... بعد از آن آیات سوره جن ﴿قُلْ أُوْحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ﴾ بر پیامبر نازل فرمود. (صحیح بخاری ۷۷۳).
(۲) - پیامبران اولو العزم پنج تن هستند: ۱- نوح - ۲- ابراهیم - ۳- موسی - ۴- عیسی - ۵- محمد خاتم الانبیاء علیهم السلام. (تفسیر ابن کثیر)

سوره محمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَلُهُمْ ﴿١﴾ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ءَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ
 مِن رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ
 كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ
 كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَلَهُمْ ﴿٣﴾ فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 فَضَرْبِ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَخْنَثْتُمْهُمُ فَنُذِّقُوا أَلْوَتَاقَ فِيمَا مَثًا بَعْدُ
 وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ۗ ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرَ
 مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ ۗ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٤﴾ سَمِّدِيهِمْ وَيُضِلِّحْ بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمْ
 الْجَنَّةَ عَرَفَهَا هُمْ ﴿٦﴾ يَتَأَيُّمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ
 وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمُ الْآصْلُ أَعْمَلَهُمْ
 ﴿٨﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطُوا أَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾ أَفَلَمْ
 يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ دَمَرِ
 اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَلُهَا ﴿١٠﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا
 وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

سوره محمد

به نام الله بخشنده مهربان

کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه الله بازداشتند، (الله) اعمال آنان را نابود کرد. ﴿۱﴾ و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند و به آنچه بر محمد (ﷺ) نازل شده - و همه از سوی پروردگارشان حق است - (نیز) ایمان آوردند، (الله) گناهان شان را از آن‌ها دور ساخت (و بخشید) و کارشان را اصلاح نمود. ﴿۲﴾ این بدان سبب است که کسانی که کافر شدند از باطل

پیروی کردند، و همانا کسانی که ایمان آوردند از حقی که از سوی پروردگارشان (نازل شده) است پیروی کردند، این گونه الله برای مردم مثل هایشان را بیان می کند. ﴿۳﴾ پس هنگامی که (در میدان نبرد) با کسانی که کفر ورزیدند، روبرو شدید گردن‌ها (یشان) را بزنید، (و نبرد را ادامه دهید) تا هنگامی که (بسیاری از) آن‌ها را از پای در آورید (و) کشتید، پس بند (اسیران) را محکم ببندید، آنگاه پس از آن یا بر آنان منت گذارید (و آزادشان کنید) یا (از آنان) فدیة بگیرید (و رهای شان کنید) تا جنگ بار سنگین خود را (بر زمین) نهد، (حکم) این است، و اگر الله می خواست از آن‌ها انتقام می گرفت و لیکن (می خواهد) بعضی از شما را با بعضی دیگر بیازماید، و کسانی که در راه الله کشته شدند، پس (الله) هرگز اعمال آن‌ها را نابود نمی کند. ﴿۴﴾ به زودی آن‌ها را هدایت می نماید (و) کارشان را اصلاح می کند. ﴿۵﴾ و آن‌ها را به بهشتی که (اوصافش) برای آن‌ها بیان داشته است، وارد می کند. ﴿۶﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر (دین) الله را یاری کنید، (الله) شما را یاری می کند و گام‌هایتان را (ثابت و) استوار می دارد. ﴿۷﴾ و کسانی که کافر شدند، مرگ بر آنان باد! و (الله) اعمال شان را نابود کرد. ﴿۸﴾ این بدان سبب است که آنان آنچه را که الله نازل کرده است ناپسند داشتند، پس الله اعمال شان را تباہ (و نابود) کرد. ﴿۹﴾ آیا در زمین سیر نکردند تا بنگرند عاقبت کسانی که پیش از آن‌ها بودند چگونه بود؟ (الله) دیارشان را) بر سرشان ویران کرد، (و آن‌ها را نابود ساخت)، و برای کافران (کیفری) مانند آن خواهد بود. ﴿۱۰﴾ این بدان سبب است که الله یاور (و مولای) کسانی است که ایمان آوردند، و آنکه کافران (مولا و) یآوری ندارند. ﴿۱۱﴾

(۱) - ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت می کند که رسول الله ﷺ فرمود: «هنگامی که مؤمنان از آتش (جهنم) نجات می یابند، بر روی پلی بین بهشت و دوزخ نگه داشته می شوند، و از مظالم و ستم‌هایی که در دنیا نسبت به یکدیگر کرده‌اند (پاک و) تصفیه حساب می شوند، که پس بعد از آن که پاک و صاف شدند، اجازه ورود به بهشت به آنها داده می شود، پس سوگند به ذاتی که جان محمد ﷺ در دست اوست، هر یک از آنها سکن و خانه‌اش را در بهشت، از خانه و منزلش (که) در دنیا (زندگی می کرده)، بهتر می شناسد». (صحیح بخاری ۲۴۴۰).

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ نَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ
 الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ﴿١٣﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً
 مِّن قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْتكَ أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٤﴾
 أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيْنَةٍ مِّن رَّبِّهِ كَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ
 وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٥﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا
 أَنْهَارٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ ءَاسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّن لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ
 مِّن خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِلشَّرْبِ بَيْنَ وَأَنْهَارٌ مِّن عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِن
 كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَن هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
 مَاءً حَمِيمًا فَاقْطَعُ أَعْيُنَهُمْ ﴿١٦﴾ وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ
 حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِن عِندِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا
 قَالَ ءَانفَا ؕ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
 أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٧﴾ وَالَّذِينَ أَهْتَدُوا زَادَهُمْ هُدًىٰ وَءَاتَاهُمْ
 تَقْوَاهُمْ ﴿١٨﴾ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً
 فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ ذِكْرُهُمْ ﴿١٩﴾ فَأَعْلَمَهُ أَنَّهُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَسْتَغْفِرُ لِدُنْيِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿٢٠﴾

بی گمان الله کسانی را که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند به باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، و کسانی که کافر شدند (از متاع دنیوی) بهره می‌گیرند و می‌خورند همچنان که چارپایان می‌خورند، و آتش (جهنم) جایگاه آنان است. ﴿۱۲﴾ و چه بسیار شهرهایی که (مردم) آن‌ها از (مردم) شهر تو که بیرون

کرده‌اند^(۱)، توانمندتر بودند، ما هلاک‌شان کردیم، پس هیچ یابوری نداشتند. ﴿۱۳﴾ آیا کسی که از سوی پروردگارش بر شیوه روشنی باشد، همانند کسی است که کردار بد او در نظرش آراسته شده و از هواهای (نفسانی) خود پیروی می‌کنند؟! ﴿۱۴﴾ وصف بهشتی که به پرهیزگاران وعده داده شده، چنین است که: در آن نهرهایی از آب (زالال) بدبو نشده، و نهرهایی از شیر که طعم آن دگرگون نگشته، و نهرهایی از شراب (ناب) که مایه لذت نوشندگان است، و نهرهایی از عسل مصفی وجود دارد، و (نیز) در آن برای آن‌ها از هر گونه میوه‌ها (مهیبا) است، و (از همه برتر) آمرزشی از سوی پروردگارش است. (آیا این‌ها) همانند کسانی هستند که همیشه در آتش (جهنم) اند، و از آب جوشان نوشانده شوند که روده‌هایشان را پاره پاره (و متلاشی) کند؟ ﴿۱۵﴾ (ای پیامبر) گروهی از آن‌ها (= منافقان) به تو گوش فرا می‌دهند، تا وقتی که از نزدت بیرون رفتند، به کسانی که به آنان علم عطا کرده شده، (از روی استهزاء) می‌گویند: «الآن (محمد ﷺ) - چه گفت؟!» آن‌ها کسانی هستند که الله بر دل‌هایشان مهر نهاده، و از هواهای (نفسانی) خود پیروی کرده‌اند. ﴿۱۶﴾ و کسانی که هدایت یافته‌اند (الله) بر هدایت‌شان افزود، و به آنان پرهیزگاری عطا فرمود. ﴿۱۷﴾ پس آیا آن‌ها (= کافران) جز این انتظار دارند که قیامت ناگهان فرارسد؟ به راستی نشانه‌هایش آمده است^(۲)، پس چون فرارسد، پند گرفتن (و ایمان) شان چه سودی خواهد داشت؟! ﴿۱۸﴾ پس (ای پیامبر) بدان که معبودی (به حق) جز «الله» نیست، و برای گناه خود و برای مردان و زنان مؤمن آمرزش طلب کن، و الله محل حرکت شما و قرار گاه شما را می‌داند. ﴿۱۹﴾

(۱) - مراد شهر مکه است.

(۲) - بعثت خاتم الأنبياء محمد مصطفی ﷺ یکی از نشانه‌های قیامت می‌باشد. برای کسب اطلاعات بیشتر درباره نشانه‌های قیامت به کتاب «نشانه‌های قیامت» تالیف بنده گنجهکار رجوع فرمائید.

وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَاِذَا اُنزِلَتْ سُورَةٌ
 حُكْمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
 يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمْ
 طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللهَ لَكَانَ
 خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢١﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ
 وَتُقَطِّعُوا اَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ اُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللهُ فَاَصَمَّهُمْ
 وَاَعَمَّى اَبْصَرَهُمْ ﴿٢٣﴾ اَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْءَانَ اَمْ عَلٰى
 قُلُوبٍ اَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ اِنَّ الَّذِينَ اَرْتَدُّوا عَلٰى اَدْبَارِهِمْ مِنْ
 بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَاَمَلٰى لَهُمْ
 ﴿٢٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ اللهُ
 سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْاَمْرِ وَاللهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾
 فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ
 ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اتَّبَعُوْا مَا اَسْحَطَ اللهُ وَكَرِهُوْا
 رِضْوٰنَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَلَهُمْ ﴿٢٨﴾ اَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي
 قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَنْ لَّنْ تُخْرِجَ اللهُ اَضْغٰنَهُمْ ﴿٢٩﴾

گرفته شد، اگر با الله صادق باشند برای آن‌ها بهتر است. ﴿۲۱﴾ پس
 آیا اگر به حکومت رسیدید، جز این (امید) است که در زمین فساد
 کنید، و پیوند خویشاوندان‌تان را ببرید؟! ﴿۲۲﴾ اینان کسانی
 هستند که الله لعنت‌شان کرده است، پس (گوش‌های) آنان را کر
 نموده و چشم‌هایشان را نابینا کرده است. ﴿۲۳﴾ آیا در قرآن تدبیر
 نمی‌کنند یا بر دل‌هایشان قفل‌هاست؟! ﴿۲۴﴾ بی‌گمان کسانی که
 بعد از روشن شدن (راه) هدایت برای آن‌ها، به پشت سر خود باز
 گشتند (و مرتد شدند) شیطان (اعمال زشت‌شان را) برای آن‌ها
 بیاراست، و (با آرزوهای دراز) فریب‌شان داد. ﴿۲۵﴾ این بدان
 سبب است که آن‌ها (=منافقان) به کسانی (=یهودیان) که
 نسبت به آنچه الله نازل کرده (از وحی) کراهت داشتند، گفتند:
 «ما در پاره‌ای از امور از شما پیروی می‌کنیم» و الله پنهان‌کاری
 آن‌ها را می‌داند. ﴿۲۶﴾ پس (حال آن‌ها) چگونه خواهد بود
 هنگامی که فرشتگان (مرگ) جان‌هایشان را می‌گیرند، بر چهره‌ها و
 پشت‌هایشان می‌زنند. ﴿۲۷﴾ این (کیفر) بدان سبب است که آن‌ها
 از آنچه الله را به خشم می‌آورد پیروی کردند، و خشنودیش را
 کراهت داشتند، پس (الله) اعمال‌شان را نابود کرد. ﴿۲۸﴾ آیا
 کسانی که در دل‌هایشان بیماری (نفاق) است گمان کردند که الله
 کینه‌هایشان را آشکار نخواهد کرد؟! ﴿۲۹﴾

و کسانی که ایمان آورده‌اند می‌گویند: «چرا سوره نازل
 نشده؟! (که فرمان جهاد را بدهد؟)». پس چون سوره محکم (و
 روشن) نازل شود و در آن (سخن از) جنگ ذکر شده باشد،
 کسانی که در دل‌هایشان بیماری است می‌بینی که همچون کسی که
 در سکر مرگ (قرار گرفته و) بی‌هوش شده باشد به تو نگاه
 می‌کنند، پس برای آنان شایسته‌تر است^(۱). ﴿۲۰﴾ فرمانبرداری
 (نمودن) و سخن نیکو (گفتن)، پس چون تصمیم قطعی (جهاد)

(۲) - ابو هریره رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله روایت می‌کند که فرمودند: «الله متعال
 مخلوقات را آفرید، و هنگامی که از آفرینش آنها فارغ شد، رحم (صله)
 خویشاوندی) برخاست، حق تعالی فرمود چه می‌خواهی؟ عرض کرد: این
 جایگاه پناه جویان به تو از قطع پیوند خویشاوندی است، الله متعال فرمود:
 آیا راضی می‌شوی که هر کس با تو وصل شود (و حق تو را اداء کند) من
 او را با خود وصل کنم، و هر کس تو را قطع کند، من او را از خود قطع
 نمایم؟ گفت: بلی، ای پروردگارم، الله فرمود: پس چنین خواهد بود» ابو
 هریره افزود: اگر خواستید این آیه را تلاوت کنید: ﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ
 ... ﴾. (صحیح بخاری ۴۸۳۰ و صحیح مسلم ۲۵۵۴).

و در یک حدیث دیگر، رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده است: «قاطع رحم (یعنی):
 کسی که با خویشاوندانش قطع رابطه می‌کند) به بهشت وارد نمی‌شود.»
 (صحیح بخاری ۵۹۸۴ و صحیح مسلم ۲۵۵۶).

(۱) - برخی از مفسرین کلمه «اولی» را بمعنای: تهدید و وعید (یعنی و ای بر
 آنان) تفسیر کرده‌اند، اما برخی دیگر همچون امام ابن کثیر آن را بمعنای
 شایسته‌تر، و سزاوارتر تفسیر نموده است.

وَلَوْ ذُشَاءٌ لَّأَرَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَنَهُمْ^ع
 وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ^ع وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾
 وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ
 وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَحْبَابَكُمْ ﴿٣١﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
 وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا
 تَبَيَّنَ لَهُمْ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ
 أَعْمَالُهُمْ ﴿٣٢﴾ * يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
 وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾ إِنَّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ
 كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى
 السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَتِرَكُمْ
 أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌّ وَلَهُوَ^ع وَإِن
 تَوَمَّنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ
 ﴿٣٦﴾ إِن يَسْأَلْكُمْوَهَا فَيَحْفِكُمْ تَبَخَّلُوا وَخُجِرْ
 أَضْغَنَكُمْ ﴿٣٧﴾ هَاتِنْتُمْ هَتُولَاءِ تَدْعُونَ لِتُنْفِقُوا
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَن يَبْخُلُ^ط وَمَن يَبْخُلْ
 فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَن نَفْسِهِ^ع وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ
 وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا
 أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

و اگر ما بخواهیم آن‌ها را به تو (ای پیامبر) نشان می‌دهیم، آنگاه
 آنان را با سیما (و قیافه) های شان بشناسی، و مسلماً تو آنان را در
 طرز سخن گفتن شان می‌شناسی، و الله اعمال شما را می‌داند.
 ﴿۳۰﴾ و (همه) شما را قطعاً آزمایش می‌کنیم تا از میان
 شما مجاهدان و صابران را معلوم کنیم، و (اخبار و) احوال
 شما را بیازماییم. ﴿۳۱﴾ بی‌گمان کسانی که کافر شدند و
 (دیگران را) از راه الله باز داشتند و بعد از آشکار شدن (راه)
 هدایت برای آن‌ها با پیامبر مخالفت ورزیدند، هرگز زبانی به الله
 نمی‌رسانند، و (الله) به زودی اعمال شان را تباه خواهد کرد.
 ﴿۳۲﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! الله را اطاعت کنید، و
 رسول (الله) را اطاعت کنید، و اعمال تان را باطل نکنید. ﴿۳۳﴾
 بی‌گمان کسانی که کافر شدند و (دیگران را) از راه الله باز
 داشتند سپس در حال کفر مردند، پس الله هرگز آن‌ها را
 نخواهد آمرزید. ﴿۳۴﴾ پس (ای مؤمنان) هرگز (هنگام جهاد)
 سست نشوید، و (دشمنان را) به صلح و آشتی دعوت نکنید، در
 حالی که شما برتر هستید و الله با شماست، و (چیزی از پاداش)
 اعمال تان را نخواهد کاست. ﴿۳۵﴾ جز این نیست که
 زندگی دنیا بازی و سرگرمی است، و اگر ایمان بیاورید و
 پرهیزگاری کنید (الله) پاداش‌های تان را به شما خواهد
 داد، و (تمام) اموال تان را از شما نمی‌طلبد. ﴿۳۶﴾ اگر
 (تمام) آن را از شما مطالبه کند، آنگاه اصرار نماید،
 بخل می‌ورزید، و کینه‌های شما را آشکار می‌سازد.
 ﴿۳۷﴾ آگاه باشید، شما همان کسانی هستید که برای انفاق در
 راه الله فرا خوانده می‌شوید، پس بعضی از شما بخل می‌ورزد، و
 هر کس بخل ورزد، جز این نیست که بر خویشتن بخل ورزیده
 است، و الله بی‌نیاز است و شما (همه) فقیر (و نیازمند) ید، و اگر
 روی بگردانید (الله) گروهی دیگر را بجای شما می‌آورد، آنگاه
 آن‌ها مانند شما نخواهند بود. ﴿۳۸﴾

سوره الفتح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ
 ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُنِمْ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا
 مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾ وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِي
 أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ
 إِيمَانِهِمْ ۗ وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
 حَكِيمًا ﴿٤﴾ لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ ۗ وَكَانَ
 ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ
 وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ ۚ بِاللَّهِ
 ظَنِّ السَّوْءِ ۗ عَلَيْهِمْ دَآبِرَةُ السَّوْءِ ۗ وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾ وَاللَّهُ جُنُودُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيمًا حَكِيمًا ﴿٧﴾ إِنَّا
 أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾ لِيَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
 وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

سوره فتح

به نام الله بخشنده مهربان

به راستی ما برای تو (فتح و) پیروزی^(۱) آشکاری مقرر کرده‌ایم^(۲). ﴿۱﴾ تا الله گناه گذشته و آینده تو را ببامزد^(۳)،

و نعمتش را بر تو تمام کند، و به راه راست هدایت نماید. ﴿۲﴾ و الله به پیروزی شکست ناپذیری تو را یاری کند. ﴿۳﴾ او کسی است که در دل‌های مؤمنان آرامش نازل کرد، تا ایمانی بر ایمان‌شان بیفزایند، و سپاهیان آسمان‌ها و زمین از آن الله است، و الله دانای حکیم است. ﴿۴﴾ تا (سرانجام) مردان و زنان مؤمن را به باغ‌هایی (از بهشت) وارد کند، که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آنجا خواهند بود، و تا گناهان‌شان را از آن‌ها بزدايد (و ببخشد) و این نزد الله کامیابی بزرگی است. ﴿۵﴾ و (نیز) مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را که به الله گمان بد می‌برند، عذاب کند، حوادث ناگوار و بد بر آنان باد، و الله بر آن‌ها خشم گرفته، و آن‌ها را لعنت کرده، و جهنم را برای آن‌ها آماده ساخته است، و چه بد جایگاهی است. ﴿۶﴾ و سپاهیان آسمان‌ها و زمین از آن الله است، و الله پیروزمند حکیم است. ﴿۷﴾ (ای پیامبر) به راستی ما تو را گواه و مژده‌دهنده و بیم‌دهنده فرستادیم. ﴿۸﴾ تا (شما ای مردم) به الله و پیامبرش ایمان بیاورید و (دین) او را یاری کنید، و او را بزرگ دارید، و بامداد و شامگاه او را تسبیح گوید. ﴿۹﴾

(۲) - در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمود: «امشب بر من سوره‌ای نازل شده است که نزد من از آنچه که خورشید بر آن تائیده محبوب‌تر است» آنگاه این آیات ﴿إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا﴾ را تلاوت نمودند. (صحیح بخاری ۴۱۷۷).

(۳) - با این وجود رسول الله ﷺ آنقدر عبادت می‌کردند، که پاهای مبارک‌شان ورم می‌کرد، مغیره بن شعبه می‌گوید: رسول الله ﷺ شب‌ها آن قدر به نماز می‌ایستاد که پاهای مبارک‌شان ورم کرد، چون به ایشان گفته شد: الله گناه گذشته و آینده شما را بخشیده است پس چرا خودت را به زحمت می‌اندازی؟ فرمودند: «آیا بنده شکر گذار نباشم؟». صحیح بخاری (۱۱۳۰، ۴۸۳۶) و صحیح مسلم (۲۸۱۹).

(۱) - مراد از این فتح و پیروزی صلح حدیبیه است. (تفسیر ابن کثیر).

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۖ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۗ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمَا لِيُبَدِّلَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۗ يَقُولُونَ بِآلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ ۗ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا ۗ بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوِيًّا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ يَعْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَائِمٍ لِّتَأْخُذُوا دَرُوبَنَا تَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ ۗ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ ۗ فَسَيَقُولُونَ بَلْ نَحْسُدُونُنَا ۗ بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

بسته وفا کند، بزودی پاداش عظیمی به او خواهد داد. ﴿۱۰﴾ به زودی باز ماندگان از اعراب (بادیه‌نشین، عذر آورده و) به تو (ای پیامبر) می‌گویند: «نگهداری) اموال و زن و فرزندانمان ما را به خود مشغول داشت، (و نتوانستیم در سفر حدیبیه همراه شما باشیم) پس برای ما طلب آموزش کن» آن‌ها با زبان‌های خود چیزی می‌گویند که در دل‌های آن‌ها نیست، بگو: «چه کسی می‌تواند در برابر الله از شما دفاع کند، اگر در حق شما زبانی بخواهد و یا در حق شما نفی بخواهد؟! بلکه الله به آنچه انجام می‌دهید آگاه است». ﴿۱۱﴾ بلکه شما گمان بردید که پیامبر (الله) و مؤمنان هرگز به سوی خانواده خویش باز نخواهند گشت، و این (گمان) در دل‌های شما زینت یافته بود، و گمان بد بردید، و قومی هلاک شده (و نابود) گشتید. ﴿۱۲﴾ و هر کس که به الله و پیامبرش ایمان نیاورد، پس (بداند که) ما برای کافران آتش سوزان (جهنم) را آماده کرده‌ایم. ﴿۱۳﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن الله است، هر که را بخواهد می‌آموزد، و هر که را بخواهد عذاب می‌کند، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۴﴾ هنگامی که به سوی غنایم^(۲) حرکت نمودید تا آن‌ها را بگیرید، بازماندگان (حدیبیه) خواهند گفت: «بگذارید ما (نیز) در پی شما بیاییم». آن‌ها می‌خواهند کلام الله را تغییر دهند، (ای پیامبر) بگو: «هرگز از پی ما نیایید، این چنین الله از پیش فرموده است». پس آن‌ها خواهند گفت: «(نه) بلکه، شما به ما حسادت می‌ورزید». بلکه (حقیقت این است که) جز اندکی در نمی‌یابند. ﴿۱۵﴾

بی‌گمان کسانی که با تو بیعت می‌کنند^(۱)، جز این نیست که با الله بیعت می‌کنند، دست الله بالای دست آن‌هاست، پس هر کس که پیمان شکنی کند، تنها به زیان خودش پیمان شکسته است، و هر کس به آنچه که بر آن با الله عهد

(۱) - مراد از این بیعت، بیت رضوان است که در روز حدیبیه زیر درختی انجام گرفت. (تفسیر ابن کثیر)

جابر بن عبد الله می‌گوید: رسول الله ﷺ در روز حدیبیه خطاب به ما فرمود: «شما بهترین مردم روی زمین هستید» و تعداد ما در آن روز یک هزار چهار صد نفر بود. (صحیح بخاری ۴۱۵۵).

(۲) - مراد از این غنایم، غنایم خیبر بود که بین آن و صلح حدیبیه سه ماه بود، زیرا که صلح حدیبیه در ذی القعدة سال ششم هجری انجام گرفت و خیبر در محرم سال هفتم هجری فتح گردید، و رسول الله ﷺ کسانی را با خود به خیبر بردند که در حدیبیه شرکت داشتند. (تفسیر طبری).

ای پیامبر،) به باز ماندگان از اعراب (بادیه نیشن) بگو: «به زودی فراخوانده می شوید به سوی قومی سخت جنگجو (و نیرومند) که با آن‌ها نبرد کنید، یا اسلام بیاورند، پس اگر اطاعت کنید، الله پاداش نیکی به شما می دهد، و اگر سرپیچی کنید همان گونه که پیش از این سرپیچی کردید، شما را به عذابی دردناک عذاب می دهد.» ﴿۱۶﴾ بر نابینا گناهی نیست، و بر لنگ (نیز) گناهی نیست، و بر بیمار (هم) گناهی نیست، (اگر این‌ها در جهاد شرکت نکنند). و هر کس از الله و رسولش اطاعت نماید، او را در باغ‌هایی (از بهشت) وارد می سازد که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، و هر کس که سرپیچی کند به عذابی دردناک او را عذاب می کند. ﴿۱۷﴾ به راستی الله از مؤمنان - هنگامی که زیر درخت با تو بیعت کردند- خوشنود شد^(۱)، پس آنچه که در درون دل‌های شان بود دانست، لذا آرامش را بر آن‌ها نازل کرد و پیروزی (و فتحی) نزدیک را به آن‌ها پاداش داد. ﴿۱۸﴾ و (همچنین) غنیمت‌های فراوانی که آن را به دست می آوردند، و الله پیروزمند حکیم است. ﴿۱۹﴾ الله غنیمت‌های فراوانی به شما وعده داده است که آن‌ها را به دست می آورید، پس این (غنیمت خبیر) را برای شما زودتر فراهم ساخت، و دست (تعذی) مردم (مخالف و دشمن) را از شما باز داشت، و تا (عبرت و) نشانه‌ای برای مؤمنان باشد، و شما را به راه راست هدایت کند. ﴿۲۰﴾ و (نیز غنیمت‌های) دیگری که هنوز به آن‌ها دست نیافته‌اید، به تحقیق الله به آن احاطه دارد، و الله بر همه چیز تواناست. ﴿۲۱﴾ و اگر کسانی که کافر شدند، با شما می جنگیدند، یقیناً پشت می کردند (و از میدان فرار می کردند) آنگاه یار و یاورى نمی یافتند. ﴿۲۲﴾ (این) سنت الله است، که پیش از این (نیز) گذشته است، و برای سنت الله هرگز دگرگونی نخواهی یافت. ﴿۲۳﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولَىٰ بِأَسِّ شَدِيدٍ تَقْتُلُوهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَّكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قَتَلْتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبَرَ ثُمَّ لَا يَتَّخِذُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

(۱) - جابر رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله روایت می کند که فرمود: «هیچ یک از کسانی که زیر درخت با من بیعت کرده‌اند، وارد دوزخ نمی شوند». (مسند احمد

و او کسی است که دست آن‌ها را از شما، و دست شما را از آن‌ها در درون مکه بعد از آنکه شما را بر آن‌ها پیروز گرداند، (باز داشت و) کوتاه کرد. و الله به آنچه انجام می‌دهید بیناست. ﴿۲۴﴾

آن‌ها کسانی هستند که کافر شدند و شما را از مسجد الحرام بازداشتند، و از رسیدن قربانی به قربانگاهش (بازداشتند)، و اگر مردان و زنان مومن (مستضعف در مکه) نبودند، که شما آن‌ها را نمی‌شناسید، (و بیم آن نبود) که آن‌ها را پایمال (و هلاک) کنید، پس ندانسته (از کشتن) آن‌ها به شما گناه (و ننگ و رنج) می‌رسید، (الله هرگز از این جنگ جلوگیری نمی‌کرد) تا الله هر کس را بخواهد در رحمت خود وارد کند، اگر (مؤمنان و کافران در مکه) از یکدیگر جدا بودند، مسلماً کافران‌شان را به عذابی دردناک عذاب می‌کردیم. ﴿۲۵﴾ آنگاه که کسانی که کافر شدند در دل‌های خود حمیت (= تعصب و نخوت) - همان حمیت جاهلیت - نهادند^(۱)، پس الله آرامش خود را بر رسولش و بر مؤمنان نازل فرمود، و آن‌ها را به کلمه تقوا ملزم ساخت، و آن‌ها از هر کس سزاوار تر و اهل آن بودند، و الله به همه چیز داناست. ﴿۲۶﴾ به راستی الله رؤیای رسولش را به حق تحقق بخشید، قطعاً اگر الله بخواهد همه شما در نهایت امنیت (و) در حالی که سرهای خود را تراشیده و (یا) کوتاه کرده‌اید، و از هیچ کس ترس ندارید وارد مسجد الحرام خواهید شد، پس (الله) چیزهایی را می‌دانست که شما نمی‌دانستید، و پیش از آن، فتح (و پیروزی) نزدیکی (برای شما) مقرر نمود. ﴿۲۷﴾ او کسی است که رسولش را به هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر همه ادیان پیروز گرداند و کافی است که الله گواه باشد. ﴿۲۸﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ^ط وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدَىٰ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ حِلَّهُ^ط وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنُونَ وَالنِّسَاءُ الْمُؤْمِنَاتُ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ^ط فِتْصِيْبِكُمْ مِنْهُمْ مَعْرَةٌ بَغَيْرِ عِلْمٍ لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ^ط لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾ إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ الْحَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ^ط عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا^ط وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ^ط الرُّءْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ^ط ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ^ط فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ^ط عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ^ط وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

(۱) - این آیه اشاره به صلح حدیبیه دارد، تعصب و نخوت جاهلی آنان این بود، که نبوت رسول الله ﷺ را تسلیم نکردند، و به نوشتن بسم الله الرحمن الرحيم اقرار نمودند، و مانع رفتن مسلمانان به خانه الله شدند. (به صحیح بخاری ۲۷۳۱ - ۲۷۳۲ و تفسیر ابن کثیر رجوع کنید).

محمد (ﷺ) رسول الله است، و کسانی که با او هستند، بر کافران سخت گیر (و شدید) و در میان خود مهربانند، آن‌ها را در حال رکوع و سجده می‌بینی که از الله فضل و خشنودی می‌طلبند، نشانه (درستکاری) آن‌ها در چهره‌هایشان از اثر سجده (نمایان) است. این توصیف آن‌ها در تورات است، و توصیف آن‌ها در انجیل همانند زراعتی که جوانه بزند، سپس آن را تقویت کرد، تا محکم گردیده، و بر پای خود ایستاده است، و کشاورزان را به شگفتی وامی‌دارد، تا از (دیدن) آن‌ها کافران را به خشم آورد، الله به کسانی از آن‌ها که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند وعده آمرزش و پاداش عظیمی داده‌است^(۱).

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ^ع وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ^ط بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا^ط سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ^ع ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ^ع وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَرَرَجٍ أَخْرَجَ شَطْطَهُمْ^ط فَفَازَرَهُ^ط فَأَسْتَغْلَظَ^ط فَاسْتَوَى^ع عَلَى سَوْفِهِ^ع يُعِجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ^ط وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا^ط

سوره حجرات

به نام الله بخشنده مهربان

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر الله و رسولش پیش دستی نکنید، و از الله بترسید، بی گمان الله شنوای داناست. ﴿۱﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! صدای تان را فراتر از صدای پیامبر نکنید، و با او با آواز بلند سخن نگویند، همان گونه که با یکدیگر بلند سخن می‌گویند، که مبدا در حالی که نمی‌دانید اعمال شما نابود گردد. ﴿۲﴾ بی گمان کسانی که صدای خود را نزد رسول الله پایین می‌آورند، آن‌ها کسانی هستند که الله دل‌های شان را برای تقوا آزموده (و خالص گردانیده) است، برای آن‌ها آمرزش و پاداش عظیمی است. ﴿۳﴾ بی گمان کسانی که از پشت حجره‌ها صدایت می‌زنند، بیشترشان بی‌خردانند. ﴿۴﴾

سورة الحجرات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ^ط وَاتَّقُوا اللَّهَ^ع إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى^ع لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

(۱) - رسول الله ﷺ می‌فرماید: «به یاران من نا سزا نگویند، قسم به ذاتی که جانم در دست او ست، اگر یکی از شما بمانند کوه احد، طلا (در راه الله) انفاق نماید، به اندازه یک مد آنان یا حتی نیم مد آنان نمی‌رسد». (صحیح مسلم ۲۵۴۰).

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
 وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن
 جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبِيٍّ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ
 فَتُصِيبُكُمْ عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَدْمِينَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوا أَن
 فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَبٌ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيْنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَكَرَهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ
 هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلَّأَ مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ
 عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِن طَآئِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
 اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى
 الْأُخْرَىٰ فَاقْتُلُوا الَّتِي تَبَغَىٰ حَتَّى تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ
 فَإِن فَآءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ
 اللَّهَ سَحِيبُ الْمَقْسِطِينَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ
 فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَابِكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
 ﴿١٠﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرَّ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ
 عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ
 عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا
 تَنَابَزُوا بِاللَّعْنِ بئسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ
 الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

و اگر آن‌ها صبر می کردند تا که (خود) به سوی آنان بیرون
 آیی برای آن‌ها بهتر بود، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۵﴾
 ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر (شخص) فاسقی خبری
 برای شما آورد، پس (دربارهٔ آن) بررسی (و تحقیق) کنید، تا
 آنکه (مبادا) به گروهی از روی نادانی آسیب برسانید، آنگاه
 بر آنچه انجام داده‌اید پشیمان شوید. ﴿۶﴾ و بدانید که همانا
 رسول الله در میان شماست، اگر در بسیاری از کارها از شما
 اطاعت کند، یقیناً به مشقت خواهید افتاد، و لیکن الله ایمان را
 محبوب شما ساخت و آن را در دل‌های تان زینت بخشید، و
 کفر و فسق و نافرمانی را برایتان (منفور و) ناپسند گرداند،
 اینانند که هدایت یافتگانند. ﴿۷﴾ (و این (خیر) فضل و
 نعمتی از سوی الله است، و الله دانای حکیم است. ﴿۸﴾ و
 اگر دو گروه از مؤمنان با یکدیگر به جنگ برخاستند،
 میان‌شان آشتی برقرار کنید، پس اگر یکی از آن دو بر
 دیگری تجاوز کرد، با گروه متجاوز بجنگید تا به فرمان الله
 باز گردد، پس اگر باز گشت، میان آن‌ها به عدالت صلح بر
 قرار کنید، و عدالت پیشه کنید، بی گمان الله عادلان را
 دوست می‌دارد. ﴿۹﴾ یقیناً مؤمنان برادرند، پس میان
 برادران تان صلح (و آشتی) برقرار کنید، و از الله بترسید،
 باشد که به شما رحم کرده شود. ﴿۱۰﴾ ای کسانی که ایمان
 آورده‌اید! گروهی (از مردان) گروه دیگر را مسخره نکنند،
 شاید آنان (= مسخره شدگان) از این‌ها بهتر باشند، و نه
 زنانی، زنان دیگر را، شاید آنان (= مسخره شدگان) از
 این‌ها بهتر باشند، و از یکدیگر عیججوی نکنید، و یکدیگر را
 با القاب زشت نخوانید، که پس از ایمان (آوردن) نام فسق
 بسیار (زشت و) بد است و هر که توبه نکرد، پس آنانند که
 ستمکارند. ﴿۱۱﴾

يَتَّيِبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اَجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ
 الظَّنِّ اِنَّمَّ ؕ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَّعْضُكُم بَعْضًا اَتُحِبُّ
 اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ اَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ؕ وَاتَّقُوا
 اللهَ ؕ اِنَّ اللهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَتَّيِبُهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ
 ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوبًا وَقَبَاۗئِلَ لِتَعَارَفُوْٓا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ
 عِنْدَ اللهِ اَتْقٰنُكُمْ ؕ اِنَّ اللهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿١٣﴾ * قَالَتْ الْاَعْرَابُ
 ءَاْمَنَّا ؕ قُلْ لَّمْ تُوْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ
 الْاِيْمٰنُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيعُوْا اللهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلْتِكُمْ مِّنْ
 اَعْمٰلِكُمْ شَيْءٌ ؕ اِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ
 الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجَاهَدُوْا
 بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ اُوْلٰئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ
 ﴿١٥﴾ قُلْ اَتَعْلَمُوْنَ اِنَّ اللهَ بَدِيْنِكُمْ وَاللهُ يَعْلَمُ مَا فِي
 السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَاللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٦﴾
 يٰمُنُوْنَ عَلَيْكُمْ اَنْ اَسْلَمُوْا قُلْ لَا تَمْنُوْا عَلٰى اِسْلَمِكُمْ بَلِ اللهُ
 يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ هَدٰنَا لِلْاِيْمٰنِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٧﴾ اِنَّ
 اللهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللهُ بَصِيْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ

﴿١٨﴾

ناپسند دارید^(۱)، و از الله بترسید، بی گمان الله توبه پذیر مهربان است. ﴿۱۲﴾ ای مردم! بی شک ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم، و شما را تیره‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم، تا یکدیگر را بشناسید، همانا گرامی‌ترین شما نزد الله پرهیزگارترین شماست^(۲)، بی گمان الله دانای آگاه است. ﴿۱۳﴾ اعراب (بادیه‌نشین) گفتند: «ایمان آورده‌ایم» (ای پیامبر!) بگو: «شما ایمان نیاورده‌اید، لیکن بگوئید: اسلام آورده‌ایم، و هنوز ایمان در دل‌های تان وارد نشده است. و اگر الله و پیامبرش را اطاعت کنید چیزی از (پاداش) اعمال تان کاسته نمی‌شود، همانا الله آمرزنده مهربان است». ﴿۱۴﴾ مؤمنان (حقیقی) تنها کسانی اند که به الله و پیامبرش ایمان آورده‌اند، سپس (در این باره) شک (و تردید) نکرده‌اند، و با اموال خود و جان‌های خود در راه الله جهاد کرده‌اند، اینانند که راستگویانند. ﴿۱۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «آیا الله را به دین خود با خبر می‌سازید؟! در حالی که الله آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است می‌داند، و الله به همه چیز آگاه است». ﴿۱۶﴾ آن‌ها بر تو (ای پیامبر) منت می‌گذارند که اسلام آورده‌اند، بگو: «اسلام آوردن تان را بر من منت نگذارید، بلکه اگر راستگویید الله بر شما منت می‌نهد که شما را به (سوی) ایمان هدایت کرده است». ﴿۱۷﴾ همانا الله غیب آسمان‌ها و زمین را می‌داند، و الله به آنچه انجام می‌دهید بیناست. ﴿۱۸﴾

(۱) - در این آیات الله مسلمانان را از بعضی رذائل اخلاقی نهی فرموده، و در احادیث نبوی نیز بر همین مطلب تاکید شده است. رسول الله ﷺ فرموده است: «از گمان بد، اجتناب کنید، زیرا دروغ‌ترین سخن است، و دنبال عیوب مردم نباشید، و تجسس نکنید، قیمت کالا را بدون قصد خرید بالا نبرید، و به یکدیگر حسادت نوزید و با یکدیگر دشمنی و کینه توزی نکنید، و به یکدیگر پشت ننمایید، بندگان الله، برادران همدیگر باشید.» (صحیح بخاری ۶۰۶۶) و در حدیث دیگر می‌فرماید: «سخن چین، وارد بهشت نمی‌شود». (صحیح بخاری ۶۰۵۶).

(۲) - رسول الله ﷺ می‌فرماید: «الله متعال به چهره‌های تان و اموال تان نگاه نمی‌کند، بلکه به دل‌های تان و کردار تان نگاه می‌کند». (صحیح مسلم ۱۹۸۷).

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از بسیاری از گمان (های بد) پرهیزید، بی شک بعضی از گمان (ها) گناه است، و (در امور دیگران) تجسس (و کنجکاوی) نکنید، و بعضی از شما بعضی دیگر را غیبت نکند، آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادرش را در حالی که مرده است، بخورد؟! پس (البته) آن را

سورة ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ
 مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾
 أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۖ ذٰلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٣﴾ قَدْ
 عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ ۖ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ
 حَفِیْظٌ ﴿٤﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي
 أَمْرٍ مَّرِیْحٍ ﴿٥﴾ أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ
 كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾
 وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوْسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا
 مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِیْجٍ ﴿٧﴾ تَبَصَّرَةٌ وَذَكَرَىٰ لِكُلِّ عَبْدٍ
 مُنِیْبٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَاءً مُّبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا
 بِهِ جَنَّتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿٩﴾ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ
 لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً
 مَّيْتًا ۚ كَذٰلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ
 وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ
 لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمٌ تُبَعِّعُ كُلُّ كَذَّبٍ
 الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ أَفَعَيَّنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ ۚ بَلْ
 هُمْ فِي لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

سورة ق

به نام الله بخشنده مهربان

ق، سوگند به قرآن مجید (که تو پیامبر الله ای). ﴿۱﴾ بلکه
 آن‌ها تعجب کردند که هشدار دهنده‌ای از (میان) خودشان به
 سوی آنان آمده، پس کافران گفتند: «این چیزی عجیب است،
 ﴿۲﴾ آیا هنگامی که مردیم و خاک شدیم، (دوباره برانگیخته
 خواهیم شد؟! این باز گشتی بعید است». ﴿۳﴾ به راستی ما
 می‌دانیم آنچه را زمین از آن‌ها می‌کاهد، و کتابی که همه چیز در
 آن نگهداری شده، نزد ماست. ﴿۴﴾ بلکه آن‌ها حق را
 هنگامی که به سراغشان آمد تکذیب کردند، پس آنان در کاری
 سرگردان (و پریشان) هستند. ﴿۵﴾ آیا آن‌ها به آسمان بالای
 سرشان نمی‌نگرند که چگونه آن را بنا کرده‌ایم و آراسته‌ایم،
 و هیچ شکافی در آن نیست؟! ﴿۶﴾ و زمین را گسترده‌ایم و در
 آن کوه‌های بلند (و استوار) افکنده‌ایم، و از هر نوع (گیاه) خوش
 منظر در آن رویانده‌ایم. ﴿۷﴾ (تا همه این‌ها) بینش و پندی برای هر
 بنده توبه کاری باشد. ﴿۸﴾ و از آسمان آبی پر برکت نازل
 کردیم، پس با آن باغ‌ها و دانه (های) درو شدنی رویانده‌ایم، ﴿۹﴾
 و نخل‌های بلند (قامت) که خوشه‌های برهم چیده دارند.
 ﴿۱۰﴾ (همه این‌ها) برای روزی بندگان (رویانده‌ایم) و با آن
 (باران) سرزمین مرده را زنده کردیم، بر آمدن (از گور و زنده
 شدن نیز) چنین است. ﴿۱۱﴾ پیش از آن‌ها قوم نوح و اصحاب
 رس (= چاه، که در یمامه بودند). و (قوم) ثمود (پیامبران‌شان را)
 تکذیب کردند. ﴿۱۲﴾ و (همچنین قوم) عاد و فرعون و قوم لوط.
 ﴿۱۳﴾ و اصحاب «ایکه» (= قوم شعب) و قوم «تبع»
 (حمیری‌ها، که در یمین بودند) هر یک (از آن‌ها) رسولان (الهی)
 را تکذیب کردند، پس وعده عذاب (و بیم) من (بر آن‌ها) تحقق
 یافت. ﴿۱۴﴾ آیا ما از آفرینش نخستین عاجز ماندیم؟! (خیر)
 بلکه آن‌ها (با این همه دلایل) از آفرینش جدید در تردید (و
 شک) اند. ﴿۱۵﴾

شود، آن روز، (روز تحقق) وعده (عذاب) است. ﴿۲۰﴾ و هر کسی (به عرصه محشر) می آید در حالی که همراه او سوق دهنده و گواهی است. ﴿۲۱﴾ (به او گفته می شود): به راستی تو از این (صحنه) غافل بودی، پس ما پرده را از (چشم) تو برداشتیم، لذا امروز چشمانت تیزبین است. ﴿۲۲﴾ و (فرشته) هم نشین او می گوید: «این (اعمال اوست) آنچه که نزد من آماده (و حاضر) است». ﴿۲۳﴾ (الله به فرشتگان مراقب فرمان می دهد) «هر نا سپاس سرکشی را در جهنم افکنید. ﴿۲۴﴾ (همان) باز دارنده خیر، تجاوز گر شکاک را. ﴿۲۵﴾ (همان) کسی که با الله معبود دیگری قرار داده است، پس او را در عذاب سخت بیفکنید». ﴿۲۶﴾ هم نشین او (از شیاطین) گوید: «پروردگارا! (من) او را به طغیان (و گمراهی) و ادا نکردم، لیکن (او خود) در گمراهی دور و درازی بود». ﴿۲۷﴾ (الله) می فرماید: «نزد من (مجادله و) مخاصمه نکنید، و مسلماً من (پیش از این) برای شما هشدار فرستاده بودم. ﴿۲۸﴾ (آن) سخن نزد من تغییر داده نمی شود، و من هرگز به بندگان ستم نخواهم کرد». ﴿۲۹﴾ (و به یاد آور) روزی که به جهنم می گوییم: «آیا پرسیده ای؟!» و (او) می گوید: «آیا هیچ افزون بر این (هم) هست؟!». ﴿۳۰﴾ (در آن روز) بهشت را برای پرهیزگاران نزدیک آورده شود (تا آنها از آن دور نباشند). ﴿۳۱﴾ (به آنها گفته می شود): این چیزی است که به شما وعده داده می شد، برای هر رجوع کننده (به سوی الله و) نگهدارنده (پیمان و احکام الهی) است. ﴿۳۲﴾ کسی که در نهان از (الله) رحمان بترسد، و با قلبی توبه کار (در محضر او) آمده باشد. ﴿۳۳﴾ (به آنها گفته می شود): «به سلامت وارد آن (بهشت) شوید، (که) این روز جاودانگی است». ﴿۳۴﴾ هر چه بخواهند در آنجا برای آنهاست، و در نزد ما افزون (براین) است. ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمَا تَوْسُوسُ بِهِ نَفْسُهُ وَخَنُّ
 أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١﴾ إِذْ يَتَلَقَى الْمُتَلَقِيَانِ عَنِ
 الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿٢﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ
 رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿٣﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ
 مِنْهُ نَجِيدٌ ﴿٤﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٥﴾
 وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٦﴾ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ
 مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٧﴾
 وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ ﴿٨﴾ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ
 كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٩﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرِيبٍ ﴿١٠﴾ الَّذِي جَعَلَ
 مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَالْقِيَاءُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿١١﴾ * قَالَ
 قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانُ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٢﴾ قَالَ لَا
 تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿١٣﴾ مَا يُبَدَّلُ
 الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٤﴾ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ
 آمْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿١٥﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ
 بَعِيدٍ ﴿١٦﴾ هَذَا مَا تُوَعَّدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿١٧﴾ مَنْ
 حَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿١٨﴾ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ
 ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿١٩﴾ هُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٢٠﴾

به راستی ما انسان را آفریده ایم و چیزی را که نفسش به او وسوسه می کند می دانیم، و ما از (شاه) رگ گردن به او نزدیک تریم. ﴿۱۶﴾ هنگامی که دو (فرشته) فراگیرنده بر جانب راست و چپ نشسته اند، (و اعمالش را) فرا می گیرند. ﴿۱۷﴾ هیچ سخنی را بر زبان نمی آورد، مگر اینکه نزدش مراقبی حاضر (و آماده نوشتن) است. ﴿۱۸﴾ و سكرات (و سختی) مرگ به راستی فرا رسید، (و به او گفته می شود: ای انسان،) این همان چیزی است که تو از آن می گریختی. ﴿۱۹﴾ و در «صور» دمیده

(۱) - رسول الله ﷺ می فرماید: «دوزخیان در آتش دوزخ انداخته می شوند، و دوزخ همواره می گوید: آیا افزون بر این هم هست؟ تا اینکه الله متعال قدمش را در آن می گذارد، آنگاه دوزخ می گوید: بس است، بس است». (صحیح بخاری ۴۸۴۸ و صحیح مسلم ۲۸۴۸)

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ
 هَلْ مِنْ مَّجِيسٍ ﴿١٦﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٍ لِّمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ
 أَلْفَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿١٨﴾ فَأَصْبَرَ عَلَىٰ مَا
 يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ
 ﴿١٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَرَ السُّجُودِ ﴿٢٠﴾ وَأَسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ
 الْمُنَادِ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٢١﴾ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ
 يَوْمَ الْخُرُوجِ ﴿٢٢﴾ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِيهِمْ وَنُمِيتُهُمْ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٢٣﴾ يَوْمَ
 تَشْقُقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سَرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٢٤﴾ نَحْنُ
 أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ بِالْقُرْآنِ مَن يَخَافُ
 وَعِبَادِ ﴿٢٥﴾

و چه بسیار امت‌هایی را که پیش از آن‌ها هلاک کردیم، که آن‌ها از این‌ها قوی‌تر بودند، پس در شهرها (سیر و) جستجو کردند، آیا هیچ راه فراری وجود دارد؟! ﴿۳۶﴾ بی‌گمان در این (سخن) برای صاحب دلان یا آنان که با حضور (خاطر) گوش فرا دهند، پندی است. ﴿۳۷﴾ و به راستی ما آسمان‌ها و زمین و آنچه در میان آن دوست در شش روز آفریدیم، و هیچ (گونه) خستگی (و رنجی) به ما نرسید. ﴿۳۸﴾ پس بر آنچه آن‌ها می‌گویند شکیا باش، و پیش از طلوع خورشید و پیش از غروب (آن) به ستایش پروردگارت تسبیح گوی. ﴿۳۹﴾ و (نیز) پاره‌ای از شب و بعد از سجده‌ها او را تسبیح گوی. ﴿۴۰﴾ (ای پیامبر) گوش فرا ده، روزی که منادی از مکانی نزدیک ندا می‌دهد. ﴿۴۱﴾ روزی که همگان صیحه (= بانگ سهمناک رستاخیز) را بحق می‌شنوند، آن روز خروج (از گورها) است. ﴿۴۲﴾ همانا ما میم که زنده می‌کنیم و می‌میرانیم، و بازگشت (همگان) به سوی ماست. ﴿۴۳﴾ روزی که زمین از (روی) آن‌ها شکافته شود، (و آن‌ها) شتابان (از گورها بیرون آیند)، این گرد آوری برای ما آسان است. ﴿۴۴﴾ ما به آنچه (مشرکان) می‌گویند داناتریم، و تو (ای پیامبر) بر آن‌ها زورگو نیستی (که آن‌ها را به ایمان آوردن اجبار کنی) پس کسی را که از عذاب (و هشدار) من می‌ترسد، به (وسیله) قرآن پند (و اندرز) بده. ﴿۴۵﴾

سورة الذاریات

سورة ذاریات

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به بادهای که (خاک را) می‌پراکند، ﴿۱﴾ و سوگند به ابرهای که بار سنگینی (از باران را) با خود حمل می‌کنند. ﴿۲﴾ و سوگند به کشتی‌هایی که به آسانی (بر روی دریاها) در حرکتند. ﴿۳﴾ و سوگند به فرشتگانی که کارها را تقسیم می‌کنند. ﴿۴﴾ بی‌گمان آنچه به شما وعده داده شد قطعاً راست است. ﴿۵﴾ و یقیناً (روز) جزا (ی اعمال) واقع شدنی است. ﴿۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِيَاتِ ذُرْوًا ﴿١﴾ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا ﴿٢﴾ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ﴿٣﴾ فَالْمُقْسِمَاتِ أَمْرًا ﴿٤﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿٦﴾

(۱) - جریر بن عبد الله بجلي رضی الله عنه می‌گوید: ما شبی در خدمت رسول الله صلی الله علیه و آله حاضر بودیم، پس ایشان به سوی ماه، نگاه کردند و فرمودند: «شما پروردگارتان را خواهید دید، همانگونه که این ماه را می‌بینید، و در این مورد هیچ مشکل و مزاحمتی وجود نخواهد داشت، پس بکشید که نماز پیش از طلوع، آفتاب (صبح) و نماز قبل از غروب (عصر) را اداء نمایید، و حتماً چنین کنید (و کارهای دنیا شمارا از آن مشغول نسازد)، آنگاه این آیه ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ را تلاوت فرمود. (مسند احمد ۴/۳۶۵ و صحیح بخاری ۵۵۴ و صحیح مسلم ۴۳۹)

قسم به آسمان که دارای راه‌ها (و ستارگان زیباست). ﴿۷﴾ بی‌گمان شما (کفار) در گفتار مختلف و گوناگون هستید. ﴿۸﴾ کسی که (در علم الهی از خیر و نیکی) دور نگه داشته شده است از (ایمان آوردن به) آن (= قرآن) دور نگه داشته می‌شود. ﴿۹﴾ مرگ (و لعنت) بر دروغگویان. ﴿۱۰﴾ کسانی که آنان در غفلت (و جهل) فرو رفته‌اند. ﴿۱۱﴾ پیوسته می‌پرسند: «روز جزا کی خواهد بود؟». ﴿۱۲﴾ (همان) روزی که آن‌ها بر آتش عذاب می‌شوند. ﴿۱۳﴾ (و به آن‌ها گفته می‌شود): «عذاب خود را بچشید، این همان چیزی است که برای آن شتاب داشتید». ﴿۱۴﴾ (در روز قیامت) مسلماً پرهیزگاران در باغ‌ها و چشمه سارها (ی بهشت) هستند. ﴿۱۵﴾ آنچه پروردگارشان به آن‌ها عطا فرموده، دریافت کرده‌اند، بی‌گمان آن‌ها پیش از این (در دنیا) نیکوکار بودند. ﴿۱۶﴾ آن‌ها بخش اندکی از شب را می‌خوابیدند (و به نماز و نیایش مشغول بودند). ﴿۱۷﴾ و در سحر گاهان آمرزش طلب می‌کردند. ﴿۱۸﴾ و در اموالشان برای سائل و (تنگدست) محروم (بهره و) حقی بود. ﴿۱۹﴾ و در زمین (عبرت و) نشانه‌های برای اهل یقین است. ﴿۲۰﴾ و (نیز) در وجود خودتان، آیا نمی‌بینید؟ ﴿۲۱﴾ و رزق (و روزی) شما، و آنچه به شما وعده داده می‌شود در آسمان است. ﴿۲۲﴾ پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن (وعده‌ها) حق است، همان گونه که شما (با یکدیگر) سخن می‌گویید. ﴿۲۳﴾ (ای پیامبر) آیا خبر مهمانان گرامی ابراهیم به تو رسیده است؟! ﴿۲۴﴾ آنگاه که بر او وارد شدند و گفتند: «سلام» (ابراهیم در جواب) گفت: «سلام» (و با خود گفت): گروهی ناشناس هستید. ﴿۲۵﴾ پس پنهانی به سوی همسرش رفت و گوساله (بریان شده) فربه‌ی (برای آن‌ها) آورد. ﴿۲۶﴾ سپس آن را به آنان نزدیک کرد، و گفت: «آیا نمی‌خورید؟». ﴿۲۷﴾ پس (چون دید دست به سوی غذا دراز نمی‌کنند) از آن‌ها احساس ترس (و وحشت) کرد، (آن‌ها) گفتند: «نترس (ما فرستادگان پروردگار تو ایم)» و او را به (تولد) پسری دانا بشارت دادند. ﴿۲۸﴾ آنگاه همسرش (ساره) فریاد زنان پیش آمد و به صورت خود زد و گفت: «(من) پیر زنی نازا هستم (چگونه فرزند می‌زایم؟!)(۱)». ﴿۲۹﴾ (فرشتگان) گفتند: «پروردگار تو این چنین فرموده است، و بی‌گمان او حکیم داناست.»

﴿۳۰﴾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُوبِ ﴿۷﴾ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿۸﴾ يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ ﴿۹﴾ قَتَلَ الْحَرَّاصُونَ ﴿۱۰﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿۱۱﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الَّذِينَ ﴿۱۲﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿۱۳﴾ ذُوقُوا فَتَنَكُمْ هَذَا الَّذِينَ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿۱۴﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۱۵﴾ ءَاخِذِينَ مَا ءَاتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿۱۶﴾ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿۱۷﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿۱۸﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿۱۹﴾ وَفِي الْأَرْضِ ءَايَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿۲۰﴾ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿۲۱﴾ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿۲۲﴾ فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ ﴿۲۳﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَلَفٍ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿۲۴﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ﴿۲۵﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعَجَلٍ سَمِينٍ ﴿۲۶﴾ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿۲۷﴾ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ﴿۲۸﴾ قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ بِنُعْمٍ عَلِيمٍ ﴿۲۹﴾ فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَقٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿۳۰﴾ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿۳۱﴾

(۱) - آن زمان حضرت ساره عليها السلام ۹۹ ساله بود. (تفسیر قرطبی ۴۷/۱۷).

(پیش از نزول عذاب) بیرون آوردیم. ﴿۳۵﴾ و جز یک خانه از مسلمانان در آن (شهرها) نیافتیم. ﴿۳۶﴾ و در آن (شهرهای ویران شده) نشانه (روشن) برای کسانی که از عذاب دردناک می ترسند بر جای گذاشتیم^(۳). ﴿۳۷﴾ و (نیز) در (داستان) موسی (نشانه و عبرتی است) هنگامی که او را با دلیلی آشکار به سوی فرعون فرستادیم، ﴿۳۸﴾ پس (فرعون) با قدرت (و لشکر) خویش روی گرداند، و گفت: «(این مرد) جادوگر یا دیوانه است». ﴿۳۹﴾ آنگاه او و لشکریانش را گرفتیم و آنان را به دریا افکندیم در حالی که او سزاوار سرزنش بود. ﴿۴۰﴾ (و نیز) در (داستان قوم) عاد (نشانه است) هنگامی که تندبادی بی خیر و برکت بر آنان فرستادیم. ﴿۴۱﴾ (تندبادی) که بر هیچ چیز نمی گذشت مگر اینکه آن را مانند استخوان پوسیده می گرداند. ﴿۴۲﴾ (همچنین) در (داستان قوم) ثمود (نشانه است) هنگامی که به آن ها گفته شد: «مدتی کوتاه (از زندگی) بهره مند شوید (که تنها سه روز فرصت دارید)». ﴿۴۳﴾ آنگاه آن ها از فرمان پروردگارش سر پیچی کردند، پس صاعقه آن ها را در بر گرفت در حالی که آنان (به عقوبت خود) نگاه می کردند. ﴿۴۴﴾ (چنان بر زمین افتادند) که توان بر خاستن نداشتند، و نتوانستند (برای خود) انتقام بگیرند. ﴿۴۵﴾ و قوم نوح را پیش از این (هلاک نمودیم)، زیرا آن ها قومی بدکار (و فاسق) بودند. ﴿۴۶﴾ و (ما) آسمان را با قوت (و قدرت عظیم) بنا کردیم و بی گمان (بر و سعت پهناوری آن) تواناییم. ﴿۴۷﴾ و زمین را گسترده پس چه نیک گستراننده ای هستیم، ﴿۴۸﴾ و از هر چیز جفت آفریدیم، شاید شما پند گیرید. ﴿۴۹﴾ (ای پیامبر! بگو:) «پس به سوی الله بگریزید، بی گمان من از جانب او برای شما هشدار دهنده ای آشکار هستم. ﴿۵۰﴾ و معبود دیگری با الله قرار ندهید، به راستی من از جانب او برای شما هشدار دهنده ای آشکار هستم». ﴿۵۱﴾

﴿۱﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۲﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿۳﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن طِينٍ ﴿۴﴾ مُسَوِّمَةً عِندَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿۵﴾ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۶﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۷﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ تَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۸﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿۹﴾ فَتَوَلَّىٰ بُرْكَيْهَ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿۱۰﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿۱۱﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۱۲﴾ مَا تَذَرُ مِن شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرِّيمِ ﴿۱۳﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُم تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿۱۴﴾ فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۱۵﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنَ قِيَامِهِ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ﴿۱۶﴾ وَقَوْمِ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِذْ هُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿۱۷﴾ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿۱۸﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ﴿۱۹﴾ وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۲۰﴾ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۱﴾ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۲﴾

(ابراهیم) گفت: «پس ای فرستادگان (الله) کار و مأموریت شما چیست؟!». ﴿۳۱﴾ (فرشتگان) گفتند: «بی گمان ما بسوی قومی معجزم (و گناهکار)^(۱) فرستاده شده ایم، ﴿۳۲﴾ تا سنگ های از گل بر (سر) آن ها فرود آوریم. ﴿۳۳﴾ (سنگ های) که نزد پروردگارت برای اسراف کاران نشان گذاری شده است^(۲). ﴿۳۴﴾ پس کسانی از مؤمنان را که در آن (شهرهای قوم لوط) بودند

(۱) - در میان قوم لوط گناهی از قبیل شرک، لواطت، و فساد در زمین و .. وجود داشت.

(۲) - در حدیث صحیح آمده است که از رسول الله ﷺ سوال شد: آیا در حالی که افراد صالح میان ما باشند ما هلاک می شویم؟ فرمودند: «آری، هر گاه (ناپاکان و) پلیدی بسیار گردد».

(۳) - این نشانه ها تاکنون باقی است، این آبادی ها در (ساحل) جنوبی دریای اردن (بحر المیت) قرار داشت و این تنها دریای است که هیچ نوع موجودات زنده ای در آن زندگی نمی کند.

همچنین بر پیشینیان آن‌ها هیچ پیامبری نیامد، مگر اینکه گفتند: «(او) جادوگر یا دیوانه است». ﴿۵۲﴾ آیا آن‌ها یکدیگر را به آن سفارش کرده بودند؟ بلکه آن‌ها مردمی طغیان‌گر هستند. ﴿۵۳﴾ پس (ای پیامبر) از آن‌ها روی بگردان، که هرگز تو سزاوار ملامت نیستی. ﴿۵۴﴾ و (پیوسته) پند (و تذکر) بده، زیرا که بی‌گمان (پند و) تذکر مؤمنان را سود می‌بخشد. ﴿۵۵﴾ و من جن و انس را نیافریده‌ام مگر برای اینکه مرا عبادت کنند، ﴿۵۶﴾ هرگز از آن‌ها روزی نمی‌خواهم، و نمی‌خواهم که مرا طعام دهند. ﴿۵۷﴾ بی‌گمان الله است که روزی دهنده است، (و او) قدرتمند استوار است. ﴿۵۸﴾ پس بی‌شک برای کسانی که ستم کردند بهره‌ای (از عذاب) است همانند بهره‌یاران‌شان (از ستمگران پیشین)، پس نباید شتاب بکنند! ﴿۵۹﴾ پس وای بر کسانی که کافر شدند، از روزشان (= روز قیامت) که وعده داده می‌شوند! ﴿۶۰﴾

سوره طور

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به (کوه) طور^(۱)، ﴿۱﴾ و (سوگند) به کتاب نوشته شده، ﴿۲﴾ در صحیفه‌ای گشوده. ﴿۳﴾ و (سوگند) به «بیت المعمور»^(۲). ﴿۴﴾ و به سقف برافراشته شده، ﴿۵﴾ و دریای مملو. ﴿۶﴾ بی‌گمان عذاب پروردگارت واقع شدنی است. ﴿۷﴾ آن را هیچ دفع‌کننده‌ای نیست. ﴿۸﴾ روزی که آسمان بشدت بلرزد، (و به حرکت درآید). ﴿۹﴾ و کوه‌ها (از جاکنده) به تندی روان گردد. ﴿۱۰﴾ پس در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب‌کنندگان. ﴿۱۱﴾ کسانی که در سخنان (و کارهای) باطل به بازی مشغولند. ﴿۱۲﴾ روزی که آن‌ها را به زور به سوی آتش (جهنم) می‌رانند. ﴿۱۳﴾ (خازنان جهنم به آن‌ها می‌گویند: «این همان آتشی است که شما آن را تکذیب می‌کردید. ﴿۱۴﴾

(۱) - در سرزمین شام است، جای که الله با حضرت موسی علیه السلام سخن گفت.

(۲) - «بیت المعمور»: خانه‌ای بموازات خانه کعبه در آسمان هفتم قرار دارد که روزانه هفتاد هزار فرشته برای عبادت وارد آن می‌شوند، پس هرگاه یکبار وارد شدند دوباره باز نگردند.

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿۱﴾ أَتَوَاصَوْا بِهِمْ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿۲﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ ﴿۳﴾ وَذَكَرْ فَإِنَّ الدِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۴﴾ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿۵﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونِ ﴿۶﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينِ ﴿۷﴾ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۸﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿۹﴾

سوره الطور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ﴿۱﴾ وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ ﴿۲﴾ فِي رَقٍّ مَنشُورٍ ﴿۳﴾ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿۴﴾ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿۵﴾ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿۶﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوْفِعٌ ﴿۷﴾ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿۸﴾ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿۹﴾ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿۱۰﴾ فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿۱۱﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ ﴿۱۲﴾ يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاً ﴿۱۳﴾ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكذِّبُونَ ﴿۱۴﴾

أَفْسَحِرْ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تَبْصُرُونَ ﴿١٥﴾ أَصَلَوْهَا فَأَصْبِرُوا
 أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ
 وَوَقَّهَهُم رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كَلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِنِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمُ
 بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ آَلْحَقْنَا
 بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ ﴿٢١﴾ كُلُّ أَمْرٍ إِيَّا
 كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢٢﴾ وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفِكَهَةٍ وَلَحْمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ
 ﴿٢٣﴾ يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَا لَعْوُ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمُ ﴿٢٤﴾ *
 وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ هُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ﴿٢٥﴾ وَأَقْبَلَ
 بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٦﴾ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي
 أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٧﴾ فَمَنْ أَلَّاهُ عَلَيْنَا وَوَقَّعْنَا عَذَابَ
 الْأَسْمُومِ ﴿٢٨﴾ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ
 الرَّحِيمُ ﴿٢٩﴾ فَذَكَّرَ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا
 مَجْنُونٍ ﴿٣٠﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمُنُونِ ﴿٣١﴾
 قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣٢﴾

آیا این (آتش و عذاب) جادو است یا شما نمی بینید؟ ﴿۱۵﴾
 به آن در آید (و بسوزید) پس صبر کنید یا صبر نکنید، برای
 شما یکسان است، تنها (به کیفر) آنچه انجام می دادید جزا
 داده می شوید! ﴿۱۶﴾ بی گمان پرهیزگاران در باغها (ی
 بهشت) و نعمتها (ی فراوان) هستند. ﴿۱۷﴾ و از آنچه
 پروردگارشان به آنها داده مسرورند، و پروردگارشان
 آنها را از عذاب جهنم محفوظ داشته است. ﴿۱۸﴾ (به

آنها گفته می شود): «بخورید و بیاشامید، گوارای تان باد،
 به (خاطر) آنچه که (در دنیا) انجام می دادید». ﴿۱۹﴾ (در
 حالی که آنها) بر تختهایی که کنارهم نهاده شده تکیه
 می زنند، و حوریان گشاده چشم (بهشتی) را به همسری آنها
 در می آوریم. ﴿۲۰﴾ و کسانی که ایمان آوردند و
 فرزندانشان (نیز) در ایمان از آنان پیروی کردند،
 فرزندانشان را (در بهشت) به آنها ملحق می کنیم، و از عمل
 آنها چیزی نمی کاهیم، و هر کس در گرو دستاورد (و
 اعمال) خویش است. ﴿۲۱﴾ و پیوسته از هر میوه و گوشتی
 که بخواهند در اختیارشان می گذاریم. ﴿۲۲﴾ در آنجا از
 یکدیگر جام (شراب طهور) می گیرند که نه بیهوده گویی در
 آن است و نه گناهی، ﴿۲۳﴾ و همواره پسرانی همچون
 مرواید درون صدف برای (خدمت) آنان بر گردشان
 می چرخند. ﴿۲۴﴾ و (بهشتیان) رو به یکدیگر می کنند و از
 (حال گذشته) یکدیگر سؤال می نمایند. ﴿۲۵﴾
 می گویند: «ما پیش از این در میان خانواده خود (از عذاب
 الهی) ترسان بودیم. ﴿۲۶﴾ پس الله بر ما منت نهاد و ما را از
 عذاب گرم و کشنده (جهنم) حفظ کرد. ﴿۲۷﴾ همانا ما
 پیش از این او را می خواندیم، بی گمان او نیکوکار
 مهربان است. ﴿۲۸﴾ پس (ای پیامبر) پند (و تذکر) ده،
 که تو به فضل و نعمت پروردگارت کاهن و دیوانه نیستی.
 ﴿۲۹﴾ آیا می گویند: «او شاعری است که درباره او منتظر
 حوادث روزگاریم، (و مرگش را انتظار می کشیم)». ﴿۳۰﴾
 بگو: «انتظار بکشید، که من (نیز) با شما از انتظار کشندگانم».
 ﴿۳۱﴾

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَمُهُمْ هِدْيًا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣١﴾ أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٢﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٣﴾ أَمْ خَلِقُوا مِنَ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رِزْقِكَ أَمْ هُمْ الْمَصْطَرُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ هُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمْعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَنٍ مُبِينٍ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مَقْتُلُونَ ﴿٣٩﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ هُمْ إِلَهُ غَيْرُ اللَّهِ عَسَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٢﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٣﴾ فَذَرَهُمْ حَتَّى يَلْتَقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٤﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ وَأَصْبَرَ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٧﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ النُّجُومِ ﴿٤٨﴾

آیا عقل هایشان آن‌ها را به این (خیالات باطل) دستور می‌دهد، یا آن‌ها گروهی طغیان‌گرند؟! ﴿۳۲﴾ آیا می‌گویند: «(محمد) آن (= قرآن) را بافته (و به الله نسبت داده) است؟» (خیر، چنین نیست) بلکه ایمان نمی‌آورند. ﴿۳۳﴾ پس اگر راست گویند باید سخنی مانند آن بیاورند. ﴿۳۴﴾ آیا آن‌ها از هیچ (و بدون آفریننده)، آفریده شده‌اند، یا خود خالق (خویش) اند. ﴿۳۵﴾ آیا آن‌ها آسمان‌ها و

زمین را آفریده‌اند؟! (خیر) بلکه آن‌ها یقین نمی‌کنند. ﴿۳۶﴾ آیا خزائن پروردگارت نزد آن‌هاست؟! یا آن‌ها (بر همه چیز) تسلط دارند؟! ﴿۳۷﴾ آیا نردبانی دارند (که از آن به آسمان‌ها بالا می‌روند و) از آن (اسرار وحی را) می‌شنوند؟ پس باید شنونده‌شان (بر این ادعا) دلیل روشنی بیاورد. ﴿۳۸﴾ آیا برای او (= الله) دختران است و برای شما پسران؟! ﴿۳۹﴾ (ای پیامبر) آیا از آن‌ها پاداشی درخواست می‌کنی، که (آن‌ها از ادای آن در رنجند و) برایشان (گران و) سنگین است؟! ﴿۴۰﴾ آیا (اسرار) غیب نزد آن‌هاست، پس آنان (از آن) می‌نویسند؟! ﴿۴۱﴾ آیا نیرنگ (و نقشه‌پلیدی برای تو) می‌خواهند (بکشند)؟! پس کسانی که کافر شدند خودشان گرفتار نیرنگ اند. ﴿۴۲﴾ آیا آن‌ها معبودی غیر الله دارند؟! پاک و منزّه است الله، از آنچه شریک او قرار می‌دهند. ﴿۴۳﴾ و اگر (مشرکان) پاره‌ای از آسمان (برای عذاب‌شان) افتاده ببینند، می‌گویند: «(این) ابری متراکم است». ﴿۴۴﴾ پس (ای پیامبر) آن‌ها را وا گذار، تا آن روزشان (= روز قیامت) را که در آن بی‌هوش می‌شوند ملاقات کنند! ﴿۴۵﴾ روزی که نیرنگ (و حيلة) شان سودی به حال‌شان ندارد، و نه آن‌ها یاری می‌شوند. ﴿۴۶﴾ و بی‌گمان برای کسانی که ستم کردند، عذابی غیر از آن (نیز در همین دنیا) است، ولی بیشترشان نمی‌دانند. ﴿۴۷﴾ (ای پیامبر) برای حکم پروردگارت شکمیا باش، زیرا تو زیر نظر (و در حفاظت) ما هستی، و هنگامی که بر می‌خیزی به ستایش پروردگارت تسبیح گوی. ﴿۴۸﴾ و (همچنین) بخشی از شب او را تسبیح گوی و (نیز) هنگام ناپدید شدن ستارگان. ﴿۴۹﴾

سورة النجم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
 الْهَوَىٰ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ﴿٥﴾ ذُو مِرَّةٍ
 فَاسْتَوَىٰ ﴿٦﴾ وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ﴿٧﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ﴿٨﴾ فَكَانَ قَابَ
 قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿٩﴾ فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾ مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا
 رَأَىٰ ﴿١١﴾ أَفَتَمُرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾ عِنْدَ
 سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿١٦﴾
 ﴿١٧﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٨﴾ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٩﴾
 أَفَرَأَيْتُمْ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿٢٠﴾ وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٢١﴾ أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ
 الْأُنثَىٰ ﴿٢٢﴾ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ ﴿٢٣﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمِيَّتُوهَا أَنْتُمْ
 وَءَابَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ﴿٢٤﴾ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى
 الْأَنْفُسُ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ ﴿٢٦﴾ أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّىٰ ﴿٢٧﴾
 فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٨﴾ * وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ
 شَيْعًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ ﴿٢٩﴾

سورة نجم

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به ستاره چون فرود افتد، ﴿۱﴾ (که) یار شما (= محمد ﷺ) گمراه نشده
 و راه را گم نکرده است، ﴿۲﴾ و از روی هوای نفس سخن نمی گوید.
 ﴿۳﴾ این نیست جز آنچه به او وحی می شود (و بجز وحی چیزی
 نمی گوید) ﴿۴﴾ (فرشته) بس نیرومند (= جبرئیل) او را تعلیم داده است، ﴿۵﴾

(۱) - این آیه دلالت دارد بر اینکه «سنت» نیز وحی می باشد، بنابراین این آنچه
 پیامبر ﷺ از قرآن و سنت بیان می فرماید وحی الهی است. عبد الله بن عمرو
 بن العاص رضی الله عنه می گوید: من آنچه از زبان مبارک پیامبر ﷺ می شنیدم
 می نوشتم، برخی از قریش مرا از این کار باز داشتند و گفتند: پیامبر ﷺ بشر
 هستند، در حال خشم و خشنودی سخن می گوید، آنگاه من ماجرا را برای
 رسول الله ﷺ بیان کردم، پیامبر ﷺ فرمود: «بنویس قسم به ذاتی که جانم در

(همان فرشته) نیرومندی که آنگاه راست و درست (به شکل حقیقی فرارویش)
 ایستاد. ﴿۶﴾ در حالی که او در افق اعلی (آسمان) بود. ﴿۷﴾ سپس (جبرئیل)
 نزدیک شد، آنگاه فرو آمد (و نزدیک تر شد). ﴿۸﴾ پس (فاصله او با پیامبر) به
 قدر دو کمان یا کمتر بود. ﴿۹﴾ آنگاه (الله) آنچه را باید وحی می کرد، به بنده
 اش وحی نمود. ﴿۱۰﴾ قلب (پیامبر) آنچه را دید، دروغ نگفت. ﴿۱۱﴾ آیا با او
 درباره آنچه می بیند مجادله می کنید؟! ﴿۱۲﴾ و به راستی بار دیگر (نیز) اورا
 دید ﴿۱۳﴾. ﴿۱۴﴾ نزد «سدره المنتهی» ﴿۱۵﴾. ﴿۱۶﴾ که «جنته المأوی» نزد آن
 (درخت) است. ﴿۱۷﴾ چون (درخت) سدره را چیزی (= نوری) پوشاند.
 ﴿۱۸﴾ چشم (پیامبر) خطا نکرد و (از حد) در نگذشت. ﴿۱۹﴾ به راستی (او)
 پاره ای از نشانه های بزرگ پروردگارش را دید ﴿۲۰﴾. ﴿۲۱﴾ آیا «لات» و
 «عزی» را دیده اید؟! ﴿۲۲﴾ و «منات» (بت) سومی بی ارزش را؟ ﴿۲۳﴾ آیا
 شما را پسر باشد و او را دختر؟ ﴿۲۴﴾ در این صورت، این تقسیم غیر عادلانه
 است. ﴿۲۵﴾ این ها چیزی جز نام هایی نیست که شما و پدران تان بر آنها
 گذاشته اید و الله دلیلی بر (صدق مدعی شما) نازل نکرده است. آنها جز از گمان
 (های بد و بی اساس) و هوای نفس پیروی نمی کنند، در حالی که هدایت از (سوی)
 پروردگارشان برای آنها آمده است. ﴿۲۶﴾ آیا انسان هر چه آرزو کند برایش
 میسر است؟! ﴿۲۷﴾ پس آخرت و دنیا از آن الله است. ﴿۲۸﴾ و چه بسیار
 فرشتگانی که در آسمان ها هستند که شفاعت آنها هیچ سودی نمی بخشد، مگر
 پس از آنکه الله برای هر کس که بخواهد اجازه دهد و راضی باشد. ﴿۲۹﴾

دست اوست، چیزی جز حق از زبان من خارج نمی شود» (سنن ابو داود
 ۳۶۴۶).

(۲) - جبرئیل علیه السلام را در صورت حقیقی، در حالی که ششصد بال داشت
 دیدند. (صحیح بخاری ۳۲۳۲ و تفسیر ابن کثیر)

(۳) - درخت سدر عظیمی که در آسمان هفتم است و علم هیچ کس از آن
 فراتر نرود. (تفسیر طبری)

(۴) - این آیه درباره معراج پیامبر ﷺ می باشد که رسول الله ﷺ با روح و جسد به آسمان ها رفتند.
 پیامبر ﷺ می فرماید: «من کنار خانه کعبه بحالت خواب و بیدار در میان دو نفر بودم، (که
 فرشتگان نزد من آمدند و مرا شناختند) آنگاه تثنی طلایی سرشار از حکمت و ایمان نزد من
 آوردند، سپس سینه مرا شکافتند و با آب زمزم شستند دادند، و آن را از حکمت و ایمان مملو
 نمودند، و بعد مرکبی سفید بنام براق، که کوچک تر از قاطر و بزرگ تر از الاغ بود برایم
 آوردند، آنگاه به همراه جبرئیل به آسمان ها رفتم، ... در آسمان اول حضرت آدم علیه السلام
 را ملاقات کردم، و در آسمان دوم حضرت عیسی و یحیی علیهما السلام را ملاقات کردم، و
 در آسمان سوم یوسف علیه السلام را، و در آسمان چهارم با ادريس ملاقات کردم، و در
 آسمان پنجم با هارون علیه السلام و در ششم با موسی علیه السلام ملاقات نمودم، و در آسمان
 هفتم با حضرت ابراهیم علیه السلام ملاقات کردم، و در آنجا بیت المعمور بمن نشان داده شد،
 و پنجاه نماز فرض گردید که بعد به پنج نماز در اداء و پنجاه نماز در صواب مقرر شده.
 (اختصار از صحیح بخاری شماره ۳۲۰۷).

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَىٰ ﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ﴿٢٨﴾ فَأَعْرَضَ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾ ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَىٰ ﴿٣٠﴾ وَيَلْلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ أَنْقَىٰ ﴿٣٢﴾ أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿٣٤﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُدَبَّرْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ﴿٤٢﴾ وَأَنَّ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّ هُوَ آمَاتٌ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

بی گمان کسانی که به آخرت ایمان ندارند، فرشتگان را به نام دختران نام گذاری می کنند. ﴿۲۷﴾ و آن ها به آن هیچ دانشی ندارند، جز از گمان (بی اساس) پیروی نمی کنند، و یقیناً گمان (انسان را) از (شناخت) حق بی نیاز نمی کند. ﴿۲۸﴾ پس (ای پیامبر) از کسی که از ذکر ما روی می گرداند، و جز زندگی (مادی) دنیا را نخواهد، اعراض کن. ﴿۲۹﴾ این آخرین حد دانش آن هاست، بی گمان پروردگار تو به کسانی که از راه او گمراه شده اند داناتر است، و او (نیز) به کسانی که هدایت یافتند داناتر است. ﴿۳۰﴾ و آنچه در

آسمان ها و آنچه در زمین است از آن الله است تا کسانی را که (کار) بد کردند به (سبب) آنچه کرده اند کیفر دهد، و کسانی را که نیکو کاری کردند با (بهشت) نیکو پاداش دهد. ﴿۳۱﴾ (همان) کسانی که از گناهان کبیره^(۱) و اعمال زشت - جز گناهان صغیره - دوری می کنند بی گمان پروردگار تو گسترده آمرزش است، و او نسبت به شما داناتر است، هنگامی که شما را از زمین پدید آورد، و هنگامی که شما در شکم مادران تان بصورت جنین هایی بودید، پس خودتان را نستانید (و پاک نشمارید) او به کسانی که پرهیز کاری نمودند داناتر است. ﴿۳۲﴾ آیا دیده ای کسی را که (از حق) روی گرداند؟! ﴿۳۳﴾ و اندکی (مال) بخشید و (سپس) سنگدل شد (و خود داری کرد). ﴿۳۴﴾ آیا نزد او علم غیب است پس او (همه چیز را) می بیند؟! ﴿۳۵﴾ یا از آنچه در صحیفه های موسی بوده، آگاه نشده است؟! ﴿۳۶﴾ و (نیز آنچه در صحیفه های) ابراهیم، همان کسی که وفا دار بود؟! ﴿۳۷﴾ که هیچ کس بارگناه دیگری را بر دوش نمی کشد. ﴿۳۸﴾ و اینکه برای انسان (بهره ای) جز آنچه سعی کرده، نیست. ﴿۳۹﴾ و اینکه به زودی (حاصل) تلاش و سعی او دیده خواهد شد. ﴿۴۰﴾ سپس او به پاداشی تمام (و کافی) پاداش داده خواهد شد، ﴿۴۱﴾ و یقیناً بازگشت (همه امور) به سوی پروردگار توست. ﴿۴۲﴾ و اینکه او خندانند و گریانند. ﴿۴۳﴾ و اینکه او میراند و زنده کرد. ﴿۴۴﴾

(۱) - در حدیث صحیح آمده رسول الله ﷺ فرمود: «از هفت گناه (کبیره) هلاک کننده اجتناب کنید» یاران عرض کردند: آنها کدام اند؟ فرمود: «شُرک به الله، و سحر، و کشتن کسی که الله کشتن او را جز بحق حرام گردانیده، و خوردن مال ربا و خوردن مال یتیم، و پشت کردن به دشمن در میدان جنگ، و تهمت نا روا بستن به زنان پاکدامن و بی خبر». (صحیح بخاری ۶۸۵۷ و صحیح مسلم ۸۹)

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۱۴﴾ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿۱۳﴾ وَأَنَّ عَلَيْهِ
النَّشْأَةَ الْآخِرَىٰ ﴿۱۵﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿۱۶﴾ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ
﴿۱۷﴾ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿۱۸﴾ وَثَمُودًا فَمَا أَبْقَىٰ ﴿۱۹﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ
إِنَّهُمْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿۲۰﴾ فَغَشَّيْنَا مَا غَشَّىٰ
﴿۲۱﴾ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ ﴿۲۲﴾ هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذْرِ الْأُولَىٰ ﴿۲۳﴾
أَزِفَتِ الْأَزْفَةُ ﴿۲۴﴾ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿۲۵﴾ أَفَمِنَ هَذَا الْحَدِيثِ
تَعْبُجُونَ ﴿۲۶﴾ وَتَصْحَكُونَ وَلَا تَتَّبِعُونَ ﴿۲۷﴾ وَأَنْتُمْ سَمِيدُونَ ﴿۲۸﴾ فَاسْتَجِدُوا لِلَّهِ
وَأَعْبُدُوا ﴿۲۹﴾

و اینکه او دو جفت نر و ماده آفرید. ﴿۴۵﴾ از نطفه‌ای چون (در رحم) ریخته شود. ﴿۴۶﴾
و اینکه پدید آوردن بار دیگر بر (عهده) او (= الله) است. ﴿۴۷﴾ و اینکه اوست که بی‌نیاز
کرد و سرمایه بخشید. ﴿۴۸﴾ و اینکه اوست که پروردگار (ستاره) «شعری»^(۱) است. ﴿۴۹﴾
و اینکه اوست که «عاد نخستین» را هلاک کرد. ﴿۵۰﴾ و (نیز) «ثمود» را (هلاک کرد) پس
(کسی را) باقی نگذاشت. ﴿۵۱﴾ (و همچنین) قوم نوح را پیش از آن (هلاک نمود).
بی‌گمان آن‌ها از همه ظالم‌تر و سرکش‌تر بودند. ﴿۵۲﴾ و (شهرهای) مؤتفکه (= قوم لوط)
را زیر و رو (و نابود) کرد.^(۲) ﴿۵۳﴾ پس آن‌ها را با آنچه سزاوار بودند از عذاب سنگین و
دردناک پوشانید. ﴿۵۴﴾ پس (ای انسان نا سپاس) به کدامیک از نعمت‌های پروردگارت
شک داری؟! ﴿۵۵﴾ این (پیامبر) هشدار دهنده‌ای از (قبیل) هشدار دهنده‌گان پیشین است.
﴿۵۶﴾ قیامت نزدیک شده است. ﴿۵۷﴾ و هیچ کس جز الله آشکارش نکند (و نتواند
سخنی‌های آن را دفع کند). ﴿۵۸﴾ آیا از این سخن تعجب می‌کنید؟! ﴿۵۹﴾ و می‌خنیدید و
نمی‌گریدید؟! ﴿۶۰﴾ و شما همواره در غفلت (و هوس‌رانی) هستید. ﴿۶۱﴾ پس (همه) برای
الله سجده کنید، و او را بپرستید.^(۳) ﴿۶۲﴾

سورة القمر

سورة قمر

به نام الله بخشنده مهربان

قیامت نزدیک شد و ماه بشکافت.^(۴) ﴿۱﴾ و اگر (کافران) معجزه ببینند، روی بگردانند و
گویند: «این» جادویی قوی است. ﴿۲﴾ و آن‌ها (آیات و نشانه‌های الهی را) تکذیب
کردند و از هوی نفس خود پیروی کردند، و هر کاری قرار گاهی دارد. ﴿۳﴾ و به راستی
برای آنان به اندازه کافی خیرهایی (پندآمیزی) آمده است که (از گناهان و بدی‌ها) باز
می‌دارد. ﴿۴﴾ (این آیات) حکمت (و دانش) تمام (ورسا) است. پس (برای افراد
جاهل و لجوج) هشدارها سودی نمی‌بخشد. ﴿۵﴾ بنابر این (ای پیامبر!) از آن‌ها روی
بگردان، (تا آن) روزی که دعوت کننده (مردم را) به امر وحشت‌ناکی دعوت کند. ﴿۶﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَفَرَبْتَ السَّاعَةَ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرَ ﴿۱﴾ وَإِن يَرَوْا آيَةً يُعْرَضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ
مُّسْتَعْمِرٌ ﴿۲﴾ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ۖ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ ﴿۳﴾ وَلَقَدْ
جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿۴﴾ حِكْمَةٌ بَلِغَةٌ ۗ فَمَا تُغْنِ النَّذْرُ ﴿۵﴾
فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُّكْرٍ ﴿۶﴾

(۱) - ستاره شعری در زمان جاهلیت پرستیده می‌شد بدین خاطر الله آن را ذکر نموده است.
(تفسیر ابن کثیر و تفسیر سعدی).

(۲) - عموره و سدوم از شهرهای زیرورو شده قوم لوط می‌باشد.

(۳) - عبد الله بن عباس رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله سوره نجم را تلاوت فرمودند و سجده
نمودند و مسلمانان و مشرکان و جن و انس همگی سجده کردند. (صحیح بخاری
۴۸۶۲) و عبد الله بن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: اولین سوره‌ای که نازل گردید و در آن سجده
وجود داشت سوره نجم بود، پس رسول الله صلی الله علیه و آله تلاوت فرمودند آنگاه سجده کردند و
همه حاضران بجز یک نفر سجده کردند، و آن یک نفر مشتت از خاک برداشت و بر
پیشانی خود گذاشت و گفت: این مرا کفایت می‌کند، عبد الله می‌گوید: او امیه بن
خلف بود، او را دیدم که به حالت کفر کشته شد. (صحیح بخاری ۴۸۶۳ و صحیح مسلم
۵۷۶).

(۴) - دویم شدن ماه معجزه‌ای از معجزات رسول الله صلی الله علیه و آله می‌باشد، که در احادیث متواتر با
اسنادهای صحیح روایت شده است (تفسیر ابن کثیر).

انس بن مالک می‌گوید: اهل مکه از پیامبر صلی الله علیه و آله طلب نشانه و معجزه کردند، رسول الله صلی الله علیه و آله شکافته
شدن ماه را به آنها نشان داد. (صحیح بخاری ۴۸۶۷ و صحیح مسلم ۲۸۰۲)

و عبد الله بن مسعود می‌گوید: ماه در عهد رسول الله صلی الله علیه و آله شکافته و دو نیم گشت، قسمتی
از آن بر کوهی و قسمتی بر کوهی دیگر قرار گرفت، آنگاه پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «گواه
باشید». (صحیح بخاری ۴۸۶۴ و صحیح مسلم ۲۸۰۰).

حُشَعًا أَبْصَرُهُمْ تَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنتَشِرٌ ﴿٧﴾
 مَهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾
 كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ ﴿٩﴾
 فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانتَصِرْ ﴿١٠﴾ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ ﴿١١﴾
 السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَرٍ ﴿١٢﴾ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ ﴿١٣﴾
 عَلَى أَمْرٍ قَدٍ قُدِرَ ﴿١٤﴾ وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوْحِ وَدُسِرِ ﴿١٥﴾
 تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَن كَانَ كُفِرَ ﴿١٦﴾ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً ﴿١٧﴾
 فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ﴿١٨﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا ﴿٢٠﴾
 الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ﴿٢١﴾ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ ﴿٢٢﴾
 عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٢٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ ﴿٢٤﴾
 مُسْتَمِرٍّ ﴿٢٥﴾ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ﴿٢٦﴾
 فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٢٧﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ ﴿٢٨﴾
 مِنْ مُدْكِرٍ ﴿٢٩﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذْرِ ﴿٣٠﴾ فَقَالُوا أَبَشَرًا مِنَّا ﴿٣١﴾
 وَاحِدًا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذَا لَفِيَ ضَلَلٍ وَسُعُرٍ ﴿٣٢﴾ أَلَلْفَى الذِّكْرَ عَلَيْهِ ﴿٣٣﴾
 مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرُّ ﴿٣٤﴾ سَيَعْمُونَ غَدًا مِنَ الْكَذَّابِ ﴿٣٥﴾
 الْأَشِرُّ ﴿٣٦﴾ إِنَّا مُرْسَلُونَ الْنَاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ﴿٣٧﴾

در حالی که چشمانشان فروهشته باشد از قبرها بیرون آیند
 گویی که آنها ملخ‌هایی پراکنده هستند. ﴿۷﴾ و به سوی
 دعوت کننده می‌شتابند. کافران می‌گویند: «این روز سختی
 است». ﴿۸﴾ پیش از آنها قوم نوح تکذیب کرده بودند، پس
 بنده ما (نوح) را تکذیب کردند و گفتند: «او دیوانه است» و
 (با او) درستی کردند (و آزرده). ﴿۹﴾ پس او پروردگارش را
 خواند (و عرض کرد): «من مغلوب شده‌ام، پس یاریم فرما (و
 از آنها انتقام بگیر)». ﴿۱۰﴾ آنگاه درهای آسمان را با آبی

(فراوان و) فروریزنده گشودیم. ﴿۱۱﴾ و از زمین چشمه‌های
 جوشانیدیم (و جاری نمودیم). پس این (دو) آب (آسمان و
 زمین) برای امری که مقدر شده بود باهم در آمیختند. ﴿۱۲﴾ و
 او (= نوح) را بر (مرکبی) ساخته شده از تخته و میخ سوار
 کردیم. ﴿۱۳﴾ زیر نظر (و حفاظت) ما روان بود، کیفری بود
 برای کسانی که کافر شده بودند. ﴿۱۴﴾ و به راستی ما این
 (ماجرا) را (به عنوان) نشانه بر جای گذاشتیم، پس آیا کسی
 هست که پند گیرد؟! ﴿۱۵﴾ پس (بنگرید) عذاب و هشدارهای
 من چگونه بود؟! ﴿۱۶﴾ و یقیناً ما قرآن را برای تذکر آسان
 نمودیم، پس آیا کسی هست که متذکر شود؟! ﴿۱۷﴾ (قوم)
 عاد (نیز) تکذیب کردند، پس (بنگرید) عذاب و هشدارهای من
 چگونه بود؟! ﴿۱۸﴾ ما تند باد سرد (وحشت‌ناکی) در روزی شوم
 طولانی بر آنها فرستادیم. ﴿۱۹﴾ که مردم را (از جا) بر می‌کند،
 گویی که آنها تنه‌های نخل ریشه کن شده‌اند. ﴿۲۰﴾ پس
 (بنگرید) عذاب و هشدارهای من چگونه بود؟! ﴿۲۱﴾ و یقیناً ما
 قرآن را برای تذکر آسان نمودیم، پس آیا کسی هست که متذکر
 شود؟! ﴿۲۲﴾ (قوم) ثمود (نیز) هشدار دهندگان را تکذیب کردند.
 ﴿۲۳﴾ و گفتند: «آیا از یک بشری از (جنس) خودمان پیروی
 کنیم؟! (اگر چنین کنیم) آنگاه ما در گمراهی و دیوانگی
 خواهیم بود، ﴿۲۴﴾ آیا از میان ما تنها بر او وحی نازل شده
 است؟ (خیر) بلکه او دروغگوی خود پسند است». ﴿۲۵﴾ فردا
 خواهند دانست چه کسی دروغگوی خود پسند است. ﴿۲۶﴾
 بی‌گمان ما ماده شتر^(۱) را برای آزمایش آنها می‌فرستیم، پس
 (ای صالح) منتظر (پایان کار) شان باش و صبر پیشه کن.
 ﴿۲۷﴾

(۱) - بیرون آوردن ماده شتر از دل کوه معجزه‌ای بود که قوم صالح از پیامبر خود
 درخواست کرده بودند، و این معجزه تحقق یافت و لی باز هم انکار کردند و
 ماده شتر را پی کردند.

وَنَبِّئِهِمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرِبٍ مُحْتَضِرٌ ﴿٢٨﴾ فَتَادُوا
صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٠﴾
إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صِيحَّةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾
وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ
لُوطٍ بِالنُّذْرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا ءَالَ لُوطٍ
حَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةٌ مِّنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ
﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذْرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ
رَاوَدُوهُ عَن صَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٧﴾
وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا عَذَابِي
وَنُذْرِي ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾
وَلَقَدْ جَاءَ ءَالَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا
فَأَخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أَوْلِيَّتِكُمْ أَمْ
لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ خُنَّ جَمِيعٌ مُّنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾
سَيِّئُكُمْ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ
وَالسَّاعَةُ أَذَىٰ وَأَمْرٌ ﴿٤٦﴾ إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ﴿٤٧﴾
يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا
كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

و به آن‌ها خبر ده که همانا آب (قریه) در میان آن‌ها (و ناقه) تقسیم شده است، هر که در نوبت خود باید حاضر شود. ﴿٢٨﴾ پس آن‌ها یار خود^(۱) را صدا زدند، آنگاه (آمد و) دست بکار شد و (شتر را) پی کرد. ﴿٢٩﴾ پس (بنگرید) عذاب و هشدارهای من چگونه بود؟! ﴿٣٠﴾ بی گمان ما یک صیحه (= بانگ مرگباری) بر آن‌ها فرستادیم، پس (همگی) به صورت گیاه خشک خردشده در آمدند. ﴿٣١﴾ و یقیناً ما

قرآن را برای تذکر آسان نمودیم، پس آیا کسی هست که متذکر شود؟! ﴿٣٢﴾ قوم لوط هشداردهندگان را تکذیب کردند. ﴿٣٣﴾ بی گمان ما شن باد تندی بر آن‌ها فرستادیم (و همگی را هلاک کردیم) جز خاندان لوط که سحرگاهان نجات‌شان دادیم. ﴿٣٤﴾ (این) نعمتی بود از سوی ما، این گونه کسی را که شکر کند پاداش می‌دهیم. ﴿٣٥﴾ و به راستی (لوط) آن‌ها را از عقوبت (سخت) ما بیم داد، پس آن‌ها با هشدارها مجادله (و ستیز) کردند. ﴿٣٦﴾ و به راستی آن‌ها از او (= لوط) خواستند که مهمانش را (برای کار زشت) در اختیارشان بگذارد، پس ما دیدگان‌شان را کور کردیم، (و گفتیم:) «پس (طعم) عذاب مرا و (طعم) هشدارهای مرا بچشید». ﴿٣٧﴾ و یقیناً صبحگاهان عذابی پایدار آن‌ها را فروگرفت (و هلاک کرد). ﴿٣٨﴾ (و گفتیم:) «پس (طعم) عذاب مرا (و طعم) هشدارهای مرا بچشید». ﴿٣٩﴾ و یقیناً ما قرآن را برای تذکر آسان نمودیم، پس آیا کسی هست که متذکر شود؟! ﴿٤٠﴾ و به راستی هشدار دهندگان به سراغ خاندان فرعون آمدند. ﴿٤١﴾ (آن‌ها) همه آیات (و معجزات) ما را تکذیب کردند، پس ما آن‌ها را گرفتیم، گرفتن پیروزمندی توانا! ﴿٤٢﴾ (ای قریش) آیا کفار شما از آن‌ها بهترند یا برای شما امان نامه در کتابهای (آسمانی پیشین) است. ﴿٤٣﴾ یا می‌گویند: «ما جماعتی (نیرومند و) پیروزمیم». ﴿٤٤﴾ به زودی آن جمع (کفار قریش) شکست می‌خورد و پشت می‌کنند، (و پا به فرار می‌گذارند)^(۲). ﴿٤٥﴾ بلکه قیامت وعده‌گاه آن‌هاست، و قیامت سخت‌تر و تلخ‌تر است. ﴿٤٦﴾ بی گمان گناهکاران در گمراهی و دیوانگی هستند. ﴿٤٧﴾ روزی که بر چهره‌هایشان در آتش (جهنم) کشیده می‌شوند (و به آن‌ها گفته می‌شود:) «(طعم) آتش دوزخ را بچشید». ﴿٤٨﴾ بی گمان ما همه چیز را به اندازه آفریدیم. ﴿٤٩﴾

(۲) - مصداق این آیه در جنگ بدر تحقق یافت، رسول الله ﷺ روز جنگ بدر پس از مناجات و راز و نیاز با پروردگارش در حالی که لباس جنگی پوشیده بود از جادو بیرون آمدند و این آیات ﴿سَيِّئُكُمْ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدُّبُرَ...﴾ را می‌خواندند. (صحیح بخاری ۴۸۷۷)

(۱) - شقی‌ترین آنها که نامش قدار بن سالف بود. (تفسیر ابن کثیر).

و فرمان ما جز یک بار نیست، همچون یک چشم برهم زدنی است. ﴿۵۰﴾ و به راستی ما (کسانی که) همانند شما (بودند)، هلاک کردیم پس آیا کسی هست که متذکر شود (و پند گیرد)؟! ﴿۵۱﴾ و هر چیزی را که انجام داده‌اند در نامه‌های (اعمال‌شان ثبت) است. ﴿۵۲﴾ و هر (کار) کوچک و بزرگ نوشته شده است. ﴿۵۳﴾ بی‌گمان پر هیزگاران در باغها و (کنار) نه‌های (بهشتی) هستند. ﴿۵۴﴾ در (جایگاه و) مجلس صدق (و راستی) نزد فرمانروایی مقتدر. ﴿۵۵﴾

سوره رحمن

به نام الله بخشنده مهربان

(الله) رحمن ﴿۱﴾ قرآن را تعلیم داد. ﴿۲﴾ انسان را آفرید. ﴿۳﴾ به او (نطق و) سخن گفتن آموخت. ﴿۴﴾ خورشید و ماه به حساب منظم (و دقیقی) در حرکتند. ﴿۵﴾ و گیاه^(۱) و درخت (برای او) سجده می‌کنند. ﴿۶﴾ و آسمان را بر افراشت و میزان را قرار داد. ﴿۷﴾ تا در میزان تجاوز نکند. ﴿۸﴾ و وزن را بر اساس عدل بر پا دارید و میزان را کم نکنید. ﴿۹﴾ و زمین را برای مردمان قرار داد (و گسترانید). ﴿۱۰﴾ که در آن میوه‌ها و نخل‌های خوشه دار است. ﴿۱۱﴾ و (در آن) دانه برگ‌دار (که بصورت کاه در می‌آید) و ریحان (و گیاهان خوشبو) است. ﴿۱۲﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۱۳﴾^(۲) انسان را از گل خشکیده چون سفال آفرید، ﴿۱۴﴾ و جن را از شعله از آتش خلق کرد^(۳). ﴿۱۵﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۱۶﴾

(۱) - مفسران درباره مراد از «النجم» اختلاف نظر دارند، برخی «ستاره» ذکر کرده‌اند، و برخی دیگر به «گیاه» تفسیر کرده‌اند. (تفسیر ابن کثیر).

(۲) - جابر رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله نزد اصحاب تشریف آوردند، آنگاه سوره الرحمن را از اول تا آخر بر آنان تلاوت نمودند، و اصحاب خاموش بودند، پس رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «شبی که جنیان با من ملاقات کردند، بر آنها خواندم، پاسخ آنان از شما بهتر بود، هر بار که به آیه ﴿فَبِأَيِّ آءِالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ﴾ می‌رسیدم، می‌گفتند: پروردگارا! هیچ یک از نعمت‌هایت را تکذیب نمی‌کنیم، ستایش برای توست». (سنن ترمذی ۳۲۹۱).

(۳) - رسول الله صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «فرشتگان از نور آفرید، شده‌اند، و جنیان از شعله‌ای از آتش آفریده شده‌اند، و آدم از آنچه برای تان توصیف شده آفریده شده است». (صحیح مسلم ۲۲۹۴).

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَّمَجٍ بِالْبَصَرِ ﴿۱﴾ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿۲﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿۳﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿۴﴾ إِنَّ الَّذِينَ فِي جَنَّتِ وَنَهْرٍ ﴿۵﴾ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿۶﴾

سورة الرحمن

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحْمٰنُ ﴿۱﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿۲﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿۳﴾
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿۴﴾ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿۵﴾
 وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿۶﴾ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ
 الْمِيزَانَ ﴿۷﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿۸﴾ وَاَقِمْوْا
 الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿۹﴾ وَالْاَرْضَ
 وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ﴿۱۰﴾ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ﴿۱۱﴾
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿۱۲﴾ فَبِأَيِّ آءِالَاءِ
 رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ﴿۱۳﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ
 كَالْفَخَّارِ ﴿۱۴﴾ وَخَلَقَ الْجَانَ مِنْ مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ ﴿۱۵﴾
 فَبِأَيِّ آءِالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذَّبَانِ ﴿۱۶﴾

مروارید و مرجان بیرون می آید. ﴿۲۲﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۲۳﴾ و برای اوست کشتی هایی همچون کوه که در دریا به حرکت در می آیند. ﴿۲۴﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۲۵﴾ هر چه بر روی آن (= زمین) است، فانی شود. ﴿۲۶﴾ و (تنها) روی پروردگار ذو الجلال و کرامی توست که باقی می ماند. ﴿۲۷﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۲۸﴾ (تمام) کسانی که در آسمان ها و زمین هستند از او سؤال (و درخواست نیاز) می کنند، و او هر روز در کاری است. ﴿۲۹﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۳۰﴾ ای دو گروه (انس و جن) بزودی به (حساب) شما می پردازیم. ﴿۳۱﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۳۲﴾ ای گروه جن و انس اگر می توانید از کناره ها (و مرزهای) آسمان ها و زمین بگذرید، پس بگذرید، ولی جز با غلبه و نیرو (بی فوق العاده) نمی توانید بگذرید (که شما ندارید). ﴿۳۳﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۳۴﴾ شعله هایی از آتش، و دود بر شما (جن و انس) فرستاده می شود پس نمی توانید از خودتان دفاع کنید. ﴿۳۵﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۳۶﴾ پس آنگاه که آسمان بشکافد، پس همچون چرم (و روغن مذاب) سرخ گون شود (در آن روز قیامت حوادث هولناکی رخ می دهد). ﴿۳۷﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۳۸﴾ پس در آن روز (قیامت) هیچ جن و انسی از گناهی پرسیده نشود (چون با علامات چهره های شان شناخته می شوند). ﴿۳۹﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۴۰﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿۱۷﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۱۸﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿۱۹﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ﴿۲۰﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۱﴾ تَخْرُجُ مِنْهَا اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿۲۲﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۳﴾ وَ لَهُ الْخَوَارِجُ الْمُنَشَّاتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَمِ ﴿۲۴﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۵﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿۲۶﴾ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْإِكْرَامِ ﴿۲۷﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۲۸﴾ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿۲۹﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۰﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ ﴿۳۱﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۲﴾ يَمَعَشَرَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَتَفَدُّوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُدُوا لَّا تَتَفَدُّونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ ﴿۳۳﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۴﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوْاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿۳۵﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۶﴾ فَإِذَا أَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿۳۷﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۳۸﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿۳۹﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۰﴾

(او) پروردگار دو مشرق و پروردگار دو مغرب است. ﴿۱۷﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۱۸﴾ دو دریای (مختلف شور و شیرین) را به جریان آورد در حالی که با یکدیگر برخورد می کنند. ﴿۱۹﴾ میان آن دو حایلی است که یکی بر دیگری غلبه نمی کند. (و در هم نیا میزند). ﴿۲۰﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت های پروردگارتان را تکذیب می کنید؟! ﴿۲۱﴾ از آن دو (دریا)

دو باغ (بهشتی) است^(۱). ﴿۴۶﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۴۷﴾ (آن دو باغ) دارای (درختان و) شاخسارهای بسیار است. ﴿۴۸﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۴۹﴾ در آن دو (باغ) دو چشمه روان است. ﴿۵۰﴾ پس (ای گروه انس و جن)، کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۵۱﴾ در آن دو (باغ) از هر میوه دو نوع است. ﴿۵۲﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۵۳﴾ (بهشتیان) بر فرش‌هایی که آسترشان از دیبای ضخیم است، تکیه کرده‌اند، و میوه (آن) دو باغ (بهشتی) در دسترس است. ﴿۵۴﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۵۵﴾ در آن (کاخ‌ها و باغ‌های بهشتی) حوریانی دیده فروهشته هستند، که هیچ انس و جن پیش از این‌ها (= مؤمنان) با آنان تماس نگرفته است. ﴿۵۶﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۵۷﴾ گویی آن‌ها (= حوریان) یاقوت و مرجانند. ﴿۵۸﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۵۹﴾ آیا پاداش نیکی جز نیکی است؟! ﴿۶۰﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۶۱﴾ و غیر از آن دو (باغ) دو باغ (بهشتی) دیگر است. ﴿۶۲﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۶۳﴾ (آن دو باغ) سر سبز که (از شدت سبزی) به سیاهی متمایل است. ﴿۶۴﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۶۵﴾ در آن دو (باغ بهشتی) دو چشمه جوشان است. ﴿۶۶﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۶۷﴾

يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيْمَتِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالْأَوْصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤٦﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٤٧﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكذِّبُ بِهَا
الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٨﴾ يَطُوفُونَ فِيهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ ءَانِ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ
رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٥٠﴾ وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّاتٍ ﴿٥١﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٥٢﴾ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿٥٣﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذِّبَانِ ﴿٥٤﴾ فِيهَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٥٥﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذِّبَانِ ﴿٥٦﴾ فِيهَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ رَوْحَانٍ ﴿٥٧﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ
رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٥٨﴾ مُتَّكِفِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ
وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٩﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٦٠﴾ فِيهِنَّ
قَصِيرَاتُ الْطَّرْفِ لَمْ يُطْمَثِنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٦١﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٦٢﴾ كَأَنَّهُنَّ آيَاتُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٦٣﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٦٤﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴿٦٥﴾
فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٦٦﴾ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦٧﴾ فَبِأَيِّ
ءَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ ﴿٦٨﴾ مُدْهَامَتَانِ ﴿٦٩﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذِّبَانِ ﴿٧٠﴾ فِيهَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٧١﴾ فَبِأَيِّ ءَالَاءِ رَبِّكُمَا
تُكذِّبَانِ ﴿٧٢﴾

گناهکاران از چهره‌هایشان شناخته می‌شوند، پس (آن‌ها را) با موی
جلو سر و پاها (یشان) گرفته (و به دوزخ افکنده) می‌شوند. ﴿۴۱﴾
پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان
را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۴۲﴾ این (همان) جهنمی است که
گناهکاران آن را انکار می‌کردند. ﴿۴۳﴾ (امروز آن‌ها) در میان
آن و آب سوزان می‌گردند. ﴿۴۴﴾ پس (ای گروه انس و جن)
کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟!
﴿۴۵﴾ و برای کسی که از ایستادن در پیشگاه پروردگارش بترسد،

(۱) - علامه ابن کثیر می‌نویسد: این قوی‌ترین دلیل برای این مطلب است که اگر
جنیان ایمان آورند و تقوا پیشه کنند به بهشت وارد می‌شوند. (تفسیر ابن
کثیر).

در آن دو (باغ) میوه و نخل و انار است. ﴿۶۸﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۶۹﴾ در آن (کاخ‌ها و باغ‌های بهشتی زناتی) نیک سیرت و صورت هستند. ﴿۷۰﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۷۱﴾ حورانی که درخیمه‌های (بهشتی مستور) نگاه داشته شده‌اند. ﴿۷۲﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۷۳﴾ (دوشیزگانی که) هیچ انس و جن پیش از این‌ها (= مؤمنان) با آنان تماس نگرفته است. ﴿۷۴﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۷۵﴾ (در حالی که بهشتیان) بر بالش‌های سبز و فرش‌های نیکو تکیه زده‌اند، ﴿۷۶﴾ پس (ای گروه انس و جن) کدامین نعمت‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۷۷﴾ (ای پیامبر) نام پروردگار صاحب جلال و گرامی تو با برکت و فرخنده است. ﴿۷۸﴾

سوره واقعه

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که واقعه قیامت واقع شود. ﴿۱﴾ که در واقع شدنش هیچ دروغی نیست. ﴿۲﴾ (گروهی را) خوار کننده، (و گروهی را) برافرازانده است.^(۱) ﴿۳﴾ هنگامی که زمین بشدت لرزانده شود. ﴿۴﴾ و کوه‌ها (درهم کوبیده و) متلاشی شود. ﴿۵﴾ پس چون غبار پراکنده گردد ﴿۶﴾ و شما سه گروه (تقسیم) شوید: ﴿۷﴾ پس (گروه نخست سعادتمندان) یاران دست راست، (سعادتمندان) یاران دست راست چه حال دارند؟ ﴿۸﴾ و (گروه دیگر شقاوتمندان) یاران دست چپ، (شقاوتمندان) یاران دست چپ چه حال دارند؟ ﴿۹﴾ و (سومین گروه) پیشگامان پیشرو. ﴿۱۰﴾ آن‌ها مقربان هستند. ﴿۱۱﴾ در باغ‌های پر نعمت (بهشت جای دارند). ﴿۱۲﴾ بر گروهی بسیاری از پیشینیان. ﴿۱۳﴾ و اندکی از آیندگان هستند. ﴿۱۴﴾ بر تخت‌هایی چیده شده و مرصع. ﴿۱۵﴾ در حالی که رو به روی هم بر آن تکیه زده‌اند. ﴿۱۶﴾

فِيهَا فَكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿۶۸﴾ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۶۹﴾ فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿۷۰﴾ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۷۱﴾ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿۷۲﴾ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۷۳﴾ لَمْ يَطْمِئِنَّ أَنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿۷۴﴾ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۷۵﴾ مُتَّكِبِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضِرٍ وَعَبَقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿۷۶﴾ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۷۷﴾ تَبْرَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿۷۸﴾

سورة الواقعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۱﴾ لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿۲﴾ حَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿۳﴾ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ﴿۴﴾ وَدُسَّتِ الْجِبَالُ دَسًّا ﴿۵﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا ﴿۶﴾ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿۷﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿۸﴾ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿۹﴾ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿۱۰﴾ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۱۱﴾ فِي جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿۱۲﴾ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأُولِينَ ﴿۱۳﴾ وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿۱۴﴾ عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ﴿۱۵﴾ مُتَّكِبِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ﴿۱۶﴾

(۱) - گروه کافران را خوار می‌کند و به دوزخ روانه می‌کند، و گروه مؤمنان را سربلند و شاد به بهشت می‌فرستد. (تفسیر طبری و ابن کثیر).

﴿۲۳﴾ (این‌ها) پاداشی است در برابر آنچه که انجام می‌دادند.
 ﴿۲۴﴾ در آن (باغ‌های بهشتی) نه سخن لغو و بیهوده‌ای می‌شنوند
 و نه گفتار گناه‌آلود. ﴿۲۵﴾ تنها یک سخن (می‌شنوند) سلام
 است، سلام. ﴿۲۶﴾ و اصحاب دست راست (سعادت‌مند) چه
 (وضع و) حالی دارند اصحاب دست راست (سعادت‌مندان)؟!؟
 ﴿۲۷﴾ در (میان) درختان «سدر» (= کنار) بی‌خار، ﴿۲۸﴾ و
 درختان موز پربار تو برتو. ﴿۲۹﴾ و سایه گسترده^(۱). ﴿۳۰﴾ و (در
 کنار) آبی جاری (و روان). ﴿۳۱﴾ و میوه فراوان. ﴿۳۲﴾ نه پایان
 پذیرد و نه (کسی را از آن) باز داشته شود، ﴿۳۳﴾ و بسترهای
 برافراشته شده (و همسرانی گرانقدر) ﴿۳۴﴾ بی‌گمان ما آن‌ها را به
 آفرینش نوینی آفریده‌ایم. ﴿۳۵﴾ و آن‌ها را دوشیزه قرار داده‌ایم.
 ﴿۳۶﴾ شوهر دوستان هم سن و سال، ﴿۳۷﴾ (همه این‌ها) برای
 اصحاب دست راست (سعادت‌مندان) است. ﴿۳۸﴾ که گروهی از
 پیشینیان. ﴿۳۹﴾ و عده‌ای از آیندگان هستند. ﴿۴۰﴾ و اصحاب
 دست چپ (شقاوت‌مندان) چه (وضع و) حالی دارند اصحاب
 دست چپ (شقاوت‌مندان)؟!؟ ﴿۴۱﴾ در (میان) باد سوزان و آب
 جوشان، قرار دارند. ﴿۴۲﴾ و (در) سایه‌ای از دوده‌های متراکم و
 سیاه. ﴿۴۳﴾ نه خنک باشد و نه آرام بخش. ﴿۴۴﴾ بی‌گمان آن‌ها
 پیش از این (در دنیا) ناز پرورده (و مترف) بودند. ﴿۴۵﴾ و برگناه
 بزرگی (شرک) اصرار می‌ورزیدند. ﴿۴۶﴾ و می‌گفتند: «آیا
 هنگامی که مردیم و خاک و استخوان شدیم، آیا باز هم ما بر
 انگيخته می‌شویم؟!؟ ﴿۴۷﴾ آیا پدران نخستین ما (نیز بر انگيخته
 می‌شوند)؟!؟». ﴿۴۸﴾ (ای پیامبر) بگو: «بی‌گمان گذشتگان و
 آیندگان، ﴿۴۹﴾ (همگی) در موعد روزی معین گرد آورده
 می‌شوند». ﴿۵۰﴾

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿٢٣﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ
 مِن مَّعِينٍ ﴿٢٤﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ﴿٢٥﴾ وَفِيهَا
 مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٦﴾ وَحَمْرٍ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٧﴾ وَحُورٌ
 عِينٌ ﴿٢٨﴾ كَأَمْثَلِ اللَّوْلِيِّ الْمَكْنُونِ ﴿٢٩﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهَا إِلَّا قِيلًا
 سَلَمًا سَلَمًا ﴿٣١﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٣٢﴾
 فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٣٣﴾ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٣٤﴾ وَظِلِّ مَمْدُودٍ
 ﴿٣٥﴾ وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣٦﴾ وَفِيهَا كَثِيرٌ مِّنْ لَّا مَقْطُوعَةٍ
 وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٧﴾ وَفُرشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٨﴾ إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنِشَاءً
 ﴿٣٩﴾ فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٤٠﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٤١﴾ لِأَصْحَابِ
 الْيَمِينِ ﴿٤٢﴾ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأُولِينَ ﴿٤٣﴾ وَثَلَاثَةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٤﴾
 وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤٥﴾ فِي سُمُومٍ وَحَمِيمٍ
 ﴿٤٦﴾ وَظِلِّ مِّنْ تَحْمُومٍ ﴿٤٧﴾ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٨﴾ إِنَّهُمْ
 كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٩﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ
 الْعَظِيمِ ﴿٥٠﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَيُّدَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا
 أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٥١﴾ أَوْءَابَاؤُنَا الْأَوْلُونَ ﴿٥٢﴾ قُلْ إِنَّ
 الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٥٣﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ
 ﴿٥٤﴾

نو جوانانی جاودان پیوسته بر گردشان می‌چرخند. ﴿۱۷﴾ با قدح‌ها و
 کوزه‌ها و جام‌هایی از شرابی که (در جوی‌ها) جاری است. ﴿۱۸﴾
 (شرابی) که از آن نه سر درد گیرند و نه بیهوش شوند. ﴿۱۹﴾ و هر
 میوه که خود انتخاب کنند. ﴿۲۰﴾ و (نیز) گوشت پرنده (از
 هر نوعی) که میل داشته باشند. ﴿۲۱﴾ و (همسرانی از) حوریان
 سیه چشم (دارند). ﴿۲۲﴾ همچون مروارید پنهان در صدف.

(۱) - انس بن مالک رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «در بهشت درختی است
 که شخص سواره، صد سال در سایه آن حرکت می‌کند و به آخر آن
 نمی‌رسد» و در روایت ابو هریره آمده: «اگر خواستید این آیه را بخوانید
 (ظل ممدود)» (صحیح بخاری ۳۲۵۱ و ۳۲۵۲ و صحیح مسلم ۲۸۲۶).

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾ لَا كَلْبُونَ مِنْ
 شَجَرٍ مِّنْ زُقُومٍ ﴿٥٢﴾ فَمَا لُكُونَ مِمَّا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾
 فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾ فَشَرِبُونَ شُرْبَ أَهْمِيمٍ
 ﴿٥٥﴾ هَذَا نُزُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾ لَخُنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا
 تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنْتُمْ خَلَقْتُمْهُ
 أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ لَخُنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا
 خُنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنشِعْكُمْ
 فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا
 تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ ءَأَنْتُمْ
 تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ
 حُطَمًا فَظَلَّمْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُعْرِمُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ
 نَحْنُ مُحْرِمُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾
 ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ
 نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَأَيْتُمْ
 النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ
 الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ لَخُنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَعْنَا
 لِلْمُقْبِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ فَلَا
 أُقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ
 عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

سپس شما ای گمراهان تکذیب کننده! ﴿۵۱﴾ قطعاً از درخت
 زقوم خواهید خورد، ﴿۵۲﴾ پس شکم‌های (خود) را از آن پر
 می‌کنید، ﴿۵۳﴾ آنگاه بر آن از آب جوشان می‌نوشید،
 ﴿۵۴﴾ پس مانند شتران (مبتلا به بیماری عطش) از آن (آب
 جوشان) می‌نوشید. ﴿۵۵﴾ این پذیرایی آن‌ها در روز قیامت است.
 ﴿۵۶﴾ ما شما را آفریدیم، پس چرا (دو باره زنده شدن را)
 تصدیق نمی‌کنید؟! ﴿۵۷﴾ آیا نطفه‌ای را که (در رحم
 همسران تان) می‌ریزید، دیده‌اید؟! ﴿۵۸﴾ آیا شما او را می‌آفرینید
 یا ما آفریدگاریم؟! ﴿۵۹﴾ ما در میان شما مرگ را مقدر کردیم و
 ما ناتوان (از آن) نیستیم. ﴿۶۰﴾ که همانند شما را جای‌گزین
 کنیم، و شما را به صورتی که آن را نمی‌دانید باز آفرینیم. ﴿۶۱﴾
 و یقیناً شما آفرینش نخستین را دانسته‌اید، پس چرا متذکر
 نمی‌شوید؟! ﴿۶۲﴾ آیا چیزی را که می‌کارید، دیده‌اید؟!
 ﴿۶۳﴾ آیا شما آن را می‌رویانید، یا ما می‌رویانیم؟! ﴿۶۴﴾ اگر
 بخواهیم آن را به کاه درهم کوبیده مبدل می‌کنیم که تعجب کنید.
 ﴿۶۵﴾ (بگوئید:) براستی ما زیان کرده‌ایم، ﴿۶۶﴾ بلکه ما
 بکلی (از محصول) محروم شده‌ایم. ﴿۶۷﴾ آیا آبی را که می‌نوشید،
 دیده‌اید؟! ﴿۶۸﴾ آیا شما آن را از ابر نازل کرده‌اید یا ما نازل
 می‌کنیم؟! ﴿۶۹﴾ اگر بخواهیم آن را تلخ (و شور) قرار
 می‌دهیم، پس چرا شکر نمی‌کنید؟! ﴿۷۰﴾ آیا آتشی را که
 می‌افروزید، دیده‌اید؟! ﴿۷۱﴾ آیا شما درخت آن را آفریده‌اید یا
 ما آفریده‌ایم؟! ﴿۷۲﴾ ما آن (= آتش) را (مایه‌ای) یاد آوری و
 وسیله زندگی برای مسافران قرار دادیم. ﴿۷۳﴾ پس (ای پیامبر)
 به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی^(۱) (و او را به پاکی یاد کن).
 ﴿۷۴﴾ پس سوگند به جایگاه ستارگان. ﴿۷۵﴾ و اگر بدانید این
 سوگندی بزرگ است. ﴿۷۶﴾

(۱) - جابر^{رضی} از پیامبر^{صلی} روایت می‌کند: «کسی که «سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ» بگوید، درخت خرمایی در بهشت برایش کاشته می‌شود». (سنن ترمذی)

إِنَّهٗ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهٗ إِلَّا
 الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفَيْدَا
 الْحَدِيثَ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ
 ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ
 ﴿٨٤﴾ وَخُنَّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَا
 إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾
 فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرِيحَانٌ وَجَنَّاتٌ نَّعِيمٍ
 ﴿٨٩﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَامٌ لَّكَ مِنَ
 أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكْذِبِينَ الصَّالِينَ ﴿٩٢﴾
 فَزُلٌّ مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةٌ جَمِيمٍ ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ
 حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

همانا این (کتاب) قرآنی کریم (و گرامی قدر) است. ﴿۷۷﴾ در کتاب پوشیده (= لوح محفوظ) است. ﴿۷۸﴾ که جز پاکان (= فرشتگان) به آن دست نمی‌زنند. ﴿۷۹﴾ از سوی پروردگار جهانیان نازل شده است. ﴿۸۰﴾ آیا شما نسبت به این کلام (الهی = قرآن کریم) انکار کننده‌اید؟! (و از پیروی آن سستی می‌کنید). ﴿۸۱﴾ (به جای شکر) روزی خود، (رازق) را تکذیب می‌کنید؟! ﴿۸۲﴾ پس چرا هنگامی که (جان) به گلوگاه می‌رسد. ﴿۸۳﴾ و شما در این هنگام نگاه می‌کنید. ﴿۸۴﴾ و ما از شما به او نزدیک‌تر هستیم؛ ولی شما نمی‌بینید. ﴿۸۵﴾ پس اگر (در برابر اعمال‌تان) جزا داده نمی‌شوید. ﴿۸۶﴾ اگر راست می‌گویید آن (روح) را باز گردانید! ﴿۸۷﴾ پس اما اگر (آن شخص) از مقربان باشد. ﴿۸۸﴾ پس (در) آسایش و ریحان و باغ (بهشت) پر نعمت است. ﴿۸۹﴾ و اما اگر از اصحاب دست راست (سعادت‌مند) باشد. ﴿۹۰﴾ پس (به او گفته می‌شود): سلام بر تو باد، (که) از اصحاب دست راست (هستی) ﴿۹۱﴾ و اما اگر از تکذیب‌کنندگان گمراه (یاران دست چپ) باشد. ﴿۹۲﴾ پس با آب جوشان (دوزخ از او) پذیرایی می‌شود. ﴿۹۳﴾ و به (آتش) جهنم در آورده (و سوزانده) شود. ﴿۹۴﴾ بی‌گمان این (خبر) حق یقین است. ﴿۹۵﴾ پس (ای پیامبر) به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی (و او را به پاکی یاد کن). ﴿۹۶﴾

سورة الحديد

سورة حدید

به نام الله بخشنده مهربان

آنچه در آسمان‌ها و زمین است برای الله تسبیح می‌گویند^(۱)، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۱﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، زنده می‌کند و می‌میراند، و او بر هر چیز تواناست. ﴿۲﴾ او اول و آخر و ظاهر و باطن است، و او به هر چیز داناست. ﴿۳﴾

(۱) - رسول الله ﷺ می‌فرماید: «دو کلمه است که نزد الله رحمان محبوب و پسندیده است و بر زبان آسان است، و در میزان (روز قیامت) سنگین می‌باشد، سبحان الله و بحمده، سبحان الله العظیم». (صحیح بخاری ۷۵۶۳ و صحیح مسلم ۲۶۹۴).

(۲) - این تسبیح با زبان حال نیست، بلکه با زبان مقال تسبیح می‌گویند، زیرا که فرموده ﴿وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ (سوره اسراء: ۴۴).

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سَبِّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِیْزُ
 الْحَكِیْمُ ﴿١﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ سُبْحٰنَ
 وَیُمِیْتُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿٢﴾ هُوَ الْاَوَّلُ
 وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥﴾ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ۗ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾ ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ ۗ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٩﴾ وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ أَوْلِيَّتِكُمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَتْلُوا ۗ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ ۗ وَهُوَ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

او کسی است که آسمان‌ها و زمین را در شش روز آفرید، سپس بر عرش مستقر شد، آنچه را در زمین فرو می‌رود و آنچه را از آن خارج می‌شود، و آنچه را از آسمان نازل می‌شود و آنچه را که در آن بالا می‌رود^(۱) می‌داند. و هر کجا باشید او با شماست، و الله به آنچه می‌کنید بیناست. ﴿۴﴾ فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و (همه) کارها به الله باز می‌گردد. ﴿۵﴾ شب را در روز (داخل) می‌کند، و روز را در شب (داخل) می‌کند، و او به آنچه در سینه‌هاست داناست. ﴿۶﴾ به الله و پیامبرش ایمان بیاورید و از آنچه شما را در آن جانشین قرار داده انفاق کنید، پس کسانی که از شما ایمان آوردند و (در راه الله) انفاق کردند برای آن‌ها پاداش بزرگی است. ﴿۷﴾ و شما را چه شده است که به الله ایمان نمی‌آورید، در حالی که پیامبر شما را می‌خواند که به پروردگارتان ایمان بیاورید، و به راستی اگر باور دارید از شما پیمان گرفته است؟! ﴿۸﴾ او کسی است که آیات روشن بر بنده‌اش نازل می‌کند تا شما را از تاریکی‌های (کفر و شرک) به سوی نور (ایمان) ببرد، و یقیناً الله نسبت به شما رؤوف و مهربان است. ﴿۹﴾ و شما را چه شده است که در راه الله انفاق نمی‌کنید، در حالی که میراث آسمان‌ها و زمین از آن الله است، کسانی که شما که قبل از فتح (مکه) انفاق کردند و (با مشرکان) جنگیدند (با کسانی که پس از فتح انفاق کردند و جنگیدند) یکسان نیستند. آن‌ها مقام (و منزلت) شان و الاتر (و برتر) است از کسانی که بعد از فتح (مکه) انفاق کردند و جنگیدند، و الله به هر یک وعده نیک (= بهشت) داده است، و الله به آنچه می‌کنید آگاه است. ﴿۱۰﴾ کیست که به الله «قرض الحسنه» (= وام نیکو) دهد، (و در راه او انفاق نماید) پس برای او دو چندانش کند، و برای او پاداش ارجمندی است. ﴿۱۱﴾

(۱) - در حدیث صحیح آمده: «کردار شب پیش از (آغاز) روز، و کردار روز پیش از (فرا رسیدن) شب بسوی الله بالا برده می‌شود». (صحیح مسلم ۱۷۹).

روزی که مردان و زنان مؤمن را بنگری که نورشان پیشاپیش آنها و در سمت راستشان بسرعت حرکت می کند، (به آنها گفته می شود) امروز شما را بشارت باد، به باغهایی (از بهشت) که نهرها زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آن خواهید ماند، این کامیابی بزرگی است. ﴿۱۲﴾ روزی که مردان و زنان منافق به کسانی که ایمان آورده اند می گویند: «درنگی کنید (و به ما بنگرید) تا از نور شما پرتوی برگیریم». گفته شود: «به پشت سر خودتان (به دنیا) باز گردید، پس (در آنجا) نور بجوئید». پس دیواری میان آنها زده می شود که دری دارد، درونش رحمت است و از سمت بیرونش عذاب است. ﴿۱۳﴾ (منافقان) آنها را صدا می زنند: «آیا ما با شما نبودیم» (مؤمنان) می گویند: «آری، ولی شما خودتان را به بلا افکندید و منتظر ماندید و شک آوردید و آرزوهای (باطل) شما را فریب داد تا فرمان الله فرارسید و (شیطان) فریب کار شما را در برابر (فرمان) الله فریب داد». ﴿۱۴﴾ پس امروز نه از شما فدیة پذیرفته می شود و نه از کسانی که کافر شدند، و جایگاه شما آتش (جهنم) است. همان شایسته شماست، و چه بد جایگاهی است. ﴿۱۵﴾ آیا برای کسانی که ایمان آورده اند وقت آن نرسیده است که دل های شان برای ذکر الله و آنچه از حق نازل شده است خاشع گردد؟ و مانند کسانی نباشند که پیش از این به آنها کتاب (آسمانی) داده شد، پس مدت زمان طولانی بر آنها گذشت، آنگاه قلب هایشان سخت شد، و بسیاری از آنها (گنهکار و) فاسقند. ﴿۱۶﴾ بدانید که الله زمین را بعد از مردنش زنده می کند، به راستی ما آیات (خود) را برای شما (به روشنی) بیان کردیم باشد که شما اندیشه کنید. ﴿۱۷﴾ بی گمان مردان و زنان صدقه دهنده و (آنها که) به الله «قرض الحسنه» دهند، برایشان دوچندان داده می شود و برای آنها پاداش ارجمندی است. ﴿۱۸﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرانُكُمُ الْيَوْمَ جَنَّتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتِسِسْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾ يُنَادُوهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَىٰكُمْ النَّارُ هِيَ مَوْلَىٰكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾ أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّ الْمَصْدِقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَعْفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ ۖ
 وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ ۗ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾
 اَعْلَمُوا اَنَّهَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّهٗوٌ وَّزِينَةٌ وَّتَفَاخُرٌ
 بَيْنَكُمْ وَّتَكَاَثُرٌ فِى الْاَمْوَالِ وَّالْاَوْلَادِ ۗ كَمَثَلِ غَيْثٍ
 اَعْجَبَ الْكُفْرَانَ نُبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَهُ مُصْفَرًا ثُمَّ يَكُوْنُ
 حُطَمًا ۗ وَّفِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ وَّمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ
 وَرِضْوَانٌ ۗ وَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا مَتَعُ الْغُرُوْرِ ﴿٢٠﴾
 سَابِقُوْا اِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَّجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ
 السَّمٰوٰتِ وَّالْاَرْضِ اُعِدَّتْ لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ ۗ
 ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَن يَشَآءُ ۗ وَّاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ
 الْعَظِيْمِ ﴿٢١﴾ مَا اَصَابَ مِّنْ مُّصِيْبَةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِى
 اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِى كِتٰبٍ مِّن قَبْلِ اَنْ نَّبْرٰهَا ۗ اِنَّ ذٰلِكَ
 عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿٢٢﴾ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا
 تَفْرَحُوْا بِمَا اٰتٰكُمْ ۗ وَّاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ
 ﴿٢٣﴾ الَّذِيْنَ يَبْخُلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَّمَنْ
 يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿٢٤﴾

و کسانی که به الله و پیامبرانش ایمان آوردند، آن‌ها نزد پروردگارشان صدیقین و شهداء هستند، برای آن‌ها است پاداش شان و نورشان، و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، آن‌ها دوزخی اند. ﴿۱۹﴾ بدانید که زندگی دنیا تنها بازیچه و سرگرمی و تجمل، و خودستایی در میان شما و افزون طلبی در اموال و فرزندان است، همانند بارانی که رویدنی‌اش کشاورزان را به شگفت آورد سپس خشک شود (به گونه‌ای که) آن را زرد رنگ بینی، سپس خرد (و به کاه تبدیل) شود و در آخرت (برای کفار) عذاب سخت است و (برای مؤمنان) آمرزشی از جانب الله و خشنودی است، و زندگی دنیا چیزی جز متاع فریبنده نیست. ﴿۲۰﴾ برای رسیدن به آمرزش پروردگارتان و بهشتی که پهنای آن مانند پهنای آسمان‌ها و زمین است بر یکدیگر پیشی گیرید (که آن) برای کسانی که به الله و پیامبرانش ایمان آورده‌اند آماده شده است، این فضل الله است که به هر کس بخواهد می‌دهد، و الله دارای فضل عظیم است. ﴿۲۱﴾ هیچ مصیبتی در زمین و نه در وجود شما روی نمی‌دهد مگر پیش از آنکه آن را پدید آوریم در کتاب (لوح محفوظ نوشته) است.^(۱) مسلماً این امر بر الله آسان است. ﴿۲۲﴾ (این را بیان کردیم) تا به خاطر آنچه از دست‌تان رفته است افسوس نخورید، و به آنچه (الله) به شما داده است شادمان نشوید، و الله هیچ خود پسند فخرکننده را دوست ندارد. ﴿۲۳﴾ (همان) کسانی که بخل می‌ورزند و مردم را (نیز) به بخل فرمان می‌دهند، و هر کس که (از فرمان الهی) روی گردان شود، پس (بداند که) الله بی‌نیاز ستوده است. ﴿۲۴﴾

(۱) - در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمودند: «الله متعال پنجاه هزار سال پیش از خلقت آسمان‌ها و زمین تمام (سرنوشت‌ها و) تقدیرها را مقدر کرده و نوشته است.» (صحیح مسلم ۲۶۵۳).

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيُقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۗ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ ۗ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ ۗ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَفَاتِنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ ۗ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٢٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَءَامِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنَ رَّحْمَتِهِ وَجَعَلَ لَكُم نُورًا تَمْشُونَ بِهِ ۗ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٨﴾

لَعَلَّآ يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ ۗ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

به راستی که پیامبران خود را با دلایل روشن فرستادیم، و با آن‌ها کتاب (آسمانی) و میزان (عدالت) نازل کردیم. تا مردم به عدالت قیام کنند، و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی سخت و منافی برای مردم است. و تا الله معلوم بدارد چه کسی به نادیده او و پیامبرانش را یاری می‌کند، بی‌گمان الله توانای پیروزمند است. ﴿۲۵﴾ و به راستی ما نوح و ابراهیم را فرستادیم، و در دودمان آن دو نبوت و کتاب قرار دادیم. پس بعضی از آن‌ها هدایت یافته‌اند و بسیاری از آن‌ها (بدکار و) فاسقند. ﴿۲۶﴾ سپس در پی آن‌ها پیامبران (دیگر) خود را فرستادیم، و بعد از آنان عیسی پسر مریم را آوردیم و به او انجیل عطا کردیم، و در دل‌های کسانی که از او پیروی کردند رأفت و رحمت قرار دادیم^(۱)، و رهبانیتی که خود آن را پدید آوردند، ما بر آن‌ها مقرر نداشته بودیم، گرچه هدف‌شان بدست آوردن خشنودی الله بود، ولی چنانکه باید حق آن را رعایت نکردند، لذا ما به کسانی از آن‌ها که ایمان آوردند پاداش‌شان را دادیم، و بسیاری از آن‌ها (بدکار و) فاسقند. ﴿۲۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از الله بترسید و به پیامبرش ایمان بیاورید تا دو بهره از رحمتش را به شما ببخشد و برای شما نوری قرار دهد که با آن راه بروید و گناهان شما را بیامرزد، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۲۸﴾ (این را بیان کردیم) تا اهل کتاب بدانند که قادر بر چیزی از فضل الله نیستند، و آنکه فضل به دست الله است به هر کس که بخواهد آن را می‌دهد، و الله دارای فضل بزرگ است. ﴿۲۹﴾

۱- در اینجا مراد از پیروان، حواریین حضرت عیسی علیه السلام می‌باشند که میان آن‌ها همچون صحابه گرامی علیهم السلام محبت و دوستی برقرار بود. یهودیان نسبت به یکدیگر همدرد و دل‌سوز نیستند چنانکه پیروان حضرت عیسی علیه السلام بودند.

سورة المجادلة

سورة مجادله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي
إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ
﴿١﴾ الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِّنْ نِّسَائِهِمْ مَا هُنَّ
أُمَّهَاتِهِمْ إِنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِلَّا الَّتِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ
لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ
لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ ثُمَّ
يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا
ذَلِكَ تَوْعُظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
﴿٣﴾ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ
أَنْ يَتَمَاسَا فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا
ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَلْكَ حُدُودَ اللَّهِ
وَاللَّكْفِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ كُتِبُوا كَمَا كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ
أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥﴾
يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
أَحْصَاهُ اللَّهُ وَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

به نام الله بخشنده مهربان

به راستی الله سخن زنی را که درباره شوهرش با تو مجادله می کرد، و به الله شکایت می برد شنید، و الله گفتگوی شما را می شنید، بی گمان الله شنوای بیناست. ﴿۱﴾ کسانی از شما که زنان شان راظهار می کنند، آنان هرگز مادران شان نیستند، مادران شان فقط کسانی اند که آنها را زاده اند، بی گمان آنها سخنی زشت و دروغ می گویند، و همانا الله عفوکننده آمرزگار است. ﴿۲﴾ و کسانی که زنان شان راظهار می کنند، سپس از آنچه گفته اند باز می گردند، پس باید پیش از آمیزش جنسی باهم برده را آزاد کنند، این حکمی است که به آن (پند و) اندرز داده می شوید، و الله به آنچه می کنید آگاه است. ﴿۳﴾ پس کسی که (برده ای را) نیابد، پیش از آمیزش جنسی، دو ماه پی در پی روزه بگیرد، و کسی که نتواند پس شصت مسکین را طعام دهد، این (حکم) برای آن است که به الله و رسولش ایمان بیاورید، و اینها حدود (و احکام) الهی است، و برای کافران عذاب دردناکی است. ﴿۴﴾ همانا کسانی که با الله و رسولش دشمنی می کنند خوار (و ذلیل) می شوند، همان گونه کسانی که پیش از آنها بودند خوار (و ذلیل) شدند، و به راستی ما آیات روشنی نازل کردیم و برای کافران عذاب خوار (و رسوا) کننده ای است. ﴿۵﴾ روزی که الله همه آنها را بر می انگیزد، پس آنها را از آنچه کرده اند باخبر می سازد، (همان اعمالی که) الله حساب آن را نگه داشته و آنها فراموشش کرده اند، و الله بر همه چیز گواه (و ناظر) است. ﴿۶﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ حُجْوَى ثَلَاثَةَ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا حَمْسَةَ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ هُتُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا هُتُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءَكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ تَحْكِكْ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصَلَوْنَهَا فَبئسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَتَنَجَّوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَتَنَجَّوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَإِذَا قِيلَ أُنْشُرُوا فَاذْشُرُوا ۗ يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

مگر ندیده‌ای که الله آنچه را که در آسمان‌ها و آنچه را که در زمین است می‌داند؟ هیچ نجوایی میان سه نفر نباشد مگر آن که او چهارمین آن‌ها است، و پنج نفری نیست مگر آن که او ششمین آن‌ها است، و نه کمتر از آن و نه بیشتر، مگر آن که هر کجا باشند او همراه آن‌ها است، سپس روز قیامت آن‌ها را به آنچه کرده‌اند باخبر می‌سازد، بی‌گمان الله به همه چیز داناست. ﴿۷﴾ (ای پیامبر!) مگر ندیده‌ای کسانی را که از نجوا نهی شدند سپس به آنچه از آن نهی شده بودند باز می‌گردند و به گناه و تجاوز و نافرمانی پیامبر نجوا می‌کنند، و هنگامی که نزد تو می‌آیند تو را تحیتی گویند (با کلماتی) که الله با آن تو را تحیت و سلام نگفته است، و در دل خود می‌گویند: چرا الله ما را به (کیفر) آنچه می‌گوییم عذاب نمی‌کند؟ جهنم برای آن‌ها کافی است، به آن وارد می‌شوند، پس (آن) بد (سرانجام و) جایگاهی است. ﴿۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که با یکدیگر نجوا می‌کنید پس به گناه و تجاوز و نافرمانی رسول الله نجوا نکنید، و به نیکی و پرهیزگاری نجوا کنید، و از الله بترسید که به سوی او محشور خواهید شد. ﴿۹﴾ جز این نیست که نجوا از (سوی) شیطان است، تا کسانی را که ایمان آورده‌اند اندوهگین سازد، و جز به فرمان الله نمی‌تواند هیچ ضرری به آن‌ها برساند، پس مؤمنان باید بر الله توکل کنند. ﴿۱۰﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که به شما گفته شود: در مجالس جا باز کنید، پس (جا) باز کنید، الله برای شما گشایش می‌آورد، و هنگامی که گفته شود: «برخیزید» پس برخیزید، الله مقام (و درجات) کسانی را از شما که ایمان آورده‌اند و کسانی را که علم داده شده‌اند بالا می‌برد، و الله به آنچه می‌کنید آگاه است. ﴿۱۱﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که می‌خواهید با رسول
 الله نجوا کنید، پس پیش از نجوای تان صدقه‌ای (در راه الله)
 بدهید، این (کار) برای شما بهتر و پاکیزه‌تر است. پس اگر
 نیابید، بی‌گمان الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۲﴾ آیا (از فقر)
 ترسیدید که پیش از نجوای تان صدقاتی دهید؟ پس چون
 چنین نکردید، و الله از شما درگذشت، پس نماز را برپا دارید
 و زکات را ادا کنید، و الله و پیامبرش را اطاعت کنید، و الله به
 آنچه می‌کنید آگاه است. ﴿۱۳﴾ (ای پیامبر!) آیا ندیدی
 کسانی را که دوستی کردند با قومی که الله بر آنان خشم (و
 غضب) کرده است، آن‌ها نه از شما هستند و نه از آنان، و بر
 دروغ سوگند یاد می‌کنند (که مسلمان هستند) در حالی
 خودشان می‌دانند (که منافق هستند). ﴿۱۴﴾ الله عذاب سختی
 برای آن‌ها آماده کرده است، بی‌گمان بد است آنچه انجام
 می‌دادند. ﴿۱۵﴾ آن‌ها سوگندهای خود را سپر قرار دادند،
 پس (مردم را) از راه الله باز داشتند، لذا برای آن‌ها عذاب
 خوارکننده‌ای است. ﴿۱۶﴾ هرگز اموالشان و فرزندان‌شان
 چیزی از عذاب الله را از آن‌ها دفع نخواهد کرد، آن‌ها اهل
 (آتش) دوزخند، و جاودانه در آن می‌مانند. ﴿۱۷﴾ روزی که
 الله همهٔ آن‌ها را برمی‌انگیزد، پس آن‌ها برای او (نیز) سوگند
 یاد می‌کنند، همان‌گونه که (امروز در دنیا) برای شما سوگند
 یاد می‌کنند، و گمان می‌کنند که بر چیزی (سودمند) هستند،
 آگاه باشید (و بدانید) که آن‌ها دروغگویانند. ﴿۱۸﴾ شیطان
 بر آن‌ها چیره شده پس یاد الله را از خاطر آن‌ها برده است،
 آن‌ها حزب شیطان هستند، و آگاه باشید (و بدانید) که حزب
 شیطان زیانکارانند. ﴿۱۹﴾ بی‌گمان کسانی که با الله و
 پیامبرش مخالفت (و دشمنی) می‌کنند، آن‌ها در زمرهٔ
 خوارترین (افراد) اند. ﴿۲۰﴾ الله مقرر داشته است که یقیناً
 من و رسولانم پیروز می‌شویم؛ بی‌گمان الله نیرومند شکست
 ناپذیر است. ﴿۲۱﴾

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ
 يَدَيْ جُوعِكُمْ صَدَقَةً ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرٌ فَإِن
 لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ ءَأَشْفَقْتُمْ أَن
 تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُوعِكُمْ صَدَقَتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا
 وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ
 وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ؕ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾
 ؕ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا
 هُمْ مِّنكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَخْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ
 يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ
 سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً
 فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٦﴾ لَن
 تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا ؕ
 أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ
 يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ
 وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ ؕ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ
 ﴿١٨﴾ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ
 ؕ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ؕ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ
 الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 أُولَٰئِكَ فِي الْأَذْيَانِ ﴿٢٠﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا
 وَرُسُلِي ؕ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

(ای پیامبر!) هیچ قومی را که ایمان به الله و روز قیامت دارند نمی‌یابی که با کسانی که با الله و رسولش (دشمنی و) مخالفت می‌ورزند، دوستی کنند، اگرچه پدران‌شان یا فرزندان‌شان یا برادران‌شان یا خویشاوندان‌شان باشند، آن‌ها کسانی هستند که الله ایمان را در (صفحه) دل‌های‌شان نوشته است، و به روحی از جانب خود آن‌ها را تقویت (و تأیید) نموده است، و آن‌ها را به باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آن می‌مانند، الله از آن‌ها خشنود است، و آن‌ها (نیز) از الله خشنودند، آن‌ها حزب الله هستند، آگاه باشید (و بدانید) همانا حزب الله رستگارانند. ﴿۲۲﴾

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سورة حشر

به نام الله بخشنده مهربان

آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است برای الله تسبیح می‌گویند، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۱﴾ او کسی است که کسانی از اهل کتاب را که کافر شدند، با نخستین برخورد (و گردآوری لشکر) از دیارشان بیرون راند، گمان نمی‌کردید که آن‌ها خارج شوند، و خودشان (نیز) گمان می‌کردند که دزهای (محکم) شان آن‌ها را از (عذاب) الله مانع می‌شود، پس (عذاب) الله از جایی که گمان نمی‌کردند به سراغ‌شان آمد، و در دل‌های‌شان ترس و وحشت افکند، (به گونه‌ای که) خانه‌های خود را با دست خود، و با دست مؤمنان ویران می‌کردند، پس ای دیده‌وران عبرت بگیرید. ﴿۲﴾ و اگر الله ترک وطن (و آوارگی) را بر آنان مقرر نداشته بود، یقیناً آن‌ها را در (همین) دنیا عذاب می‌کرد، و برای آنان در آخرت عذاب آتش (جهنم) است. ﴿۳﴾

سورة الحشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَتْهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ تَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهُمْ فِي الْأَخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ^ط وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ﴿٧﴾ وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ^ج وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ^ع وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا^ع وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٩﴾ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ^ع أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٠﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ^ع وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١١﴾

این (آوارگی و عذاب) به خاطر آن است که آن‌ها با الله و پیامبرش مخالفت (و دشمنی) کردند و هر کس با الله مخالفت (و دشمنی) کند، پس بی گمان الله سخت کیفر است. ﴿۴﴾ آنچه از درخت خرما بریدید، و یا آن را ایستاده بر ریشه‌اش باقی گذاردید، به فرمان الله بود، تا فاسقان را خوار (و رسوا) سازد. ﴿۵﴾ و آنچه الله از (اموال) آن‌ها به پیامبرش بازگردانده (و بخشیده) است، پس بر آن (اموال) نه اسبی تاختید و نه شتری، و لیکن الله رسولانش را بر هر کس بخواهد چیره می گرداند، و الله بر هر چیز تواناست. ﴿۶﴾ و آنچه الله از (اموال) اهل آبادی‌ها به پیامبرش بازگردانده (و بخشیده) است، پس از آن الله و رسول، و خویشاوندان او، و یتیمان، و بی‌نویان، و در راه ماندگان است. تا (این اموال) در میان ثروتمندان شما دست به دست نشود، و آنچه که رسول الله به شما بدهد آن را بگیرید، و از آنچه که شما را از آن نهی کرده است پس خودداری کنید، و از الله بترسید، بی گمان الله سخت کیفر است. ﴿۷﴾ (این اموال فی) برای فقرای مهاجری است که از خانه و اموالشان بیرون رانده شدند، از الله فضل و خشنودی می طلبند، و الله و پیامبرش را یاری می کنند، آن‌ها راستگویانند. ﴿۸﴾ و (نیز برای) کسانی که پیش از آنان در دیار خود (مدینه دار الاسلام) جای گرفتند و (نیز) ایمان آورده بودند، کسانی را که به سوی شان هجرت کنند دوست می دارند، و در دل‌های خود از آنچه (به مهاجران) داده شده احساس حسد (و نیازی) نمی کنند، و آن‌ها را بر خود مقدم می دارند، هر چند خودشان نیازمند باشند، و کسانی که از بخل (و حرص) نفس خویش باز داشته شده‌اند، پس آن‌ها راستگارانند. ﴿۹﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۱۰﴾ * أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ
أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
﴿۱۱﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا
يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولِيَنَّ الْأَدْبَارَ لِمَنْ لَا يَنْصُرُونَ
﴿۱۲﴾ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَفْقَهُونَ ﴿۱۳﴾ لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى
مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ
جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَٰلِكُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُونَ ﴿۱۴﴾
كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿۱۵﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶﴾

و (نیز) کسانی که بعد از آنها (بعد از مهاجران و انصار) آمدند، می گویند: «پروردگارا! ما را و برادران مان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند بیامرز، و در دل های مان کینه ای نسبت به کسانی که ایمان آورده اند قرار مده، پروردگارا! بی گمان تو رؤوف و مهربانی». ﴿۱۰﴾ آیا منافقان را ندیدی که پیوسته به برادران اهل کتاب شان که کفر ورزیده اند می گویند: «اگر شما را (از سرزمین تان) بیرون کنند، ما (نیز) با شما بیرون خواهیم آمد، و هرگز (سخن) کسی را در مورد شما اطاعت نخواهیم کرد، و اگر با شما جنگ شود، البته یاری تان خواهیم کرد!» و الله گواهی می دهد که آنها دروغگو هستند. ﴿۱۱﴾ اگر آنها را (از وطن) بیرون کنند با آنها بیرون نمی روند، و اگر با آنها جنگ شود یاری شان نخواهند کرد، و اگر (هم) یاری شان کنند، البته پشت (به میدان) کرده فرار می کنند، سپس یاری نمی شوند. ﴿۱۲﴾ (ای مؤمنان) همانا وحشت از شما در دل های آنها بیشتر از (ترس شان از) الله است، این بدان سبب است که آنها قومی هستند که نمی فهمند. ﴿۱۳﴾ آنها (یهود) هرگز دسته جمعی با شما نمی جنگند جز در آبادی ها (و دژهای) محکم یا از پشت دیوارها، نزاع (و جنگ) شان در میان خودشان سخت است، تو آنها را متحد می پنداری، در حالی که دل های شان پراکنده است، این بدان سبب است که آنها قومی هستند که تعقل نمی کنند. ﴿۱۴﴾ (داستان این ها) مانند (داستان) کسانی است که اندکی پیش از آنان بودند، (طعم) عاقبت کار (بد) شان را چشیدند، و برای آنها عذاب دردناکی است. ﴿۱۵﴾ همچون (داستان شیطان است، هنگامی که به انسان گفت: «کافر شو» پس چون کافر شد، گفت: «بی گمان من از تو بیزارم، من از الله پروردگار جهانیان می ترسم». ﴿۱۶﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الفٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۗ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الفٰئِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۗ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ ۗ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۗ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۗ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

پس سرانجام (کار) هر دوی آن‌ها این شد که هر دوی آن‌ها در آتش (دوزخ) خواهند بود، جاودانه در آن می‌مانند، و این است کیفر ستمکاران! ﴿۱۷﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از الله بترسید، و هر کس باید بنگرد که برای فردا چه پیش فرستاده است، و از الله بترسید، بی گمان الله به آنچه انجام می‌دهید آگاه است. ﴿۱۸﴾ و همچون کسانی نباشید که الله را فراموش کردند، پس الله (نیز) خودشان را فراموش شان ساخت، آن‌ها (بدکار و) نافرمانند. ﴿۱۹﴾ هرگز اهل جهنم و اهل بهشت یکسان نیستند، اهل بهشت رستگاراند. ﴿۲۰﴾ اگر این قرآن را بر کوهی نازل می‌کردیم، یقیناً آن را از ترس الله خاکسار و از هم پاشیده می‌دیدید^(۱) و این مثل‌ها را برای مردم می‌زنیم، شاید که بیندیشند. ﴿۲۱﴾ او الله است که جز او معبودی (راستین) نیست، دانای غیب و آشکار است، او بخشندهٔ مهربان است. ﴿۲۲﴾ او الله است که جز او معبودی (راستین) نیست، پادشاه، نهایت پاک، منزّه (و سالم از هر عیب)، ایمنی دهنده، نگهبان پیروزمند، جبار (جبران‌کننده) و شایستهٔ عظمت و بزرگی است. الله پاک و منزّه است از آنچه (برای او) شریک می‌آورند. ﴿۲۳﴾ او الله است، خالق، نوآفرین، نقشبند (بی‌نظیر) برای او نام‌های نیک است، آنچه در آسمان‌ها و زمین است تسبیح او می‌گویند، و او پیروزمند حکیم است. ﴿۲۴﴾

(۱) - از آیه معلوم می‌گردد که نباتات و جمادات نیز دارای شعور و ادراک می‌باشند، در این مورد به صحیح بخاری، حدیث: ۳۵۸۴ مراجعه نمایید.

سورة الممتحنة

سورة ممتحنة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَاءَ
 تُلْقُونَ اِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِّنْ
 الْحَقِّ تُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ
 اِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَدًا فِي سَبِيْلِ وَاَتَّبِعَا مَرْضَاتِي
 تُسِرُّونَ اِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَا اَخْفَيْتُمْ وَمَا اَعْلَنْتُمْ
 وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيْلِ ﴿١﴾ اِنْ
 يَتَّقُوْكُمْ يَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَاً وَيُبْسِطُوْا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
 وَاَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّوْءِ وُوْدُوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٢﴾ لَنْ تَنْفَعَكُمْ
 اَرْحَامُكُمْ وَاَلْوَالِدُكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاَللّٰهُ
 بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣﴾ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اَسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي
 اِبْرٰهِيْمَ وَاَلَّذِيْنَ مَعَهُ اِذْ قَالُوْا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرُءُوْا مِنْكُمْ
 وَمِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
 وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ
 وَحَدَهُ اِلَّا قَوْلَ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ لِاسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا اَمْلِكُ
 لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ رَّبَّنَا عَلَيكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ اَنْتَبْنَا
 وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا
 وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٥﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید که با آن‌ها طرغ دوستی می‌افکنید، در حالی که آن‌ها به آنچه از حق برای شما آمده کافر شده‌اند، و رسول الله و شما را به خاطر ایمان آوردن به الله که پروردگارتان است (از شهر و دیارتان) بیرون می‌کنند، اگر شما برای جهاد در راه من (بیرون آمده‌اید) و برای خشنودی من هجرت کرده‌اید (هرگز پیوند دوستی با آن‌ها برقرار نکنید) شما پنهانی با آن‌ها پیوند دوستی برقرار می‌کنید در حالی که من به آنچه که پنهان می‌دارید و آنچه که آشکار می‌سازید دانانترم. و هر کس از شما چنین (کاری) کند یقیناً راه راست را گم کرده است. ﴿۱﴾ اگر آن‌ها بر شما دست یابند، دشمنان‌تان خواهند بود، و به آزارتان دست و زبان می‌کشایند و دوست دارند که شما (نیز) کافر گردید. ﴿۲﴾ هرگز خویشاوندان‌تان و فرزندان‌تان روز قیامت به حال‌تان سودی نخواهند داشت. الله در میان شما جدایی می‌اندازد، و الله به آنچه انجام می‌دهید بیناست. ﴿۳﴾ یقیناً برای شما سر مشق خوبی در (زندگی) ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود دارد، آنگاه که به قوم خود گفتند: «ما از شما و از آنچه غیر از الله می‌پرستید بیزاریم، به شما کافر (و منکر) شده‌ایم، و میان ما و شما برای همیشه عداوت و دشمنی آشکار شده است، تا این که به الله یگانه ایمان آورید - مگر آن سخن ابراهیم که به پدرش (آزر) گفت: «البته من برایت آموزش طلب می‌کنم، و در برابر الله برای تو اختیار چیزی را ندارم» - پروردگارا! بر تو توکل کردیم، و به سوی تو روی آوردیم، و بازگشت (همه) به سوی توست. ﴿۴﴾ پروردگارا! ما را دستخوش (فتنه) کافران قرار مده، و ما را پیامزای پروردگار ما! بی‌گمان تو پیروزمند حکیمی». ﴿۵﴾

مسلماناً برای شما در (زندگی) آنها (ابراهیم و یارانش) سرمشق خوبی است، برای کسانی که امید به الله و روز قیامت دارند، و هر کس روی گردان شود، پس همانا الله بی نیاز ستوده است.

﴿۶﴾ امید است که الله میان شما و کسانی (از مشرکین) که با آنها دشمنی داشته‌اید (پیوند) دوستی (و محبت) برقرار کند، و الله تواناست، و الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۷﴾ الله شما را از نیکی کردن و رعایت عدالت نسبت به کسانی که در (امر) دین با شما نجنگیده‌اند و شما را از دیارتان بیرون نکرده‌اند، نهی نمی‌کند، بی گمان الله عدالت پیشگان را دوست دارد. ﴿۸﴾ تنها شما را از دوستی با کسانی نهی می‌کند که در (امر) دین با شما جنگیده‌اند و شما را از دیارتان بیرون کرده‌اند، و بر بیرون راندن شما (دیگران را) کمک (و پشتیبانی) کرده‌اند، و هر کس با آنها (رابط) دوستی بگیرد، پس آنان ستمکارانند. ﴿۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که زنان مؤمن هجرت کرده به نزد شما آیند، پس آنها را آزمایش کنید، الله به ایمان‌شان داناتر است، پس اگر آنها را (زنانی) مؤمن یافتید، آنها را به سوی کفار باز نگردانید، نه آنها برای آنان (کافران) حلالند و نه آنها (کافران) برای اینها حلالند و آنچه را (شوهران کافر) خرج کرده‌اند به آنها بدهید، و گناهی بر شما نیست که با آنها ازدواج کنید هرگاه مهریه‌شان را به آنان بدهید، و (در صورت ارتداد از اسلام) به عقد زنان کافر تمسک مجوید (و آنها را رها کنید). و آنچه را خرج کرده‌اید مطالبه کنید، و (کافران نیز) آنچه را خرج کرده‌اند مطالبه کنند. این حکم الله است که در میان شما حکم می‌کند و الله دانای حکیم است. ﴿۱۰﴾ و اگر یکی از همسران شما به سوی کافران رفت آنگاه شما (در جنگ) بر آنان پیروز شدید (و) به انتقام از کافران برخاستید، پس به کسانی که همسران‌شان رفته‌اند، همانند آنچه خرج کرده‌اند بدهید، و از الهی که شما به او ایمان دارید بترسید. ﴿۱۱﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾
﴿٦﴾ عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُمْ
مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾ لَا يَنْهَى اللَّهُ
عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتَلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا مِّنْ
دِينِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي
الدِّينِ وَأَخْرَجُوا مِّنْ دِينِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ
إِحْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوهُمْ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ
الْمُؤْمِنَاتُ مَهْجِرَاتٍ فَاِمْتَحِنُوهُنَّ ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ
فَإِن عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا
هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَءَاتُوهُنَّ مَّا أَنْفَقُوا
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ ۚ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكُوفِرِ وَسْئَلُوا مَا
أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ مَّا أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ تَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ
أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

يَتَّيِبُهَا لِلنَّبِيِّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ عَلَىٰ أَنْ
لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا
يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ
أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ
فَبَايِعَهُنَّ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾
يَتَّيِبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَيْسُوْا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبِيسُ الْكُفَّارُ مِنَ
أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٢﴾

ای پیامبر! هنگامی که زنان مؤمن نزد تو آمدند تا با تو
بیعت کنند بر آن که چیزی را با الله شریک نسازند، و
دزدی نکنند، و مرتکب زنا نشوند، و فرزندان خود را
نکشند، و بهتان و افترايي را پیش دست و پای خود
نیاورند (که فرزندی را به دروغ به شوهران شان نسبت
دهند)، و در کارهای نیک نافرمانی تو نکنند، پس با
آنها بیعت کن و از الله برای آنها آمرزش بخواه،
بی گمان الله آمرزندهٔ مهربان است. ﴿۱۲﴾ ای کسانی که
ایمان آورده اید! با قومی که الله بر آنان خشم (و غضب)
گرفته است دوستی نکنید، آنها از آخرت مأیوسند
همان گونه که کفار از گور خفتگان مأیوس
هستند. ﴿۱۳﴾

سورة الصف

سورة صف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١﴾ يَتَّيِبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا
تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا
تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْتُلُونَ فِي
سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَنٌ مَرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ
مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَنْقُومُ لِمَ تُؤَدُّونِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ
أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

به نام الله بخشندهٔ مهربان

آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است تسبیح الله می گویند،
و او پیروزمند حکیم است. ﴿۱﴾ ای کسانی که ایمان
آورده اید! چرا چیزی را می گوید که عمل نمی کنید! ﴿۲﴾
نزد الله سخت ناپسند (و موجب خشم) است آن که چیزی را
بگویند که عمل نمی کنید. ﴿۳﴾ بی گمان الله کسانی را که
چون بنیانی آهنین صف بسته در راه او پیکار می کنند دوست
دارد. ﴿۴﴾ و (ای پیامبر! به یاد آور) هنگامی را که موسی به
قومش گفت: «ای قوم من! چرا مرا آزار (و اذیت) می رسانید،
در حالی که می دانید بی گمان من فرستادهٔ الله به سوی شما
هستم؟» پس چون آنها (از حق) منحرف شدند، الله دل های
شان را منحرف ساخت، و الله قوم نافرمان را هدایت نمی کند.
﴿۵﴾

و (یاد آور باش) هنگامی که عیسی پسر مریم گفت: «ای بنی اسرائیل! بی گمان من فرستاده‌ی الله به سوی شما هستم، آنچه از تورات که پیش از من بوده تصدیق می‌کنم و (نیز) مژده‌دهنده به رسولی هستم که بعد از من می‌آید، و نامش «احمد» است» پس هنگامی که او (احمد) با معجزه‌ها (و دلایل روشن) به سوی آنان آمد، گفتند: «این جادوی آشکار است». ﴿۶﴾ و چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر الله دروغ ببندد، در حالی که او به (دین) اسلام دعوت می‌شود؟! و الله گروه ستمگاران را هدایت نمی‌کند. ﴿۷﴾ آن‌ها می‌خواهند نور الله را با دهان خود خاموش کنند، ولی الله کامل‌کننده نور خویش است هر چند کافران خوش نداشته باشند. ﴿۸﴾ او کسی است که رسول الله را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه ادیان غالب گرداند، هر چند مشرکان خوش نداشته باشند. ﴿۹﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! آیا شما را به تجارتی راهنمایی کنم که شما را از عذاب دردناک نجات می‌دهد؟ ﴿۱۰﴾ به الله و پیامبرش ایمان بیاورید، و با اموال و جان‌های تان در راه الله جهاد کنید، اگر بدانید این (کار) برای شما بهتر است. ﴿۱۱﴾ (اگر چنین کردید، الله) گناهان تان را می‌بخشد، و شما را در باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کند که نه‌رها از زیر (درختان) آن جاری است، و در خانه‌های پاکیزه در بهشت جاویدان (جای می‌دهد)، این کامیابی بزرگی است. ﴿۱۲﴾ و (نعمت) دیگری که آن را دوست دارید (نیز به شما عنایت می‌فرماید) که آن یاری از سوی الله و پیروزی نزدیک است، و مؤمنان را (به این پیروزی) بشارت ده. ﴿۱۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! یاوران (دین) الله باشید، همان‌گونه که عیسی پسر مریم به حواریون گفت: «چه کسانی یاوران من (در دعوت) به سوی الله هستند؟! حواریون گفتند: «ما یاوران (دین) الله هستیم» پس گروهی از بنی اسرائیل ایمان آوردند، و گروهی کافر شدند، آنگاه ما کسانی را که ایمان آورده بودند بر دشمنان‌شان قوت (و توانایی) دادیم و سرانجام پیروز شدند. ﴿۱۴﴾

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُنْمٌ نُورِهِ ۖ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذِلُّكُمْ عَلَىٰ تَجْرَةِ تُنْجِيكُمْ مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ يُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ يُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا أَنْصَارًا لِلَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ۖ فَجَامَنَتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَآئِفَةٌ ۖ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

سورة الجمعة

سورة جمعه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ
 الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي
 الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ
 وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي
 ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾ وَعَآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ
 وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ
 يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾ مَثَلُ الَّذِينَ
 حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ
 يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا
 بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ قُلْ
 يَتَّيِبُوا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنْكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ
 مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾
 وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ
 مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
 وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

به نام الله بخشنده مهربان

آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است تسبیح الله می‌گویند،
 (الله) که فرمانروا، پاک پیروزمند حکیم است. ﴿۱﴾ او کسی
 است که در میان درس ناخواندگان رسولی از خودشان
 برانگیخت که آیاتش را بر آن‌ها می‌خواند، و آن‌ها را پاک
 (و تزکیه) می‌کند و به آنان کتاب (قرآن) و حکمت (سنت)
 می‌آموزد، و اگر چه پیش از این در گمراهی آشکار بودند.
 ﴿۲﴾ و (نیز این پیامبر) بر گروه دیگری از آنان (برانگیخته
 شده) که هنوز به آن‌ها نپیوسته‌اند، و او پیروزمند حکیم است.
 ﴿۳﴾ این فضل الله است که آن را به هر کس که بخواهد
 می‌بخشد و الله دارای فضل عظیم است. ﴿۴﴾ مثل کسانی که
 به تورات مکلف شدند، آنگاه برنداشتند آن را (یعنی: حق آن
 را ادا نکردند) همچون خری است که کتاب‌هایی را حمل
 می‌کند (اما از آن چیزی نمی‌فهمد) چه بد است مثل گروهی
 که آیات الله را تکذیب کردند، و الله گروه ستمکاران هدایت
 نمی‌کند. ﴿۵﴾ (ای پیامبر!) بگو: «ای کسانی که یهودی
 شدید! اگر گمان دارید که (تنها) شما دوستان الله هستید نه
 مردم دیگر، پس آرزوی مرگ کنید، اگر راست می‌گویید».
 ﴿۶﴾ ولی آن‌ها به خاطر آنچه از پیش فرستاده‌اند هرگز آن
 آرزو را نخواهند کرد، و الله ستمکاران را خوب می‌شناسد.
 ﴿۷﴾ (ای پیامبر!) بگو: «بی‌گمان آن مرگی که از آن فرار
 می‌کنید، یقیناً به شما خواهد رسید، سپس به سوی (الله آن)
 دانای غیب و آشکار باز گردانده می‌شوید، آنگاه شما را از
 آنچه انجام می‌دادید خبر می‌دهد». ﴿۸﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ
لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ
فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ
كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ هَوْأًا
أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۗ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِمَّنْ
اللَّهُوْ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۗ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٠١﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که در روز جمعه برای نماز اذان گفته شد به سوی (نماز و) ذکر الله بشتابید و خرید و فروش را رها کنید، اگر بدانید این برای شما بهتر است. ﴿۹۹﴾ پس هنگامی که نماز پایان یافت، (برای کسب رزق و روزی) در زمین پراکنده شوید، و از فضل الله طلب کنید، و الله را بسیار یاد کنید تا رستگار شوید. ﴿۱۰۰﴾ و (ای پیامبر! برخی از این مردم) هنگامی که تجارتي یا سرگرمی را ببینند به سوی آن پراکنده می‌شوند و تو را ایستاده (بر منبر) رها می‌کنند، بگو: «آنچه در نزد الله است بهتر از سرگرمی و تجارت است، و الله بهترین روزی‌دهندگان است». ﴿۱۰۱﴾

سورة المنافقون

سورة منافقون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ ۗ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ ۗ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
لَكَذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنِ
سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ
بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا
يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ ۖ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ
وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ ۗ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسْنَدَةٌ ۗ
تَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۗ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۗ
قَتَلَهُمُ اللَّهُ ۗ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که منافقان نزد تو آیند، گویند: «ما گواهی می‌دهیم که یقیناً تو فرستاده‌ای الله هستی» و الله می‌داند که بی‌گمان تو فرستاده‌ای او هستی، و الله گواهی می‌دهد که منافقان یقیناً دروغگو هستند. ﴿۱﴾ آن‌ها سوگندهای خود را سپر قرار دادند، پس (مردم را) از راه الله باز داشتند، به راستی کار بسیار بدی انجام می‌دهند. ﴿۲﴾ این بدان خاطر است که آن‌ها ایمان آوردند، سپس کافر شدند، آنگاه بر دل‌های شان مهر نهاده شد، پس آن‌ها در نمی‌یابند. ﴿۳﴾ و هنگامی که آن‌ها را ببینی، جسم (و قیافه) شان تو را به شگفت آورد، و اگر (سخن) گویند به سخنان شان گوش فرا می‌دهی، گویی آن‌ها چوب‌های تکیه داده به دیوارند، هر بانگی را علیه خود می‌پندارند، آن‌ها دشمن (واقعی) هستند، پس از آنان بر حذر باش! الله آن‌ها را بکشد، چگونه (از حق) منحرف می‌شوند؟! ﴿۴﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّأَ رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمْ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفُضُوا ۗ وَاللَّهُ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧﴾ يَقُولُونَ لِنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنَهَا الْأَذْلَ ۗ وَاللَّهُ الْعَزِيزُ وَلِرَسُولِهِ ۗ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَتَأَيَّبُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَقَ ۗ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجْلُهَا ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

﴿١١﴾

و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: «بیایید تا رسول الله برای شما آمرزش بخواهد» سرهای خود را تکان می‌دهند، و آن‌ها را می‌بینی که (از سخنان تو) اعراض می‌کنند و تکبر می‌ورزند. ﴿۵﴾ برای آن‌ها یکسان است که برایشان آمرزش بخواهی یا آمرزش نخواهی، الله هرگز آنان را نمی‌بخشد، بی‌گمان الله قوم نافرمان را هدایت نمی‌کند. ﴿۶﴾ آن‌ها کسانی هستند که می‌گویند: «بر آنان که نزد رسول الله هستند (چیزی) انفاق نکنید تا پراکنده شوند و حال آن که خزاین آسمان‌ها و زمین از آن الله است، ولی منافقان در نمی‌یابند. ﴿۷﴾ آن‌ها می‌گویند: «اگر به مدینه باز گردیم، یقیناً صاحبان عزت، ذلیلان را از آنجا بیرون می‌کنند» در حالی که عزت از آن الله، و فرستاده او و مؤمنان است، ولی منافقان نمی‌دانند. ﴿۸﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال‌تان، و فرزندان‌تان شما را از یاد الله غافل نکنند، و هر کس که چنین کند، پس آنان زیانکارانند. ﴿۹﴾ و از آنچه به شما روزی داده‌ایم، (در راه الله) انفاق کنید، پیش از آن که مرگ به سراغ یکی از شما آید، پس بگویند: «پروردگارا! ای کاش (مرگ) مرا مدت کمی با تأخیر می‌انداختی، تا (در راه تو) صدقه بدهم و از صالحان باشم». ﴿۱۰﴾ و الله هرگز (مرگ) کسی را هنگامی که اجلس فرا رسد به تأخیر نمی‌اندازد، و الله به آنچه می‌کنید آگاه است. ﴿۱۱﴾

سورة التغابن

سورة تغابن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
 الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
 ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
 صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِدَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
 فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ
 كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشِّرُنا بِدُونِنا
 فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ
 لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَتَامِنُوا
 بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ نَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ
 وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ
 وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
 أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

به نام الله بخشنده مهربان

آنچه در آسمان‌ها و آنچه در زمین است همه تسبیح الله می‌گویند، فرمانروایی از آن اوست، و سپاس (و ستایش نیز) از آن او است، و او بر همه چیز تواناست. ﴿۱﴾ او کسی است که شما را آفرید، پس (گروهی) از شما کافرند و (گروهی) از شما مؤمن هستند، و الله به آنچه می‌کنید بیناست. ﴿۲﴾ آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید، و شما را (در رحم مادران‌تان) شکل و صورت بخشید، پس شکل و صورت‌تان را نیکو (و زیبا) گرداند، و بازگشت (همه) به سوی اوست. ﴿۳﴾ آنچه را که در آسمان‌ها و زمین است می‌داند، و آنچه را که پنهان می‌دارید و آنچه را که آشکار می‌کنید می‌داند، و الله از آنچه در سینه‌هاست آگاه است. ﴿۴﴾ آیا خبر کسانی که پیش از این کافر شدند، به شما نرسیده است؟! پس آن‌ها (طعم) کیفر کار خود را چشیدند، و برای آن‌ها عذاب دردناکی است. ﴿۵﴾ این بدان سبب است که پیامبران‌شان با معجزات (و دلایل روشن) به سوی آنان آمدند، پس (آن‌ها از روی تکبر) گفتند: «آیا بشری (مانند ما) می‌خواهد ما را هدایت کند؟!» آنگاه کافر شدند و روی گرداندند، و الله (از آن‌ها و ایمان‌شان) بی‌نیاز بود، و الله بی‌نیاز ستوده است. ﴿۶﴾ کسانی که کافر شدند گمان بردند که هرگز برانگیخته نخواهند شد، (ای پیامبر!) بگو: «آری، به پروردگارم سوگند، یقیناً (همه) برانگیخته خواهید شد، آنگاه از آنچه می‌کردید به شما خبر خواهند داد، و این (کار) بر الله آسان است». ﴿۷﴾ پس به الله و پیامبرش و نوری که نازل کرده‌ایم ایمان بیاورید، و الله به آنچه می‌کنید آگاه است. ﴿۸﴾ روزی که همه شما را (در محشر) گرد می‌آورد، آن روز، روز مغبونی است، و هرکس به الله ایمان آورد و کارهای شایسته انجام دهد، گناهان او را می‌بخشد و او را به باغ‌هایی (از بهشت) وارد می‌کند که نهرها زیر (درختان) آن جاری است، جاودانه در آن می‌مانند، این کامیابی بزرگ است. ﴿۹﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾
 مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنِّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغَفَّرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۗ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ ۗ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَالِحُونَ ﴿١٦﴾ إِنْ تَقَرَّضُوا لِلَّهِ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَعْفَهُ لَكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَنِ الْمَغِيبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٨﴾

و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند آنان اهل آتش (دوزخ) اند که جاودانه در آن می مانند، و بد (سرانجام و) جایگاهی است. ﴿۱۰﴾ هیچ مصیبتی (به انسان) نمی رسد، مگر به حکم (و فرمان) الله و هر کس به الله ایمان آورد (الله) قلبش را هدایت می کند، و الله به همه چیز داناست. ﴿۱۱﴾ الله را اطاعت کنید، و رسول الله را اطاعت کنید، پس اگر روی بگردانید، (بدانید که) بر فرستاده ما وظیفه ای جز ابلاغ آشکار نیست. ﴿۱۲﴾ الله کسی است که هیچ معبودی (به حق) جز او نیست، پس مؤمنان باید بر الله توکل کنند. ﴿۱۳﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! به راستی (بعضی) از همسران تان و فرزندان تان دشمنان شما هستند، پس از آن ها بر حذر باشید، و اگر عفو کنید، و چشم ببوشید، و ببخشید، بی گمان الله آمرزنده مهربان است^(۱). ﴿۱۴﴾ جز این نیست که اموال تان و اولاد تان مایه آزمایش هستند، و الله است که پاداش بزرگ نزد اوست. ﴿۱۵﴾ پس تا (جایی که) می توانید از الله بترسید، و گوش دهید، و فرمان برید، و انفاق کنید که برای خود شما بهتر است، و کسانی که از بخل و حرص نفس خود مصون بمانند آنانند که رستگارانند. ﴿۱۶﴾ اگر به الله قرض الحسنه بدهید، آن را برای شما افزون می کند، و شما را بیامرزد، و الله قدر شناس بردبار است. ﴿۱۷﴾ دانای پنهان و آشکار، و پیرومند حکیم است. ﴿۱۸﴾

(۱) - سبب نزول آیه: هنگامی که برخی از مسلمانان اراده هجرت از مکه به مدینه کردند، همسران و فرزندان شان مانع هجرت آنها شدند، سپس بعد از این که به نزد رسول الله ﷺ در مدینه رسیدند، متوجه شدند که سبقت کنندگان از مسایل دین بسیار بهره مند شده اند چنانچه قصد کردند که زن و فرزندان خود را سزا دهند، در این هنگام الله متعال به درگذشتن از آنها حکم فرمود. (جامع ترمذی: ۳۳۱۷).

سورة الطلاق

سورة طلاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلَّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا تَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتَلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْأَخْرِيِّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ بَلِّغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٤﴾

وَالَّتِي يَبْسُغْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ تَحْضَنْ وَأُولَتْ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٦﴾

به نام الله بخشنده مهربان

ای پیامبر! هرگاه خواستید زنان را طلاق دهید، پس آن‌ها را در زمان (آغاز) عدّه طلاق دهید، و حساب عدّه را نگه دارید، و از الله که پروردگار شماست بترسید، نه شما آن‌ها را از خانه‌هایشان بیرون کنید، و نه آن‌ها بیرون روند، مگر آن که کار زشت آشکاری مرتکب شوند، و این حدود الله است، و هر کس از حدود الله تجاوز کند پس مسلماً به خود ستم کرده است. تو نمی‌دانی، شاید الله پس از آن وضع تازه‌ای فراهم آورد (که به صلح و آشتی منجر شود). ﴿۱﴾ پس چون (آن‌ها را طلاق دادید و) عدّه آن‌ها به سر رسید، آن‌ها را به طرز شایسته‌ای نگه دارید یا به طرز شایسته‌ای از آن‌ها جدا شوید، و دو فرد عادل از خودتان را گواه بگیرید، و شهادت را برای الله برپا دارید، این (حکمی است) که کسی که به الله و روز قیامت ایمان دارد به آن پند و اندرز داده می‌شود، و هر کس که از الله بترسد، (الله) راه نجاتی برای او قرار می‌دهد. ﴿۲﴾ و او را از جایی که گمان ندارد روزی می‌دهد، و هر کس بر الله توکل کند، پس همان او را کافی است. بی‌گمان الله فرمان خود را به انجام می‌رساند، مسلماً الله برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است. ﴿۳﴾ و کسانی از زنان تان که از عادت ماهانه مأیوس شده‌اند، - اگر شک کردید - عدّه آن‌ها سه ماه است و (نیز) آن‌ها که حیض نشده‌اند. و عدّه زنان بار دار این است که بار خود را بگذارند، و هر کس از الله بترسد، (الله) کارش را برایش آسان می‌سازد. ﴿۴﴾ این فرمان الله است که بر شما نازل کرده است، و هر کس از الله بترسد، الله گناهانش را از او می‌زداید (و می‌بخشد) و پاداش او را بزرگ می‌گرداند. ﴿۵﴾

آنان (زنان مطلقه) را در حد توان تان هر جای که خودتان سکونت دارید، سکونت دهید، و به آنها زیان نرسانید تا (عرضه را) بر آنان تنگ کنید، (و پیش از پایان عده مجبور به ترک منزل شوند) و اگر بار دار باشند نفقه آنها را بدهید تا آن که حمل خود را بگذارند. پس اگر (فرزندتان را) برای شما شیر می دهند، مزدشان را پردازید، و (این کار را) به نیکی و با مشورت همدیگر انجام دهید، و اگر به توافق نرسیدید، پس زن دیگری (به درخواست شوهر) او را شیر دهد. ﴿۶﴾ آنان که دارا (و ثروتمند) هستند باید از دارایی (و ثروت) خود انفاق کنند، و کسی که تنگدست است پس باید از آنچه که الله به او داده انفاق کند، الله هیچکس را جز به اندازه (توانایی) که به او داده مکلف نمی کند، الله به زودی بعد از سختی (و تنگدستی) آسانی (و گشایش) قرار می دهد. ﴿۷﴾ چه بسیار (اهالی) آبادی ها که از فرمان پروردگارشان و (فرمان) پیامبران او سرپیچی کردند، پس ما به شدت از آنها حساب کشیدیم، و به عذابی سخت (و سهم ناک) آنان را عذاب کردیم. ﴿۸﴾ پس آنها (طعم) عقوبت کار خود را چشیدند، و سرانجام کارشان زیان بود. ﴿۹﴾ الله عذاب سختی برای آنها آماده کرده است. پس ای خرمندانی که ایمان آورده اید! از الله بترسید، محققاً الله ذکر (قرآن) را به سوی شما نازل کرده است. ﴿۱۰﴾ (و نیز) پیامبری (به سوی شما فرستاده) که آیات روشن الله را بر شما می خواند، تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام داده اند از تاریکی ها به سوی نور بیرون آورد. و هرکس به الله ایمان آورد و کار شایسته انجام دهد (الله) او را به باغ هایی (از بهشت) وارد می کند که از زیر (درختان) آن نهرها جاری است، جاودانه در آن بمانند، به راستی الله رزق و روزیش را نیکو گردانیده است. ﴿۱۱﴾ الله (همان) کسی است که هفت آسمان را آفرید، و از زمین (نیز) همانند آنها را (آفرید). و فرمان (الله) پیوسته در میان آنها نازل می شود تا بدانید که الله بر هر چیز تواناست، و آن که علم الله بر همه چیز احاطه دارد. ﴿۱۲﴾

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تَضَارُّوهُنَّ لِيُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۗ وَاتَّمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ ۗ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمْ فَسَرِّضْ لَهُ ۗ الْاٰخَرٰی ﴿٦﴾ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۗ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا ءَاتَاهُ اللهُ لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا اِلَّا مَا ءَاتٰهَا ۗ سَيَجْعَلُ اللهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَآئِنٌ مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ اٰمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهَا فَحَاسَبْنٰهَا حِسَابًا شَدِيْدًا وَعَدَّبْنٰهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ اٰمْرِهَا وَكَانَ عِقَابُهُ اَمْرًا حُسْرًا ﴿٩﴾ اَعَدَّ اللهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ۗ فَاتَّقُوا اللهَ يَتَّوَلٰى الْاَلْبَسِبِ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا ۗ قَدْ اَنْزَلَ اللهُ اِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُوْلًا يَتْلُوْا عَلَيْكُمْ ءَاٰيٰتِ اللهِ مُبَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوْا الصّٰلِحٰتِ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صٰلِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا ۗ قَدْ اَحْسَنَ اللهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾ اللهُ الَّذِيْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ وَمِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْاَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوْا اَنَّ اللهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ وَّانَّ اللهَ قَدْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

سورة التحريم

سورة تحريم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَّيِبُهَا لِلنَّبِيِّ لِمَ نَحْرِمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتٍ
 أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ
 أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَانَا وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ أَسْرَأَ
 النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ
 عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ
 قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَّأَنِ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ إِنْ
 تَوْبًا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ
 هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَلَحَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ
 ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا
 خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسَاهِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَنِيتَاتٍ تَتَّبِعْتِ عِبْدَاتٍ
 سَتِيحَاتٍ نَّبِيَّتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾ يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا قَوْلًا أَنْفُسِكُمْ
 وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ
 شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾
 يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَدِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ
 تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

به نام الله بخشنده مهربان

ای پیامبر! چرا چیزی را که الله بر تو حلال کرده است به خاطر
 خشنودی همسرانت (بر خود) حرام می کنی؟! و الله آمرزنده
 مهربان است. ﴿۱﴾ به راستی الله (راه) گشودن سوگندهای تان
 را برای شما مقرر داشته است، و الله دوستدار (و مولای)
 شماست، و او دانای حکیم است. ﴿۲﴾ و هنگامی که پیامبر به
 بعضی از همسرانش سخنانی را به راز گفت، پس چون (آن
 همسر) آن را (به دیگری) خبر داد، و الله او (پیامبر) را بر آن
 آگاه کرد، قسمتی از آن را برای او بیان کرد و از قسمتی
 (دیگر) خود داری نمود، پس هنگامی که (پیامبر) او را از آن
 خبر داد، گفت: «چه کسی این را به تو خبر داده است؟» (پیامبر)
 فرمود: «(الله) دانای آگاه مرا خبر داده است». ﴿۳﴾ (ای
 همسران پیامبر!) اگر شما دو نفر به درگاه الله توبه کنید (به سود
 شماست) بی گمان دل های تان (از حق) منحرف گشته است، و
 اگر شما دو نفر بر علیه او همدست (متفق) شوید پس (بدانید)
 که الله یاور (و مولای) اوست، و (نیز) جبرئیل و مردمان شایسته
 از مؤمنان، و فرشتگان (نیز) بعد از آن پشتیبان (و مددکار او)
 هستند. ﴿۴﴾ چه بسا اگر شما را طلاق دهد، پروردگارش
 همسرانی بهتر از شما برایش جایگزین کند، (که) مسلمان،
 مؤمن، فرمانبردار، توبه کار، عبادت کننده، روزه دار، بیوه و
 دوشیزه باشند. ﴿۵﴾ ای کسانی که ایمان آورده اید! خودتان و
 خانواده تان را از آتشی که هیمة آن مردم و سنگ ها است نگه
 دارید (آتشی که) بر آن فرشتگان خشن و سخت گیر (گمارده
 شده) که هرگز الله را در آنچه به آنان فرمان داده نافرمانی
 نمی کنند، و هر چه فرمان می یابند انجام می دهند. ﴿۶﴾ ای
 کسانی که کافر شده اید! امروز عذرخواهی نکنید، جز این نیست
 که در برابر آنچه می کردید جزا داده می شوید. ﴿۷﴾

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به سوی الله توبه کنید، توبه‌ای خالص، امید است پروردگارتان گناهانتان را از شما بزداید، و شما را به باغ‌هایی (از بهشت) که نرها زیر (درختان) آن جاری است وارد کند، روزی که الله، پیامبر و کسانی را که با او ایمان آورده‌اند خوار نمی‌کند، نورشان پیشاپیش آنان و سمت راست‌شان در حرکت است، می‌گویند: «پروردگارا! نور ما را به تمام (و کمال) برسان، و ما را بیامرز بی گمان تو بر هر چیز توانایی».

﴿۸﴾ ای پیامبر! با کفار و منافقان جهاد کن، و بر آنها سخت بگیر، و جایگاه‌شان جهنم است، و بد جایگاهی است. ﴿۹﴾ الله برای کسانی که کافر شده‌اند، همسر نوح و همسر لوط را مثل زده است که آن دو در نکاح دو تن از بندگان صالح ما بودند، پس به آن دو خیانت کردند، آنگاه (آن دو بنده صالح) نتوانستند چیزی از (عذاب) الله را از آن دو دفع کنند، و (به آن دو) گفته شد: «همراه وارد شوندگان به آتش (جهنم) وارد شوید». ﴿۱۰﴾ و الله برای کسانی که ایمان آورده‌اند، همسر فرعون (آسیه) را مثل زده است، هنگامی که گفت: «پروردگارا! خانه برای من نزد خودت در بهشت بساز، و مرا از فرعون و کردارش نجات بده، و مرا از قوم ستمگر رهایی بخش».

﴿۱۱﴾ و (نیز) مریم دختر عمران را (مثل زده) که شرمگاه خویش را (پاک) نگه داشت، پس ما از روح خود در آن دمیدیم، و (او) کلمات پروردگارش و کتاب‌های او را تصدیق کرد و از فرمانبرداران بود.

﴿۱۲﴾

يَتَّيِبُهُا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا
 عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم
 جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ
 النَّبِيَّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ
 أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا
 وَآغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾ يَتَّيِبُهَا
 اللَّهُ جَهْدَ الْجَهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَأَغْلَظَ عَلَيْهِمْ
 وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللَّهُ
 مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتِ نُوْحٍ وَامْرَأَتِ لُوطٍ
 كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِّنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
 فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ
 ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا
 لِلَّذِينَ ءَامَنُوا امْرَأَتِ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ
 ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَخِجْتِي مِّنْ فِرْعَوْنَ
 وَعَمَلِهِ وَخِجْتِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾
 وَمَرْيَمَ ابْنَتِ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا
 فِيهِ مِنْ رُّوحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ
 وَكَانَتْ مِنَ الْقَدِّينِ ﴿١٢﴾

سورة الملك

سورة ملك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام الله بخشنده مهربان

تَبْرَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾
 الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ
 الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ﴿٢﴾ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَّا
 تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوُّتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ
 تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ
 الْبَصَرُ حَاسِمًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا
 بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ
 عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ
 وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾ إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ
 تَفُورٌ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ
 سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾ قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا
 نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي
 ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي
 أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَأَعْرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ
 السَّعِيرِ ﴿١١﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
 وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

پر برکت و بزرگوار است کسی که فرمانروایی جهان هستی به دست اوست، و او بر هر چیز تواناست. ﴿۱﴾ ﴿همان کسی که مرگ و زندگی را آفرید تا شما را بیازماید که کدام یک از شما نیکو کارتر است، و او پیروزمند بخشنده است. ﴿۲﴾ ﴿آن کس که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید، در آفرینش (الله) رحمان هیچ خلل و بی نظمی نمی بینی، باز چشم بگردان، آیا نقصانی (و شکافی) می بینی؟ ﴿۳﴾ سپس بار دیگر چشم بگردان، چشم تو در حالی که خسته و ناتوان است به سوی تو باز می گردد. ﴿۴﴾ به راستی ما آسمان دنیا را با چراغها آراستیم، و آنها را برای راندن شیاطین قرار دادیم، و برای آنها عذاب (آتش) سوزان آماده ساختیم. ﴿۵﴾ و برای کسانی که به پروردگارشان کافر شدند عذاب جهنم است، و چه بد جایگاهی است. ﴿۶﴾ هنگامی که در آن انداخته شوند، از آن نعره (وحشتناک) می شنوند، در حالی که آن می جوشد. ﴿۷﴾ از شدت خشم نزدیک است پاره پاره شود، هر گاه که گروهی در آن انداخته می شوند، نگرهبانانش از آنها می پرسند: «آیا بیم دهنده به سراغ شما نیامد؟!». ﴿۸﴾ گویند: «چرا، بیم دهنده به سوی ما آمد، پس ما او را تکذیب کردیم، و گفتیم: هرگز الله چیزی نازل نکرده است، شما جز در گمراهی بزرگ نیستید». ﴿۹﴾ و گویند: «اگر ما می شنیدیم یا تعقل می کردیم، در (زمره) دوزخیان نبودیم». ﴿۱۰﴾ پس آنها به گناه خود اعتراف کنند، دور باد دوزخیان از رحمت الله. ﴿۱۱﴾ بی گمان کسانی که درنهمان از پروردگارشان می ترسند، آنان آمرزش و پاداش بزرگی دارند. ﴿۱۲﴾

وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوْ أَجْهَرُوا بِهِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ
 ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي
 مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ۗ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾ ءَأَمِنْتُمْ مِّن
 فِي السَّمَاءِ أَنْ تَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾
 أَمْ أَمِنْتُمْ مِّن فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۗ
 فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن
 قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوْلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ
 صَفَقَتِ وَيَقْبِضْنَ ۗ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ
 شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ
 يَنْصُرُكُمْ مِّن دُونِ الرَّحْمَنِ ۗ إِنَّ الْكٰفِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ
 ﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۗ بَلْ
 لَّجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَن يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ
 وَجْهِهِ ۗ أَهْدَىٰ أَمَّن يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ
 ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
 وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ
 الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ
 مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ
 عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

گفتار خود را پنهان دارید یا آن را آشکار سازید، (به هر حال) او
 به آنچه در دل هاست آگاه است. ﴿۱۳﴾ آیا کسی که همه
 موجودات را آفریده است، (از حال آنها) نمی داند؟ در حالی که
 او باریک بین و آگاه است. ﴿۱۴﴾ او کسی است که زمین را برای
 شما رام گردانید، پس در گوشه و نواحی آن راه بروید و از روزی
 او بخورید، و بازگشت (همه) به سوی اوست. ﴿۱۵﴾ آیا خود را
 از کسی که در آسمان است، در امان می دانید، که (فرمان دهد)
 زمین شما را فرو برد، پس آن ناگهان به لرزش در آید؟ ﴿۱۶﴾ یا
 خود را از کسی که در آسمان است، در امان می دانید، که تند بادی
 همراه با سنگریزه بر شما فرستد؟ پس بزودی خواهید دانست که
 هشدار من چگونه است! ﴿۱۷﴾ و به راستی کسانی که پیش از
 آنان بودند (نیز دعوت پیامبران را) تکذیب کردند، پس عقوبت
 من چگونه بود! ﴿۱۸﴾ آیا به پرندگانی که بر فراز سرشان است،
 که گاهی بالهای خود را می گشایند، و گاهی فرو می بندند، نگاه
 نکردند؟! جز (الله) رحمان (کسی) آنها را (بر فراز آسمان) نگاه
 نمی دارد، بی گمان او به هر چیز بیناست. ﴿۱۹﴾ آیا این چه کسی
 است آن که لشکر شماست، که به جای (الله) رحمان شما را یاری
 می کند؟ کافران جز در فریب (و غرورشان) نیستند. ﴿۲۰﴾ آیا آن
 کیست که به شما روزی دهد اگر او روزیش را باز دارد؟ بلکه
 آنها در سرکشی و دوری از حق لجاجت می کنند. ﴿۲۱﴾ آیا
 کسی که به رو افتاده حرکت می کند به هدایت نزدیکتر است، یا
 آن کسی که راست و استوار بر راه راست گام بر می دارد؟! ﴿۲۲﴾
 بگو: «او کسی است که شما را آفرید، و برای شما گوش و
 چشمان و دل قرار داد، (اما شما) اندکی سپاس گزاری می کنید.»
 ﴿۲۳﴾ بگو: «او کسی است شما را در زمین پراکند و به سوی او
 گرد آورده می شوید.» ﴿۲۴﴾ و می گویند: «اگر راست می گویند
 این وعده (قیامت) چه زمانی است؟» ﴿۲۵﴾ (ای پیامبر) بگو:
 «علم (قیامت) تنها نزد الله است، و من فقط هشداردهنده ای آشکار
 هستم.» ﴿۲۶﴾

پس چون آن (وعده و عذاب الهی) را از نزدیک ببیند، چهره کسانی که کافر شدند سیاه و اندوهگین می‌گردد، و (به آنها) گفته می‌شود: این همان چیزی است که شما آن را می‌طلبیدید. ﴿۲۷﴾ (ای پیامبر) بگو: «به من خبر دهید، اگر الله مرا و کسانی که با من هستند، هلاک کند، یا بر ما رحمت آورد، پس چه کسی کافران را از عذاب دردناک پناه می‌دهد؟!». ﴿۲۸﴾ بگو: «او (الله) رحمان است، به او ایمان آورده‌ایم، و بر او توکل کرده‌ایم، پس (ای کافران) بزودی خواهید دانست چه کسی در گمراهی آشکار است!». ﴿۲۹﴾ (ای پیامبر) بگو: «به من خبر دهید اگر آب (شرب) شما (در زمین) فرو رود، پس چه کسی می‌تواند برای شما آب روان (و گوارا) بیاورد؟!». ﴿۳۰﴾

سوره قلم

به نام الله بخشنده مهربان

نون، سوگند به قلم و آنچه می‌نویسند. ﴿۱﴾ که تو (ای پیامبر) به نعمت (و فضل) پروردگارت دیوانه نیستی. ﴿۲﴾ و بی‌گمان برای تو (ای پیامبر) پاداشی بی‌پایان (و عظیم) است. ﴿۳﴾ و یقیناً تو (ای محمد) بر اخلاق و خوی بسیار عظیم و والایی هستی. ﴿۴﴾ پس تو بزودی خواهی دید و آنها (نیز) خواهند دید. ﴿۵﴾ که کدام یک از شما دیوانه است! ﴿۶﴾ همانا پروردگارت بهتر می‌داند چه کسی از راه او گمراه گشته است، و (نیز) او به هدایت یافتگان داناتر است. ﴿۷﴾ پس از تکذیب کنندگان اطاعت مکن. ﴿۸﴾ آنها دوست دارند (و می‌خواهند) که نرمی (و مدارا) کنی، پس آنها (نیز) نرمی (و مدارا) کنند. ﴿۹﴾ و از هر فرومایه که بسیار سوگند (دروغ) یاد می‌کند، اطاعت مکن. ﴿۱۰﴾ (آن) بسیار عیبجویی که به سخن چینی آمد و رفت می‌کند. ﴿۱۱﴾ و بسیار بازدارنده (کار) خیر، و متجاوز و گناهکار است. ﴿۱۲﴾ خشن (و کینه‌توز) و (بدتر) از آن (بی‌نسب و) حرام زاده است. ﴿۱۳﴾ بدان خاطر که صاحب مال و فرزندان بسیار است (مبادا از او اطاعت کنی!). ﴿۱۴﴾ هنگامی که آیات ما بر او خواند شود، گوید: «این‌ها (افسانه‌های گذشتگان است). ﴿۱۵﴾»

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِی اللَّهُ وَمَنْ مَعِیَ أَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ تُجِیْرُ الْكَافِرِیْنَ مِنْ عَذَابِ أَلِیْمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ ءَامَنَّا بِهِ وَعَلِیْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْمُؤْنَ مَنْ هُوَ فِی ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ یَأْتِیْكُمْ بِمَآءٍ مَّعِیْنٍ ﴿٣٠﴾

سورة القلم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَبْيَعِكُمْ أَلْمَفْتُونَ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تَطْعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوْا لَوْ تَدُهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تَطْعِ كُلَّ حَلَافٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عْتَلَّ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَنَبِينٍ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

به زودی بر بینی او داغ می گذاریم. ﴿۱۶﴾ ما آن‌ها را آزمایش کردیم، همان گونه که صاحبان باغ را آز مودیم، هنگامی که سوگند یاد کردند که صبحگاهان (که مستندان نباشند) میوه‌های باغ را بچینند. ﴿۱۷﴾ و ان شاء الله (اگر الله بخواهد) نگفتند. ﴿۱۸﴾ پس غذایی (فراگیر) از سوی پروردگارت بر (باغ) آن‌ها فرو آمد، در حالی که همه در خواب بودند. ﴿۱۹﴾ پس آن باغ (سبز و خرم) همچون شب سیاه شد. ﴿۲۰﴾ آنگاه صبحگاهان یکدیگر را ندا دادند. ﴿۲۱﴾ که اگر می‌خواهید درو کنید، به سوی کشتزار (و باغ) خویش بروید. ﴿۲۲﴾ پس آن‌ها (به سوی کشتزار) حرکت کردند. در حالی که آهسته باهم می‌گفتند: ﴿۲۳﴾ «مراقب باشید که امروز هیچ بی‌نوا (و مسکینی) در آن (باغ) وارد نشود». ﴿۲۴﴾ و صبحگاهان با تصمیم جدی بر منع و جلوگیری (از مستمندان) بیرون شدند. ﴿۲۵﴾ پس هنگامی که آن (باغ) را دیدند، گفتند: «یقیناً ما راه گم کرده‌ایم، ﴿۲۶﴾ نه، بلکه ما (از حاصلان) بی‌بهره و محروم هستیم». ﴿۲۷﴾ یکی از بهترین آن‌ها گفت: «آیا به شما نگفتم، چرا (شکر و) تسبیح (الله را) نمی‌گوئید؟!». ﴿۲۸﴾ گفتند: «پروردگار ما پاک و منزّه است، مسلماً ما ستمکار بودیم». ﴿۲۹﴾ آنگاه ملامت کنان به یکدیگر رو آوردند. ﴿۳۰﴾ گفتند: «وای بر ما که طغیان‌گر (و سرکش) بودیم، ﴿۳۱﴾ امیدواریم که پروردگارمان (مارا ببخشد و) در عوض چیزی بهتر از آن (باغ) به ما بدهد، بی‌گمان ما به سوی پروردگار خود روی آورده‌ایم». ﴿۳۲﴾ عذاب (الله در دنیا) این چنین است، و عذاب آخرت مسلماً بزرگ‌تر (و بیشتر) است، اگر آن‌ها می‌دانستند. ﴿۳۳﴾ به راستی برای پرهیزگاران نزد پروردگارشان باغ‌های پر نعمت است. ﴿۳۴﴾ آیا ما مسلمانان را همچون مجرمان (و گناهکاران) قرار می‌دهیم؟! ﴿۳۵﴾ شما را چه شده است، چگونه داوری می‌کنید؟! ﴿۳۶﴾ آیا شما کتابی (آسمانی) دارید که در آن می‌خوانید؟! ﴿۳۷﴾ و در آن (کتاب) آنچه را انتخاب کنید، برای شما (نوشته شده) است؟! ﴿۳۸﴾ یا اینکه شما بر (عهده) ما عهد و پیمان استواری تا روز قیامت دارید، که هر چه را حکم کنید، (حق) برای شما باشد؟! ﴿۳۹﴾ (ای پیامبر) از آن‌ها بپرس، کدام یک از آنان در برابر این (ادعاهای) متعهد است؟! ﴿۴۰﴾ و یا اینکه آن‌ها (معبودان و) شریکانی دارند، پس اگر است می‌گویند باید شریکان (و معبودان) خویش را بیاورند. ﴿۴۱﴾ روزی که (کار بالا گیرد و) الله متعال برای داوری میان خلائق بیاید) ساق برهنه و مکشوف گردد، و (مشرکان) دعوت به سجود می‌شوند، ولی نمی‌توانند (سجده کنند). ﴿۴۲﴾

سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرطومِ ﴿۱۶﴾ إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿۱۷﴾ وَلَا يَسْتَنْتُونَ ﴿۱۸﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿۱۹﴾ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿۲۰﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿۲۱﴾ أَنْ أَعْدُوا عَلَيَّ حَرْثَكُمْ إِنَّ كُنْتُمْ صَرِيمِينَ ﴿۲۲﴾ فَأَنْطَلِقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ﴿۲۳﴾ أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ﴿۲۴﴾ وَغَدُوا عَلَيَّ حَرْدٍ قَدِيرِينَ ﴿۲۵﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ﴿۲۶﴾ بَلْ لَحْنٌ مَّحْرُومُونَ ﴿۲۷﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿۲۸﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۲۹﴾ فَأَقْبَل بَعْضُهُمْ عَلَيَّ بَعْضٌ يَتَلَوُمُونَ ﴿۳۰﴾ قَالُوا يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۳۱﴾ عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا حَيْرًا مِّمَّهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿۳۲﴾ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْأَخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿۳۴﴾ أَفَتَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْجَرِيمِينَ ﴿۳۵﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۶﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿۳۷﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿۳۸﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَلِغَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿۳۹﴾ سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿۴۰﴾ أَمْ هُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۴۱﴾ يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۴۲﴾

در حالی که) دیدگان‌شان (از ندامت و خجالت) فرو افتاده و ذلت و خواری وجودشان را در بر گرفته است، و یقیناً که پیش از آن (در دنیا) در حالی که سالم بودند به سجود فرا خوانده می‌شدند. ﴿۴۳﴾ پس (ای پیامبر) مرا با آن کسی که این سخن (قرآن) را تکذیب می‌کند و گذار، ما آنان را از آنجایی که نمی‌دانند بتدریج خواهیم گرفت. ﴿۴۴﴾ و به آن‌ها مهلت می‌دهم، بی‌گمان مکر (و تدبیر) من استوار (و محکم) است. ﴿۴۵﴾ (ای پیامبر) آیا تو از آن‌ها مزدی درخواست می‌کنی، که (آن‌ها از ادای آن در رنجند، و) برایشان سنگین است؟! ﴿۴۶﴾ یا (اسرار) غیب نزد آن‌هاست، پس آنان (از آن) می‌نویسند. ﴿۴۷﴾ پس (ای پیامبر) برای فرمان (و حکم) پروردگارت صبر کن، و مانند صاحب ماهی (= یونس بن متی) مباش، هنگامی که سرشار از غم و اندوه بود (الله را) نداد کرد. ﴿۴۸﴾ اگر نعمت (و رحمتی) از سوی پروردگارش او را در نمی‌یافت، یقیناً (از شکم ماهی) به صحرای بی‌آب و علف بیرون افکنده می‌شد، در حالی که او بدحال (و نکوهیده) بود. ﴿۴۹﴾ پس پروردگارش او را برگزید، و او را از صالحان قرار داد. ﴿۵۰﴾ و (ای پیامبر) نزدیک است کسانی که کافر شدند، هنگامی که آیات قرآن را می‌شنوند، با چشم‌های خود تو را چشم زخم بزنند (و بلغزانند) و می‌گویند: «قطعاً او دیوانه است». ﴿۵۱﴾ در حالی که این (قرآن) جز پندی برای جهانیان نیست. ﴿۵۲﴾

سوره حاقه

به نام الله بخشنده مهربان

(روز) واقع شدنی (رستاخیز) ﴿۱﴾ آن واقع شدنی چیست؟ ﴿۲﴾ و تو چه دانی آن واقع شدنی چیست (و چگونه است)؟! ﴿۳﴾ (قوم) ثمود و (قوم) عاد (قیامت) درهم کوبنده را تکذیب کردند. ﴿۴﴾ پس اما (قوم) ثمود، به بانگ سهمگین هلاک شدند. ﴿۵﴾ و اما (قوم) عاد با تند بادی سرکش و سرد به هلاکت رسیدند. ﴿۶﴾ (الله) هفت شب و هشت روز پی در پی آن را بر آن‌ها مسلط نمود، پس (اگر آنجا می‌بودی) (آن) قوم را آن (تند باد) مانند تنه‌های پوسیده تو خالی درختان خرما، بر زمین افتاده (و هلاک شده) می‌دیدی. ﴿۷﴾ پس آیا از آن‌ها کسی را می‌بینی که باقی مانده باشد؟! ﴿۸﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِفُهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿۱﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿۳﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿۴﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۵﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿۶﴾ لَوْلَا أَنْ تَدَارَكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿۷﴾ فَأَجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۸﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿۹﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۱۰﴾

سورة الحاقة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿۱﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿۲﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿۳﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿۴﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأَهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿۵﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿۶﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةً أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ خَلٍ خَاوِيَةٍ ﴿۷﴾ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿۸﴾

و فرعون و کسانی که پیش از او بودند، و (مردم) شهرهای ویران شده (قوم لوط) مرتکب گناهان (بزرگ) شدند. ﴿۹﴾ پس آن‌ها از (فرمان) فرستاده پروردگارشان سرپیچی کردند، آنگاه (الله) آن‌ها را به عذاب سختی گرفتارشان کرد. ﴿۱۰﴾ همانا هنگامی که آب طغیان کرد، شما را در کشتی سوار کردیم. ﴿۱۱﴾ تا که پندی برای شما قرار دهیم، و گوش‌های شنوا آن را بشنوند و به یاد بسپارند. ﴿۱۲﴾ پس هنگامی که یک بار در «صور» دمیده شود. ﴿۱۳﴾ و زمین و کوه‌ها از جا کنده شود، پس یکباره درهم کوبیده (و متلاشی) شوند. ﴿۱۴﴾ پس در آن روز واقعه (عظیم) قیامت به وقوع می‌پیوندد. ﴿۱۵﴾ و آسمان شکافته می‌شود، پس در آن روز سست می‌گردد (و فرو می‌ریزد). ﴿۱۶﴾ و فرشتگان بر کناره‌های آن (= آسمان) قرار می‌گیرند، و آن روز هشت (فرشته) عرش پروردگارت را بر فرازشان حمل می‌کنند. ﴿۱۷﴾ در آن روز شما (همگی برای حساب‌رسی، به پیشگاه الله) عرضه می‌شوید، و هیچ چیز از (کارهای) شما پنهان نخواهد ماند. ﴿۱۸﴾ پس اما کسی که نامه (اعمالش) را به دست راستش دهند، گوید: «بیاید نامه (اعمال) مرا بخوانید! ﴿۱۹﴾ من یقین داشتم که به حساب (اعمال) خودم خواهم رسید». ﴿۲۰﴾ پس او در یک زندگی پسندیده (و رضایت بخشی) خواهد بود. ﴿۲۱﴾ در بهشتی برین. ﴿۲۲﴾ که میوه‌هایش (برای چیده شدن) در دسترس است. ﴿۲۳﴾ (و به آن‌ها گفته می‌شود): «بخورید و بیاشامید، گوارای تان باد، به (خاطر) آنچه در ایام گذشته پیش فرستاده‌اید». ﴿۲۴﴾ و اما کسی که نامه (اعمالش) را به دست چپش دهند، گوید: «ای کاش هرگز نامه (اعمال) مرا به من داده نمی‌شد، ﴿۲۵﴾ و نمی‌دانستم حسابم چیست. ﴿۲۶﴾ ای کاش (با مرگ) همه چیز تمام می‌شد (و پایان کار بود). ﴿۲۷﴾ مال و دارایی ام مرا بی‌نیاز نکرد (و سودی نبخشید). ﴿۲۸﴾ قدرت و فرمانروایی ام (نیز) از (دست) من رفت (و بکلی نابود شد)». ﴿۲۹﴾ (به فرشتگان گفته می‌شود): «او را بگیرید، پس طوق (به گردن) او اندازید. ﴿۳۰﴾ سپس او را به (آتش) دوزخ بيفکنید. ﴿۳۱﴾ آنگاه او را در زنجیری که طول آن هفتاد ذراع است، ببندید، ﴿۳۲﴾ بی‌گمان او هرگز به الله بزرگ ایمان نمی‌آورد، ﴿۳۳﴾ و هرگز (مردم را) بر اطعام بی‌نوا (یان) تشویق نمی‌کرد. ﴿۳۴﴾

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَتُ بِالْحَاطِطَةِ ﴿۹﴾
 فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً ﴿۱۰﴾ إِنَّا لَمَّا
 طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ﴿۱۱﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً
 وَتَعِيهَا أذُنٌ وَعَيْةٌ ﴿۱۲﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ
 وَاحِدَةٌ ﴿۱۳﴾ وَحَمَلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً
 ﴿۱۴﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿۱۵﴾ وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ
 فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿۱۶﴾ وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ
 عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ مُّنْبِيئَةٌ ﴿۱۷﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ
 لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿۱۸﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ
 بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَقْرَبُ وَأَكْتَبِيَةٌ ﴿۱۹﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي
 مُلْقٍ حِسَابِيَةٍ ﴿۲۰﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿۲۱﴾ فِي جَنَّةٍ
 عَالِيَةٍ ﴿۲۲﴾ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿۲۳﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا
 أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿۲۴﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ
 بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَلِيَّتِي لِمَ أُوتِيَ كِتَابِيَةٌ ﴿۲۵﴾ وَلِمَ أَدْرِ
 مَا حِسَابِيَةٌ ﴿۲۶﴾ يَلِيَّتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ﴿۲۷﴾ مَا أَغْنَى
 عَنِّي مَالِيَّةٌ ﴿۲۸﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ ﴿۲۹﴾ خَذُوهُ فَعُلوهُ
 ﴿۳۰﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ﴿۳۱﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا
 سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿۳۲﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
 الْعَظِيمِ ﴿۳۳﴾ وَلَا تَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿۳۴﴾

پس امروز در این جا دوست صمیمی (و مهربانی) ندارد (که کمکش کند). ﴿۳۵﴾ و غذایی جز از چرک و خون ندارد. ﴿۳۶﴾ (غذایی که) گناهکاران آن را نخورند. ﴿۳۷﴾ پس سوگند به آنچه می بینید، ﴿۳۸﴾ و به آنچه نمی بینید. ﴿۳۹﴾ بی تردید این (قرآن) گفتار رسول بزرگوار است. ﴿۴۰﴾ و این ها گفتار شاعری نیست، (اما شما) اندکی ایمان می آورید. ﴿۴۱﴾ و (نیز) گفتار کاهنی نیست، (لیکن شما) کمتر پند می گیرید. ﴿۴۲﴾ (این قرآن) از سوی پروردگار جهانیان نازل شده است. ﴿۴۳﴾ و اگر (پیامبر) سخنانی (به دروغ) بر ما می بست. ﴿۴۴﴾ مسلماً ما دست راست او را می گرفتیم. ﴿۴۵﴾ سپس (شاه) رگ قلبش را قطع می کردیم. ﴿۴۶﴾ پس هیچ کس از شما نمی توانست از (عذاب) او مانع شود. ﴿۴۷﴾ و یقیناً این (قرآن) پند و تذکری برای پرهیزگاران است. ﴿۴۸﴾ و ما محققاً می دانیم که برخی از شما تکذیب کنندگان (این کلام الهی) هستید. ﴿۴۹﴾ و همانا این (قرآن) بر کافران مایه حسرت و ندامت است. ﴿۵۰﴾ و بی گمان این (قرآن) حق الیقین است. ﴿۵۱﴾ پس (ای پیامبر) به نام پروردگار بزرگت تسبیح گوی. ﴿۵۲﴾

سوره معارج

به نام الله بخشنده مهربان

تقاضاکننده ای، تقاضای غذایی وقوع یافتنی کرد. ﴿۱﴾ (این عذاب) برای کافران است. هیچ دفع کننده ای ندارد. ﴿۲﴾ از سوی الله صاحب مراتب و درجات است. ﴿۳﴾ فرشتگان و روح (جبرئیل) به سوی او عروج می کنند، در روزی که مقدارش پنجاه هزار سال است. ﴿۴﴾ پس تو (ای پیامبر!) صبر جمیل پیشه کن. ﴿۵﴾ بی گمان آن ها آن (روز) را دور می بینند. ﴿۶﴾ و ما آن را نزدیک می بینیم. ﴿۷﴾ (همان) روزی که آسمان چون مس گذاشته شود. ﴿۸﴾ و کوه ها مانند پشم رنگین (متلاشی و پراکنده) شود. ﴿۹﴾ و هیچ دوست صمیمی (و خویشاوندی) از (حال) دوست صمیمی (و خویشاوند خود) نپرسد. ﴿۱۰﴾

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَهُنًا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينَ ﴿٣٦﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾ فَلَا أَقْسَمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمَنُونَ ﴿٤١﴾ وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَنْجَرِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذِكْرَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سورة المعارج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَقِيعٍ ﴿١﴾ لِّلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَتَرَاهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَلِّ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْئَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

(در حالی که) آنان به یکدیگر نشان داده می‌شوند گناهکار (دوست دارد و) آرزو کند خویشتن را از عذاب آن روز باز خرد به فرزندانش. ﴿۱۱﴾ و زنش و برادرش. ﴿۱۲﴾ و قبيله اش که (همیشه) او را جای و پناه می‌داد. ﴿۱۳﴾ و همه آن‌هایی که روی زمین اند (همگی فدا کند) سپس او نجات یابد. ﴿۱۴﴾ (اما) هرگز چنین نیست، بی گمان آن شعله‌های (آتش) سوزان است. ﴿۱۵﴾ پوست از سر و صورت بر می‌کند. ﴿۱۶﴾ کسانی را که (به فرمان الله) پشت کردند و (از حق) روی گردانند، فرا می‌خواند. ﴿۱۷﴾ و (نیز کسانی را که) اموال را جمع آوری و ذخیره کردند. (و حق آن را نپرداختند). ﴿۱۸﴾ یقیناً انسان کم طاقت (و حریص) آفریده شده است. ﴿۱۹﴾ هنگامی که بدی (و مصیبتی) به او رسد، بی‌تابی می‌کند. ﴿۲۰﴾ و هنگامی که خوبی به او رسد، باز دارنده (و بخیل) می‌شود. ﴿۲۱﴾ مگر نمازگزاران. ﴿۲۲﴾ همان کسانی که بر نمازهایشان همیشه مداومت می‌کنند. ﴿۲۳﴾ و کسانی که در اموالشان حق (معین و) معلومی است. ﴿۲۴﴾ برای گدا و محروم. ﴿۲۵﴾ و کسانی که روز جزا را تصدیق می‌کنند. ﴿۲۶﴾ و کسانی که از عذاب پروردگارشان می‌ترسند. ﴿۲۷﴾ بی گمان از عذاب پروردگارشان در امان نتوانند بود. ﴿۲۸﴾ و کسانی که شرمگاه‌هایشان را نگه می‌دارند. ﴿۲۹﴾ مگر با همسران و کنیزانی که مالک آن‌ها هستند که (در این صورت) ملامت و سرزنشی بر آن‌ها نیست. ﴿۳۰﴾ پس هر کس غیر از این‌ها را بخواهد، آنان متجاوزان هستند. ﴿۳۱﴾ و کسانی که امانت‌ها و عهدشان را رعایت می‌کنند. ﴿۳۲﴾ و کسانی که به شهادت‌های خود متعهد هستند. ﴿۳۳﴾ و کسانی که بر نمازشان محافظت می‌کنند. ﴿۳۴﴾ اینان در باغ‌های (بهشت) گرامی داشته می‌شوند. ﴿۳۵﴾ پس (ای پیامبر!) کافران را چه شده که به سوی تو می‌شتابند؟ ﴿۳۶﴾ از راست و چپ، گروه گروه (و پراکنده) می‌شوند؟! ﴿۳۷﴾ آیا هر کدام از آن‌ها (با آن اعمال ناپسندش) طمع دارد که او در بهشت پرنعمت (الهی) در آورده شود؟! ﴿۳۸﴾ هرگز چنین نیست، بی گمان ما آن‌ها را از آنچه (خودشان) می‌دانند آفریده‌ایم. ﴿۳۹﴾

يُبْصِرُوهُمْ^ع يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمَئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾ وَصَحْبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُتَوِيه^ط ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنَجِّيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهَا لَلظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَاعَةٌ لِّلشَّوْىِ ﴿١٦﴾ تَدْعُوا مِنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنْ أَتَىٰكَ فَاتَّبِعْهُ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ سُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مَهْطَعِينَ ﴿٣٦﴾ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيْطَمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا إِنَّآ خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

پس به پروردگار مشرق‌ها و مغرب‌ها سوگند می‌خورم که ما یقیناً قادریم. ﴿۴۰﴾ بر آن که (کسانی دیگر) بهتر از آن‌ها را جایگزین کنیم، و ما (برای این کار) عاجز و ناتوان نیستیم. ﴿۴۱﴾ پس (ای پیامبر!) آنان را به حال خود واگذار تا در باطل خود فرو روند، و بازی کنند تا به روزی که به آن‌ها وعده داده شده است برسند. ﴿۴۲﴾ (همان) روزی که شتابان از قبرها خارج می‌شوند، گویی به سوی نشانه (و بت‌ها) می‌دوند. ﴿۴۳﴾ (در حالی که) چشم‌هایشان (از شرم و وحشت) به زیر افتاده، و ذلت (و خواری) آن‌ها را پوشانده است. این همان روزی است که به آن‌ها وعده داده می‌شد. ﴿۴۴﴾

سوره نوح

به نام الله بخشنده مهربان

بی‌گمان ما نوع را به سوی قومش فرستادیم، (و گفتیم): «قوم خود را پیش از آن که عذاب دردناک به سراغ‌شان آید، هشدار ده (و بترسان). ﴿۱﴾ (نوح) گفت: «ای قوم! همانا من برای شما بیم‌دهنده آشکاری هستم. ﴿۲﴾ که الله را پرستش کنید و از او بترسید، و مرا اطاعت کنید. ﴿۳﴾ (پس اگر چنین کردید، الله) گناهان شما را می‌آمرزد، و شما را تا زمان معینی مهلت می‌دهد، زیرا هنگامی که اجل الهی فرا رسد تأخیر نخواهد داشت، اگر می‌دانید. ﴿۴﴾ و نوح (پس از نهصد و پنجاه سال نصیحت‌گری و دعوت) گفت: پروردگارا! به راستی که من قوم خود را شب و روز (به ایمان) دعوت کردم. ﴿۵﴾ اما دعوت من (در حق آنان چیزی) جز گریز نیفزود. ﴿۶﴾ و من هرگاه آن‌ها را دعوت کردم تا تو آنان را بیامرزی انگشتان‌شان را در گوش‌هایشان فرو کردند و لباس‌هایشان را (به خود) پیچیدند، و (در مخالفت) اصرار (و پافشاری) کردند و به شدت گردن کشی و تکبر نمودند. ﴿۷﴾ سپس من آن‌ها را با صدای بلند (و آشکار) دعوت کردم. ﴿۸﴾ آنگاه به آشکار برایشان گفتم، و در نمان برای (هر کدام از) آنان بیان کردم. ﴿۹﴾ پس (به آن‌ها) گفتم: «از پروردگار خویش بخواهید، بی‌گمان او بسیار آمرزنده است. ﴿۱۰﴾»

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَدِرُونَ ﴿۱﴾
 عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿۲﴾
 فَذَرَهُمْ مَخَضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
 يُوعَدُونَ ﴿۳﴾ يَوْمَ تَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ
 إِلَىٰ نُصْبٍ يُؤْفُضُونَ ﴿۴﴾ خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِقُهُمْ
 ذِلَّةٌ ذَلِكِ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۵﴾

سوره نوح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
 يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱﴾ قَالَ يَنْقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ
 ﴿۲﴾ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ﴿۳﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ
 مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا
 جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي
 دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿۵﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا
 فِرَارًا ﴿۶﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا
 أَصْبَعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا
 وَأَسْتَكْبَرُوا أَسْتَكْبَرُوا ﴿۷﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿۸﴾
 ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿۹﴾ فَقُلْتُ
 اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿۱۰﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ
وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ
لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ
تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ
الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ
أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا
وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ
بَسَاطًا ﴿١٩﴾ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ
رَبِّ إِنِّي أَعْتَصَمْتُكَ وَأَتَّبَعْتُكَ مِنْ لَمَّا بَدَأْتَ بِي وَمَوْلَاكَ إِلَّا
خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكْرُؤًا مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا لَا
تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ
وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ
إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾ مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أُغْرِقُوا فَأَدْخَلُوا نَارًا
فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ
رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ
إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ
بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ
إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

تا از آسمان (باران) پی در پی بر شما بفرستد. ﴿۱۱﴾ و شما را با اموال و فرزندان بسیار مدد کند، به شما باغ‌های (سرسبز) بدهد، و برای شما نهرهای (جاری) قرار دهد. ﴿۱۲﴾ شما را چه شده است که برای الله، عظمت (و شکوه) قایل نیستید؟! ﴿۱۳﴾ در حالی که شما را در مراحل گوناگون آفرید. (از نطفه سپس خون لخته شده، آنگاه تکه‌ای گوشت، تا این که انسان کامل شد). ﴿۱۴﴾ آیا نمی‌بینید چگونه الله هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید؟ ﴿۱۵﴾ و ماه را در میان آسمان‌ها مایهٔ روشنایی قرار داد، و خورشید را چراغ (فروزانی) گردانید. ﴿۱۶﴾ و الله شما را همچون گیاه و نباتی از زمین رویانید. ﴿۱۷﴾ سپس شما را به آن (زمین) باز می‌گرداند، و بار دیگر شما را بیرون می‌آورد. ﴿۱۸﴾ و الله زمین را برای شما گسترده ساخت. ﴿۱۹﴾ تا از راه‌های پهناور آن (به سوی مقصد خود) رفت و آمد کنید. ﴿۲۰﴾ نوح گفت: «پروردگارا! بی‌گمان آن‌ها مرا نافرمانی کردند، و از کسی پیروی کردند که مال و فرزندش چیزی جز زیانکاری بر او نیفزوده است. ﴿۲۱﴾ و (آن پیشوایان گمراه) نیرنگ (و مکر) بزرگی به کار بردند. ﴿۲۲﴾ و گفتند: معبودان خود را رها نکنید. و (بخصوص) «ود» و «سواع» و «یغوث» و «یعوق» و «نسر» را رها نکنید. ﴿۲۳﴾ و به راستی آن‌ها بسیاری را گمراه کردند، و (تو ای پروردگارا!) ستمکاران را جز گمراهی می‌فزا. ﴿۲۴﴾ (سرانجام) به کیفر گناهان‌شان (همگی) غرق شدند، پس در آتش (دوزخ) درآورده شدند، و در برابر (عذاب) الهی یاور (و مددکاری) برای خود نیافتند. ﴿۲۵﴾ نوح گفت: «پروردگارا! هیچ یک از کافران (و دیارشان) را بر روی زمین باقی نگذار. ﴿۲۶﴾ چرا که اگر آن‌ها را باقی گذاری بندگان را گمراه می‌کنند، و جز (نسلی) بدکار و کافر به وجود نمی‌آورند. ﴿۲۷﴾ پروردگارا! مرا و پدر و مادرم را و هر آن کس که با ایمان وارد خانهٔ من شود، و (تمام) مردان مؤمن و زنان مؤمن را بیامرز، و ستمکاران را جز هلاکت (و نابودی) می‌فزا. ﴿۲۸﴾»

سورة الجن

سورة جن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا
 قُرْآنًا عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِي إِلَى الْرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۗ وَلَنْ نُشْرِكَ
 بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾ وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا
 وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾
 وَأَنَا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾
 وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ
 فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ
 أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَهَا مَلِئَتْ حَرَسًا
 شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿٨﴾ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِلسَّمْعِ ۖ فَمَنْ
 يَسْمَعِ الْآنَ تَجِدْ لَهُ شُهَابًا رَّصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ
 أُرِيدَ بِمَن فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَا مِنَّا
 الصَّالِحُونَ وَمِمَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَا ظَنَنَّا
 أَن لَّنْ نَعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نَعْجِزَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَا لَمَّا
 سَمِعْنَا الْهُدَىٰ ءَامَنَّا بِهِ ۗ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ۗ فَلَا يَخَافُ كَخَسَا
 وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر!) بگو: «به من وحی شده است که همانا گروهی از جنیان (به این قرآن) گوش فرا داده‌اند، پس گفتند: بی گمان ما قرآن عجیبی شنیدیم. ﴿۱﴾ که به راه راست هدایت می‌کند، پس ما به آن ایمان آوردیم، و هرگز کسی را با پروردگاران شریک قرار نمی‌دهیم. ﴿۲﴾ و این که شأن و عظمت پروردگاران بس (عظیم و) بلند است، او (هرگز برای خود) همسر و فرزندی انتخاب نکرده است. ﴿۳﴾ و این که سفیه (و نادان) ما (شیطان) درباره‌ی الله سخنان ناروایی می‌گفت. ﴿۴﴾ و ما (چنین) گمان می‌کردیم که هرگز انس و جن بر الله دروغ نمی‌بندند. ﴿۵﴾ و این که مردانی از آدمیان به مردانی از جنیان پناه می‌بردند، پس آن‌ها به گمراهی و سرکشی‌شان افزودند. ﴿۶﴾ و این که آن‌ها گمان کردند، همان گونه که شما (جنیان) گمان می‌کردید که الله هیچ کس را (دو باره) زنده نمی‌گرداند. ﴿۷﴾ و این که ما آسمان را جستجو کردیم، پس آن را پر از محافظان نیرومند و تیرهای شهاب یافتیم. ﴿۸﴾ و این که ما پیش از این در جاهایی (از آسمان) به استراق سمع می‌نشستیم، پس اکنون هر کس (بخواهد) استراق سمع کند، شهابی را در کمین خود خواهد یافت. ﴿۹﴾ و این که ما نمی‌دانیم آیا برای اهل زمین شرّ اراده شده، یا پروردگارشان خیر و هدایت آن‌ها را خواسته است. ﴿۱۰﴾ و این که در میان ما افرادی صالح و افرادی نادرستند، ما گروه‌هایی متفاوت (و گوناگون) هستیم. ﴿۱۱﴾ و این که ما یقین داریم که هرگز نمی‌توانیم در روی زمین الله را عاجز و ناتوان کنیم، و هرگز با گریز نمی‌توانیم او را ناتوان سازیم. (و راه فراری نداریم). ﴿۱۲﴾ و این که ما هنگامی که (سخن) هدایت را شنیدیم به آن ایمان آوردیم، پس هر کس که به پروردگارش ایمان آورد، نه از نقصان می‌ترسد، و نه از ستم (بیم دارد). ﴿۱۳﴾

وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَ الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ وَالْوَالِدُوا اسْتَقِمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لِأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِنَفْسِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ صَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُخَيِّرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ نَّاصِرًا وَأَقْلُ عَدَدًا ﴿٢٤﴾ قُلْ إِنْ أَدْرَيْتُمْ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَلِيمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنْ أَرَادَ مِنَ رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

و این که گروهی از ما مسلمان و گروهی کافر (و ظالم) هستند، پس هر کس که اسلام آورده آنانند که راه رستگاری را جستجو کرده (و برگزیده) اند. ﴿۱۴﴾ و اما کافران (و ستمکاران) هیزم (آتش) جهنم خواهند بود. ﴿۱۵﴾ و این که اگر آنها بر راه راست استقامت و پایداری کنند، البته با آب فراوان سیرابشان می کنیم. ﴿۱۶﴾ تا آنها را با آن (نعمت‌ها) بیازماییم، و هر کس از یاد (و ذکر) پروردگارش روی برتابد، (الله) او را به عذابی سخت گرفتار می سازد. ﴿۱۷﴾ و این که مساجد از آن الله است، پس کسی را با الله نخوانید. ﴿۱۸﴾ و این که هنگامی که بنده الله (محمد ﷺ) قیام کرد تا او را بخواند (و عبادت کند) نزدیک بود که (از ازدحام بر گرد او) بر سر هم فرو ریزند. ﴿۱۹﴾ (ای پیامبر! به آنها) بگو: «من تنها پروردگارم را می خوانم، و کسی را شریک او نمی سازم». ﴿۲۰﴾ بگو: «بی گمان من نمی توانم به شما زبانی برسانم، و نه خیر و سودی (برسانم)». ﴿۲۱﴾ (ای پیامبر!) بگو: «هیچکس مرا از (کیفر) الله پناه نخواهد داد، و غیر از او هرگز پشت و پناهی نخواهم یافت. ﴿۲۲﴾ مگر (تنها وظیفه من) رساندن پیامی از جانب الله و (انجام) رسالت‌هایش است، و هر کس نافرمانی الله و پیامبرش کند، پس بی گمان آتش جهنم از آن اوست جاودانه در آن خواهد ماند». ﴿۲۳﴾ (کار کفار همچنان ادامه دارد) تا زمانی که آنچه را به آنها وعده داده شده ببینند، آنگاه خواهند دانست چه کسی یاورش ناتوان تر و جمیعتش کمتر است. ﴿۲۴﴾ (ای پیامبر!) بگو: «نمی دانم آیا آنچه که به شما وعده داده شده نزدیک است یا این که پروردگارم زمانی (دور) برای آن قرار می دهد؟!». ﴿۲۵﴾ (الله) دانای غیب است، و هیچکس را بر (اسرار) غیب خود آگاه نمی سازد. ﴿۲۶﴾ مگر رسولانی که آنان را پسندیده (و برگزیده) است، پس بی گمان از پیش روی او و پشت سرش نگهبانی (و مراقبانی از فرشتگان) می گمارد. ﴿۲۷﴾ تا بداند که رسالت‌های پروردگارش را ابلاغ کرده اند، و (الله) به آنچه نزد آنهاست احاطت دارد، و عدد هر چیز را شمارش کرده است. ﴿۲۸﴾

سورة المزمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْتِيهَا الْمَزْمِلُ ﴿١﴾ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نِصْفَهُ
 أَوْ أَنْقِصْ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٣﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ
 تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سُنَّلِقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ
 نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ
 فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَادْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ
 إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ
 وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا حَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذُرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي
 النَّعْمَةِ وَمَهْلَهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَحِمِيمًا
 ﴿١٢﴾ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ
 تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا
 ﴿١٤﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا
 أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ
 الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ
 إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ
 مُنْفَطِرٌ بِهِ ۗ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾ إِنْ هَدِيَهُ
 تَذَكَّرَهُ ۗ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

سورة مزمل

به نام الله بخشنده مهربان

ای جامه بر خود پیچیده. ﴿۱﴾ شب را جز اندکی بپاخیز (و عبادت کن). ﴿۲﴾ نیمه‌ای از آن را، یا اندکی از آن کم کن. ﴿۳﴾ یا اندکی بر (نصف) آن بیفزای، و قرآن را با ترتیل و تأمل بخوان. ﴿۴﴾ یقیناً ما به زودی سخنی سنگین بر تو نازل خواهیم کرد. ﴿۵﴾ بی گمان شب زنده‌داری (بر نفس) دشوار است و برای گفتار (و نیایش) مناسب و استوارتر است. ﴿۶﴾ یقیناً تو در روز مشغله بسیار داری. ﴿۷﴾ و نام پروردگارت را یاد کن، و تنها به او دل بند. ﴿۸﴾ (همان) پروردگار مشرق و مغرب که معبودی (بحق) جز او نیست پس او را کارساز (و نگاهبان خود) برگزین. ﴿۹﴾ و بر آنچه (مشرکان) می‌گویند، شکبیا باش، و به شیوه نیکو (و شایسته) از آن‌ها دوری کن. ﴿۱۰﴾ و مرا با این تکذیب‌کنندگان مرفه و منعم وا گذار، و آن‌ها را کمی مهلت ده. ﴿۱۱﴾ بی گمان نزد ما قید (و بندهای) گران و (آتش) دوزخ. ﴿۱۲﴾ و غذایی گلوگیر، و عذابی دردناک است. ﴿۱۳﴾ روزی که زمین و کوه‌ها به لرزه درآید، و کوه‌ها (متلاشی می‌شود و) همچون توده‌شن نرم (روان) می‌گردد. ﴿۱۴﴾ یقیناً ما پیامبری به سوی شما فرستادیم که بر شما شاهد (و گواه) است، همان‌گونه که به سوی فرعون پیامبری فرستادیم. ﴿۱۵﴾ آنگاه فرعون آن پیامبر را نافرمانی (و مخالفت) کرد، پس ما او را به سختی مجازات کردیم. ﴿۱۶﴾ پس اگر کافر شوید چگونه خود را (از عذاب) در امان می‌دارید، روزی که کودکان را پیر می‌کند. ﴿۱۷﴾ (در آن روز) آسمان شکافته می‌شود، وعده او شدنی است. ﴿۱۸﴾ بی گمان این (آیات) پند (و هشدار) است، پس هر کس که بخواهد راهی به سوی پروردگارش برگزیند. ﴿۱۹﴾

ای پیامبر! یقیناً پروردگارت می‌داند که تو و گروهی از آن‌ها که با تو هستند نزدیک دو سوم شب و (یا) نصف (یا) ثلث آن را بپا می‌خیزید، و الله شب و روز را اندازه‌گیری می‌کند، می‌داند که شما نمی‌توانید حساب آن را (دقیق) محاسبه کنید، لذا شما را بخشید، پس اکنون آنچه (برای شما) میسر باشد از قرآن بخوانید، (الله) می‌داند که برخی از شما بیمار خواهند شد، و گروهی (دیگر) برای بدست آوردن فضل و نعمت الله در زمین سفر می‌کنند، و گروهی (نیز) در راه الله جهاد می‌کنند، پس آنچه میسر باشد از آن بخوانید، و نماز را برپا دارید، و زکات بدهید، و به الله قرض الحسنه (وام نیکو) دهید، و (بدانید که) آنچه از کارهای خیر پیشاپیش برای خودتان می‌فرستید نزد الله به بهترین وجه و بزرگ‌ترین پاداش خواهید یافت، و از الله آمرزش بخواهید که همانا الله آمرزنده مهربان است. ﴿۲۰﴾

سوره مدثر

به نام الله بخشنده مهربان

ای جامه بر سر کشیده! ﴿۱﴾ برخیز و بیم ده. ﴿۲﴾ و پروردگارت را بزرگ شمار. ﴿۳﴾ و لباس‌هایت را پاکیزه دار. ﴿۴﴾ و از پلییدی دوری کن. ﴿۵﴾ و نباید برای افزون‌خواهی چیزی را بدهی. ﴿۶﴾ و برای (خوشنودی) پروردگارت شکبیا باش. ﴿۷﴾ پس هنگامی که در «صور» دمیده شود. ﴿۸﴾ آن روز، روز سخت (و دشواری) است. ﴿۹﴾ بر کافران آسان نیست. ﴿۱۰﴾ (ای پیامبر!) مرا با کسی که او را تنها آفریده‌ام واگذار. ﴿۱۱﴾ و (همان که) مال فراونی برایش قرار دادم. ﴿۱۲﴾ و فرزندان که همیشه (در خدمت او و) با او هستند. ﴿۱۳﴾ و همه وسایل (و امکانات) زندگی را در اختیارش قرار دادم. ﴿۱۴﴾ باز (هم) طمع دارد که (بر آن) بیفزایم. ﴿۱۵﴾ هرگز، (چنین نخواهد شد) بی‌گمان او نسبت به آیات ما دشمنی (و عناد) دارد. ﴿۱۶﴾ و به زودی او را به مشقت و سختی می‌اندازم. ﴿۱۷﴾

﴿۱﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنَصَفَهُ، وَتُلْتَهُ، وَطَافِيَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۗ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۗ عَلِمَ أَن لَّنْ نُحْصِيَهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۗ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَّرْضَىٰ ۖ وَءَاخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ ۖ وَءَاخَرُونَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۗ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۗ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۗ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۲۰﴾

سورة المدثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَتَأْتِيهَا الْمَدَّثِرُ ﴿۱﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿۲﴾ وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿۳﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿۴﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿۵﴾ وَلَا تَمُنْ بِتَسَكُّثِئِكَ ﴿۶﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿۷﴾ فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ ﴿۸﴾ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿۹﴾ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿۱۰﴾ ذُرِّي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿۱۱﴾ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْدُودًا ﴿۱۲﴾ وَبَنِينَ شُهُودًا ﴿۱۳﴾ وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ﴿۱۴﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿۱۵﴾ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿۱۶﴾ سَأَرْهُقُهُ صُعُودًا ﴿۱۷﴾

إِنَّهُ فَكَرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقَتَلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾
 ﴿٢١﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٣﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٤﴾
 فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ ﴿٢٥﴾ إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٦﴾
 سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ ﴿٢٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ﴿٢٨﴾ لَا تُتَّقَى وَلَا
 تَذُرُ ﴿٢٩﴾ لَوْحَةٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٠﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣١﴾ وَمَا
 جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّةَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً
 لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ
 وَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا
 مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ
 جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٢﴾ كَلَّا
 وَالْقَمَرِ ﴿٣٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا دْبَرَ ﴿٣٤﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا اسْفَرَ ﴿٣٥﴾ إِنَّهَا
 لِإِحْدَى الْكُبَرِ ﴿٣٦﴾ نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ﴿٣٧﴾ لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن
 يَتَّقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٨﴾ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهينَةٌ ﴿٣٩﴾ إِلَّا
 أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٤٠﴾ فِي جَنَّتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤١﴾ عَنِ
 الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٢﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٣﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ
 مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٤﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمِ الْمَسْكِينِ ﴿٤٥﴾
 وَكُنَّا نَحُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٦﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بَيَّوْمِ الدِّينِ
 ﴿٤٧﴾ حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٨﴾

زیرا که او (برای مبارزه با قرآن) اندیشید، و اندازه (و محاسبه) کرد.
 ﴿۱۸﴾ پس مرگ بر او باد! چگونه اندازه (و محاسبه) کرد؟ ﴿۱۹﴾ باز
 (هم)، مرگ بر او باد! چگونه اندازه (و محاسبه) کرد؟ ﴿۲۰﴾ سپس
 نگاهی افکند. ﴿۲۱﴾ آنگاه چهره درهم کشید و روی ترش کرد.
 ﴿۲۲﴾ سپس (به حق) پشت نمود و تکبر ورزید. ﴿۲۳﴾ آنگاه گفت:
 «این (قرآن) چیزی جز جادویی که (از دیگران) آموخته شده، نیست.
 ﴿۲۴﴾ و این (چیزی) جز گفتار بشر نیست». ﴿۲۵﴾ به زودی او را به
 سقر (جهنم) درخواهم آورد. ﴿۲۶﴾ و تو چه دانی «سقر» چیست؟!
 ﴿۲۷﴾ (آتش سوزانی که) نه (چیزی را) باقی می‌گذارد و نه (چیزی را)
 رها می‌کند. ﴿۲۸﴾ پوست را (دگرگون کرده و) می‌سوزاند. ﴿۲۹﴾
 بر آن (آتش) نوزده (فرشته) گمارده شده است. ﴿۳۰﴾ و ما مأموران
 دوزخ را جز فرشتگان قرار ندادیم، و شمار آن‌ها را جز برای آزمایش
 کافران معین نکردیم، تا اهل کتاب یقین کنند، و کسانی که ایمان
 آورده‌اند بر ایمان خود بیفزایند، و اهل کتاب و مؤمنان، گرفتار شک و
 تردید نشوند، و تا کسانی که در دل‌های شان مرض است و (نیز) کافران
 بگویند: «الله از این مثل (و توصیف) چه خواسته است؟» بدینگونه الله
 هر کس را بخواهد گمراه می‌سازد، و هر کس را بخواهد هدایت می‌کند،
 و (شمار) لشکریان پروردگارت را جز او (کسی) نمی‌داند، و این جز پند
 و اندرزی برای انسان‌ها نیست. ﴿۳۱﴾ آری، (هرگز این چنین نیست که
 آن‌ها تصور می‌کنند) سوگند به ماه. ﴿۳۲﴾ و به شب هنگامی که پشت
 کند. ﴿۳۳﴾ و به صبح هنگامی که روشن شود. ﴿۳۴﴾ که آن (آتش
 دوزخ) یکی از (چیزهای) بزرگ (و هولناک) است. ﴿۳۵﴾ (ترساننده
 و) هشداردهنده برای انسان‌هاست. ﴿۳۶﴾ برای کسی از شما که بخواهد
 (در راه راست) پیش افتد، یا (از آن) عقب بماند. ﴿۳۷﴾ هر کس در
 گرو اعمال خویش است. ﴿۳۸﴾ مگر «اصحاب یمین». ﴿۳۹﴾ که در
 باغ‌های (بهشت) هستند، و می‌پرسند ﴿۴۰﴾ از گناهکاران. ﴿۴۱﴾ چه
 چیز شما را به «سقر» (دوزخ) درآورد؟ ﴿۴۲﴾ گویند: «ما از نماز گزاران
 نبودیم. ﴿۴۳﴾ و بی‌نوا(یان) را طعام نمی‌دادیم. ﴿۴۴﴾ و پیوسته همراه
 یاوه‌گویان (و اهل باطل) هم صدا می‌شدیم. ﴿۴۵﴾ و همواره روز جزا را
 تکذیب می‌کردیم. ﴿۴۶﴾ تا زمانی که مرگ به سراغ‌مان آمد. ﴿۴۷﴾

پس شفاعت شفاعت کنندگان به آنها سودی نمی بخشد. ﴿۴۸﴾ پس آنها را چه شده است که از پند (و تذکر) روی گردانند؟! ﴿۴۹﴾ گویی که آنها (گور) خران رم کرده اند. ﴿۵۰﴾ که از شیر گریخته اند. ﴿۵۱﴾ بلکه هر کدام از آنها (توقع دارد و) می خواهد که (به او) نامه گشاده (و جداگانه از سوی الله) داده شود. ﴿۵۲﴾ هرگز چنین نیست (که آنان می پندارند) بلکه آنها از (عذاب) آخرت نمی ترسند. ﴿۵۳﴾ نه، حقاً که این (قرآن) پند (و یادآوری) است. ﴿۵۴﴾ پس هر کس که بخواد آن را یاد کند (پند گیرد). ﴿۵۵﴾ و یاد نمی کنند (و پند نمی گیرند) مگر این که الله بخواد، او اهل تقوا و اهل آموزش است. ﴿۵۶﴾

سورة قیامت

به نام الله بخشنده مهربان

به روز قیامت سوگند می خورم. ﴿۱﴾ و به نفس ملامت گر سوگند می خورم. ﴿۲﴾ آیا انسان می پندارد که (پس از مرگ) هرگز استخوان هایش را جمع نخواهیم کرد؟! ﴿۳﴾ آری، ما قادریم که (حتی خطوط سر) انگشتانش را یکسان و مرتب کنیم. ﴿۴﴾ بلکه انسان می خواهد که (آزادانه و بدون ترس از آخرت) در گناه و بدکاری مداومت داشته باشد. ﴿۵﴾ (از این رو) می پرسد: «روز قیامت کی خواهد بود؟!». ﴿۶﴾ پس هنگامی که چشم خیره شود. ﴿۷﴾ و ماه تیره (و بی نور) گردد. ﴿۸﴾ و خورشید و ماه یکجا جمع کرده شود. ﴿۹﴾ آن روز انسان می گوید: «راه گریز کجاست؟» ﴿۱۰﴾ هرگز، هیچ گریزگاهی وجود ندارد. ﴿۱۱﴾ آن روز قرارگاه (نهایی) به سوی پروردگار توست. ﴿۱۲﴾ در آن روز انسان را از آنچه پیش یا پس فرستاده است خبر داده می شود. ﴿۱۳﴾ بلکه انسان به خوبی بر خویشتن آگاه است. ﴿۱۴﴾ اگر چه (در دفاع از خود) عذرهایش را در میان آورد. ﴿۱۵﴾ (ای پیامبر! هنگام نزول قرآن) زبانت را برای (تکرار و خواندن) آن شتاب زده حرکت مده. ﴿۱۶﴾ مسلماً جمع آوری و خواندن آن بر (عهده) ماست. ﴿۱۷﴾ پس هرگاه (توسط جبرئیل) آن را (بر تو) خواندیم، خواندن او را پیروی کن. ﴿۱۸﴾ سپس بیان کردنش بر (عهده) ماست. ﴿۱۹﴾

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّفَعِينَ ﴿۱﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿۲﴾ كَانَتْهُمْ حُمْرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ﴿۳﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿۴﴾ بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِيٍّ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُنشَرَّةً ﴿۵﴾ كَلَّا بَلْ لَا تَخَافُونَ الْآخِرَةَ ﴿۶﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ ﴿۷﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿۸﴾ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْغَفْرِهٖ ﴿۹﴾

سورة القيامة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿۱﴾ وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَامَةِ ﴿۲﴾ اَتَّخَسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ جَمَعَ عِظَامَهُ ﴿۳﴾ بَلَىٰ قَدَرِينٌ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿۴﴾ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿۵﴾ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿۶﴾ فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿۷﴾ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿۸﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿۹﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُجُ ﴿۱۰﴾ كَلَّا لَا وَرَرَ ﴿۱۱﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿۱۲﴾ يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿۱۳﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿۱۴﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِرَهُ ﴿۱۵﴾ لَا تُحْرِكُ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿۱۶﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ﴿۱۷﴾ فَإِذَا قَرَأَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ﴿۱۸﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿۱۹﴾

هر گز چنین نیست (که شما مشرکان می پندارید) بلکه شما دنیا(ی) زودگذر) را دوست دارید. ﴿۲۰﴾ و آخرت را رها می کنید. ﴿۲۱﴾ آن روز چهره‌هایی تازه (و شاداب) است. ﴿۲۲﴾ به سوی پروردگارش می نگرد. ﴿۲۳﴾ و در آن روز چهره‌هایی عبوس (و درهم کشیده) است. ﴿۲۴﴾ یقین دارد که آسیبی کمرشکن به او می رسد. ﴿۲۵﴾ آری، چون (جان) به گلو گاهش برسد. ﴿۲۶﴾ و گفته شود: چه کسی است که افسون بخواند؟ (و او را نجات دهد). ﴿۲۷﴾ و یقین کند که زمان جدایی (از دنیا) است. ﴿۲۸﴾ و ساق‌ها(ی پایش) به هم بیچند. ﴿۲۹﴾ در آن روز راندن (و مسیر همه) به سوی پروردگارت خواهد بود. ﴿۳۰﴾ پس (او) نه تصدیق کرده است و نه نماز گزارده است. ﴿۳۱﴾ بلکه (قرآن را) تکذیب کرد و (از ایمان) روی گرداند. ﴿۳۲﴾ سپس خرامان به سوی خانواده اش بازگشت. ﴿۳۳﴾ وای بر تو! پس وای بر تو! ﴿۳۴﴾ باز هم وای بر تو! پس وای بر تو! ﴿۳۵﴾ آیا انسان گمان می کند که (بی هدف و بدون حساب و جزا) به خود رها می شود؟ ﴿۳۶﴾ آیا (او) نطفه‌ای از منی که (در رحم) ریخته می شود نبود؟! ﴿۳۷﴾ آنگاه به صورت خون بسته در آمد، پس (الله او را) آفرید، و درست و استوار ساخت. ﴿۳۸﴾ پس از او دو زوج نر و ماده پدید آورد. ﴿۳۹﴾ آیا (چنین آفریدگاری) قادر نیست که مردگان را (دوباره) زنده کند؟! ﴿۴۰﴾

سورة انسان

به نام الله بخشنده مهربان

یقیناً زمانی طولانی بر انسان گذشت که چیزی (مهم و) قابل ذکر نبود. ﴿۱﴾ به راستی ما انسان را از نطفه مختلطی آفریدیم، او را می آزماییم، پس او را شنوای بینا قرار دادیم. ﴿۲﴾ همانا ما راه را به او نشان دادیم خواه سپاس گزار باشد یا ناسپاس. ﴿۳﴾ به راستی ما برای کافران زنجیرها و غل‌ها و آتش سوزان مهیا کرده ایم. ﴿۴﴾ بی گمان نیکوکاران (در بهشت) از جامی می نوشند که آمیزه‌اش کافور است. ﴿۵﴾

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿۱﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿۲﴾
 وَجْهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ﴿۳﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاضِرَةٌ ﴿۴﴾ وَوَجْهٌ
 يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿۵﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿۶﴾ كَلَّا
 إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿۷﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿۸﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ
 الْفِرَاقُ ﴿۹﴾ وَالْتَفَتِ الْسَّاقِ بِالسَّاقِ ﴿۱۰﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ
 يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿۱۱﴾ فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿۱۲﴾ وَلَكِنْ
 كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿۱۳﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ ﴿۱۴﴾
 أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿۱۵﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿۱۶﴾ أَتُحْسِبُ
 الْإِنْسَانَ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿۱۷﴾ أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّنْ مَّنِي
 يُمْنَىٰ ﴿۱۸﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿۱۹﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ
 الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۲۰﴾ أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ
 أَنْ يَحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿۲۱﴾

سورة الإنسان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿۱﴾
 إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِّنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ
 سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿۲﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿۳﴾
 إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿۴﴾
 إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِّنْ كَأْسٍ كَانَتْ مِرْآجُهَا كَأْفُورًا ﴿۵﴾

(از) چشمه که بندگان (خاص) الله از آن می نوشند، (هر وقت و) هر جا بخواهند آن را جاری می سازند. ﴿۶﴾ (بندگان نیکوکار) به نذر وفا می کنند و از روزی می ترسند که (عذاب و) شر آن فراگیر است. ﴿۷﴾ و غذا را با این که (نیاز و) دوست دارند به «مسکین» و «یتیم» و «اسیر» می بخشند. ﴿۸﴾ (و می گویند: «ما فقط به خاطر الله به شما غذا می دهیم، نه از شما پاداشی می خواهیم و نه سپاسی. ﴿۹﴾ همانا ما از پروردگاران می ترسیم، روزی که عبوس و سخت و دشوار است.﴾ ﴿۱۰﴾ پس الله آنان را از (سختی و) شر آن روز نگه داشت و آن‌ها را شادمانی و سرور بخشید. ﴿۱۱﴾ و به (پاداش) صبری که کردند، بهشت و (لباس‌های) حریر (بهشتی) را به آنان پاداش داد. ﴿۱۲﴾ در آنجا بر تخت‌ها (ی زیبا) تکیه کرده‌اند، نه آفتابی در آنجا می بینند و نه سرمای. ﴿۱۳﴾ و سایه‌هایش بر آن‌ها فرو افتاده، و میوه‌هایش (برای چیدن) در دسترس (و به فرمان) است. ﴿۱۴﴾ و در گرداگرد آن‌ها ظرف‌های سیمین (غذاها) و کاسه‌های بلورین (نوشیدنی‌ها) گردانده می شود. ﴿۱۵﴾ (کاسه‌های) بلورین از نقره که آن‌ها را به اندازه مناسب (پر) و آماده کرده‌اند. ﴿۱۶﴾ و در آنجا از جام‌هایی سیراب می شوند که آمیزه‌اش زنجبیل است. ﴿۱۷﴾ (از) چشمه، در آنجا که سلسبیل نامیده می شود. ﴿۱۸﴾ و همواره نوجوانانی جاودانه بر گردشان می چرخند که هر گاه آن‌ها را ببینی، گمان می کنی که مروارید پراکنده هستند. ﴿۱۹﴾ و چون (به هر سمتی) بنگری، آنجا نعمت بسیار و فرمانروایی عظیمی را می بینی. ﴿۲۰﴾ بر آنان (بهشتیان) لباس‌هایی سبز رنگ از دیبای نازک و دیبای ضخیم است، و با دستبندهایی از نقره آراسته شده‌اند، و پروردگارشان شراب پاک به آن‌ها می نوشاند. ﴿۲۱﴾ (و به آن‌ها گفته می شود: «این (نعمت‌ها) پاداش شماست، و سعی و کوشش شما قدردانی شده است.﴾ ﴿۲۲﴾ (ای پیامبر!) یقیناً ما قرآن را بر تو تدریجاً نازل کردیم. ﴿۲۳﴾ پس برای حکم پروردگارت شکبیا باش، و از هیچ گنهگار یا ناسپاسی از آنان فرمان نبر. ﴿۲۴﴾ و صبح و شام نام پروردگارت را یاد کن. ﴿۲۵﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ
بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾
وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾
إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا
شُكْرًا ﴿٩﴾ إِنَّا خَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾
فَوَقَّعْنَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّعْنَهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾
وَجَزَلْنَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾ مُتَّكِنِينَ
فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾
وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذَلَّلَتْ فَطُوفُهَا تَذَلِيلًا ﴿١٤﴾
وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِبَانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾
قَوَارِيرًا مِّن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ
فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى
سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا
رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ
نَعِيمًا وَمُلَكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ
وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُوعٌ أَسَاوِرَ مِّن فِضَّةٍ وَسَقْلَهُمُ رَبُّهُمْ شَرَابًا
طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ
مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا خُنُّ نَزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾
فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾
وَأذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

و (نیز) بخشی از شب برایش سجده کن (و نماز گزار) و بخش درازی از شب او را تسبیح گوی. ﴿۲۶﴾ بی گمان اینان (کافران) دنیای زودگذر را دوست دارند، و روز سختی (را که در پیش دارند) پشت سر خود رها می کنند. ﴿۲۷﴾ ما آن‌ها را آفریدیم و پیوند (مفاصل) شان را محکم کردیم، و هر زمان بخواهیم جای آنان را به (گروه دیگری) مانندشان می دهیم. ﴿۲۸﴾ بی گمان این یادآوری (و پند) است، پس هر کس که بخواهد راهی به سوی پروردگارش برمی گزیند. ﴿۲۹﴾ و شما چیزی را نمی خواهید مگر این که الله بخواهد، بی گمان الله دانای حکیم است. ﴿۳۰﴾ هر کس را که بخواهد در رحمت خود وارد می کند، و برای ستمکاران عذاب دردناکی آماده کرده است. ﴿۳۱﴾

سوره مرسلات

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به فرشتگانی که پی در پی فرستاده شدند. ﴿۱﴾ پس سوگند به فرشتگانی که همچون تندباد می روند. ﴿۲﴾ و سوگند به فرشتگانی که (برها را) پراکنده می کنند. ﴿۳﴾ پس سوگند به فرشتگانی که جداکننده (حق از باطل) اند. ﴿۴﴾ و سوگند به فرشتگانی که وحی (الهی) را (به پیامبران) القا می کنند. ﴿۵﴾ برای اتمام حجت یا برای بیم و هشدار. ﴿۶﴾ بی گمان آنچه به شما وعده داده می شود، واقع خواهد شد. ﴿۷﴾ پس هنگامی که ستارگان تیره (و محو) شود. ﴿۸﴾ و هنگامی که آسمان شکافته شود. ﴿۹﴾ و هنگامی که کوه‌ها (از جا کنده و) پراکنده شود. ﴿۱۰﴾ و هنگامی که پیامبران را (جهت گواهی بر امت‌ها) وقت معین شود. ﴿۱۱﴾ این (امر) برای چه روزی به تأخیر افتاده است؟! ﴿۱۲﴾ برای روز جدایی، (و داوری). ﴿۱۳﴾ و تو چه دانی روز جدایی (و داوری) چیست؟! ﴿۱۴﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۱۵﴾ آیا ما پیشینیان (مجرم) را نابود نکردیم؟! ﴿۱۶﴾ سپس دیگران را در پی آن‌ها خواهیم آورد. ﴿۱۷﴾ این چنین با گنهکاران رفتار می کنیم. ﴿۱۸﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۱۹﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿١﴾
 إِنَّ هَؤُلَاءِ نَجْبُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢﴾
 حُنَّ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٣﴾
 إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٤﴾
 وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾
 يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٦﴾

سورة المرسلات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾
 فَالْعَصْفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾
 وَالنَّشِيطَاتِ نَشْرًا ﴿٣﴾
 فَالْفَرِيقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾
 فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾
 عُذْرًا أَوْ نَذْرًا ﴿٦﴾
 إِنَّمَا تُوْعَدُونَ لَوْفِعٍ ﴿٧﴾
 فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾
 وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾
 وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾
 وَإِذَا الرُّسُلُ أُقْتَتِ ﴿١١﴾
 لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ﴿١٢﴾
 لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾
 وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾
 وَيَلُومِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾
 أَلَمْ يُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾
 ثُمَّ نُنْبِئُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾
 كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾
 وَيَلُومِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿٢١﴾
 إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ
 لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا
 ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوْاسِيَ شَمِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَكُم مَّاءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾
 وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾ أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِ
 تَكْذِبُونَ ﴿٢٩﴾ أَنْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَا ظَلِيلٍ
 وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِّ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرِّرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ
 جَمَلٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَذَا يَوْمٌ لَا
 يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ
 لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ﴿٣٨﴾
 فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾
 إِنَّ الْأَثَمِقِينَ فِي ظِلَّلٍ وَعَيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَاكِهِ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾
 كُلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَّلِكْ نَجْزِي
 الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا وَتَمَتَّعُوا
 قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾
 وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَرْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ
 لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

دادیم، و آبی شیرین (و گوارا) به شما نوشاندیم. ﴿۲۷﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۲۸﴾ (به آن‌ها گفته می‌شود): به سوی همان چیزی بروید که پیوسته تکذیبش می‌کردید. ﴿۲۹﴾ بروید به سوی سایهٔ (دودهای آتش) سه شاخه! ﴿۳۰﴾ نه سایه افکن (و خنک) است، و نه از (گرمی) شعله‌های آتش جلوگیری می‌کند! ﴿۳۱﴾ همانا (جهنم) شراره‌هایی چون کوشک پرتاب می‌کند. ﴿۳۲﴾ گویی که آن (شراره‌ها) شتران زرد رنگ هستند. ﴿۳۳﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۳۴﴾ این (همان) روزی است که سخن نمی‌گویند. ﴿۳۵﴾ و به آن‌ها اجازه داده نمی‌شود تا عذر خواهی کنند. ﴿۳۶﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۳۷﴾ این (همان) روز جدایی (و داوری) است که شما و گذشتگان را گرد آورده‌ایم. ﴿۳۸﴾ پس اگر (حیله و) نیرنگی دارید، آن را در حق من بکار گیرید. ﴿۳۹﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۴۰﴾ به راستی که (در آن روز) پرهیزگاران در سایه‌ها و (کنار) چشمه‌ها قرار دارند. ﴿۴۱﴾ و میوه‌هایی که میل داشته باشند. ﴿۴۲﴾ (به آن‌ها گفته می‌شود): گوارا بخورید و بنوشید به پاداش آنچه می‌کردید. ﴿۴۳﴾ ما اینگونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم. ﴿۴۴﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۴۵﴾ «ای کافران! در این دنیا) اندکی بخورید و بهره‌گیرید، زیرا شما گناهکار هستید» ﴿۴۶﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۴۷﴾ و هنگامی که به آن‌ها گفته شود: (نماز بگزارید و) رکوع کنید، (نماز نمی‌گزارند و) رکوع نمی‌کنند. ﴿۴۸﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۴۹﴾ (ای پیامبر! اگر این مردم به این قرآن ایمان نمی‌آورند) پس بعد از آن به کدام سخن ایمان می‌آورند؟! ﴿۵۰﴾

آیا شما را از آبی پست (و ناچیز) نیافریدیم؟! ﴿۲۰﴾ پس آن را در (رحم) قرارگاهی محفوظ (و استوار) قرار دادیم ﴿۲۱﴾ تا زمانی معین؟! ﴿۲۲﴾ پس ما (بر این کار) توانا بودیم، و چه نیک توانا (و قدرتمند) هستیم. ﴿۲۳﴾ در آن روز (قیامت) وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۲۴﴾ آیا زمین را جایگاه (تجمع مردم) قرار ندادیم. ﴿۲۵﴾ هم در حال حیات و زندگی‌شان و هم مرگ‌شان؟! ﴿۲۶﴾ و در آن کوه‌های بسیار بلند (و استوار) قرار

سورة النبأ

سورة نبأ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ
 مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٥﴾
 أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾
 وَخَلَقْنَاهُ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾
 وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾
 وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ
 حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ
 مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾
 وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَسِيرَتِ الْجِبَالُ
 فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾
 لِلطَّغْيِينِ مَفَازًا ﴿٢٢﴾ لَسِيثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوقُونَ
 فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً
 وَفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا
 بِغَايَتِنَا كَذَابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾
 فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

به نام الله بخشنده مهربان

(کافران) از چه چیز از یکدیگر سؤال می کنند؟ ﴿١﴾ از خبری بزرگ. ﴿٢﴾ همان (خبری) که آن‌ها در آن اختلاف دارند. ﴿٣﴾ چنین نیست (که آن‌ها می اندیشند)، بزودی خواهند دانست. ﴿٤﴾ باز هم چنین نیست، بزودی خواهند دانست. ﴿٥﴾ آیا زمین را بستری (برای آسایش شما) قرار ندادیم؟! ﴿٦﴾ و کوه‌ها را میخ‌های (آن) قرار ندادیم؟! ﴿٧﴾ و شما را جفت (نر و ماده) آفریدیم. ﴿٨﴾ و خواب شما را (مایه) آرامش تان قرار دادیم. ﴿٩﴾ و شب را پوششی (برای شما) قرار دادیم. ﴿١٠﴾ و روز را (وسیله) برای زندگی و معاش قرار دادیم. ﴿١١﴾ و بر فراز شما هفت (آسمان) محکم بنا کردیم. ﴿١٢﴾ و (خورشید را) چراغی درخشان آفریدیم. ﴿١٣﴾ و از ابرهای باران زا آبی فراوان فرو فرستادیم ﴿١٤﴾ تا بدان دانه و گیاه بسیار برویانیم. ﴿١٥﴾ و باغ‌هایی پر درخت (با آن آب پرورش دهیم). ﴿١٦﴾ بی گمان روز داوری (و جدای) میعاد (همگان) است. ﴿١٧﴾ روزی که در «صور» دمیده می شود، سپس شما گروه گروه (به محشر) می آید. ﴿١٨﴾ و آسمان گشوده می شود، پس دروازه، دروازه می گردد. ﴿١٩﴾ و کوه‌ها روان کرده شود، پس (چون) سراب گردند. ﴿٢٠﴾ و بی گمان جهنم کمین گاهی است. ﴿٢١﴾ بازگشت گاه برای سرکشان است. ﴿٢٢﴾ مدت زمانی دراز در آنجا بمانند. ﴿٢٣﴾ و در آنجا نه (چیز) خنکی می چشند و نه آشامیدنی (گواری می خواهند داشت). ﴿٢٤﴾ جز آبی سوزان، و (مایعی که) چرک و خون (است). ﴿٢٥﴾ (این) کیفری است مناسب و در خور (اعمال‌شان) ﴿٢٦﴾ زیرا که آن‌ها هیچ امیدی به (روز) حساب نداشتند. ﴿٢٧﴾ و آیات ما را بشدت تکذیب کردند. ﴿٢٨﴾ و ما همه چیز را (در کتاب لوح محفوظ) بشمارش نوشتیم. ﴿٢٩﴾ پس (کیفر اعمال خود را) بچشید، که چیزی جز عذاب بر شما نمی افزاییم! ﴿٣٠﴾

بی گمان برای پرهیزگاران کامیابی است. ﴿۳۱﴾ با غهای (میوه) و تاختستان‌ها. ﴿۳۲﴾ و حوریانی جوان و هم سن و سال. ﴿۳۳﴾ و جام‌هایی لبریز و پیایی (از شراب پاکیزه بهشت). ﴿۳۴﴾ در آنجا نه سخن بیهوده می‌شنوند و نه دروغی. ﴿۳۵﴾ (این) پادشاه از جانب پروردگار توست و عطایی از روی حساب ﴿۳۶﴾ (همان) پروردگار آسمان‌ها و زمین، و آنچه در میان آنهاست، (همان الله) رحمان هیچ کس (در آن روز) یارای سخن گفتن با او ندارد. ﴿۳۷﴾ روزی که روح (= جبریل) و فرشتگان به صف ایستند، هیچ کس سخن نگوید، جز کسی که الله رحمان به او اجازه داده باشد، و (او) سخن درست (و صواب) گوید. ﴿۳۸﴾ آن روز حق است، پس هر کس که بخواهد بازگشت گاهی به سوی پروردگارش برگزیند. ﴿۳۹﴾ به راستی ما شما را از عذابی نزدیک بیم دادیم، روزی که انسان آنچه را از قبل با دست‌های خود فرستاده است می‌بیند، و کافر می‌گوید: «ای کاش من خاک بود». (و برای حساب بر انگیزخته نمی‌شد). ﴿۴۰﴾

سوره نازعات

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به فرشتگانی که جان‌های (کافران) را به شدت بیرون می‌کشند. ﴿۱﴾ و سوگند به فرشتگانی که جان‌های (مؤمنان) را به نرمی و آسانی می‌گیرند. ﴿۲﴾ و سوگند به فرشتگانی که شناورند. ﴿۳﴾ و سوگند به فرشتگانی که (در اجرای اوامر الهی) بر یکدیگر سبقت می‌گیرند. ﴿۴﴾ و سوگند به فرشتگانی (که به امر الهی) کارها را تدبیر می‌کنند. ﴿۵﴾ روزی که (سپس از اولین دمیدن در صور) زمین (و کوه‌ها و همه چیز) را بلرزه در آید ﴿۶﴾ رد پی آن (دمیدن دوم حشر) بیاید. ﴿۷﴾ دل‌هایی در آن روز سخت مضطرب (و ترسان) است. ﴿۸﴾ و چشم‌های آنان (از ترس و شرمساری) فرو افتاده است. ﴿۹﴾ (کافران در دنیا می‌گویند: «آیا ما پس از مرگ دوباره) به حال اول خود باز می‌گردانیده می‌شویم؟! ﴿۱۰﴾ آیا هنگامی که استخوان‌های پوسیده شدیم (و به خاک تبدیل گشتیم، باز هم زنده می‌شویم؟! ﴿۱۱﴾ گویید: «اگر چنین وعده درست باشد) آنگاه آن بازگشتی زیانبار است!». ﴿۱۲﴾ پس آن (بازگشت) تنها با یک بانگ مهیب است! ﴿۱۳﴾ پس ناگهان همگی بر عرصه زمین (محشر) ظاهر می‌شوند. ﴿۱۴﴾ (ای پیامبر) آیا داستان موسی به تو رسیده است؟! ﴿۱۵﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿۱﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿۲﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿۳﴾ وَكَأَسَا دِهَاقًا ﴿۴﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿۵﴾ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿۶﴾ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿۷﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿۸﴾ ذَلِكَ أَيُّومٍ الْحَقِّ فَمَنْ شَاءَ أَخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَقَابًا ﴿۹﴾ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿۱۰﴾

سورة النازعات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ﴿۱﴾ وَالنَّشِيطَاتِ نَشْطًا ﴿۲﴾ وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ﴿۳﴾ فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا ﴿۴﴾ فَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا ﴿۵﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ﴿۶﴾ تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ﴿۷﴾ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿۸﴾ أَبْصَرُهَا خَشِيعَةٌ ﴿۹﴾ يَقُولُونَ أَيْنَا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ﴿۱۰﴾ أَيْنَا كُنَّا عِظْمًا خِزَّةً ﴿۱۱﴾ قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿۱۲﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿۱۳﴾ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ﴿۱۴﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿۱۵﴾

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
 إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ
 رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿١٩﴾ فَأَرْسَلْنَا آيَةَ الْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ
 ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ
 الْأَعْلَىٰ ﴿٢٤﴾ فَأَحْذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾ إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ تَخْشَىٰ ﴿٢٦﴾ ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ
 بَنَّاها ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٢٨﴾ وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا
 وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَلْنَاهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ
 مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسَلْنَاهَا ﴿٣٢﴾ مَتَّعْنَا لَكُمْ
 وَلَا تَعْمِكُمْ ﴿٣٣﴾ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَىٰ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ
 يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٥﴾ وَبُرْزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَىٰ ﴿٣٦﴾
 فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ ﴿٣٧﴾ وَءَاثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ
 هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ
 عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ
 السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِنَهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ
 رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَّا أَنْتَ مُنْذِرٌ مِّن تَخْشِنَهَا ﴿٤٥﴾ كَانَهُمْ
 يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾

آنگاه که پروردگارش او را در وادی مقدس «طوی» ندا داد (و فرمود:). ﴿۱۶﴾ به سوی فرعون برو، که او طغیان کرده است. ﴿۱۷﴾ پس به او بگو: «آیا می‌خواهی پاکیزه شوی؟! ﴿۱۸﴾ و من تو را به سوی پروردگارت هدایت کنم، آنگاه (از او) بترسی، (و فرمانیزدار شوی). ﴿۱۹﴾ پس (موسی) معجزه بزرگ را به او نشان داد. ﴿۲۰﴾ اما او تکذیب کرد و عصیان ورزید. ﴿۲۱﴾ سپس پشت کرد و به کوشش و تلاش

(علیه او) پرداخت. ﴿۲۲﴾ پس (قومش را) جمع کرد و ندا داد. ﴿۲۳﴾ و آنگاه گفت: «من پروردگار برتر شما هستم». ﴿۲۴﴾ پس الله او را به عذاب آخرت و دنیا گرفتار کرد. ﴿۲۵﴾ بی گمان در این (واقعه) عبرتی است برای کسی که (از الله) می‌ترسد. ﴿۲۶﴾ آیا آفرینش شما (بعد از مرگ) سخت‌تر است یا آسمان که (الله) آن را بنا کرد؟ ﴿۲۷﴾ سقف آن را برافراشت، پس به آن شکل و نظم داد. ﴿۲۸﴾ و شبش را تاریک، و روزش را روشن گردانید. ﴿۲۹﴾ و زمین را بعد از آن گسترانید. ﴿۳۰﴾ و از آن آب (چشمه‌ها و چاه‌ها) و چراگاهش را بیرون آورد. ﴿۳۱﴾ و کوه‌ها را محکم و استوار (بر روی زمین) قرار داد. ﴿۳۲﴾ (همه این‌ها) برای بهره‌گیری شما و چهارپایان تان است. ﴿۳۳﴾ پس هنگامی که (آن) حادثه بزرگ (قیامت) فرا رسد، ﴿۳۴﴾ در آن روز انسان (تمام اعمال و) تلاش‌های خود را به یاد آورد. ﴿۳۵﴾ و جهنم برای هر بیننده آشکار می‌شود. ﴿۳۶﴾ پس آن کس که طغیان (و سرکشی) کرده باشد. ﴿۳۷﴾ و زندگی دنیا را (بر آخرت) ترجیح داده باشد. ﴿۳۸﴾ پس بی‌تردید جهنم جایگاه اوست. ﴿۳۹﴾ و اما کسی که از ایستادن در حضور پروردگارش بیمناک بوده، و نفس را از هوی (و هوس) باز داشته باش. ﴿۴۰﴾ پس قطعاً بهشت جایگاه اوست. ﴿۴۱﴾ (ای پیامبر) درباره قیامت از تو می‌پرسند، که در چه زمانی واقع می‌شود؟ ﴿۴۲﴾ تو را با یاد آوری این سخن چه کار است؟ ﴿۴۳﴾ (سر انجام و) منت‌های (علم) آن نزد پروردگارتواست. ﴿۴۴﴾ (ای پیامبر) توتنها بیم‌دهنده کسانی هستی که از آن می‌ترسند. ﴿۴۵﴾ روزی که (کافران) قیامت را ببینند، (چنین احساس می‌کنند که) گویی (در دنیا) جز یک شامگاه یا چاشتگاه درنگ نکرده‌اند. ﴿۴۶﴾

سورة عبس

سورة عبس

به نام الله بخشنده مهربان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۱ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۲ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ
 يَزْكَى ۳ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۴ أَمَا مَنِ اسْتَعْنَى ۵
 فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۶ وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزْكَى ۷ وَأَمَا مَنِ
 جَاءَكَ يَسْعَى ۸ وَهُوَ تَخَشَى ۹ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَى ۱۰
 كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۱۳
 مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۱۴ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۱۶
 قَبْلَ الْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرَهُ ۱۷ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۱۸ مِنْ
 نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۱۹ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۲۰ ثُمَّ أَمَاتَهُ ۲۱
 فَأَقْبَرَهُ ۲۲ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ۲۳ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ۲۴
 فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۲۵ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ ۲۶
 صَبًّا ۲۷ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۲۸ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۲۹
 وَعَبَبْنَا وَقَضَبًا ۳۰ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۳۱ وَحَدَاقٍ غَلْبًا ۳۲
 وَفَكِهَةً وَأَبًّا ۳۳ مَتَّعًا لَكُمْ وَلَا نَعْمَكُمْ ۳۴ فَاِذَا
 جَاءَتْ الصَّاحَةُ ۳۵ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۳۶ وَأُمِّهِ
 وَأَبِيهِ ۳۷ وَصَنْحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ۳۸ لِكُلِّ أُمَّرٍ يَوْمَئِذٍ
 شَانٌ يُغْنِيهِ ۳۹ وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفَرَةٌ ۴۰ ضَاحِكَةٌ
 مُّسْتَبْشِرَةٌ ۴۱ وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۴۲ تَرَهَقُهَا قَتَرَةٌ ۴۳
 ۴۴ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۴۵

چهره درهم کشید، و روی بر گردانید، ﴿۱﴾ از این که (عبد الله بن ام مکتوم) نابینا به نزدش آمد. ﴿۲﴾ و (ای پیامبر) چه می دانی شاید که او پاک می شد. ﴿۳﴾ یا پند گیرد، و این پند به او نفع می داد. ﴿۴﴾ اما آن کس که مجد نیازی نمود. ﴿۵﴾ پس تو به او روی می آوری، ﴿۶﴾ در حالی که اگر او خود را (از کفر) پاک نسازد، چیزی بر تو نیست. ﴿۷﴾ اما کسی شتابان به سراغ تو می آید. ﴿۸﴾ و او (از الله) می ترسد. ﴿۹﴾ پس تو از او غافل می شوی (و به او توجه نمی کنی؟) ﴿۱۰﴾ هرگز چنین نیست، بی گمان این (سوره) تذکر و یاد آوری است. ﴿۱۱﴾ پس هر کس بخواهد از آن پند گیرد. ﴿۱۲﴾ در صحیفه های پر ارزشی (ثبت) است. ﴿۱۳﴾ بلند پایه و پاکیزه. ﴿۱۴﴾ به دست (فرشتگان = سفیران (وحی است)). ﴿۱۵﴾ بزرگوار و نیکوکار. ﴿۱۶﴾ مرگ بر (این) انسان، چقدر نا سپاس است؟! ﴿۱۷﴾ (الله) او را از چه چیز آفریده است؟ ﴿۱۸﴾ او را از نطفه (نا چیز) آفریده است، آنگاه او را موزون ساخت. ﴿۱۹﴾ سپس راه را برای او آسان نمود. ﴿۲۰﴾ آنگاه (بعد از پایان عمر) او را میراند، پس او را در قبر (پنهان) کرد. ﴿۲۱﴾ سپس هر گاه که بخواهد او را (زیاده می کند و از قبر) بر می انگیزد. ﴿۲۲﴾ هرگز چنین نیست، (که او می پندارد) او هنوز آنچه را که (الله) فرمان داده، به جای نیاورده است. ﴿۲۳﴾ پس انسان باید به غذای خود بنگرد. ﴿۲۴﴾ بی گمان ما آب فراوان (از آسمان) فرو ریختیم. ﴿۲۵﴾ سپس زمین را به نیکی شگافتیم. ﴿۲۶﴾ آنگاه در آن دانه (های فراوان) رویانیدیم. ﴿۲۷﴾ و انگور و سبزی (بسیار). ﴿۲۸﴾ و زیتون و نخل. ﴿۲۹﴾ و باغ هایی (انبوه و) پردرخت. ﴿۳۰﴾ و (انواع) میوه و علوفه (پدید آوردیم). ﴿۳۱﴾ (همه این ها) برای بهره گیری شما و چهار یابان تان است. ﴿۳۲﴾ پس هنگامی که (آن) صدای مهیب (قیامت) فرا رسد. ﴿۳۳﴾ روزی که انسان از برادرش می گریزد. ﴿۳۴﴾ و از مادرش و از پدرش. ﴿۳۵﴾ و از زنش و فرزندانش (نیز می گریزد). ﴿۳۶﴾ در آن روز هر کس را کاری است که او را به خود مشغولش دارد. ﴿۳۷﴾ چهره هایی در آن روز گشاده و روشن است. ﴿۳۸﴾ خندان و شاد است. ﴿۳۹﴾ و چهره هایی در آن روز غبار آلود است. ﴿۴۰﴾ سیاهی (و تاریکی) آن ها را پوشانده است. ﴿۴۱﴾ اینان همان کافران فاجرند.

سورة التکویر

سورة تکویر

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که خورشید درهم پیچیده شود. ﴿۱﴾ و هنگامی که ستارگان بی نور شوند. ﴿۲﴾ و هنگامی که کوه‌ها به حرکت درآید. ﴿۳﴾ و هنگامی که ماده شتران باردار رها شوند. ﴿۴﴾ و هنگامی که جانوران وحشی گرد آورده شوند. ﴿۵﴾ و هنگامی که دریاها (جوشان و) بر افروخته شود. ﴿۶﴾ و هنگامی که روح‌ها (با تن‌ها) قرین شوند. ﴿۷﴾ و هنگامی که از دختر زنده به گور شده پرسیده شود: ﴿۸﴾ به کدامین گناه کشته شده است؟! ﴿۹﴾ و هنگامی که نامه‌های (اعمال) گشوده شود. ﴿۱۰﴾ و هنگامی که پرده از روی آسمان بر گرفته شود. ﴿۱۱﴾ و هنگامی که دوزخ افروخته (و شعله‌ور) گردد. ﴿۱۲﴾ و هنگامی که بهشت نزدیک آورده شود. ﴿۱۳﴾ (در آن هنگام) هرکس خواهد دانست چه چیزی را (برای آفرت خود) حاضر (و آماده) کرده است. ﴿۱۴﴾ پس سوگند به شارگانی که باز می‌گردند. ﴿۱۵﴾ (شتابان) حرکت می‌کنند (و از نظر) پنهان می‌شوند. ﴿۱۶﴾ و سوگند به شب، هنگامی که (تاریکی‌اش کاسته شود و) پشت کند. ﴿۱۷﴾ و سوگند به صبح، هنگامی که بدمد. ﴿۱۸﴾ بی‌گمان این (قرآن) سخن فرستاده بزرگوار (= جبرئیل) است. ﴿۱۹﴾ که (مقتدر و) نیرومند است، و نزد (الله) صاحب عرش، مقام و منزلت والایی دارد. ﴿۲۰﴾ (در آسمان‌ها) مورد اطاعت (فرشتگان) و امین (وحی) است. ﴿۲۱﴾ و (ای مردم) همنشین شما (محمد ﷺ) دیوانه نیست. ﴿۲۲﴾ و به راستی او (= جبرئیل) را در افق روشن دیده است. ﴿۲۳﴾ و او بر (آنچه از طریق) غیب (به او وحی شده) بخیل نیست. ﴿۲۴﴾ و این (قرآن) گفته شیطان رانده شده نیست. ﴿۲۵﴾ پس به کجا می‌روید؟! ﴿۲۶﴾ این (قرآن) چیزی جز پند و اندرز برای جهانیان نیست. ﴿۲۷﴾ برای کسی از شما که بخواهد راه راست درپیشین گیرد. ﴿۲۸﴾ و شما نمی‌خواهید مگر آنکه پروردگار جهانیان بخواهد. ﴿۲۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾
 وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾
 وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ﴿٥﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾
 وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سِيلَتْ ﴿٨﴾
 بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿١٠﴾
 وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ﴿١٢﴾
 وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرْتَ ﴿١٤﴾
 فَلَا أَقْسَمُ بِالْخَنَسِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَسِ ﴿١٦﴾
 وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾
 إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾
 مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾
 وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾
 وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٢٥﴾ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾
 إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾
 وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

سورة الانفطار

سورة انفطار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ أَنْفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكُوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾
 وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ ﴿٤﴾
 عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾ يَتَأَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا
 عَرَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ
 فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾ كَلَّا
 بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ﴿٩﴾ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾
 كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ
 لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي حِمِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصَلُّونَهَا
 يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ
 مَا يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٨﴾
 يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۗ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ﴿١٩﴾

سورة المطففين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ
 يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾
 أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ
 عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که آسمان شکافته شود. ﴿۱﴾ و هنگامی که ستارگان پراکنده شوند (و فرو ریزد). ﴿۲﴾ و هنگامی که دریاها (به هم آمیزند و) روان گردند. ﴿۳﴾ و هنگامی که قبرها زیر و رو شود. ﴿۴﴾ (در آن هنگامی) هر کس خواهد دانست آنچه را که پیش فرستاده و آنچه را که باز پس داشته است. ﴿۵﴾ ای انسان! چه چیزی تو را (نسبت) به پروردگار کریمت مغرور ساخته است؟ ﴿۶﴾ آن که تو را آفرید، آنگاه شکل و اعضایت را تمام کرد سپس معتدل گرداند. ﴿۷﴾ و به هر شکلی (و صورتی) که خواست، تو را ترکیب نمود. ﴿۸﴾ هرگز چنین نیست (که شما گمان می کنید) بلکه شما روز جزا را تکذیب می کنید ﴿۹﴾ و بی گمان نگهبانانی (از فرشتگان) بر شما گمارده شده اند. ﴿۱۰﴾ که نویسندگانی بزرگوار هستند ﴿۱۱﴾ آنچه را انجام می دهید می دانند (و اعمال نیک و بد شما را یادداشت می کنند) ﴿۱۲﴾ مسلماً نیکان در نعمت (های بهشت) هستند. ﴿۱۳﴾ و یقیناً بدکاران در (آتش) جهنم اند. ﴿۱۴﴾ روز جزا به آن در آیند (و بسوزند). ﴿۱۵﴾ و هرگز آنان از آنجا غایب نباشند ﴿۱۶﴾ و تو چه می دانی که روز جزا چیست؟! ﴿۱۷﴾ باز تو چه می دانی که روز جزا چیست؟! ﴿۱۸﴾ روزی که هیچ کس قادر به انجام کاری برای دیگری نیست، و در آن روز حکم (و فرمان) از آن الله است. ﴿۱۹﴾

سورة مطففين

به نام الله بخشنده مهربان

وای بر کم فروشان. ﴿۱﴾ کسانی که چون (برای خود) از مردم پیمان می کنند، حق خود را کامل می گیرند. ﴿۲﴾ و هنگامی که (می خواهند) برای آنان پیمان یا وزن کنند، کم می گذارند. ﴿۳﴾ آیا آن ها گمان نمی کنند که (قیامت فرا می رسد و از قبرها) برانگیخته می شود. ﴿۴﴾ در روزی بزرگ؟! ﴿۵﴾ (همان) روزی که مردم در پیشگاه پروردگار جهانیان می ایستند. ﴿۶﴾

هرگز چنین نیست (که کافران پنداشته‌اند) حقا که نامه (اعمال) بدکاران در سجین است. ﴿۷﴾ و تو چه دانی که سجین چیست؟! ﴿۸﴾ کتابی است که (اعمال بدکاران در آن) نوشته شده است. ﴿۹﴾ در آن روز وای بر تکذیب کنندگان! ﴿۱۰﴾ آنان که روز جزا را (انکار و) تکذیب می‌کنند. ﴿۱۱﴾ و جز ستمکاران گنهکار (کسی) آن (روز) را تکذیب نمی‌کنند. ﴿۱۲﴾ چون آیات ما بر او تلاوت شود، گوید: «این (افسانه‌های گذشتگان است)». ﴿۱۳﴾ هرگز چنین نیست (که آن‌ها گمان می‌کنند) بلکه (بسبب) آنچه کرده‌اند بر دل‌هایشان زنگار بسته است. ﴿۱۴﴾ هرگز چنین نیست (که آن‌ها می‌پندارند) بی‌گمان آن‌ها در آن روز از (دیدار) پروردگارشان یقیناً محجوب و محرومند. ﴿۱۵﴾ سپس (بعد از حساب) مسلماً وارد دوزخ می‌شوند. ﴿۱۶﴾ آنگاه به آن‌ها گفته می‌شود: «این (آتش) همان چیزی است که آن را تکذیب می‌کردید!». ﴿۱۷﴾ هرگز چنین نیست (که آن‌ها می‌پندارند) بی‌گمان نامه (اعمال) نیکوکاران در علین است. ﴿۱۸﴾ و تو چه دانی که علین چیست؟! ﴿۱۹﴾ کتابی است که (اعمال نیکوکاران در آن) نوشته شده است. ﴿۲۰﴾ که مقربان (درگاه الهی) بر آن حاضر شوند (و گواهی دهند). ﴿۲۱﴾ همانا نیکوکاران در نعمت (های بهشت) هستند. ﴿۲۲﴾ بر تخت‌ها (تکیه زده و) می‌نگرند. ﴿۲۳﴾ خرمی و نشاط نعمت را در چهره‌هایشان (می‌بینی و) می‌شناسی. ﴿۲۴﴾ آن‌ها از شراب ناب مهرشده، (نوشانده و) سیراب می‌شوند. ﴿۲۵﴾ مهری که بر آن نهاده شده از مشک است، و در این (شراب و نعمت‌هایی دیگر بهشت) مشتاقان باید بر یکدیگر پیشی گیرند. ﴿۲۶﴾ و آمیزه‌اش از تسنیم است. ﴿۲۷﴾ (همان) چشمه که مقربان (درگاه الهی) از آن می‌نوشند. ﴿۲۸﴾ همانا کسانی که جرم و گناه کردند پیوسته (در دنیا) بر کسانی که ایمان آورده بودند می‌خندیدند. ﴿۲۹﴾ و هرگاه (مؤمنان) از کنارشان می‌گذشتند با چشم و ابرو بهم اشاره می‌کردند. ﴿۳۰﴾ و چون به سوی خانواده خود باز می‌گشتند، شادمان و خندان باز می‌گشتند. ﴿۳۱﴾ و هنگامی که مؤمنان را می‌دیدند می‌گفتند: «بی‌گمان این‌ها گمراهانند». ﴿۳۲﴾ در حالی که آنان برای مراقبت (و نگهداری) بر مؤمنان فرستاده نشده بودند. ﴿۳۳﴾ پس امروز کسانی که ایمان آورده‌اند به کافر می‌خندند. ﴿۳۴﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي سَجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تَتَلَّى عَلَيْهِ ءَايَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّينَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَابِكِ يُنظَرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ﴿٢٥﴾ خِتْمُهُ مَسْكٌ ﴿٢٦﴾ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَفِسُونَ ﴿٢٧﴾ وَمَرَاجُهُمْ مِمَّنْ سَنَنِيمٍ ﴿٢٨﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣٢﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٣٤﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٥﴾

عَلَى الْأَرْيَافِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ تُؤْتَى الْكُفَّارُ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سورة الانشقاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا
الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْفَتْ مَا فِيهَا وَتَحَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ
لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَتَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ
كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ
﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ
أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ
﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصَلِّي سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ
كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾ إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ نَّحُورَ
بَلَىٰ إِنْ رَبُّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٤﴾ فَلَا أَقْسَمُ بِالشَّفَقِ ﴿١٥﴾
وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٦﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٧﴾ لَتَرْكَبَنَّ
طَبَقًا عَن طَبَقٍ ﴿١٨﴾ فَمَا هُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٩﴾ وَإِذَا قُرِئَ
عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ﴿٢٠﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا
يُكذِّبُونَ ﴿٢١﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابِ الْيَمِّ ﴿٢٣﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ هُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٤﴾

بر تخت های (آراسته نشسته و) می نگرند. ﴿۳۵﴾ آیا
کافران پاداش آنچه می کردند دریافت کرده اند؟! ﴿۳۶﴾

سورة انشقاق

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که آسمان شکافته شود. ﴿۱﴾ و به (فرمان) پروردگارش
گوش دهد (و تسلیم شود) و سزاوار است (که چنین کند). ﴿۲﴾ و
هنگامی که زمین گسترده (و هموار) شود. ﴿۳﴾ و هر چه را درون
خود دارد بیرون ریزد، و تهی گردد، ﴿۴﴾ و به (فرمان) پروردگارش
گوش دهد (و تسلیم شود). و سزاوار است (که چنین کند). ﴿۵﴾ ای
انسان! بی گمان تو در راه (رسیدن به) پروردگارت سخت تلاش و
کوشش می کنی، پس او را ملاقات خواهی کرد. ﴿۶﴾ پس اما
کسی که نامه (اعمالش) به دست راستش داده شود، ﴿۷﴾ بزودی به
حسابی آسان، محاسبه می شود. ﴿۸﴾ و شاد و مسرور به سوی
خانواده اش باز می گردد. ﴿۹﴾ و اما کسی که نامه (اعمالش) از پشت
سرش به او داده شود. ﴿۱۰﴾ پس بزودی (مرگ و) نابودی را
می طلبند. ﴿۱۱﴾ و به (آتش) جهنم شعله ور در آید. ﴿۱۲﴾ بی گمان
او در (دنیا) میان خانواده خود شادمان بود. ﴿۱۳﴾ به راستی او گمان
می کرد هرگز باز نخواهد گشت. ﴿۱۴﴾ آری، همانا پروردگارش
(نسبت) به او بینا بود. ﴿۱۵﴾ پس به شفق سوگند می خورم. ﴿۱۶﴾ و
سوگند به شب و آنچه را فرو می پوشد. ﴿۱۷﴾ و سوگند به ماه چون
(فروغش) کامل شود. ﴿۱۸﴾ که شما پیوسته از حالی به حال دیگر
(منتقل) می شوید. ﴿۱۹﴾ پس آنان را چه شده که ایمان نمی آورند؟
﴿۲۰﴾ و هنگامی که قرآن بر آن ها تلاوت شود سجده نمی کنند؟
﴿۲۱﴾ بلکه کسانی که کافر شدند، پیوسته (آیات الهی را) تکذیب
می کنند. ﴿۲۲﴾ و الله به آنچه در دل پنهان می دارند داناست.
﴿۲۳﴾ پس (ای پیامبر) آنان را به عذابی دردناک بشارت ده. ﴿۲۴﴾
مگر کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته انجام داده اند، که
برای آن ها پاداشی قطع نشدنی است. ﴿۲۵﴾

سورة البروج

سورة بروج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾
 وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾ قَتَلَ أَصْحَابُ الْأَخْذُودِ ﴿٤﴾
 النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ
 عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا
 مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي
 لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ
 عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ هُمْ جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ﴿١١﴾
 ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١٢﴾ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ
 ﴿١٣﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ ﴿١٤﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ
 الْوَدُودُ ﴿١٥﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٦﴾ فَعَالٌ لِّمَا
 يُرِيدُ ﴿١٧﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٨﴾ فِرْعَوْنَ
 وَثَمُودَ ﴿١٩﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿٢٠﴾ وَاللَّهُ
 مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢١﴾ بَلْ هُوَ قُرْءَانٌ مَجِيدٌ ﴿٢٢﴾ فِي
 لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٣﴾

به نام الله بخشنده مهربان

قسم به آسمان که دارنده برجها است. ﴿۱﴾ و سوگند به روز
 موعود (= روز قیامت). ﴿۲﴾ و سوگند به شاهد (= روز جمعه)
 و «مشهود» (= روز عرفه). ﴿۳﴾ اصحاب اخدود (= خندق
 داران) به هلاکت (و نابودی) رسیدند. ﴿۴﴾ (خندق‌های)
 افروخته از هیزم‌های بسیار. ﴿۵﴾ هنگامی که بر (کناره) آن
 نشسته بودند. ﴿۶﴾ و آنان آنچه را با مؤمنان انجام می‌دادند
 تماشا می‌کردند. ﴿۷﴾ و هیچ ایرادی از آنان نگرفتند، جز اینکه
 به الله پیروزمند ستوده ایمان آورده بودند. ﴿۸﴾ (همان)
 کسی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست، و الله و بر
 همه چیز گواه است. ﴿۹﴾ به راستی کسانی که مردان مومن را و
 زنان مؤمنه را شکنجه (و آزار) دادند، سپس توبه نکردند، پس
 برای آن‌ها عذاب جهنم است، و برایشان عذاب (آتش) سوزان
 است. ﴿۱۰﴾ همانا برای کسانی که ایمان آوردند و کارهای
 شایسته کردند، باغ‌هایی (از بهشت) است که نه‌رها زیر
 (درختان) آن جاری است، و این کامیابی بزرگ است. ﴿۱۱﴾
 به راستی (مجازات و) فرو گرفتن پروردگارت سخت است.
 ﴿۱۲﴾ همانا اوست که (آفرینش را) آغاز می‌کند و دوباره
 (بعد از مرگ) باز می‌گرداند. ﴿۱۳﴾ و او آمرزنده دوستدار
 است. ﴿۱۴﴾ صاحب عرش مجید است. ﴿۱۵﴾ آنچه را
 بخواهد انجام می‌دهد. ﴿۱۶﴾ (ای پیامبر) آیا داستان لشکرها به
 تو رسیده است، ﴿۱۷﴾ (لشکریان) فرعون و قوم) ثمود؟! ﴿۱۸﴾
 بلکه کسانی که کافر شدند پیوسته در تکذیب (حق)
 هستند. ﴿۱۹﴾ و الله از هر سو بر آن‌ها احاطه دارد. ﴿۲۰﴾ بلکه
 این قرآن مجید است. ﴿۲۱﴾ که در لوح محفوظ (نگاشته شده)
 است. ﴿۲۲﴾

سورة الطارق

سورة طارق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾ النَّجْمُ
 الثَّاقِبُ ﴿٣﴾ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾ فَلْيَنْظُرِ
 الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٦﴾ تَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ
 الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ
 تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾ وَالسَّمَاءِ
 ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ لَقَوْلٌ
 فَصْلٌ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِأَهْزَلٍ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾
 وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهْلِ الْكَافِرِينَ أَمَّهُلُهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

سورة الاعلى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾ وَالَّذِي
 قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُ غُثَاءً
 أَحْوَى ﴿٥﴾ سَنُقَرِّئُكَ فَلَا تَنْسَى ﴿٦﴾ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ
 يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ﴿٧﴾ وَبُيِّنَّاكَ لِلْعَبْدِيِّ ﴿٨﴾ فَذَكِّرْ إِنْ
 نَفَعَتِ الذِّكْرَى ﴿٩﴾ سَيَذَكِّرْ مَنْ نَحَشَى ﴿١٠﴾ وَيَتَجَنَّبُهَا
 الْأَشْقَى ﴿١١﴾ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
 فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَرَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
 فَصَلَّى ﴿١٥﴾

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به آسمان و سوگند به طارق (= آنچه در شب آید). ﴿۱﴾ و تو
 چه می دانی طارق چیست؟ ﴿۲﴾ (همان) ستاره در خشان است. ﴿۳﴾
 هیچ کس نیست مگر آنکه بر او نگهبان و محافظی (از فرشتگان) است.
 ﴿۴﴾ پس انسان باید بنگرد که از چه چیز آفریده شده است. ﴿۵﴾ از
 یک آب جهنده آفریده شده است. ﴿۶﴾ که از میان پشت (مرد) و سینه
 (زن) بیرون می آید. ﴿۷﴾ بی گمان او (= الله) بر بازگرداندن او (پس از
 مرگ) قادر است. ﴿۸﴾ روزی که نهانها آشکار می شود. ﴿۹﴾ پس او
 را هیچ نیرو و یاوری نیست. ﴿۱۰﴾ سوگند به آسمان پر باران. ﴿۱۱﴾ و
 سوگند به زمین پر شکاف. ﴿۱۲﴾ بی گمان این (قرآن) سخن جدا کننده
 حق از باطل است. ﴿۱۳﴾ و آن (سخن) هزل و بیهوده نیست. ﴿۱۴﴾
 بی گمان آنها پیوسته حيله و نیرتگ می کنند. ﴿۱۵﴾ و من (هم) حيله
 (و تدبیر) می کنم. ﴿۱۶﴾ پس کافران را مهلت بده، اندکی آنان را رها
 کن. ﴿۱۷﴾

سورة اعلى

به نام الله بخشنده مهربان

نام پروردگار بلند مرتبهات را به پاکی یاد کن. ﴿۱﴾ (همان) که آفرید پس
 درست و استوار ساخت. ﴿۲﴾ و (همان) کسی که اندازه گیری کرد پس
 هدایت نمود. ﴿۳﴾ و (آن) کسی که چراگاه را رویانید. ﴿۴﴾ سپس آن را
 خشک و سیاه گردانید. ﴿۵﴾ ما بزودی (قرآن را) بر تو می خوانیم، پس هرگز
 فراموش نخواهی کرد. ﴿۶﴾ مگر آنچه را که الله بخواهد، همانا او آشکار و
 نهان را می داند. ﴿۷﴾ و ما تو را برای (راه) آسان توفیق می دهیم. ﴿۸﴾ پس
 اگر پند مفید باشد، پند ده. ﴿۹﴾ بزودی کسی که (از الله) می ترسد، پند
 می پذیرد. ﴿۱۰﴾ و بدبخت ترین (مردم) از آن دوری می گیرند. ﴿۱۱﴾ (همان)
 کسی که در آتش بزرگ (جهنم) در خواهد آمد. ﴿۱۲﴾ سپس در آن (آتش)
 نه می میرد و نه زنده می ماند. ﴿۱۳﴾ یقیناً کسی که خود را پاک (و تزکیه) کند،
 رستگار شد. ﴿۱۴﴾ و (نیز کسی که) نام پروردگارش را یاد کرد پس نماز
 گزارد. ﴿۱۵﴾

بَلْ تُوْتَرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۝ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَّابَقَى ۝ اِنَّ هٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْاُولٰٓئِ ۝ صُحُفِ اِبْرٰهِيْمَ وَّمُوسٰى ۝

سورة الغاشية

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

هَلْ اَتٰتَكَ حَدِيْثُ الْغٰشِيَةِ ۝ وُّجُوْهُ يَوْمَئِذٍ
خٰشِعَةٌ ۝ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ۝ تَصَلٰى نَارًا حَامِيَةً
۝ تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ ۝ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا
مِنْ ضَرِيْعٍ ۝ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِيْ مِنْ جُوْعٍ ۝
وُّجُوْهُ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ۝ لَسَعِيْهَا رٰضِيَةٌ ۝ فِي
جَنَّةٍ عٰلِيَةٍ ۝ لَا تَسْمَعُ فِيْهَا لَغِيَةً ۝ فِيْهَا عَيْنٌ
جَارِيَةٌ ۝ فِيْهَا سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ۝ وَاَكْوَابٌ
مَّوْضُوْعَةٌ ۝ وَنَمٰرِقٌ مَّصْفُوْفَةٌ ۝ وَزَرَائِبُ
مَبْثُوْثَةٌ ۝ اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاٰبِلِ كَيْفَ
خَلِقَتْ ۝ وَاِلَى السَّمٰءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۝ وَاِلَى
اَلْجِبَالِ كَيْفَ نُوْصِتَتْ ۝ وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ
سُوْطِحَتْ ۝ فَذَكِّرْ اِنَّمَا اَنْتَ مُذَكِّرٌ ۝ لَسْتَ
عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۝ اِلَّا مَنْ تَوَلٰى وَكَفَرَ ۝
فِيْعَذِبُهٗ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ ۝ اِنَّ اِلَيْنَا اِيَابُهُمْ
۝ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۝

بلکه شما (مردم) زندگی دنیا را (بر آخرت) ترجیح می دهید. ﴿۱۶﴾ در حالی که آخرت بهتر و پاینده تر است. ﴿۱۷﴾ به راستی این (فحوا) در صحیفه های پیشین (نیز) بود. ﴿۱۸﴾ صحیفه های ابراهیم و موسی. ﴿۱۹﴾

سورة غاشية

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) آیا خبر غاشیه (= قیامت فراگیر) به تو رسیده است؟! ﴿۱﴾ چهره هایی در آن روز خوار و ذلیل خواهند بود. ﴿۲﴾ (در دنیا) پیوسته تلاش کیرده (و) خسته شده (و) چگونه در راه حق نبوده نتیجه ندیده اند. ﴿۳﴾ در آتش سوزان در آید. ﴿۴﴾ از چشمه بسیار داغ به آن ها نوشانده می شود. ﴿۵﴾ طعامی جز از ضریع (= خار خشک و تلخ) ندارند. ﴿۶﴾ که نه (آن ها را) فربه کند، و نه دفع گرسنگی نماید. ﴿۷﴾ (و) چهره هایی در آن روز شاداب و تازه باشند. ﴿۸﴾ و از سعی (و تلاش) خود خوشنودند. ﴿۹﴾ در بهشت برین هستند. ﴿۱۰﴾ در آن هیچ سخن بیهوده نمی شنوند. ﴿۱۱﴾ در آن چشمه (های آب) روان باشد. ﴿۱۲﴾ در آن تخت های (زیبای) بلند (پایه) است. ﴿۱۳﴾ و جام هایی (که در کنار چشمه ها) نهاده شده. ﴿۱۴﴾ و پشتی ها بالش های منظم چیده شده، ﴿۱۵﴾ و (نیز) فرش های گرانبها گسترده شده است. ﴿۱۶﴾ آیا (کافران) به شتر نمی نگرند، که چگونه آفریده شده است؟ ﴿۱۷﴾ و به آسمان (نمی نگرند)، که چگونه بر افراشته شده است؟ ﴿۱۸﴾ و به کوه ها (نگاه نمی کنند) که چگونه (محکم بر زمین محکم) نصب شده است؟ ﴿۱۹﴾ و به زمین (نمی نگرند)، که چگونه گسترده شده است؟ ﴿۲۰﴾ پس (ای پیامبر) پند بده، که تو تنها پند دهنده ای. ﴿۲۱﴾ تو بر آن ها مسلط (و چیره) نیستی (که بر ایمان مجبورشان کنی). ﴿۲۲﴾ مگر کسی که روی گرداند کافر شود. ﴿۲۳﴾ پس الله با عذاب بزرگ او را عذاب می کند. ﴿۲۴﴾ همانا بازگشت آن ها به سوی ماست. ﴿۲۵﴾ سپس بی گمان حساب شان (نیز) با ماست. ﴿۲۶﴾

سورة الفجر

سورة فجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۱) وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۲) وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۳) وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۴) هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَجْرِ ۵) أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۶) إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۷) الَّتِي لَمْ تَخْلُقْ مِثْلَهَا فِي الْبَلَدِ ۸) وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۹) وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۱۰) الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبَلَدِ ۱۱) فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۱۲) فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۱۳) إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْمِرْصَادِ ۱۴) فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۱۵) وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ۱۶) كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ۱۷) وَلَا تَحْضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۱۸) وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ۱۹) وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۲۰) كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۲۱) وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۲۲) وَجِئْتَ يَوْمَ يُنْفَخُ الْيَوْمِذِ بِنَجْمِهِ ۲۳) يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ ۲۴)

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به صبح. ﴿۱﴾ و به شب‌های ده گانه (ذیحجه). ﴿۲﴾ و به زوج و فرد. ﴿۳﴾ و سوگند به شب هنگامی که حرکت می‌کند (و می‌رود). ﴿۴﴾ آیا در این (چیزها) سوگندی برای صاحب خرد نیست؟! ﴿۵﴾ (ای پیامبر) آیا ندیدی که پروردگارت با (قوم) عاد چه کرد؟ ﴿۶﴾ (همان عاد) ارم که دارای ستون‌ها (و قامت بلند) بودند. ﴿۷﴾ که همانند آن در شهرها آفریده نشده بود. ﴿۸﴾ و (نیز قوم) ثمود، آن‌هایی که صخره‌های سخت را از (کنار) وادی می‌تراشیدند (و برای خود خانه می‌ساختند)؟! ﴿۹﴾ و فرعون صاحب میخ‌ها (شکنجه‌ها و سپاه). ﴿۱۰﴾ (همان) کسانی که در شهرها طغیان (و سرکشی) کردند. ﴿۱۱﴾ پس در آن‌ها بسیار فساد به بار آوردند. ﴿۱۲﴾ آنگاه پروردگارت تازیانه عذاب را بر آنان فرو آورد. ﴿۱۳﴾ یقیناً پروردگار تو در کمین گاه است. ﴿۱۴﴾ پس اما انسان هنگامی که پروردگارش او را بیازماید و او را گرامی دارد و به او نعمت بخشد، (مغرور می‌شود و) می‌گوید: «پروردگارم مرا گرامی داشته است». ﴿۱۵﴾ و اما هنگامی که او را بیازماید، پس روزیش را بر او تنگ گیرد (نا امید می‌شود و) می‌گوید: «پروردگارم مرا خوار کرده است». ﴿۱۶﴾ هرگز چنین نیست (که شما می‌پندارید)، بلکه یتیم را گرامی نمی‌دارید. ﴿۱۷﴾ و یکدیگر را بر اطعام مستمندان ترغیب و تشویق نمی‌کنید. ﴿۱۸﴾ و میراث را حریصانه می‌خورید (و حق دیگران را نمی‌دهید). ﴿۱۹﴾ و مال و ثروت (دنیا) را بسیار دوست دارید. ﴿۲۰﴾ هرگز چنین نیست (که شما گمان می‌کنید) هنگامی که زمین سخت درهم گوییده شود (و هموار گردد). ﴿۲۱﴾ و پروردگارت (برای دادرسی) بیاید و (نیز) فرشتگان صف در صف (بیانید). ﴿۲۲﴾ در آن روز جهنم آورده شود، در آن روز انسان متذکر می‌شود، و (اما) این تذکر چه فایده برای او دارد؟! ﴿۲۳﴾

می گوید: «ای کاش (در دنیا) برای (این) زندگیم (چیزی از) پیش فرستاده بودم. ﴿۲۴﴾ پس در آن روز هیچ کسی همانند عذاب او (= الله) عذاب نمی کند. ﴿۲۵﴾ و هیچ کس همچون بند گشیدن او (= الله) کسی را بند نکشد. ﴿۲۶﴾ «ای روح آرام یافته. ﴿۲۷﴾ به سوی پروردگارت باز گرد، در حالی که تو از او خوشنودی و او از تو خوشنود است. ﴿۲۸﴾ پس در زمرة بندگان (خاص) من در آی. ﴿۲۹﴾ و به بهشت من وارد شو» ﴿۳۰﴾

سورة البلد

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به این شهر (مکه). ﴿۱﴾ و تو در این شهر ساکنی (و) جنگ در این شهر برای تو حلال خواهد شد. ﴿۲﴾ و سوگند به پدر (= آدم) و فرزندانش. ﴿۳﴾ یقیناً ما انسان را در رنج آفریدیم. ﴿۴﴾ آیا او گمان می کند هیچ کس بر او (توانا و) قادر نیست؟ ﴿۵﴾ می گوید: «مال زیادی را تبه (و خرج) کرده ام». ﴿۶﴾ آیا می پندارد که هیچ کس او را ندیده است؟ ﴿۷﴾ آیا برای او دو چشم قرار ندادیم، ﴿۸﴾ و یک زبان و دو لب؟ ﴿۹﴾ و او را به دو راه (خیر و شر) را هنمائی کردیم. ﴿۱۰﴾ پس به گردنه (سخت) قدم نگذاشت (و نیامد). ﴿۱۱﴾ و توجه می دانی که گردنه (سخت) چیست؟ ﴿۱۲﴾ آزاد کردن برده است. ﴿۱۳﴾ یا طعام دادن در روز قحطی (و گرسنگی)، ﴿۱۴﴾ یتیمی را از خویشاوندان، ﴿۱۵﴾ یا مستمندی خاک نشین را، ﴿۱۶﴾ آنگاه از کسانی باشد که ایمان آورده اند و یکدیگر را به صبر سفارش کرده اند، و یکدیگر را به (محبت و) مهربانی توصیه نموده اند. ﴿۱۷﴾ اینان اهل سعادتند (که نامه اعمالشان به دست راستشان داده می شوند و به بهشت می روند). ﴿۱۸﴾ و کسانی که به آیات (و نشانه های) ما کفر ورزیدند، آنان اهل شقاوتند (که نامه اعمالشان به دست چپشان داده می شود و به جهنم می روند). ﴿۱۹﴾ بر آنها (از هر سو) آتشی سر پوشیده است (که راه فرار ندارند). ﴿۲۰﴾

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ حَيَاتِي ﴿١﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٢﴾ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٣﴾ يَتَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٤﴾ أَرْجَعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مُّرْضِيَةً ﴿٥﴾ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٦﴾ وَادْخُلِي جَنَّتِي ﴿٧﴾

سورة البلد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾
وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٍ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾
أَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ
مَالًا لُبَدًا ﴿٦﴾ أَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ
نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾
وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ﴿١١﴾
وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوْ
إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾
أَوْ مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا
هُمُ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

سورة الشمس

سورة شمس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ
 إِذَا جَلَّهَا ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا
 بَدَّهَا ﴿٥﴾ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا
 سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ
 زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
 بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾ إِذِ انْبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ
 اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
 عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا تَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به خورشید و روشنای آن (به هنگام جاشت). ﴿۱﴾ و سوگند به ماه هنگامی که بعد از آن در آید. ﴿۲﴾ و سوگند به روز هنگامی که آن (=آفتاب) را روشن (و جلوه گر) کند. ﴿۳﴾ و سوگند به شب هنگامی که را بیوشاند. ﴿۴﴾ و سوگند به آسمان و به آنکه آن را بنا کرد. ﴿۵﴾ و سوگند به زمین و به آنکه آن را گسترانید. ﴿۶﴾ و سوگند به جان (انسان) و آنکه آن را (آفرید و) نیکو گردانید. ﴿۷﴾ سپس بدیها و پرهیزگاریهایش را (به او) الهام کرد. ﴿۸﴾ محققاً هر کس که نفس خود را تزکیه (و پاک) کرد، رستگار شد. ﴿۹﴾ و یقیناً هر کس که آن را (با گناه) آلوده ساخت، ناامید (و زیانکار) شد. ﴿۱۰﴾ (قوم) نمود از روی سرکشی. (و طنیان شان، پیامبران را) تکذیب کردند. ﴿۱۱﴾ آنگاه که شقی ترین شان (برای اقدام به جنایت) برخاست. ﴿۱۲﴾ پس پیامبر الله (صالح) به آنها گفت: «ماده شتر الله را با آشخورش وا گذارید». ﴿۱۳﴾ (ولی آنها) او را تکذیب کردند، آنگاه ماده شتر را پی کردند، پس پروردگارشان به بسبب گناهان شان بر سرشان عذاب آورد، و با خاک یکسان کرد. ﴿۱۴﴾ و (الله) از سرانجام آن بیم ندارد. ﴿۱۵﴾

سورة الليل

سورة لیل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
 وَالْأُنثَىٰ ﴿٣﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾
 وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنِيبُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ
 نَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾ فَسَنِيبُهُ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾
 وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ﴿١١﴾ إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾
 وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به شب هنگامی که (همه چیز را) بیوشاند. ﴿۱﴾ و سوگند به روز هنگامی که آشکار شود. ﴿۲﴾ و سوگند به آنکه نر و ماده را آفرید. ﴿۳﴾ که یقیناً سعی (و تلاش) شما مختلف است. ﴿۴﴾ پس اما کسی که (در راه الله) بخشید و پرهیزگاری کرد. ﴿۵﴾ و (سخنان) نیک را تصدیق کرد. ﴿۶﴾ پس ما او را برای (راه) آسان توفیق می دهیم. ﴿۷﴾ و اما کسی که بخل ورزید و بی نیازی طلبید. ﴿۸﴾ و (نیز سخنان) نیک را تکذیب کرد. ﴿۹﴾ پس بزوری او را به (راه) دشوار سوق می دهیم. ﴿۱۰﴾ و هنگامی که سرازیر (جهنم) شود، مالش به حال او سودی نخواهد داشت. ﴿۱۱﴾ مسلماً هدایت (و راهنمایی) کردن بر (عهده) ماست. ﴿۱۲﴾ و محققاً آخرت و دنیا از آن ماست. ﴿۱۳﴾ پس من شما را از آتشی شعله ور بیم دادم. ﴿۱۴﴾

به آن (آتش کسی) جز بدبخت‌ترین (مردم) در نیفتد ﴿۱۵﴾ (همان) کسی که (آیات ما را) تکذیب کرد ﴿۱۶﴾ و بزودی پرهیزکارترین (مردم) از آن دور داشته می‌شود. ﴿۱۷﴾ (همان) کسی که مال خود را (در راه الله) می‌بخشد تا پاک شود. ﴿۱۸﴾ و هیچ کس را بر او نعمت (و حقی) نیست، تا بخواهد (با انفاق) پاداش دهد. ﴿۱۹﴾ مگر (برای) بدست آوردن رضا (و خشنودی) پروردگار برترش. ﴿۲۰﴾ و به راستی خشنود خواهد شد. ﴿۲۱﴾

سوره ضحی

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به آغاز روز. ﴿۱﴾ و سوگند به شب هنگامی که آرام گیرد. ﴿۲﴾ (که) پروردگارت تو را وانگذاشته و (بر تو) خشم نگرفته است. ﴿۳﴾ و مسلماً آخرت برای تو از دنیا بهتر است. ﴿۴﴾ و بزودی پروردگارت به تو (آن قدر) عطا کند که خشنود گردی. ﴿۵﴾ آیا تو را یتیم نیافت، پس پناه داد؟! ﴿۶﴾ و تو را (راه نا یافته و) سرگشته یافت، پس هدایت کرد، ﴿۷﴾ و تو را فقیر یافت، پس بی‌نیاز نمود، ﴿۸﴾ پس (توهم) یتیم را میازار. ﴿۹﴾ و سؤال کننده را مران (و با او خشنونت نکن). ﴿۱۰﴾ و نعمت‌های پروردگارت را باز گو کن و سپاس گذار. ﴿۱۱﴾

سوره شرح

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) آیا ما سینهات را برایت نگشودیم؟ ﴿۱﴾ و بار (سنگین) تو را از (دوش) تو برداشتیم؟ ﴿۲﴾ همان (باری) که بر پشت تو سنگینی می‌کرد (و نزدیک بود نیست تو را بشکند)؟ ﴿۳﴾ و (نام و) آوازه تو را بلند ساختم. ﴿۴﴾ پس مسلماً با (هر) دشواری آسانی است. ﴿۵﴾ مسلماً با (هر) دشواری آسانی است. ﴿۶﴾ پس هنگامی که (از کار و امور دنیا) فارغ شدی (به عبادت پروردگارت) بکوش. ﴿۷﴾ و به سوی پروردگارت راغب (و مشتاق) شو. ﴿۸﴾

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١﴾ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٢﴾
وَسَيَجْزِيهَا الْآتِقَى ﴿٣﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿٤﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ﴿٥﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ﴿٦﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَى ﴿٧﴾

سورة الضحی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ﴿١﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ﴿٣﴾
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَابِلًا فَأَغْنَى ﴿٨﴾ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَفْهَرُ ﴿٩﴾ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرُ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سورة الشرح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

سورة التين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّكْرِ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

سورة تين

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به انجیر و زیتون. ﴿١﴾ و سوگند به طور سینا. ﴿٢﴾ و سوگند به این شهر امن (= مکه). ﴿٣﴾ یقیناً ما انسان را در بهترین صورت (و هیئت) آفریدیم. ﴿٤﴾ سپس او را به پایین تر مرحله بر گرداندیم. ﴿٥﴾ مگر کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، پس برای آن‌ها پاداشی قطع نشدنی است. ﴿٦﴾ پس (ای انسان) چه چیز بعد (از این همه دلایل روشن) تو را به تکذیب (روز جزا) وامی‌دارد؟! ﴿٧﴾ آیا الله بهترین داوران (و حاکم مطلق) نیست؟! ﴿٨﴾

سورة العلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ أَقْرَأَ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾ كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ﴿٦﴾ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ﴿٧﴾ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ﴿٨﴾ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ﴿٩﴾ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ﴿١٠﴾ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١١﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٢﴾ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٣﴾ نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٤﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٥﴾ سَدِّدْ الزَّيْبَانِيَةَ ﴿١٦﴾ كَلَّا لَا تَطِعُهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٧﴾

سورة علق

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) بخوان به نام پروردگارت که (هستی را) آفرید. ﴿١﴾ (همان پروردگارت که) انسان را از خون بسته آفرید. ﴿٢﴾ بخوان، و پروردگارت (از همه) بزرگوارتر است. ﴿٣﴾ (همان) کسی که بوسیله قلم (نوشتن) آموخت. ﴿٤﴾ به انسان آنچه را که نمی‌دانست آموخت. ﴿٥﴾ حقا که انسان طغیان (و سرکشی) می‌کند. ﴿٦﴾ چون خون را بی‌نیاز ببیند. ﴿٧﴾ یقیناً بازگشت (همه) به سوی پروردگارتو است. ﴿٨﴾ (ای پیامبر) آیا دیده‌ای آن کسی که باز می‌دارد، ﴿٩﴾ بنده‌ای را هنگامی که نماز می‌خواند؟! ﴿١٠﴾ به من خبر بده اگر این (بنده) بر (راه) هدایت باشد. ﴿١١﴾ یا (مردم را) به پر هیزگاری فرمان دهد (سزای کسی که او را آزاد دهد چیست؟). ﴿١٢﴾ به من خبر ده اگر این (شخص سرکش، حق را) تکذیب کرد، و روی گردان شد (آیا سزاوار عذاب نیست؟). ﴿١٣﴾ آیا نمی‌داند که مسلماً، الله (همه اعمالش را) می‌بیند؟! ﴿١٤﴾ چنین نیست (که او گمان می‌کند) اگر باز نیاید (و دست از شرارت بر ندارد) محققاً ناصیه‌اش = (موی پیشانی‌اش) را خواهیم گرفت و کشید. ﴿١٥﴾ (همان) پیشانی دروغگوی خطا کار را، ﴿١٦﴾ پس باید اهل مجلسش (و همدانش) را بخواند. ﴿١٧﴾ ما (نیز) بزودی ماموران آتش را فرا می‌خوانیم. ﴿١٨﴾ چنین نیست (که او می‌پندارد) هرگز او را اطاعت نکن، و سجده کن و (به الله) تقرب جوی. ﴿١٩﴾

سورة القدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ سَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

سورة قدر

به نام الله بخشنده مهربان

همانا ما آن (=قرآن) را در شب قدر نازل کردیم. ﴿١﴾ و تو چه دانی شب قدر چیست؟! ﴿٢﴾ شب قدر، بهتر از هزار ماه است. ﴿٣﴾ فرشتگان و روح (=جبرئیل) در آن (شب) به فرمان پروردگارشان برای (انجام) هر کاری نازل می شوند. ﴿٤﴾ (آن شب) تا طلوع فجر سلامتی (و رحمت) باشد. ﴿٥﴾

سورة البينة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفِكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾ رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾ فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

سورة بينه

به نام الله بخشنده مهربان

کسانی که کافر شدن از اهل کتاب و مشرکان، (از آیین کفر) دست بردار نبودند تا اینکه برای آن‌ها دلیل روشنی بیاید. ﴿١﴾ پیامبری از سوی الله (بیاید) که صحیفه‌های پاک را بخواند. ﴿٢﴾ و در آن (صحیفه‌ها) نوشته‌هایی استوار (و درست) است. ﴿٣﴾ و کسانی که به آنان کتاب داده شد (از یهود و نصاری) پراکنده نشدند (و اختلاف نکردند) مگر بعد از آنکه دلیل روشن برای آن‌ها آمد. ﴿٤﴾ و آنان فرمان نیافتند جز اینکه الله را پرستند در حالی که دین خود را برای او خالص گردانند (و از شرک و بت پرستی) به توحید (و دین ابراهیم) روی آورند. و نماز را بر پا دارند و زکات را بپردازند، و این است آیین راستین و مستقیم. ﴿٥﴾ بی گمان کسانی که کافر شدند از اهل کتاب و مشرکان، در آتش جهنم اند که در آن جاودانه خواهند ماند، آنان بدترین آفریدگان هستند. ﴿٦﴾ همانا کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، آن‌ها بهترین آفریدگان هستند. ﴿٧﴾

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ
حَسَبَى رَبَّهُ ۝

سورة الزلزلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ
أَثْقَالَهَا ۝ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا هَذَا ۝ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ
أَخْبَارَهَا ۝ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ۝ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ
الْأَناسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۝ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

۝

سورة العاديات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ۝ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ۝
فَالْغِيَرَاتِ ضَبْحًا ۝ فَاتَّزْنَ بِهِ نَقْعًا ۝ فَوَسَطْنَ
بِهِ جَمْعًا ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝ وَإِنَّهُ عَلَىٰ
ذَلِكَ لَشَهِيدٌ ۝ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۝
أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمًا فِي الْقُبُورِ ۝

پاداش آن‌ها نزد پروردگارشان باغ‌های (بهشت) جاویدان است که
نهرها از زیر (درختان) آن جاری است، همیشه در آن خواهند
ماند، الله از آن‌ها خشنود است، و آن‌ها (نیز) از او خشنودند، و این
(مقام و پاداش) برای کسی است که از پروردگارش بترسد. ﴿۸﴾

سورة زلزله

به نام الله بخشنده مهربان

هنگامی که زمین با شدیدترین لرزه‌هایش به لرزه در آید. ﴿۱﴾ و
زمین بارهای سنگینش را بیرون ریزد. ﴿۲﴾ و انسان گوید: «آن (=
زمین) را چه شده است؟!». ﴿۳﴾ در آن روز (زمین) تمام
خبرهایش را بازگو می‌کند. ﴿۴﴾ زیرا که پروردگارت به او
(چنین) وحی (و حکم) کرده است. ﴿۵﴾ در آن روز مردم
پراکنده (از موقف حساب) باز می‌گردند، تا اعمال‌شان به آن‌ها
نشان داده شود. ﴿۶﴾ پس هرکس به اندازه ذره کار نیک انجام
داده باشد (پاداش) آن را می‌بیند. ﴿۷﴾ و هرکس به اندازه ذره کار
بد کرده باشد، (کیفر) آن را می‌بیند. ﴿۸﴾

سورة عاديات

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به اسب‌های دونده که نفس زنان (به سوی میدان) پیش
می‌رفتند. ﴿۱﴾ و سوگند به اسب‌هایی که (در اثر اصطکاک سم‌شان
باسنگ‌ها) جرقه (آتش) ایجاد کردند. ﴿۲﴾ باز سوگند به اسب‌های
که در صبحگاهان (بر دشمن) یورش برند. ﴿۳﴾ پس در آن هنگام
گرد و غبار بر انگیزند. ﴿۴﴾ آنگاه به میان جمع (سپاه دشمن) در
آیند، (و آن‌ها را محاصره کننده). ﴿۵﴾ محققاً انسان در برابر
(نعمت‌های) پروردگارش بسیار ناسپاس است. ﴿۶﴾ و بی‌گمان او بر
این (ناسپاسی) گواه است. ﴿۷﴾ و همانا او علاقه فراوان و شدیدی
به مال دارد. ﴿۸﴾ آیا او نمی‌داند که چون آنچه در گورهاست،
(همه زنده و) برانگیخته شوند؟ ﴿۹﴾

و آنچه در سینه هاست (همه) آشکار گردد. ﴿۱۰﴾ یقیناً در آن روز پروردگارشان به (وضع و حال) آن‌ها گاملاً آگاه است. ﴿۱۱﴾

سوره قارعه

به نام الله بخشنده مهربان

فرو کوبنده. ﴿۱﴾ چیست (آن) فرو کوبنده؟ ﴿۲﴾ و توجه می‌دانی که (آن) فرو کوبنده چیست؟ ﴿۳﴾ روزی که مردم مانند پروانه‌های پراکنده خواهند بود. ﴿۴﴾ و گوه‌ها مانند پشم رنگین حلاجی شده خواهد بود. ﴿۵﴾ پس اما هرکس که (در آن روز) کفه میزنانش سنگین باشد. ﴿۶﴾ در یک زندگی خشنود (و پسندیده) خواهد بود. ﴿۷﴾ و اما هرکس که کفه میزنانش سبک باشد. ﴿۸﴾ پس (مسکن و) پناهگاهش هاویه است. ﴿۹﴾ و توجه دانی که آن (هاویه) چیست؟ ﴿۱۰﴾ آتشی سوزان (و شعله‌ور) است. ﴿۱۱﴾

سوره تکاثر

به نام الله بخشنده مهربان

افزون طلبی شما را به خود مشغول (و غافل) ساخته است. ﴿۱﴾ تا اینکه (مردید و) به گورستان‌ها رسیدند. ﴿۲﴾ هرگز چنین نیست (که شما می‌پندارید) بزودی خواهید دانست. ﴿۳﴾ باز (هم) چنین نیست، بزودی خواهید دانست. ﴿۴﴾ چنین نیست (که شما گمان می‌کنید) اگر شما به علم یقین (حقیقت را) می‌دانستید. (از فزون طلبی و غفلت دست بر می‌داستید). ﴿۵﴾ قطعاً جهنم را خواهید دید. ﴿۶﴾ سپس محققاً آن با چشم یقین خواهید دید. ﴿۷﴾ آنگاه حتماً در آن روز از (همه) نعمت‌ها بازخواست خواهید شد. ﴿۸﴾

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿۱﴾ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿۲﴾

سورة القارعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ﴿۱﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿۲﴾ وَمَا أَذْرَكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿۳﴾ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿۴﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿۵﴾ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿۶﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿۷﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿۸﴾ فَأُمَّهُ هَاوِيَةٌ ﴿۹﴾ وَمَا أَذْرَكَ مَا هِيَ ﴿۱۰﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿۱۱﴾

سورة التكاثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْهَنَكُمُ التَّكَاثُرُ ﴿۱﴾ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿۲﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۳﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۴﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿۵﴾ لَتَرُونَ الْجَحِيمَ ﴿۶﴾ ثُمَّ لَتَرُونَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ﴿۷﴾ ثُمَّ لَتَسْتَعْلَنَ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿۸﴾

سورة العصر

سورة عصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ۱ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۲ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ۳

به نام الله بخشنده مهربان

سوگند به عصر. ﴿۱﴾ که انسان در (خسران و) زیان است. ﴿۲﴾ مگر کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، و یکدیگر را به حق سفارش نموده، و یکدیگر را به صبر سفارش کرده‌اند. ﴿۳﴾

سورة الهمزة

سورة همزه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۱ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۲ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۳ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الحُطْمَةِ ۴ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الحُطْمَةُ ۵ نَارُ اللَّهِ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفِئَةِ ۶ إِنَّهَا عَلَيْهِم مُّوَصَّوَةٌ ۷ فِي عَمَدٍ مُّمدَّدةٍ ۸

به نام الله بخشنده مهربان

وای بر هر عیب‌جوی غیبت‌کننده‌ای. ﴿۱﴾ (همان) کسی که مال فراوانی گرد آورد و شمارش کرد. ﴿۲﴾ گمان می‌کند که مالش او را جاودانه می‌سازد. ﴿۳﴾ هرگز چنین نیست (که او گمان می‌کند) مسلماً در «حطمه» انداخته خواهد شد. ﴿۴﴾ و تو چه دانی «حطمه» چیست؟! ﴿۵﴾ آتش برافروخته الهی است. ﴿۶﴾ (آتشی) که بر دل‌ها چیره گردد (و بسوزاند). ﴿۷﴾ بی‌گمان آن (آتش) بر آن‌ها فرو بسته (و ازهر سو آن‌ها را محاصره کرده است). ﴿۸﴾ در ستون‌های بلند (کشیده شده) است. ﴿۹﴾

سورة الفيل

سورة فيل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۱ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدُهُمْ فِي تَضَلِيلٍ ۲ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۳ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۴ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ۵

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) آیا ندیدی پروردگارت با اصحاب فیل چه کرد؟! ﴿۱﴾ آیا (حیله و) نقشه آن‌ها را در تباهی قرار نداد؟! ﴿۲﴾ و پرندگانی گروه‌گروه بر (سر) آن‌ها فرستاد. ﴿۳﴾ (که) با سنگ‌های (بسیار کوچکی) از سنگ گِل (که در منقار و چنگال داشتند) به سوی آن‌ها می‌انداختند (و آن‌ها را سنگباران می‌کردند). ﴿۴﴾ پس آن‌ها را همچون کاه جویده شده قرار داد. ﴿۵﴾

سورة قريش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلْفِ قُرَيْشٍ ۝١ إِيَّاهُمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۝٢
فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ
جُوعٍ وَعَآمَنَّهُمْ مِّنْ حَوْفٍ ۝٤

سورة الماعون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدينِ ۝١ فَذَلِكَ
الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝٢ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ
الْمِسْكِينِ ۝٣ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ۝٤ الَّذِينَ هُمْ
عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝٥ الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُونَ ۝٦
وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝٧

سورة الكوثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ ۝١ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَحْزَرَ
۝٢ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝٣

سورة قريش

به نام الله بخشنده مهربان

برای (شکر) الفت و انس قریش. ﴿۱﴾ (همان) الفت آن‌ها در
سفرهای (تجاری) زمستانی (به یمن) و تابستانی (به شام). ﴿۲﴾
پس باید پروردگار این خانه (کعبه) را پرستش کنند. ﴿۳﴾ همان
(پروردگاری) که آن‌ها را از گرسنگی (نجات و) طعام داد، و از
ترس و خوف یمن شان داشت. ﴿۴﴾

سورة ماعون

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) آیا کسی که روز جزا را تکذیب می‌کند
دیده‌ای؟! ﴿۱﴾ پس او (همان) کسی که یتیم را (با خشونت
از خود) می‌رانند. ﴿۲﴾ و (دیگران را) به اطعام بی‌نوا (و
مسکین) ترغیب و تشویق نمی‌کنند. ﴿۳﴾ پس وای بر نماز
گزاران. ﴿۴﴾ همان کسانی که از نمازشان غافلند. ﴿۵﴾
کسانی که خودنمایی می‌کنند. ﴿۶﴾ و (از پرداخت زکات و)
عاریت دادن وسایل ضروری زندگی دریغ می‌ورزند. ﴿۷﴾

سورة کوثر

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) به راستی که ما به تو کوثر عطا کردیم. ﴿۱﴾
پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن. ﴿۲﴾ بدون
شک دشمن تو، بریده نسل و بی‌عقب است. ﴿۳﴾

سورة الكافرون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيِبُهَا الْكَافِرُونَ ۝ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ
۝ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۝ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ
دِينِ ۝

سورة النصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَأَيْتَ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

سورة المسد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ
وَمَا كَسَبَ ۝ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝
وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّنْ
مَّسَدٍ ۝

سورة کافرون

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) بگو: «ای کافران. ﴿۱﴾ من نمی پرستم آنچه را که شما می پرستید. ﴿۲﴾ و شما (نیز) نمی پرستید آنچه را که من می پرستم. ﴿۳﴾ و نه من پرستش گر آنچه شما پرستش کرده اید خواهم بود. ﴿۴﴾ و نه شما پرستش گر آنچه من می پرستم خواهید بود. ﴿۵﴾ (بنا بر این) آیین شما برای خودتان، و آیین من برای خودم». ﴿۶﴾

سورة نصر

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) هنگامی که یاری الله و پیروزی فرا رسد. ﴿۱﴾ و مردم را ببینی که گروه گروه در دین الله داخل می شوند. ﴿۲﴾ پس به ستایش پروردگارت تسبیح گوی و از او آمرزش بخواه، همانا او بسیار توبه پذیر است. ﴿۳﴾

سورة مسد

به نام الله بخشنده مهربان

بریده باد هر دو دست ابو لهب و هلاک باد! ﴿۱﴾ مال و ثروتش و آنچه را به دست آورده بود به او سودی نبخشید. ﴿۲﴾ بزودی به آتش شعله ور در خواهد آمد. ﴿۳﴾ و (نیز) همسرش (ام جمیل، آن) هیزم کش (وارد آتش می شود). ﴿۴﴾ در گردنش طنابی از لیف خرماست. ﴿۵﴾

سورة الإخلاص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾

سورة اخلاص

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) بگو: «او الله یکتا و یگانه است.» ﴿١﴾ ﴿١﴾ الله بی نیاز است (و همه نیازمند او هستند). ﴿٢﴾ نه (فرزندى) زاده و نه زاده شده است. ﴿٣﴾ و هیچ کس همانند و همتای او نبوده و نیست.» ﴿٤﴾

سورة الفلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ
شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي
الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

سورة فلق

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) بگو: «به پروردگار سپیده دم پناه می‌برم، ﴿١﴾ از شر تمام آنچه آفریده است، ﴿٢﴾ و از شر تاریکی شب، آنگاه که همه جا را فرا گیرد. ﴿٣﴾ و از شر (زنان جادوگر) که با افسون در گره‌ها می‌دمند. ﴿٤﴾ و از شر حسود آنگاه که حسد ورزد.» ﴿٥﴾

سورة الناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِهِ
النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي
يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

سورة ناس

به نام الله بخشنده مهربان

(ای پیامبر) بگو: «به پروردگار مردم پناه می‌برم، ﴿١﴾ فرمانروای مردم، ﴿٢﴾ (إله و) معبود مردم، ﴿٣﴾ از شر (شیطان) و سوسه‌گر باز پس رونده (به هنگام ذکر الله). ﴿٤﴾ همان که در دل‌های مردم و سوسه می‌کند. ﴿٥﴾ از جنیان (باشد) و (یا از) آدمیان.» ﴿٦﴾

۱- ابی بن کعب رضی الله عنه می‌فرماید: مشرکان به پیامبر الله صلی الله علیه و آله گفتند: نسبت الهی خود را برای ما بیان کن، پس الله متعال این سوره ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ را نازل فرمود. (مسند احمد: ۵/۱۳۳ و جامع ترمذی: ۳۳۶۴ و درباره فضیلت این سوره آمده که: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ برابر با ثلث قرآن است.) (صحیح بخاری: ۷۳۴۷).

فهرست مضامین قرآن

تهیه شده در:

مرکز تحقیق دار السلام

باب ۱	ارکان ایمان
باب ۲	ارکان اسلام
باب ۳	بیان اوامر
باب ۴	بیان نواهی و محرمات
باب ۵	احکام و مسایل قرآنی
باب ۶	تذکره پیامبران <small>علیهم السلام</small>
باب ۷	تذکره محبوب (محمد <small>صلی الله علیه و آله</small>)
باب ۸	داستان‌های قرآنی
باب ۹	تذکره صفات صحابه گرامی <small>رضی الله عنهم</small>
باب ۱۰	متنوعات
باب ۱۱	ردکردن مذاهب باطله
باب ۱۲	نامهایی از چیزهای گوناگون
باب ۱۳	فرضیت و اهمیت دعا
باب ۱۴	دعاهای پیامبران گرامی <small>علیهم السلام</small>
باب ۱۵	دعاهای متعلق به اوقات و وضعیت‌های گوناگون
باب ۱۶	دعا و اذکارهای متنوع

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٩	//	٥٧
٢١	//	٥٧
٤	المجادلة	٥٨
٢٢	//	٥٨
يكانكى الله متعال		
١٣٣	البقرة	٢
١٦٣	//	٢
١٨	آل عمران	٣
١٧١	النساء	٤
٧٣	المائدة	٥
١٩	الأنعام	٦
٧٠	الأعراف	٧
٣١	التوبة	٩
٣٩	يوسف	١٢
١٦	الرعد	١٣
٤٨	إبراهيم	١٤
٥٢	//	١٤
٢٢	النحل	١٦
٥١	//	١٦
٤٦	الإسراء	١٧
١١٠	الكهف	١٨
١٠٨	الأنبياء	٢١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٧٥	//	٤
٥٩	المائدة	٥
٦٩	//	٥
٨٤	//	٥
٨٨	//	٥
١٤	الأنعام	٦
٧١	//	٦
١٦٣-١٦٢	//	٦
١٥٨	الأعراف	٧
١٩-١٨	التوبة	٩
٩٩	//	٩
١٣	الكهف	١٨
١٠٨	الأنبياء	٢١
٢	النور	٢٤
٦٢	//	٢٤
٤٧	الشعراء	٢٦
٤٦	العنكبوت	٢٩
٢٥	يس	٣٦
٩	الفتح	٤٨
١٣	//	٤٨
١٥	الحجرات	٤٩
٨-٧	الحديد	٥٧

باب ١: اركان ايمان		
شماره آيه	سوره	شماره سوره
ايمان به الله متعال		
٦٢	البقرة	٢
١٣٦	//	٢
١٧٧	//	٢
١٨٦	//	٢
٢٢٨	//	٢
٢٥٧	//	٢
٢٨٥	//	٢
١٨	آل عمران	٣
٥٢	//	٣
٨٤	//	٣
١١٠	//	٣
١١٤	//	٣
١٧٩	//	٣
١٩٣	//	٣
١٩٩	//	٣
٩٣	النساء	٤
٥٩	//	٤
١٣٦	//	٤
١٥٢	//	٤
١٦٢	//	٤

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۰	الرعد	۱۳
۳۶	//	۱۳
۲	النحل	۱۶
۲۳	الإسراء	۱۷
۱۱۰	الکھف	۱۸
۸	طه	۲۰
۱۴	//	۲۰
۹۸	//	۲۰
۲۲	الأنبياء	۲۱
۲۵	//	۲۱
۸۷	//	۲۱
۲۳	المؤمنون	۲۳
۹۱	//	۲۳
۱۱۶	//	۲۳
۲۶	النمل	۲۷
۶۴-۵۹	//	۲۷
۷۲-۷۰	القصص	۲۸
۸۸	//	۲۸
۳	فاطر	۳۵
۶۱	یس	۳۶
۳۵	الصفات	۳۷
۶۵	ص	۳۸

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۶	النساء	۴
۸۷	//	۴
۷۳	المائدة	۵
۴۶	الأنعام	۶
۷۱	//	۶
۱۰۲	//	۶
۱۰۶	//	۶
۱۵۱	//	۶
۵۹	الأعراف	۷
۶۵	//	۷
۷۳	//	۷
۸۵	//	۷
۱۵۸	//	۷
۳۱	التوبة	۹
۱۲۹	//	۹
۹۰	یونس	۱۰
۲	هود	۱۱
۲۶	//	۱۱
۵۰	//	۱۱
۶۱	//	۱۱
۸۴	//	۱۱
۴۰-۳۸	یوسف	۱۲

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۴	الحج	۲۲
۴۶	العنکبوت	۲۹
۴	الصفات	۳۷
۵	ص	۳۸
۶۵	//	۳۸
۴	الزمر	۳۹
۴۵	//	۳۹
۱۲	غافر	۴۰
۱۶	//	۴۰
۸۴	//	۴۰
۶	فصلت	۴۱
۴	المتحنه	۶۰
۱	الإخلاص	۱۱۲
بجز الله متعال کسی شایسته پرستش نیست		
۸۳	البقرة	۲
۱۶۳	//	۲
۱۷۲	//	۲
۲	آل عمران	۳
۶	//	۳
۱۸	//	۳
۶۲	//	۳
۶۴	//	۳

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٩٩	الإسراء	١٧
٤	طه	٢٠
٥٣	//	٢٠
٥٥	//	٢٠
٣٠	الأنبياء	٢١
٣٣	//	٢١
٧٩-٧٨	المؤمنون	٢٣
٤٥	النور	٢٤
٢	الفرقان	٢٥
٤٨-٤٥	//	٢٥
٥٤	//	٢٥
٦٢-٦١	//	٢٥
١٦٦	الشعراء	٢٦
١٨٤	//	٢٦
٦١-٦٠	النمل	٢٧
٣-١	فاطر	٣٥
٨١	يس	٣٦
٦٢	الزمر	٣٩
٦٦	غافر	٤٠
٢٤	الحشر	٥٩
٣-٢	الملك	٦٧
١٥	//	٦٧

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٨-١٧	المائدة	٥
٢-١	الأنعام	٦
٧٣	//	٦
٧٩	//	٦
٩٩-٩٥	//	٦
١٠٢-١٠١	//	٦
٥٤	الأعراف	٧
١٨٥	//	٧
٣٦	التوبة	٩
٦-٣	يونس	١٠
٧	هود	١١
٥١	//	١١
١٦	الرعد	١٣
١٩	إبراهيم	١٤
٣٢	//	١٤
٢٧-٢٦	الحجر	١٥
٣٣	//	١٥
٨٦	//	١٥
٥-٣	النحل	١٦
٤٨	//	١٦
٧٠	//	١٦
٨١-٧٨	//	١٦

شماره آيه	سوره	لشماره سوره
٣-٢	الزمر	٣٩
٦	//	٣٩
٣	غافر	٤٠
٦٢	//	٤٠
٦٦-٦٥	//	٤٠
١٤	فصلت	٤١
٨٤	الزخرف	٤٣
٨	الدخان	٤٤
٢١	الأحقاف	٤٦
١٩	محمد	٤٧
٤٣	الطور	٥٢
٢٣-٢٢	الحشر	٥٩
١٣	التغابن	٦٤
٩	المزمل	٧٣
الله متعال خالق تمام چيزهاست		
٢١	البقرة	٢
٢٩	//	٢
١١٧	//	٢
٢٢٨	//	٢
٦	آل عمران	٣
٤٧	//	٣
١	النساء	٤

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٨	الذاريات	٥١
١٠	المنافقون	٦٣
علم غيب فقط نزد الله متعال است		
٣٣	البقرة	٢
١٠٩	المائدة	٥
١١٦	//	٥
٥٠	الأنعام	٦
٥٩	//	٦
٧٣	//	٦
١٨٨	الأعراف	٧
٧٨	التوبة	٩
٩٤	//	٩
١٠٥	//	٩
٢٠	يونس	١٠
٣١	هود	١١
١٢٣	//	١١
٩	الرعد	١٣
٧٧	النحل	١٦
٢٦	الكهف	١٨
٩٢	المؤمنون	٢٣
٦٥	النمل	٢٧
٦	السجدة	٣٢

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٢	الرعد	١٣
٣١	إبراهيم	١٤
٥٦	النحل	١٦
٧٣-٧٢	//	١٦
٧٥	//	١٦
١١٤	//	١٦
٣١-٣٠	الإسراء	١٧
٧٠	//	١٧
٨١	طه	٢٠
٣٥-٣٤	الحج	٢٢
٣٨	النور	٢٤
٥٤	القصص	٢٨
٦٠	العنكبوت	٢٩
٢٨	الروم	٣٠
٣٧	//	٣٠
٤٠	//	٣٠
١٦	السجدة	٣٢
٤٧	يس	٣٦
٦٤	غافر	٤٠
١٢	الشورى	٤٢
٣٨	//	٤٢
١٦	الجاثية	٤٥

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٣	//	٦٧
٣٩-٣٨	القيامة	٧٥
٢	الأعلى	٨٧
٣	الليل	٩٢
٢-١	العلق	٩٦
٢	الفلق	١١٣
الله متعال هست كه روزى مى دهد		
٣	البقرة	٢
٥٧	//	٢
١٧٢	//	٢
٢١٢	//	٢
٢٥٤	//	٢
٣٧	آل عمران	٣
٨٨	المائدة	٥
١٤٣	الأنعام	٦
٥٠	الأعراف	٧
١٦٠	//	٧
٤-٣	الأنفال	٨
٢٦	//	٨
٣١	يونس	١٠
٩٣	//	١٠
٦	هود	١١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٨	المؤمنون	٢٣
٧٣-٧٢	الشعراء	٢٦
١١٨	//	٢٦
١١٩	//	٢٦
٢١	القصص	٢٨
١٥	العنكبوت	٢٩
٢٤	//	٢٩
٣٢	//	٢٩
٦٥	//	٢٩
٣٢	لقمان	٣١
٧٦	الصفات	٣٧
١١٥	//	٣٧
١٣٤	//	٣٧
٦١	الزمر	٣٩
١٨	فصلت	٤١
٣٠	الدخان	٤٤
٣٤	القمر	٥٤
١١	التحريم	٦٦
ايمان به فرشتگان		
١٧٧	البقرة	٢
٢٨٥	//	٢
١٣٦	النساء	٤

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٨٩	//	٧
١٤١	//	٧
٢٢	يونس	١٠
٢٣	//	١٠
٧٣	//	١٠
٨٦	//	١٠
٩٢	//	١٠
١٠٣	//	١٠
٥٨	هود	١١
٦٦	//	١١
٩٤	//	١١
١١٦	//	١١
١١٠	يوسف	١٢
٥٦	الإسراء	١٧
٦٧	//	١٧
٤٠	طه	٢٠
٨٠	//	٢٠
٩	الأنبياء	٢١
٧١	//	٢١
٧٤	//	٢١
٧٦	//	٢١
٨٨	//	٢١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣	سبأ	٣٤
٤٨	//	٣٤
٣٨	فاطر	٣٥
٤٦	الزمر	٣٩
١٨	الحجرات	٤٩
٤١	الطور	٥٢
٣٥	النجم	٥٣
٢٢	الحشر	٥٩
٨	الجمعة	٦٢
١٨	التغابن	٦٤
٢٦	الجن	٧٢
فقط الله متعال شفا بخش هست		
١٤	التوبة	٩
٨٠	الشعراء	٢٦
فقط الله متعال نجات بخش از دشواريهاست		
٥٠-٤٩	البقرة	٢
٤١	الأنعام	٦
٦٤-٦٣	//	٦
٦٤	الأعراف	٧
٧٢	//	٧
٨٣	//	٧

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٧٧	//	٢
٢٨٥	//	٢
٤-٣	آل عمران	٣
٧	//	٣
٥٣	//	٣
٨٤	//	٣
١٩٩	//	٣
٤٧	النساء	٤
١٣٦	//	٤
١٦٢	//	٤
١٧٠	//	٤
٥٩	المائدة	٥
٦٦	//	٥
٦٨	//	٥
٨٣	//	٥
٨٤	//	٥
٢٠	الأنعام	٦
٩٢	//	٦
١٠٩	//	٦
٤٠	يونس	١٠
٩٤	//	١٠
١٧	هود	١١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٧٧	الزخرف	٤٣
٨٠	//	٤٣
١٨-١٧	ق	٥٠
٢٦-٢٣	//	٥٠
٢٦	النجم	٥٣
٤	التحریم	٦٦
٦	//	٦٦
١٧	الحاقة	٦٩
٣١-٣٠	المدثر	٧٤
٢١-١٩	التكوير	٨١
١٢-١٠	الانفطار	٨٢
٤	القدر	٩٧
ایمان به قرآن و کتابهای آسمانی		
٢	البقرة	٢
٤	//	٢
٤١	//	٢
٦١	//	٢
٨٥	//	٢
٨٩	//	٢
٩١	//	٢
٩٩	//	٢
١٢١	//	٢

شماره آيه	سوره	شماره سوره
اوصاف و وظایف فرشتگان		
٣٤-٣٠	البقرة	٢
٩٨-٩٧	//	٢
١٠٢	//	٢
٩٣	الأنعام	٦
٢٠٦	الأعراف	٧
١١	الرعد	١٣
١٣	//	١٣
٥٠-٤٩	النحل	١٦
٦٤	مريم	١٩
٢٠-١٩	الأنبياء	٢١
٢٩-٢٦	//	٢١
٢٥	الفرقان	٢٥
١٩٤-١٩٣	الشعراء	٢٦
٢٣-٢٢	سبأ	٣٤
١	فاطر	٣٥
٣-١	الصفات	٣٧
١٦٦-١٦٤	//	٣٧
٩-٧	غافر	٤٠
٣١-٣٠	فصلت	٤١
٣٨	//	٤١
٥	الشورى	٤٢

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۳-۳۲	//	۹
۳۹	//	۹
۵۷-۵۶	//	۹
۱۰۱	//	۹
۳۱	الرعد	۱۳
۹	الحجر	۱۵
۴۱	النحل	۱۶
۸	الإسراء	۱۷
۶۰	//	۱۷
۸۸	//	۱۷
۵۵	النور	۲۴
۹۳	النمل	۲۷
۸۵	القصص	۲۸
۶-۱	الروم	۳۰
۲۱	السجدة	۳۲
۱۷۵-۱۷۱	الصفات	۳۷
۵۳	فصلت	۴۱
۱۰-۷	محمد	۴۷
۳۵	//	۴۷
۱۶	الفتح	۴۸
۲۱	//	۴۸
۲۷	//	۴۸

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶	سبأ	۳۴
۲۳	الزمر	۳۹
۲۸-۲۷	//	۳۹
۱۰	الأحقاف	۴۶
۳۴-۳۳	الطور	۵۲
۴۷-۳۸	الحاقة	۶۹
پیشگویی های قرآن		
۲۴	البقرة	۲
۱۱۴	//	۲
۱۲	آل عمران	۳
۱۱۲-۱۱۱	//	۳
۱۳۹	//	۳
۱۵۱	//	۳
۸۴	النساء	۴
۵۴	المائدة	۵
۶۷	//	۵
۳۶	الأنفال	۸
۴۰-۳۷	//	۸
۶۰-۵۹	//	۸
۶۲	//	۸
۱۵-۱۴	التوبة	۹
۲۸	//	۹

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۶	الرعد	۱۳
۱۰۷	الإسراء	۱۷
۵۰	الأنبياء	۲۱
۵۲	القصص	۲۸
۴۷-۴۶	العنكبوت	۲۹
۷۰	غافر	۴۰
۱۵	الشورى	۴۲
۸	التغابن	۶۴
۱۲	التحريم	۶۶
دلایل بر نزول قرآن از طرف الله متعال		
۲۴-۲۳	البقرة	۲
۴۴	آل عمران	۳
۸۲	النساء	۴
۱۹	الأنعام	۶
۳۸-۳۷	يونس	۱۰
۱۴-۱۳	هود	۱۱
۴۹	//	۱۱
۱۰۲	يوسف	۱۲
۸۸	الإسراء	۱۷
۱۹۷-۱۹۶	الشعراء	۲۶
۴۹	القصص	۲۸
۴۹-۴۷	العنكبوت	۲۹

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٧	الرعد	١٣
١٨	إبراهيم	١٤
٢٤-٢٦	//	١٤
٧٥-٧٦	النحل	١٦
١١٢	//	١٦
٣٢	الكهف	١٨
٤٥	//	١٨
٧٣	الحج	٢٢
٣٥	النور	٢٤
٣٩-٤٠	//	٢٤
٤١	العنكبوت	٢٩
٢٨	الروم	٣٠
١٣	يس	٣٦
٧٨	//	٣٦
٢٩	الزمر	٣٩
٢٩	الفتح	٤٨
٢٠	الحديد	٥٧
٢١	الحشر	٥٩
٥	الجمعة	٦٢
١٠-١٢	التحریم	٦٦
ایمان به پیامبران		
١٣٦	البقرة	٢

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٢-٣٣	الشورى	٤٢
٤٧-٤٩	الذاريات	٥١
٢٥	الحديد	٥٧
١٤-٢٠	نوح	٧١
٧-٩	القيامة	٧٥
٦	التكوير	٨١
٣	الانفطار	٨٢
١٦-١٩	الانشقاق	٨٤
٦-٧	الطارق	٨٦
١١-١٢	//	٨٦
٤-٥	الأعلى	٨٧
٢	العلق	٩٦
٥	القدر	٩٧
مَثَلِهَاي عبرت انگيز قرآنی		
١٧-٢٠	البقرة	٢
٢٦	//	٢
١٧١	//	٢
٢٦١	//	٢
٢٦٤-٢٦٦	//	٢
١١٧	آل عمران	٣
٢٤	يونس	١٠
٢٤	هود	١١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٤٧-٤٨	الطور	٥٢
٤٥	القمر	٥٤
٢٠-٢١	المجادلة	٥٨
٨-٩	الصف	٦١
١٦	القلم	٦٨
١٥-١٨	العلق	٦٩
علوم عصری قرآن را تأیید می کند		
١٦٤	البقرة	٢
٩٥-٩٩	الأنعام	٦
٥٤	الأعراف	٧
٢-٤	الرعد	١٣
١٠-١٦	النحل	١٦
٦٥-٦٩	//	١٦
٣٠-٣٣	الأنبياء	٢١
١٠٤	//	٢١
١٢-٢٢	المؤمنون	٢٣
٤٣-٤٥	النور	٢٤
٧	الشعراء	٢٦
٨٨	النمل	٢٧
١٩-٢٠	العنكبوت	٢٩
٣٦-٤٠	يس	٣٦
٩-١٢	فصلت	٤١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣	الأنبياء	٢١
٣٤	//	٢١
٢٤	المؤمنون	٢٣
٣٤-٣٣	//	٢٣
٤٧	//	٢٣
١٥٤	الشعراء	٢٦
١٨٦	//	٢٦
١٥	يس	٣٦
٦	فصلت	٤١
٥١	الشورى	٤٢
٢٤	القمر	٥٤
٦	التغابن	٦٤
٢٥	المدثر	٧٤
ایمان به روز رستاخیز		
٤	البقرة	٢
٤٦	//	٢
٦٢	//	٢
١٥٦	//	٢
١٧٧	//	٢
٢٢٣	//	٢
٢٢٨	//	٢
٢٨٥	//	٢

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٠	الفرقان	٥٢
٤٧	الروم	٣٠
٢٢	غافر	٤٠
٥١	//	٤٠
٧٨	//	٤٠
٩	الأحقاف	٤٦
٧	الحديد	٥٧
١٩	//	٥٧
٢١	//	٥٧
٢٨	//	٥٧
٤	المجادلة	٥٨
١١	الصف	٦١
٨	التغابن	٦٤
تمام انبيا و رسولان از جنس بشر بودند		
٧٩	آل عمران	٣
٩١	الأنعام	٦
٢٧	هود	١١
١١-١٠	إبراهيم	١٤
٢٨	الحجر	١٥
٣٣	//	١٥
٩٤-٩٣	الإسراء	١٧
١١٠	الكهف	١٨

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٧٧	//	٢
٢٨٥	//	٢
٨١	آل عمران	٣
٨٤	//	٣
١٤٤	//	٣
١٧٩	//	٣
١٣٦	النساء	٤
١٥٢	//	٤
١٢	المائدة	٥
١٩	//	٥
١١١	//	٥
٣٤	الأنعام	٦
٤٨	//	٦
١٣٠	//	٦
٥٢	الأعراف	٧
١٢٨	التوبة	٩
٢	يونس	١٠
٩	إبراهيم	١٤
١٠	الحجر	١٥
٣٦	النحل	١٦
٦٣	//	١٦
٢٥	الأنبياء	٢١

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣١	الأنعام	٦
٣٦	//	٦
٣٨	//	٦
٧٣	//	٦
٢٩	الأعراف	٧
٥٣	//	٧
٣٥-٣٤	التوبة	٩
٤	يونس	١٠
٣٠-٢٦	//	١٠
٤٥	//	١٠
١٨	هود	١١
٩٨	//	١١
١٠٣	//	١١
٥١-٤٨	إبراهيم	١٤
٢٥	الحجر	١٥
٨٩-٨٤	النحل	١٦
٥٢	الإسراء	١٧
٧٢-٧١	//	١٧
٩٧	//	١٧
١٠٤	//	١٧
٤٧	الكهف	١٨
٥٣-٥٢	//	١٨

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٧	التغابن	٦٤
٢	الطلاق	٦٥
٢٠	الحاقة	٦٩
٢٦	المعارج	٧٠
٥-٦	المطففين	٨٣
نزدیکی قیامت و علامتهای آن		
٩٩-٩٨	الكهف	١٨
٩٦	الأنبياء	٢١
٨٢	النمل	٢٧
٦١	الزخرف	٤٣
١١-١٠	الدخان	٤٤
١٨	محمد	٤٧
٥٨-٥٧	النجم	٥٣
١	القمر	٥٤
٧-٦	المعارج	٧٠
دمیدن صور و حشر و نشر		
١١٣	البقرة	٢
١٤٨	//	٢
١٧٤	//	٢
٢١٠	//	٢
١٠٧-١٠٦	آل عمران	٣
٤٢-٤١	النساء	٤

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٩	آل عمران	٣
١١٤	//	٣
٣٩	النساء	٤
٥٩	//	٤
١٣٦	//	٤
١٦٢	//	٤
٦٩	المائدة	٥
١٩-١٨	التوبة	٩
٩٩	//	٩
١٩	الإسراء	١٧
٧٤	المؤمنون	٢٣
٢	النور	٢٤
٣٦	العنكبوت	٢٩
٤	لقمان	٣١
٣	سبأ	٣٤
٣٠	//	٣٤
٢٧	غافر	٤٠
٥٩	//	٤٠
١٨	الشورى	٤٢
٦١	الزخرف	٤٣
٦٦	//	٤٣
٢٢	المجادلة	٥٨

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٨-١٣	//	٦٩
١٤-١	المعارج	٧٠
٤٤-٤٣	//	٧٠
١٤-١٢	المزمل	٧٣
١٨-١٧	//	٧٣
١٠-٨	المدثر	٧٤
١٣-٧	القيامة	٧٥
١٥-٨	المرسلات	٧٧
٢٠-١٧	النبأ	٧٨
٤٠-٣٧	//	٧٨
٩-٦	النازعات	٧٩
١٤-١٣	//	٧٩
٤١-٣٤	//	٧٩
٤٦	//	٧٩
٤٠-٣٣	عبس	٨٠
١٤-١	التكوير	٨١
٥-١	الانفطار	٨٢
١٩-١٥	//	٨٢
١٧-١٥	المطففين	٨٣
٥-١	الانشقاق	٨٤
٣٠-٢١	الفجر	٨٩
٨-١	الزلزلة	٩٩

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥	السجدة	٣٢
٦٧-٤٨	يس	٣٦
٣٤-١٨	الصافات	٣٧
١٥	ص	٣٨
٧٠-٦٧	الزمر	٣٩
٧٥	//	٣٩
٢٠-١٥	غافر	٤٠
٤٧	الشورى	٤٢
٦٨-٦٦	الزخرف	٤٣
٤٢-٤٠	الدخان	٤٤
١١	ق	٥٠
٣١-٢٠	//	٥٠
٤٤-٤١	//	٥٠
١٥-٧	الطور	٥٢
٨-٦	القمر	٥٤
٤٤-٣٧	الرحمن	٥٥
٦-١	الواقعة	٥٦
٥٠-٤٩	//	٥٦
١٥-١٢	الحديد	٥٧
٩	التغابن	٦٤
٤٣-٤٢	القلم	٦٨
٤-١	الحاقة	٦٩

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٠١-٩٨	//	١٨
٣٩-٣٧	مريم	١٩
٧٢-٦٨	//	١٩
٨٥	//	١٩
٨٧	//	١٩
٩٥-٩٣	//	١٩
١١٢-١٠٠	طه	٢٠
١٢٧-١٢٤	//	٢٠
٤٠	الأنبياء	٢١
١٠٤-١٠٣	//	٢١
٧٨	الحج	٢٢
١٠٠	المؤمنون	٢٣
١٠٣	//	٢٣
٣٠-٢٢	الفرقان	٢٥
٣٤	//	٢٥
٩٥-٩٠	الشعراء	٢٦
٨٥-٨٣	النمل	٢٧
٨٨-٨٧	//	٢٧
٦٦-٦٢	القصص	٢٨
٧٥-٧٤	//	٢٨
١٦-١٢	الروم	٣٠
٥٧-٥٥	//	٣٠

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢١-١٦	الصفات	٣٧
٢٨-٢٧	ص	٣٨
٤٢	الزمر	٣٩
٥٩-٥٧	غافر	٤٠
٣٩	فصلت	٤١
٤٠-٣٨	الدخان	٤٤
٢٢-٢١	الجاثية	٤٥
٣	الأحقاف	٤٦
٣٣	//	٤٦
١٥-٢	ق	٥٠
٦-١	الذاريات	٥١
١٢-١	الطور	٥٢
٧-١	الواقعة	٥٦
٦٢-٥٧	//	٥٦
١٣-٣	القيامة	٧٥
٤٠-٣٦	//	٧٥
١٣-١	المرسلات	٧٧
٢٠-٦	النبا	٧٨
٤٠-٣٨	//	٧٨
١٤-١٠	النازعات	٧٩
٤٦-٢٧	//	٧٩
١٠-٥	الطارق	٨٦

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٩	الأعراف	٧
٥٧	//	٧
٤٠-٣٨	النمل	١٦
٧٧	//	١٦
٥٢-٤٨	الإسراء	١٧
٩٩-٩٨	//	١٧
٢١	الكهف	١٨
٦٨-٦٦	مريم	١٩
١٥	طه	٢٠
١٠٤	الأنبياء	٢١
٧-١	الحج	٢٢
٧٢-٦٧	النمل	٢٧
٢٠-١٩	العنكبوت	٢٩
١٤-١١	الروم	٣٠
١٩	//	٣٠
٢٧	//	٣٠
٥٠	//	٣٠
٣	سبأ	٣٤
٩	فاطر	٣٥
٣٣	يس	٣٦
٦٨	//	٣٦
٨٢-٧٧	//	٣٦

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١١-٩	العاديات	١١٠
٥-١	القارعة	١٠١
بيان حوض كوثر		
١	الكوثر	١٠٨
عذاب قبر		
٢٧	إبراهيم	١٤
٤٦	غافر	٤٠
دنياى برزخ		
٥٤	البقرة	٢
١٧١-١٦٩	آل عمران	٣
٩٧	النساء	٤
٦٢	الأنعام	٦
٤١-٤٠	الأعراف	٧
١٠٠	المؤمنون	٢٣
١١	السجدة	٣٢
٤٦	المؤمن	٤٠
٣	ق	٥٠
٢٥	نوح	٧١
ثبوت قيامت و زنده شدن مجدد		
٧٣-٧٢	البقرة	٢
١١٣	//	٢
٢٩	//	٢

شماره آیه	سوره	شماره سوره
٧٣-٦٩	الزخرف	٤٣
٥٧-٥١	الدخان	٤٤
٣٨-١٧	الطور	٥٢
٣٧-١٢	الواقعة	٥٦
٢١	الحديد	٥٧
١٦-١٠	الغاشية	٨٨
دوام جنت و دوزخ		
١٠٨-١٠٦	هود	١١
ديدار الهی		
٢٦	يونس	١٠
١١٠	الكهف	١٨
٥	العنكبوت	٢٩
٢٥-٢٢	القيامة	٧٥
١٥	المطففين	٨٣
ايمان به تقدير		
١٣١	الأعراف	٧
٥١	التوبة	٩
٤٩	يونس	١٠
٩٨-٩٦	//	١٠
١٠٠	//	١٠
١٠٧	//	١٠
٦	هود	١١
٣٤	//	١١

شماره آیه	سوره	شماره سوره
اعراف و اهل اعراف		
٤٩-٤٦	الأعراف	٧
جنت، و سعت جنت و اهل جنت		
١٣٣	آل عمران	٣
٤٤-٤٢	الأعراف	٧
١٠-٩	يونس	١٠
٢٤-٢٢	الرعد	١٣
٣٥	//	١٣
٤٨-٤٥	الحجر	١٥
٣٢-٣٠	النمل	١٦
٣١-٣٠	الكهف	١٨
٢٤-٢٣	الحج	٢٢
١٦-١٥	الفرقان	٢٥
٥٨	العنكبوت	٢٩
١٩-١٧	السجدة	٣٢
٤٤	الأحزاب	٣٣
٣٧	سبأ	٣٤
٣٥-٣٣	فاطر	٣٥
٥٨-٥٥	يس	٣٦
٥٩-٤١	الصفافات	٣٧
٥٤-٤٩	ص	٣٨
٤٠	غافر	٤٠

شماره آیه	سوره	شماره سوره
٨-٤	التين	٩٥
بدون اجازة الله متعال شفاعتی نیست		
٢٥٥	البقرة	٢
٨٥	النساء	٤
٧٩	الإسراء	١٧
٨٧	مريم	١٩
٣٨	النبأ	٧٨
٥	الضحى	٩٣
عذاب هولناك برای دوزخيان		
٢٧	الأنعام	٦
٣٩-٣٨	الأعراف	٧
١٠٨-١٠٤	المؤمنون	٢٣
١٤-١٣	الفرقان	٢٥
١٠٢-٩٦	الشعراء	٢٦
١٤-١٢	السجدة	٣٢
٦٨-٦٦	الأحزاب	٣٣
٣٧-٣٦	فاطر	٣٥
١١-١٠	غافر	٤٠
٥٠-٤٧	//	٤٠
٧٧-٧٤	الزخرف	٤٣
١١-٦	المُلْك	٦٧

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٣٠	//	٢٠
١٣٢	//	٢٠
٢	المؤمنون	٢٣
٩	//	٢٣
٥٦	النور	٢٤
٤٥	العنكبوت	٢٩
١٨-١٧	الروم	٣٠
٤٠-٣٩	ق	٥٠
١٨-١٧	الذاريات	٥١
٤٩-٤٨	الطور	٥٢
١٠-٩	الجمعة	٦٢
٤-٢	المزمل	٧٣
٢٦-٢٥	الإنسان	٧٦
١٥	الأعلى	٨٧
٦-٤	الماعون	١٠٧
نماز های فرض پنجگانه		
١١٤	هود	١١
٧٨	الإسراء	١٧
١٣٠	طه	٢٠
١٨-١٧	الروم	٣٠
نماز جمعه و خطبه		
١١-٩	الجمعة	٦٢
نماز عيد فطر		

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٨	//	١٨
٤٠	طه	٢٠
١٨	المؤمنون	٢٣
٢٧	//	٢٣
٤٣	//	٢٣
٢	الفرقان	٢٥
٣٨	الأحزاب	٣٣
٣٨	يس	٣٦
٣٩	//	٣٦
٤٩	القمر	٥٤
٢٣-٢٢	الحديد	٥٧
١١	التغابن	٦٤
٣	الطلاق	٦٥
باب ٢: اركان اسلام		
نماز		
٤٣	البقرة	٢
٢٣٩-٢٣٨	//	٢
١٠٣-١٠١	النساء	٤
١١٤	هود	١١
٧٩-٧٨	الإسراء	١٧
١١٠	//	١٧
١٤	طه	٢٠

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٦	//	١١
١٠٩	//	١١
١١٩	//	١١
١٥	يوسف	١٢
٤١	//	١٢
٢	الرعد	١٣
٨	//	١٣
١٧	//	١٣
٢٦	//	١٣
٣٨	//	١٣
٥-٤	الحجر	١٥
٢١	//	١٥
٢٤	//	١٥
٦١	//	١٥
٧-٤	الإسراء	١٧
١٣	//	١٧
٣٠	//	١٧
٥٨	//	١٧
٧٧	//	١٧
١٠٤	//	١٧
١٠٨	//	١٧
٢٧	الكهف	١٨

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۷	القصص	۲۸
۶۷	العنکبوت	۲۹
۳	التین	۹۵
انفاق (خرج کردن در راه الله متعال)		
۳	البقرة	۲
۱۷۷	//	۲
۱۹۵	//	۲
۲۱۵	//	۲
۲۱۹	//	۲
۲۴۵	//	۲
۲۵۴	//	۲
۲۶۱-۲۶۲	//	۲
۲۶۵	//	۲
۲۶۷	//	۲
۲۷۱	//	۲
۲۷۲	//	۲
۲۷۴	//	۲
۹۲	آل عمران	۳
۱۳۴	//	۳
۳۹	النساء	۴
۳	الأنفال	۸
۶۰	//	۸

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۰	التوبة	۹
۵۶	النور	۲۴
۶۷	الفرقان	۲۵
۳۹	الروم	۳۰
۹-۸	الإنسان	۷۶
رمضان		
تبصره روزه، اعتکاف و شب قدر		
۱۲۵	البقرة	۲
۱۸۳-۱۸۷	//	۲
۵-۳	الدخان	۴۴
۵-۱	القدر	۹۷
حج و عمره		
مسایل حج، تبصره کعبه و مکه مکرمه		
۱۲۷-۱۲۵	البقرة	۲
۱۸۵	//	۲
۱۹۱	//	۲
۱۹۶-۲۰۳	//	۲
۹۶-۹۷	آل عمران	۳
۲-۱	المائدة	۵
۹۴-۹۷	//	۵
۲۵-۳۷	الحج	۲۲
۹۱	النمل	۲۷

شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۴-۱۵	الأعلى	۸۷
نماز عید اضحی		
۲	الکوثر	۱۰۸
نماز جنازه		
۸۴	التوبة	۹
۱۰۳	//	۹
نماز خوف		
۲۳۹	البقرة	۲
۱۰۲	النساء	۴
نماز تهجد		
۷۹	الإسراء	۱۷
۴-۲	المزمل	۷۳
نماز استسقا		
۱۰-۱۲	نوح	۷۱
نماز مسافر		
۱۰۱	النساء	۴
نماز بیمار		
۱۰۳	النساء	۴
زکات و صدقات و مصارف آن		
۲۱۵	البقرة	۲
۲۶۷	//	۲
۲۷۱-۲۷۴	//	۲
۱۴۱	الأنعام	۶

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٥	السجدة	٣٢
٢١	الأحزاب	٣٣
٣٥	//	٣٣
٤٢-٤١	//	٣٣
١٨	ص	٣٨
٥٥	غافر	٤٠
٩	الفتح	٤٨
٤٠-٣٩	ق	٥٠
٤٩-٤٨	الطور	٥٢
٧٤	الواقعة	٥٦
٩٦	//	٥٦
١٦	الحديد	٥٧
١٠	الجمعة	٦٢
٩	المنافقون	٦٣
٥٢	الحاقة	٦٩
٨	المزمل	٧٣
٣	المدثر	٧٤
٢٦-٢٥	الإنسان	٧٦
١	الأعلى	٨٧
١٥	//	٨٧
٣	النصر	١١٠

شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٩٨	//	٢
٢٠٠	//	٢
٢٠٣	//	٢
٤١	آل عمران	٣
١٠٣	النساء	٤
٦٩	الأعراف	٧
٧٤	//	٧
٢٠١	//	٧
٢٠٥	//	٧
٤٥	الأنفال	٨
٢٨	الرعد	١٣
١١١	الإسراء	١٧
٢٤	الكهف	١٨
٣٤-٣٣	طه	٢٠
١١٣	//	٢٠
١٣٠	//	٢٠
٣٧	الحج	٢٢
٤٠	//	٢٢
٥٨	الفرقان	٢٥
٦٢	//	٢٥
٤٥	العنكبوت	٢٩
١٨-١٧	الروم	٣٠

شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٤-٥٣	التوبة	٩
٣٩	الروم	٣٠
١٦	السجدة	٣٢
٣٥	الأحزاب	٣٣
٣٩	سبأ	٣٤
٣٠-٢٩	فاطر	٣٥
٤٧	يس	٣٦
٣٨	الشورى	٤٢
٣٨	محمد	٤٧
٧	الحديد	٥٧
١٠	//	٥٧
١١	//	٥٧
١٨	//	٥٧
١٠	المنافقون	٦٣
١٧	التغابن	٦٤
٦	الطلاق	٦٥
٧	//	٦٥
٢	المزمل	٧٣
٥	الليل	٩٢
١٨	//	٩٢
ذكر الله متعال		
١٥٢	البقرة	٢

١	الحج	٢٢
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٢	//	٢٢
٥٢	المؤمنون	٢٣
٥٢	النور	٢٤
١٠٨	الشعراء	٢٦
١٢٦	//	٢٦
توس از الله		
٤٠	البقرة	٢
١٥٠	//	٢
١٧٥	آل عمران	٣
٣	المائدة	٥
٢٨	//	٥
٩٤	//	٥
١٥	الأنعام	٦
٥١	//	٦
٨٢-٨١	//	٦
٥٦	الأعراف	٧
١٥٤	//	٧
٢٠٥	//	٧
٢	الأنفال	٨
١٣	التوبة	٩
١٨	//	٩

١٠٢	//	٣
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١	النساء	٤
١٢٨	//	٤
١٣١	//	٤
٣٥	المائدة	٥
٦٥	//	٥
٨٨	//	٥
٩٣	//	٥
٩٦	//	٥
١٠٠	//	٥
٦٩	الأنعام	٦
٣٥	الأعراف	٧
٩٦	//	٧
١٢٨	//	٧
١٥٦	//	٧
١	الأنفال	٨
٣٥	الرعد	١٣
٤٥	الحجر	١٥
٢	النمل	١٦
١٢٨	//	١٦
٦٣	مريم	١٩
٨٥	//	١٩

باب ٣: بيان اوامر		
شماره آيه	سوره	شماره سوره
به انجام رساندن پيمان الله متعال		
٤٠	البقرة	٢
١٧٧	//	٢
٧٧-٧٦	آل عمران	٣
٧	المائدة	٥
١٥٢	الأنعام	٦
٢٠	الرعد	١٣
٩١	النحل	١٦
٩٥	//	١٦
٨	الحديد	٥٧
پرهيزگاری		
٢	البقرة	٢
٤٨	//	٢
١٧٧	//	٢
١٧٩	//	٢
١٩٧-١٩٦	//	٢
٢٠٣	//	٢
٢٣٣	//	٢
١٥	آل عمران	٣
٧٦	//	٣

٦٦	الأنفال	٨
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٠٩	يونس	١٠
١١	هود	١١
٤٩	//	١١
١١٥	//	١١
٨٣	يوسف	١٢
٩٠	//	١٢
٢٢	الرعد	١٣
٢٤	//	١٣
٥	إبراهيم	١٤
١٢	//	١٤
٤٢	النحل	١٥
٩٦	//	١٥
١٢٧-١٢٦	//	١٥
٢٨	الكهف	١٨
٦٩	//	١٨
٦٥	مريم	١٩
١٣٠	طه	٢٠
١٣٢	//	٢٠
٨٥	الأنبياء	٢١
٣٥	الحج	٢٢
١١١	المؤمنون	٢٣

٢١	الحشر	٥٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٩	الملك	٦٧
١٩	النازعات	٧٩
٤١-٤٠	//	٧٩
٩	عبس	٨٠
١٠	الأعلى	٨٧
٨	البيته	٩٨
بيان صبر		
٤٥	البقرة	٢
١٥٣	//	٢
١٥٦-١٥٥	//	٢
١٧٧	//	٢
٢٥٠	//	٢
١٢٥	آل عمران	٣
١٤٢	//	٣
١٤٦	//	٣
١٨٦	//	٣
٢٠٠	//	٣
٨٧	الأعراف	٧
١٢٦	//	٧
١٢٨	//	٧
١٣٧	//	٧

٢١	الرعد	١٣
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٤	إبراهيم	١٤
٥١-٥٠	النحل	١٦
٢٨	الأنبياء	٢١
٤٩	//	٢١
٩٠	//	٢١
٥٤	الحج	٢٢
٢	المؤمنون	٢٣
٥٧	//	٢٣
٦٠	//	٢٣
٥٢	النور	٢٤
١٦	السجدة	٣٢
٣٥	الأحزاب	٣٣
٣٧	//	٣٣
٣٩	//	٣٣
١٨	فاطر	٣٥
٢٨	//	٣٥
١١	يس	٣٦
١٦	الزمر	٣٩
٢٣	//	٣٩
٤٦	الرحمن	٥٥
١٦	الحديد	٥٧

٥	//	٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٧	//	٩
١٠٢	//	٩
١٠٤	//	٩
١٠٦	//	٩
٦٠	مريم	١٩
١٢٢	طه	٢٠
٢٢	النور	٢٤
٣١	//	٢٤
٦	الفرقان	٢٥
٧١-٧٠	//	٢٥
٤٦	النمل	٢٧
١٦	القصص	٢٨
٦٧	//	٢٨
٧٣	الأحزاب	٣٣
٤	سبأ	٣٤
١٥	//	٣٤
٢٨	فاطر	٣٥
٤١	//	٣٥
٢٤	ص	٣٨
٣٥	//	٣٨
٤٤	//	٣٨

٥	الحجرات	٤٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٩	ق	٥٠
٤٨	الطور	٥٢
٤٨	القلم	٦٨
٥	المعارج	٧١
١٠	المزمل	٧٣
٧	المدثر	٧٤
٢٤	الإنسان	٧٦
١٧	البلد	٩٠
توبه و استغفار		
٥٤	البقرة	٢
٥٨	//	٢
١٦٠	//	٢
١٩٩	//	٢
٢٢٢	//	٢
٥٤	آل عمران	٣
١٤٣	الأعراف	٧
١٥٣	//	٧
٣٣	الأنفال	٨
٣٨	//	٨
٧٠	//	٨
٣	التوبة	٩

٢٠	الفرقان	٢٥
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٧٥	//	٢٥
٥٤	القصص	٢٨
٨٠	//	٢٨
٥٩	العنكبوت	٢٩
٦٠	الروم	٣٠
١٧	لقمان	٣١
٣١	//	٣١
٢٤	السجدة	٣٢
٣٥	الأحزاب	٣٣
١٩	سبأ	٣٤
١٠٢	الصفات	٣٧
١٧	ص	٣٨
٤٤	//	٣٨
١٠	الزمر	٣٩
٥٥	غافر	٤٠
٧٧	//	٤٠
٣٥	فصلت	٤١
٢٣	الشورى	٤٢
٤٣	//	٤٢
٣٥	الأحقاف	٤٦
٣١	محمد	٤٧

١١٤	//	١٦
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٢١	//	١٦
٨٠	الأنبياء	٢١
٣٦	الحج	٢٢
٦٢	الفرقان	٢٥
٤٠	النمل	٢٧
٥٩	//	٢٧
٧٣	القصص	٢٨
١٧	العنكبوت	٢٩
٤٦	الروم	٣٠
١٢	لقمان	٣١
١٤	//	٣١
٩	السجدة	٣٢
٩	الأحزاب	٣٣
١٣	سبأ	٣٤
١٥	//	٣٤
١٩	//	٣٤
١٢	فاطر	٣٥
٧٣	يس	٣٦
٧	الزمر	٣٩
٦٦	//	٣٩
٣٣	الشورى	٤٢

شكر گزاري		
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢	البقرة	٢
٤٠	//	٢
٤٧	//	٢
٥٢	//	٢
٥٦	//	٢
١٥٢	//	٢
١٧٢	//	٢
١٨٥	//	٢
١٤٥	آل عمران	٣
١٤٧	النساء	٤
١١	المائدة	٥
٢٠	//	٥
٥٨	الأعراف	٧
١٤٤	//	٧
٢٦	الأنفال	٨
٣٨	يوسف	١٢
٧-٥	إبراهيم	١٤
٣٤	//	١٤
٣٧	//	١٤
١٤	التحل	١٦
٧٨	//	١٦

١٧	الزمر	٣٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٤-٥٣	//	٣٩
٣	غافر	٤٠
٧	//	٤٠
٥٥	//	٤٠
٦	فصلت	٤١
٥	الشورى	٤٢
٢٥	//	٤٢
١٥	الأحقاف	٤٦
١٩	محمد	٤٧
١٤	الفتح	٤٨
٣٣-٣٢	ق	٥٠
١٨	الذاريات	٥١
١٠	الحشر	٥٩
٥-٤	التحريم	٦٦
٨	//	٦٦
٣٢	القلم	٦٨
١٠	نوح	٧١
٢٠	المزمل	٧٣
٢٩	الإنسان	٧٦
٣٩	النبأ	٧٨
٣	النصر	١١٠

٨	النساء	٤
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٦	//	٤
٤١	الأنفال	٨
٢٦	الإسراء	١٧
٢٨	الحج	٢٢
٣٨	الروم	٣٠
٧	الحشر	٥٩
٨	الإنسان	٧٦
نيكويي با همسايدان		
٣٦	النساء	٤
نيكويي با مسافرين و حاجتمندان		
١٧٧	البقرة	٢
٣٦	النساء	٤
٤١	الأنفال	٨
٢٦	الإسراء	١٧
٣٨	الروم	٣٠
١٩	الذاريات	٥١
٧	الحشر	٥٩
٢٥	المعارج	٧٠
١٠	الضحى	٩٣
نيكويي با فرزندان		
١٢٤	البقرة	٢

٢٦	الإسراء	١٧
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٨	الروم	٣٠
٢٦	الطور	٥٢
٧	الحشر	٥٩
نيكويي با يتيمان		
٨٣	البقرة	٢
٢٢٠	//	٢
٢	النساء	٤
٦	//	٤
٨	//	٤
١٠	//	٤
٣٦	//	٤
١٢٧	//	٤
١٥٢	الأنعام	٦
٤١	الأنفال	٨
٣٤	الإسراء	١٧
٨٢	الكهف	١٨
٧	الحشر	٥٩
٨	الإنسان	٧٦
٩	الضحى	٩٣
٢	الماعون	١٠٧
نيكويي با بي نوانان		
٨٣	البقرة	٢

١٣	الزخرف	٤٣
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٢	الجاثية	٤٥
١٥	الأحقاف	٤٦
٣٥	القمر	٥٤
٧٠	الواقعة	٥٦
٢٣	الملك	٦٧
١١	الضحى	٩٣
نيكويي با و الدين		
٨٣	البقرة	٢
٣٦	النساء	٤
١٥١	الأنعام	٦
٢٤-٢٣	الإسراء	١٧
١٤	مريم	١٩
٣٢	//	١٩
٨	العنكبوت	٢٩
١٥-١٤	لقمان	٣١
١٥	الأحقاف	٤٦
نيكويي با خويشاوندان		
٨٣	البقرة	٢
٨	النساء	٤
٣٦	//	٤
٤١	الأنفال	٨
٩٠	النحل	١٦

شماره آیه	سوره	شماره آیه
۵۳	الإسراء	۱۷
۴۴	طه	۲۰
۲۴	الحج	۲۲
۶۳	الفرقان	۲۵
۳۲	الأحزاب	۳۳
۷۱-۷۰	//	۳۳
۱۰	فاطر	۳۵
۲۰	ص	۳۸
۳۳	فصلت	۴۱
۲۱	محمد	۴۷
عفو و درگذر		
۱۰۹	البقرة	۲
۱۳۴	آل عمران	۳
۱۵۹	//	۳
۱۳	المائدة	۵
۲۸	//	۵
۹۲	يوسف	۱۲
۹۸	//	۱۲
۸۵	الحجر	۱۵
۲۲	النور	۲۴
۳۷	الشورى	۴۲
۴۰	//	۴۲

شماره آیه	سوره	شماره آیه
۱۹۵	//	۲
۱۲۵	النساء	۴
۱۲۸	//	۴
۹۳	المائدة	۵
۱۶۱	الأعراف	۷
۲۶	يونس	۱۰
۲۲	يوسف	۱۲
۹۰	النحل	۱۶
۳	لقمان	۳۱
۲۲	//	۳۱
۱۰	الزمر	۳۹
۵۸	//	۳۹
۱۲	الأحقاف	۴۶
۱۶	الذاريات	۵۱
۶۰	النجم	۵۳
۲	الملك	۶۷
۴۴	المرسلات	۷۷
خوش سخنی		
۸۳	البقرة	۲
۹	النساء	۴
۸۵-۸۳	المائدة	۵
۲۷-۲۶	إبراهيم	۱۴

شماره آیه	سوره	شماره آیه
۱۲۶	//	۲
۱۲۹-۱۲۸	//	۲
۱۳۳-۱۳۲	//	۲
۳۸	آل عمران	۳
۳۵	إبراهيم	۱۴
۷۴	الفرقان	۲۵
۱۳	لقمان	۳۱
۱۹	//	۳۱
۱۰۰	الصفات	۳۷
۲۶	الطور	۵۲
نیکویی با همسر		
۱۸۷	البقرة	۲
۲۲۳-۲۲۲	//	۲
۲۲۸	//	۲
۱۹	النساء	۴
۶	المؤمنون	۲۳
۷۴	الفرقان	۲۵
۲-۱	الطلاق	۶۵
۷-۶	//	۶۵
نیکویی با برده		
۳۶	النساء	۴
نیکو کاری		
۱۱۲	البقرة	۲

۲۱۸	//	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۴۴	//	۲
۱۴۲	آل عمران	۳
۱۵۸-۱۵۷	//	۳
۱۶۹	//	۳
۱۷۱	//	۳
۱۹۵	//	۳
۷۱	النساء	۴
۷۷	//	۴
۸۴	//	۴
۹۵	//	۴
۱۰۴	//	۴
۳۵	المائدة	۵
۵۴	//	۵
۳۹	الأنفال	۸
۴۵	//	۸
۵۷-۵۵	//	۸
۴	التوبة	۹
۱۶	//	۹
۱۹	//	۹
۲۲	//	۹
۲۹	//	۹

۲۴	محمد	۴۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۷	القمر	۵۴
۲۲	//	۵۴
۳۲	//	۵۴
۴۰	//	۵۴
۲	الجمعة	۶۲
۱۱	الطلاق	۶۵
۴	المزمل	۷۳
۲۰	//	۷۳
۱۹-۱۶	القيامة	۷۵
بنای مساجد		
۱۲۵	البقرة	۲
۱۲۷	//	۲
۳۱	الأعراف	۷
۱۸	التوبة	۹
۱۱۰-۱۰۷	//	۹
۲۶	الحج	۲۲
۳۶	النور	۲۴
جهاد در راه الله		
۱۵۴	البقرة	۲
۱۹۱-۱۹۰	//	۲
۱۹۳	//	۲
۲۱۶	//	۲

۴۳	//	۴۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۸۹	الزخرف	۴۳
۱۴	الجاثية	۴۵
۱۴	التغابن	۶۴
تلاوت قرآن و پیروی از آن		
۱۲۱	البقرة	۲
۱۴۶	//	۲
۸۲	النساء	۴
۱۵۵	الأنعام	۶
۲۰۴	الأعراف	۷
۹۸	النحل	۱۶
۲۷	الكهف	۱۸
۳-۲	طه	۲۰
۱۲۳	//	۲۰
۹۲	النمل	۲۷
۴۵	العنكبوت	۲۹
۲	الأحزاب	۳۳
۳۴	//	۳۳
۲۹	فاطر	۳۵
۱۱	يس	۳۶
۵۵	الزمر	۳۹
۴۴-۴۳	الزخرف	۴۳

٩	الزمر	٣٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٨	الفتح	٤٨
٢٩	//	٤٨
٦	المتحنة	٦٠
راستگويي		
١٧٧	البقرة	٢
١١٩	المائدة	٥
١١٩	التوبة	٩
٥١	يوسف	١٢
٢٩	الكهف	١٨
٥١	مريم	١٩
٥٦	//	١٩
٨٤	الشعراء	٢٦
٣	العنكبوت	٢٩
٨	الأحزاب	٣٣
٢٤-٢٣	//	٣٣
٣٣	الزمر	٣٩
١٥	الحجرات	٤٩
١٧	//	٤٩
٨	الحشر	٥٩
ايجاد صلح و آشتي		
١٨٢	البقرة	٢
٢٢٤	//	٢

١٠	الحديد	٥٧
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٥	//	٥٧
٢	الحشر	٥٩
٥	//	٥٩
٨	//	٥٩
١	المتحنة	٦٠
٤	الصف	٦١
١٠	//	٦١
١٤	//	٦١
٩	التحريم	٦٦
٢٠	المزمل	٧٣
محبت به الله متعال و اميد به رحمت و رضاي او		
١٦٥	البقرة	٢
٢٠٧	//	٢
٣١	آل عمران	٣
٥٤	المائدة	٥
٢٤	التوبة	٩
٥١	الشعراء	٢٦
٨٢	//	٢٦
٣٨	الروم	٣٠
١٦	السجدة	٣٢
٢١	الأحزاب	٣٣

٣٦	//	٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٨	//	٩
٤١	//	٩
٧٣	//	٩
٨٨	//	٩
١١١	//	٩
١٢١	//	٩
١٢٣	//	٩
٤٠-٣٩	الحج	٢٢
٥٩-٥٨	//	٢٢
٧٨	//	٢٢
٣٧	النمل	٢٧
٦	العنكبوت	٢٩
٦٩	//	٢٩
٤	محمد	٤٧
٧	//	٤٧
٢١	//	٤٧
٣١	//	٤٧
٣٥	//	٤٧
١٦	الفتح	٤٨
٢٩	//	٤٨
١٥	الحجرات	٤٩

۹۲	المائدة	۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۰۸	//	۵
۱۵۸-۱۵۷	الأعراف	۷
۱	الأنفال	۸
۲۰	//	۸
۱۴	//	۸
۷۱	التوبة	۹
۵۴-۵۲	النور	۲۴
۵۶	//	۲۴
۱۰۸	الشعراء	۲۶
۱۱۰	//	۲۶
۱۲۶	//	۲۶
۱۳۱	//	۲۶
۱۵۰	//	۲۶
۱۷۹	//	۲۶
۳۳	الأحزاب	۳۳
۳۶	//	۳۳
۶۶	//	۳۳
۷۱	//	۳۳
۲۱-۲۰	یس	۳۶
۳۸	الشورى	۴۲
۴۲	//	۴۲

۸	الحشر	۵۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۰	المتحنة	۶۰
۱۹	المزمل	۷۳
ادای امانت		
۲۸۳	البقرة	۲
۷۵	آل عمران	۳
۵۸	النساء	۴
۸	المؤمنون	۲۳
۱۰۷-۱۰۶	الشعراء	۲۶
۱۲۵	//	۲۶
۱۴۳	//	۲۶
۱۷۸	//	۲۶
۲۶	القصص	۲۸
۷۲	الأحزاب	۳۳
۳۲	المعارج	۷۰
پیروی از الله و رسول ﷺ		
۳۲	آل عمران	۳
۱۳۲	//	۳
۱۳	النساء	۴
۵۹	//	۴
۶۴	//	۴
۶۹	//	۴
۸۰-۷۰	//	۴

۳۵	النساء	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۱۴	//	۴
۱۲۸	//	۴
۱۲۹	//	۴
۳۵	الأعراف	۷
۱۴۲	//	۷
۱	الأنفال	۸
۸۸	هود	۱۱
۱۱۷	//	۱۱
۸۳	القصص	۲۸
۱۰-۹	الحجرات	۴۹
هجرت		
۲۱۸	البقرة	۲
۱۰۰-۹۷	النساء	۴
۷۳-۷۲	الأنفال	۸
۴۱	النحل	۱۶
۴۹	مریم	۱۹
۲۶	العنكبوت	۲۹
۵۶	//	۲۹
۹۹	الصفات	۳۷
۱۰	الزمر	۳۹
۵۰	الذاريات	۵۱

٢٩	العنكبوت	٤٦
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٣١	لقمان	١٧-١٣
٣٢	السجدة	٢٤
٣٣	الأحزاب	٤٧-٤٥
٣٦	يس	٢٥
٤٠	غافر	٢٨
٤٠	//	٣٨
٤٠	//	٤٣-٤١
٤١	فصلت	٣٣
٤٢	الشورى	١٥
٤٦	الأحقاف	٢٩
٥١	الذاريات	٥٥
٥٢	الطور	٢٩
٦٦	التحريم	٦
٧١	نوح	٩-١
٧٢	الجن	٢٣
٧٤	المدثر	٢
٧٩	النازعات	١٧
٧٩	//	٢٠
٨٧	الأعلى	١٠-٩
٨٨	الغاشية	٢١
٨٩	الفجر	١٨

٣	آل عمران	١٠٤
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٣	//	١١٠
٣	//	١١٤
٧	الأعراف	١٦٥
٧	//	١٨١
٧	//	١٩٩
٩	التوبة	٧١
٩	//	١١٢
٩	//	١٢٢
١٦	النحل	٩٠
١٦	//	١٢٥
١٧	الإسراء	٢٨
١٩	مريم	٣٩
١٩	//	٥٥
٢٠	طه	٤٣
٢٠	//	٤٤
٢٠	//	١٣٢
٢٢	الحج	٤١
٢٢	//	٦٧
٢٥	الفرقان	٥٢
٢٦	الشعراء	٢١٤
٢٨	القصص	٨٧

٤٣	الزخرف	٦١
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٤٣	الدخان	١٨
٤٦	الأحقاف	٣١
٤٧	محمد	٢١
٤٧	//	٣٣
٤٨	الفتح	١٨-١٦
٤٩	الحجرات	١٤
٥٨	المجادلة	١١
٥٨	//	١٣
٥٩	الحشر	٧
٦٤	التغابن	١٢
٦٤	//	١٦
٧١	نوح	٣
چنگ زدن به ريسان الله متعال		
٣	آل عمران	١٠٣
٣	//	١٠٥
٤	النساء	١٧٥
٢٢	الحج	٧٨
٤٢	الشورى	١٣
٤٣	الزخرف	٤٣
دعوت بسوى الله و امر بالمعروف و نهى عن المنكر		

١٥٢	الأنعام	٦
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٩	الأعراف	٧
١٨١	//	٧
٧٦	النحل	١٦
٩٠	//	١٦
٢٢	ص	٣٨
١٥	الشورى	٤٢
٩	الحجرات	٤٩
٩	الرحمن	٥٥
٢٥	الحديد	٥٧
٨	المتحنة	٦٠
فيصله كردن مطابق وحى		
٦٥-٥٩	النساء	٤
١٠٥	//	٤
٥٠-٤٤	المائدة	٥
٦٦	//	٥
٥١	النور	٢٤
٧٠	القصص	٢٨
٢١	الشورى	٤٢
٢٥	الحديد	٥٧
٨	التين	٩٥
تكميل كردن عهد و پيمان		
١	المائدة	٥

٧٩	النمل	٢٧
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٩	العنكبوت	٢٩
٣	الأحزاب	٣٣
٣٦	الزمر	٣٩
٣٨	//	٣٩
١٠	غافر	٤٠
٣٦	الشورى	٤٢
١٠	المجادلة	٥٨
٤	المتحنة	٦٠
١٣	التغابن	٦٤
٣	الطلاق	٦٥
٢٩	الملك	٦٧
٩	المزمل	٧٣
باهم مشورت كردن		
١٥٩	آل عمران	٣
٣٢	النمل	٢٧
٣٨	الشورى	٤٢
٧	الحجرات	٤٩
با عدالت فيصله كردن		
٥٨	النساء	٤
١٣٥	//	٤
٨	المائدة	٥
٤٢	//	٥

١٧	البلد	٩٠
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٢	العلق	٩٦
٣-١	العصر	١٠٣
توكل بر الله		
١٦٠-١٥٩	آل عمران	٣
١٧٣	//	٣
١١	المائدة	٥
٢٣	//	٥
٢	الأنفال	٨
٤٩	//	٨
٦١	//	٨
١٢٩	التوبة	٩
٨٤	يونس	١٠
٥٦	هود	١١
١٢٣	//	١١
٦٧	يوسف	١٢
٣٠	الرعد	١٣
١٢-١١	إبراهيم	١٤
٤٢	النحل	١٦
٩٩	//	١٦
٥٨	الفرقان	٢٥
٢١٧	الشعراء	٢٦

۱۹	الجاثية	۴۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۱	محمد	۴۷
۱۴	الصف	۶۱
مسابقه و شتافتن بسوی عمل نیک		
۴۸	المائدة	۵
۹۰	الأنبياء	۲۱
۶۱	المؤمنون	۲۳
۳۲	فاطر	۳۵
۱۲	الزمر	۳۹
۲۱	الحديد	۵۷
۲۶	المطففين	۸۳
درک کردن به اینکه الله متعال ما را می بیند و از وضعیت ما آگاه است		
۹۷	المائدة	۵
۹۹	//	۵
۳	الأنعام	۶
۵۹	//	۶
۶۱-۶۰	//	۶
۱۳۲	//	۶
۷	الأعراف	۷
۷۸	التوبة	۹

۲۹	الفتح	۴۸
شماره آیه	سوره	شماره سوره
غلبه و سختگیری بر کافران		
۵۴	المائدة	۵
۱۲۳	التوبة	۹
۲۹	الفتح	۴۸
۸	المنافقون	۶۳
۹	التحريم	۶۶
دوستی با الله متعال، رسولش ﷺ و مؤمنان		
۵۵	المائدة	۵
۱۴	الأنعام	۶
۳	الأعراف	۷
۱۹۶	//	۷
۴۰	الأنفال	۸
۷۱	التوبة	۹
۱۱۶	//	۹
۱۲۹	//	۹
۶۳-۶۲	يونس	۱۰
۷۸	الحج	۲۲
۲۲	العنكبوت	۲۹
۴	السجدة	۳۲
۲۸	الشورى	۴۲
۳۱	//	۴۲

۳۴	الإسراء	۱۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۴	مريم	۱۹
۸	المؤمنون	۲۳
۲۳	الأحزاب	۳۳
۱۰	الفتح	۴۸
۳۲	المعارج	۷۰
همکاری و تعاون در کارهای نیک		
۲	المائدة	۵
۹۵	الكهف	۱۸
۳۵	القصص	۲۸
۱۰-۹	الحجرات	۴۹
فروتنی با مؤمنان		
۵۴	المائدة	۵
۸۲	//	۵
۸۸	الحجر	۱۵
۴۹	النحل	۱۶
۶۳	الفرقان	۲۵
۲۱۵	الشعراء	۲۶
۳۱	النمل	۲۷
۸۳	القصص	۲۸
۱۸	لقمان	۳۱
۱۵	السجدة	۳۲

۹۳	//	۲۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۹	القصص	۲۸
۸	العنکبوت	۲۹
۱۰	//	۲۹
۴۲	//	۲۹
۴۵	//	۲۹
۵۲	//	۲۹
۶۰	//	۲۹
۶۲	//	۲۹
۱۶-۱۵	لقمان	۳۱
۲۳	//	۳۱
۲۹-۲۸	//	۳۱
۳۴	//	۳۱
۶	السجدة	۳۲
سنجیدن پیمانان و ترازو به عدالت کامل		
۱۵۲	الأنعام	۶
۸۵	الأعراف	۷
۵۹	یوسف	۱۲
۳۵	الإسراء	۱۷
۱۸۲-۱۸۱	الشعراء	۲۶
۹-۷	الرحمن	۵۵
اخلاص برای الله		

۷	طه	۲۰
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۵	//	۲۰
۱۱۰	//	۲۰
۴	الأنبياء	۲۱
۴۷	//	۲۱
۷۸	//	۲۱
۸۱	//	۲۱
۹۴	//	۲۱
۱۱۰	//	۲۱
۷۰	الحج	۲۲
۷۶-۷۵	//	۲۲
۲۴	النور	۲۴
۲۹	//	۲۴
۳۰	//	۲۴
۴۱	//	۲۴
۶۴	//	۲۴
۲۰	الفرقان	۲۵
۵۸	//	۲۵
۲۲۰-۲۱۸	الشعراء	۲۶
۲۵	النمل	۲۷
۷۵-۷۴	//	۲۷
۸۸	//	۲۷

۱۰۵	//	۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۶	یونس	۱۰
۶۱	//	۱۰
۶-۵	هود	۱۱
۹۲	//	۱۱
۱۱۱	//	۱۱
۱۲۳	//	۱۱
۵۰	یوسف	۱۲
۷۷	//	۱۲
۱۱-۸	الرعد	۱۳
۳۸	إبراهيم	۱۴
۲۴	الحجر	۱۵
۱۹	النحل	۱۶
۲۳	//	۱۶
۲۸	//	۱۶
۱۳	الإسراء	۱۷
۱۷	//	۱۷
۲۵	//	۱۷
۸۴	//	۱۷
۴۹	الكهف	۱۸
۷۹	مریم	۱۹
۹۴	//	۱۹

۳۶	فصلت	۴۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۰	الدخان	۴۴
۱	المجادلة	۵۸
۵-۱	الفلق	۱۱۳
۶-۱	الناس	۱۱۴
دانیی به امور دین		
۱۲۲	التوبة	۹
۴۴-۴۳	النحل	۱۶
۷	الأنبياء	۲۱
۱۰	//	۲۱
۷۳	الفرقان	۲۵
۱۴	محمد	۴۷
آزردگی از عقاید و اعمال کفار		
۴۱	يونس	۱۰
۱۰۴	//	۱۰
۵۴	هود	۱۱
۱۰۸	يوسف	۱۲
۳۶-۳۵	إبراهيم	۱۴
۱۶۸	الشعراء	۲۶
۲۱۶	//	۲۶
۵۵	القصص	۲۸
۳۹	الزمر	۳۹

۶۳	الفرقان	۲۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۵	القصص	۲۸
۳۰	السجدة	۳۲
۱۷۴	الصافات	۳۷
۱۷۸	//	۳۷
۵۴	الذاريات	۵۱
۴۵	الطور	۵۲
۲۹	النجم	۵۳
۶	القمر	۵۴
۱۰	المزمل	۷۳
۵	المدثر	۷۴
۱۷	الطلاق	۷۶
پناه بردن به الله و یاری خواستن از او		
۵	الفاتحة	۱
۲۰۰	الأعراف	۷
۹۸	النحل	۱۶
۱۸	مريم	۱۹
۱۱۲	الأنبياء	۲۱
۹۸-۹۷	المؤمنون	۲۳
۴۲-۴۱	ص	۳۸
۲۷	غافر	۴۰
۵۶	//	۴۰

۱۶۳-۱۶۲	الأنعام	۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۹	الأعراف	۷
۱۰۵	يونس	۱۰
۳۱	الحج	۲۲
۲۲	لقمان	۳۱
۳-۲	الزمر	۳۹
۱۱	//	۳۹
۱۴	//	۳۹
۱۷	//	۳۹
۶۶-۶۵	//	۳۹
۱۴	غافر	۴۰
۶۵	//	۴۰
۹	الإنسان	۷۶
۲۰	الليل	۹۲
۵	البينة	۹۸
۴-۱	الإخلاص	۱۱۲
حکم به روی گرداندن از جاهلان		
۱۹۹	الأعراف	۷
۲۹	يوسف	۱۲
۹۴	الحجر	۱۵
۲۸	الإسراء	۱۷
۱۶	الكهف	۱۸

شماره سوره	سوره	شماره سوره
حکم به دوری از کارهای بیهوده		
۲۳	المؤمنون	۳
۲۵	الفرقان	۷۲
۲۸	القصص	۵۵
۴۳	الزخرف	۸۳
محنت و پیشه		
۴	النساء	۳۲
۲۱	الأنبياء	۸۰
۲۱	//	۸۲
۲۳	المؤمنون	۲۷
۲۸	القصص	۷۳
۳۰	الروم	۲۳
۳۴	سبأ	۱۰-۱۳
۳۵	فاطر	۱۲
۳۶	یس	۳۵
۳۶	//	۸۰
۵۵	الرحمن	۳۳
۵۷	الحديد	۳۵
۶۲	الجمعة	۹-۱۱
۷۳	المزمل	۷
۷۳	//	۲۰

شماره سوره	سوره	المائدة	۵-۴
۵	//		۸۸
۱۶	النحل		۱۱۴-۱۱۵
۲۰	طه		۸۱
۲۲	الحج		۲۸
۲۳	المؤمنون		۵۱
ترس از روز قیامت			
۲	البقرة		۴۸
۲	//		۱۲۳
۲	//		۲۸۱
۲۱	الأنبياء		۴۹
۲۴	النور		۳۷
۲۶	الشعراء		۱۳۵
۳۱	لقمان		۳۳
۳۹	الزمر		۹
۴۰	غافر		۳۲
۴۲	الشورى		۱۸
۵۲	الطور		۲۶
۷۰	المعارج		۲۷-۲۸
۷۶	الإنسان		۷
۷۶	//		۱۰
۷۹	النازعات		۴۵

شماره سوره	سوره	غافر	۶۶
۴۲	الشورى		۱۵
۴۳	الزخرف		۲۶-۲۷
۶۰	المتحنه		۴
۱۰۹	الکافرون		۱-۶
پایداری			
۱	الفاتحة		۶
۱۰	یونس		۸۹
۱۱	هود		۱۱۲
۳۰	الروم		۳۰
۳۰	//		۴۳
۴۱	فصلت		۶
۴۱	//		۳۰-۳۱
۴۲	الشورى		۱۳
۴۲	//		۱۵
۴۲	//		۳۵
۴۶	الأحقاف		۱۳
۷۲	الجن		۱۶
۸۱	التکویر		۲۸
حکم به خوردن چیزهای حلال و پاکیزه			
۲	البقرة		۱۶۸
۲	//		۱۷۲

شماره سوره	سوره	شماره سوره
۱۹	//	۸۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
برتری دادن آخرت بر دنیا		
۲۰۲-۲۰۱	البقرة	۲
۳۲	الأنعام	۶
۲۴	یونس	۱۰
۴۶-۴۵	الکھف	۱۸
۱۳۱	طه	۲۰
۶۱-۶۰	القصص	۲۸
۷۷	//	۲۸
۸۰-۷۹	//	۲۸
۶۴	العنکبوت	۲۹
۳۳	لقمان	۳۱
۲۹-۲۸	الأحزاب	۳۳
۳۹	غافر	۴۰
۲۰	الشوری	۴۲
۳۶	//	۴۲
۳۵-۳۲	الزخرف	۴۳
۳۶	محمد	۴۷
۶	المتحنه	۶۰
۱۱-۹	الجمعة	۶۲
۱۵-۱۴	التغابن	۶۴
۱۷-۱۶	الأعلى	۸۷

شماره سوره	سوره	شماره سوره
۲۶	القصص	۲۸
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۲-۴۱	ص	۳۸
۴۴	فصلت	۴۱
بیاد بودن مرگ		
۴۶	البقرة	۲
۷۸	النساء	۴
۲	الأنعام	۶
۹۸-۹۷	الأعراف	۷
۱۸۷	//	۷
۳۴	الأنبياء	۲۱
۴۰	//	۲۱
۱۰۹	//	۲۱
۸۸	القصص	۲۸
۳۴	لقمان	۳۱
۳۸	السجدة	۳۲
۵۹	الدخان	۴۴
۲۷-۲۶	الرحمن	۵۵
۶۰	الواقعة	۵۶
۸۰	الجمعة	۶۲
۱۱-۱۰	المنافقون	۶۳
۲	الملك	۶۷
۶	الانشقاق	۸۴

شماره سوره	سوره	شماره سوره
شماره آیه	سوره	شماره سوره
اجازه گرفتن هنگام ورود به جایی		
۲۹-۲۷	النور	۲۴
۵۹-۵۸	//	۲۴
۶۳-۶۱	//	۲۴
۵۳	الأحزاب	۳۳
فروپوشاندن چشم		
۳۱-۳۰	النور	۲۴
حکم به تحقیق و احتیاط در هر کاری		
۹۴	النساء	۴
۲۷	النمل	۲۷
۳۵	//	۲۷
۶	الحجرات	۴۹
۱۰	المتحنه	۶۰
۱	الطلاق	۶۵
۱۴	الجن	۷۲
۳۱	المدثر	۷۴
علاج و تقویت جسم		
۳۱	الأعراف	۵
۶۹	النحل	۱۶
۸۰	الشعراء	۲۶

۴۵	//	۵
۱۴۰	الأنعام	۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۵۱	//	۶
۳۳	الإسراء	۱۷
۶۸	الفرقان	۲۵
۴	القصص	۲۸
نهی از کشتن فرزندان و زنده به گور کردن آنها		
۱۵۱	الأنعام	۶
۵۹-۵۸	النحل	۱۶
۳۱	الإسراء	۱۷
۱۲	المتحنة	۶۰
۸	التکویر	۸۱
اجتناب از ستمگری		
۳۵	البقرة	۲
۹۲	//	۲
۱۳	النساء	۴
۵۴	//	۴
۷۹	یوسف	۱۲
۵۹	الکھف	۱۸
۳۸	مریم	۱۹
۱۱۱	طه	۲۰
۱۴	الأنبياء	۲۱

۸۵	هود	۱۱
۲۵	الرعد	۱۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳	إبراهيم	۱۴
۹۴	الکھف	۱۸
۱۵۲	الشعراء	۲۶
۱۸۳	//	۲۶
۳۴	النمل	۲۷
۴۸	//	۲۷
۴	القصص	۲۸
۷۷	//	۲۸
۳۶	العنكبوت	۲۹
۴۱	الروم	۳۰
۲۸	ص	۳۸
۲۲	محمد	۴۷
اجتناب از قتل و خونریزی		
۳۰	البقرة	۲
۸۴	//	۲
۲۲-۲۱	آل عمران	۳
۲۹	النساء	۴
۹۳-۹۲	//	۴
۳۰	المائدة	۵
۳۲	//	۵

۹۳	الضحی	۴
باب ۴: بیان نواهی و محرمات		
شماره آیه	سوره	شماره سوره
اجتناب از کبایر و فحشا		
۱۵۱	الأنعام	۶
۳۳	الأعراف	۷
۳۲	الإسراء	۱۷
۱۹	النور	۲۴
۳۷	الشوری	۴۲
۳۲	النجم	۵۳
۱۲	المتحنة	۶۰
اجتناب از فسادگری در زمین		
۳۰	البقرة	۲
۶۰	//	۲
۲۰۵	//	۲
۳۳	المائدة	۵
۳۳	//	۵
۶۴	//	۵
۵۶	الأعراف	۷
۷۴	//	۷
۸۵	//	۷

۵۱	//	۴
۶۰	//	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۱۷	//	۴
۱۲۱	//	۴
۱۲۱	الأنعام	۶
۱۴۲	//	۶
۱۸	الأعراف	۷
۲۷	//	۷
۳۰	//	۷
۴۸	الأنفال	۸
۲۲	إبراهيم	۱۴
۴۲	الحجر	۱۵
۱۰۰	النحل	۱۶
حرمت تعدی و سرکشی		
۱۷۸	البقرة	۲
۱۹۰	//	۲
۱۹۴	//	۲
۲۱۳	//	۲
۱۹	آل عمران	۳
۲۱	//	۳
۲	المائدة	۵
۷۸	//	۵

۱۴۶	//	۲
۱۵۹	//	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۷۴	//	۲
۲۸۳	//	۲
۷۱	آل عمران	۳
۱۸۷	//	۳
۱۰۶	المائدة	۵
۹۱	الأنعام	۶
اجتناب از جادوگری		
۱۰۳	البقرة	۲
۷۷	یونس	۱۰
۸۱	//	۱۰
۶۹	طه	۲۰
۲۲۳-۲۲۲	الشعراء	۲۶
۶	الجن	۷۲
۴	الفلق	۱۱۳
اجتناب از پیروی کردن شیطان		
۱۶۹-۱۶۶	البقرة	۲
۲۰۸	//	۲
۲۵۷	//	۲
۲۶۸	//	۲
۳۸	النساء	۴

۹۷	//	۲۱
۱۹	الفرقان	۲۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۴	النمل	۲۷
۸۵	//	۲۷
۵۹	القصص	۲۸
۱۴	العنكبوت	۲۹
۳۱	//	۲۹
۵۷	الروم	۳۰
۷۲	الأحزاب	۳۳
۳۲	فاطر	۳۵
۵۲	غافر	۴۰
۴۲	الشورى	۴۲
۱۲	الأحقاف	۴۶
۵۹	الذاريات	۵۱
۴۷	الطور	۵۲
۵۲	النجم	۵۳
۱	الطلاق	۶۵
تکوهش پنهان داشتن گواهی و حق و آمیختن آن با باط		
۴۲	البقرة	۲
۷۱	//	۲
۱۴۰	//	۲

۲۳۳-۲۳۱	//	۲
۲۴-۱۹	النساء	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴	الأحزاب	۳۳
۴-۲	المجادلة	۵۸
حرمت فرار از میدان جنگ (جهاد)		
۱۴۶	البقرة	۲
۱۵۵	آل عمران	۳
۱۶-۱۵	الأنفال	۸
۱۳	الأحزاب	۳۳
۱۶-۱۵	//	۳۳
۲۰	//	۳۳
۱۷-۱۶	الفتح	۴۸
نهی از منت نهادن بر نیکویی		
۲۶۴-۲۶۲	البقرة	۲
۱۷	الحجرات	۴۹
۶	المدثر	۷۴
۶	البلد	۹۰
حرمت سود		
۲۸۰-۲۷۵	البقرة	۲
۱۶۱	النساء	۳
۳۹	الروم	۳۰
کافران و منافقین را دوست		

۳۴	التوبة	۹
۷۹	الکھف	۱۸
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۹	الفجر	۸۹
حکم به اجتناب از افتادن در فتنه		
۱۹۱	البقرة	۲
۲۱۱	//	۲
۲۵	الأنفال	۸
۲۸	//	۸
۴۹-۴۷	التوبة	۹
۹۰	طه	۲۰
۲۰	الفرقان	۲۵
۱۴	الأحزاب	۳۳
۴۹	الزمر	۳۹
۱۴	الحديد	۵۱
اجتناب از شراب، قمار، بت و تیره های فال		
۲۱۹	البقرة	۲
۳	المائدة	۵
۹۱-۹۰	//	۵
حکم به اجتناب از بدسلوکی بازنها		
۲۲۹	البقرة	۲

۳۳	الأعراف	۷
۱۰	التوبة	۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۳	یونس	۱۰
۹۰	النحل	۱۶
۶۰	الحج	۲۲
۷۸	القصص	۲۸
۲۲	ص	۳۸
۲۴	//	۳۸
۲۷	الشوری	۴۲
۳۹	//	۴۲
۴۲	//	۴۲
۹	الحجرات	۴۹
۲۵	ق	۵۰
۱۲	القلم	۶۸
حکم به اجتناب از مال حرام		
۱۸۸	البقرة	۲
۱۶۱	آل عمران	۳
۲	النساء	۴
۳۰-۲۹	//	۴
۱۶۱	//	۴
۴۲	المائدة	۵
۶۳-۶۲	//	۵

۹-۱۰	العلق	۹۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
حکم به اجتناب از بخیلی		
۱۸۰	آل عمران	۳
۳۷	النساء	۴
۳۴-۳۵	التوبة	۹
۶۷	//	۹
۲۹	الإسراء	۱۷
۱۰۰	//	۱۷
۶۷	الفرقان	۲۵
۱۹	الأحزاب	۳۳
۳۷-۳۸	محمد	۴۷
۲۵	ق	۵۰
۳۴-۳۵	النجم	۵۳
۴۴	//	۵۳
۲۴	الحديد	۵۷
۹	الحشر	۵۹
۷	المنافقون	۶۳
۱۶	التغابن	۶۴
۱۲	القلم	۶۸
۲۱	المعارج	۷۰
۴۴	المدثر	۷۴

۵۵	//	۴
۱۱۳	//	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۶۰	//	۴
۱۶۷	//	۴
۴۵	الأعراف	۷
۸۶	//	۷
۳۴-۳۶	الأنفال	۸
۴۷	//	۸
۹	التوبة	۹
۳۴-۳۲	//	۹
۱۹	هود	۱۱
۳۳	الرعد	۱۳
۳	إبراهيم	۱۴
۸۸	النحل	۱۶
۲۵	الحج	۲۲
۶	لقمان	۳۱
۳۸-۳۶	الزخرف	۴۳
۱	محمد	۴۷
۳۴-۳۲	//	۴۷
۲۵	الفتح	۴۸
۱۶	المجادلة	۵۸
۲	المنافقون	۶۳

تغییرید		
۲۸	آل عمران	۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۲۰-۱۱۸	//	۳
۸۹	النساء	۴
۱۳۹-۱۳۸	//	۴
۱۴۴	//	۴
۵۱	المائدة	۵
۵۷	//	۵
۲۳	التوبة	۹
۱۱۳	هود	۱۱
۱۶	الرعد	۱۳
۵۲	الفرقان	۲۵
۴۱	العنكبوت	۲۹
۱	الأحزاب	۳۳
۱۷	//	۳۳
۴۸	//	۳۳
۱۵	المجادلة	۵۸
۱	المتحنة	۶۰
۸	الصف	۶۱
باز داشتن مردم از راه الله		
جرم بزرگی است		
۹۹	آل عمران	۳
۴۴	النساء	۴

۴۲	//	۴
۱۱۵	//	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۷۸	المائدة	۵
۱۰۴	//	۵
۱۶۶	الأعراف	۷
۱۹۳	//	۷
۱۵	یونس	۱۰
۵۹	هود	۱۱
۶۳	//	۱۱
۱۸	الرعد	۱۳
۹۰	الإسراء	۱۷
۱۷۶	الشعراء	۲۶
۳۶	الأحزاب	۳۳
۱۳	الزمر	۳۹
۱۲	المتحنة	۶۰
۹-۸	الطلاق	۶۵
۱۰-۹	الحاقة	۶۹
۲۱	نوح	۷۱
۲۳	الجن	۷۲
۱۶	المزمل	۷۳
۲۱	النازعات	۷۹
۲۳	عبس	۸۰

۵۹	//	۱۰
۱۸	هود	۱۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۷	النحل	۱۶
۶۲	//	۱۶
۱۱۶	//	۱۶
۴۰	الإسراء	۱۷
۷۳	//	۱۷
۵	الكهف	۱۸
۱۵	//	۱۸
۶۱	طه	۲۰
۹۱	المؤمنون	۲۳
۱۳	العنكبوت	۲۹
۶۸	//	۲۹
۱۵۹-۱۴۹	الصفافات	۳۷
۳۲	الزمر	۳۹
۲۳-۱۹	النجم	۵۳
۷	الصف	۶۱
۴۷-۴۴	الحاقة	۶۹
۵-۴	الجن	۷۲
اجتناب از نافرمانی الله متعال و رسولش ﷺ		
۹۳	البقرة	۲
۱۴	النساء	۴

۱۸-۱۷	الفجر	۸۹
۸	اللیل	۹۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۱	//	۹۲
۷	الماعون	۱۰۷
نکوهش دروغ بافتن بر الله متعال		
۱۸۱	آل عمران	۳
۵۰	النساء	۴
۱۷۱	//	۴
۱۸-۱۷	المائدة	۵
۷۳-۷۲	//	۵
۲۱	الأنعام	۶
۲۴	//	۶
۹۳	//	۶
۱۱۲	//	۶
۱۳۶	//	۶
۱۳۸	//	۶
۱۴۴	//	۶
۲۸	الأعراف	۷
۳۳	//	۷
۳۷	//	۷
۱۶۹	//	۷
۱۷	یونس	۱۰

۷۲	//	۳۹
۲۷	غافر	۴۰
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۵	//	۴۰
۴۸	//	۴۰
۶۰	//	۴۰
اجتناب از دزدی		
۳۸	المائدة	۵
۱۲	المتحنة	۶۰
تمسخر به دین کفر است		
۵۸-۵۷	المائدة	۵
۵	الأنعام	۶
۶۸	//	۶
۷۰	//	۶
۵۱	الأعراف	۷
۶۶-۶۴	التوبة	۹
۸	هود	۱۱
۳۲	الرعد	۱۳
۱۱	الحجر	۱۵
۵۶	الكهف	۱۸
۱۰۶	//	۱۸
۳۶	الأنبياء	۲۱
۴۱	الفرقان	۲۵
۶	الشعراء	۲۶

۷۶	//	۷
۸۸	//	۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۳۳	//	۷
۱۴۶	//	۷
۷۵	یونس	۱۰
۲۳-۲۲	النحل	۱۶
۲۹	//	۱۶
۳۷	الإسراء	۱۷
۴۶	المؤمنون	۲۳
۶۷	//	۲۳
۷۶	//	۲۳
۲۱	الفرقان	۲۵
۱۴	النمل	۲۷
۴	القصص	۲۸
۳۹	//	۲۸
۳۹	العنكبوت	۲۹
۷	لقمان	۳۱
۱۸	//	۳۱
۳۱	سبأ	۳۴
۳۳	//	۳۴
۷۶-۷۴	ص	۳۸
۶۰-۵۹	الزمر	۳۹

اجتناب از حسد و ریاکاری		
۳۲	النساء	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۸	//	۴
۵۴	//	۴
۱۴۲	//	۴
۵۳	الأنعام	۶
۴۷	الأنفال	۸
۸۸	الحجر	۱۵
۶	الماعون	۱۰۷
۵	الفلق	۱۱۳
اجتناب از تهمت زدن		
۱۱۲	النساء	۴
۱۵۶	//	۴
۲۳-۴	النور	۲۴
۵۸	الأحزاب	۳۳
۱۲	المتحنة	۶۰
اجتناب از تکبر و خود ستایی		
۱۷۳-۱۷۲	النساء	۴
۹۳	الأنعام	۶
۱۳	الأعراف	۷
۳۶	//	۷
۴۰	//	۷
۴۸	//	۷

۳۶	القصص	۲۸
۲۱	لقمان	۳۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۷	الأحزاب	۳۳
۶۳	سبأ	۳۴
۷۰-۶۹	الصفات	۳۷
۲۵-۲۱	الزخرف	۴۳
۲۳	النجم	۵۳
شک کردن به دین کفر است		
۲	الأنعام	۶
۴۵	التوبة	۹
۹۴	یونس	۱۰
۶۲	هود	۱۱
۱۱۰	//	۱۱
۱۰-۹	إبراهيم	۱۴
۳۴	مریم	۱۹
۶۶	النحل	۱۶
۵۴	سبأ	۳۴
۳۴	غافر	۴۰
۴۵	فصلت	۴۱
۱۴	النجم	۵۳
۵۵	//	۵۳
۱۵	الحجرات	۴۹

۵۵	الرحمن	۸
۷۸	الأنبياء	۲۲
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۷۹	النازعات	۷۳
۹۱	//	۱۱
۹۶	//	۶
اجتناب از عداوت، بغض، کینه و عصبانی شدن		
۳	آل عمران	۱۳۴
۵	المائدة	۹۱
۵۹	الحشر	۱۰
۶۸	القلم	۴۸
اجتناب از تقلید پدران و اجداد و سرداران		
۵	المائدة	۱۰۴
۷	الأعراف	۲۸
۷	//	۷۰
۷	//	۱۷۳
۱۰	یونس	۷۸
۱۱	هود	۶۲
۱۱	//	۸۷
۱۱	//	۱۰۹
۱۴	إبراهيم	۱۰
۲۳	المؤمنون	۲۴

۳۱	لقمان	۶
۳۶	یس	۳۰
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۳۷	الصفات	۱۴
۳۹	الزمر	۴۸
۴۰	غافر	۸۳
۴۳	الزخرف	۷
۴۳	//	۴۷
۴۵	الجاثية	۹
حکم به اجتناب از فتنه انگیزی و غلو و سرکشی		
۵	المائدة	۶۴
۵	//	۶۸
۵	//	۷۷
۶	الأنعام	۱۱۰
۷	الأعراف	۱۸۶
۱۰	یونس	۱۱
۱۱	هود	۱۱۲
۲۰	طه	۸۱
۲۳	المؤمنون	۷۵
۳۷	الصفات	۳۰
۳۸	ص	۵۵
۵۱	الذاریات	۵۳
۵۳	النجم	۵۲

حکم به اجتناب از اسراف و ولخرجی		
۱۴۱	الأنعام	۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۱	الأعراف	۷
۱۲	یونس	۱۰
۸۳	//	۱۰
۲۹-۲۶	الإسراء	۱۷
۱۲۷	طه	۲۰
۹	الأنبياء	۲۱
۱۵۱	الشعراء	۲۶
۱۹	یس	۳۶
۲۸	غافر	۴۰
۳۴	//	۴۰
۴۳	//	۴۰
۵	الزخرف	۴۳
۳۱	الدخان	۴۴
حکم به اجتناب از خیانت کاری		
۱۰۹-۱۰۵	النساء	۴
۲۷	الأنفال	۸
۵۸	//	۸
۷۱	//	۸
۵۲	یوسف	۱۲

۳۰	الأنفال	۸
۲۱	یونس	۱۰
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵	یوسف	۱۲
۲۸	//	۱۲
۳۱	//	۱۲
۵۲	//	۱۲
۳۳	الرعد	۱۳
۴۲	//	۱۳
۲۶	النحل	۱۶
۴۵	//	۱۶
۶۴	طه	۲۰
۷۰	الأنبياء	۲۱
۷۰	النمل	۲۷
۳۳	سبأ	۳۴
۱۰	فاطر	۳۵
۴۳	//	۳۵
۴۲	الطور	۵۲
۲۵	غافر	۴۰
۴۵	//	۴۰
۲۲	نوح	۷۱
۱۵	الطارق	۸۶
۲۱	الفيل	۱۰۵

۱۴	الحديد	۵۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
اجتناب از بدگمانی		
۱۱۶	الأنعام	۶
۱۴۸	//	۶
۳۸	القصص	۲۸
۱۰	الأحزاب	۳۳
۲۷	ص	۳۸
۲۳-۲۲	فصلت	۴۱
۲۴	الجاثية	۴۵
۳۲	//	۴۵
۶	الفتح	۴۸
۱۲	//	۴۸
۱۲	الحجرات	۴۹
۲۳	النجم	۵۳
۲۸-۲۷	//	۵۳
۲	الحشر	۵۹
۷	الجن	۷۲
باب ۵:		
احکام و مسایل قرآنی		
حکم به اجتناب از مکر و فریب		
۱۲۴	الأنعام	۲

احکام مسجد		
۲	البقرة	۱۱۴
۲	//	۱۲۵
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۲	//	۱۴۹-۱۵۰
۲۲	الحج	۴۰
۲۴	النور	۳۶-۳۷
مسجد قبا		
۹	التوبة	۱۰۸-۱۰۹
تکوهش و بیم دادن به باز دارندگان از مساجد		
۲	البقرة	۱۱۴
بیان اذان		
۵	المائدة	۵۸
۶۲	الجمعة	۹
استقبال قبله		
۲	البقرة	۱۴۴
۲	//	۱۴۹-۱۵۰
۷	الأعراف	۲۹
بیان تکبیر تحریمه		
۱۷	الإسراء	۱۱۱
۷۴	المدثر	۳
نذر در راه الله متعال		
۲	البقرة	۲۷۰
۳	آل عمران	۳۵

مسائل طهارت		
آب پاک و پاک کننده است		
۴	النساء	۴۳
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۸	الأنفال	۱۱
۲۵	الفرقان	۴۸-۴۹
بیان حیض		
۲	البقرة	۲۲۲
جرم، پشم و موی حیوانات حلال گوشت پاک است		
۱۶	النحل	۸۰-۸۱
بیان وضو و غسل جنایت		
۵	المائدة	۶
بیان تیمم		
۴	النساء	۴۳
۵	المائدة	۶
پاک بودن لباس از شرایط نماز است		
۷۴	المدثر	۴
پوشاندن بدن		
۷	الأعراف	۳۱
۲۴	النور	۳۱
پاک بودن محل نماز		
۲	البقرة	۱۲۵
۲۲	الحج	۲۶

۲۲	الحج	۳۸
۶۶	التحریم	۱۰
شماره سوره	سوره	شماره آیه
حکم به اجتناب از دروغگویی		
۲	البقرة	۱۰
۱۶	النحل	۱۰۵
۲۳	المؤمنون	۹۰
۲۹	العنكبوت	۳
۲۹	//	۱۲
۳۹	الزمر	۳
۵۸	المجادلة	۲
۵۸	//	۱۸
۵۹	الحشر	۱۱
۶۱	الصف	۲
۶۱	//	۳
۶۳	المنافقون	۱
حرمت غیبت و چغلی		
۴	النساء	۱۴۸
۱۲	یوسف	۳۰
۱۲	//	۷۷
۴۹	الحجرات	۱۲
۶۸	القلم	۱۱

۱۶۸	البقرة	۲
۱۷۳-۱۷۲	//	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱	المائدة	۵
۵-۳	//	۵
۹۰-۸۷	//	۵
۱۲۱-۱۱۸	الأنعام	۶
۱۴۵-۱۴۲	//	۶
۱۵۷	الأعراف	۷
۱۱۶-۱۱۴	النحل	۱۶
۳۰	الحج	۲۲
احکام خانوادگی (ازدواج، طلاق، خلع، عدت، مهر و شیرخوارگی)		
۲۲۱	البقرة	۲
۲۳۲-۲۲۷	//	۲
۲۳۷-۲۳۴	//	۲
۲۴۱	//	۲
۴-۳	النساء	۴
۲۵-۱۹	//	۴
۳۵-۳۴	//	۴
۱۳۰-۱۲۷	//	۴
۳	النور	۲۴
۲۶	//	۲۴

۷۴-۷۳	//	۹
۱۱۱	//	۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۲۶	النحل	۱۶
۴۰-۳۹	الحج	۲۲
۷۸	//	۲۲
۶۲-۶۰	الأحزاب	۳۳
۸-۴	محمد	۴۷
۱۵	الحجرات	۴۹
۱۰-۵	الحشر	۵۹
۱۱-۱۰	المتحنة	۶۰
۴	الصف	۶۱
۱۳-۱۰	//	۶۱
مسایلی از تجارت و کسب حلال		
۱۹۸	البقرة	۲
۲۷۵	//	۲
۲۸۳-۲۸۲	//	۲
۲۹	النساء	۴
۳۷	النور	۲۴
۱۰	الجمعة	۶۲
۲۰	الزمل	۷۳
مسایلی از خورد و نوش حلال و حرام		

۵۶	النحل	۱۶
۲۶	مریم	۱۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۹	الحج	۲۲
۷	الإنسان	۷۶
مسایلی از مال فی، غنیمت و اسیران جنگی		
۷۱	النساء	۴
۸۱-۷۵	//	۴
۸۴	//	۴
۹۱-۸۹	//	۴
۹۶-۹۴	//	۴
۳۵	المائدة	۵
۱	الأنفال	۸
۱۶-۱۲	//	۸
۴۱-۳۹	//	۸
۴۷-۴۵	//	۸
۶۲-۵۷	//	۸
۷۵-۶۵	//	۸
۷-۱	التوبة	۹
۱۶-۱۱	//	۹
۲۴-۲۰	//	۹
۲۹-۲۸	//	۹
۴۱-۳۶	//	۹

باب ۶: تذکره پیامبران ﷺ		
شماره آیه	سوره	شماره سوره
ابتدای آفرینش جهان و خلق آدم، خلافت وی، برتری بر فرشتگان و عداوت ابلیس و سرگذشت پیامبران ﷺ		
۳۰	البقرة	۲
۳۹	//	۲
۳۳	آل عمران	۳
۵۹	//	۳
۱	النساء	۴
۲۷-۹	الأعراف	۷
۱۸۹	//	۷
۴-۳	یونس	۱۰
۷	هود	۱۱
۲۶	الحجر	۱۵
۲۹	//	۱۵
۴۴-۲۸	//	۱۵
۶۵-۶۱	الإسراء	۱۷
۵۰	الکھف	۱۸
۱۲۴-۱۱۵	طه	۲۰
۸۵-۷۱	الأنبياء	۲۱

۲۲۶	البقرة	۲
۴	الأحزاب	۳۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴-۲	المجادلة	۵۸
مسائل قسم و كفارة آن		
۲۲۵-۲۲۴	البقرة	۲
۸۹	المائدة	۵
۲	التحریم	۶۶
مسائل حجاب		
۳۱-۲۷	النور	۲۴
۶۰-۵۸	//	۲۴
۵۵-۵۳	الأحزاب	۳۳
۵۴	//	۳۳
مسائل ميراث و وصیت		
۱۸۲-۱۸۰	البقرة	۲
۲۴۰	//	۲
۸-۷	النساء	۴
۱۲-۱۱	//	۴
۳۳	//	۴
۱۷۷	//	۴
۱۰۸-۱۰۶	المائدة	۵
۷۵	الأنفال	۸

۲۷	القصص	۲۸
۳۷	الأحزاب	۳۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۰-۴۹	//	۳۳
۵۳	//	۳۳
۱۰	المتحنة	۶۰
۲-۱	الطلاق	۶۵
۷-۴	//	۶۵
زنهایی که ازدواج با آنها حرام است		
۲۲۱	البقرة	۲
۲۴-۲۲	النساء	۴
عدالت میان همسران		
۳	النساء	۴
۱۲۹	//	۴
بیان شیر خوارگی		
۲۳۳	البقرة	۲
۱۴	لقمان	۳۱
۱۵	الأحقاف	۴۶
بیان خلع		
۲۲۹	البقرة	۲
مسائل لعان		
۹-۶	النور	۲۴
مسائل ایلا و ظهار		

٢٦	الحديد	٥٧
شماره آيه	سوره	شماره سوره
١٠	التحريم	٦٦
١٢-١١	الحاقة	٦٩
٢٨-١	نوح	٧١
حضرت ابراهيم عليه السلام		
١٣٢-١٢٤	البقرة	٢
١٣٦-١٣٥	//	٢
٢٥٨	//	٢
٢٦٠	//	٢
٣٣	آل عمران	٣
٦٨-٦٥	//	٣
٨٤	//	٣
٩٥	//	٣
٩٧	//	٣
٥٤	النساء	٤
١٢٥	//	٤
١٦٣	//	٤
٩٠-٧٤	الأنعام	٦
١٦١	//	٦
٧٠	التوبة	٩
١١٤	//	٩
٧٦-٦٩	هود	١١

٤٨-٢٥	هود	١١
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٥٨	//	١١
٩	إبراهيم	١٤
٣	الإسراء	١٧
٥٨	مريم	١٩
٧٧-٧٦	الأنبياء	٢١
٤٢	الحج	٢٢
٢٩-٢٣	المؤمنون	٢٣
٣٧	الفرقان	٢٥
١٢٢-١٠٥	الشعراء	٢٦
١٥-١٤	العنكبوت	٢٩
٧	الأحزاب	٣٣
٨٢-٧٥	الصفافات	٣٧
١٢	ص	٣٨
٥	غافر	٤٠
٣١	//	٤٠
١٣	الشورى	٤٢
١٢	ق	٥٠
١٤	//	٥٠
٤٦	الذاريات	٥١
٥٢	النجم	٥٣
١٧-٩	القمر	٥٤

٣٠	النور	٢٤
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٤٥	ص	٣٨
١٢-٩	فصلت	٤١
٣٢-٢٧	النازعات	٧٩
حضرت آدم عليه السلام		
٣٨-٣٠	البقرة	٢
٥٩-٣٣	آل عمران	٣
٢٧	المائدة	٥
٢٥-١١	الأعراف	٧
٣٣-٢٦	الحجر	١٥
٦١	الإسراء	١٧
٥٠	الكهف	١٨
٥٨	مريم	١٩
١٢٣-١١٥	طه	٢٠
٦٠	يس	٣٦
٧٦-٧١	ص	٣٨
حضرت نوح عليه السلام		
٣٣	آل عمران	٣
١٦٣	النساء	٤
٨٤	الأنعام	٦
٦٤-٥٩	الأعراف	٧
٧٠	التوبة	٩
٧٣-٧١	يونس	١٠

٢٥	الفرقان	٤٠
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٢٦	الشعراء	١٦٠-١٧٥
٢٧	النمل	٥٤-٥٨
٢٩	العنكبوت	٢٦
٢٩	//	٢٨-٣٥
٣٧	الصفات	١٣٣-١٣٨
٣٨	ص	١٣
٥٠	ق	١٣
٥١	الذاريات	٣٢-٣٧
٥٣	النجم	٥٣-٥٤
٥٤	القمر	٣٣-٤٠
٦٦	التحريم	١٠
حضرت اسحاق عليه السلام		
٢	البقرة	١٣٣
٣	آل عمران	٨٤
٤	النساء	١٦٣
٦	الأنعام	٨٤
١١	هود	٧١-٧٣
١٢	يوسف	٦
١٢	//	٣٨
٢١	الأنبياء	٧٢
٣٧	الصفات	١١٢-١١٣

٨٧	الأعلى	١٩
شماره سوره	سوره	شماره آيه
حضرت اسماعيل عليه السلام		
٢	البقرة	١٢٥
٢	//	١٢٧-١٢٩
٢	//	١٣٣
٢	//	١٣٦
٢	//	١٤٠
٣	آل عمران	٨٤
٤	النساء	١٦٣
٦	الأنعام	٨٦-٩٠
١٩	مريم	٥٤-٥٥
٢١	الأنبياء	٨٥-٨٦
٣٧	الصفات	١٠٠-١٠٧
٣٨	ص	٤٨
حضرت لوط عليه السلام		
٦	الأنعام	٨٦-٩٠
٧	الأعراف	٨٠-٨٤
١١	هود	٧٠
١١	//	٧٤-٨٣
١٥	الحجر	٥٨-٧٧
٢١	الأنبياء	٧١
٢١	//	٧٤-٧٥
٢٢	الحج	٤٣

١٢	يوسف	٦
شماره سوره	سوره	شماره آيه
١٢	//	٣٨
١٤	إبراهيم	٣٥-٤١
١٥	الحجر	٥١-٦٠
١٦	النحل	١٢٠-١٢٣
١٩	مريم	٤١-٥٠
١٩	//	٥٨
٢١	الأنبياء	٥١-٧٣
٢٢	الحج	٢٦-٢٧
٢٢	//	٤٣
٢٢	//	٧٨
٢٦	الشعراء	٦٩-١٠٤
٢٩	العنكبوت	١٦-٢٧
٢٩	//	٣١-٣٢
٣٣	الأحزاب	٧
٣٧	الصفات	٨٣-١١٣
٣٨	ص	٤٥-٤٧
٤٢	الشورى	١٣
٤٣	الزخرف	٢٦-٢٨
٥١	الذاريات	٢٤-٢٧
٥٧	الحديد	٢٦
٦٠	المتحنة	٤-٦

٥٣-٤٥	النمل	٢٧
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٣٨	العنكبوت	٢٩
١٣	ص	٣٨
٣١	غافر	٤٠
١٤-١٣	فصلت	٤١
١٨-١٧	//	٤١
١٢	ق	٥٠
٤٥-٤٣	الذاريات	٥١
٥١	النجم	٥٣
٣٢-٢٣	القمر	٥٤
٥-٤	الحاقة	٦٩
١٨	البروج	٨٥
٩	الفجر	٨٩
١٣-١١	//	٨٩
١٥-١١	الشمس	٩١
حضرت شعيب عليه السلام و اهل مدين و ايکه		
٩٣-٨٥	الأعراف	٧
٩٥-٨٤	هود	١١
٧٩-٧٨	الحجر	١٥
١٩١-١٧٦	الشعراء	٢٦
٣٧-٣٦	العنكبوت	٩٢
حضرت داود و سليمان عليهما السلام		

١٦-١٣	فصلت	٤١
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٦-٢١	الأحقاف	٤٦
١٣	ق	٥٠
٤٢-٤١	الذاريات	٥١
٥٠	النجم	٥٣
٢٢-١٨	القمر	٥٤
٤	الحاقة	٦٩
٨-٦	//	٦٩
٨-٦	الفجر	٨٩
١٣-١١	//	٨٩
حضرت صالح عليه السلام و قوم ثمود		
٧٩-٧٣	الأعراف	٧
٧٠	التوبة	٩
٦٨-٦١	هود	١١
٨٩	//	١١
٩٥	//	١١
١٧-٩	إبراهيم	١٤
٨٤-٨٠	الحجر	١٥
٥٩	الإسراء	١٧
٤٢	الحج	٢٢
٣٩-٣٨	الفرقان	٢٦
١٥٩-٤١٤	الشعراء	٢٦

٤٧-٤٥	ص	٣٨
شماره آيه	سوره	شماره سوره
حضرت يعقوب و يوسف عليهما السلام		
١٣٣-١٣٢	البقرة	٢
٨٤	آل عمران	٣
٩٣	//	٣
١٦٣	النساء	٤
٨٤	الأنعام	٦
٣٨	يوسف	١٢
١٠٢-٤	//	١٢
٧٣-٧٢	الأنبياء	٢١
٤٧-٤٥	ص	٣٨
٣٤	غافر	٤٠
حضرت هود عليه السلام و قوم عاد		
٧٢-٦٥	الأعراف	٧
٧٠	التوبة	٩
٦٠-٥٠	هود	١١
٨٩	//	١١
١٧-٩	إبراهيم	١٤
٣٩-٣٨	الفرقان	٢٥
١٤٠-١٢٣	الشعراء	٢٦
٣٨	العنكبوت	٢٩
١٢	ص	٣٨
٣١	غافر	٤٠

٣٦-٣٥	الفرقان	٢٥
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٦٨-١٠	الشعراء	٢٦
١٤-٧	النمل	٢٧
٤٨-٣	القصص	٢٨
٨٢-٧٦	//	٢٨
٤٠-٣٩	العنكبوت	٢٩
٢٤-٢٣	السجدة	٣٢
٧	الأحزاب	٣٣
٦٩	//	٣٣
١٢٢-١١٤	الصفات	٣٧
١٢	ص	٣٨
٤٦-٢٣	غافر	٤٠
١٣	الشورى	٤٢
٥٦-٤٦	الزخرف	٤٣
٣٣-١٧	الدخان	٤٤
١٧-١٦	الجاثية	٤٥
١٢	الأحقاف	٤٦
١٣	ق	٥٠
٤٠-٣٨	الذاريات	٥١
٣٦	النجم	٥٣
٤٢-٤١	القمر	٥٤
٥	الصف	٦١

٧٩-٧٨	//	٥
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٧١-٨٤	الأنعام	٦
١٤٦	//	٦
١٥٤	//	٦
١٥٩	//	٦
١٥٧-١٠٣	الأعراف	٧
١٦٦-١٥٩	//	٧
٥٢	الأنفال	٨
٥٤	//	٨
٩٣-٧٥	يونس	١٠
٩٩-٩٦	هود	١١
١١٠	//	١١
٨-٥	إبراهيم	١٤
١٢٤	النحل	١٦
٨-٢	الإسراء	١٧
١٠٤-١٠١	//	١٧
٨٢-٦٠	الكهف	١٨
٥٣-٥١	مريم	١٩
٩٨-٩	طه	٢٠
٤٩-٤٨	الأنبياء	٢١
٤٤	الحج	٢٢
٤٩-٤٥	المؤمنون	٢٣

١٠٢	البقرة	٢
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٢٥١	//	٢
١٦٣	النساء	٤
٧٨	المائدة	٥
٨٤	الأنعام	٦
٥٥	الإسراء	١٧
٨٢-٧٨	الأنبياء	٢١
٤٤-١٥	النمل	٢٧
١٤-١٠	سبأ	٣٤
٢٦-١٧	ص	٣٨
٤٠-٣٠	//	٣٨
حضرت موسى و هارون عليهما السلام و بنى اسرائيل		
١٢٣-٤٠	البقرة	٢
١٤٠-١٣٥	//	٢
٢٥٣-٢٤٣	//	٢
٨٤	آل عمران	٣
٩٣	//	٣
١٦٤-١٥٣	النساء	٤
٢٦-١٢	المائدة	٥
٣٢	//	٥
٤٥	//	٥
٧٢-٥٧	//	٥

٣٨	ص	٤٨
شماره سوره	سوره	شماره آيه
حضرت عزيز عليه السلام (در پرتو تفاسير)		
٢	البقرة	٢٥٩
٩	التوبة	٣٠
حضرت عيسى ابن مريم عليه السلام		
٢	البقرة	٨٧
٢	//	١٣٦
٢	//	٢٥٣
٣	آل عمران	٣٧-٣٥
٣	//	٦٠-٤٢
٣	//	٨٤
٤	النساء	١٥٩-١٥٦
٤	//	١٦٣
٤	//	١٧٢-١٧١
٥	المائدة	١٧
٥	//	٤٦
٥	//	٧٥-٧٢
٥	//	٧٨
٥	//	١١٨-١١٠
٦	الأنعام	٨٥
٩	التوبة	٣١-٣٠
١٩	مريم	٣٧-١٦

٢١	الأنبياء	٨٧-٨٨
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٣٧	الصفات	١٣٩-١٤٨
٦٨	القلم	٥٠-٤٨
حضرت ادريس و الياس عليه السلام		
٦	الأنعام	٨٥
١٩	مريم	٥٨-٥٦
٢١	الأنبياء	٨٦-٨٥
٣٧	الصفات	١٣٢-١٢٣
حضرت ايوب عليه السلام		
٤	النساء	١٦٣
٦	الأنعام	٨٤
٢١	الأنبياء	٨٤-٨٣
٣٨	ص	٤٤-٤١
حضرت زكريا و يحيى عليه السلام		
٣	آل عمران	٤١-٣٧
٦	الأنعام	٨٥
١٩	مريم	١٥-٢
٢١	الأنبياء	٩٠-٨٩
حضرت يسع عليه السلام		
٦	الأنعام	٨٦
٨	ص	٤٨
حضرت ذو الكفل عليه السلام		
٢١	الأنبياء	٨٦-٨٥

٦٢	الجمعة	٥-٦
شماره سوره	سوره	شماره آيه
٦٦	التحریم	١١
٦٩	الحاقة	١٠-٩
٧٣	المزمل	١٦-١٥
٧٩	النازعات	٢٦-١٥
٨٥	البروج	١٨
٨٧	الأعلى	١٩
٨٩	الفجر	١٤-١٠
حضرت يوشع بن نون عليه السلام (در پرتو تفاسير)		
٢	البقرة	٥٩-٥٨
٧	الأعراف	١٦٢-١٦١
١٨	الكهف	٦٥-٦٠
حضرت حزقيل عليه السلام (در پرتو تفاسير)		
٢	البقرة	٢٤٣
حضرت شمویل عليه السلام (در پرتو تفاسير)		
٢	البقرة	٢٤٨-٢٤٦
حضرت يونس عليه السلام		
٤	النساء	١٦٣
٦	الأنعام	٨٦
١٠	يونس	٩٨

۴۲-۴۱	البقرة	۲
۷۵	//	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۸۹	//	۲
۱۰۹	//	۲
۱۴۴	//	۲
۱۴۶	//	۲
۸۶	آل عمران	۳
۹۹	//	۳
۳۳	الأنعام	۶
۱۱۴	//	۶
۳۶	الرعد	۱۳
۴۳	//	۱۳
۵۳-۵۲	القصص	۲۸
۵۷	//	۲۸
دلائل بر نبوت محمد ﷺ		
۱۳	آل عمران	۳
۱۶۳	النساء	۴
۱۶۶	//	۴
۱۱-۱۰	الأنعام	۶
۱۰۵-۱۰۴	//	۶
۱۸۴	الأعراف	۷
۱۶	یونس	۱۰

۴۷-۴۵	الأحزاب	۳۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۸	سبأ	۳۴
۲۴	فاطر	۳۵
۸	الفتح	۴۸
۱۵	المزمل	۷۳
باب ۷:		
تذکره محبوب (محمد ﷺ)		
پیش گویی کتابهای آسمانی		
به رسالت محمد ﷺ		
۸۹	البقرة	۲
۱۴۴	//	۲
۱۴۶	//	۲
۲۰	الأنعام	۶
۱۵۷	الأعراف	۷
۱۷	هود	۱۱
۴۳	الرعد	۱۳
۱۳۳	طه	۲۰
۶۹	المؤمنون	۲۳
۲۹	الفتح	۴۸
۶	الصف	۶۱
اعتراف اهل کتاب		
و مشرکین به راستگویی		
حضرت محمد ﷺ		

۹۱	الأنبياء	۲۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۰	المؤمنون	۲۳
۷	الأحزاب	۳۳
۱۳	الشورى	۴۲
۶۴-۵۷	الزخرف	۴۳
۲۷	الحديد	۵۷
۶	الصف	۶۱
۱۴	//	۶۱
۱۲	التحریم	۶۶
دلائل بر نبوت همگانی		
محمد رسول الله ﷺ		
۱۱۹	البقرة	۲
۱۵۱	//	۲
۷۹	النساء	۴
۱۵۸	الأعراف	۷
۳۰	الرعد	۱۳
۱	إبراهيم	۱۴
۴۴-۴۳	النحل	۱۶
۶۴	//	۱۶
۱۰۶-۱۰۵	الإسراء	۱۷
۱۰۷	الأنبياء	۲۱
۱	الفرقان	۲۵
۵۶	//	۲۵

۱۰۹	//	۲۱
۱۱۱	//	۲۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۷۲	المؤمنون	۲۳
۵۸-۵۷	الفرقان	۲۵
۳	الشعراء	۲۶
۵۳	الأحزاب	۳۳
۶۳	//	۳۳
۴۷	سبأ	۳۴
۸	فاطر	۳۵
۸۶	ص	۳۸
۲۳	الشورى	۴۲
۹	الأحقاف	۴۶
۴۰	الطور	۵۲
۴	القلم	۶۸
۲۳-۲۱	الجن	۷۲
۲۷-۲۵	//	۷۲
ذکر نام پیامبر ﷺ در قرآن		
۱۴۴	آل عمران	۳
۴۰	الأحزاب	۳۳
۲	محمد	۴۷
۲۹	الفتح	۴۸
۶	الصف	۶۱
پیامبر ﷺ و خویشاوندانش		

۱۸-۵	النجم	۵۳
۸-۱	الضحى	۹۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴-۱	الشرح	۹۴
۳-۱	الکوثر	۱۰۸
اخلاق زیبای پیامبر ﷺ و اوصافشان		
۱۴۴	آل عمران	۳
۱۵۹	//	۳
۱۶۱	//	3
۱۵	المائدة	۵
۳۵	الأنعام	۶
۵۰	//	۶
۵۸-۵۶	//	۶
۹۰	//	۶
۱۸۸-۱۸۷	الأعراف	۷
۴۰	التوبة	۹
۶۱	//	۹
۱۲۹-۱۲۸	//	۹
۴۹	یونس	۱۰
۱۰۴-۱۰۳	یوسف	۱۲
۸۸	الحجر	۱۵
۶	الکھف	۱۸
۱۰۷	الأنبياء	۲۱

۱۱۱-۱۰۹	یوسف	۱۲
۴۳	الرعد	۱۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۰۳	النحل	۱۶
۶۸	المؤمنون	۲۳
۴۶-۴۴	القصص	۲۸
۴۷-۴۶	سبأ	۳۴
۷۰-۶۷	ص	۳۸
۴۳-۴۲	فصلت	۴۱
۴۵	الزخرف	۴۳
۲۹-۲۷	الفتح	۴۸
۴۲-۲۹	الطور	۵۲
فضیلت پیامبر ﷺ و ختم نبوت		
۸۱	آل عمران	۳
۱۱۰	//	۳
۱۱۳	النساء	۴
۱	الإسراء	۱۷
۷۹	//	۱۷
۱	الفرقان	۲۵
۵۶	//	۲۵
۴۰	الأحزاب	۳۳
۴۶-۴۵	//	۳۳
۵۶	//	۳۳

غزوات پیامبر ﷺ		
۳	آل عمران	۱۳
شمارهٔ سوره	سوره	شمارهٔ آیه
۳	//	۱۲۷-۱۲۱
۳	//	۱۴۵-۱۴۰
۳	//	۱۵۵-۱۵۲
۳	//	۱۷۵-۱۶۵
۸	الأنفال	۱۸-۵
۸	//	۴۴-۴۱
۸	//	۴۹-۴۸
۹	التوبة	۲۶-۲۵
۹	//	۵۹-۳۸
۹	//	۹۶-۸۱
۳۳	الأحزاب	۲۷-۹
۴۸	الفتح	۱۲-۱
۴۸	//	۲۶-۱۶
۵۹	الحشر	۱۴-۲
باب ۸: داستان‌های قرآنی		
واقعه‌های قرآنی و برخی از شخصیت‌ها		
حضرت لقمان حکیم		
۳۱	لقمان	۱۹-۱۲
حضرت ذو القرنین		
۱۸	الکھف	۹۸-۸۳

۳۳	//	۵۹
۳۹	الزمر	۶۶-۶۵
شمارهٔ سوره	سوره	شمارهٔ آیه
۴۲	الشوری	۱۵
۵۲	الطور	۴۹-۴۸
۷۳	المزمل	۱۰-۱
۷۴	المدثر	۷-۱
۷۶	الإنسان	۲۶-۲۳
۹۴	الشرح	۸-۷
۱۰۸	الکوثر	۲
۱۱۰	النصر	۳
معراج پیامبر ﷺ		
۱۷	الإسراء	۱
۵۳	النجم	۱۸-۱۲
اعلان مغفرت پیامبر ﷺ از طرف الله متعال		
۳	آل عمران	۱۲۸
۴	النساء	۱۰۷-۱۰۵
۸	الأنفال	۶۸-۶۷
۹	التوبة	۴۳
۹	//	۸۴
۳۳	الأحزاب	۳۷
۶۶	التحریم	۵-۱
۸۰	عبس	۱۰-۱

نیز پایبند به شریعت بودند		
۲	البقرة	۱۴۵
شمارهٔ سوره	سوره	شمارهٔ آیه
۴	النساء	۸۴
۵	المائدة	۶۷
۶	الأنعام	۱۵-۱۴
۷	الأعراف	۲۰۵
۹	التوبة	۱۱۳
۱۰	یونس	۹۵-۹۴
۱۰	//	۱۰۶-۱۰۴
۱۰	//	۱۰۹
۱۱	هود	۱۱۲
۱۱	//	۱۱۵
۱۱	//	۱۲۳
۱۷	الإسراء	۷۵-۷۴
۱۷	//	۷۹-۷۸
۱۹	مریم	۶۵
۲۰	طه	۱۳۲-۱۳۰
۲۶	الشعراء	۲۱۷-۲۱۳
۲۹	العنكبوت	۴۵
۳۰	الروم	۴۳
۳۳	الأحزاب	۳۴-۲۸
۳۳	//	۵۲

۳۱-۲۷	المائدة	۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
داستان حضرت خضر علیهما السلام		
۸۲-۶۰	الکھف	۱۸
داستان ابو لهب		
۵-۱	اللمب	۱۱۱
داستان یک کافر		
۱۶-۱۰	القلم	۶۸
۲۶-۱۱	المدثر	۷۴
ماجرای زنده شدن مُرده‌ها		
۵۶-۵۵	البقرة	۲
۷۳-۶۷	//	۲
۲۴۳	//	۲
۲۵۹	//	۲
۲۶۰	//	۲
ماجرای گوسفندان		
۲۶-۲۱	ص	۳۸
ماجرای اسبها		
۳۳-۳۱	ص	۳۸
ماجرای بزها		
۷۹-۷۸	الأنبياء	۲۱
ماجرای گاوها		
۷۳-۶۷	البقرة	۲
داستان تغییر قبله		

۱۲۴	النحل	۱۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
داستان قارون		
۸۳-۷۶	القصص	۲۸
۲۴	غافر	۴۰
داستان هامان		
۸-۶	القصص	۲۸
۳۹	العنكبوت	۲۹
۲۴-۲۳	غافر	۴۰
۳۷-۳۶	//	۴۰
ماجرای اصحاب اخذود		
۱۲-۴	البروج	۸۵
داستان یاجوج و ماجوج		
۱۰۱-۹۴	الکھف	۱۸
۷۹-۹۶	الأنبياء	۲۱
داستان قوم سبأ		
۴۴-۲۲	النمل	۲۷
۲۱-۱۵	سبأ	۳۴
داستان قوم تُبَع		
۳۷	الدخان	۴۴
۱۴	ق	۵۰
داستان طالوت و جالوت		
۲۵۱-۲۴۶	البقرة	۲
داستان دو فرزند آدم علیهما السلام		

اصحاب كهف و رقيم		
۲۲-۹	الکھف	۱۸
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۶-۲۵	//	۱۸
حبيب نجار و اهل انطاكيه (در پرتو تفاسير)		
۲۹-۱۳	يس	۳۶
داستان هاروت و ماروت		
۱۰۲	البقرة	۲
داستان دو باغدار		
۴۴-۳۲	الکھف	۱۸
ماجرای باغداران		
۳۳-۱۷	القلم	۶۸
اصحاب رسّ		
۳۹-۳۸	الفرقان	۲۵
۱۲	ق	۵۰
۱۴	//	۵۰
اصحاب فيل		
۵-۱	الفيل	۱۰۵
داستان اصحاب شنبه		
۶۶-۶۵	البقرة	۲
۴۷	النساء	۴
۱۵۴	//	۴
۶۰	المائدة	۵
۱۶۶-۱۶۳	الأعراف	۷

۱۳۷-۱۳۵	//	۲
۲۰-۱۹	آل عمران	۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۸-۶۷	//	۳
۸۵-۸۳	//	۳
۱۲۵	النساء	۴
۱۲۶-۱۲۵	الأنعام	۶
۱۶۳-۱۶۱	//	۶
۳۳-۳۲	التوبة	۹
۳۶	//	۹
۴۰	یوسف	۱۲
۳۰	الروم	۳۰
۴۳	//	۳۰
۲۸	الفتح	۴۸
۱۷	الحجرات	۴۹
۱۴-۷	الصف	۶۱
۵	البينة	۹۸
تمام پیامبران در اصول دین متفق هستند		
۱۸۳	البقرة	۲
۶۴	آل عمران	۳
۸۳-۸۱	//	۳
۴۸-۴۶	المائدة	۵
۸۸	الأنعام	۷

۱۱۷	//	۹
۱۱۰	النحل	۱۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۱-۳۹	الحج	۲۲
۵۸	//	۲۲
۲۲	النور	۲۴
۲۱۹	الشعراء	۲۶
۲۳-۲۲	الأحزاب	۳۳
۱۰	الفتح	۴۸
۱۹-۱۸	//	۴۸
۲۶	//	۴۸
۲۹	//	۴۸
۱۰-۸	الحشر	۵۹
امهات المؤمنین		
۲۶-۱۱	النور	۲۴
۶	الأحزاب	۳۳
۳۴-۲۸	//	۳۳
۳۷	//	۳۳
۵۳-۵۰	//	۳۳
۵-۱	التحریم	۶۶
باب ۱۰: متنوعات		
اسلام چیست؟		
۷-۵	الفاتحة	۱
۱۳۲-۱۲۸	البقرة	۲

۱۵۲-۱۴۲	البقرة	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
داستان قارون و هامان		
۶	القصص	۲۸
۸	//	۲۸
۳۸	//	۲۸
۸۲-۷۶	//	۲۸
۳۹	العنكبوت	۲۹
۲۴	غافر	۴۰
۳۶	//	۴۰
باب ۹: تذکره صفات صحابه گرامی		
دیانتداری صحابه و ستودن آنها		
۱۳۷	البقرة	۲
۱۴۳	//	۲
۲۷۳	//	۲
۱۱۰	آل عمران	۳
۱۷۴-۱۷۲	//	۳
۷۹	التوبة	۹
۸۹-۸۸	//	۹
۹۲	//	۹
۱۰۰-۹۹	//	۹

۹۱-۹۰	//	۵
۱۴۵	الأنعام	۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۱۵	النحل	۱۶
قصاص و خونبها		
۱۷۹-۱۷۸	البقرة	۲
۹۲	النساء	۴
۴۵	المائدة	۵
حدود و تعزیرات حد زنا		
۲	النور	۲۴
حد قذف (تهمت به زنا)		
۵-۴	النور	۲۴
حد دزدی		
۳۹-۳۸	المائدة	۵
حد راهزنی		
۳۴-۳۳	المائدة	۵
حکم مرتد		
۲۱۷	البقرة	۲
۱۳۷	النساء	۴
۵۴	المائدة	۵
۳۸	الأنفال	۸
فضیلت علم		
۲۶۹	البقرة	۲
۷	آل عمران	۳

۵-۳	المائدة	۵
۱۲۱-۱۱۸	الأنعام	۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۴۵	//	۶
بیان قربانی		
۱۶۲	الأنعام	۶
۱۰۷	الصفات	۳۷
۲	الکوثر	۱۰۸
هر چیز در اصل مباح است		
۲۹	البقرة	۲
۱۴۵-۱۴۱	الأنعام	۶
۳۲	الأعراف	۷
رشوت و کسب از طریق ناجایز حرام است		
۱۸۸	البقرة	۲
حرمت سود		
۲۷۹-۲۷۵	البقرة	۲
۱۳۱-۱۳۰	آل عمران	۳
۳۹	الروم	۳۰
حرمت شراب، خوک، قمار، مردار و خون		
۱۷۳	البقرة	۲
۲۱۹	//	۲
۳	المائدة	۵

۹۰	//	۷
۳۸	یوسف	۱۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۳۶	النحل	۱۶
۲۵-۲۴	الأنبياء	۲۱
۹۲	//	۲۱
۵۲	المؤمنون	۲۳
۳۷	الصفات	۳۷
۱۳	الشوری	۴۲
۴۵	الزخرف	۴۳
۵۶-۳۶	النجم	۵۳
۱۹-۱۴	الأعلى	۸۷
در حالت جان کندن ایمان آوردن پذیرفته نمی شود		
۱۸	النساء	۴
۹۰	یونس	۱۰
تمسخر به شریعت کفر است		
۵۷	المائدة	۵
۶۶-۶۵	التوبة	۹
حکم اجاره (دستمزد)		
۲۶	القصص	۲۸
حکم و کالت		
۱۹	الکھف	۱۸
حکم ذبایح		

۱۸۵	//	۳
۵۷-۵۶	النساء	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۹۸	المائدة	۵
۱۴۷	الأنعام	۶
۱۶۵	//	۶
۵۶	الأعراف	۷
۱۵۶	//	۷
۱۶۷	//	۷
۶	الرعد	۱۳
۵۰-۴۹	الحجر	۱۵
۵۷	الإسراء	۱۷
۹۰	الأنبياء	۲۱
۶۰	المؤمنون	۲۳
۱۶	السجدة	۳۲
۲۹	فاطر	۳۵
۸	الزمر	۳۹
۴۳	فصلت	۴۱
۱۰-۷	الواقعة	۵۶
۹۴-۸۸	//	۵۶
۲۰	الحديد	۵۷
۲۵-۲۲	القيامة	۷۵
۴۲-۳۸	عبس	۸۰

۱۱۶	//	۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
كفارة گناهان بوسیله نیکی ها، توبه و شرایط قبول آن		
۲۷۱	البقرة	۲
۱۸-۱۷	النساء	۴
۳۱	//	۴
۱۰۶	//	۴
۱۱۰	//	۴
۵۴	الأنعام	۶
۱۵۳	الأعراف	۷
۱۰۴-۱۰۲	التوبة	۹
۱۱۴	هود	۱۱
۱۱۹	النحل	۱۶
۶۰	مريم	۱۹
۸۳	طه	۲۰
۷۱-۷۰	الفرقان	۲۵
۱۱	النمل	۲۷
۹	التغابن	۶۴
۵	الطلاق	۶۵
لزوم ماندن در حالت ترس و امید		
۱۰۶	آل عمران	۳

۱۸	//	۳
۱۱۴	طه	۲۰
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۸	فاطر	۳۵
۹	الزمر	۳۹
۱۱	المجادلة	۵۸
نهی از پنهان ساختن دانش		
۱۵۹	البقرة	۲
۱۷۴	//	۲
۱۸۷	آل عمران	۳
مهمان نوازی		
۷۱-۶۹	هود	۱۱
۵۲-۵۱	الحجر	۱۵
۶۹-۶۸	//	۱۵
۵۳	الأحزاب	۳۳
۲۸-۲۴	الذاریات	۵۱
۳۷	القمر	۵۴
حقارت شرک		
۷۳	الحج	۲۲
۴۱	العنکبوت	۲۹
۲۸	الروم	۳۰
۲۹	الزمر	۳۹
برای مشرک مغفرتی نیست		
۴۸	النساء	۴

۸۹	المائدة	۵
۱۳-۱۲	التوبة	۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۹۲-۹۱	النحل	۱۶
۹۴	//	۱۶
۲	التحریم	۶۶
۱۰	القلم	۶۸
سوگند هایى كه الله متعال یاد کرده است		
۵۳	یونس	۱۰
۷۲	الحجر	۱۵
۳-۱	الصفات	۳۷
۱	ص	۳۸
۸۸	الزخرف	۴۳
۱	ق	۵۰
۴-۱	الذاریات	۵۱
۷	//	۵۱
۲۳	//	۵۱
۶-۱	الطور	۵۲
۱	النجم	۵۳
۷۶-۷۵	الواقعة	۵۶
۱	القلم	۶۸
۳۹-۳۸	الحاقة	۶۹
۴۰	المعارج	۷۰

۳۷-۳۵	آل عمران	۳
۱۹۵	//	۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۷	المائدة	۵
۶۴	الأعراف	۷
۷۲	//	۷
۸۳	//	۷
۶۶	هود	۱۱
۹۴	//	۱۱
۷	یوسف	۱۲
۲۱	//	۱۲
۵۷-۵۶	//	۱۲
۱۰۱-۱۰۰	//	۱۲
۸۰	الكهف	۱۸
۸۲	//	۱۸
۸۸-۸۷	الأنبياء	۲۱
۳۹	سبأ	۳۴
۴۳	ص	۳۸
۳۹	النجم	۵۳
۱۱-۱۰	البروج	۸۵
بیان سوگند خوردن		
۲۲۵-۲۲۴	البقرة	۲
۷۷	آل عمران	۳

۱۴-۱۳	الانفطار	۸۲
۳۰-۲۵	الفجر	۸۹
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۷-۶	البينة	۹۸
۸-۷	الزلزلة	۹۹
۱۱-۶	القارعة	۱۰۱
الله متعال اجر را ضایع نخواهد کرد		
۱۷۱	آل عمران	۳
۱۷۰	الأعراف	۷
۱۲۰	التوبة	۹
۱۱۵	هود	۱۱
۵۶	یوسف	۱۲
۹۰	//	۱۲
۳۰	الكهف	۱۸
الله متعال بندگان خود، ایمان آن ها، دعا، عمل، اولاد و قربانی شان را ضایع نخواهد کرد		
۱۳۷	البقرة	۲
۱۴۳	//	۲
۱۵۷-۱۵۶	//	۲
۱۵۸	//	۲
۲۷۲	//	۲

۳۳	//	۱۳
۲۱-۲۰	النحل	۱۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۶-۵۳	//	۱۶
۷۳	//	۱۶
۴۰	الإسراء	۱۷
۴۲	//	۱۷
۵۷-۵۶	//	۱۷
۶۷	//	۱۷
۳۶-۳۵	مریم	۱۹
۸۲-۸۱	//	۱۹
۹۳-۸۸	//	۱۹
۲۲	الأنبياء	۲۱
۴۳	//	۲۱
۱۰۰-۹۸	//	۲۱
۱۳-۱۲	الحج	۲۲
۷۱	//	۲۲
۷۳	//	۲۲
۹۲-۹۱	المؤمنون	۲۳
۳	الفرقان	۲۵
۵۵	//	۲۵
۶۴-۵۹	النمل	۲۷
۱۷	العنكبوت	۲۹

۱۶۷-۱۶۵	//	۲
۶۴	آل عمران	۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۸	النساء	۴
۱۱۶	//	۴
۷۲	المائدة	۵
۷۶	//	۵
۱۴	الأنعام	۶
۱۷	//	۶
۴۱-۴۰	//	۶
۶۴-۶۳	//	۶
۷۱	//	۶
۱۰۲-۱۰۰	//	۶
۱۴۰-۱۳۶	//	۶
۱۸۸	الأعراف	۷
۱۹۸-۱۹۱	//	۷
۳۲-۳۰	التوبة	۹
۱۸	يونس	۱۰
۳۵-۳۴	//	۱۰
۶۸	//	۱۰
۱۰۷-۱۰۶	//	۱۰
۱۴	الرعد	۱۳
۱۶	//	۱۳

۳۴-۳۲	المدثر	۷۴
۲-۱	القيامة	۷۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶-۱	المرسلات	۷۷
۵-۱	النازعات	۷۹
۱۸-۱۵	التكوير	۸۱
۱۸-۱۶	الانشقاق	۸۴
۳-۱	البروج	۸۵
۱	الطارق	۸۶
۱۲-۱۱	//	۸۶
۵-۱	الفجر	۸۹
۳-۱	البلد	۹۰
۷-۱	الشمس	۹۱
۳-۱	الليل	۹۲
۲-۱	الضحى	۹۳
۳-۱	التين	۹۵
۵-۱	العاديات	۱۰۰
۱	العصر	۱۰۳
باب ۱۱:		
رد کردن مذاهب باطله		
رد کردن هندوئیسم، بودایی		
و شرک		
۴	الفاحة	۱
۱۱۶	البقرة	۲

١٧٢-١٧١	النساء	٤
١٨-١٧	المائدة	٥
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٧٥-٧٢	//	٥
١١٧-١١٦	//	٥
٣٤-٢٩	التوبة	٩
٣٧-١٦	مريم	١٩
٩١	الأنبياء	٢١
٦٥-٦١	الزخرف	٤٣
٢٧	الحديد	٥٧
١٢	التحريم	٦٦
رد کردن منافقت		
٢٠-٨	البقرة	٢
٦٣-٦٠	النساء	٤
٩٠-٨٨	//	٤
١٤٥-١٣٨	//	٤
٦٨-٦٧	التوبة	٩
٧٨-٧٧	//	٩
٩٧-٩٣	//	٩
١٠١	//	٩
١١٠-١٠٧	//	٩
١٢٦-١٢٥	//	٩
٢٠-١١	الأحزاب	٣٣

٤٤	//	٢
٦١	//	٢
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٨٠-٤٧	//	٢
١١٣-٨٩	//	٢
٢٣	آل عمران	٣
٧٨-٦٩	//	٣
٩٣	//	٣
٥٥-٤٤	النساء	٤
١٦١-١٥٣	//	٤
٤٣-٤١	المائدة	٥
٦٦-٥٧	//	٥
٥٦	الأنفال	٨
٣٤-٢٩	التوبة	٩
٢٧-٢٦	الأحزاب	٣٣
٥-٢	الحشر	٥٩
١٧-١١	//	٥٩
٨-٥	الجمعة	٦٢
رد کردن نصرانیت		
١١٢-١١١	البقرة	٢
٥١-٣٥	آل عمران	٣
٥٩	//	٣
٦٤	//	٣

٤١	//	٢٩
٦٦-٦٥	//	٢٩
شماره آيه	سوره	شماره سوره
٤٠	الروم	٣٠
١٣	لقمان	٣١
١٧	الأحزاب	٣٣
٢٢	سبأ	٣٤
٣	فاطر	٣٥
١٤-١٣	//	٣٥
٤٠	//	٣٥
٧٥-٧٤	يس	٣٦
٤-٣	الزمر	٣٩
٢٩	//	٣٩
٣٨	//	٣٩
٤٣	//	٣٩
٣٨-٣٧	فصلت	٤١
٦-٤	الأحقاف	٤٦
٢٣-١٩	النجم	٥٣
٢١-٢٠	الملك	٦٧
٢١-٢٠	الجن	٧٢
٦-١	الكافرون	١٠٩
رد کردن يهوديت		
١٤	البقرة	٢

۳۶	سبأ	۳۴
۳۹	//	۳۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۵۲	الزمر	۳۹
۳۲	الزخرف	۴۳
۳۹	النجم	۵۳
۷	الطلاق	۶۵
۸	الإنسان	۷۶
باب ۱۲: نامهایی از چیزهای گوناگون		
نام جانوران		
۲۶	البقرة	۲
۶۵	//	۲
۶۷	//	۲
۱۷۳	//	۲
۱۴	آل عمران	۳
۱	المائدة	۵
۳۱	//	۵
۱۰۳	//	۵
۱۳۸	الأنعام	۶
۱۴۵-۱۴۳	//	۶
۱۰۷	الأعراف	۷
۱۷۶	//	۷

۵۰-۴۶	//	۳۰
۱۱	فاطر	۳۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۶۸-۶۱	غافر	۴۰
۳۷	فصلت	۴۱
۲۶-۲۳	الجاثية	۴۵
رد کردن مجوسیت و ستاره پرستی		
۷۹-۷۶	الأنعام	۶
۵	یونس	۱۰
۳۳	الأنبياء	۲۱
۴۰-۳۸	یس	۳۶
۵	الزمر	۳۹
۳۷	فصلت	۴۱
رد کردن کمونیزم و سوسیالیسم (در این ملکیت چیزی را ندارند)		
۴۳	البقرة	۲
۱۲-۱۱	النساء	۴
۲۰	//	۴
۱۴۲	الأنعام	۶
۶۰	التوبة	۹
۷۹	//	۹
۸۲	الکھف	۱۸

۶۱-۶۰	//	۳۳
۱۵-۱۳	الحديد	۵۷
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۹-۱۴	المجادلة	۵۸
۱۷-۱۱	الحشر	۵۹
۸-۱	المنافقون	۶۳
رد کردن قادیانیت		
۴	البقرة	۲
۴۶	آل عمران	۳
۴۹-۴۸	//	۳
۵۵-۵۴	//	۳
۱۵۹-۱۵۷	النساء	۴
۱۷۲	//	۴
۷۵	المائدة	۵
۱۱۷	//	۵
۳۱	مریم	۱۹
۴۰	الأحزاب	۳۳
۶۱	الزخرف	۴۳
رد کردن دهریت		
۶	یونس	۱۰
۱۲	الإسراء	۱۷
۴۷-۴۵	الفرقان	۲۵
۶۴-۶۰	النمل	۲۷
۲۵-۲۰	الروم	۳۰

آداب دعا کردن		
۷	الأعراف	۵۵-۵۶
شرایط دعا کردن		
۷	الأعراف	۲۹
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۴۰	غافر	۶۵
مقصد از دعا نجات از دوزخ		
۴۰	غافر	۶۰
دعا نکردن تکبر است		
۴۰	غافر	۶۰
شرایط قبول شدن دعا		
۲	البقرة	۱۸۶
دعای کافران هنگام فرارسیدن مرگ پذیرفته نمی شود		
۱۴	إبراهيم	۴۴
۴	النساء	۱۸
پس از مرگ، دعای دوزخیان بیهوده خواهد بود		
۶	الأنعام	۲۷
۱۳	الرعد	۱۴
۲۳	المؤمنون	۱۰۷
۳۲	السجدة	۱۲
۳۵	فاطر	۳۷
اسم اعظم جهت قبول شدن		

۱۰۱	القارعة	۵
نام میوهها		
۲	البقرة	۲۶۶
۶	الأنعام	۹۹
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۶	//	۱۴۱
۱۶	النحل	۶۷
۹۵	التين	۱
نام دهکدهها		
۳	آل عمران	۱۴
۹	التوبة	۳۴
۳۴	سبأ	۱۰-۱۲
۵۷	الحديد	۲۵
نام بتها		
۵۳	النجم	۱۰-۲۰
۷۱	نوح	۲۳
باب ۱۳: فرضیت و اهمیت دعا		
احکام دعا		
۷	الأعراف	۲۹
۷	//	۵۵-۵۶
۴۰	غافر	۱۴
۴۰	//	۶۰
۴۰	//	۶۵

۷	//	۱۷۹
۱۲	یوسف	۱۳
۱۶	النحل	۸
شماره سوره	سوره	شماره آیه
۱۶	//	۶۸
۲۰	طه	۲۰
۲۲	الحج	۳۶
۲۲	//	۷۳
۲۷	النمل	۱۰
۲۷	//	۱۸
۲۷	//	۸۲
۲۹	العنكبوت	۴۱
۷۴	المدثر	۵۱
۱۰۵	الفيل	۱
۱۰۵	//	۳
نام کوهها		
۲	البقرة	۶۳
۲	//	۱۵۸
۱۱	هود	۴۵
۲۷	النمل	۸۸
۷۴	المدثر	۱۷
۷۸	النبأ	۷
۸۸	الغاشية	۱۹

شنیدن دعا را دارند و نه جواب به آن را		
۳۵	فاطر	۱۴
۴۶	الأحقاف	۵
شمارهٔ آیه سوره	سوره	شمارهٔ آیه سوره
کسیکه از غیر الله متعال می طلبد همیشه عاجز خواهد ماند		
۳۵	فاطر	۱۳
۴۰	غافر	۲۰
این معبود آنقدر عاجز است که توان مقابله با یک مگس را هم ندارد		
۲۲	الحج	۷۳
طلب دعا از غیر الله متعال بیهوده است		
۷	الأعراف	۱۹۴
۷	//	۱۹۷
گریستن و به سجده افتادن از ترس الله متعال		
۱۷	الإسراء	۱۰۷-۱۰۹
۱۹	مریم	۵۸
باب ۱۴: دعاهای پیامبران گرامی ﷺ		
حضرت آدم و حوا ﷺ		

۱۷	بی اسرائیل	۵۸
۲۳	المؤمنون	۱۰۹
دعا کردن بوسیلهٔ اسمای حسناى الله تعالى		
شمارهٔ آیه سوره	سوره	شمارهٔ آیه سوره
۷	الأعراف	۱۸۰
۱۷	الإسراء	۱۱۰
جواز طلب دعا کردن از نیکوکاران زند		
۲	البقرة	۶۱
۲	//	۶۸-۷۰
اهمیت دعا		
۲۵	الفرقان	۷۷
دعا عین عبادت است و روی گرداندن از آن خصلت دوزخیان است		
۴۰	غافر	۶۰
درخواست کنندهٔ دعا از غیر الله متعال نامراد خواهد گشت		
۲۳	المؤمنون	۱۱۷
درخواست از غیر الله متعال مکر و فریب است		
۳۵	فاطر	۶۰
۴۰	غافر	۴۳
معبود مشرکین نه توان		

دعا (در پرتو حدیث)		
۲	البقرة	۱۶۳
۳	آل عمران	۲-۱
۲۱	الأنبياء	۸۷
شمارهٔ آیه سوره	سوره	شمارهٔ آیه سوره
۱۱۲	الاخلاص	۴-۱
الله متعال دعای بیچاره و ناچارگان را می پذیرد		
۲۷	النمل	۶۲
الله متعال به بندهٔ خود نزدیک است و دعای او را می پذیرد		
۲	البقرة	۱۸۶
۱۱	هود	۶۱
دعا برای کارهای ناجایز سراسر جهالت است		
۱۱	هود	۴۶
خود از الله متعال دعا بطلب		
۲	البقرة	۱۸۶
وسیله قرار دادن ایمان و اعمال نیک درست است		
۳	آل عمران	۱۶
۳	//	۵۳
۳	//	۱۹۳
۵	المائدة	۸۳-۳۵

۱۱۴	المائدة	۵
حضرت محمد ﷺ		
۸۰	الإسراء	۱۷
۱۱۲	الأنبياء	۲۱
۱۱۸	المؤمنون	۲۳
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۶	الزمر	۳۹
باب ۱۵:		
دعاهای متعلق به اوقات و وضعیتهای گوناگون		
دعا جهت بهتر شدن دنیا و آخرت، نیکویی و فراوانی رزق و روزی		
۲۰۱	البقرة	۲
۲۷-۲۶	آل عمران	۳
۱۱۴	المائدة	۵
۲۴	القصص	۲۸
دعا جهت ثابت قدمی، و فوت شدن بر اسلام و دوستی با پرهیزگاران		
۲۵۰	البقرة	۲
۱۴۷	آل عمران	۳
۸۳	المائدة	۵
۱۲۶	الأعراف	۷

۸۷	الأنبياء	۲۱
حضرت شعيب عليه السلام		
۸۹	الأعراف	۷
۸۸	هود	۱۱
شماره آیه	سوره	شماره سوره
حضرت موسى عليه السلام		
۶۷	البقرة	۲
۱۵۱	الأعراف	۷
۱۵۶-۱۵۵	//	۷
۸۸	يونس	۱۰
۲۸-۲۵	طه	۲۰
۱۷-۱۶	القصص	۲۸
۲۱	//	۲۸
۲۴	//	۲۸
۲۷	غافر	۴۰
حضرت داود و سليمان عليه السلام		
۱۵	النمل	۲۷
۱۹	//	۲۷
حضرت زكريا عليه السلام		
۳۸	آل عمران	۳
۶-۴	مريم	۱۹
۸۹	الأنبياء	۲۱
حضرت عيسى عليه السلام		

۲۳	الأعراف	۷
حضرت نوح عليه السلام		
۲۶	المؤمنون	۲۳
۱۱۸-۱۱۷	الشعراء	۲۶
۱۰	القمر	۵۴
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۲۷-۲۶	نوح	۷۱
۲۸	//	۷۱
حضرت ابراهيم عليه السلام		
۱۲۹-۱۲۷	البقرة	۲
۴۱-۳۵	إبراهيم	۱۴
۸۹-۸۳	الشعراء	۲۶
۱۰۰	الصفافات	۳۷
۵-۴	المتحنه	۶۰
حضرت لوط عليه السلام		
۱۶۹	الشعراء	۲۶
حضرت اسماعيل عليه السلام		
۱۲۷	البقرة	۲
حضرت يوسف عليه السلام		
۳۳	يوسف	۱۲
۱۰۱	//	۱۲
حضرت ايوب عليه السلام		
۸۳	الأنبياء	۲۱
حضرت يونس عليه السلام		

۲۵-۲۸	طه	۲۰
۱۱۴	//	۲۰
دعا برای نجات از کافران، ستمگران و دشمنان		
۱۷۳	آل عمران	۳
۷۵	النساء	۴
۲۵	المائدة	۵
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۴۷	الأعراف	۷
۸۵-۸۶	یونس	۱۰
۱۱۲	الأنبياء	۲۱
۲۶	المؤمنون	۲۳
۹۴	//	۲۳
۱۱۷-۱۱۸	الشعراء	۲۶
۱۶۹	//	۲۶
۲۱	القصص	۲۸
۲۷	غافر	۴۰
۲۰	الدخان	۴۴
۵	المتحنة	۶۰
۱۱	التحریم	۶۶
دعا برای و الدین، اصلاح بین زن و شوهر و مؤمنان		
۱۲۸	البقرة	۲
۳۸	آل عمران	۳

دخول به جنت		
۳۲	النساء	۴
۱۴۹	الأعراف	۷
۱۵۱	//	۷
۸۰	الإسراء	۱۷
۱۰	الکھف	۱۸
۸۵	الشعراء	۲۶
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۹	النمل	۲۷
۱۵	الأحقاف	۴۶
۸	التحریم	۶۶
دعاهای داوری و قضاوت بین ما و کافران		
۸۹	الأعراف	۷
۱۱۸	الشعراء	۲۶
دعا برای دوری از پریشانی، بیماری، مصیبت و غم و اندوه		
۱۵۶	البقرة	۲
۸۳	الأنبياء	۲۱
۸۷	//	۲۱
۳۴-۳۵	فاطر	۳۵
دعا برای دوری از جهالت، حصول دانش و شرح صدر		
۶۷	البقرة	۲

۱۰۱	یوسف	۱۲
۸۳-۸۴	الشعراء	۲۶
دعا برای مغفرت، توبه، دست کشی از گناهان و نجات از رسوایی و عذاب و محفوظ ماندن از دوزخ		
۲۸۶	البقرة	۲
شماره آیه	سوره	شماره سوره
۱۶	آل عمران	۳
۱۹۱-۱۹۲	//	۳
۱۹۳	//	۳
۲۳	الأعراف	۷
۱۵۵-۱۵۶	//	۷
۳۳	یوسف	۱۲
۱۸	مریم	۱۹
۱۰۹	المؤمنون	۲۳
۱۱۸	//	۲۳
۶۵-۶۶	الفرقان	۲۵
۸۷	الشعراء	۲۶
۱۶-۱۷	القصص	۲۸
۳۵	ص	۳۸
۱۰	الحشر	۵۹
دعا برای توفیق به شکر گزاری، فضل و رحمت و		

دعای حضرت شعیب <small>علیه السلام</small>		
برای توکل		
۱۱	هود	۸۸
ورد حضرت داود و سلیمان <small>علیهم السلام</small>		
جهت حمد و ستایش		
۲۷	النمل	۱۵
شمارهٔ آیه	سوره	شمارهٔ آیه
دعای ملکهٔ سبأ و اعتراف به لغزش		
۲۷	النمل	۴۴
ذکر جهت حمد و سلام		
۲۷	النمل	۵۹
ورد حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> و موحدین جهت توکل		
۶۰	المتحنة	۴
حکم به ذکر و استغفار جهت تکمیل شدن تبلیغ و جهاد		
۱۱۰	النصر	۳

۱۰	یونس	۸۸
۷۱	نوح	۲۴
۷۱	//	۲۶-۲۷
۷۱	//	۲۸
دعای مغفرت برای مشرک و منافق جایز نیست		
۹	التوبة	۸۴
شمارهٔ آیه	سوره	شمارهٔ آیه
۹	//	۱۱۳
۱۹	مریم	۴۷
۲۶	الشعراء	۸۶
۶۰	المتحنة	۴
باب ۱۶:		
دعا و اذکارهای متنوع		
دعاهای حضرت ابراهیم و اسماعیل <small>علیهم السلام</small> جهت قبول شدن عمل		
۲	البقرة	۱۲۷
دعای حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> برای بعثت حضرت محمد <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small>		
۲	البقرة	۱۲۹
ذکری که تمام شب را کفایت می کند (در پرتو حدیث)		
۲	البقرة	۲۸۵-۲۸۶

۱۴	إبراهيم	۳۷
۱۴	//	۴۰
۱۴	//	۴۱
۱۷	الإسراء	۲۴
۲۱	الأنبياء	۸۹
۲۵	الفرقان	۷۴
۳۷	الصفات	۱۰۰
شمارهٔ آیه	سوره	شمارهٔ آیه
۴۰	غافر	۷-۹
۷۱	نوح	۲۸
دعا برای محفوظ ماندن از شر و وسوسه های شیطان		
۳	آل عمران	۳۶
۲۳	المؤمنون	۹۷-۹۸
۱۱۳	الفلق	۵-۱
۱۱۴	الناس	۱-۶
دعاهای روزمرهٔ قرآنی (در پرتو احادیث و تفاسیر)		
۳	آل عمران	۱۹۰-۲۰۰
۱۱	هود	۴۱
۲۳	المؤمنون	۲۹
۳۹	الزمر	۴۶
۴۳	الزخرف	۱۳-۱۴
بد دعایی		